Literaturii Universale

Clasicii

Copert

Clasicii

a

c
o
Clasicii
l
e

c
ţ
i
e Clasicii
i

d
e

V
Clasicii
a
s

i

l

c

Clasicii

S

o

c
o
l
i
Clasicii
u
c

Ilust

Clasicii

r
a
ţ
i
Clasicii
a

:

P
i
Clasicii
c
t

u
r
i
Clasicii
d
e

B

.

Clasicii

D

u

r
â
n
d
Clasicii

S-a tradus din,:

Clasicii

THE WRITINGS OF WILLIAM GILMORE SIMMS, VOL. *IU* .4S GrOOD *AS A COMEDY OR THE TENNESSEEAN'S STORY* Clasicii

and

PADDY McGANN

OR THE DEMON
OF THE STUMP

University of
South Carolina
Clasicii
Press, Columbia
1972

Willîam Gilmore
Sirnms
Clasicii
PADDY McGANN sau
DIAVOLUL

DIN BUŞTEAN

Traducere, prefaţă şi note de MARI A-
AN A ŢUPAN

Clasicii

Bucureşti, 1986 Editura

Univers

Clasicii

PREFAȚA

Celebrul vers al lui Roberț Frost, „Pămîntul a fost al nostru mai înainte să fim noi ai paimntului[*4], nu e probabil mai adevărat în cazul America

*Nathaniel Hawthorne, Faunul *de* marmură,

decit al oricărui alt colț al Terrei ; ceea ce deosebește însă Lumea Nouă de toate celelalte națiuni este caracterul conștient al devenirii întru cultură. în America, acest proces nu se petrece în mod spontan, ca o cucerire subiectivă, paralelă cu aceea obiectivă a mediului înconjurător, ci e resimțit la început sub forma unei dramatice frustrări, a rupturii de un univers axiologic constituit și plasării în altul mirific în ceea ce privește condițiile materiale, dar nevorbindu-i spiritului în specificitatea sa. Geografia subiectivă a Americii, cristalizarea specificului național și a universului ei cultural-artistic reprezenta, încă la mijlocul secolului ttecut, un obiect de dezbatere teoretică. Declarația de Independență politică față de Anglia, redactată de virginianul Thomas Jefferson (1776), primește în 1837 o replică din Noua Anglie, din partea filosofului Ralph Waldo Emerson, care, în *Cărturarul american*, redactează un fel de declarație a independenței intelectuale față de tradiția continentală : „Dar poate că a și sosit vremea cînd intelectul lenevos al acestui continent va privi pe sub pleoapele sale de fier și va împlini îndelungile așteptări ale lurțjji, oferindu-i ceva mai buri decît eforturile îndenunarii manuale. Ziua independenței noastre, necontenita noastră ucenicie pe lîngă învățătura altor țări se apropie de asfințit."

Gd. Univers 1976, p. 19.

Deşi orgolioasa declaraţie de secesiune spirituală vine din Nord, practica literară dovedeşte existenţa. în această parte a Uniunii. a unui spirit mai cosmopolit şi mai înfeudat Lumii Vechi Washington Irving recurge, cu puţine excepţii, la teme şi motive de largă circulaţie în Europa. Nathaniel Hawthorne şi, mai tîr/iu, Henry James îşi plasează uneori acţiunea romanelor pe*te Ocean, teoretizîndu-şi chiar complexul european şi explicîndu-1 prin lipsa de tradiţie istorică şi culturală a Americii, căreia nu-t atri-

bulau decît „o prosperitate banală în lamina simplă şl clară a zilei." •

Adevărata mişcare de emancipare artistică, de valorificare a specificului local şl de crcare a bazelor unei literaturi realiste este, în mod paradoxal, contribuţia conservatorilor, în alte privinţe, , oameni de Utere din Sud. In romanul său Paddy *McGarvn,* **Williarrt Gilmore Simms, cel mai de seamă romancier sudist din veacul trecut, pune problema aproape în acelaşi termeni ca Hawthorne sau James, atribuind şl el vidul spiritual lipsei de trecut ca şi insuficientei uzuri sociale într-un teritoriu slab populat, ai cărui locuitori erau legaţi niai mult de pămint decît de complexul mecanism social al civilizaţiei urbane. Această constatare nu-1 conduce însă către evazionism, d, după cum demonstrează acţiunea romanului, spre valorificarea specificului regional: a caracterelor şi situaţiilor de viaţă reală„ a folclorului şi pitorescului lingvistic.**

Celor care-1 cunosc pe Slmms doar ca autor de scrieri romanţioase despre viaţa, la frontieră şi perioada Revoluţiei Americane, ceea ce i-a şi atras etichetările de „Cooper al Sudului" şi „Scott al Americii“, introducerea noastră le poate părea, hazardată. Timpul reaşază însă necontenit valorile şi modifică, după. gustul generaţiilor, receptarea autorilor, chiar şi. a celor ce par. de mult „clasaţi". Iată-1 deci pe William Gilmore Slmms redescoperit de autorii ediţiei operelor, sale, publicată cu ocazia 'centenarului morţii *, ca un prozator demn de a figura, in prestigioasa tradiţie a umoriştilor sudici — întemeietori al realismului, american. — prin cele două romane umoristice: *Puteţi s-a* **luaţi ca o** *comedie* **şi** *Paddy McGann sau* **Diavolul din** *buştean.* **In. cariera lui Slmms, ele au**

* John Caldwell Guilds şi James B. Meriwether.

survenit ca o schimbare atit de flagrantă de manieră, înrit el însuşi l-a publicat cu reticenţe pe cel dinţii, apărut in 1852 în „Biblioteca umoriştilor americani" a Editurii Abraharft Hart din Philadelphia, cerind insistent editorului să păstreze anonimatul autorului. Succesul de care s-a bucurat cartca l-a încurajat însă să persevereze şi totodată să-şi asume, de data aceasta fără rezerve, paternitatea celui de al doilea roman umoristic, publicat în 1863 în şaisprezece numere consecutive ale hebdomadarului „The Southern Illustrated News" din Richmond. Apărut in perioada Războiului

Civil, romanul a trecut aproape neobservat şi nu a fost retipărit. Cele două cărți, ca şi teoretizările asupra genului *, dovedind gust şi personalitate, ne îndreptăţesc să-l includem pe Simms printre umoriştii autentici ai vremii, constatînd totodată că, aşa cum se în- tîmplâ cu părinţii întemeietori, în el se întîlnesc toate filoanele literare ale Sudului : traditia romantică, ilustrată de William A. Caruthers, John Esten Cooke şi John Pendleton Kennedy, literatura frontierei, scrierile eseistice, ale unei întregi pleiade de erudiți oameni de litere, literatura umoristă şi realistă, mai ales a Sud-Vestului. în el se contopesc cele două fețe ale „dublei conştiințe[11] sudiste : cea clcsică, perpetuind tradiția iluministă a secolului al optsprezecelea britanic, care presupunea cultivarea stilului, observația realisl-satirică şi comentariul moralist, şi cea romantica, generată de receptarea masivă a literaturii lui Walter Scott şl care a creat mitul unui Sud al aristocraților, al manierelor elegante şi iubirii curtene — imensa iluzie ce i-a bîntuit pe* autorii sudici pînă în veacul nostru. Această lume artificioasă, întîrziind intrarea în literatură a realităților americane, a făcut să se abată asupra romanticului englez anatemele lui Mark Twain. Grație unei cenzuri clasic-raționaliste, Simms păstrează însă, chiar şi în efuziunile sale cele mai romanțioase, un ascendent asupra lui Cooper, recunoscut deja de contemporanii săi. James Davidson Wood nota în *The Living Writers of the South* (Scritorii contemporani ai Sudului) (1869) că Simms îl depăşeşte pe Cooper prin „energia acțiunii, varietatea situațiilor şi verosimilitatea caracterizării" şi chiar şi un purist al limbajului, precum Edgar Poe, se vedea silit să admită că „domnul Simms posedă mai multă vigoare, mai multă imaginație, mai multă mişcare şi, în general, mal multe resurse decît toți romancierii noştri (cu excepția lui Cooper) la un loc." In comparație cu simplitatea puritană a Noii Anglii, cu idealurile sale de viață modestă şi virtuoasă, Sudul oferea intr-adevăr un teren mai propice scriitorului realist: mobilitate socială şi varietate în structura de clasă, de la plantatorii înstăriți, ducînd o viață jeffersoniană, în cultul clasicilor şi idealurilor iluministe, Ja fermierii albi, diferențiați de albii plebei — „dirt-eaters", cum erau numiți —, la cosmopolita lume a frontierei în care mişunau aventurieri, cartofori şi

* Eseul despre umorul în literatura britanică şl americană din volumul Vieu>s *and Reviews on American Literature, History* and Fietion (1845).

escroci, pînă la sclavii negri. Această lume
pestrița şi conflictuală. c«i şi dubla tradiție literară sini ilustrate de Simms prin direcțiile atît de diferite ale prodigioasei sale cartare literare. Lăsînd la o parte cele cinclsprozece volume de versuri. vădind virtuozitate prozodică, dar lipsite de originalitate, el o. autorul a peste treizeci de romane, inaugurînd şi ija această p'ivință o tradiție — aceea a romanelor-fluvii şi a marilor cicluri epice cc vor constitui predilecția scriitorilor sudici pîuă la K.A. Porter, W. Faulkner, Thomas Wolfe şi Eudora Welty. Prolificitatea corespundea imaginii lui Simms despre scriitor ca un meseriaş şi un ministru (în sensul originar de slujbaş) al cauzelor celor mai scufhpe națiunii sale. Evocîndu-î moartea, prietenul sau. poetul Paul Hamilton lîavne, îl prezenta în 183.") nu ca pe un condeier industrios, ci ca pe un predestinat al scrisului : „Am împletit ghirlande de laur şi o cruce din imortele albe pe care am depus-o în sărmanele miini ofilite, ale căror degete refuzau sa accepte orice altă poziție afară de aceea ce le era proprie : adunate ca pentru scris." O mărturie mişcătoare despre actul final al unei existențe frămîntate, patetice chiar, ca şi soarta Confederației, cu care s-a identificat, dar care nu a reuşit sâ-i întunece cerul creației.

William Gilmore Simms s-a născut la 17 aprilie 1806 in Charleston, Carolina de Sud, in familia unui negustor irlandez sărac. Iarna lui 1806—1807 îi aduce tatălui său ruina, conc.amnîndu-1 la o viață rătăcitoare, ca militar, în ținuturile Tennessee, Florida. Ala- bama şi, în fine, Mississippi. Copilul rămîne în Charleston, fiind crescut de bunica sa. îşi face Ucenicia pe lingă un farmacist, dar se decide in cele din urmă pentru drept. In 1824 sau 25 trăieşte împreună cu tatăl său pe o plantație de lîngă Georgeville,* unde are prilejul să cunoască indienii Cherokee şi Creek. Vizitează multe aşezări de graniță, cunoscînd diferite tipuri umane şi profesii ce se vor amalgama in textura unora din romanele sale de mai liiv.iu. Reîntors în Charleston, îşi cîştigă existența ca avocat. In 1C33 îi apare Martin Fabcr, romanul unei crime. în ciuda afinităților sale elitiste, Simms nu este primit în cercurile aristocratice ale oraşului, iar succesul litcrăr i-1 vor aduce tot revistele, casele de editură şi publicul mult mai receptiv din Nord. După moartea tatălui, bunicii şi soției sale, survenite în 1830. se îndreaptă înlr-acolo. dar. neputîndu-se adapta, se reîntoarce la Charleston, fiind primii mai bine ca romancier. In 1836 se căsătoreşte cu fiica unui plantator din

Earmvell County. Eslc perioada cea mai fericită a vieții sale, elegantul conac, înzestrat cu o bibliotecă de zece mii de volume, oferin- du-i stabilitatea materiala şi lin.ştea sufletească necesare creației.

In 1662 îi arde casa; este reconstruita, dar avea să. fie distrusa din nou de trupele generalului Sherman. Cu toate ci în Coi umbla, unde sc refugiază, este protejat de un ofițer nordist, admirator al romanelor sale, grija pentru cauza Confederației şi propria siguranță U marchează pentru toi restul vieții. Moare la 11 iunie llît© in Charleston.

Adeziunea - la idealurile umanist-cărturăreşti ale lumii jef-tersontenc, pe cale să apună sub ofensiva Nordului pragmatic, şi sprijinul acordat cauzei pierdute a Confederaţiei explică întruritva conul de umbră în care intră opera sa în perioada reconstrucţiei. Redescoperit de critica ultimelor decenii. Simms urcă treptat către locui ce i se cuvine în istoria literelor americane, ea autor şi fondator al unei tradiţii.

Reputaţia durabilă a lui William Gilmcre Simms se bizuie pe

evocarca revoltei unui trib de indieni — The Yemassee (1835), considerai a fi cel mai bun roman istoric al Americiu Conflictele ironlicrei mai fac obiectul rîtorva romane, cele mai bune fiind *Guy Rivcrs* (1834) şi Beai/chcmpe (1842), precum şi al rîtorva povestiri adunate sub titlul The Wiptrom *and the* Cabin (Coliba indianului şi coliba americanului) (1845).

Un alt ciclu romanesc este dedicat înfruntărilor dintre colonişti ț-i britanici în vremea Revoluției. Acțiunea primului volum din seric* — *The*

Partisan (Partizanul) (1035) — se petrece în perioada căderii Charlestonului ; Mellichampe (1836) şi *Katharine* Wattoii (1G51) urmăresc evenimentele ce au precedat venirea generalului Greene, în vreme ce The Foraycrs (Pustiitorii) (1855) şi Eutau? (1836) celebrează victoriile anului 1781. *The Sword end ihe* fHstaff (Spada şi furca) oferă un fel de contrapunct comic întregului cielu, eroul principal, căpitanul Porgv, fiind etichetat cs^ un Falstaff al Americii.

Tfiiile aceste romane suferă de pe urma unei idealizări excesive. mai ales a femeilor — eroine serbede şi fragile — şi a unul oarecare schematism, rivalitatea in iubire dintre un loialist şi un partizan al cauzei americane revenind adesea. Este tributul plătit de Simms idealismului şi paseismului sudist, ceea ce l-a împiedicat să se realizeze plenar conform înzestrării sale naturale şi care,

*

ci-m nc-o demonstrează cele două opere comice amintite, era mal curind aceea a unui observator realist, Înzestrat cu ochi satiric şl auz sensibil la pitorescul dialectal şi expresivitatea limbajului popular. Iată motivul pentru care Simms merită să fie discutat nu numai in contextul tradiției „cavalereşti", ci **şl al** primei şcoli a realismului american care au fost

umorişti sudici [*]. Mai ales că aceste două romane nu sint lipsite de rădăcini in cariera autorului, dacă ne gîndim la scenele realiste ale vieții din Kentucky *(Bcauchampe),* Alabama *(Richard Hurdis,* 1838) sau Mississippi *(Border Beagles,* 1840). Dacă *Puteți s-o luați ca o comedie* era mai îndatorat, ca structură, lui Boccaccio sau Chaucer, în vreme ce viguroasa descriere a peisajului georgian trimitea la contemporanul său, A.G. Longstreet, Pod***dy McGtmn*** reprezintă, ca mentalitate, tip de personaj, structură, stil şi limbaj, un roman pur american. Nu este lipsit de semnificație faptul că el apare în acelaşi an cînd, preluind conducerea revistei „Southern 'Literary Supplement", George W. Bagby lansează apelul către o literatură cu un pronunțat caracter național. „Poeții noştri sudici, scrie el, vor cu toții să semene lui Shakespeare... şi, țintind să fie ca el, nu reuşesc pînă la urmă să fie nimeni. Dacă ar înceta să mai năzuiască spre eroic şi istoric, dacă ar da cu piciorul lui Tennyson şi tuturor celorlalte modele, de s-ar mulțumi cu ceea ce le e familiar şi ar coborî pe pămintul ce le-a dat naştere, atunci poate că. ar izbuti ceva.“ [†] Noul editor cerea colaboratorilor „articole curat sudice — povestiri, nuvele, schițe şi poezii, purtînd cu toate mireasma pământului.“

* Cei mai importanți sînt umoriştii din Sud-Vest : Augustus Baldwin Longstreet, Johnson J. Hooper, Thomas Bangs Thorpe, Joseph M. Field, Joseph G. Baldwin, George W. Harris ş.a.

† Cf. Hans Eungert, *William Faulkner uni die* humoris*tische Tiadition des amerikanischen Siidens,* Cari Winler Universitatsver- lag, Heidelberg 1971, p. 21.

*■ Th_ B. Thorpe, The Big Bear of Arkansas.

Îndemnurile lui Bagby veneau pe un teren deja pregătit. Începutul îl făcuse Longstreet, cu volumul său de schițe localizat şi datat cu pasiunea autenticității : *Georgia Scenes, Characters,* Inci- *dcnts* & *in the First Half Century of the Republic* (Privelişti, personaje, întîmplări etc. din Georgia în prima jumătate de secol a Republicii). Trebuie remarcat faptul că aceşti autori nu îşi propun să scrie umor — ca şi Simms, de altfel —, ci pleacă, mai degrabă, de la intenția lăudabilă de a reda intr-o manieră realistă lumea cc le cădea sub simțuri. Longstreet precizează în prefața schițelor sale că nu conțin decît *„combinații* fanteziste ale unor intimplărl şl personaje *reale",* ca.şi Joseph Daldwin, in prefața volumului său cu un titlu nu mai puțin topic — *Flush Times of Alabama and Mississippi* (Din vremea de glorie a statele Alabama şi Mississippi) —, menit „să ilustreze perioadele, caracteristicile şi fazeie societății". Umorul, după cum remarca Slmm3 în eseul amintit ciin Vieti-s *and Revictcs* ._, trebuie să izvorască in mod spontan din, „caracterul personajului şl al evenimentelor în care e prins", iar nu să se resffltie la „ciudățenii de exprimare, ticuri ori calambururi". Cu alte cuvinte, tenta umoristică a acestor scrieri se datorează însăşi lumii recreate dc imaginație, cu imensele el contraste, mult mai accentuate decît în Nord, exuberanței folclorului local şi vecinătății frontierei, ce deschidea porți miraculosului, dar şi exa- perări&r voite, poveştilor vînătoreşti, aşa-numitelor „tall-țales", gen ilustrat şi de Slmms în *BaldrHead BiII Baldy* (Cheliosul Eill Cap-Chel) şi în Hote *Sharp Snațfles Got Hls Capitel and* Wi/e (Cum şi-a dobîndit Sharp Snaffles. capitalul şi nevasta). In aceste comunități de cultivatori, şi vînători, natura mirifică şi darnică naşte legende : sfecla creşte rit tulpinile de cedru, Iar cuiburile dc cartofi arată ca nişte tumuli indieni.* De aici concluzia că „în Arkansas e periculos să semeni"... Această natură misterioasă, dis- punind. de forțe ce pot scăpa controlului omului, îl asediază pe Paddy McGann în clipele sale de solitudine cu sugestiile ei supranaturale. Şi animalele au ceva fabulos in tradiția orală, valorificată de umoriştii profesionişti. Ursul din povestirea citată a lui Thorpe. înzestrat cu conştiință şi tainice potențe, asemeni bătrinului cerb ce-1 scoate- din minți pe **Paddy,** se dovedeşte, cu toată măiestria vinătorului. „un urs imposibil de vtnat, care a murit cînd 1-a sunat ceasul"[1]. Această lume Lşi creează, fireşte, eroi pe măsură de genul lui **Mike** Fink, „regele vislaşilor de pe Mississippi[1]*, sau al nu mai puțin legendarului Davy Crocket, despre care se afirma că poate trece înot fluviul Mississippi, sări peste Ohio, călări pe dîra unui fulger etc... Cei care-şi povestesc aventurile au, de obicei, înfățişarea lui Paddy McGann : eroi populari puternici, masivi, ca privirea sclipind de inteligență şi vorbind intr-un grai viu colorat, ironizind **adesea** pe rafinatul gentleman t, neajutorat in fața durităților vieții, sau **aprobîndu-1** cu mărinimie după **o**

metodică îndoială, (a se vedea savuroasa dispută dintre Paddy şi plan-
tatorul Wharndiffe asupra pronunţiei corecte a cuvîntului „res-

Curant[1]*). In ciuda exagerărilor, mai mu 11 sau mai puţin conştiente, t*i susţin cu obstinaţie *adevărul* faptelor relatate, refuzînd orice intervenţie a fanteziei în ordinea evenimentelor sau caractcrul lor.

Lumea romanului *Paddy McGann* este foarte convingătoare in realismul său. Irlandezul este un personaj viu conturat, ales se pare dintr-un motiv similar cu acela menționat de Hugh Honry Rrackenridge în Modern *Chivalry* (Cavalerism modern) : irlandezul ryvea personalitatea cea mai bine definită, în vreme ce „americanul încă nu şi-a precizat caracterul ; nici clovn, nici gentleman". Viața în conacele plantatorilor, a căror unică distracție era aceea de a se aduna după o vînătoare la cină şi a asculta, la un pahar de whisky, lingă focul din cămin, poveştile amuzante ale vreunui :>ădurfcan. ca şi a comunităților rurale cu îndeletnicirile specifice, întrecerile la țintă, încăierările ocazionale, nunțile şi petrecerile *Wi* care e prezent neobositul scripcar se concentrează în autentice Aliniaturi încrustate în țesătura povestirii principale.

Omogenitatea stilistică, similaritatea structurală şi lingvistică scrierilor umoriştilor sudici nici nu poate fi explicată altminteri oV-cît prin raportare la realităţi comune. In scurt timp ei aveau sa atragă atenţia editorilor din Nord, care-i popularizează in reviste, almanahuri şi chiar prin publicarea a două antologii : î'Jie *Big Bear of Arkansas and Other Sketches* (Marele Urs din Arkansas şi alte schiţe) şi *A Quarter Race in Kentucky and Other Sketches* (Cursă de un sfert de milă în Kentucky şi alte schiţe) Ofi45). Editorul ziarului newyorkez, „The Spirit of the Time[11], William T. Porter, saluta, în prefafa celei dintîi, irumperea unui n«*u filon literar, „tot atîl de original pe cît de inepuizabil'[1], avînd n-seritul de a rupe cu tradiţia romantică a vremii. Faptul că Paddy î^îi declină meritul de a fi spus „o poveste frumoasă*[1], preferîn- (hjj-l pe acela al relatării veridice nu e o dovadă de modestie, ti o expresie a gustului timpului cînd pînă şi un profesionist ca l.ongstreet işi atribuia doar „puţină artă'[1] pentru a reda nişte experienţe ,.de obicei reale**.

Ar fi exagerat totuşi dacă am atribui acestor opere girul absolut al noutăţii ; în realitate, ele reprezintă, mai ales din punct de vedere stilistic, o punte între tradiţia engleză a literaturii luminilor şi realismul sfîrşitului de secol. Autorii sînt încă timoraţi k* gîndul actului revoluţionar de a aduce în scenă fiinţe umile, îip;:rţinmd păturilor inferioare, vorbind agramat şi lezînd tabuurile societăţii alese. Iată de ce recurg la procedeul aproape universal al povestirii înrămate, prezent şi in *Paddy McGann.* Tehnica răspundea nu numai dorinţei autorului de a se detaşa de scenele vulgare şi limbajul mult prea îndrăzneţ, refugiindu-sc in culise, în vreme ce naratorul popular îşi deapănă povestea, dar şi posibilităţii de a menţine. în povestirea-cadru. în care apare de obicei un gentleman rafinat şi cultivat, ceva din farmecul stilistic al epocii lui Addison, ce nu-şi epuizase puterea de fascinaţie asupra gustului conservator şi moralist al Sudului. Atît la Longstreet, cit şi la Simms, întîlnim un limbaj elegant, amintind prin cadenţă şi artificii retorice de o epocă revolută, ca şi tendinţa clasicist-moralizatoare de a condamna şi Îndrepta viciile şi slăbiciunile omeneşti descrise. In acelaşi timp insă suprapunerea a două cadre narative distincte deschidea mari posibilităţi de creare a efectelor comice. Trei tipuri de discrepanţe generatoare de umor inventariază Walter Blair în lucrarea sa INTalire *American* Humor * ; între limbajul sofisticat şi retoric al povestirii-cadru pe de o parte şi cei plebeu şi agramat al naratorului popular pe de alta, dintre circumstanţele timpului povestirii şi caracterul evenimentelor relatate, înlre realismul cadrului în care sînt descrise locul şi povestitorul şi fantezia şi hiperbola povestirii înrămate.

Procedeul serveşte totodată portretizării ; Paddy este iluminat dintr-o dublă, sau chiar triplă perspectivă : a lui Whamcliffe şi a celorlalţi ascultători, prin faptele povestite Şi, în fine, prin autocaracterizare .căci, asemeni tuturor eroilor populari, el posedă o acută conştiinţă de sine. autoanalizindu-se şi automoralizîndu-se. Opoziţia dintre cele două cadre narative dă romanului varietate şi savoare ; limbajul încărcat de aluzii livreşti, cu paranteze şi comenttirii moralizatoare şi intermezzo-urile eseistice ale celor din cercul

* Chandler — Hnrper & Row Publishers. New York, 1000, p. 92.

lui Wharncliffe primeşte replica limbajului frust, înaintînd cu rapiditate, nu prin elaborate descrieri, ci „operative* figuri de stil, al lui Paddy. Nobilul plantator îl provoacă pe Paddy la destăinuiri pentru a-i demonstra invitatului său, Stylus» justețea considerațiilor sale teoietice despre posibilitățile creatoare ale poporului american, înzestrat in aceeaşi măsură ca Qâcare alt popor cu capacități fabulatorii şi capabil, în măsura în care vdt exista condiții materiale şi sociale propice, să dea lumii o cultură cu nimic inferioară celei europene. Maniera, indicînd o concepție despre finalitatea didactică a artei, nu este nouă la Simms ; o

lntilnlm şi in povestirea *OdkaHbbi, or the Choctaw Sampson,* unde indianul purtînd acest nume intră in scenă pentru a ilustra cele discutate anterior de maiorul Thompson, proprietarul plantaţiei pe care munceşte, şi narator.

O altă sursă de umor, bazată pe contrast, este introducerea eroului Intr-un naedlu pefamillar, confruntarea dintre sudistul naiv ţi versatilul afacerist din Nord fiind prezentă intr-o serie de schiţe aparţinând Iui Thompson, Baldwin şi Harris. Aventurile inocentului Paddy la New York, văzute de împătimitul suporter al Confederaţiei care era Simms, Q conduc la aceeaşi concluzie cu a faimosului Sut Loviogood, eroul Iul Harris [*], anume că „yankeul e un escroc*. Realitatea Istorică dm spatele acestei atitudini e fSxă îndoială aceea a opoziţiei economice dintre Sudul legat de pâmlnt şi Nordul orientat spre industrie.

Patriotismul local face ca eroul popular să apară acestor autori. demn de primii oameni ai istoriei, aflaţi Intr-o relaţionare mitică cu universul. Pe Mike Fink, J.M. Field îl compară cu lason sau cu un zeu al apelor din mitologia scandinavă. [†] Simms însuşi demonstrează că Paddy şi pătura din care provine au recreat pe cont propriu miturile Lumii Vechi, sau le-au dezgropat din memoria rasei. Această capacitate de a observa ceea ce e specific unui individ, dar şi tipic pentru o ~~pătur~~ă sau clasă socială, pentru aici şi acum, dar şi universal valabil, ia fine de a racorda prezentul la mitic e una din premisele apariţiei unei strălucite pleiade de autori americani, în acelaşi tiihp topici şi vizionari, picareşti şi simbolici, realişti şi mitici, de genul lui Herman MelvUle, Thomas Wolfe sau William Faulkner.

Simms şi Field ne prezintă insă mai ales reversul comic, la cel dinţii ca influenţă a unei figuri de stil — *anticltmax* — cultivate cu precădere de scriitorii iluminişti englezi, dar care va face carieră Şi în America, de la Mark Twain la demitizarea programatică din Chtmera (Himera) lui John Barth. Avatarurile umilului său plutaş atrage termeni de comparaţie cu episoade şi figuri celebre din istoria reală şi mitică a lumii. Procedeul este folosit, de fapt, şi la primul nivel al cărţii, cel al cadrului povestirii, capitolele fiind precedate de citate din Shakespeare şi alte celebrităţi, tn vreme ce in primul caz, efectul este savuros, în cel de la doilea are mai mult un farmec livresc. De fapt ceea ce-1 deosebeşte pe

[*] G. W. Harris, Sut Lovingood an the Puritan Yemkee.

[†] J.M. Field, The Drama in Pokeroille.

de ceilalţi umorişti — de care-1 leagă realismul tematic şi lingvistic şi valorificarea mitologiei indigene — este tocmai caracterul mult mai elaborat al naraţiunii; calculul estetic devine aparent. Lipsesc aici lungimile naraţiunilor sale romantice, caracterul personajului obligmdu-1 la simplitate şi economie. El procedează pe de o parte la succesive obiectivări ale autorului, trădinjl un veritabil narcisism auctorial — in plantatorul Whamclifie, în naratorul cu nume enblemalic „Stylus", in „părintele egumen" (în înţelesul de şef al unei coterii literare) şi uneori chiar în Paddy, fiul irlandezului ne norocos —, pe de alta, la succesive apropieri ale personajului, iluminat din toate unghiurile, devenit, la rîndu-i, narator. Este evident la Simms ceea ce Virgil Standu * numea „conştiinţa stilului ca parte Integrantă a discursului litecar" la scriitorii din Sad. Autorul se sugerează în mod repetat că ne aflăm într-un univers livresc şi intr-un spaţiu al fabulaţiei. Evocarea frecventă a unor toposuri literare — de la poveştile orientale la Shakespeare —, ca şi prezenţa naratorului „Stylus" ne face să credem că finalitatea demersului autorului nu e o *imago mundi,* d *imago scriptoris.* Viaţa se transformă In poveste, depănată seară de seară, ca -de mitica Seherczadă ; povestea lui Paddy evocă ascultătorilor lecturi trecute. iar lecturile lor modifică ideile lui Paddy despre experienţele sale de viaţă ; In fine, „părintele egumen*, care nu e decît o altă mască a autorului, *ne* promite alte întîmplări, nu pentru viitoare nopU. ci „capitole".

Referinţele livreşti sint uneori transfigurate, cel mai adesea in registru comic, dar detectabile. Plutaşul cuprins de delir, rătăcind pe marea pustie sub soarele dogoritor, aminteşte de bătrinul marinar al bă Coleridge. Aşa cum sufletul acestuia este jucat la zar de Moarte şi Viaţă-in-moarte, la fel este Paddy proiectat, în vis, între chipul demiurgului dătător de viaţă şi cel al diavolului travestit in buştean, care par să şi-l dispute. Ca şi la Coleridge, condamnatului i se acordă viaţa, peste d şiroind ploaia salvatoare. La amindol, eroul se face vinovat de ignorarea legăturii sacre Existente între „om, pasăre şi animal", în viziunea panteismului romantic ; marinarul lui Coleridge udgînd albatrosul, plutaşul lui Simms, vinind şi pescuind fără socoteală, păcătuind împotriva naturii. La anundoi, naufragiul este un simbol al răului

* *Orientări* in literatura Sudului american, Ed. Dada, 1977, p. 27.

moral. In plus, la Slmms întîlnim din nou motivul autorului autoreflectat, cuci proiecția lui Paddy în scena plăsmuită de propria minte ni-1 arată „desenînd chipuri în aer*. Alegoria este îndeajuns de transparentă : diavolul, ca şi miticul bătrîn cu toiag ce tace să ţâşnească apa vieţii din stincă, nu sînt decit proiecţii ale conştiinţei eroului. Viaţa însăşi ar reprezenta o autocreaţie, permanent transfer intre realitate şi imaginaţie. Nefiind o prezenţă metafizică şi supus oricum corosivului tratament umoristic, diavolul lui Paddy apare doar cînd acesta a săvîrşit o faptă rea : cfnd se complace în viaţa trîndavă de vînători şi pescari a primilor colonişti, exploatînd fără discernămînt resursele naturale ; după petrecerile la vreunele din casele deocheate din lungul rîului. sau dnd se căsătoreşte împotriva propriei voinţe.

Sugestiile livreşti ale cadrului narativ nu distrug însă realismul viguros al povestirii lui Paddy. Notabilă e mai ales relatarea aventurilor sale la New York, Simms surprinzînd cu acuitate ceea ce Henry Miller avea să numească „spiritul eangstere.se. specific american". Nordul unionist, aceasta befe noire a lui Simms. e singurul subiect ce nu se topeşte în matca rîsului nivelator, rămînînd un constant motiv de încrîncenare. Altminteri, pînâ şi diavolul se dovedeşte inferior, ca potenţial al răului, unei neveste proaste..

Pe Simms cel din romaneie pline de patos ale revoluţiei ne e greu să-l recunoaştem in amara cugetare a lui Paddy despre lume ca locul unde cel mare îl mânîncă pe cel mic : „De-uiei puteți vedea, dragi prieteni, cum se poartă umu cu omu' în lumea noastră Păcătoasă. Unul fură pe ăl'lâlt. Mai întîl înşfacă vulturu'-pescar peştele, acvila fură de la vulturu'-pescar. iar omu smulge acvilei bucata de la gură. Aşa merg lucrurile !*“ De vină sînt probabil ororile războiului ce spulberaseră miturile — în parte inventate — ale idealiştilor sudişti. Opinia e oricum consonantă cu aceea a unui plebeu alb dintr-o povestire a lui G. W. Harris* publicată la puţin timp după infrîngerea definitivă a Confederaţiei : ..Tot *şa o ţine cît îi anu' de lung : episcopii îi halesc pe dregători, dregătorii pe oamenii de rînd, care halesc dobitoace de-alde mine, mănînc oposumi, oposumii mănîncă

* G. W. Harris, *Sut Lovingood's Yarns*. cf. Hans Bungert. op. cit., P. 57.

pui. puii înghit viermi care •e mulțumesc. să ne roadă pe noi şi aşa se isprăveşte cu toate !" Simms şi Harris s-au dovedit profeți : filosofia lor se potriveşte cît se poate de bine perioadei Restaurației, cînd aventurieri

nordici fără scrupule au culcat în picioare interesele cultivatorilor sudici. ruinîndu-i si morțificindu-le sentimentele, instaurînd corupți;» şi haosul moral.

Aria îşi are in<ă telul ei de a-şi lua revanşa asupra demonici istoriui. în perimetrul ei, Sudul va renaşte, începînd cu deceniul al patrulea al secolului nostru, devenind centrul literar **al** Americii. Premisele le oferă chiar înfrîngerea în Războiul Civil : ai.it din punct de vedere material, prin posibilitatea industrializării rapide a Sudului şi a înfloririi unei civilizaţii In care arta să **se** ai ii me plenar, cît şi spiritual, prin cristalizarea unei psihologii complexe si specifice. din care s-a născut o problematică profundă, <*u majore semne de întrebare asupra condiţiei umane. **Simms se** îiratâ încă o dală un clarvăzător, căci, spre deosebire de ideologii .-.jiraricni. care nici la începutul acestui secol nu realizau caracterul retrograd al doctrinei ce condamnase atîta vreme Sudul la stagnare economică, el susţine încă din acest roman necesitatea dezvoltării unor puternice centre urbane ca premisă a diversificării vieţii literare.

Victoria iubitei sale ,,Apalachia[a] s-a produs intr-un chip **pe** care nu-1 bănuiau nici învinşii, nici învingătorii — o victore in *arlerno.* prin care sudiştii să se poată elibera de complexul transmis din generație in generație, acela de combatanți învinşi şi umilii i de generalul Sherman.

La impozantul edificiu al ..renaşterii sudice'* în literatură, Simms şi umoriştii din Sud-Vest şi-au avut contribuția lor, ca pionieri şi fondatori ai unei tradiții. A-l citi pe William Gilmore. Simms — creatorul plantatorului 'WharnclifXe, acest aristocrat luminat, erudit şi estet, liberal şi progresist, gustînd deopotrivă lumea cărților şi sarea pămîntului condensată în pitorescul Paddy McGann — (lupă Ellen Glasgow, Thomas Wolfe, William Faulk- ner, după Tennessee Williams, după Allen Tate şi Robert Penn Warren. înseamnă a înțelege ceva din semnificația paradisului lor pierdut : înseamnă întoarcerea — reconfortantă pentru spirit — de la cintul experienței la cîntul inocenței.

MARIA-AXA TUPAS

„Daeă eţtt om, arată-te cu chip ***omenesc ; iacă*** eţti ***drac, araţi-te cum vrei...*** Eu, unul, ***te-njru.nt.***[a]
shakesfeare»

*** William Shakeapeare,** *Furtuna,* **Actul III, Scena 2 (traducere**

de Leon Levitchi).

CAPITOLUL I

„Frați de surghiun, prieteni *! Spuneți : oare Aceasta* riafn-o *noaslră* împreună *Nu-i ea mai dulce dccit fastul silnic Al vieții de la* curie ? *Și pădurea Nu-i mai lipsită de primejdii,* oare.

Dccit palatul inuie *crcsc invidii '!*

Aici sim(im *doar ce-ndura Adam : Schimbarea vremii*
CL'M I'A PL/1CE •

Era în noiembrie, in anotimpul acela fermecător pe care-1 numim vară indiană ; atunci cînd. după două-trei zile aspre, cu promoroacă şi chiar puțin îngheț, vraja glacială se risipeşte ; vîntoasele se domolesc şi aerul devine plăcut — nici prea rece, nici prea cald ; cînd, după diminețile posomorite cu ceață, soarele străpunge brusc marea de vapori, revârsîndu-se într-o cascadă de lumină aurie ; cind întreaga boltă cerească şi întinsa față a pămîntului, cu marile ei păduri şi joasele culmi, se mişcă-n armonie, ca la o serbare ori nuntă ; cînd pădurile îşi schimbă capricios veşmîntul de la o zi la alta. sporindu-şi maiestuosul colorit : cînd păsările taie mai elastic aerul : cînd vezi deodată lungile şiruri de cocori pornindu-şi expediția spre sud : cînd pretutindeni mişună grăbite veverițele, " făcînd necontenit curse între păduricea lor de stejari şi ogoarele învecinate, cu boturile umflate de poame ; cînd curmalele se coc cu repeziciune : cînd Cuffee şi Cudjo şi Sambo şi Caesar îşi scot cîinii în fiecare noapte la vînă-

' * William Shakespcarc*. Cu?n rd pfoce. Actul II. Scena 1 (traducere de Virgil Teotiorescu).

toare de raloni şi oposumi şi-alunci s-auzi .,Şo pe el“ şi „Trage-1“ şi „Sfîşie-r şi ..înhaţă-1" ; cînd clinii, după ce au dat raita prin tot cîmpul cu mazăre şi parcela de cartofi, sînt asmuţiţi înspre rezervaţie şi cînd, conform în- ţeleptei legi englezeşti ce interzice vînătoarea de cînd dă frunza şi pînă la căderea ei. vînătorii sună din corn şi-şi cheamă copoii în fiece dimineaţă ca să plece la vînătoare ; cind, pe scurt, fiind recolta bogată, anotimpul încîntâtor, pace în ţară şi bucate pe toate mesele, casele noastre de ţară sînt pline de voie bună şi bucuroase îşi primesc prietenii de la oraş ca să-i desfete cu jocurile şi ospitalitatea vechii plantaţii.

La o vreme ca aceasta şi în plăcutele împrejurări amintite mai sus mi s-a întîmplat să fiu invitat insistent la Desilla *. faimoasa plantaţie de pe cursul sudic al rîului Edisto. aparţinînd minunatului şi vechiului meu prieten Wharadifl'e şi chiar într-una din cele mai îneîntătoare zile ale acestui anotimp fermecat, urmînd noi pilda tuturor păsărilor văzduhului şi vietăţilor cîmpului, ne-am ridicai după un prinz tîrziu şi am pornit în galop uşor înspre rîul ce curgea la vreo trei mile de casă.

---

* Desilla : numele imaginar al unei plantaţii din ţinutul Barn- v/ell (probabil de la verbul latinesc *desilire* : a descăleca), corespunzând în plan real plantaţiei „Woodlands" a autorului, de lingă Midway, Carolina de Sud.

Soarele după-amiezei strălucea doar atît cît să fie o desfătare pentru privire, nu şi o povară pentru peisaj, şi-şi risipea cu voioşie în jur comorile, jucîndu-şi curcubeul pe fiece coroană de pădure ! A străbate într-o asemenea zi pădurea pe armăsarii lăsaţi în voie înseamnă să simţi cum îţi pulsează viaţa in fiecare venă ori arteră ; iar noi înaintam mereu sorbind la fiecare salt din aerul şi soarele pădurii, procurindu-ne suficientă hrană pentru rezervorul celor mai fericite reverii. La galop, inima îşi uită grijile, mintea, temerile şi întreaga natură pare să se lepede de poveri, iar sufletul se deschide celor mai plăcute serlzaţii. ca o pasăre ce-şi încearcă aripile în vreme ce soarele dimineţii îşi trimite prima ocheadă peste umărul ei în cuib !

Dincolo de plantatorul iscusit'. în Wharncliffe. ca şi in mine de altfel, se ascundea un visător şi, in momentele de

refugiu, cînd sc elibera de corvezile vieții, se lâsa eu acecaşi uşurință pradă unui *dolce jar niente* ceea ce, chiar şi pentru italieni, nu se confundă cu plăcerea de a nu face nimic. în orice caz, daca aceasta implică în mare măsură relaxarea fizică, ea nu presupune şi lenevia intelectului. Dimpotrivă, pentru numeroase şi strălucite minți, activitatea mentală intensă este aproape inseparabilă de o totală inactivitate fizică ; cu-adevărat ea nu admite efortul fizic, ci pare să absoarbă, în folos propriu, toate energiile vitale ale sufletului animaL

Nu zice Cowper[*] undeva : „cît de variate sînt ocupațiile celor pe care lumea îi consideră leneşi“ ? Covvper era un ins destul de activ şi, în acelaşi timp, un visător. Deosebirea dintre el şi Wharndiffe consta in aceea că primul' visa urit, în vreme ce al doilea visa frumos. De vină era numai temperamentul. Covvper era ipohondru — un amestec nefericit de tip nervos şi limfatic depresiv. Wharn- cliffe era un sangvin şi, cu toate că gusta pînă la exces sporturile în aer liber, îl fura uneori reveria. Reveriile sale erau în schimb întotdeauna încărcate de speranță şi colorate de o lumină benefică. Citise mult şt dispunea de o bibliotecă bogată; avea ceva talent literar, fiind un bun *raconteur* [†]. Se manifesta deschis şi direct îir relațiile cu oamenii, deşi ascundea delicate sensibilități'şi, cu toate că era puțin cam bătrîior pentru vînâtoarea practicată în mod regulat, i se dedica uneori, gustînd-o în toate detaliile. Cam atît în ceea ce-1 priveşte pe amfitrionul şi însoțitorul meu. Despre mine nu e nevoie să spun mai mult decît că ne cunoşteam bine, călărind împreună, bucu- nndu-ne în aceeaşi măsură de farmecul anotimpului, dar arareori scoțînd vreun cuvînt în tot cursul galopului nostru de trei mile. Cînd oamenii se înțeleg pe deplin, nu țin să vorbească de dragul conversației. Le este dc ajuns să ştie că au aceleaşi gusturi şi simpatii. Cînd unul are ceva de împărtăşit celuilalt, rosteşte mai curînd un *monolog* şi numai o minte obtuză vrea neapărat să intervină cînd asemenea oameni au ceva de comunicat. Am spus aceasta ca un gen de *protest* la adresa numeroasei categorii a vorbăreților cu orice preț.

---

* William Cowper (1731—1800) : poet englez.

† Povestitor (ir.).

Tăcuţi şi gînditorî, dar cu mulţumire în suflet, călăream cu Wharncliffe pină la, debarcaderul situat, după cum spuneam, la vreo trei mile de casă. Treceam printr-o regiune mlăştinoasă şi bogat împădurită, ieşind în cele din urmă pe un falnic promontoriu, în jurul căruia rîul se încolăcea cu un nod larg. Wharncliffe se aştepta ca pe riu să treacă nişte plute şi ne-am oprit să le vedem. Aşezîn- du-ne pe mal, ne-am apucat amîndoi, fără un cuvînt, să facem schiţe după peisaj, care era în măsură

să oîere pictorului o duzină de subiecte.

Pitoreşti erau toate împrejurimile. Nobilul rîu Edisto, unul din cele mai frumoase din stat, nu e nici foarte larg nici foarte adine ; are în schimb o mulţime de meandre şi e umbrit de arbori din cea mai nobilă spiţă ; apa lui, dulce la băut, e limpede precum cleştarul; cursul său e labirintic, dar nu leneş, şerpuind în jurul semeţelor promontorii şi îndreptîndu-se spre oceanul, aflat la vreo trei sute de mile mai jos, cu o viteză de patru

noduri. Atît de largi sînt uneori aceste curbe, îneît poți călători cîteva mile în piroga (să-i zicem gondola) ta şi totuşi, la nivelul țărmului, să nu te afli mai departe de două sute de iarzi de locul unde ai cufundat întîia oară vîsla în apă.

Este cel mai mare rîu din stat care aprovizionează cu cherestea Charlestonul, insulele din mare, Cuba şi. care, în vremurile cînd domnea pacea în țară, îşi purta rezervele de pin înspre cețoasele state din nord. Peşte se găseşte * aici din abundență, iar noi ne

aflam chiar în regiunea atît de frecventată primăvara şi vara de pescarii amatori ai ordinului Izaac Walton, care coboară aici de la mănăstirile Augusta şi Columbia, pentru a-şi momi cu viclenie păstrăvii şi a se înduioşa mai apoi de chinurile lor muribunde. hiarmaţi cu undiţe după ultima modă, fluturi de mucava şi peştişori *artificiali,* ei recurg la felurite şiretlicuri pentru a-i ademeni pe păstrăvi din bancurile lor şi pentru a-şi umple coşurile cu bibani, plătici, soreţi, ştiuci şi pisici de mare. Am observat că plătica şi bibanul cu pîntec roşu fac deliciul femeilor. Păstrăvul şi soretele, mai puţin fragezi, dar gustoşi şi cămoşi, se recomandă gustului masculin. Poţi pescui adesea un păstrăv destul de mare, încît să poată apuca în gură o sticlă de porto. Epicureanul va gusta mai ales pisica *neagră* a rîului Edisto, care nu e

numai cel mai marc. ci şi cel mai dclicat peşte ce înoată în părţile acestea. Fiţi doar cu băgare de scamă cum il preparaţi. Nu vă apucaţi să-l condimentaţi cu tot soiul de sosuri grele — nimic alt decît unt proaspăt şi pătrunjel verde tocat mărunt — nici un fel de mirodenii! Tot aici, dacă pescuieşti doar de amorul artei, poţi prinde în anotimpul potrivit şi după o metodă anume monstrul sturion greu de peste o sută de livre. Şi el se recomandă anumitor gusturi, iar prietenul meu, Jamison, jură că acest peşte e mult mai delicat cînd e servit pe masă, decît mulţi politicieni căzuţi sub ea ! Dar şi prepararea, ca şi persoana sa. prezintă anumite particularităţi !

Ah. plăcute mai sînt amintirile, îneîntătoare priveliştile ce adastă în mintea vizitatorilor recunoscători pc cart* voitu-ţi-ai. în vremuri fericite, a-i ademeni pe verzile-ţi maluri şi lîngă dulcile-ţi izvoare ! Din vreme in vreme poposeau aici semeţul englez şi viclcanul scoţian, şi fiul cu mînă largă al verdei Irlande, şi galantul francez, care îm- părţeau cu noi căldura căminelor, în vreme ce tu le dăruiai cu generozitate din belşugul patimii cc-ţi săgetează apele. Dar cel mai mult îmi încălzeşte sufletul amintirea celor cîţiva nobili prieteni de-un neam cu noi, ce ne căutau tovărăşia în rustica noastră solitudine, grăbindu-se aici pentru a se bucura de comorile tale. Astfel 'era Maxcy Gregg. colonel brigadier acum în armata statelor confederate. care luptă cu vitejie pe malurile Potomacului. Ce păcat ! Bibanii şi plăticile, păstrăvii şi pisicile de mare nu-1 mai mulţumesc. S-a făcut pescar de oameni şi are deja la activ o duzină de bătălii decisive, de la Viena la Sharpsburg. ce pot fi numite pescuitul său de ştiuci. La acesteji se adaugă sute de alte isprăvi mai mici. lot alîlca victorii, ce pot fi comparate cu capturarea bibanilor şi pläticilor în apele rîului Edisto. Aşa a continuat el să pescuiască pină la Chickahominy şi James, şi-apoi din nou peste Polomac, în Maryland — „Maryland a mea" * — pînâ acum cînd, urmărind un vînat şi mai mare. dispreţuieşte. probabil. ..mărunţişurile" rîului Edisto. De s-ar întoarce mai degrabă la primele lui iubiri şi la simplitatea gusturilor şi singurătăţii noastre. †

* „Marvland, Mv Marvlsind" — poem de James Rvder Randall (183D—1908).

† Vai, vai ! la ce bun să te frâminţi, să spen. să le rogi ori si. tii prevăzător — toate precauţiunile omeneşti, ori' previziunea divină — şi ce mascaradă mai e toată socoteala omenească ce contează pe evenimente fericite şi-şi face planuri de viitor ? Chi;jr pe cînd scriam aceste rînduri — de fapt la numai o săplămînă — mi-a parvenit trista veste a morţii nobilului meu prieten pe cîmpu! de luptă de la Fredericksburg. A murit aşa cum a trăit, ca un bărbat adevărat şi neînfricat, a cărui unică devoţiune era patria. Ultimele sale cuvinte, adresate guvernatorului din Carolina de Sud trebuie să-i fie unicul epitaf pe mormînt. Nu şi-ar fi dorit vreun

• David Rumph Jones (1825—1863) : general maior a! armatei Sudului.

** Mieah Jenkins (1835—1864) : general de brigada.

Citat trunchiat dintr-o poezie de Cowpei.

Pe urmă mai era si Jones *, caic trebuie să fi ajuns colonel de brigadă, ca şi Gregg, şi Jcnkins** şi încă vreo duzină a căror prezenţă l-ar fi onorat pe cîmpul de bătaie. Nu a uitat — nu va uita curînd — vremurile fericite cînd cobora din «ord şi, urmînd şerpuitul curs sudic al lui Edisto, ajungea în vecinătatea plantaţiilor „Burwoods" şi „Woodlands“, cu Jamison la cîrma luntrei, aşa cum s-a aflat de-atunci la cîrma statului in clipa celei mai grele încercări.

Ah. prieteni minunaţi, cine-ar fi crezut atunci că prea curînd ni se vor tulbura toate apele ! Adio, însoritei bucurii, pierdute sînt jocurile, cînlecele vesele, conversaţia însufleţită ori nevinovata .şuguială. muşcătura vicleană şi zîmbctul strîmb: ori ginul olandez folosit hi prepararea vestitei băuturi la care se pricepca atît de bine preşedintele nostru. Sus fruntea totuşi!

„Chiar şi cea mai neagră zi
Pînă mîine s-o sfîrşi.“ ***

în vreme ce scriu, tunetul se rostogoleşle dinspre răsărit spre apus. Pe înălţimile Virginiei bîntuie furtuna. Se dă semnalul pentru începerea prăpădului ; zăvo/ii războiului sînt iarăşi sloboziţi ! Urlă furtuna şi blestematul de stindard al duşmanului se prăbuşeşte înecat în propriul sînge. Sîntem învingători şi de data aceasta am mers pînă la capăt. Treizeci de mii de invadatori insolenţi muşca din ţărînă.* Victoria noastră e sigură — independenţa noastră ! Iar Pacea, eu strălucitorul ei curcubeu smuls din pieptul furtunii şi aruncat de la răsărit la apus, de la nord la sud, peste toate cîmpiile însorite şi înălţimile înzăpezite ale iubitei noastre Apalachia† reîntoamă bravii noştri, fii calmei binecuvîntări a fiecărui cămin ospitalier !

* Doar la o zi după ce am scris acest pasaj, a avut loc marea bătălie de la Fredericksburg. Pe măsură ce evenimentele acelei zile se conturează mai clar şi sînt mai bine cunoscute, profeţia mea pare să se împlinească întocmai. Infrîngerea aboliţioniştilor le-a provocat o pierdere numerică — morţi, răniţi şi dispăruţi — foarte apropiată de cea menţionată în text (n. a.).

†Lanţul de munţi Apalachia, ce se întinde din Virginia pînă în Georgia, străbătind cele două Caroline şi alcătuind un fel de coloană vertebrală a ţării, uneşte la un loc întregul Sud, atît statele dinspre Atlantic cît şi cele dinspre Golf. Apalachia ar trebui sâ fie denumirea poetică a Confederaţiei. Acest cuvînt al pieilor roşii nu are pereche în solemna-i eufonie (n.a.).

(Ce cumpăt, ce măsură am mai putea avea, / cînd, după-un scump prieten ne-ncearcă jalea grea ?) — Horaţiu,

Astfel şedeam noi doi, adânciţi în gînduri, cu privirile pierdute peste netulburata oglindă a apei. Gîndurile noastre, ale lui Whamcliffe şi ale mele, erau, sînt convins, aceleaşi, căci, tocmai cînd mă ridicam cu un strigăt, văzînd parcă aievea tabloul zămislit de închipuire, s-a ridicat şi el, exclamîncl :

— Nu s-a sfîrşit totul — vreau să spun, fericirea noastră,

Oda XXIV (traducere de N. I. Herescu).

prietene ! Odată ne-om bucura din nou de plăcerile dăruite de dulcele nostru rîu, laolaltă cu noblii noştri prieteni. Nu se poate ca Dumnezeu 6ă ne dea pe nuinile acestor cruzi păgîni. Faţă de Atotputernicul avem, fără îndoială, o tristă datorie, dar în ceea ce-i priveşte pe blestemaţii de yankei nu avem a ne face vreun reproş afară

de acela câ am dormit prea mult în încolăcirea şarpelui. Cred în Dumnezeu, prietene... S-ar putea să ne pedepsească, iar noi

trebuie să îndurăm căci este plata faptelor noastre ; dar el nu ne va lăsa să ne prăbuşim. Am credinţă în făgădui ala Lui, în mila Lui, şi ştiu că după tot acest calvar ne vom regăsi pacea — belşugul — prietenii, iar „cîntul turturelei va răsuna din nou peste pămînt.“

Ne-am strins mîlnile în tăcere. Cuvintele pieriseră. Toate gîndurile se topiseră în rugăciunea ce ne mişca în tăcere inimile, luminîhdu-ne obrazul şi răzbind în pulsul înviorat de o euforie ciudată.

CAPITOLUL II

*— „Metafizicianul, repetă barcagiul. Vorbiţi cumva de ăla căruia noi, oamenii de rind,.îi zicem dof tor ? **

* Joc de cuvinte intraductibil : *physician* înseamnă „doctor[1]* (eng.).

ralului Jamison * rachiul de piersici cu miere, folosit in pop.>r ca substitut al altor băuturi inaccesibile. „Dă-mi voie sâ te povăţuiesc, scrie el, ca şi pe prietenii din cercul tău. să vă bizuiţi pe resursele locale. Nu a fost mierea lui Hymettus faimoasă secole de-a rindul cînd nu se cunoştea zahărul ? Şi ce poate fi mai gustos decit sucul vechi şi parfumat, distilat din piersici." îmi spune că scrie despre armată şi perspectivele războiului, dar textul nu este încă potrivit pentru a fi publicat. Ninge în vreme ce scrie, iar el notează : „Sărmanii noştri soldaţi, lipsiţi de acîăpost. ir.ulţi din ei fără haine, fără pături şi desculţi. înfruntă cu vitejie greutăţile, dar pe-o asemenea vreme au mull ele suferit." Iar în alt loc : „Orăşelul din vecinătatea taberei noastre se numeşte Ber- ryviile şi a primit porecla de Oraşul bălailor* . Aceasta se spune că deriva de la numeroasele încăierări in care a fost implicat aici Generalul Morgan (de la Revoluţie) mai înainte de-a urca de la rangul de căruţaş la acela de general de armată. Se 'zice că era pe-atunci un bătăuş notoriu care-l caftea adeseori.” Intr-o seri-

• David F. Jamison (1810—1364). Preşedinte al Convenţiei de Secesiune din 1860. In 1859 a cumpărat plnniaţia ,.Sur\voud", vecină cu .,\Voodlands“.

soare anterioară, datată 16 octombrie şi trimisă din tabăra Bar- nes din ţinutul Berkeley, între Martinsburg şi Winchester, el se angajează, provocat de mine, într-o discuţie despre istoria greacă, în care citează copios din

— *Nu ! Nu ! răspunse magistrul. B tocmai aşa cum* îţi spun. Nu-i *sortit să vindece.*

— *Aoileu, apăi îi unu'* care^*omoară.*

— O, *la d...!* Văd *eu că eşti sortit Gheenei.*
PEDAGOGUL.

originalul grecesc al dramaturgilor, adăugind un amuzant comentariu propriu. La sCirşit. rel'erindu-se la „norocul'* brigăzii sale, spune : „In cele trei luni ce s-au scurs de la 25 iunie trecut, ea a purtat zece bătălii decisive, pe lingă altele de mai mică importanţă, şi şi-a adus întreaga contribuţie la marile victorii de la Cold Harbor şi Manassa (a doua), ca şi in bătălia crîncenâ de la Sharpsburg unde... etc."....................şi la zădărnicirea încercării inamicului de a traversa Potomacul la Sheperdstown — privită de generalul Lee ca una din cele mai strălucite acţiuni militare etc.“ Maxcy Gregg a Cost unul din primii participanţi la o campanie militară din statul nostru. Era însufleţit de un patriotism fierbinte şi avea consecvenţă politică. Făcea parte din şcoala cea mai fermă în materie de drepturi constituţionale. A fost un învăţat înzestrat, un profesionist de înaltă clasă, un gentleman Ireproşabil. *Sans pevr et savs reproche !* Numele său va rămîne săpat cu litere de bronz in memoria statului său de baştină, (n.a.)

Extazul £u întrerupt de o întîmplare neaşteptată. Dinspre riu auzirăm un strigăt puternic, urmat numaidecît de un hohot de ns, amestecat cu un cîntecel veseL Fusesem pe punctul de a ne înturna, cînd zgomotele cu pricina ne opriră în loc. A nan cînd o privire în amonte, am zărit

apărînd pe rînd vreo duzină de plute* încărcate cu cherestea — una după alta țişneau la vedere. inconjuiind o bucată de pămint şi indreplîndu-se cu repeziciune, duse de curent, înspre țărmul

opus. Ultima 11 purta pe pildt cu echipajul său. Plutaşii erau doi albi şi o ceată de negri trupeşi.

Erau evident echipaţi pentru o călătorie lungă. De pe „pluta pilotului*[1], un foc zdravăn, aprins pe o platformă de pămint. trimitea în văzduh un nor de fum. Unul din r.egri făcea de caraulă lingă ceaun. Aveau la bord o cambuză, un dulap, o pirogă" de chiparos, o grămăjoară de lemne pe care dormea

uriul din negri. întoreîndu-si nasul borcănat spre răsărit ; şi, fără prea mare *\fort puteai observa o grămadă de cartofi, un butoi cu pulbere,

o cutie cu şuncă şi felurite alimente de gejiul fasolei şi dovleacului. Era limpede că plutaşii noştri o porniseră într-o călătorie de cîteva săptămîni.

Ofereau un adevărat tablou. John Brunson. pilotul, purta cu el lunga sa puşcă destinată cerbilor şi curcani-, lur sălbatici. Unul din negri, un ins cu înfăţişare jovială, cu o faţă rotundă ca luna plină — presupunind că domnia sa ar fi învăluită intr-un nor etiopian — şi cu gura întinsă intr-un rînjet pînă la urechi, avea în mînă o vioară şv un arcuş şi. în momentul cînd ne zări p£ mal. începu

să scirțîie jalnic. Una după alia. plutele lunecară cu repeziciune, purtate de curent înspre țărmul nostru, ceea ce ne îngădui să schimbăm saluturi cu căpitanul şl cu echipajul ; ocoliră promontoriul şi se avîntară în josul rîului pînă ce o nouă curbură le ascunse vederii noastre. Preț de mai multe minute puturăm auzi scîrțiiala viorii, întreruptă din cînd în cînd de vreun strigăt înspre ori dinspre țărm. în timp ce se pierdeau în depărtare, mă întrebam cu nostalgie care le era destinația.

— Ne lipseşte vechimea, Wharncliffe, am zis eu, sau, naai bine zis, tinerețea. Nu ne-am bucurat niciodată de ea. Oamenii noştri sint cu toții nişte animale mature, fără să fi trecut prin procesul de creştere. Nu au cunoscut copilăria şi le lipsesc toate fanteziile ei ; căci altminteri, o viață petrecută zi de zi intr-un asemenea decor, depă- nîndu-se între atâtea privelişti pitoreşti, într-o țară atît de puțin populată le-ar inspira închipuiri tot atît dc fantastice precum acelea din O *mie şi una de nopți,* iar acestea le-ar spori viata intelectuală şi imaginativă, chiar dacă nu i-ar maturiza social. Cu asemenea orizonturi, asemenea climă, asemenea păduri fastuoase, priveghind asupra unor ape ce-şi poartă la infinit refrenul murmurai înspre mare, oamenii noştri simpli ar trebui să izvodească cele mai fanteziste şi mai frumoase legende. Gindirea romanțioasă va fi fiind fructul firesc al vierii

într-im asemenea decor şi aceasta ar începe cu arta primitivă ce prefaţează progresul vieţii barbare către primele culmi de civilizaţie ; ar urma apoi simţul frumosului.

— Mai eurind simţul frumosului ar precede şi urma artei.

— Poate ai dreptate. In orice caz, anemia fanteziei noastre populare se datorează, presupun, pe de-a-ntregul faptului menționat; poporul nostru nu are trecut, nici un fel de amintiri care să-l incite ; nu are tinerețe ! Zimbeşti.

— Numai pentru că observ cît de entuziast ai rămas în pragul celor şaizeci de ani.

— încercările prin care am trecut nu mi-au jăpit şi visele.

— Şi eu sînt un visător şi, mai mult decît atît, un *credincios*. Eu văd că poporul nostru are fantezie, oricît de latentă. Fantezia şi Imaginaţia sînt înnăscute. într-o măsură mai mare sau mai mică, ele fac parte din zestrea oricărui popor. Dorm în noi ca şi celelalte facultăţi intelectuale, există ca o virtualitate pînă ce, sub presiunea unor forţe exterioare, se trezesc la viaţă. Pînă şi africanul le posedă, chiar dacă iau forma unor idoli grosieri şi

7

primitivi. Pasivitatea acestor facultăţi la poporul nostru nu se datorează atît lipsei de trecut, cît lipsei de *uzură*. Viaţa noastră e prea obscură-şi monotonă.

— Nu în mai mare măsură decît a arabilor.

— într-adevăr ! Dar dacă arabii ' sint nomazi, în schimb viețuiesc *în grupuri* şi familii — în triburi. Rareori îşi părăsesc tribul, care este suficient de mare pentru a oferi o diversitate de înzestrări şi de caractere printre vlăstarele sale. Trăind laolaltă şi reduşi la propriile resurse, ei dispun de necesara uzură socială pentru a evolua. Fiecare contribuie cu darul său la zestrea comună. Unul aduce muzica, altul poezia; altul contribuie poate cu cunoştinţe astronomice; al patrulea e vizionar şi profet ; al cincilea *e,* cel mai bătrîn din trib şi-şi aminteşte departe în timp toate amănuntele experiențelor trecute ; el e biograf şi istoric *, un altul e povestitorul care îmbină trecutul şi prezentul, țesînd laolaltă cețoasele amintiri ale eelui dintîi, instruindu-i şi delectîndu-i pe

ceilalţi. In felul acesta sînt perpetuate eresurile tribului. Copilul creşte în orizontul lor şi le transmite mai departe, iar adaosul este perpetuat la vremea respectivă de urmaşul său. Ei sînt creatorii puţinelor lor resurse şi ,,uzura“ de acest soi ce le incită imaginaţia continuă la nesfîrşit. Nimic nu se pierde în lumea lor, nimic nu este uitat ; în felul acesta tribul va putea repeta aceleaşi elemente, în aceeaşi manieră, pe parcursul unui mileniu întreg. Este şi cazul pieilor roşii Interacţiunea socială la aceste două popoare, dacă te gîndeşti la raza cercului familial, e în ambele cazuri de o mie de ori mai mare decât la un popor ca al nostru. Fiecare palmier pe lîngă care a trecut vreodată un arab este individualizat şi înregistrat în cadrul comunităţii. Fiecare stea ce s-a bucurat de vederea lui, ori i-a servit drept ghid, ocupă din acel moment un loc în căminul său. Palmierul l-a adăpostit pe străbunicul său, Abu Hassan cu trei sute de ani în urmă, atunci cînd a făcut ultimul pelerinaj la Mecca, iar Abu i-a dat numele lui, punindu-1 probabil sub protecţia specială a unul Djinn ori zeu patron. La fel şi în ceea ce priveşte fîntina lui — Diamantul Deşertului — şi ea e un obiect sacru ; istoriile, eresurile legate de ea sînt toate înregistrate şi oricare ar fi ideea conducătoare, poţi fi sic;ur că generaţiile următoare vor broda pe ea o mie de varia- ţiuni fanteziste. Viaţa tribală ori patriarhală poate !'i nomadă, in schimb *societatea* este stabilă. Se mişcă oJală cu tribul, iar deplasarea nu pridnuieşte nici o pierderi-capitalului comun. Dimpotrivă, fiece credinţă este sfinţită şi purtată cu ei, aşa cum îşi poartă *Lares familiarei:*[*]. Acelaşi lucru se poate spune şi despre pieile roşii, dar nu şi despre oamenii noştri. Caracterul lor individualist, care favorizează spiritul independent şi le hrăneşte orgoliul, este un duşman al „u2urii“. Fiecare căsătorie sparge un cămin prin apariţia unui nou. Tinerii nu rămîn alături de bătrîni decît foarte rar. Fiecare arde de dorinţa de a-şi înjgheba un cămin propriu. Ei se desprind, preferă singurătatea şi fiecare pas de acest gen împiedică progresul civilizaţiei. Ei pierd nu numai datinile din neam, ci şi contactul necesar pentru crearea unor noi legende.

*Zeii casei (lat.).

Invențiile lor se limitează la domeniul material, linayi- nația nu le este stimulată.

- Şi care ar fi soluția, căci, dacă aşa stau lucrurile, răul e înnăscut.

— Nu tocmai ; este doar efectul circumstanțelor. Creşterea populației sau stabilizarea ei vor remedia această lipsă la timpul potrivit; şi procesul de acumulare este unul de „uzură". *Ficțiunea* se va naşte din *fricțiune.* Perioadele de tranziție sînt şi cele mai creatoare. Tărimul ficțiunii e întotdeauna discutabil; e terenul neutru dintre două extremități, disputat de ambele. In înfruntările lor. ele dau naştere elementului miraculos, eroismului îndrăzneț, frumoasei excentricități, obiceiului ciudat, manierelor grațioase, surprinzătoarei noutăți, aventurii picante de genul celor ce alcătuiesc perioadele feudalismului şi cavalerismului — atît de îndrăgite de Poezie şi de Ficțiunea romanțioasă. Nu-i decît conflictul perpetuu dintre Valentine şi Orson *, dintre veşnic neîmpăcatele lumi ale civilizației şi barbariei. In trecerea unui popor de la un stadiu de dezvoltare la altul, se ivesc cele mai bogate resurse pentru arta prozei. Concomitent se cristalizează şi societatea.

* Personaje din *Istoria celor doi frați viteji*, Valentine și Orson (1505) de Henry Watson.

— Fără dorinţa expresă de a te contrazice, te asigur că poporul nostru nu are nevoie de un *trecui* pentru a'M stimula Fantezia. Posedă din naştere facultăţile Fanteziei şi Imaginaţiei *, asupra cărora acţionează aproape permanent condiţiile de viaţă. Cred că ţi-aş putea aduce multe dovezi în acest sens pînă şi în ţinutul nostru, unde afli o slabă interacţiune socială şi puţine stimulente ale efortului mental, în afara bătutelor căi ale simplei necesităţi. Mai greşeşti şi atunci cînd îţi închipui că provincialii noştri nu au moştenit ori nu au păstrat nimic din eresurile tezaurului european de unde vin. Am descoperit multe urme ale fabulaţiei europene pînă şi în cele mai neînsemnate cămine. Oamenii din popor păstrează cu o

* Simms menţine aici o distincţie teoretică lansată de ror mantismul englez (în speţă, de Coleridge) între fantezie şi imaginaţie ca rlouâ facultăţi distincte ale creicrului omenesc, doar ultima avind caracter creator.

‵ Cartea ifirii a lui Samuri, 23 : 7—14.

remarcabilă tenacitate idei din lumea veche, tot aşa pre- eum *cuvinte.* Rareori particularităţile lingvistice pe care englezul de astăzi le atribuie pronunţiei americane nu pot î'i regăsite în vechiul teatru britanic. Tot aşa în ceea ce priveşte expresiile specifice, inclusiv proverbele. Tocmai faptul câ zestrea lor literară şi lingvistică este limitată şi că nu comunică intens îi sileşte la păstrarea capitalului de i/are dispun. Sînt reţinute

toate credințele britanice străvechi, cărora le poți identifica sursa engleză, scoțiană ori irlandeză ; scoțiană într-o mai mică măsură, poate. Dăinuie, de pildă, credința în magie, cu farmecele şi incantațiile ei. Vrăjitori şi vrăjitoare, sau ,.vraci", cum li se mai . spune, mai sînt şi acum solicitați. Se spune uneori despre dini, vite şi chiar puşti că sînt vrăjite. Femeile bătrîne încă mai trezesc suspiciuni. Se crede că poți vindeca negi, sau chiar eaheere prin vrăji şi talismane. Mai poți chiar vedea bătută în cuie deasupra uşii străvechea potcoavă de cal menită să împiedice intrarea vrăjitoarelor. Eu însumi am fost consultat de un ins care suferea grozav din această presupusă pricină şi l-am vindecat cu o *abracadabra* atîrnată de gîtul lui ca amuletă... ajutat fiind de o doză puternică de săruri de magneziu.

— Bravo ! Ți-ai cîştigat, prin urmare, o reputație do vraci.

— Nu ! Pacientul meu avea atita mîndrie cit să păstreze secretul față de alte persoane. Şi d *propos,* acesta este motivul pentru care se ştie atît de puțin în lumea bună despre răspîndirea superstițiilor. Oamenii vorbesc puțin despre aceste lucruri, mult mai puțin ca odinioară. Afli întimplător sau atunci cînd ating ei apogeul spaimei oii imaginarei lor suferințe, dacă

este cu adevărat imaginară. Se feresc de orice aluzie la acest subiect din mai multe motive. Există teama secretă de vrăjitor însuşi, căruia nu-i place să fie vorbit pe toate drumurile, aşa cum nu-i plăcea vrăjitoarei din Endoi * ; pe urmă, oamenii de rind sînt conştienţi de faptul că persoanele educate le dispreţuiesc superstiţiile. Orgoliul lor, care nu e suficient de puternic pentru a-i descotorosi de superstiţii, îi face ââ se teamă totuşi de rînjetul dispreţuitor al color cu **ştiinţă de carte. Credinţa există în schimb, este încă activa şi dovedeşte îndeajuns disponibilitatea adeptului '.n materie de fantezie şi pitoresc. Be f^pt am constatat câ majoritatea celor care trăiesc izolaţi — cei care-şi cîştigă ' existenţa vînînd- şi pescuind — sînt superstiţioşi; marinarii au această reputaţie.**

— Vechiul nostru prieten, comandorul Berry. a negat acest lucru față de mine.

— Iar'mie mi l-au confirmat zeci de căpitani de marină. Berry nu *voia* probabil să recunoască acest adevăr iespre breasla sa. Cunoscînd prea bine părerea generală

i intelectualilor de rasă. orgoliul îl împiedica să-i pună oe ai să-i într-o lumină ridicolă. Aşa se intîmplă ori de cîte >ri e rănit cineva iii amorul propriu, aşa cum e cazul cu aeşcoliţii din orice ţară cînd vin în contact cu cei pe are-i consideră inai presus de ei. **In** această privinţă, /înătorii noştri de munte semănau mult cu pieile roşiile urmă, lot o superstiţie este şi aceea că vorbind mult Iespre spiritele rele le provoci. Se spune că fantomelor iu le place să fie pirite metafizicianului.

— Fată de care au o teamă proverbială.

— Şi chiar diavolului însuşi, dacă ne putem încrede n vechii psihologi. Fiindcă veni vorba, metafizica lui

' Dustan nu era mai departe de colții cleştelui său. *

* st. D un stan de Canterbury (909—988), despre care- se spune
a fost ademenit de diavol sab chipul
anei femei ; el a. prins oectrul de
nas cu un cleşte de fierărie,
înroşit In foc.

— Da. dar atunci cînd *e* vorba de diavol in *propria tersona.* în' schimb, cînd se ocupă de oameni, subtilitatea a constă mai eurînd în arta lui Cagliostro* decît în ceea a lui Faust. Este de asemenea ciudat că Martin ,uther a preferat o apărare materială împotriva Satanei, neia spirituale. Povestea aceea cînd i-a aruncat căli- lara în cap...

* Contele AJessandro Cagliostro (1743—1735), alchimist şi marian. Prin comparaţie, Faust ar fi fost un filosof şi un meta- zlcian.

» Shakespeare, Visul *unei nopţi de vară,* Actul IV, Scena 1 (traducere de Dan Grigorescu).

— Din cîte înțeleg eu. era doar o figură de stil. în- emna pur şi simplu că rțri golise călimara scriind contra îaiestății sale satanice şi nu-i mai rămăsese decît să o

arunce goală asupra agresorului pe care îşi cheltuise pînă atunci toată inteligența şi cerneala.

Nu-mi dau seama cît am continuat să flecărim pe această temă, în vreme ce ne pregăteam să încălecăm din nou "caii. Ne lansasem într-un subiect metafizic, vrednic să țină treze pînă în miez de noapte minți mai sclipitoare ca ale noastre şi care ar fi găsit şi că aceea e ora cea mai potrivită, cînd, pe neaşteptate am fost întrerupți într-un chip ce ne-a făcut pe amîndoi să tresărim. Dintr-un desiş aflat la nici o sută de iarzi depărtare pe buza malului, se auzi brusc o voce limpede, bărbătească. Cîntecul şi cântărețul se apropiau. Ochii lui Wharncliffe se aprinseră :

— Iată, zise el, acum vei avea posibilitatea să verifici o parte din lucrurile pe care ți le spuneam. Bărbatul care vine este destul de înzestrat în felul său, cu toate că e unul din cei mai neinstruiți localnici. E cu adevărat isteț şi, pe deasupra, o curiozitate. Vei descoperi că are nu numai inventivitate, ci chiar imaginație şi, cu o provizie suficientă de Monongahela la bord, în chip de abur, îți va suscita în cel mai înalt grad interesul tău psihologic. Ia seama la dntec. L-am mai auzit. E o compoziție proprie.

CAPITOLUL HI

Fundulea: Am o ureche grozavi :
Porunceşte s-aducă vătraiul şi cheia!
VISUL UNEI NOPȚI DE VARA.*

Cintărețul se apropia degrabă şi acum auzeam îndeajuns de clar pentru a putea desluşi cuvintele cântecelului primitiv pe care-1 depăna străinul, în vreme ce, ieşind din desiş, se îndrepta spre noi cu paşi mari şi cu aerul .îndrăzneț şi maiestuos- al vînătoralui de munte, care

ştie prea bine ce umbră lungă aruncă trupul său de pe creştetul dealului la răsărit şi la apus de soare. Ne văzuse şi observase că-1 aşteptam să se apropie. îşi reluă balada de la capăt :

De-ţl vrea să auziţi, voi spune Povestea lui
Paddy McGann, om de lume Ce plănui să
scape de năpastă Luindu-şi muiere-
ascultătoare de năvastă.

— O rimă nefericită, ‘Paddy, zise Wharncliffe în vreme ce noul venit se apropia.

— Ba nici că s-o găsi alta mai bună cît îi lumea de mare, înălţimea voastră ! Care-i baiul ? Din cîte ştiu eu despre părţile de vorbire, asta-i rostirea cea dreaptă. Ştiu că dumneavoastră, domnii cu obraz subţire, vă folosiţi de tot felu’ de vicleşuguri şi ziceţi „nevastă‘, cînd dacă-i să te iei după înţeles, de cînd îi

pămîntu' pămînt, creatura asta a-nsemnat năpasta bărbatului, după cum zice şi la Sfînta Scriptură ; şi-aşa oi cînta şi eu, cu permisiunea prietenului dumneavoastră...

Făcu o plecăciune spre mine, după care dădu drumul următoarelor versuri rostite cu tonul unuia care ar fi înfruntat o legiune de diavoli.

Răbdare ai oleacă şi-i afla, iubite domn.

Povestea cea mai trist-a unuia Paddy McGann
Ce se-ntîmplă din mart'e în urmă cu un an.

— Şi ce ţi se-ntîmplă ţie, Paddy, în urmă cu un an ? întrebă Wharncliffe, aruncîndu-mi o ocheadă cu subînţeles ce părea să însemne : ,,Eu ştiu totul, dar lui Paddy ii place să-şi spună mereu păsul. "

— Ai, ai, înălțimea voastră nu mai are nevoie sâ întrebe. Ştiți totul la fel de bine ca şi mine, sau ar trebui să ştiți; că dumneavoastră se cuvine să pricepeți miezul acestei istorii mai bine decît toți oamenii buni, răi şi amestecați (ceea ce vra să zică tot una. că toți îs o apă şi-un pămînt) ce vremuiesc in lungu' ăstui rîu binecuvântat.

— Adevăr grăieşti, Paddy ! Eu trebuie să ştiu totul despre

tine. fiindcă am fost şi sîntem, Paddy, cei meii buni prieteni.

— Prieteni ziceți, înălțimea voastră ? Este voia domnului colonel ca neisprăvitu' Paddy McGann, supusu' vostru servitor, să poruncească ? Pentru înălțimea voastră să-mi dau votu' la următoarele alegeri pentru Congres ?

— Multe mulțumiri, Paddy, dar ambiția mea nu se îndreaptă într-acolo. Se găsesc întotdeauna destui bărbați de seamă pentru asta,.

— Bărbați de seamă ! Nişte viței, înălțimea voastră, şi încă din ăia sugaci la treburile astea. Aşa-i cu judecată, să punem lancercare din cînd în cînd cîte un bărbat şi-un gentleman adevărat, de-ar fi numa' ca să ne simțim şi noi dintr-o parte nişte

oameni respictabili. Data viitoare eu voi vota pentru un gentleman, don' colonel. Nu şuguiesc. Boii a cîrmuit păşunea vreme lungă.

— Lasă-i s-o ftiai cîrmuiască, Paddy, din parte-mi. Dar, mai bine, să-ţi fac cunoştinţă cu prietenul meu, domnul Stylus — Stylus, ţi-1 prezint pe domnul Bucket, domnul Ned Bucket.

— La naiba, lăsaţi vorbele de şagă, don' colonel...

De Paddy McGann mă ştiu
Cînd beau din buriu Şi mi-s
Patrick McGarvin Cînd
cioplesc la lemn ;
Nu şuguiţi c-un om sărman
Nu-1 luaţi peste picior, de n-
are un gologan !

— Cum aşa ! Refuzi să răspunzi la numele de Ned Bucket. Poate ar trebui să fiu mai respectuos şi să-ţi zic domnul Edward Bucket ?

— Nici un cuvînt despre asta, înălţimea voastră. Aproape c-aş prefera să daţi dumneavoastră cu picioru' la găleată \ cu toate că nu zic asta decît în glumă, că doar nu

mi-s eu ăla care să vrea să vă vază bătind suta ? Nu-s nici un Bucket, chiar dacă uneori fac pe căuşu' cînd îi de golit găleata altuia. Nu, dom'le Stylus — mă bucur să vă cunosc, dom'le Stlylus şi zic să ne purtăm de parcă ne-am cunoaşte de cînd lumea şi-am fi adăstat la aceeaşi masă încărcată, cu-o cîrpă[j] curată pe ea şi c-un clondir neadăpat, c-aşa văz eu treaba bună şi frumoasă — păcat că trebuie să-i punem dopu' ! Nu luați seamă la glumele lu' don' Wharncliffe^ îi place s-arunce bolovanu' în capu' sărmanului său prieten, chiar de n-o face decît în glumă, şi-i dă 'nainte cu „Bucket". Mi-s Patrick McGarvin, la dispoziția dumneavoastră ; iar între prieteni — doar între prieteni — îs pe scurt Paddy McGann. Asta-i numele meu de chefliu, dom'le iar don' colonel îmi zice aşa acum căci gindeştc c-am băut şi are dreptate într-o *milcă* măsură Am dat pe git o duşcă sau două c-un prieten, pe j[*]îu, da' nici nu merită pomenit, că numa' ce-am şters sticla cu mîneca. în ce priveşte cel'lalt nume, de Ned Bucket, nu răspunz la el nici cînd îs afumat, nici cînd îs treaz, cu. toate că don' colonel pare să crează că-1 merit.

---

* Joc de cuvinte intraductibil ; *to* kicfc *the bucket* (a da cu piciorul la găleată) are înțelesul idiomatic de : a muri, a da ortul popii.

— Şi-l meriţi cu vîrf şi-ndesat, Paddy, după cum mi-au zis nişte buni creştini.

— Oh, buni creştini le ziceţi ? Apăi îs printre ei unii c-un suflet aşa de milostiv c-ar fi în stare să toarne o lingură opărită pînă şi-n blidu' diavolului. Numa' de le-ar infierbînta-o el aşa tare, încît să le opărească limbile. Nu

v- apucați acu' să-i înşirați domnului Stylus vr'una din binevoitoarele lor poveşti de babomițe rele. Pentru mine, domnu'-i o cunoştință, nouă şi voi să-mi fie drag de toți prietenii dumneavoastră şi n-oi îngădui ca o bănuială strîmbă să-l facă a-mi agăța o tinichea de coadă. Mă bucur să vă cunosc, dom'le Stylus, da' şi mai mult m-oi bucura de v-o place şi dumneavoastră de mine. Stylus ! Să mă ia naiba de nu-i un nume fistichiu ! Eu numa' Styles am zis de cînd mă aflu pe pămînt. Şi-aşa-mi pare că se zice peste tot în BanraeO, Edgefield şi Lesdngton. Am cunoscut la vremea mea *vr'o* duzină de Styles, băieți de treabă cu toții, mai cu seamă că nu mi se-ntîmpla să dau ochii cu ei în zilele de lucru £ numa' duminicile, cînd îşi punea pe pi țoale de sărbătoare şi-şi lungea mutrele a smerenie.

— O, numele acestui domn este *Stylus* — un nume cu totul deosebit ; înseamnă condei.

— Mii de trăznete ! Ce spui, don’ Wharncliffe ? Vra să zică nu scrie c-o pană de gîscâ, îndrăznesc sâ-ntreb. Dacă-i de felu’ lui scriitor, apăi lui ar trebui să-i zică Bucket; ce prăpăd ar mai face !

Nu mai e nevoie să spun că ne-am strins mîinile frățește. Era ceva atît de viclean în felul de a fi al individului, atîta şiretenie în clipirea ochilor şi în rictusul gurii şi un asemenea

amestec de isteţime şi naivitate în pălăvrăgeala lui dezordonată, îneît am avut nu o dată impresia că îşi rîde de mine. Atitudinea lui Wharncliffe mă linişte a tnsă ; era evident că-şi cunoaşte bine omul.

— Tu eşti şeful acestei *flotile,* Paddy ? întrebă Whamr cliffe referindu-se la plute.

— Nu, înălţimea voastră, da’ m-a chemat la bord ve- chiu’ meu prieten şi tovarăş, Jack Brunson. El îi pilotu’. Noi doi făcurăm multe ixpidiţii împreună, de la izvoare pin’ la vărsare şi-n mare parte .prinserăm m'arinăritu’ tot de la un dascăl. Am supt amîndoi învăţăturile unuia de-1 cu- noscură-ţi bine dumneavoastră. Voi să zic, Britton Elzy. Era vestit prin părţile astea la plutăriţ, pescuit ori vînă- toare de curcani sălbatici. Eu trăgeam la păstrăv şi muşca pişicheru\ ba mai prinsei şi cîţiva bibani pe deasupra, cînd năvăliră „taurii“, cum le zicem noi plutelor ăstora, şi-mi stricară treaba pe tot restu’zilei. Urcai dară pe plută cînd strigă la mine Jack Brunson, iar el şi-a scos din buzunar pistolu’ (sticla), căreia-i zice „steaua orbitoare" şi i-am dat pe gît dteva înghiţituri zdravene mai ’nainte să apăreţi dumneavoastră la vedere. Am ochit două cartuşe grele tăman la ţintă şi-apoi, la plecare o a treia puşcâ- tură, cînd i-am simţit plăcutele urmări. Nu mi-a trebuit decît un salt de pe plută pe ţărm, ca să simt cum Patrick McGarvin se schimbase In Paddy McGann ! Da’, mai ’nainte de-a primi puşcătura, am prins niscaiva peşti faini. Să

vi- i aduc la cină, don' colonel, zicînd **că** asta-i mai ale$ c-aveți la dumneavoastră un prieten ? Vi 6-a-ntîmplat vr-odată dom'le (către mine), să mîncațt peşti din rîu' Edisto ? De-ați mîncat, n-o să-nvățați acu' abecedaru', dar de nu, aflați că v-a minat norocu' înspre cea mai bun& şcoală pescărească din tot lungu' şi latu* Carolinei de Sud:

L-am asigurat că nu aveam să mă inițiez acum in materie

de peşte din Edisto — prăjit, rasol şi inăbuşit —, iar el mi-a strîns mina cu aerul unuia care vrea să spună : „O să te descurci ! O să te descurci !“

— Adu peştele, Paddy, şi vino să cinezi cu noi, zise Wharncliffe.

— Pe *mine* mă chemați la cină, don' Wharncliffe ?

— De ce nu ? Nimeni n-a fost vreodată mai binevenit.

— Iară eu vă crez din tot sufletu' şi-o să viu ! Da' staţi ! Nu mi-s prea făţos acuma, înălţimea noastră, cu zdrenţele astea de pescar. Uite colea o gaură şi dincolo alta ; iar la genunchi am o pată verde pe pantalon ce-odată. fuse brună.

— O, nu face nimic, Paddy. Noi privim dincolo de hainele omului şi fără să le luăm în seamă.

— Ah, don' colonel, îi tăman ce nu trebuie să faceți cînd îi vorba de mine. N-aş zice că-i un obicei foarte pudicios.

— Ptiu, Păcală ce eşti! rise Wharncliffe. Haide, Paddy, nu-ți fă probleme din pricina lucrurilor acelea cc nu se numeşc. Nu mă vei vedea decît pe mine din toată familia. Doamnele sînt plecate la Orangeburg pentru o săptămînâ. Eu şi prietenul meu Stylus facem pe burlacii. Sîntem singurii rezidenți. Aşa că vino

cît poți de repede, s-avem timp să dichisim frumos peştele pentru cină.

— Pe cinstea mea, înseamnă că-i aşteaptă o soarLă mai bună decît a lu' Paddy care i-a pescuit. O să viu negreşit, înălțimea voastră, că Paddy n-are-n fiece zi parte de-o tovărăşie aleasă.

Strîngînd mina ciudatei făpturi, ne-am urcat pe cai şi am

pornit mai departe, dar preț de vreo milă am mai putut auzi vocea lui jovială intonînd cîntecelul cu al cărui refren ne întîmpinase :

O, tristă-i ziua pentru Paddy McGann

- O, dosădit ii sărmanu' de el.

Durerea îl seacă

Plînsu-1 îneacă.
Ia mîngîiere de unde poţi.

Uite paharu'

Şi tot amaru'

II îneci, de-l treci roată la toţi 1

CAPITOLUL IV

Evans : *Aici, mă rog, se* află *-prietenul tumitale şi judele Shalloiv; iată-1* ți *pe tinărul* jupîn *Slender, care s-ar putea să-fi vorbească de*

o *altă istorie de o* fi *să se* potri- *fească* cu *placul tumitale.*
NEVESTEI .E VESEr.K DIN WINUSOR «

— ' Ei, zise Wharncliffe pe cînd călăream spre casă. ce zici de Paddy al nostru ?

— Paie un tip foarte interesant.

— Este cu prisosință — un bărbat autentic, original.

— Frumoasă recomandare, acum cînd atît de puțin a mai rămas autentic şi atît de mult e artificial. Un bărbat ca el e deopotrivă o garanție de fidelitate şi de înțelepciune.

— Nu şe complace în banalităţi, te asigur ; te poţi bizui pe el şi la luptă şi la petrecere.

— E irlandez ?

— Doar pe jumătate. Tatăl său era irlandez — un irlandez tipic — şi Paddy a moştenit ceva accent, care, după cum vezi, se îmbină curios cu acel *patois* * al localnicilor din pădurile noastre seculare. Accentul e însă evident doar atunci cînd s-a dedulcit cu un păhărel în plus. Altminteri, nu-1 sesizezi.

* Grai local (fr.). , *

— Astăzi este puțin cherchelit.

— Nu prea mult. Ține la băutură şi poate înghiți o enormă cantitate de whisky fără să i se înmoaie picioarele ori să i se împleticească limba. ÎI cunosc întotdeauna cînd a băut. dar nu l-am văzut niciodată beat — niciodată, te asigur, pînă într-atît îneît să-şi piardă mințile. Aud că-i trage din cînd în cînd cîte un *chef,* după care dispare cîte o săptămînă. ca să se întoarcă

un om renăscut pentru următoarele două-trei luni. Cînd e treaz, nu-i pe lume om mai bun, mai energic, harnic, inimos şi inteligent, gata să-ți facă orice serviciu — munceşte, pescuieşte, luptă pentru tine — şi tot timpul are impresia că tu-1 îndatorezi pe el.

— Trebuie să-ți fie un ajutor prețios.

— Este, intr-adevăr. Aşa-1 ştiu dintotdeauna. Poate ar trebui să fiu mai explicit în privinţa hărniciei, ca noţiune ce implică obişnuinţa de â munci în mod constant. în ceea ce-1 priveşte pe Paddy, el nu are constanţă, aşa cum se întîmplă, probabil, cu toate persoanele cu faimă de vînă- tori ori pescari. Munceşte insă cu o uimitoare energie, „în asalt“, cum zicem noi, de parcă munca nu ar fi decît un sport, mai ales dacă se intîmplă s-o facă pentru alţii. El te slujeşte ; cărînd lemne din afecţiune, aşa cum o slujea Ferdinand pe Miranda * ; găseşte că „muncind cu drag, ai leacul ostenelii" †. Dar, fără discuţi[0], Paddy e mai cu- rînd chiulangiu decît destoinic, deşi sparge munţii, dacă-1 pui la Încercare. Are reputaţia unuia din cei mai buni plutaşi de pe rîu şi-i cunoaşte toate chichiţele. în această calitate poate obţine o slujbă oricând doreşte.

* Shakespeare : Furtuna, Actul III, Scena 1.

† Shakespeare : *Macbeth,* Actul II, Scena 3 (traducere de Ion Viriea).

— Ce mister local se-ascunde sub porecla „Bucket" pe care i-ai dat-o ?

— Ah, l-ai auzit renegînd-o. Cu toate acestea asupra lui pluteşte o grea bănuială cum că ar fi autorul unor scrisori anonime semnate „Ned Bucket" — o serie de satire rurale ce-şi fac drum prin oficiul poştal către nişte persoane în necunoştinţă de cauză. Se presupune că ar fi scrise de o duzină

de condeie, că fiecare circumscripţie sătească din America Centrală îşi are propriul „Ned Bucket", iar Paddy ar avea în grijă mica noastră circumscripţie.

— Aşa deci! Şi au lucrurile astea vr-eun folos ?

— Desigur — uneori şi în anumite locuri — ca satire virulente ce sancţionează îngîmfarea, răul şi pornirile vanitoase. Uneori îşi iau ca subiect cazuri de escrocherie, infidelitate, viciu, mîncătorie ori certuri între vecini, operînd în felul acesta un fel de cenzură morală asupra societăţii, atunci cînd juraţii şi chiar clericii sînt prea îngăduitori sau pur şi simplu absenţi de la datorie.

— **Bine, dar lucrurile acestea pot da naştere unei întregi literaturi populare.**

— Aşa s-ar iatîmpla, dLcă ar exista facilităţi de presă. Dai- chinul scrisului şi lipsa posibilităţilor de .difuzare largă linîitează practica şi influenţa ei. Seamănă vechilor pamflete englezeşti ce circulau odată pe foi volante, doar că sînt puse pe hîrtie cu un scris plin de greşeli, în loc de tipar curat. „Ned Bucket" scrie atît în prozâ cît şi în versuri şi ai observat că Paddy McGann are talentul improvizaţiei. Din punct de

vedere artistic, satirele lui Ned Bucket sînt destul de grosolane ; ele dovedesc, în schimb, spirit caustic, observaţie şi bun simţ, uneori chiar ingeniozitate, pigmentată de o undă de maliţie şi surprind cu dexteritate simple năravuri ori nesăbuinţe ; îl înţeapă pe unul pentru meschinărie, sau zgîrcenie, pe .altul pentru ipocrizie, pe altul pentru obiceiul de a bîrfi şi nu cruţă nici sexul slab.

— într-adevăr, nu e rău pentru începuturile literaturii populare, aşa cum au fost ateii anele oscane * pentru comedia italiană.

— Iar anonimatul este echivalentul vechimii.

— Această practică poate deveni, în schimb, foarte supărătoare, generind scandaluri şi jigniri.

— Fără îndoială, dar acelaşi lucru se poate spune şi despre libertăţile pe care şi le-a luat Aristofan. Cît despre satirele în discuţie, ele au făcut şi rău în unele cazuri. Au stîrnit disensiuni în familii, au tulburat pacea unor oameni nevinovaţi şi nu rareori s-au abătut sub chip de ciomag pe

umerii unora din aceşti „Bucket* care nu şi-au purtat măştile cu suficiente jprecauţii. Au avut chiar loc nişte dueluri. Prietenul nostru Paddy îmi cunoaşte opinia despre această practică şi pericolele ei şi. judecind după timiditatea replicilor sale atunci cînd e menţionat subiectul, înclin să-l suspectez şi mai mult.

— Cunoşti vreuna din scrierile ct'-i sînt atribuite ?

— Da, mai multe.

— Sînt inteligente ?

— Suficient pentru a-ți provoca uneori rîsul şi îndeajuns de înțepătoare pentru a face din cînd în cînd victima să se crispeze.

— Şi-l crezi destul de deştept ca să le fi scris el ?

* O sursă a Commediei dell'Arte au fost *Atellanae Fabulae,* farse originare din oraşul italian Atella şi jucate în dialectul oscân.

— O, da. Paddy e dat naibii de deştept — un ins primitiv şi necultivat. avind doar cunoştinţe rudimentare despre cărţi şi literatură ; — doar cu-o clasă ori două peste William de Deloraine *. Se înfruptă, în schimb, din surse ocazionale şi dispune de o minunată capacitate de asimilare ; nu poţi scăpa o singură frază cu miez pe care să nu ţi-o reproducă într-o manieră originală la următoarea întilnire. Deseară o să-l asculţi. îl voi îmboldi să-şi depene una din povestirile proprii, în care crede cu adevărat, şi ai să poţi aprecia in ce măsură ţăranii noştri lipsiţi de carte sînt înzestraţi cu darurile fanteziei şi imaginaţiei. Vei mai constata de asemenea că superstiţiile lor iau o formă pc care muza germană ori britanică au clasicizat-o. Povestea lui. dacă-1 voi putea face să o repete, îţi va reaminti prea bine de cobolzii germani, spiriduşii scoţieni şi englezescul Lubber. prinţul întunericului. Şi te-asigur că nu există în viaţa ori mediul lui nici un indiciu că ar fi îndatorat surselor europene. Nu pare să fie vorba decît de facultăţile sale înnăscute ori de superstiţii locale.

* William de Deloraine : cavaler medieval clin *Lay of the La st Jvllustrei* (Balada *ultimului menestrel),* de Walter Scott.

— Zici că nu are ştiinţă de carte ? A

— Oh, trebuie să fi citit *Robinson* Cnisoe, *Călătoriile* lui *Cook** şi *Cei şapte apărători* ai *creştinătăţii***- — posibil şi

* Căpitanul James Cook (1728—17701. Volumele de călătorii au ftisl publicate în 1773, 1777 şi 1784.

*■** Faimoasa istorie *a celor şapte apărători ai*

vreun roman ocazional ori o carte de istorie, care esle întotdeauna un gen de proză foarte plicticoasă, total lipsită de arta romancierului. Cultura, în schimb, lectura, în sensul ei propriu, ii lipseşte lui Paddy cu desăvîrşire.

— Dar părinţii ?

creştinătăţii de îticluu'd Johnson (aprox. 1397).

— Tatăl său era un irlandez sărman care a emigrat aici din nordul Irlandei pe cînd era copil. A lucrat ca muncitor cu targa în Charleston şi a devenit pînă la urmă săpător in regiunile centrale. Acolo, undeva în Lexington, s-a căsătorit cu fiica unui fermier modest, care era un fel de amazoană şi. probabil, destul de destupată la minte. Dacă e ca Paddy al nostru să fi moştenit vreun dar spiritual de la unul din ei, aceea trebuie să fi fost mama.

Capul familiei' nu şi-a depăşit niciodată condiţia de cărăuş cu tai ga ori săpător ; era un ins plicticos, greoi la minte şi sirguincios, care nici nu scria, nici nu citea ori gîndea. Paddy a căpătat în total vreo douăsprezece luni de „bu- chie" pe parcursul a trei ani de zile. De atunci, singura lui şcoală i-a fost mediul destul de izolat în care-1 afli acum.

La acest punct al conversaţiei noastre ajunserăm la in-

trarea DfesiUei şi nici nu apucasem bine să descălecăm, aşezindu-ne pe galerie, cînd Paddy McGann îşi făcu apariţia. Tăind de-a dreptul prin pădure, el scurtase din drum. astfel încit ajunsese pe jos aproape în acelaşi timp cu noi.

Adusese cu el, înşiraţi pe aţă, nişte păstrăvi şt nişte bibani de dimensiuni absolut apetisante. Asta nu era tot. Mai scoase la iveală dintr-o traistă o minunată pereche de

i ațe englezești pe care le vînase dimineața... .După cum am mai spus, Paddy era tot atît de bun ochitor pe cît pescar. Purta cu el o enormă armă neghintuită, de fabricație franceză, o armă cu două țevi, de ale cărei virtuți minunate era foarte mîndru. Pretindea că de șase ani (exceptînd o perioadă neagră de care vom auzi la momentițl oportun) cîștigase toate vitele puse la bătaie în întrecerile de tras la țintă pe o rază de douăzeci de mile.

Văzind peştele, Wharncliffe exclamă :

— Sărac de păcatele mele, Paddy, dar aceasta-i o privelişte sărbătorească pentru timpurile noastre de foamete. Cu asemenea delicatese trebuie să facem o noapte de pomină ; şi mai trebuie să se bucure şi alţii de îndestularea noastră. Ei, Satrap, vino-ncoa' ! Pune şaua pe cal ; mergi să-l inviţi pe Jamison la cină. Spune-i generalului Ja- mison, băiete, să vină

degrabă şi nu care cumva sâ nu vină. Zi-i că va întîlni la cină nişte domrii străini.

— Străini, stăpîne ?

— Da. o să înțeleagă el... străini, bărbați de vază de dincolo de' marea cea mare. Dragul meu Stylus, mergi ro- gu-te la masa aceea şi aşterne nişte rînduri din partea mea. Spune-i lui Jamison că domnii aceştia străini sînt cît se poate de dornici să afle de vrem într-adevăr să-l încoronăm pe Prințul de Wales ca rege al Carolinei, după cum afirmă domnul Russell *.

* Aluzie la o scrisoare a lui Sif William Howard Russell, corespondent al lui Loruion Times, publicată în 28 mal, 1861.

— Londonez împuțit! A circulat vreodată o asemenea gogomănie ?

— Oh, nu la modul serios. L-am lăsat pe prost în boii lui. Scrie-le, dragă Stylus, lui Jamison şi rudei mele, Frank Carroll de la Janina într-un fel care să-i păcălească pe amîndoi. Spune-le ce vrei, numai să mi-i aduci la cină. Mai bine în chiar stilul lui Paddy :

Veniți la peştele cel mai bun Ce-a fiert vreodată în ceaun.

Şi om da mesei strălucire C-un cîntec şi o povestire.

Vă vom feri să flămînziți Cu peşti de McGarvin pescuiți.

Şi lui McGann cerîndu-i ajutorul,
Topi-vom curînd tot vinişorul !

— Să mă drăznească ceru', don' colonel, da-mi pare că-mi luați cintecelu' *meu* peste picior.

— Trăzne'ască-mă, vrei să zici, Paddy !

— Trăznească-mă, da-n parte îi.

— Recunosc, Paddy. Cum aş putea rezista ? L-am auzit atit de des şi-mi place aşa mult.

— Aha ! Acuma îmi dați cu unsoare, mai'nainte de-a mă-nghiți, cum se zice că fac şerpii mari.

— Asta-mi aminteşte că trebuie să fac pregătiri pentru cină. Am să vorbesc cu bucătarul. Paddy, prietene, peştele şi rațele acestea sînt un dar vrednic de orice prinț al creştinătății. Pune cuta în buzunar. Şi-i întinse o bancnotă.

— Că doar n-o s-o pui în pipă, don' colonel, de asta puteți'fi sigur.

— Ei bine, Paddy, prietene, vezi să ne aduci şi de-acum încolo peşte şi vînat ori de cîte ori ai priit juL Dacă este război înseamnă să se stingă viața în țară ? Să nu ne mai veselim ? Să nu se mai vadă prietenii ? Să nu se mai în- tîlnească tinerii la muzică şi dans'şi să nu mai privească .cei vîrstnici viitorul cu

zîmbete încrezătoare şi să nu mai aibă nădejde în bunul Dumnezeu că o să-i apere pe tineri de cel rău şi de duşman, în orice formă diavolească ar pofti să se arate ? Ba cum de mu

Am observat că Wharncliffe aruncase în mîinife lui Paddy o hîrtie de cinei dolari. Nu fusese cerut nici un preț — nu se făcuse nici o ofertă. Paddy' ştia cu cine are de-a face şi nu se tîrguia ca un gentleman, ci lua îh tăcere atît cât ii dădea. Şi de

nu i-ar fi dat nimic, ar fi fost la fel de mulțumit. Aşa mi-a spus Wharncliffe după aceea.

— Sînt unii oameni cu care nu mă tîrguiesc niciodată.

De fapt, Paddy nu vre* să se tirguiască *cu mine.* Uneori nu am bani să-i plătesc vînatul. Nu contează. 11 iau şi nici una din părți nu- are nimic de zis în această chestiune. Dar dacă lui Paddy îi trebuiesc bani, vine şi-mi spune ; iar dacă eu am nevoie de un serviciu, trimit după el şi aşa mai departe. Plantația mea îi stă la dispoziție : de la mine îşi ia praf de puşcă şi alice ; vine la fierărie şi-şi face ce are de lucru ; obține de la mine catîri, căruțe şi altele *, la rindnl său, îmi stă la dispoziție. Trăim într-un fel de relație mixtă, patriarhal-feudală. De-ar fL să mă atace un duşman, prima persoană ce mi-ar veni în ajutor ar fi Paddy. La prima chemare de corn s-ar ivi lingă portic, înarmat; şi-ar frămînta plumbii lingă căminul meu şi ar merge în recunoaştere sau şi-ar lua în primire postul de sentinelă, ca şi cum ar fi cel mai firesc lucru. Acestea sînt relațiile dintre noi.

*Aprox. 7/10 m'

Cam atit la acest capitoL Iată-ne acum stînd în jurul căminului toţi trei — eu de o parte, Wharncliffe de cealaltă şi Paddy la mijloc —, în colţul preferat de gazda noastră — un fel de refugiu, rezervat în exclusivitate sieşi şi vizitatorilor săi de sex maseulin şi în care-şi petrecea cea mai mare parte a timpului cînd restul familiei lipsea de acasă. Era biblioteca sa : o cameră spaţioasă, de douăzeci şi doi pe treizeci*, conţinînd aproximativ cinci mii de volume, majoritatea în engleză, cărţi foarte bune, unele rare.

Camera nu era însă în exclusivitate o bibliotecă. îşi avea micul bufet, ori servantă, şi toate accesoriile specifice unui conac de țară. Puşca cu ghinturi şi arma de vânătoare atârnau în rastele deasupra uşii,, iar, suspendat de o uriaşă pereche de cname de cerb, atîma un mare corn de vîhătoare. După cum se obişnuia, ici şi colo era

expusă cîte o cutie cu elegante pistoale pentru duel ; în jur mai erau risipite tot felul de obiecte ce trădau deopotrivă pe plantatorul prosper, ca şi pe gentlemanul de ţară din Sud. Cititorul îşi poate imagina cu uşurinvâ detaliile care nu aveau nimic ieşit din comun, în schimb do- Vedeau confort, bunăstare, oarecare gust şi eleganţă, oferind o plăcută ospitalitate. în căminul spaţios, stejarul, caria şi pinul ardeau cu vioiciune.

Servitorii aşezau masa pentru cină şi deja deseîntasem o sticiă de rachiu de piersici cînd se auzi la intrare huruitul roţilor do trăsură, îri clipa următoare intra generalul Jamison şi, curînd după aceea, Frank Carroll — ambii sosiţi de la reşedinţele lor aflate la numai o milă depărtare.

Venirea lor făcu necesară înnoirea proviziilor de rachiu şi curînd ne aşezarăm cu toţii într-un semicerc în jurul focului.

Paddy era cunoscut tuturor celor prezenţi, dar nimănui, probabil, atît de bine ca amfitrionului nostru, în mijloc fu împinsă o canapea şi. cum toate celelalte persoane preferară scaune, Paddy se întinse pe ea intr-o atitudine cit mai confortabilă, trupul său pârindu-mi, în această poziţie, şi mai masiv ca înainte.

Un bărbat trupeş nu are nevoie numai de spaţiu, de lungime şi

lățime, ci şi de libertate' de mişcare. Nu se poate fixa dintr-o dată într-un anume loc. Am observat că uriaşului nostru prieten i-a trebuit ceva timp pentru a-şi ajusta dimensiunile la sfera pe care o ocupa, oricît era ea de spațioasă.

Paddy nu dădea însă dovadă de .siingăcie. Doşi se afla într-un cerc nefamiljar, părea să se simtă în largul său, afişînd

chiar o ogree&re *nonchalance* * ; cu toate acestea, purtarea ori vorbirea sa nu aveau nimic vulgar sau nelalocul lor. Felul de a ne trata, fără deosebire, era plin de respect. Ținuta sa avea cțiiar ceva grațios, căci. deşi masiv, era înalt şi dovedea o minunată flexibilitate a membrelor, naturalețe in mişcări şi o expresivitate înnăscută ce se datora unui trup bine proporționat, unei firi deschise şi unei voințe puternice, dar şi exercițiului zilnic ca vină- tor, călare ori pe jos. Era intr-adevăr un bărbat putcrnic, îndrăzneț şi curajos — nu avea nimic din moliciunea

* Nepăsare (fr.).

somnoi'oasă a unui limfatic ; temperamentul său conținea o bună doză de spirit întreprinzător şi nutrea atîta oroare față de tot ce era stătut, monoton, loc comun ori familiar, în.cît, pentru a-i reproduce propriile cuvinte, trebuia, cu voia Celui de sus. să-şi găsească tot timpul o ocupație nouă, căci altminteri nu mai rămînea decît sâ-1 pună Sarsailă la treburile lui, ce scoteau totdeauna o miroasă tare de pucioasă."

Urmă o eină straşnică. însufleţită de un apetit grozav şi de o conversaţie veselă despre peşte în particular şi despre raţe sălbatice în general la care Paddy luă parte cu destulă modestie pentru unul a. cărui experienţă îl făcea o autoritate in materie.

După ce sfîrşirăm cina şi totul fu strins de pe masă, ne reluarăm locurile lingă foc, iar amfitrionul nostru începu :

— Şi-acum, Paddy. hai să dăm cărţile pe faţă. Am eu un plan cu tine şi-ţi voi scîrţîi din arcuş, în vreme ce tu ai să joci. Vreau să le arăţi prietenilor noştri ce multe culitâţi ai. Pe domnul general l-ai cunoscut, la fel şi pe doctorul Carroll, iar pe domnul Stylus îl ştii in parte din cărţile sale pe care ţi le-am împrumutat. Doresc însă să te cunoască şi ei pe *tine.* Fiind scriitor, prietenul meu se bucură ori de cîte ori are prilejul să întîlnească un om *autentic,* care grăieşte adevărul şi e bun la ceva intr-un chip care-i aparţine doar lui. I-am povestit cîte. ceva despre tine.

— Ah. pe cinstea mea. don' colonel, mă tem să nu-i fi şi spus prea multe. O să mă bage într-una din cărţile domniei sale...

— Şi nici c-ai face o figură rea. Paddy. dar crede-mă că i-am spus foarte puţin şi doar cea ce cred eu că-i adevărat. Că eşti un băiat isteţ, cinstit şi că-mi eşti prieten.

— Cit despre asta din urmă, puteți jura cu mîna pe inimă, don' Wharncliffe.

— Că ești un vînător, un pescar și un plutaș de mîna întii și că, spre deosebire de majoritatea celorlalți vînă- tori și pescari, te pricepi la incă o sumedenie de alte lucruri, că mînuiești toporul la fel de bine ca arma și undița, că poți ciopli două sute de țambre pe zi : că poți, dacă vrei, să obții tot atîte'a

banițe de boabe la acrul de pămînt ca

oricare fermier din ținutul Orangeburg ori Barnwell ; că- poți săpa un șanț la fel de drept, de larg. şi de adînc ca tatăl tău; odinioară, dar în jumătate de timp...

— R-adevărat, pe toți sfinții !

— Căi știi să citești și să scrii destul de bine; că poți chiar compune versuri atunci cind whisky-ml nu ți-e drămuit și- că lumea ta bănuiește foarte tare: că ai fi autorul multora din scrisorile elegante care circulă în ținutul nostru su& numele domnului Edward Bucket — persoană' altminteri necunoscută.

— Ah, dorn le Wharncliffe, mi-eşti ca vaca aia ce dă lapte mult, da' dă cu picioru' şi răstoarnă găleata taman cînd s-a umplut. Acuma v-oţi apuca să bateţi toba despre toată.povestea aia...

— Nu-ţi face griji cu „povestea aia". Spurre-ne doar ceea ce nu te deranjează să se afle. Nu dorim să-ţi iscodim tainele-. *Nu ştiu* că tu scrii scrisorile alea şi mai ales nu vreau să ştiu, Paddy,

căci găsesc că-i un obicei urît.

— Le las baltă, don" Wharncliffe. N-oi mai scrie nici una. Ah, la naiha. na- că mă prinser&ți !

— Nu-i nimic, Paddy, vom păstra secretul : nu ne-a auzit nimeni. Nu vom mai pomeni de Bucket. ca să nu-ți rănim prea tare conştiința. Ajungînd acum la chestiunea particulară ce mă interesează* i-am spus domnului Stylus că ai trecutprm nişte aventuri ciudate...

— Destul, de ciudate, sfinți din ccruri ! Da' i-ați povestit *totu'* domnului Stylus ?

— Nu, Paddy, am simțit că asta numai tu poți. s-o faci. Prefer, şi el de asemenea, să le spui chiar tu. Nimeni n-o poate face nici pe jumătate atît de bine şi le-am promis că o să. le povesteşti.

— Cum, don colonel.! Să le spui cu totu' despre dia- volu' meu din ciompu' de copac ?

— Tot ce s-a întîmplat, pe mare şi pe uscat.

— Cum, pe deasupra şi rătăcirea cu pluta pe mare ?

— De-a fir-a-pfir.

— **Şivînătoarea, şi. peacuitu' şi curtenia; şi maură ciu^- nea 7 Ah, pa cinstea mea.şi a Sfîntului Patrick. don' Stylus,, da-mi cereţi să port o cruce prea grea, E-o poveste prea lungă.**

— Ador poveştile lungi, mai ales cînd eroul e diavolul 1

— Da' bată-vă norocu', nu ştiţi ce-mi cereţi,. don' Stylus. Să vă zică don' colonel. Dînsu' le ştie pe toate şi-o lua-o pe' scurtătură, că de-i să m-apuc eu să povestesc, apoi trece de cîntatu' cocoşilor pînă să-mi deşert desaga.

— Tocmai. Este exact ceea ce doresc, Paddy, şi, după ce am înfulecat co atîta poftă cina minunată pe care ne-ai adus-o...

— Eu v-o adusei, don' Wharncliffe, da' *dumneavoastră* o plătirăți.

— Ofranda e totul, Paddy ! Ea m-a provocat la cină, iar acum, după ce am mîncat pe măsura provocării, nici nu mai poate fi vorba să dorm pînă la orele mici. Şi toţi de-aici am mîncat pe ruptele, pînă şi generalul, în ciuda dispep- siei lui. Cît despre prietenul meu Stylus, fie că a cinat, fie că-i flămînd, se lipseşte oricînd de somn, dacă-i vorba să audă o poveste frumoasă.

— Ah, păi aici îi hiba, don' colonel. Zifceți *dumneavoastră* că-i o poveste frumoasă, da' eu vă zic că nu-i defel poveste, ci adevăru' cel mai ruşinos.

— Adevăr ori ficțiune, ne e totuna, Paddy. Sîntem decişi să-ți ascultăm aventurile chiar de pe buzele tale ; şi, ca să nu oboseşti, uită-te la sticla aceea neagră de pe servantă. Conține un whisky irlandez vechi, probabil, de cînd te-ai născut tu. Iar pe farfurioară

e nişte zahăr cubic — ultimul din casă. Ceainicul ce abureşte pe foc o să dea curînd în clocot, iar domnul Stylus ştie să prepare un punci cu whisky a-ntîia. în cealaltă sticlă, atît de albă şi pură, mai e un sfert de gin vechi olandez. Dacă în douăzeci şi cinci de secunde nu te trezeşte punciul...

— Sau nu m-adoarme...

— ...generalul Jamison, care este tot atît de priceput la cocktail precum domnul Stylus la punci, îl va prepara; **la** vreme pentru a-ți dezlega limba. Tutunul şi pipele sînt **la** îndemînă. Focul arde vîrtos, iar auditoriul e nerăbdător. Nu -ni se întîmplă des, Paddy, să ne bucurăm de .o companie atît de plăcută, ori să avem printre noi un Ned Bucket.

—Pe cinstea mea, Înălțimea voastră ! Ați făgăduit să **nu** mai

pomeniți de scribălău’ ăla mizerabil '! Să-i dăm pace, de-i voia preacinstitelor iețe ce s-a adunat aici.

— Aşa să £it\ Paddy. şi-acum s-auzim povestea.

— Povestea ! Bată-vă norocu' pe domniile voastre, da' n-am de spus nici o poveste. Curat vă zic că-s chiar intîmplârile vieții mele. Is ca omu' ăla ce fu invitat la cină să dea pe gît un pahar plin ochi din pricină că nu se pricepea nici să cinte, nici să povestească, nici să îndruge vorbe meşteşugite. Da' şi de mi-ati cere de cincizeci de ori. tot nu v-aş putea spune o poveste, că nu-i deloc aşa, don' colonel.

— Zi-i cum vrei. Ştii ce poftim de la line. Dar văd eu care-i baiul. Domnule general, prepară-ne, rogu-te, la toți un cocktail.

— Să nu începem cu un punci ? Whisky-ul şi Paddy au o origine comună şi legea afinităților cere, pare-se ca, în cazul lui Paddy, băutura asta ilicită să aibă prioritate.

— Ai dreptat, punciul e cel mai trainic aşternut ! Ce zici, Paddy ?

— Pe mine mă-ntrebaţi, don' colonel ? Eu îs pentru punci. Whisky-u'-i mama bună a punciului ; şi ce mă miră pe mine îi că nimeni nu s-a gîndit vr'odată la o bravă invenţie de a-1 preschimba cu-acelaşi alambic- în cerlalt. Să fabrici whisky-u' şi-apoi *presto,* cum se zice, adică într-o clipită, gata punem' !

— Ah, Paddy ! exclamă generalul, dar atunci am fi văduviți de plăcerea de a-1 prepara. De-ar fi să ne vină de-a gata, ar pieri toate plăcerile. Căci. după cum zice poetul :

Chinurile iubirii *sînt toată place rea —*

Ce-ar fi amorul în lipsa durerii Mă-ntreb, a grijii şi-a-ndoielii,

Cînd a-şi socoti comorile i-i vrerea ?

— Pe cinstea mea, don' general, de mă gindesc mai bine, zău c-aveți dreptate. Versurile alea-s'pline de miez ; da' nu pot zice că le-am mai auzit. Cît priveşte amoru', don' general, de-i să sfîrşească cu pirostriile pe cap, cu cît vom vorbi mai puțin de el, cu-atît mai bine. Mi-amintesc şi eu de tot chinu' de-a face ochi

dulci unei muieri şi chinu' a fost în mare parte plăcut. Marea mea greşeală a

fost că i-am pus capăt. De-ar li s-o iau de la-nceput, aş şti că dragostea nu trebuie să moară de'mîna preutului.

— Abia după ce ai cumpărat marfa, ai plătit prețul •şi ai dus-o acasă, descoperi că nu-i veritabilă.

— Tinichea în loc de aur.

— Iar pentru a-i pune capac, un whisky bine adăpat cînd ți s-a promis că e curat ca lacrima.

— Dumneavoastră ați spus-o. domnilor. La dracu\ de . multe ori a trebuit să plătesc pentru marfă prefăcută şi

s-o car acasă într-o canistră de trei galoane *, cînd îmi curgea la uşă rîu' cu cea mai faină apă din lume.

— Umple paharul lui Paddy. Stylus. Marfa asta ți-o garantez eu.

— De parcă n-aş cunoaşte eu *Casa*, don' colonel, chiar dacă nu-i firmă la uşă, iar la tejghea nu se cere plată. Ah ! binecuvîntată ar fi lumea in care n-ar mai rămine decît gentlemeni : şi riu înțeleg prin asta numai domni cu obraz subțire, ca dumneavoastră care sînteți prea buni ca să vă ştiți cit prețuiți, ci gîndesc la toți ăia care ştie că un euget curat îi mai presus de-o mină curată ; care nu se teme de murdărie, căci ştie unde să găsească săpunu' ; sji care-şi pleacă umăru' pentru a scoate din şanț roata unui om sărman, fără să stea să se mai întrebe de-i e văr de departe. Aşadar, domnilor, voi să beau în cinstea dumneavoastră, pentru ,,inimi curate mai presus de mîini rurate" — asta nu-nseamnă că nu mi-ar plăcea să văz mîinile curate după isprăvirea lucrului. îmi place curățenia in general, da' mai cu seamă inimile curate. Ridic acuma paharu' pentru omu' curat la suflet, chiar dacă nu-i bogat la minte ! Aşa simțesc eu, domnilor, şi pentru dumneavoastră închin ăst pahai' !

— Un toast inteligent şi bine chibzuit. Paddy . nici prea tăios pentru o minte ascuţită, nici prea dur pentru societatea aleasă. Dar, Paddy, văd că nu bei.

— După dumneavoastră, don' colonel.
— Bea omule, bea şi nu lăsa laptele să se acrească ! ' — Lapte îi ziceţi, înălţimea voastră ! O, pe toţi sfinţii, doar Ceru' dăruiască-şi păşunile sale verzi vacii ce l-a

* Galnn : măsură de r;ip.icitiite. echivalentă în S.U.A. cu !,Î3].

dat. Binecuvîntatu' Sfînt' Patrick însuşi nu şi-a limpezit vr'odată privirea o-o lacrimă mai curată ! Aproape-aş zice că-i prea bun pentru zilele săptămînii, căci te păleşte tăria ca un mai. Trebuie păstrat pentru duminici şi zile de sărbătoare, pentru Crăciun şi Anu' Nou. Ai, ai, grozavă născocire mai îs şi sărbătorile astea ! Ar fi bine de-am avea mai multe risipite de-a lungu' celor

cincizeci şi două de săptămîni serbede ale anului.

Imaginaţi-vă nişte cupe umplute la timp şi golite cu promptitudine, cu o plăcere ce trecea în gesturi, imagi- naţi-vă pe toţi cei prezenţi reaşezaţi pe scaunele lor în jurul focului ce ardea mai departe cu vioiciune, cu pipele fumegînd vîrtos, fiecare trimiţînd în aer rotocoale de fum, într-o atitudine uşor visătoare şi totuşi expectativă şi vă veţi da seama că noaptea noastră în

confortabilul lăcaş începuse cu adevărat. Intre timp, ceainicul îşi continua pe foc murmurul mulţumit, aşteptind răbdător semnalul pentru repetarea nuntirii cu potenta licoare de pe masă.

Wharncliffe îşi reînnoi invitaţia ca- Paddy să-şi deşerte comorile. Acesta nu era însă departe de domnişoara necrescută care-şi închipuie că dă dovadă de modestie codindu-se şi are

nevoie de multe insistențe pentru a se aşeza la pian.

— Ah, don' colonel, de ce țineți morțiş ca un om sărman ca mine să se dea în spectacol ?

— Eşti un om bogat Paddy.

— De-ar fi să dovediţi asta, înălţimea voastră, la suma de cîteva raiare, aţi face din mine cel mai fericit ogar ce-a dormit vr'odată pe-un covor.

— Eşti bogat in sentimente frumoase şi bună dispoziţie, Paddy ; ai bun-simţ, sănătate, tinereţe, experienţe neobişnuite şi închipuiri frumoase.

— Ah, don' Wharncliffe, copleşiţi omu' cu vorbe dulci, pîn' ce se-neaeă bietu în melasă.

— Nu-i decît purul adevăr, Paddy.

— Atunci, de dragu' unui tată ruşinos, învăliţi degrabă copilaşu' pîh' ce nu-l ia frigu'. Gîndiţi-vă la don' Stylus, care nu mă ştie şi i-a veni a crede că vreţi să-i trageţi o-mpunsătură glumeaţă în coastele înfumuraţilor plutaşi de pe Edisto.

— Nici vorbă de-aşa ceva ! Stylus se pricepe la oameni şi vede printr-un prost tot atît de limpede ca un om obişnuit prin uşa ciuruită a unui hambar.; nu are nevoie să i se deschidă ochii.

— Pe stele, don' colonel, asta vra să spună că a şi găsit o gaură destul de mare în trunchiu' meu. Ei bravo ! Asta vreţi să ziceţi, don' Wharncliffe ?

— O să găsească el gaura, Paddy, dacă-ți mai dai ifose ca o fată fudulă pe care trebuie s-o inviți de zece ori pînă să consimtă s-o faci fericită. Aşa că „leapădă-ți mutrele detestabile", cum ar zice Hamlet, „şi dă-i drumul".

— Aşa-i şi cu bun-simț, înălțimea voastră, ca de ai ceva de spus, apoi să spui de-a dreptu' iară nu să faci mărunt din buze la tine însuți în oglindă sub chip de igzercițiu. Iar de se-ntîmplă să

nu ai nimic de zis, cu dt îți pui mai devreme lacăt la gură, cu atît mai bine. Aşa i-am zis eu tătînelui meu, odată, cînd mergeam cu el în căruță. El era cam somnoros, iară eu mînam repede, că era o bucată faină de drum. îmi zice el: „Ei, ho ! Ce mă- runțişu' mă-sii faci, Paddy ? Vrei să mă schimbi în surcele şi să goneşti la dracu' bietele dobitoace, cînd trag cu ele atîta greutate ?.“ Ii zic eu atunci : „E-o mîndrețe de drum, tată, şi voi s-avem dobîndă de pe urma lui“. „Bine zici măi, Paddy, şi vorba ta-i cu judecată." Curînd dădurăm însă de-o blestămăție de drum din bîrne vechi, plin de rădăcini şi hîrtoape ce se căscau şi de-o parte şi de cealaltă în calea fiecărei roți ! Iar din loc în loc mai răsărea şi cîte o băltoacă în care să se hodinească lin roata după atîtea hurducături! Tăman pe-acel drum am dat bici catîrilor şi-am mers mai repede ca oriunde. Cînd simți tata cum îi saltă hîrtoapele ficatu' din loc, se ridică stți- gînd : „Ho ! Opqeşte ! Paddy, cum vine asta ? Mii *repede* pe drumu' bun ca să ai *dobîndă* de la el şi *atunei* ai dreptate. Da' cum dracu' o să-mi mai lămureşti acu' pentru ce-i dai bătaie pe drumu* ăsta care-i chiar pîrtîa Iu' Sarsailă ?-“ „Cum nu se poate mai bine, tată, ii zic eu, şi mi-i da dreptate şi mata după ce m-oi auzi." „Ei, zice el, îs numa' ochi şi urechi." „Urechile ajung", îi răspunz. „Minăm repede pe-un drum bun, ca s-avem dobîndă de la

el. şi mînăm şi mai tare pe-un drum prost, ca să scăpăm de el cît mai iute !“ „Şi asta-i drept, Paddy. fiule, m-ai dovedit şi de-astă dată. Da’ te-aş ruga eu acuma să iei seamă la bietele dobitoace, sărmanele.[4i] „Ei, bine, răspun/. eu, mi-a auzit zisu\ iară ele nu zic nimica ; iar a nu zice nimic, vra să zică a tăcea ; iar tăcerea, tată, cum auzii de o mie de ori de la tine, nu-i decît semn de învoire ; şi dacă toate părțile s-a învoit, apoi mină-i porunca Bătrînu' s-a-nfundat tăcut într-o pală de nutreț, undo s-a culcuşit cit a putut mai bine, ca sâ nu simțească hurducăturile, căci preț de încă o milă, drumu' a fost ca ur. fel de piatră de-ncercare pusă de diavol în calea celor drepți. După o vreme l-auz pe tata gemînd din rărunchi „OE, numa’ de-aş fi avut eu niscaiva parale că scoteam din Paddy un avocat! Din născare era el sortit să fii; avocat! Pentru toate găseşte temeiuri cît ai zice peşte Cu toate că ştiu prea bine că n-are dreptate, nu pot dovedi unde-i şubred ! Mă zăpăceşte aşa tare cu vorbele-i viclene, că nu mai înțeleg nimic."

Paddy îşi momea păstrăvii — exersindu-şi dexterităţii! de avocat asupra *noastră*. Wharncliffe îşi cunoştea marfa, şi-mi făcu semn cu ochiul. M-am ridicat şi în cîteva secunde am umplut pocalele cu băutura aburindă. avînri grijă s-o fac pe a lui Paddy ceva mai tare decît se obişnuieşte. La un semn al gazdei, am propus să ciocnim, uu Wharncliffe a rostit o închinare.

— Domnilor, zise eL beau în cinstea prietenului nostru, domnul Patrick McGarvin, a cărui limbă, după cun’. constat cu regret, e încă ferecată sub vrajă ! Fie ca băutura aceasta înviorătoare să i-o dezlege.

— Vreți să spuneți, don' colonel, că am trăncănit tot timpu'.

— Întocmai şi nu la obiect, Paddy ' Şi acum. deoarece se pare că încă te mai sfieşti să-ți depeni povestea, domnul Stylus o să-ți dea un exemplu. Are el un cântec de pahar pe care l-a compus nu mai departe' de alaltăseară şi care-ți va da timp să-ți pui in ordine ideile şi amintirile. Vreau să spun că domnul Stylus scrie versuri ca un înger şl cîntă ca o privighetoare pe vreme rc*a. De obicei e răcit.

ceea ce-i afectează auzul, şi, fiind tare de auz. are probleme şi cu vorbirea. Cu toate acestea dovedeşte tot atît curaj la cintat cît la scris şi nu se codeşte atît, Paddy, să-şi facă prietenii fericiţi.

— Fie-i cîntecu' precum strigăt u' de pasăre din zori, don' Wharncliffe, iar poezia, ca soarele ce iese din nor. M-oi bucura să-l auz pe don' Stylus cîntînd, mai ales daca ziceţi că a compus versurile chiar domnia sa. I-oi strînge mîna cu mulţumire şi

respect, căci adevăr grăiesc cînd zic că poetu'-i omu' pe plăcu' inimii mele.

— Bravo, Paddy, şi multe mulţumiri. Am să-ţi cînt.

— Iar Jamison te va acompania la flaut.

Nu am imitat scrupulele lui Paddy ci, în speranța că exemplul meu îi va înlătura sfiala, am intonat un ditiramb îngrozitor, încropit la repezeală, pentru care generalul făgăduise un acompaniament improvizat. Am avut grijă să dau o sonoritate irlandeză cît mai multor cuvinte, ceea ce-mi părea cît se poate de potrivit într-un cîntec ce-și propunea să dezvăluie ,.Rațiunile și

legea băuturii." r

Gindirect terpeiul cu osebire işi găseşte in ochiul
veşnic treaz ce lumea scormoneşte.

Par cînd din ochi vii flăcări izbucnesc,
Gîndul aceluia îmi pare nebunesc Ce-n alcool o rimă şi un temei găseşte.

Greoaie, cărțile doar înțelepților să placă Iar legea o lăsați mişeilor ce-o-ncalcă.

Căci noi văzurăm că la vin Mai mult ca-n lege ne-nvoim.
Drept-credincioşii de partea lui să treacă.

Vinul ne-rivață c-o pacoste-i cine gîndeşte Iar gloria de-o clipă ca un balon plezneşte.
.Că grijile şi studiul In laț te prind cu timpul Şi clara

simplitate pe învățat îl părăsește.

Mai bune și-nțe'epte învățături am izvodit Cu purpură, nu-n doliu scriindu-le meșteșugit.

Cerneala cu Madeira de-o schimb,

In suflet libertatea o cuprind,
Căci gîndul doar cătuşe în vremi a meşterit.

Pe Blackstone[*] ori Vattel** dracul să-i ia

Noi libertatea născută-n sticlă-om degusta.

---

* Shakespearc : *Poveste de iarnă,* Actul II, Scena 1 (traducere de Ion Vlnea).

învățăcelul ce golește

Ultimul strop își ostoiește
Durerea și gîtlejul în veci nu l-o durea.

Promptitudinea cu care am răspuns invitaţiei înlătură dintr-o dată ezitările plutaşului. Pe lingă aceasta, punciul începea să-şi facă efectul... Paddy nu mai era sfielnic, dacă într-adevăr de asta suferise pînă atunci şi, fără alte fasone, dădu drumul povestirii. Observasem însă că familiarismul său crescuse simţitor, că abandonind prefixele respectuoase, curînd renunţă şi la numele de familie, iar acum, în loc de „domnul general", „domnul colonel", „domnul doctor" ori, pur şi simplu, „domnur, cum ne spusese mai înainte, devenisem „Jamison", „Wharncliffe", „Carroll" şi „Stylus". Bătîndu-mă pe umăr, începu prin a exclama :

— Stylus, bătrîne, poezia aia fuse faină — ca şi punciu' ! Ah, dnd merg laolaltă aşa un punci şi aşa nişte stihuri, cin' să mai aibă teamă ? Ah, binecuvîntat fie Sfîn- tul Patri«k, îi ca o picătură dătătoare de viață pe-o limbă secetoasă.

— Ce-anume, Paddy, punciul sau poezia ?

— Amîndouă, Wharncliffe, amîndouă ! De *amestecu'* lor grăiesc eu ! La amîndouă m-am gîndit; punciu' mă întăreşte, iar stihurile îmi dă avînt*şi dacă ce aşteptaţi de la mine îi povestea întîmplărilor prin c'are-am trecut, eu vă voi fi umilu' servitor ce-ascultă de poruncă !

Ne-am exprimat cu toţii dorinţa de-a le auzi şi, luîn- du-ne o atitudine expectativă, iar el una de orator, îi ascultarăm povestea pe care o voi reproduce pe cît voi putea în propriul său limbaj, omiţînd dt mai multe expresii irlandeze, dar avînd grijă să nu distrug individualitatea naratorului.

*... ** Sir Wiliam Blackstone (englez) şi Emmerich Vattel (suedez) : doi iluştri comentatori de drept.

CAPITOLUL V

Hermiona : ...la loc şi spune Vreo poveste.

BJamilins : *Veselă* sau *tristă ?*

Hermiona : Cit vrei de t>eseld.

MamiHus : Pe *tUnp* de iarnd,

Mai bună-t una cu strigoi şi duhuri.

POVESTE DE IARNA •

— Şi-acum, domnilor, zise Paddy, adunîndu-şi puterile, dacă nimic alt[1] nu vă. mulţumeşte dedt povestea unui sărman plutaş, nu mi-s eu ăla care să mă pui de-a curmezişu', măcar că, spunîndu-v-o, ştiu că nu m-oi alege c-o părere bună din partea domniilor voastre. Iară eu nu-s pentru lungit vorba, dacă asta-i voia Necuratului cu mine. Boala luată în pripă se vindecă repede. Ei, nu-i mare lucru de povestea mea. Wharncliffe, care-i dracu' pe uscat, v-a făcut, cum se ţine el de şotii, să staţi şi s-o ascultaţi, iar stihurile şi punem' amestecate laolaltă m-a făcut pe mine să v-o spui. Mai 'nainte de-a începe, voi în schimb să luaţi aminte la o chestiune şi să n-o uitaţi cîtă vreme oi rătăci eu prin lume. Wharncliffe nu crede pe de-a^ntregu' în povestea mea....

— Stai puțin, Paddy. n-am spus niciodată asta. Eu te cred şi te-am prezentat ca pe un bărbat de bună credință...

— O, bineînțeles, ştiu tot ce urmează ! Că, de-aş gîndi eă stă lucrurile altminteri, crezi c-aş mai scoate o vorbu- liță sau aş mai bea un pahar măcar în casa ta *1* N-are decît să-mi stea alături chiar Sfîntu' Patrick c-o sticlă plină cu apă sfințită pentru oehiilui şi-ai mei! Ştiu, Wharncliffe, că nu buna credință

a Iu' Paddy McGann o pui la-ndoială, ci puterea lui de judecată. Mata zici că-i un vis, că de vi- nă-i numa' închipuirea mea, că am cum zici mata „haloci- nații“ — adică aş visa cu ochii deschişi ! Crezi mai degrabă

— că doar mi-ai spus — că ori de cîte ori am văzut şi-am auzit lucrurile alea de mă tulburară, dădusem pe gît o

duşeă în plus din minunea de whisky. Asta-i nenurocu' omului despre care-se ştie că-i place sâ tragă la măsea. Se dă vina pe băutură întotdeauna cind i se-ntîmplă ceva, fie ■c-a băut, fie că-i treaz. Acuma, domnilor, s-ar putea să fie adevărat eă atunci cînd s-a-ntîmplat ce mi s-a-ntîmplat aveam ce'vu pileală la bord. Nu crez sâ fi trecut o zi în ultimii douăzeci de ani în care Să nu fi pus un strop pe limbă ; şi mai c-aş recunoaşte că trebuie să aivă un bărbat ccva în el ca să-l ia Ucigă-l-toaca în stăpinire. Poate fi vorba de-un păcat, de-un cuget încărcat, ori de whisky, pe care unii pw să-l crează la fel de rău ca primele două. Sfînta Scriptură ne spune. şi tot aşa zic .şi popii, că atunci cînd îi omu' sub puterea păcatului îl are Necuratu' mai la mină ca. oricind. Atunci îi cel mai aproape de diavol şi cel mai departe de Dumnezeu. Se poate dară ca însuşi sufletu[5] meu păcătos şi gîndurile necurate să mă fi aruncat pe manile tartorului ! De-i aşa. imi pare că-i cu dreptate. Tot ce şl iu cu siguranță îi că el *s-a dat* la mine cu colții, cu coar- ncle şi cu ghearele şi poate că whiskv-u l-a ajutat sâ mă înşface mai tare decît dac-aş fi fost treaz şi lipsit de-un cuget împovărat ! Da' şi cu whisky şi fără whisky, eu tot nu-mi pierz judecata. Un alt lucru pe care vă cer îngăduința să vi-1 spui mai nainte de-a începe, din pricină că Wharncliffe dă vina pe închipuirea mea. ii acela că beat ori treaz, ştiu una şi bună, că, de cînd eram de-o şchioapă şi pînă m-am deşirat la un stat de şase picioare *. nu am crezuț deloc în diavol, deloc! Nu aveam nici o idee despre el...

— Cum ? îfu aveai nici o idee despre diavol, Paddy ? Oare nu a fost o «dovadă de lipsă de respect din partea ta ?

— Aşa o fi, don" colonel. N-am ce face Aşa m-a crescut ai mei. Ii drept că bâtrîna mea maică imi zicea destul de des, atunci cînd eram un băiețandru pus pe rele, că mă-ndrept cu iuțeală spre diavol : in schimb tata îmi făcea atunci cu ochiu’ şi-mi şoptea : „Prostii. Paddy, dia- volu’ nu-i decît o sperietoare".

Da chiar şi fără astă încurajare din partea tatei, eu tot n-aveam nici o idee despre diavol şi nu mă puteai speria cu el nici pe-o noapte neagră ca smoala ! Am dormit eu în cimitir, sub copacii bătrîni şi între morminte şi niciodată n-am avut măcar un vis urît;

m-am preumblat la miezu' nopţii, cînd se zice că bîntuie fantomele pe-un întuneric des să-l tai cu cuţitu' şi n-am văzut

nici picior de moroi, nici c-am mirosit pucioasă pin' ce nu m-am făcut bărbat în puterea vîrstei. Vedeți dară că de-i închipuirea la mijloc, apoi multă vreme a mai stat adormită.

— Dar whisky-ul băut *atunci,* Paddy ?

— Ah, Wharncliffe, nici cu asta nu mă prinseşi, că nu-mi amintesc să fi fost vr'odată cînd să nu-mi fi plăcut binecuvîntata licoare. Am supt whisky, m-a înțărcat cu whisky, m-a vaccinat cu whisky. Goleam cîtămai damigeana la opşpe ani ca şi la trei' şi cinci. x

— Dar nu aşa des, Paddy, şi nici atît de mult.

— Ba tot aşa des şi tot aşa mult, Wharncliffe ! Nu neg însă că whisky-u* laolaltă cu focu' m-a aruncat la mîna inimicului, venindu-i lui atunci mai lesne să mă-nhaţe. Crez că omu' creşte pînă moare — în fiece zi mai dobîn- deşte ceva învăţătură ori igzperenţă ce-1 face mai înţelept ori mai slab, de ţi-i mai uşor să-i pricinuieşti rău oxi să-l ajuţi ! Unor oameni nu le vine niciodată destulă minte la cap cît să te lase să-i ajuţi, alţii cere doar o mînă de-aju- tor şi-atunci se descurcă de minune. De mi-i sîngele otră-vit, atunci şi de mă tai la un deget se face o bubă rea de tot; cînd sîngele-i curat, rana se vindecă numaidecît. Şi mă bate gîndu' că după cum cu trupu', aşişderea-i şi cu inima ori sufletu'. Ceea ce la Sfînta Scriptură se cheamă „Puterile văzduhului" ne ia mai uşor* în stăpînire cînd sîntem slabi şi păcătoşi. Eu am fost, Dumnezeu ştie, destul de slab şi de păcătos ca să caz nu o dată în mîna !or, a Puterilor văzduhului , deşi trebuie să spui, domnilor, că nu crez să fi fost mai păcătos, sau că beam mai mult whisky la vremea cînd mă luă Necuratu'-n stăpînire decît fusesem ori băusem mai 'nainte. De fapt, crez c-aş putea jura cu mîna pe Biblie şi cuget curat că eram mai bun şi mă făceam mai bun cu fiecare zi, văzînd că îmbătrîneam şi nădăjduiam să mănţelepţesc.

— Scriind „Scrisorile lui „Bucket", Paddy, ca dovadă.

— Ah. don' colonel, după ce-i omu' c-un picior în groapă, li mai dați şi dumneavoastră un brînci ; faceți moarte de om şi prăpădiți o poveste.

— Ei, nu-ți prăpădesc povestea, îți discut doar argumentele. Continuă. îți înțelegem pe deplin protestele.

— Proteste ziceți ? Arghimente, Bocot eu ! Apăi, oi merge mai departe. Da', domnilor, nu vă e *olecuță* sete după atîta vorbă ?

Am înțeles aluzia. Ştergîndu-şi barba, din care aburul de punci se ridica într-un norişor, Paddy reîncepu. O făcea de fiecare dată cu artă.

— Păi, domnilor, mi-nchipui că-mi cunoaşteți ocupanta.

— Care din ele, Paddy ? întrebă Wharncliffe.

— Pe cinstea mea, don' colonel, aveți dreptate să întrebați. Adeyăru'-i, domnilor, că-s unu' din ăia buni la toate şi probabil la nimic ca lumea, cu toate că n-am s-o mărturisesc, Mi-s oleacă fermier şi am o mică fermă, după cum ştie şi'don' colonel, şi don' general, la cîteva mile dincolo de rîu ; da' acuma-s arareori văzut pe-acolo, căci, cu toate că nu-i de lepădat, nu mă mai simțesc

acolo ca acasă. Mai ii şi-o doamnă Patrick McGarvin la mijloc. Ştiu şi ceva timplărie, puțind să construiesc o casă de 16/18 * la fel de bine ca oricare dulgher ce-a mînuit vr'odată un ciocan. Mai îs p'ormă nițeluş vînător şi pot ochi un cerb de la o sută de iarzi depărtare ; îs bun şi la undiță : am pescuit şi şaizeci de livre ** de păstrăv pe' zi în apele mîndrului Edisto în plină iarnă, de parc-ar fi fost pe vreme bună. Da' ocupanția mea de căpătîi îi plutăritu' şi cunosc rîu' ca pe-o carte. Ei bine, cu ce-mi ieşea din'lucru, la fermă, dulgherie, pescuit, vînătoare şi plutărit, duceam o viață uşoară şi bine- cuvîntată. Trăiam cu fiecare părticică din trup ; cu inima, cu mintea ; şi eram, pot zice, fericit ca un lord, deşi de ce trebuie să fie un lord mai fericit ca lumea ailaltă, numa' Dumnezeu ştie ! Nu eram niciodată bolnav ; mă duceam la toate chefurile ; îmi plăcea grozav să joc, să merg la o partidă de vînătoare, la o cursă de cai —orişiunde se petrecea ; munceam cu drag ; nu mi-era niciodată urît pe rîu, ori la pescuit, căci făceam tot timpu' cîte ceva. Dormeam noaptea ne'ntors şi mă trezeam cînd mijea zorii; ieşeam din casă şi-mi ridicam capu' spre soare-răsare. "Nu datoram nimănui bani ; nu înşelam pe nifheni ; nu-mi făceam planuri; nu

---

* ' Livră : măsură de greutate echivalentă cu 453,6 gr.

ţineam prăvălie şi nici măcar nu visam s-ajung in Adunarea Legislativă : ținînd seamă de ce vite trimitem uneori acolo, nu găseam că-i un Ioc cu-adevărat potrivit pentru un alb pur singe. Şi, cum vă spun, fără să fiu dator cuiva, fără să mă tem de cineva, eram fericit cit ii dat omului sâ fie. Eram *liber,* aveam cele trebuincioase, ba încă mai pusesem şi deoparte şi trăiam pe seama rîului ca şi pe a uscatului, mîndru de mine, da' fără sâncerc să dau cuiva peste nas. Bătrlna mea mamă trăia de pe urma fermei de peste rîu şi cîteodată şedeam şi eu acolo şi munceam. Alteori veneam de partea asta a rîului, intr-un fel de colibă din buşteni pe care mi-a dat-o Wharncliffe — can- tonu' vînătorului, ii zice el. în- scopu[5] ăsta l-a şi construit.

Ei bine, taman în vremea aceea cînd nu-mi mai încăpeam în piele, vine Scaraoțchi ori unu' din îngerii lui căzuți ca să mă facă să-mi lepăd toată îngîmfarea. Ca un trăznet veni schimbarea in viața mea. Se întîmplă asta in urmă cu vr'o şase ani. Am început să am păreri ciudate, să mă coprindă neliniştea pe Cînd vîsleam pe rîu ori vînam în păduri. La-nceput simțeam ca şi cum cineva străin de mine şi de pămînt ar fi mers alături, tot într-un pas. După

o vreme am auzit paşi în urma mea, ca şi cum m-ar fi urmărit un inimic.

— Nu ai nici un duşman, Paddy ? întrebă Jamison.

— Nici unu' de care să am habar. Nu m-am certat cu nimeni.

— Nu s-ar putea totuşi ca zgomotele acelea să fi fost pricinuite de cîini, porci ori cerbi ?

— Of, dom'le Stylus, se vede că nu eşti vînător, alt minteri n-ai întreba aşa ceva pe un pădurean ca mine. Orice zgomot ori privelişte ce-s fireşe pentru pădure îs fi- reşe şi pentru mine. Nu, dom'le, nu, domnilor, ăsta n-a fost decît începutu' unei istorii la care s-a adăugat altele pînă ce n-am mai fost în nid o primejdie de-a greşi. Curînd auzii zgomotele acelea şi mai aproape, chiar în spatele meu

— şi-apoi am auzit rîsete ciudate şi şoapte pe rîu şi în de- sişu' de pe mal. N-a mai trecut multă vreme pin' ce-am auzit glasuri strigîndu-mă pe nume şi după aia izbucnind în ris de parcă mizerabilu*, oricare ar fi fost, ar fi ştiut că mă băgase îndeajuns în sperieți, iar rîsu' semăna cu stri-

gătu' unui indian, un soi de ,.Hu ! Hu !'*. — ca un ;ipăt de buhă lîngă umăru' meu.

— De ce să nu fi fost chiar o bufniță ? întreba Carroll.

— N-a fost nici o buhă. Cunosc toate soiurile de păsări de noapte din pădure şi pot imita la perfecție buhuitu' lor. Nu, domnilor, nu o buhă în carne şi oase mă păzea lîngă umăr. Mi-am ciulit urechile şi-am căscat ochii, da' tot degeaba ; văzu' şi-auzu' nu-mi aduseră ciudata creatură la mînă ori în bătaia puştii, cu toate că eram gata s-o lovesc ori să trag. Scormoneam

în juru-mi ca un copoi ce ştie să ia urma celei mai viclene vulpi bătrîne pe care-a stîrnit-o vr'odată din bîrlog. Da' nimic n-am văzut, nici atunci, nici mai apoi. Povestea a ținut tot aşa săptămîni şi luni de zile, făcîndu-mă să mă simt eu însumi ca o fiară hăituită ! De la o zi la alta se-nrăutățea treaba, că nu mai puteam pleca de-acasă dimineața fără spaima că voi auzi blestemații de paşi în urma mea — greoi şi înceți — ori şoaptele, vorbele, strigătele şi glasu' ce-mi striga numele : „Oh, Paddy McGann Mă-ntorceam atunci brusc, cu cocoşu armei ridicat şi cu cuțitu' la cingătoare şi şuieram : „Cine dracu' eşti ăla care-ți îngădui să-l strigi pe Paddy McGann ? Ara- tă-mi-te la vedere, lovi-te-ar drăznetu' !" Atunci răsuna un chicot răguşit, de parcă blestemata creatură sta mai să crape de rîs — „Hu ! Hu ! Paddy McGann ! Hu ! Hu ! Paddy . McGann-!" — dar atîta tot. Acuma, domnilor, înțelegeți şi dumneavoastră că de ți se întîmplă aşa ceva zi de zi şi ține luni întregi, nu-i nici greu nici uşor să spui ce-i în sufletu' unui om ! După o vreme nu mai puteam gîndi la nimic altceva şi eram în spiritu' meu grozav de tulburat, v-asigur.

— Şi-atunci ai tulburat şi tu spirtul, Paddy, zise Wharncliffe.

— Dacă te gîndeşti la whisky, Wharncliffe, ai dreptate ! Beam pe ruptele, căci căzuse pe mine ofu' de pe lume şi nu mai voia să plece. Da' greşeşti de vrei să zici că mă-mbătam. Nu crez că mă putea ameți pe mine spirtu'. Era mai mult ca şi cum aş fi înnebunit. Să fii vînat zi şi noapte de un vînător nevăzut în chiar pădurile unde fusesem vănătoru' ăl mai dibaci însemna o lovitură cruntă pentru mîndria mea. Slăbisem, nu mai eram sigur pe unde calc. Arătam c;; un lup căruia-i sticlesc ochii-n cap şi-mi simțeam inima de plumb, de parcă diavolu' însuți

mi se cuibărise-n ea. Da' rău' abia-ncepuse ! După o vreme am observat că nu era ceva-n regulă cu puşca mea. Nu mal vinam nimic !

— Să nu fi fost asta din pricina sănătății şi-a stării tale proaste de spirit, Paddy ? Nu vînai cu dibăcia ta obişnuită, interveni Jamison.

— Nu-i aşa, don' giniral. Vinam la fel de bine ca ori- cind. De fapt îmi venea mai mult vînat in bătaia puştii. Dăr nu mai *nimeream* nimic. Prima oară cînd mi-am dat scama eram chiar în mlaştina dumneavoastră. M-am pomenit că trag pe-alături două focuri, unu' după altu' asupra unui cerb mare de la numai patruzeci de iarzi primu' şi. cincizeci al doilea ; şi asta cu băl rina mea armă de vină- toare cu două ţevi. Tot aşa, zi de zi, greşeam ţinta pîn' ee-am ajuns să nu mai pot ochi nici măcar o veveriţă în- tr-un copac ori pe-un gard. La fel şi potîrnichile. Nu mai prindeam picior de pasăre. Atunci mi se făcu frică. Mă vedeam văduvit do ocupanţia mea favorită, la care mă credeam ne'ntrecut! De parcă m-ar fi lovit şi bătrineţea şi damblaua Intr-o singură noapte. O, preacinstite feţe, era un simţămînt cumplit.

Mi-am cercetat arma să văz de nu era *ea* de vină. Am curățat-o, am lustruit-o, de lucea ca nouă, i-am potrivit cătarea, am încărcat-o, am ghintuit-o, ineît bâtrîna rablă țintea tot atît de precis ca o săgeată ce zboară dintr-o coardă bine-ntinsă. Ocheam do minune. Am incercat-o pe-un copac şi, de la cincizeci de iarzi. am înfundat toți plumbii într-un cerc c-un diametru de nouă țoii *. îmi veni inima la loc ! Da', bată-vă norocu'. in clipa cînd începui iar să vinez, greşelile se ținea lanț ca mai 'nainte.

* l toi — 2,54 cm.

Ei bine, dragii mei domni şi prieteni, n-am putut ţine taina. Era o povară proa mare pentru un om singur. M-am dus dară la vechiu' meu prieten, San Ilartloy, şi i-am povestit toată tărăşenia. Am împrumutat puşca lui şi, vreme de-o săptămînă, n-am tras un singur foc pe-alături. La sfîrşitu' săptămînii însă, puşca Iu' Sam nu-mi era de mai mare folos ca a mea. Am curăţat-o din nou şi-am făcut rost de pulbere proaspătă din oraş ; tot degeaba. Sam zicea eă puşca-i deocheată. Eu nu credeam în vrăjitorii mai mult ea-n diavol şi la-nceput rîsei, că pînâ sâ dau do necaz, nu

prea avusesem idee de toate sperietoarele astea. Sam, ia schimb, a clătinat din cap. Zice el : „Pe lume-s mai multe lucruri decît a putut ori va putea cunoaşte omu' vr'odati Aşa-s puterile ce-i face lui farmece din văzduh pe timpu' nopţii, sau din lună, ori stele. De ele aflăm numa' dia Scriptură. Şi un om poate face vrăji altuia de la depărtare, deochindu-1 pe el şi animalele lui, calu' cîinele şi I puşca ; mai îs şi femei care nu numa' descintă cu gura, da farmecă şi cu ochii.“

— Asta-i adevărat, Sam, zic eu. Da-i o putere natu- ralnică.

— Naturalnice ori ba,.zice el, îs peste puterile minţii omului şi tot ce ştiu e că nu le putem dibui pricina. Is de nc'-nţeles.

începusem şi eu să am gînduri amestecate la vremea aceea, da' nu voiam ca Sam să bage de seamă, aşa că i-am zis :

— N-ai decît să crezi ce-vrei, da’ pe mine mă doare-n fund de diavol şi de toate iazmele lui.

Mi-aruncă el atunci o uitătură întunecată şi-mi zice:

— Ai grijă cum vorbeşti. Nu poţi şti cine-ascultâ

— Păi, cin’ s-asculte, nimeni altu* decît împielițatu' in persoană. _

— Nu crezi în scripturi, Paddy ? mă-nti-eabă el.

— Ba cum de nu — dacă la sfînta Biblie gîndeşti

Pălăvrăgind tot aşa, ne-am petrecut cea mai mare parte

din noapte în coliba lui şi-am întors povestea pe toate felele. El a luat Biblia şi mi-a arătat mai bine de-o sută de locuri unde se vorbea de vrăjitori şi vrăjitoare din timpurile vechi, apoi zice :

— Eu crez că ezistă şi-acum vrăjitoare : cît despre diavol, uită-te numa' cu băgare de seamă-n juru' tău. Paddy, c-o să vezi nu unu' ci-o sută şi-ţi pot dovedi asta cetindu-ţi din scripturi. Unii din diavolii ăştia trăieşte, crez eu, în păduri, alţii în rîuri, alţii In

văzduh, iar alții socot, ca un bun creştin ce mi-s, că trăieşte chiar în foc şi-s de-aş« fel făcuți, că după locu' unde viețuiesc, acolo îs ei natural- nici. Apa ori văzduhu' ori focu' pe care-1 respiră ii tot aşa de fireş pentru ei, cum îi aerul pe care-1 respirăm noi

A mai zis apoi că după cum a fost în vremurile vechi, a^a-i şi-acuma şi va mai fi fiind pînă-n vecii vecilor, că

doar omu' de azi nu se osebeşte de ăl de pe vremuri ; îi tot ca-n Biblie, păcătos pînă-n rărunchi ; numa' lîlhari şi mincinoşi vezi in jur ; hoţi. ucigaşi şi preacurvari ; jecmănitori şi pungaşi, jnapani şl viclenitori ; că de-a trebuit să eziste un Tartor şi-o mie de diavoli printre iudei, tărruin atunci cînd cîrmuia peste ei Dumnezeu însuşi, nu-i la mintea cocoşului să crezi că

întunecimile lor îs tot atît de trebuincioase acuma, printre creştini, care-s şi mai îngîmfaţi decît ovreii şi-n înfumurarea lor ţine morţiş să se cîrmu- iască singuri, ba, pe deasupra, şi pe toţi ceilalţi ?

Sam Hartley părea să aivă neîndoios dreptate. Şi mi-a părut că aşa bine a combătut cu arguminte din Scriptură,

'■ă Sam ştie Sfînta Carte pe dinafară şi poate oricînd să găsească acolo tot ce doreşte.

Ei bine, bunii mei domni şi prieteni, chiar de-o fi să rideți. £u tot v-oi spune. Pînâ la urmă m-a convins să duc puştile la un

doftor solomonar, unu' Abe Miller * care locuia în districtu' Orangeburg dîndu-mi o scrisoare către <'1 şi către încă unu', tot doftor de desfăcut farmece, pe nume W.P. Mills [2], care locuia chiar la marginea Lexing- tonului. Am luat scrisorile şi m-am dus numa' la Abe Miller, găsind, poate, că-s mai în siguranţă c-un singur doftor decît cu doi. Miller a scuipat pe ţevile puştilor, le-a afumat cu herburi şi tutun, le-a frecat cu funingine şi cenuşă, le-a băgat pe.horn, a făcut tot felu' de semne deasupra lor şi a bodogănit un soi de rugăciune ; apoi -mi-a /.Ls că totu' va fi bine şi că trebuie să ţiu puştile într-uri şuvoi de apă limpede vreme de şapte zile şi şapte nopţi. I-am plătit trei dolari. Ar fi pohtit el cinci, da' nu vroiam ■'U-i dau aşa mult pentru o igzperenţă în privinţa căreia iveam îndoieli ; aşa că scăpai cu trei. Aş fi putut însă la

* şi - Ambele persoane şi-au desfăşurat afacerile în ţinuturile ■x'spectjve pînă în urmă cu dtiva ani. Erau nişte biete făpturi ■ are trăiau în ignoranţă şi într-o sărăcie lucie — căci diavolul pure să-şi ţină in general agenţii cu stomacul gol — şi ambii operau. cred, pe bază de ierburi şl poţiuni inofensive. Printre altele, trebuie spus că doctorii solomonari şi vrăjitoarele reprezintă două profesiuni antagoniste şl nu trebuiesc confundate. Conform opiniei curente, se pare că vrăjitoria e o practică limitată la sexul femeiesc şi la persoane ce se distins prin vîrstă, urîţenie şl afurisenie. Vrăjitoria practicată de persoane tinere şl atrăgătoare, deşi nu e, probabil, cu nimic mal inofensivă, se bucură totuşi de mai multă Indulgenţăr şi nu reprezintă o infracţiune penală (n.a.).

fel de bine să-i țiu la ciorap. Doftoru' solomonar nu se dovedi bun -de nimic. Puştile trăgea la fel de prost ca mai 'nainte. Cînd l-am întilnit pe doftor Miller după o bucată de vreme, mi-arzis că eu eram de vină fiindcă-i tăiasem din preț. Da' eu nu credeam destul în toată treaba, încît să-i dau şi restu'. Şi-acuma, don' Stylus, dacă țiuitu' ceainicului ăluia îți spune ceva, să mai încercăm o duşcă din binecuvântata băutură. Trebuie să fim cu toții oleacă însetați după o convorbire aşa lungă. Beau pentru sănătatea dumneavoastră nepieritoare, domnilor, şi dracu' să le ia pe vrăjitoare !

— Şi cine să-l ia pe dracul, Paddy ?

— Ah, de s-ar întoarce Sfîntu' Patrick şi le-ar juţa farmazoanelor renghiu' ăla cu care-nvinse şerpii, v-aş zice că numa' el. De-ar fi să puie preasfîntu' pe limbă un strop din licoarea asta, îs sigur că nu ne-ar părăsi degrabă.

CAPITOLUL VI

Jnsula-i plină de zgomote
FURTUNA«

✓

Paddy îşi reluă povestirea.

— Ziceam, preacinstite fețe, că-mi mergea tot așa de rău ca mai 'nainte. Ba şi mai rău. Nu numa' că ocheam pe de lături, da' nici cu pescuitu' nu mai aveam vr' un folos. Nij mai prindeam nimic. Aveam tot atîta ghinion ca la vînă- toare. Sau nu trăgea peştele, sau prindeam numa' mormoloci de broască. Şi p' ormă mi se-ncurca şi mi se rupea mereu undița printre atâtea cioturi, tufişuri şi copaci prăbuşiți, cum nu se mai văzuseră vr'odată în apele-adînci. La fiere minută mi se rupea sau cîrligu' sau sfoara. Nici- cînd nu crez să i se fi zădărît cuiva mai abitir toată truda. Cînd mă gîndeam la ce fusesem odată şi ce făceam şi la

nimicii' ce-ajunsesem îmi venea să m-arunc cu faţa la pă- mint şi să-mi smulg păru' din cap. De la pescuit, m-am inturnat la vînătoare, da' cu nici un folos. Uneori mai do- boram vr'o veveriţă ori potîrniche şi-atunci mă amăgeam că eram pe cale să scap de necazuri, da', bată-vă norocu', de cum îmi venea în bătaia puştii un vînat mai mare, iar se nasolea treaba. Puşca lua foc, îi drept; glontele zbura din ţeavă, ii drept ; da' tot aşa şi cerbu' ori curcanu', iar pulberea se irosea pe daiboj. Acuma, de vă gîndiţi domnilor ce-nseamnă pentru un om să descopere deodată că nu mai face doi bani tăman la lucrurile de care era aşa fudul mai 'nainte, o să pricepeţi cu adevărat ce năpastă se abătuse asupra mea şi ce simţeam şi gîndeam eu noapte şi zi. Eram silit să ţiu capu'-n pămînt. Nu puteam închide ochii de cîte gînduri îmi făceam şi nu puteam îmbuca nimic de supărare. Şi uite-aşa, ba nesomnu', ba gîndurile negre, ba nefoamea se adunară una peste altă, făcîndu-mă să mă împuţinez la trup şi să-mi piară tot coraju'. îmi cheltuisem banii şi timpu' şi m-alesesem cu mîinile goale, ba mai. trebuia s-o întreţin şi pe sărmana mea maică bâtrînă. îi drept că aveam ceva cheag. Mama îşi avea ferma ei şi un acoperiş bun deasupra capului şi ceva porci de prăsilă. Pe urmă. bătrîna creştea păsări, iar eu lucram pămîntu' de pe care scosesem o mică recoltă de porumb şi cartofi cît să ne ajungă pentru noi doi un an şi să pot hrăni şi negru' nostru, un catîr, cîteva vaci şi bunu' meu cal, Black Sam. A bătrînă împletea, ţesea şi torcea cît să nu umblăm zdren-ţăroşi, da' nu aveam parale, iar ei îi trebuia cafea pentru dimineaţă, prînz şi seară şi zahăr. Şi-aşa-i plăcea făina de grîu că nu suferea să n-aibă-n casă o putină pîntecoasă. Mai era şi altele. Da' de unde să fac rost de gologani, clnd dreapta mea-şi pierduse toată destoinicia şi ochiu' vederea, iar sărac' sufletului meu ii apusese tot norocu'. Aveam mulţi clienţi buni, ca Wharncliffe, căruia nu-i trebuia decît să-şi arunce ochii la peştele şi păsările mole ca să-mi întinză banii. Acuma însă nu mai puteam aduce marfă clienţilor mei vechi. Nu-mi mai pica bani peşin pentru o zi uşoară de lucru. Munca era mai grea şi paralele se cîş- tiga cu sudoare. Ei, mai trebuia să şi împrumut cîteodată şi ruşine mi-i s-o mărturisesc. Atîta eram de cătrănit, că banii împrumutaţi se ducea nţiai mult pe whisky şi tutun !

Wharncliffe, care-i aci de față, m-a scos adesea din nevoi şi. de-ar fi s-o spunem pe-a dreaptă, eu toate că nu vrea să recunoască, îi datorez destul de mult.

— Nici măcar un dolâr, Paddy.

— Aşa spui, Wharncliffe, da' eu crez că numa' bunăvoința, bunătatea şi ginirozitatea toarnă vorbe prieteneşti în auzu unui om sărman.

•— Oricînd te poți bizui pe ele, Paddy. Mi-ai plătit da mult în peşte, vînat şi păsări pentru toți banii pe care i-ai căpătat de la mine.

— îți datorez la fel de mult, Wharncliffe, în recunoştință şi afecțiune. Da, bunii mei domni şi prieteni, dumnealui şi alți oameni de suflet mi-a dat bani cînd am cerul şi prea mulți din ei s-a dus pe whisky şi tutun. Ah, bles- temu şi binecuvîntarea

wMsky-ului şi tutunului. Bles- temu', fiindcă ele îmbrobodesc cugetu' omului laolaltă cu creieru' şi le-adoarme aşa de-adînc, îneît el nici nu visează că-1 ține Necuratu' de braț ; şi oh, binecuvîntarea lor, fiindcă aduc somn şi uitare, chiar de n-ai drept culcuş decît locu' de tăvăleală al unei scroafe.

' Da, prieteni, or fi whisky-u' şi tutunu' un blestem, da' şi

singura mîngîiere a unui om sărman la vreme de necaz, atunci cînd priveşti în jur şi' vezi cum se-ntîmplă de cad oamenii-n năpastă şi-şi frămîntă mintea şi suferă şi vrea să scape de năpastă, de frămîntare şi de suferinţă ! Dumneavoastră, care aveţi saloane arătoase şi tovărăşie aleasă, pereţi întregi cu cărţi pe care ştiţi a le ceti şi înţelege

— iară unii şi să le scrieți — care aveți fiice să vă cînte la pian şi să vă distreze prietenii într-o mie de feluri, fără a mai pune la socoteală c-aveți hrană şi băutură din belşug, dumneavoastră nu puteți pricepe pe deplin greutățile unui om la vremea lui de restrişte — nu puteți nici măcar *începe* a le-nțelege. El n-are o casă mare unde să meargă la eă- derea nopții, care mai poate fi şi bîntuită de furtună —, nici familie şi prieteni aleşi, nici cărți, nici muzică; nici cămară şi pivnță burduşite cu cărnuri şi butoaie cu băutură, nimic, nimic, doar frig, singurătate şi disperare în pieptu' unde s-a stins orice licăr de speranță. Iar cînd nu mai poate-nchide ochii de gînduri, atunci, of, sărman sufletu'

meu, paroar zăcea într-o-nchisoare săpată afund în pă- rnînt, asuprit de zidurile ei şi cu cheia pierdută, fără măcar o fereastră care să-l îmbie a-şi frînge oasele şi gîtu' mai degrabă decît să-ndure a se-năbuşi de viu. El simte ca şi cum Dumnezeu l-ar fi părăsit cu totu' şi i-ar fi zis diavolului să-şi facă voia cu el, aşa cum fu cu Iov ! Tăman aşa simțeam eu noapte de noapte, şezind singur lingă foc, aici in ținutu' ăsta mlăştinos, că-n bălți îmi treceam aproape tot timpu', fiindu-mi ruşine să merg acasă la bătrîna mea mamă cu mîna goală. Şedeam fără să-mi fie a mînca, de fapt neavînd ce mînca, afar' de terci şi cartofi; nici tu carne, nici tu peşte ; fără bani să-mi cumpăr de cîte unele, afar' doar de a-mi umple clondiru' ori de cîte ori se golea ; iar jnai apoi, nu-mi rămînea nimic alt' de făcut decît să-n- des pipa cu tutun şi să trag mai departe din ea, pîn' ce mi se făcea sete de încă un păhărel. Ştiu bine ce-o să ziceți, că eram un prost şi-un păcătos de-mi căutam în ele min- f»îierea şi puterea. Da' vine o vreme cînd omului i se întunecă mintea şi nu-i e nimănui îngăduit a-1 judeca de n-a călătorit dincolo de insoritu' tărîm al speranței şi bucuriei, nemaiavînd în fața ochilor decît neagra mocirlă a disperării ; o mlaştină fără capăt şi fără drum de ocoliş, iară el n-are de-ales decît să se aburce-n ea şi să purceadă mai departe, cu toate că se afundă la fel de mult pe cît înaintează. ,

' Ei bine, aşa şedeam eu — fumînd şi bînd, bind şi fu- mînd — mai mare păcatu' ! — Oh ! *wirra sthm !* Oh !

1*virra sthru !** — să stau şi să mă uit la bietele mele arme ce

* Exclamaţia irlandeză „A Muire, is truaighe !“ înseamnă, .tO, Mărie, ce -nenorocire !■* („M“ devine .,w“ în

nu mai fă<?ea două parale în mîinile mele, ele ce-mi erau odată toată fala şi salvarea ; plin de neagră amărăciune şi verde venin, am strigat nevinovatelor unelte dezarmate : „Cum de mă puteți părăsi după ce mă slujirăți atît amar de vreme !“ Undițele şi cîrligele ce prindea odată cei mai mari păstrăvi şi bibani din apele lui Edisto zăcea la picioarele mele, rupte şi-ncurcate, iar de m-apucam să le repar, meştersam o vreme, după care le-aruncam la pămînt coprins de-un soi de sfîrşeală de la inimă şi strigam cu glas tare : „Ce rost are !“ Le-aruncam atunci la loc,

exclamație).

lăsîndu-le sâ zacă rupte şi-ncurcate. Nu mi-era aminte sâ le repar !

Tot aşa trăiam de la o zi la alta şi de nicăieri nu se aprindea nici o lumină ! Da' nu m-am dat bătut, cu toate că beam şi mai mult whisky, cheltuind de trei ori pe băutură cît pe cartoii. Aveam ceva provizii puse deoparte pentru a bătrînă, cum vă spusei, parcă : şi încă ceva pentru vîn- zare — vreo şaizeci de

banițe de porumb, cam tot atîtea de cartofi şi vreo douăzeci de pindars. Baniță după baniță mi se ducea pentru o bucățică de carne, olecuță de cafea şi zahăr şi mult, foarte mult whisky ! Nu eram dator ; aveam baremi astă mîngiiere ; da' vedeam eu bine că s-apropîe ziua cînd aveam să cer cu împrumut ori să fur. Copleşit- de aste gînduri şi simțăminte, şedeam în coliba mea cite-o săptămînă întreagă, nevoind să mai ies de-acolo. Căci îmi ziceam ,eu : „Ce rost are ? Nu pot nici vîna ca un bărbat cinstit, nici pescui, ca unu' fericit!"

Şi p'ormă toate şopocăielile şi paşii ce-auzoam in urma mea şi-n juru' .meu, ori de cîte ori mergeam în păduri-, mă băga-n toţi sperieţii ! Da', cum vă spuneam, nu vroiam să mă dau bătut! Ruşinea şi frica se ducea de la mine. Mâ uitam iar la vechea mea puşcă şi la bătrînu' meu cîine şi ziceam : „Pieritu-i-a oare hămăitorului meu ogar vederea şi mirosu' ?“ Iar puşca mă privea ca-ntoldeauna, drept ca o săgeată, fără şovăire — pe cinstea mea de nu arăta leit ca atunci cînd nimeritu' ţintei dintr-o ochire era pentru mine o joacă de copil. Iar sărmanu' dine bătrîn se uita la mine cu ochii lui cenuşii şi trişti de parcă mi-ar fi ştiut chinurile şi ar fi vrut să m-ajute din toate puterile lui. Atunci mi-arp zis : „Nu m-a părăsit toţi prietenii. Numa' noro- cu-i de vină. Haide să mai facem o-ncercare, bunu' meu cîine ! — hai să mai încercăm, bătrînă puşcă !“ Apucai arma, fluierai la cîini şi-o pornii spre desişu' bălţilor. Sălbăticiunile săreau din ascunziş, cîinii le stîrneau, îmi picară chiar şi cerbi — tot mereu se ivea cîte unu', bărbătuşi eu coarne rămuroase — da' puteam la fel de bine să-nghit plumbii decît să-i slobozesc înspre ei. Ajungeam acasă pe înnoptate, numa' ca să m-aşez lîngă foc şi să mă-ntreb dacă mai avea rost să fac umbră pămîntului, cînd mi s-a dus vederea ochiului vulturesc şi' destoinicia mîinilor î

M-am întrebat atunci dacă puşca ar da greş în caz c-aş apăsa pc trâgaei cu gura ţevii îndreptată spre căpăţîna mea!

O, preacinstite feţe, gindu' ăsta nemernic mă cutrcieră adesea în zilele mele de frămîntări, mai cu seamă înlr-o noapte, după ce irosisem cea mai grozavă ocazie — un cerb bătrîn alergînd spre mine pînă la nici patruzeci de iarzi depărtare. Şi după cîte toate, cînd ăm dat cu puşca de pămînt şi mi-am smuls

păru' din cap, să mai auz şi cel mai diavolesc hohot de rîs chiar lingă cotu' meu. Mi-am scos cuțitu de la brîu şi m-am întors, setos să ucid — da' nu era nimeni, doar eu însumi ! In minuta aceea am fost gata să-mi vîr arma pe git. Se vede însă că nuncăpusem pe de-a-ntregu' pe mîinile Tartorului. îmi luai puşca, deşi-mi ziceam că niciodată n-o mai fi bună la ceva în mîinile mele — şi, chemîndu-mi cîinele cu cornu' de vînătoare, am pornit-o spre casă ! Da' aşa casă !...*

Stai puțin, Paddy, am intervenit eu. Spune-ne, ro- gu-te un lucru. Ori de cîte ori auzeai zgomotele acelea, chicotele, şoaptele, hohotele de rîs, cum se pufta cîinele tău ? Părea să le audă şi el ?

— Dacă le auzea ! Arăta uneori la fel de scos din minți ca- şi mine. îl vedeam cum lua cîte-o *urmă,* cerceta şi lătr^ voiniceşte, dar adeseori alerga înapoi la mine în toiu' vî- nătorii şi, culcîndu-

se la pămînt, scîncea de parcă ar fi văzut un şarpe ! Mă mir cum de nu v-.am spus asta mai 'nainte, căci ciudăţenia purtării cîinelui mă făcea să mă simţesc şi mai rău şi să m-asigur că e ceva în aer tot atit de vătămător pentru simţirile lui ca şi pentru ale mele. E-n schimb un anipnal pur-singe şi chiar atunci cînd se sperie nu-i trebuie mai mult de cîteva vorbe de înco- rajare din parte-mi, doar că la sperietură de felu' ăsta nu mai alerga cu vechea lui vioiciune. Nici cîinele nici puşca nu-mi era de ajutor ; la fel şi uneltele de pescuit. Inchi- puiţi-vă, domnilor, că vedem peştii din rîu împingînd pluta undiţei la o parte, de parc-ar fi fost o jucărioară pentru boturile lor. Nici măcar unu' n-am prins în toată vremea aceea de cumplită încercare ! în schimb nu dam de capăt mormolocilor de broască pe care-i scoteam cu momeala din cîrlig numa' ca să-i arunc înapoi blestemînd. Nimic alf mai bun n-am putut pescui preţ de săplămîni şi săptămîni de zile.

După cum v-am spus, m-am dus acasă cu țțindu' de-a-mi face mai curind seama decît de a mă mai lupta cu viața — ce mai viață ! Am aruncat puşca-ntr-un colț şi-am ațîțat focu c-un braț de pin. Mi-am scos whisky-u* şi asta-mi aminteşte, Wharncliffe, că sporovăiala asta a noastră usucă de mama focului gîtlcju.

* Shakespeare : *Othello,* Actul II, Scena 3.

(Paddy considera tot timpul că şi noi participam la discuţie. Era una din idiosincrasiile lui).

— Chiaf, Stylus, zise Wharncliffe. am lăsat paharele să lincezească._

„Aşa-ncît păhărelu' să ciocnim" *

Aşa-i corect, ori mai degrabă :

,,Aşa încît paharul cu zel iar să ciocnim“ !

Pe lingă asta, „păhărel" înseamnă pahar mic, iar noi nu avem voie să facem nimic în noaptea asta pe picior mic. Fierbe apă ?

— Ştie cînd avem nevoie de ea.

Paddy «aştepta nerăbdător. Paharele fură curind reumplute, iar el îl apucă pe al său cu aerul unuia pe cale să înfăptuiască un gest mărinimos.

, — în amintirea în veci binecuvîntată a Preasfîntului Patrick. Fie ca vinirabilului să nu-i lipsească niciodată o lacrimă precum asta.

— Cum, ai vrea să-l ştii cu o lacrimă-n ochi, Paddy ?

— Ah, dacă şi el o gusta la fel de tare ca şi umilu' său tiz pămîntean, nu o lacrimă o pohti, ci un poloboc. Barosană invenție punciu' ăsta cu whisky ce face cinste jeniu- lui bătrînei Irlande ! Wharncliffe, bedfc pentru sănătatea şi fericirea dumitale şi pentru o mai bună înțelegere în lumea spiritelor luminate ! Amin ! Don' giniral, în sănătatea dumitale, şi fie ca şi ceainicu' public să vă îngă- duie-ntotdeauna să-l umpleți pe-al dumneavoastră ! Stylus, băiete, meriți o binecuvîntare şi o urare de aur. Fie ca spiritu' cel drept să te îndemne la scris, iar cărțile dumitale să-ți agonisească spirtu', pentru dumneata şi prietenii dumitale ! Ah, Wharncliffe, ăsta nu-i whisky de duzină ! Tu eşti un băiat deştept care miroşi de la o poştă ce-i neprefăcut şi la oameni, şi la sălbăticiuni, şi la bău

tură ! Fie ca prieteşugu' cu spirtoasele curate să-ţi ţic-n veci ! Amin !

— Şi-acum să ne întoarcem la conversaţia noastră, domnilor, spuse Jamison.

— Parcă eu aveam cuvintu', Wharncliffe.

— Podiumul oratorului e-al tău, Paddy.

— Apăi dacă-i vorba. 9-ajung pe podea, s-a isprăvit povestea, don’ giniral. Da' nu crez să se-ntîmplc în noaptea asta binecuvîntată mai devreme de orele mici ale dimineții. Mi-oi duce mai departe judecata.

— Iar noi ne-om pregăti să-ţi răspundem, Paddy.

— Să-mi răspundeţi ! N-aveţi ce, don' Wharncliffe, căci adevăru'-i tare (Sa un munte şi 'nalt ca binecuvîntatu' soare din ceruri cînd şi-aruncă potopu' de lumină pentru folosu' bieţilor păminteni. Oţi avea un arghiment tare în filozufia dumneavoastră, da' cum îi trebuinţă de unu' greu de tot ca să poată aduce la tăcere un martor solid, cazu-i ca şi pierdut pîn' s-ajungă la juriu. Am văzut eu odată cum s-a ales prafu de acuzaţia unui jude strimb care-a-ncercat să-nchiză gura unui martur cinstit pînă-n albu' ochilor. [1]

CAPITOLUL VII

t „far cu, năpăstuit curo sint, *mă duc*^

Precum vedeţi, J« rugăciune

N AMLET •

înainte ca Paddy să-şi reia povestirea, mai tăifăsui- răm o vreme. Wharncliffe şi Jamison, care erau sceptici amîndoi, avură multe întrebări de pus, supunînd povestitorul unui interogatoriu sistematic. Caroll puse şi el cîtev» întrebări, dar părea interesat mai curind de soiurile de lemn din baltă, curiozitatea sa fiind, probabil, motivată

de faptul că poseda un ferăstrău mecanic la Janina si furniza

guvernului pe bază de contract cherestea pentru a fete de tun, canoniere şi aşa mai departe. Am avut şi eu ci leva întrebări, dar eram departe de-a fi sceptic. După *i*-pusele lui Spurzheim *, care mă examinase odată, po- bedam un dezvoltat simț al miraculosului.

* Shakespeare, *Hamlet,* Actul I, Scena 5 (traducere de Leon Levițchi şi Dan Duțescu)

în ccle din urmă, Paddy reîncepu după cum urmează :

— Oare unde rămăsesem ? Ah, da, era după vînătoa- rea de lingă „Willow Slue", atunci cînd scăpasem cerbu' ăl bătrîn la numa' patruzeci dc paşi, iar la cot ridea dia- volu' de caznele mele ! Ei bine, înălţimile voastre, m-am întors la coliba mea, am aruncat sărmana mea flintă bătrînă, am făcut focu' şi mi-am scos micu' meu jimmy- john ce nu lua mai mult de-un galon. N-

am mai aşteptat să se-ncălzească apa, ci-am umplut paharu' de cositor şi-am dat pe gît whisky-u' aşa simplu, fără să clipesc. Apoi m-am aşezat şi-am privit într-un singur punct al focului, pin' ce-am văzut toate casele şi bisericile Charlestonului tot într-o vîlvătaie ! P-ormă n-am mai văzut focu'. ci numa' un ochi mare roşu, ce se zgîia la mine din fundu' vetrei. M-am cutremurat tot văzîndu-1 şi, simțind că mă ia cu frig, m-am ridicat şi-am mai aruncat nişte lemne pe foc, după care am mai băut un pahar de whisky ne- amestecat! Tăman atunci văz că ogaru' meu.,.Latră şi Muşcă" face gălăgie şi dă fuga la uşă, iar în clipa următoare auz un ciocănit. îmi zic cu atunci: „Cine poate fi ?" Da' Paddy McGann îi aşa de nenorocit, că nu se mai teme de nimic, chiar de-ar ciocăni să intre însăşi. întunecimea Sa !

M-am dus la uşă, am tras zăvoru', am deschis-o larg şi-am rămas în deschizătura ci, bulbucîndu-mi ochii-n toate părţile. Da' nu se auzea şi nu se vedea nimic. Am • trîntit uşa, am zăvorit-o şi-am dat pe gît şi-a treia duşcă. M-am aşezat alături de cîine care mi s-a tîrît la picioare, scîncind de-ţi era mai mare mila, ca şi cum mi-ar fi ştiut toate necazurile. Eu insă m-am uitat ţintă la foc, făr' să zic nimic. în flăcările lui vedeam întunecimea desişurilor

v din baltă, iar în tăcerea înfricoşătoare a pădurilor auzeam

răsunînd un hohot strident cc părea să stingă dintr-o dată focu'.

Am jnai aruncat în vatră un lemn de pin, mi-am luat puşca, am pus-o-n poală şi, uitîndu-mă la ea, am plîns, înălțimile voastre, ca un ține la gîndu' că după ce mă slujise cu credință, atît amar de vreme, pin' la urmă se dovedea a nu-mi fi de nici un folos ! Eram gata s-o arunc pe foc, de parc-ar fi fost un ciot de pin, cînd în uşă răsună iarăşi acelaşi ciocănit puternic, de-ai fi zis că vrea s-o doboare. De data asta mi se zbîrci pielea de frică iar păru' mi se zburli pe cap asemeni unor fire de grîu tînăr pe-un cîmp, căci atunci am simțit că nu era decît altă înşelătorie a diavolului la mijloc ! Ştiam negreşit câ-i el şi, cu toate că puțin îmi păsa dacă intra ori ba — într-atita eram de obidit — nu vroiam să mă ridic de la locu' meu să-i dau drumu' înăuntru, ci m-am mulțumit să mai arunc un lemn pe foc. N-a mai ciocănit o vreme. Să fi trecut vr'un sfert de ceas pin' ce-am auzit din nou ciocăni tu' in uşă. Da' tot n-am vrut să mă ridic, ci m-am uita't la foc. Ciocănitu' a răsunat mai departe şi la urmă am auzit glasu' Iu' Sam Hartley. Atunci i-am deschis şi l-am lăsat să intre.

Venise să mă vază şi să petreacă noaptea la mine. Mă bucurai, căci, deşi nu mă temeam, mă apăsa singurătatea. Am ciocnit un pahar, iar el m-a întrebat cum îmi merge. I-am povestit de-a ^ir-a-păr.

— Mare şodenie, Paddy, îmi zice el, şi • urîtă treabă, căci sîmbăta ce vine Stephen Potter pune la bătaie un juncan grozav. Animalu'-i gras de se sparge, trebuie să cîntărească

vreo cinci sute de livre şi-aş fi vrut să-l cîştigi tu. Eu nu-s cine ştie ce ochitor, da' tu eşti, ori ai fost.

Am scos un geamăt, arătind spre puşcă.

— De nimic nu mai îs bun acuma. Nu mă pot bizui pe puşcă, pe vedere sau pe eîine ! Cu toții m-au părăsit.

— Tot te mai bîntuie ?

— La fel de rău ca-ntotdeauna şi m-apuc sâ-i povestesc

isprăvile săptămînii trecute, sau mai degrabă, neisprăvile, căci nu băgasem în tolbă nici măcar o singură pasăre ori vr'un peşte şi nu făcusem decît să-mi împuţinez grinele şi şunca, făr' de nici un profit.

— Ehei, zice el, mare parascovenie, şi n-ai cum naiba şti ce-i de făcut. Paddy. Sau tu, sau puşca-i de vină, asta-i limpede. Da' care din voi ? Zici c-ai dus puşca la Abe Miller şi nu te-a ajutat.

— Nici cît negru sub unghie.

— Atunci bag seamă că-i vina *ta.* Crezi că ți-a slăbit văzu' ?

— Te văz la fel de bine ca o țintă orizontală. îți văz ochii, nasu', gura şi negu' din bărbie la fel de clar

— şi-ncă la lumina chioară a focului — cum le-am văzut toată viața. Văz cîinele, cerbu' şi curcanu' fără nici o sforțare cînd îs gata să trag şi potrivesc cătarea puştii la fel de liniştit ca-n vremea cînd eram sigur că nimeresc ținta. Acuma-s sigur doar

că dau greş.

— Mare bazaconie ! îți spui eu care-i baiu". Paddy ; doftorii le zice „nervi*. Ceva nu-i în regulă cu nervii tăi.

— Nervii, Sam ! Da' bine, omule, nervii mei îs ca o menghină de fier. Simţeşti *asta ?*

Doar odată i-am prins în strînsoare încheietura mi in ii şi-a şi guiţat.

— Ridică-te, îi zic, şi hai să ne strîngem în braţe.

— Nu. zice el, mulţumesc, nu.

— Ei, haide, că n-o să-ți fac nici un rău. Voi doar să vezi că nervii mei n-are nimica, nici nu .mi s-a-mpuținat puterile şi nici nu crez să mi se tragă necazurile de la văz.

S-a ridicat şi, cu toate că-i un bărbat zdravăn, l-am frînt ca pe-o cîrpă şi l-am culcat pe pat fără măcar să-mi încordez spatele, brațu' ori trupu'.

— îi limpede, zice el ; eşti la fel de zdravăn ca ori- cînd. Ei, dacă nu-i de vină nici văzu', nici puterea, nici nervii,.trebuie să fie dracu'.

Tăman" cînd zise asta, in uşă se-auzi un ciocănit puternic.

— Isuse ! strigă el. Ce-i asta ?
Am rîs aproape ca un diavol eu însumi.

— Du-te de vezi, Sam. -

Ir

— Du-te tu, zice el.

M-am dus la uşă, am deschis-o larg şi-am păşit afară. L-am chemat şi ne-am uitat amîndoi de jur împrejuru'

casei. Am strigat apoi ciinele şi l-am asmuțit, da' după ce-a hămăit o dată ori de două ori, s-a-ntors c-un sclncet jalnic şi s-a pitvllat la loc in casă.

— Oare ce poate fi ? întrebă Sam pe cînd ne aşezam iar lîngă foc.

— Dracu', zic eu. Nu-i suflet de om, fii sigur. Haide,

Sam, ia o-nghițitură.

N-a aşteptat să-l rog a doua oară.

Ei bine, domnilor, am vegheat noi doi pînă noaptea tîrziu, întorcînd pățania mea pe toate părțile. Sam s-a străduit din răsputeri să mă-ncorajeze să-mi încerc şi eu norocu' la juncanu' din sîmbăta următoare, iar eu am primit. Urma să mă folosesc de puşca lui ori avea să împrumute el o puşcă faimoasă de la cineva din Orange- burg. Mă muncea totuşi îndoielile. Dacă la trup mă simțeam puternic, inima mi-era slabă. Da', bată-vă norocu', buni prieteni şi stăpîni, te umfla risu' să vezi doi bărbați în puterea vîrstei şezînd lîngă focu' de pin, bînd whisky şi punînd la .cale să-l păcălească pe diavol ! Vorbirăm de prafu de puşcă, de forța şi .precizia împuşcăturii, de nervi, de loate. Am cercetat armele şi, negăsind nicăieri

vi eo stricăciune, am fost de-acord că dracu' era de vină.

Am mai dat pe gît o duşcă, am aruncat nişte lemne pe foc şi ne-am culcat. Da' n-am putut închide ochii pînă aproape de zori şi cîrid ne-am sculat, soarele călătorise două ceasuri pe cer.

Am plecat apoi amindoi ; el s-a dus acasă, iar eu la prăvălia Carson & Whetstone din Midway, ca să văz de n-are nişte praf de puşcă de calitatea întîia. Căpiţa nu' Whetstone era el însuşi un bun vînător şi ţintaş. Ştiam v *asta*, da' nu i-am povestit toate necazurile mele, ci doar c-am fost tare nenorocos în ultima vreme pentru care dam vina pe prafu' de puşcă. El mi-â arătat nişte praf Kentucky Rifle de trei F.*, spunînd că garantează pentru el. Am luat o cutie şi i-am zis că dacă număru' F-urilor avea vr'o virtute, aş prefera un praf de şase F. El mă asigură însă că ăla era ăl mai bun.

* Praf de puşcă foarle fin pentru puşti de mărime mică şi mijlocie

înarmat cu puşcă şi-nsoţit de cîine, m-am dus s-o văz po maică-mea, aîlatâ-alr-o vizită de-o lună la verişoara mea, Betsy Sykes. Zicea câ arăt şi mai ponosit şi m-ia si'ătuit, cum o mai făcuse de o sută dfî ori mai 'nainte, sâ rv;ă-nsor şi-a-nşirat o duzină de tinere femei care, dupâ socotinţa ei, m-ar fi luat bucuroase de bărbat de-aş Ei aruncat eu vorba. Da' mie-mi era capu' mai mult la jun- eanu' pentru care urma să concurez şi la puşca mea de vînătoare, căci de mă mai lăsa în baltă mult timp, la ce mi-ar fi folosit o femeie şi cum aveam s-o hrănesc»? în vremurile bune, cînd ochiu' şi dreapta mi-erau destoinice, puteam oricînd agonisi cele trebuincioase, pe cînd acum nu-mi era uşor să-i asigur nici mamei proviziile. Era tare bună cu mine bătrîna mea maică şi-i cădea tare greu la inimă atunci cînd păleam vr'un necaz. De multă vreme, zicea ca că băgase de seamă că-i ceva putred la mijloc. Eu. fireşte, n-am suflat o vorbuliţă despre of urile mele şi toate prin cîte treceam, zi de zi şi noapte de noapte, de nu mi se mai lipea somnu' de gene şi nu-mi aflam linişte* ori dulcea mîngiiere a inimii.

Am stat cu ca şi cu verişoara Betsy Sykes pînă în sîmbăta fixată pentru concurs, răstimp în care am tîmo- sit mangalu' pe lîngă casă, ca un ogar leneş, încer^înd si dorm şi să uit. Cînd sosi sîmbăta cu pricina, o luai la picior fără un cuvînt. în drum trecui să-l iau şi pe Sam tlartlev, pe care l-am găsit aşteptîndu-mă gata pregătit.

— Şi-acu', Paddy, zice el, ia zi-mi cum stai cu mirosu', eu

brațu' şi cu văzu' ?

Mă căută peste tot, de parc-aş fi fost un cal de povară bolnav de tignafes.

— îi totu’ cum trebuie, zice el. Arăţi destul de stăpîn pe tine. Ia-ntinde puşca la lungimea braţului.

M-am supus şi-am ţinut-o nemişcată ca o stîncă.

— Acum ținteşte crestătura de pe pinu' de colo. Din cîte zăresc, are-un punct negru drept în mijloc, şi-mi pare să fie vr'o op'zeci de iarzi pîn-acolo.

— Pe puțin, îi spui eu, şi poate încă vreo zece pe deasupra.

Am ridicat puşca, am ochit şi, fără să zăbovesc mult, am tras. Am măsurat cu pasu' distanța : era fix nouăştrei-

de iarzL Glontele meu fusese plantat drept în mljloeu’ marcajului ! Dumnezeule ! Cum a mai sărit şi-a jucat Sam !

— Ai să feuşeşti ! zice el. Toate bune şi la locu' lor, Paddy ! Nu ştiu cum, da' vraja s-a risipit. O să câştigi jun- canu', îs sigur de-asta.

întâmplarea. m-a. îmbărbătat şi ' mi-a dat speranţe. Mă simţeam ca nou născut. Am şters cu grijă puşca, am încărcat-o cu măsura potrivită pentru cei o sută de iarzi, am pus capsa

groasă, nouă şi strălucitoare, de fabricaţie londoneză, şi-am pornit împreună spre casa lui Stephen Potter, unde aveam să concurez pentru juncan.

Se-adunase o grămadă de oameni şi mai bine de cincizeci de tineri se înscriseseră la concurs. Am plătit cu toţii taxa, iar ei ne-a notat numele şi ne-a fixat ordinea în care urma să tragem

în acord de cum plătisem. Ştiau cu toţii că-s un bun şi vechi ţintaş, da' treaba cu puşca vrăjită cam răsuflase ; se zvonea că nu-s bun de nimic. S-au adunat mai mulţi în juru' meu şi-anceput să mă sîcîie cu întrebările. Cînd vede Sam una ca asta, mă ia şi mă duce la marginea pădurii şi zice el :

— Ascultă, stai aici'pîn' ce-ţi strigă numele. Ăştia nu face

decît să te sperie, să-ți zgîndăre nervii, ca să nu mai ai mîna sigură. Nervii-s de vină pin' la urmă, bag seamă, îi cum zic doftorii. Am să țiu eu piept gloatei. Le răspunz în felu' meu la-ntrebări şi-i țiu departe de tine.

A plecat, lăsîndu-mă singur. M-am afundat olecuță în pădure, pin' ce i-am pierdut din vedere, da'-i puteam auzi.

Deodată-mi veni aşa să mă rog la Dumnezeu, să-mi ajute la concurs. Doar ne rugăm Domnului 'nainte de masă ca să ne priască, de ce să nu ne rugăm şi pentru ceva ce nu-i cu-adevărat rău ? Nădăjduiesc, domnilor, bunii mei prieteni şi seniori, că nu vedeţi o dovadă de meschinărie ori laşitate din partea unui om dacă sc roagă de ajutor, fiindcă se simte slab şi tulburat, chiar dacă o face pentru a obţine un profit.

Primind asigurările noastre în această privință, continuă :

— Ei bine, cum stam eu în genunchi şi mă rugam mai abitir, auz deodată un hohot de rîs chiar în spatele meu

şi-apoi un glas pe carc-1 cunoscui a fi a lu' Isaac Clymes, un ins tare neobrăzat şi bătăuş. Nu mă avea la inimă, nici eu pe el, măcar că n-avusesem vr'odată de-a fface prea mult unu' cu-altu'. De data asta părea să fi auzit că mă dusesem la doftoru' solomonar să-mi desfarmece puştile şi venise espre să mă zgîndărească, aşa că-mi spuse tăman lucru' ce-şi închipuia el c-o să mă-nfurie cel mai tare :

— O, ho, ho ! Te rogi în genunchi. Mai întîi încerci cu vraciu' şi-abia mai' apoi cu Dumnezeu. Văzindu-te eu un bărbat aşa mare şi voinic, aşa bățos şi lăudăros, n-aş fi crezut în ruptu' capului q-o să-ajung să te văz făcînd pe tine de frică, Paddy McGann.

Am auzit cuvînt cu cuvînt, da' cu toate că simțeam cum mi

se urcă sîngele la cap şi-n obraji, eram in toiu' rugăciunii şi nu vroiam să mă abată nimic de la ea ; m-am rugat pînă la capăt, în vreme ce' el a trăncănit pe mai departe. într-un chip foarte zădăritor pentru unu' cu firea mea. Mai 'nainte de-a mă ridica, mi-am zis : „N-o să-mi ies din fire. O să-nghit multe. Am să mă silesc din răsputeri să fie bună pace, şi de dragu' propriei mele linişti, şi ca să-i dovedesc lu' Sam că nu-s nervii mei de vină. Trebuie să cîştig juncanu' cu orice preț. că toată speranța sufletului meu şi tot ce mi-i mie drag ține de afetâ singurămpuşcătură.

Aşa se face că. ridicindu-mă-n picioare — şi dinadins am făcut-o foarte-ncet — m-am mulțumit să-i zic :

— Bună dimineața. Isaac Clymes, nădăjduiesc că eşti bine sănătos. Iar el îmi răspunde destul de tăios :

— O vorbă'cam ciudată, ținînd seamă de ce-ți zisei eu *ție*. îs sigur, Patrick McGarvin, că nu asta ți-ar fi plăcut să-mi zici.

— De ce ? Ce alt' mi-ar plăcea decît să-i urez unui om cînd îl întilnesc, bună dimineața ?

— Da'-mi închipui c-ai auzit ce ți-am zis eu *ție*. Ai ajuns la credința că numa' rugăciunea-ți mai ajută, chiar de-i vorba de-o întrecere de tras la țintă ? Ori socotești că ea-ți va scoate veninu' iazmei de pe pușcă ?

— Mă rog, Isaac Clymes, pentru că așa simt nevoia, la fel cum aș lua o-nghițitură de apă de mî*ar fi sete...

— Sau de whisky ? zice el.

— S-au de'whisky. Dacă ţie-ţi place să FÎzi de-o întrecere între ţintaşi, poate că mie-mi place mai mult să mă rog. E-o binecuvîntare că trăim într-o ţară unde fie- carc se poate mulţumi aşa uşor, fără a-şi călca aproapele pe bătături.

Vă asigur, domnilor, -că mă stăpîneam din răsputeri, căci individu' era de-a dreptu neruşinat **şi-o** făcea dinadins. De cîteva ori am simţit **cum** îmi suflă diavolu'-n singe învolburîndu-1, pin' ce **mai să-mi** uit de rugăciunile ce toma-mi făcusem. I-am răspuns insă \potolit şi m-am îndreptat spre loeu' unde se-adunase toată lumea şi-nce- puse întrecerea.

— Măi, zice el, să vezi că minunile se țiu lanț. îmi pare că te făcuşi credincios.

La asta n-am răspuns nimic. v

— Mă-ntreb dacă atunci cînd te-ai căpătuit cu credința, te-ai lăsat de whisky.

Eu tot n-am zis nimic, ci-am mere mai departe. îmi dam seama că băuse destul de mult el însuşi şi-nțelegeam tu numa' asta-i dăduse coraju' de-a veni şi-a-mi vorbi cu-alîta cutezanță, ceea ce nu-şi îngăduise niciodată pînă alunei, cit era el de neobrăzat.

Blindețea mea i-a cam dat nas şi-a continuat cu şi mai mult tupeu. Eu însă mi-am inîrînat pe mai departe diavolu’ din mine, cu toate că se y.vîrcolea ca un şarpe cu coada strivită. La urmă-mi zice el : #

—Măi, de nu vedeam cu ochii, n-aş fi crezut niciodată că un bărbat zdravăn ca tine, pe care să te bizui

< ă nu dă-napoi la luptă, s-ajungă să-i țîțîie fundu de frică ! Şi cine dacă nu unu' slab de înger putea ajunge să crează că puşca lui îi sub puterea gurii rele a unei hirci bătrîne ! Cînd te gîndeşti că poate aşa ceva să-l bage atît de tare-n sperieți pe-un bărbat în toată firea. îneît să-l împingă pe calea sfințeniei ! Şi chiar de-ai devenit bise- ricos, tot nu văz de ce trebuie să-ți piară toată znaga. De-o ții tot aşa, o s-ajungă să-ți dea cu picioru' toți care trec pe drumu' mare.

—‘ N-o s-ajungă ei ! Numa’ să-ncerce ! Da-, Isaac Clymes, ai face mai bine să-ți ții cărarea ta, iară eu pe-a mea. De-s credincios ori ba, nu-i treaba nimănui .decît a

mea. N-am chef astăzi nici să mă cert, nici sâ mă bat şi niciodată nu-mi plăcu nici una nici alta. Am in schimb destui draci **în** mine înrît să-mi arăt colţii de-s asmuţit. Şi nu-i rabd nimănui să mă calce prea mult pe bătături.

— Aha ! Ei, acuma ai început şi tu să vorbeşti *olecuță* ca un bărbat, da' nu numa' vorba-i de cel cu inimă mare şi la prieteşug şi la duşmănie, iar de-ajunge să-şi facă rugăciunea numa' pentru că trebuie să tragă la țintă pen- v tru un juncan, apoi mă-ntreb cît de-al dracului de lungă mai trebuie să fie rugăciunea aia pentru o luptă-n toată legea !

M-am oprit locului şi l-am măsurat pe individ cu privirea. Am dat cu patu’ puştii de pămînt, am strîns din dinți şi eram să-i zic ceva — nu mai ştiu acum ce, da* oricum ceva din care să se işte bătaia, cînd apăru Sam Hartley şi, cunoscîndu-1 bine pe Clymes, îl trase după el, zicîndu-mi mie în acelaşi timp că se apropiau de numele meu şi trebuia să mă pregătesc. M-am întors agale în pădure, încercînd să-mi potolesc gîndurile şi să-mi răcoresc sîngele. După puțină vreme se-ntoarse Sam. Mă cercetează curios şi-mi zice :

— Bețivu' âla te-a *ncîit.* Nu-1 lua în seamă, ci adună-ți forțele. Cum stai cu nervii ?

Mi-a pipăit brațele şi le-a găsit puternice şi sigure, s-a mai uitat şi la cocoşu' armei de vînătoare şi-a zis :

— Toate bune şi la locu' lor. Acuma vino la aliniere ca un bărbat adevărat şi arde-i o scatoalcă diavolului cu toate lucrările sale !

M-am îndreptat către țintă, care era o pată mare albă pe-un pin soiid şi-n mijlocu' căreia fusese bătut în ținte asu' de cupă. Vr'o op'şpe plumbi nimeriseră în marcaj, da' nici unu' nu

muşcase din cartonaş. Am înțeles că stăteam bine şi, de-aveam să trag la fel de precis ca dimineața, cînd venisem cu Sam pe drum, trofeu' era al meu. Cînd mi-a strigat numele, am ieşit şi mi-am luat poziția, iar Sam a venit şi-a stat alături. Mă simțeam atît de puternic şi stăpîn pe mine, atît de liniştit şi-atît de sigur pe vedere, că-n clipa cînd am ochit şi-am tras, mi-aş fi pus capu' jos că glontelc va nimeri drept în semnu' asului de pe" cartonaş. Da' ce credeți ? N-am nimerit nici măcar copacu', de parcă-n armă n-ar fi fost nici un glonte !

CAPITOLUL VIII

Charles : Hei, unde-i flăcăul viteaz care rivneşte să-şi doarmă somnul dulce Ic sinul maicii lui. Țarina ? Orlando: Aici sînt, domnule. Dar nu-mi aduc aminte să-mi fi dorit vreodată aşa ceva.

Ducele Frederic : O singură cădcre, şi lupta ia sfirşit.

SHAKESPEARE *

— Şi-acum domnilor, de n-aveți nimic împotrivă, iar don' Stylus socoate a fi c}e bun augur cîntecelu' vechi ce-1 deapănă pc foc ceainicu[*] domniei sale, eu unu' aş mai smulge-un sărut minunatei licori ce ne face cu ochiu' de pc masă. Ah, Dumnezeule ! Cînd mi-amintesc ori pomenesc de întreccrea aia, simt că-mi trebuieşte fiece strop de mîngîiere ce-1 pot căpăta.

---

* Shakespeare : Cur» *vă* place, Actul I, Scena 2 (traducere de Virgil Teodorescu).

îl compătimeam cu toţii pe Paddy şi ne-am adăpat de lo aceeaşi fîntînă consolatoare pc care o elogiase el atît.

După ce recipientul cu punci făcu înconjurul, urmă o scurtă conversaţie, Paddy fiind rugat să explice anumite pasaje din povestirea sa, după care i se îngădui să continue :

— Ce să vă spui, domnilor,' pin’ ce s-aflu că greşisem

< u totu’ ‘ținta — că abia mi-a venit să-mi crez urechilor dnd mi-au zis c-am tras pe-alături — izbucniră din piepturile tuturor strigăte, țipete, zbierete, ce mai, o hărmălaie cumplită. Alergară cu toții să se uite la marcaj. Eu nu r'csluşcam nimic, da-i

vedeam bucurîndu-se că din ce $1 iau despre dibăcia mea în vremurile bune, se temea cu toții de mine. Strigătele lor nu m-ajuta deloc să-mi țiu firea, mai ales după ce-am aflat c-o zbîrcisem şi cînd îi văzui întoreîndu-se — vt'o duzină de inşi — sărind, dănțuind şi chiuind de.bucurie, îmi venea să mă repez în gloată şi să dau cu bîta într-o parte şi-n alta. Noroc că

veni bietu' Sam şi mă trase de-acolo. Era plouat rău, bictu' băiat, mai mult chiar decît mine, şi nu ştia ce să spuie ca să mă liniştească pe mine, ori să se mulțumească pe el. Cît despre mine, nu zisei nimic, da' simțeam ca şi cum aş fi purtat în mine o ploaie de drăznete. gata să se sloboadă în orice clipită ! Pe cînd mă depărtam cu el, mi-apucai deodată puşca şi-o izbii de-un copac — sărmana mea puşcă bătrînă ! I-am rupt patu' dintr-o singură lovitură. Tăman atunci cine-mi apare, iaca Isaac Clymes, şl mai afumat ca-nainte şi zice el :

— E-o prostie ce-ai făcut, Paddy McGann ! De parcă puşca ar fi fost de vină.

— Asta-i drept, zic eu, măcar c-a spus-o un dobitoc

— Mă faci pe mine dobitoc, se-nfige el în mine cil destul'tupeu.

— Fără ceartă, fără bătaie, băieți, zice Sam, n-are rost.

— Ba să spuie de-a vrut să mă facă pe mine dobitoc, zice Clymes.

— Nu-1 lua-n seamă, Paddy, zice Sam, l-a ațițat băieții la bătaie, ei l-au înciudat. I-au zis că-i e frică de tine.

— Să nu mi se .puie de-a curmezişu' răspunz eu, impingîndu-1 pe Sam la o parte şi umflîndu-mi pieptul, cu privirea țintită drept în ochii lui Clymes.

între timp se adunase întreaga mulțime în juru' nostru, unii trăgînd la el, iar alții la mine şi aruneîndu-ne tăman acele vorbe

ce ştiau că ne vor zgîndări pe-amîndoi. Vedeam că țineau să ne vadă încăierîndu-ne şi crez că făcuseră şi-un pariu. Da' cu toate că-1 priveam fără şovăire pe Clymes, ca pentru a-i arăta că nu-mi lipseşte mult să mă repez la el şi să-i arz cîteva scatoalce, pe sufletu' meu păcătos, domnilor, că nu vroiam să mă bat Mai degrabă m-aş fi ascuns într-o pădurice .şi-aş fi plîns ca un copil. Nu ziceam nimica, ci doar îl priveam nemişcat. Crez că uitătura mea 1-a-ncorajat, căci a căpătat tot mai mult avînt şi, făcindu-şi loc printre susținătorii săi, îl văz deodată proțăpindu-mi-se-n față în poziție de bătaie, cu pumnii-ncrucişați.

— Te-ntrcb. Paddy McGann, se rățoieşte el, de vrei să zici că mi-s dobitoc.

— Dă-te la o parte, Isaac Clymes. nu voi să te pălesc.

— Păleşti pe dracu' ! strigă el. Te-ntreb înc-o dată şi de-i fi' om cinstit mi-i da un răspuns cinstit, de ți-a fost in gînd să mă faci pe mine dobitoc.

— Asta crez că eşti, dacă ţii neapărat **s-o afli.** şi incă o jivină a dracului de împuţită — un **soi** de **încrucişare** intre dihor şi soncs !

Auzind acestea, s-a repezit la mine cu toată furia şi fcrţa. Eu însă nu-1 slăbisem din ochi şi eram pregătit. I-am parat lovitura, m-am apropiat şi i-am dat un biîrici

— unu' singur — şi s-a rostogolit la pămînt. Acolo a rămas, nu s-a mai putut ridica fiindcă-şi rupsese femunr ! îl îmbrîncisem peste o buturugă hîdă pe care n-o văzuse nici unu' din noi şi nu ştiu dacă din pricina ei i se-mple- ticiseră picioarele. Se-nţelege că nu voisem să-i rup un picior, cu toate că la vremea aceea nu mi-ar fi păsat nici dacă în loc de picior şi-ar fi rupt gîtu' î îmi clocotea tot sîngele. M-am întors pe urmă către ce-i care-1 asmuţiseră şi le-am spus :

— Veniţi acuma, mama voastră, veniţi şi doi deodată să vedem de nu-s în stare să frîng gîtu' vreunui nemernic pe ziua de azi. Cît îs de-ntărîtat, aş putea să vă fac chisă- liţă pe toţi.

Da' nici unu' nu era atit de beat ori de nebun, incit să ispitească diavolu' din mine. îşi putea da seama cu toţii că avea o putere înfricoşătoare şi, auzindu-1 ei pe Clymes cum gemea la păniînt, le pierea curiozitatea de-a vedea dacă mai puteam

trimite şi pe-alţii pe urmele lui.

— Daţi-vă la o parte, le-am zis, croindu-mi drum printre ei, şi de-i careva nemulţumit, apoi s-o spună acu' ori sa-şi ţie gura-n vecii vecilor.

S-au Hat la o parte. Da* de n-aş fi avut atîţi prieteni zdraveni la faţa locului, s-ar fi. putut să-ncerce să mă doboare aburcîndu-se toţi odată asupra mea, numa' că pentru fiecare ins din tabăra lu' Clymes, aveam şi eu unu' solid printre -.ai mei. Nu încercă nici unu' să mă oprească, ci se-apucară cu toţii să-i facă. lu' Clymes un soi de leagăn ca să-l poată căra de-acolo. Sam Hartley şi cu mine nc-am continuat drumu' Câtă nici o altă oprelişte. Mi-a cules ol de jos bătrînă mea puşcă ruptă. Am trimis-o după aia la Charleston, unde i-a pus un pat nou, iar acu', după cum puteţi vedea, ii la fel de cum fuse-ntotdeauna. Mai să mi se rupă inima cînd văzui ce-i făcusem la minie. Da' numa' lucrătura diavolului a fost la mijloc, domnilor ; el m-a făcut să greşesc ţinta; el a pus hîda buturugă în calea lu' Clymes de i-a rupt femuru' şi el m-a îmboldit să izbesc de copac biata arma ce mă slujise ca un servitor credincios de-atîta amar vreme — merg acu' pe-al două-zecilea an. Diavolu', nimeni alt', m-a ţinut în ghearele lui toate lunile alea !

Drumu' nostru către casă fu cît se poate de trist. Sam Hartley merse la mine şi m-am bucurat, căci, bată-vă norocu', cine m-aştepta acasă dacă nu bătrînă mea maică. Venise 'naintea mea şi aştepta cu nerăbdare juncanu' ! Să-i fi văzut biata faţă zbîrcită cînd i-a spus Sam că-1 cîştig£\ge unu' a lu' Zeigler 1

— Cum a putut Paddy să greşească, s-a mirat ea, şi tot aşa s-a întrebat o săptămînă după aia, fierbîndu-mă în oală seacă, ori

de cîte ori deschidea gura despre asta. Fusese atît de sigură de mîna şi de puşca mea, încît venise acasă anume ca să facă toate pregătirile pentru prepararea şi punerea cărnii la păstrare. Pregătise putina şi sarea, curățase tăvile, butucu' şi masa mare de pin, căci aveam să tăiem juncanu' în aceeaşi zi şi numa' Dumnezeu ştie ce prînz grozav plănuise să ne servească mie şi prietenilor mei. „Da' cum a putut Paddy să greşească ? „era .veşnica-ntrebare. în cele din urmă, zise :

— Paddy, fiule, n-o fi puşca de vină ? Bag seamă că n-ai mai adus de multişor acasă cerbi ori curcani, nici măcar păsăret.

— Socot că-i prost, prafu' de puşcă, zice Sam Ilartley.

Eu n-am putut rosti o vorbuliță. Mi-am smul? pălăria

şi-am pornit spre pădure, iar după ce-am plecat, bătrînă i-a zis lu' Sam că era ceva cu mine — că arătam ca şi cum aş fi avut eu un necaz ascuns. A mai zis p'ormă că n-o să mai plece de-acasă, că eu trebuie să mă fi simțit singur. Apoi a spus că se gîndea să-mi caute o nevastă. Da' cum sări găseşti nevastă unui bărbat care nu-şi putea cîştiga bucățica de carne, căruia-i orbise puşca şi de

care fugea peştii ! Cum aveam să-mi duc zilele ? Bătrîna noastră fermă nu va putea hrăni niciodată trei guri ; acum nie; măcar una, că maică-mea era prea slăbită ca să poată munci, afar' doar de a-şi creşte puținele ei rațe şi găini ! Oh ! era o idee de-a dreptu caraghioasă !

în noaptea aceea, Sam a dormit cu mine, da' nu ne-am culcat pin' la orele mici. Am stat cu Biblia-n mînă, iar el a căutat toate

locurile unde se vorbea de diavol şi vrăjitorie, despre cum Ispitea el oamenii, cum îi poseda şi-i orbea în folosu' lui propriu. Sam şi cu mine am cetit in întregime Cartea Iu' Iov, da' nu în noaptea aceea. El a venit iar şi iar şi se-arăta tare prietenos ; ori de cîte ori venea făceam o noapte de pomină. Ceteam din Biblie şi beam mult whisky. Nu era bai, c-atunci cînd se-ameţea, în loc să se certe ori să se bată, Sam dădea la predici sau rugăciuni. Era un băiat tare bun, Sam, care nu m-a părăsit la necaz. Da' nu putea sta tot timpu' cu mine, iar cînd era plecat şi rămîneam singur cu biata mea maică bătrînă, gura ei ce turuia tot timpu' cu simţăminte bune pentru fiu' ei mă ţinea ca pe jeratec.

— Ce-i cu tine, Paddy ? întreba ea. Nu mai aduci niciodată acasă vînat, peşte ori păsări. Ce ai de gînd să *jad* cu tine ?

Atunci înşfăcam puşca, fluieram cîinele şi apucam drumu' pădurii, sau, de era cald afară, încercam să pescuiesc ; noaptea, pe vreme bună, mergeam să prinz păs$_r$ trăvi ; da' puşca şi undița nu-mi mai era de folos. Şi dacă mă ardea la ficați văzînd că vînam şi pescuiam fără cîştig, amărăciunea era de două ori mai

mare cînd ajungem acasă şi-auzeam întrebările nedumerite ale mamei şi mai vedeam cum se duce de repede şi şunca şi grînele, şi mazărea si cartofii, în vreme ce nimicuța nu-mi mai intra în casă ! Eram tot mai deznădăjduit de la o zi la alta şi beam tot mai mult whisky — care nici el nu părea să aivă mai multă putere asupra mea decît apa !

In lot timpu' cît vînam ori pescuiam, auzu' mi-era tulburat. Vai, domnilor, cîteodată desluşeam ceva ca un sfredel răsucit în trunchiu unui copac, chiar lingă ureche, apoi un hîrŞîit, ca retezatu' lemnelor cu joagăpj' ; pe urmă, pe cinstea mea, o despicătură, egzact ca atunci cînd

crăpi lemnu’ cu pana. ca să faci ţambre ori şindrile. Iară toate acestea se-ntîmplau în adîncimile pădurii, la mile depărtare de orice plantaţie, sau muncitori cu ziua. Şi ce zgomote ciudate mi se mai vînturau sub nas ! Uneori auzeam paşi grei în urma mea, alteori îmi simţeam atinse umăru’ ori braţu’, ca şi cum ar fi trecut cineva în grabă. Vorbe-ncurcate îmi răzbeau apoi în urechi, iar dih cînd în cînd răsuna un strigăt ori un ţipăt la nici treizeci de iarzi depărtare, da’ nu se-arăta nimeni acolo ! Din zi în zi lucrurile se-nrăutăţea, pîn’ ce-ajunsesem să fierb în draci jumate din timp ! M-agasase într-atît toată istoria, că-n cele din urmă mă făcusem din cale-afară de-arţăgos şi mă pomeneam strigînd cu glas tare : „De eşti diavol sau orice-ai fi, arată-te să te privesc !"' Auzeam atunci un fel de hohot răguşit, chiar lîngă cot. Răsucindu-mă iute ca fulgeru’, nu vedeam nimic ! Tot aşa a ţinut-o săptămîni întregi, pîn’ ce-am ajuns să mă rog în genunchi ca dacă diavolu’ fusese trimis să mă chinuie, apoi să iasă cu îndrăzneală „din ascunziş şi să mă privească drept în faţă! Eram îndeajuns de deznădăjduit acum, îneît să pot da ochii cu orice diavol, oricît de lungi i-ar fi fost coarnele şi oricît de neagră faţa. Da’ singuru’ răspuns ce-1 căpătai la rugăciunea mea fu acelaşi hohot răguşit ; atît de neruşinat şi aţiţător. îneît am ţopăit pur şi simplu de mînie că nu puteam vedea nimic ! încă nu era vremea să mi s-arate.. Crez că-şi avea temeiu' lui să se ţie ascuns încă o vreme !

CAPITOLUL IX

„Ia-ţi orice-nfăuşare afară de-asla*

MACBETH•

* Shakespeare: Macb*eth,* Actul III, Scena 4.

— în noaptea aceea m-am dus la coliba mea dintre bălți şi-acolo am rămas trei zile şi trei nopți, fâr să ies din casă şi făr’ să văz pe nimeni. N-aveam tragere de

inimă pentru nimic şi vă mărturisesc, bunii mei prieteni, că n-am făcut altceva decît să beau whisky şi să privesc la foc. Nu mi-era deloc a mînca. In jur zăceau puşca şi unditele: da’ măcar o dată nu le-am atins ; îmi plîngea sufletu' ori de cîte ori mă uitam la ele.

A patra zi veni Sam Hartley să mă vază şi-aduse cu el o puşcă împrumutată de la unu' a lu' Felder, din Orangeburg.

— Haide-acuma s-o pornim, zice el, şi să-ncercăm la potirnichi. îs din belşug pe cîmpurile din mlaştină.

— Ce rost are să-ncerc ? întreb eu.

— Ce rost are să fii om ? îmi răspunse. Omu' trebuie sâ-ncerce iar şi iar, în ciuda neizbînzilor, pîn' ce iese din mlaştină. Tu te afli acuma într-o mlaştină : arboretu-i des, ghimpii ascuţiţi, apa adîncă, iar noroiu' cleios ca smoala. Am făcut dracu' şi mai negru, ca să nu-ţi dau speranţe deşarte. înaintarea-i anevoioasă şi ai mult de mers, da' trebuie să dai de capăt, şi-ai să vezi c-ai să

izbuteşti, Paddy, de eşti bărbat cu-adevărat ! Uite, ți-am adus puşca pe care-am împrumutat-o pentru tine. Tu o iei pe-asta — e-o puşcă tare faină — iară eu o-ncerc pe-a ta. O să vedem atunci unde-i hiba !

A vorbit de-aşa fel, că m-a cîştigat şi-am pornit împreună, eu cu puşca lu' Felder, iară el cu-a mea. Acuma, Sam nu era mare țintaş şi-o ştia, da' totu-i să ai noroc, iar Sam avea cu caru'. N-a

nimerit el de fiece dată, că nu i se mai întîmplase una ca asta, da’ fot a vîrît în tolbă, de bine de rău, vr’o duzină de potîrnichi, o pereche de sitari, un iepure şi şase-şapte porumbei. Şi toate astea cu puşca mea ! In vreme ce eu, înarmat cu faimoasă puşcă a lu’ Felder, abia am izbutit să omor cîteva Veveriţe şi să sfîşii blana unui iepure. Potîrnichile-mi scăpară toate.

Ne-am întors acasă pe-nnoptate, -iar el a-nceput să-ntoarcă pe

toate fețele cele petrecute. îmi zice el, ui- tîndu-se la mine cu seriozitate :

— Paddy, nu-i pușca de vină, ci *tu*.

— Ştiu, zic eu.

— Tu eşti ăla obrocitu'.

— Ştiu.

— TYebuie să egziste un temei pentru toate. Cum de-ai ajuns sub puterea farmecelor ? Te-ai lăsat tu cumva descoperit în faţa diavolului.

— Şliu.

— Acuma, întrebarea-î ciiv te-u solomonit ? Te certaşi cu-aldc...

Şi-ncepu sâ-mi înşire vr' o două-trei bârine pe care le bănuia.

— Nu, zic eu.

— Da’ bătrînă, mama ta, se ceartă cu vr* una din ele ?
— **N-am auzit-o de-aşa ceva.**

— Trebuie să aflăm, aiee-el. Mă duc miine la bătrînă şi-o-ntreb chiar eu.

— De mi-a făcut cineva farmece, acela nu-i decît dracu' însuşi, iar de-i la mijloc şi vr* o babă, apoi ea nu-i decit un fel de trimeasă a lui.

— Asta cam aşa-i, zice el, şi cea mai bună cale să te descotoroseşti de Spurcatu* şi de trimeasa lui îi credința.

— Credința ! Da' cum s-ajung la ea ? De nu vine ca la mine, n-am cum o dobîndi.

— Tu *trebuie să mergi către ea.* Să citești Biblia, să-ți spui cu regularitate rugăciunile seara și dimineața și să te duci la biserică de cîte ori se țiu predici. Hai să ne rugăm, Paddy.

Zis şi tăcut, ne puserăm amindoi în genunchi, iar Sam rosti o rugăciune tare de tot, foarte ificientă — câ Sam era tare la Scriptură, de mă miram cum de nu-i dase prin minte să se facă predicator. Da' el nu predica decît cînd era adunați laolaltă niscaiva vecini. După ce se rugă

— şi preț de-un ceas se război cu inimicu', pîn' ce prinseră să mă doară genunchii — ne ridicarăm, dădurăm pe gît

o dușcă şi p' ormă începurăm să cetim din Biblie, mai mult prin părțile alea unde se vorbeşte de vrăjitoare, de bătrînu' Belzebut şi de ăilalți draci. Tăman cînd ceteam noi mai tare — că lu' Sam îi place să-şi auză glasu' şi are-o părere grozavă de cetitu' lui — auzirăm o bătaie zdravănă în uşă. Eu am stat liniştit.

— îi carcva la uşă, zice Sam.

— îi chiar dracu', zic eu, a venit să te-auză cum predici. ,

— Nu vorbi aşa, Paddy, îmi răspunde el. Nu se cade. Crez că-i vr'un om.

— Numa' el poate fi, îi /ic eu rece.

Atunci răsună din nou ciocănitu' în uşă.

— Du-țe de vezi, zice el

— Du-te tu, îi zic. Eu *știu* că-i el.

Atunci Sammy se puse iar în genunchi, trcmurînd din toate-nchieturile, şi-ncepu a se ruga cît putea de tare. Numa' că de data asta era aşa de speriat, că i se încurca toate ideile-n cap şi nu mai înțelegeai de se roagă ori ce vrea ! Eu nu m-am clintit, ci-am rămas pe scaun, uitîn- du-mă la foc. Se auzi iar bătaia în uşă[1]; asta-1 făcu pe Sam să se oprească în mijlocu' rugăciunii ! Se ridică şi veni lîngă mine, cu Biblia ridicată de parc-ar fi fost o pavăză contra unui glonte.

— Paddy, zice el, e-ngrozitor !

— Ia o duşcă îl povăţuiesc.

— O, nu pomeni de asta, zice el; da’ dădu pe gît paharu’ şi-încă unu’ pîntecos.

— Cine poate fi, zice el, la vremea asta din noapte ?

— Iți spui eu. Ii chiar leu' ăla furios de care-ai cetit şi te-ai rugat, care caută să-nfulece ceva ! De-aş şti că mă lasă să-l privesc măcar o dată, i-aş deschide.

Spunînd aceasta, m-am ridicat şi m-am dus la uşă.

— O, nu face asta, Paddy, pentru Dumnezeu !

— Ba da, zic eu, acuma că mi s-a răscolit tot sîngele, am să-i deschiz şi de-ar fi să se-arate sub chipu' Satanei în persoană.

Pe cînd mă-ndreptam spre uşă, Sam s-a tras toma'-n cel' lalt colţ al camerei şi s-a ghemuit îndărătu' unui scaun, ţinînd Biblia deschisă-n faţă ca pe-un scut.

Ca şi mai 'nainte, nu era nimeni. Am închis uşa la loc şi, văzînd cît era de speriat, i-am zis :

— N-a fost decît vîntu', Sam. Da' nu zisei bine c-auzi- răm un „Hu ! Hu ! Hu !" chiar deasupra căminului. Lu' Sam îi căzu Biblia din mîini şi-l auzii strigînd : „Doamne, fereşte-ne pe noi 1"

— Nu-i decît o buhă, Sam, zic eu.

— îi chiar glasu' diavolului, zice el.

— Aşa crezi ? Atunci am să-i răspunz. La care am scos un strigăt ascuţit şi un „Hu ! Hu ! Hu !" la fel de tare ca diavolu'. Sam m-a apucat de braţ şi cu ochii mai să-i iasă din cap, m-a rugat, pentru numele Domnului, să m-opresc şi să nu mai înlărît fiara ! Oh, cum am mai

rîs ! — da’ nu era de bucurie, domnii mei, ci rîsu’ unui om alît de deznădăjduit, incit să fie gata a sări la luptă, oricît de inegală, cu orice fiară ce-a străchiat vr’ odată prin păduri i

N-am mai auzit nimic în noaptea aia, da’ mi-a luat mult timp pîn’ să-l fac pe Sam să-şi recapete cumpătu’, şi asta numa’ după cîteva păhărele <îe whisky.

— Care l-a făcut să şi-l piardă din nou, interveni Jamison

— Nu. domnule, cituşi de puțin. Sam era mai tare la cap decît la cuget şi putea duce, fără să verse, tot atîta alcool în capu' său cită apă ați putea căra pe-al dumneavoastră.

— Da’ care-a fost pricina sperieturii lui, Paddy ? Fără-ndoială că *vînt'ul* bătuse-n uşă şi ţipăitul unei bufniţe auziseţi.

— Nu, dom’ le ! Fusese ce spusesem la-nceput potrivit cu ce ştiam şi simţeam ! Fusese diavolu’, nu vîntu’, afar’ doar de cel din gura spurcatei sale guri ; căci noaptea era tot aşa de liniştită ca somnu’ unui prunc. Cit despra ţipătu’ ce-1 auzirăm, nu s-a născut în bălţile noastre buha din gîtleju’ căreia să se sloboadă

un huhuit aşa de ascuţit, de puternic şi nefireş ! Chiar bătrînu' Belzebut în persoană rîdea auzindu-ne pe noi, doi pădureni nătîngi. cum încercam să-i zădărnicim lucrarea cu celitu' din Biblie şi cu rugăciuni !

Abia de-a putut adormi Sam şi de mai multe ori s-a lre?it înfricoşat. în noaptea aia am gătat tot jimmyjohn-u'.

Dimineața se-arătă mai liniștit și mai corajos. Văzînd . cum străluce soarele, începe să facă pe grozavu' :

— Cînd te gîndești, Paddy, că ne-am putut speria de-o buhă !

— O buhă ! zic eu. Ah, Sam, dacă buha aia ajunge vr' odată să te jumoale de fulgi — şi s-ar putea, în ciuda rugăciunilor tale — o să te scalde într-o asemenea baie de pucioasă, c-o să te lecuiască de toate bolile de piele pentru cît oi trăi ! Şi-aşa o să-ţi limpezească sîngele cu sulf, c-o să fii o bucăţică destul de dulce pentru ospăţu' ei.

— Cum de poţi vorbi aşa — îi lipsă de cuviinţă şi rispect !

Da' nu mă poți tu speria pe mine. Şi-acu' hai la vânătoare de cerbi. N-a mai rămas nici un strop în jimmyjohn-u' ăla ?

— O să-l scurgem, de ți-i vrerea, da' mă-ndoiesc c-a mai rămas, fie şi cît să-şi limpezească văzu' un țînțar.

M-am dus să-i scoţ un pahar de vin şi-atunci el a-n- ceput să cînte, de unde-am înţeles că nu-i trecuse cu totu' sperietura nopţii trecute.

— N-are nici un rost să merg la vînătoare, Sam. zic eu,

— Ba trebuie să mergi. Nu zi niciodată s-a sfirşit cu mine ! îţi spui eu că trebuie să răzbeşti prin mlaştină, cît ar fi ea de lungă ; numa* astfel te-arăţi a fi blărbat. Cu cît te sforţezi mai abitir, cu-atît îi dai de capăt mai degrabă.

— Şi ce cîştig ?

— De ce nu mă-ntrebi ce cîştigi trăind ? Cin' să ştie. de nu Domnu' Dumnezeu'-ntregii lumi ! Atîta lucru pot să-ți zic ; dacă te străduieşti din răsputeri, ca un om cinstit cu inimă vitează, îndurînd ca un bărbat da'-nfruntînd necazurile cu hotare şi coraj, atunci poate că la urmă ăi avea folos. O să răzbeşti tu la lumină, ascultă-mă pe mine, şi cu toate că nu-s nici eu cine .ştie ce voinic, nici cine ştie ce viteaz, eu îți voi fi alături, chiar de te-or părăsi cu toții. Am să te-nsoțesc mereu, am să mă rog pentru tine şi am să-ți predic şi-oi încerca să fac tot ce-mi stă-n putere ca să te fac pe *tine* să lupți cu tot dinadinsu' şi să nu-ți pierzi coraju'.

— I-am luat mîna-ntr-a mea şi i-am strins-o, zicînd :

— Sam, eşti cu-adevărat un băiat bun, ba chiar un prieten mai de nădejde, un om mai bun şi un bărbat mai viteaz decît tp crezi ! Toți cei care-s alături de prieteni la necaz şi fac tot ce pot ca să-i ajute să iasă la liman atunci cînd restu' lumii îi părăseşte îs şi viteji şi buni.

— Dar, Paddy, spuse cu reproş Wharncliffe, tu nu erai într-o asemenea situaţie : nu te părăsiseră cu toţii.

— Nu, Wharncliffe, nu mă părăsiseră, lăudat fie Domnu' pentru mila lui. Aveam mulţi prieteni şi dumneata erai unu' din ăi mai buni. Da' Sam *nu ştia* acest lucru şi nu-ţi mărturisisem nici dumitale, nici vreunui alt prieten daraveaua ce mă măcina la moara necazului.

Cu ş'oşele şi momele, Sam reuşi pin' la urmă să mă scoață la vînătoare de cerbi. Adusese cu el doi cîini, mai

aveam ții eu doi, așa încil trecerea noastră era însoțită de-o hărmălaie veselă I Mi-am încărcat arma dc. vînătoare c-o grijă-ndoită și-am pornit la drum călare. îl cunoști pe Black Sam al meu, Wharncliffe, știi că-i iute ca săgeata și că-1 țiu picioarele, fie că-i vorba de-o călătorie anevoioasă dc-o lună de zile, fie de trei mile la trap pe arșiță. Pe cînd călăream, îmi simțeam inima ceva mai ușoară. M-am gindit la vorbele lu' Sam. pe carc le

găseam chibzuite, şi pe urmă eram şi eu încredinţat că povestea asta nu putea ţine o veşnicie. Căzuse năpasta pe mine din senin şi tot pe nogîndite avea să se ducă de la mine, da’ cum nu ştiam cînd avea să se-ntîmple, trebuia să vînez mai departe. Pin’atunci rău’ cel mai rău nu era decît c-o să rabd olecuță de foame şi n-oi mai uda mîncarea, căci aveam să mă-nţarc de ia whisky şi tutun, şi m-oi simţi umilit, eu care-odată eram aşa fălos ! După ce voi fi pierdut şi vînatu' şi mîndria, şi fumurile şi whisky-u' şi tutunu’, nu vedeam de ce mă mai putea văduvi diavolu’ '■ P-ontru unu’ ca el ar fi o găinărie ca^după ce-a dezbrăcat un ins dc toate hainele, să-i mai ia şi pielea.

Ne-am oprit în păduricea lu[5] Hop şi-acolo-am început hârțuiala. Eu goneam vînatu', iar Sam lua poziție undeva lingă prima răspintie de la Marele Lac, pe plantația „Woodlands“. Nu peste mult timp cîinii mirosiră o urmă mî cam într-o juma' dc ceas stîrniră vînatu'. Curînd auzii puica lu' Sam şi-apoi cornu'. Călărind către el, am descoperit că doborîse un cerb tînăr, tăman la răspîntie. Sam era de părere să coborim Sbre „Burwood", care pe vremea aceea aparținea lu' Dewiit ; era cu mult înainte să cumpere Jamison plantația. Eu însă i-am zis : ;.Sam, mai îs încă mulți cerbi în *păduricea* aia“. Am dat dară din nou ocol desişului pin' cc-am ajuns pe deal. După cum spusesem eu, cîinii siîrniră un nou vînat şi Sam avu ocazia de data asta să tragă într-o mîndrețe de căprioară, da' n-o nimeri. Chemă totuşi înapoi ogarii care-o apucaseră drept spre

lîu şi-i aduse spre mine, care mă-ndreptam spre pădurice, îmi ziceam că acu' nu mai rămăsese nimic şi călăream la pas, fără să caut ceva, cugetînd doar la soarta mea, cînd, pe negîndite. calu-mi sări în lături, de parcă s-ar fi speriat rău dc ceva. Mi-am ridicat ochii şi tdman in fața mea, la nici patruzeci de paşi, zării cel mai mare cerb ce-1 vă-

zuscm în viața mea, înaintînd în salturi dom oale. Intr-o clipită

slobozesc în el o-ncărcătură, apoi şi pe-a doua, două-mpuşcături clare, aproape drept în mijlocu' ţintei amîndouă. Da' ai fi zis că fusese gloanţe oarbe, judecind după purtarea cerbului. Nu arăta c-ar fi simţit ori i-ar fi păsat de ceva, ci, ca şi cum ar fi ştiut că nu mai aveam nici o ţeavă-ncărcată, înaintă cu aceaşi nepăsare apoi, dintr-o dată, se-ntoarse pur şi simplu şi trecu pe lîngă mine, sub chiar ochii mei, luînd drumu' 'napoi. către „Desilla" l

— Cerbii *bălrîni* obişnuiesc sâ facă asta. remarcă Wharncliffe.

— Nimic nefiresc aici, spuse şi Jamison.

— Ştiu asta, Wharncliffe ! Ştiu, Jamison ! Nu-i ciudat ca un cerb bătrîn care-a fost vînat vreme de irei ani sâ te înşele ca o vulpe, da' ăsta o făcea cu-atîta nepăsare, sub chiar nasu' meu şi sub cătarea puştii mele, după ce trăsesem de două ori în el, de parc-ar fi ştiut că ţevile-s goale !

— Ce vrei, Paddy, dacă ai dat greş, era firesc sâ creadă că nu mai are de ce se grăbi, mai ales că orice cerb cu experienţă ştie că nici cea mai bună armă de vînătoare n-are mai mult de două ţevi.

— Cum să *crează* — cum să ştie ? Da -i sigur că s-a purtat de parc-ar fi crezut şi ştiut totu' la Tel de bine ca mine. L-am urmărit cu privirea preţ de-un minut, apoi m-am aşezat jos şi-

am încărcat cele două țevi cu încă şi mai multă grijă derft 'nainte. între timp am auzit cîinii- ntoreîndu-se, ca şi cum ar fi prins din nou vechea urmă. Şi el păru să-i auză, căci se făcuse nevăzut. Ultima oară l-am zărit îndreptîridu-se cu coada ridicată şi fără grabă către „Desilla", drept înspre calea ferată. Se-ntoarse Sam cu cîinii şi-mi povesti cum îi scăpase căprioara. Trecuse rîu' între timp. Da' nu-mi păsa de ea. I-am spus despre eerbu' ăl mare şi-am plănuit cum să-i dăm de hac. Am făcut un ocol dibaci şi-am luat-o spre „Desilla [4], cu gînd de-a tăia pădurea dinspre podețu' de sub calea ferată, la încrucişarea plantațiilor „Woodlands“ şi „Desilla[11] şi-a merge pînă unde ne va purta vîntu'. Ceva mă făcea să pohtesc -cu tot dinadinsu' cerbu' ăla. Era aşa de liniştit,

piivise tutu' atît de nepăsător, îneît eram hotărît să-l pui pe foc ajutîndu-mă fie de clini, fie de cal, fie de armă Mă coprinsese un soi de nebunie, iar cînd Sam a propus sâ mai dăm o raită prin pădurile de jos, eu am tras o-n- ju lătură zdravănă, zicînd că-n ziua aceea n-oi vîna nimic alt’ afar’ de cerb ! Şi nu m-am dus.

Ne-am continuat aşadar drumu’ îndreptînd cîinii în apropierea Micului Lac, în unghiu’ făcut de plantațiile „Woodlands“

şi^.Desilla[1]', cu toate că acolo nu era păduricea care să ne îngăduie a goni mult timp vînatu' în linie dreaptă. Eu am asmuţit cîinii, da' Sam a zis că nu vrea să ia poziţie, ci-o să hăituiască şi el cu mine ca s-avem mai mulţi sorţi de izbîndă cu patru ţevi în loc de două, de s-o gindi iar cerbu' să facă stînga-mprejur. Nu alergam nici • do douăzeci de minute, cînd cîinii adulmecară o urmă proaspătă de sălbăticiune. Sam zări cerbu' şi trase-n el, de la nici patruzeci de iarzi, îmi spuse, da' nu-i clinti nici măcar un fir de păr. După ce-auzi împuşcătura, cerbu* se-ntoarse şi zbură de-a dreptu' printre cîini, dîndu-i bălrinului Teazer o-mpunsătură urîtă cu cornu' în umeri Era rîndu' meu să-mi încerc norocu', fiindcă se repezise spre mine ca un uragan. Am tras, da' el alergă mai departe, de data asta însă cu salturi mari, desprinzîndu-se clar de pămînt şi sărind peste o albie de furtună. încărcătura puştii mele se irosi la fel ca a lu' Sam. Ei bine, de vreţi să mă credeţi, blestemata de sălbăticiune îşi continuă drumu' în mica pădurice — nu mai mare de o sută de acri — aruneînd cîinii la o parte, alergînd cînd spre drumu' mare, cînd spre desiş ; cînd spre golf şi, din nou, în sus pe deal, mergînd încet Cînd eram nepregătiţi şi luind-o la picior cînd am fi avut sorţi să-l ochim, vreme de cei puţin un ceas. Trăgeam de departe, încărcăm puştile la loc, hotărîţi să-l ucidem, întărîtaţi mai mult ca oricînd văzîndu-1 cum ne scăpa ! Sam era de-acum la fel de pornit ca şi mine să-l ucidă !

—Ia-o din loc, îi zic lu' Sam, către *prima* răspîntie de la Micu' Lac de pe „Woodlands" şi ia-ţi poziţie de tragere ! Acolo o să-ţi vie în bătaia puştii.

Sam plecă, da' mofluzi, după cum veţi vedea, fiindcă n-a luat în seamă ce i-am spus. El coborî la *a doua* râspîntii;,

la vechiu' „Beckalee Place" şi se postă acolo, căci, după cum mi-a zis după aia, şi-nchipuise că bătrîna jivină avea' să dea ocolu' Micului Lac, iar nu să treacă de partea cealaltă pe cîmp deschis.

Ei, bine, dădu greş. Cînd am stîrnit iarăşi jivina, şi asta se-ntîmplă destul de repede — de fapt, el părea dinadins să ne ne iasă-n cale, ca să-şi riză de noi —, ce să vezi : după ce se-ntoarce niţel din drum, se repede înspre marele golf al lacului, între

calea ferată şi conacu' „Woodlands . aproape de fîntînă, âpoi o ia peste deal, unde-i cimitiru' familiei ; o ţinu apoi pe la poalele dealului, aproape de bătrina orezărie şi o zbughi pe drum, dincolo de prima răspintie. drept către calea ferată.

Eu, după el, cu pintenii-nfipţi in coapsele lu' Black Sam pîn' ce sărmanu' se-nroşise de sînge, se-acoperise de sudoare şi spumega la gură ca o fiară sălbatică ! Numa' ce săgeta cerbu'

apa, că-n clipa următoare îl şi urma Black Sam î Nu aşteptam decît să-mi pice mai bine în cătarea puştii ; aveam trăgaciu' tras la ambele țevi. în clipa ur- mătoare-1 văzui trecînd în goană pe lîngă cuptoru' de ars cărămidă, drept peste calea ferată. Ştiam c-o să-mi apară curînd şi-am înfipt şi mai adînc pintenii în coapsele calului. Goneau din răsputeri şi calu' şi cerbu'. Chiar atunci, cînd nimic nu-i mai putea opri, auzii şuieru' aburului şi rostogolirea roților. Venea trenu' dinspre oraş şi fiind *intîrziat,* gonea cu toată viteza. De-avea să dea peste mine ori ba, totuna era că eu nu mă mai puteam opri şi oricum n-aş fi făcut-o ! Eram îndeajuns de nebun ca să nu mă mai opresc de la nimic. Am mers mai departe, iar din față venea ca un uragan locomotiva cu un lung şir de vagoane. Şi bătrînu' cerb alerga cu toată viteza peste calea ferată, fără să privească măcar o dată la stînga ori la dreapta. Nu-i păsa lui de tren,_nu-mi păsa nici mie ! Am dat pinteni calului şi-n clipa următoare trecusem şi eu dincolo, primind drept în față aburu' locomotivei! Cerbu înainta drept şi simțeam că-1 pierz. Auzeam chiotele celor din vagoane, căci putea vedea cu toții scenă şi oh, domnii mei, era îngrozitor de frumos ! Da' vedeam eu că pierz teren şi-atvuici, dînd drumu' frîului lu' Black Sam — carp alerga cit putea, da'-ncepea să rămîie în urmă — am ochit în plin sălbăticiunea şi am tras de la nu mai mult de cincizeci de îarzi! Da' tăman cînd am apăsat pe trăgaci, am văzut că blestcmatu' de cerb se-abătuse din bataia puştii cu vreo cinci paşi. Mi-am îndreptat atunci spre el a doua țeavă şi. să mă drăznească Domnu' de vă mint, cînd am apăsat pe trăgaci, ticăloasa de dihanie se-ntorsese la prima linie şi amîndouă cartuşele fură irosite 1 Dus fu' cerbu', iar ' cîinii-1 urmară şchiopătînd. Eram frînți cu toții— dini, cai şi oameni — iar nemernicu* de cerb, de parc-ar fi ştiut totu', se ținu la vedere încă vr'o sută de iarzi, îndreptîn- du-se-ntr-un galop uşor către marile păduri din juru* lacului.

Dumneata, Wharncliffe, trebuie să-ţi aminteşti de ziua aceea că seara venirăm Sam şi cu mine ca să-ţi cerem să vii cu noi a doua zi, cu toată haita de cîini. Am rămas noaptea la dumneata şi ţi-am povestit de păţania cu vî- nătoarca şi cum ne-a dat cu tifla cerbu' cel mare. Iar. dumneata te-ai învoit să vii cu noi a doua zi dimineaţa. Da' cu toţi cîinii dumitale, cerbu' ne-a lăsat mofluzi şi-a doua oară şi-n acelaşi chip. ,

— Mi-amintesc, Paddy, a fost o vînătoare cu-adevărat extraordinară.

— Nu-i aşa ? De n-ar mai fi fost I

'— Dar ți-aminteşti ce ți-am spus, Paddy, anume că nu mi-a părut nimic de domeniul supranaturalului. Cred că atunci mi-ai împărtăşit pentru prima oară temerile tale.

— Egzact ! Da' atunci nu mi-ai dat crezare şi nici acum nu te pot face să mă crezi. A fost însă mai multe lucruri decît ți-am povestit vr'odată dumitale ori lu' Sam Hart- ley, cu toate că v-am spus o mulțime la amîndoi. A doua zi a fost o vînătoare cu-

adevărat egstrorinară, cum ai zis chiar dumneata. Noi am asmuțit mai bine de cin'şpe ogari pe urmele cerbului — ai dumitale şi-ai noştri — da' ar fi putut la fel de bine să rămîie acasă In cotețe că nici o ispravă nu făcură. M-am dus acasă la coliba mea cu Sam şi-aveâm inima mai grea ca oricind, măcar că simțeam acuma că trebuia să lițpt sâ ies din mlaştină, cum zisese Sam, şi

mi-am pus in cap să izbîndesc, £ic că m-ajuta soarta, fie . că nu. Mă țineam departe de bătrînă mea maică şi citeam ades din Biblie, judecind eu în legea mea. Mă duceam zilnic în pădure, uneori cu Sam, da' mai cu seamă singur. Norocu' mă ocolea tot timpu', în schimb Necuratu', ba. Săptămîni întregi nu-mi ținea de urît nici un suflet de om, numa' ăl diavol nevăzut ce mă hărțuia pîn' la veci- nica mea pieire în străfundurile împărăției sale ! Pînă şi Sam îmi părea că-ncepuse să se ferească de tovărăşia unui om

aşa de năpăstuit ca mine, în ciuda făgăduielilor făcute. Nu-1 învinuiam, căci cine ar putea mustra un om din pricină că vrea să-şi mănînce mâlaiu' în tihnă, iar nu să se teamă că-şi întinge Sarcailă lingura în farfuria lui ! Da' cu cit se ţinea departe prietenii, cu-atît mă îndîrjeam mai tare să-nfrunt nenorocirea cu orice preţ ! Şi cu cit simţeam mai mult că diavolu' priveghează lingă mine, cu-atît căpătăm pohta de a-i dovedi că eram un bărbat în stare să-l înfrunt, oricît mi-ar fi fost de greu ! Mă simţeam din ce în ce mai mîndru că puteam să-l înfrunt, iar cînd cerşeam bunului Dymnezeu să-mi dea putere şi ajutor, mă pomeneam dorind ca fiara să iasă din ascunziş şi să mi se arate la vedere ! Eram aşa de nenorocit, încît nu mă Îndoiam că aş fi putut privi orice diavol drept în faţă, oricît ar fi fost el de negru ! îi drept că-mi părea că-1 şi văzusem la lumina zilei, sub chiar chipu' cerbului ăl bătrîn, da' iarăşi simţeam că nu-i chipu' sau *naturalnic,* chiar de nu puteam şti care să fi fost acela, afară doar cetind despre bătrînu' Dragon din Biblie. Sam zicea că trupu' Dragonului seamănă mai mult cu un crocodil, ori şarpe mare, doar că avea aripi, ca ale unui liliac, în schimb uriaşe cît norii, ca să poată purta un asemenea trup. Fără-ndoială că ivirea sub chipu' nevinovat al unui cerb nu fusese decît unu' din şiretlicurile sale drăceşti.

Aici urmă o pauză. Paddy privi semnificativ spre apa care clocotea şi apa pricepu, iar vvhisky-ul îi ieşi în întîm- pinare şi zahărul se dizolvă lin în îmbrăţişarea lor. Şi toţi cei de faţă se împărtăşiră din. nuntirea lor. în deplină consonanţă cu doleanţele lui Paddy !

CAPITOLUL X

„Cine-i acest nou Gilcevitar ?"
DtN JONSON*

* Bea Jonson, *Tirgul Sf. Bartolomeu,* Actul II, Scena 2.

După ce mai tăifăsuirăm puțin, fumîndu-ne pipele. Paddy își reluă povestea după cum urmea/.ă :

— Care va să zică, bunii mei prieteni şi seniori, auzirăli ce soi de rugăciuni îmi făceam eu şi ați băgat de seamă că. in ciuda frămîntărilor prin care treceam, mîndria şi cutezanța mea nu erau defel ştirbite. Aveam o inimi neînduplecată şi eram rău la burtă şi socot că torm' mindria şi cutezanța mea voia Dumnezeu să le-nfringă Mâ rugam şi-i ziceam inimicului să pohtească a mi

se arăta, ca şi cum ar fi fost doar un om obişnuit, de-acelaşi stat cu mine — da' chiar aşa — nu ca şi cum nu suferea să se măsoare cu mine ! Cînd mă preumblam prin pădun de unu singur, ii strigam să vie şi să dea ochii cu mine Nu-mi era teamă-. îmi scuturam pumnu' ca şi cum l-aş fi pălit drept în faţă, iar cînd auzeam paşi în urmă şi glasuri în tufişuri şi blestematu' de chiot „Hu ! Hu ! Hu !" tăman lîngă ureche, m-opream şi mă-nconduram în jur, zicînd :

— Oh, mii de drăznete şi blesteme pentru fiara cu glas da’ făr de trup ! Arată-te numa’ la vedere pe de-a-r.- tregu’, cu coarne cu tot, şi să vedem de nu ţi le-oi înţepeni făr' s-am nevoie de nici un ajutor !

Gindesc, prieteni, că nu se cuvenea ca un biet muritor s-arate atîta cutezanţă faţă de-un asemena inimic.

Acuma, fie că diavolu' mi-auzi rugăciunea şi provocarea şi nu se da-napoi de la a-rai face pe plac, fie ou-i păream îndeajuns de viteaz — văzind că mă mai obişnuisem cu el — ca să-ndur a-1 cunoaşte mai de-aproape, vor- ba-i că-ncepu el cu-adevărat să se-apropie mai mult. Vocile, blestemele, hohotele de rîs, chiotele îmi răsunau în ala mai tare ca oricînd ; şi mai vedeam umbre intrînd şi ieşind din pădure cu un soi de grabă, da' fără nici un zgomot, abia de le zăream, purtate de vînt Numa' că nu bătea vîntu'. De-obicei povestea asta se-ntîmpla cînd stăpînea o linişte de mormînt : pădurile părea să doarmă adînc, nu se auzea nici un ciripit, nici un cîntec de pasăre, nici măcar ţipătu' ori saltu' unei veveriţe. Iar cînd totu' era aşa de nemişcat, îţi părea că toată lumea, cît îi ea de mare, s-a strîns la o uriaşă înmormîntare, la care natura însăşi avea să fie lăsată în groapă! Şi tăman atunci se-ntîmpla ca şi ceru' să capete o paloare grea de plumb, atîrnînd mai aproape de vîrfurile copacilor şi priveghind ca o boltă înmormînta- rea ! Tăcerea era îngrozitoare, făcîndu-te să te-aştepţi la orice nenorocire. O asemena zi era atunci, mi-amintesc, nefireş de nemişcată, fără nori, da' cu un cer ca plumbu", mohorît. In păduri — nici o suflare, nici un sunet. Aveam cu mine cei doi cîini, arma de vînătoare cu două ţevi şi-o pornisem dinainte de-a se crăpa de ziuă, gindind că de-o iau din loc aşa devreme, poate oi face vr'o ispravă în baltă. Amîndoi cîinii era învăţaţi să meargă încet şi cum nu puteam să-mi scoţ cerbu' ăla mare din cap, mă frămîntam tot timpu' cum să fac să-i viu de hac !

Printre cele auzite despre diavol şi vrăjitoare, era şi credința că nu-i poți străpunge decît c-un glonte de-argint. Zis şi făcut, am tăiat în bucăți doi dolari de-argint şi-am încărcat cu ele amîndouă țevile. Eram gata să-ncerc orice, nu-mi păsa cu ce preț, numa' să pot duce mai departe războlu' cu inimicu' !

Da' n-am mai zărit cerbu' ăl mare. N-am stirnit nici un vînat toată dimineața. S-a făcut de nămiezi pîn' să mă dau bătut. Tăman atunci m-aflam destul de-aproape de rîu şi cum purtam

întotdeauna undița cu mine, m-am gîndit c-aş putea-ncerca să pescuiesc. Scoțîndu-mi haina şi încălțările, le-aiji lăsat pe mal, zicînd dinilor să le păzească. M-am urcat apoi în pirogă şi-am vîslit în suş pe rîu, luîn- du-mi cu mine şi arma, că nu ştiam de n-avea să-mi pice ceva vînat. O puşcă nu-i greu de dus şi-mi place să am mereu armele pregătite — puşca şi cuțitu' ! Am urcat de la locu' numit :„Moonbend" a lu' Jamison, am trecut de „Turtle Cove" şi de debarcaderu' „Woodlands" şi am trimis o salvă de cealaltă parte a rîului. Am vîslit încet cam o milă pînă intr-un loc al bălții unde ştiam că voi găsi belşug de viermi pentru momeală. Mi-am umplut o ploscă-ntreagă. Am pornit apoi către „Horn Cove", in apropierea Desillei, şi am început să pescuiesc. Ei bine, domnii mei, spre marea mea uimire şi fericire, am pescuit cu spor. Am prins mai bine de cin'şpe bibani într-o oră. Eram in al nouălea cer, gîndind că vraja s-a desfăcut şi mi se-ntorsese norocu' de altădată, cînd, pe negîndite, auz un iureş în apă, nițel mai sus de mine, iar apa prinse â se roti în cercuri tot mai mari, coprinzînd în îmbrățişarea lor şi piroga mea şi săltînd-o de parcă ar fi fost o coajă de ou intr-un ocean în clocot. Nu vedeam nimic, da' după aia n-am mai prins nici măcar -o coadă de peşte. Socot că trebuie să fi fost vr'un caiman care s-a bălăcit printre peşti, speriindu-i şi gonindu-i în ascunzători. Da' eu tot am nădăjduit şi-am rămas pe gînduri, cu undița-n apă, încă vr'o juma' de ceas.

Totu' era înfricoşător de nemişcat ; ceru' părea mai pîclos ca oricînd. Se făcuseră nevăzute toate păsările care ţopâiau împrejur atunci cînd începusem să vîslesc, iar chiparoşii ce-şi atirnau crengile deasupra şi-n juru' meu arătau cenuşii ca nişte năluci într-un cimitir. M-am cam întristat, de nu eram cumva dc-a dreptu' speriat. Nemişcarea te inspăimînta ca şi cum ar fi prevestit un cutrcrnur. Mi-am scos atunci sticla — doar una de-o pintă *, care-i o porţie zilnică neglijabilă pentru omu' şetos — şi-am luat o-nghiţitură. A doua pe ziua aceea. N-apuc sâ vîr sticla la loc în sîn, cînd toată pădurea se umplu de zgomote — şi-ncă ce zgomote, de-ai fi zis că ss pusese pe orăcăit toate broaştele şi-ar fi ţipat toate bufniţele şi toţi caimanii. Se-aşternu apoi din nou liniştea şi nici c-am mai auzit ceva pe tot rîu'.

Nu mai ştiam ce să crez. Tăcerea era acu' tot aşa denfricoşatoare pe cît fusese tărăboiu' de mai 'nainte. Pe cînd îmi munceam eu mintea, auz un alt iureş şi-o arătare mare cît un Cal — ceva întunecat, a cărui formă n-o puteam deosebi •— alergă chiar la marginea rîului, furi- şîndu-se prin tufişuri şi prin ierburile înalte şi cît ai zice peşte se făcu nevăzută !

* Pintă : măsură de capacitate, echivalentă în S.U.A. cu 0,473 1.

—- Ce dracu' o mai fi şi asta ? mă-ntreb eu. Oare ce-o să mi se mai întimple acu' ?

N-apuc să sfîrşesc vorba, cînd auz un muget grozav la vreo mila mai jos, semănînd cu al unui caiman în călduri. Apoi mugetu' se schimbă într-un răget, da' ce maj_ răget, de parcă fiara ar fi fost rănită în coaste. Auzisem eu de răgetu' leului, da' de văzut ori auzit cea fiară nu mi se-ntîmplase. Şi, pe urmă, Sam Hartley zice că nici nu-s lei în ţara noastră. Cu toate astea, din ce-auzisem eu despre leu şi răgetele sale, m-am gîndit că nu poate fi decît el şi că Sam se-nşală ! Am aruncat undiţa pe fundu' bărcii şi mi-am luat puşca, pregătind-o pentru ce avea să se-ntîm- ple. Se-auzi iarăşi un răget, apoi cîinii dădură veste cu un lătrat ascuţit şi mînios. După răgete şi lătrăturile lor furioase, crezui că bietele dobitoace se luptă cu vr'o fiară ciudată. Mi-am pus puşcâ-n poală şi am vîslit în josu' rîului, unde lăsasem ciinii să-mi păzească hainele şi încălţările.

Ajuns acolo, am sărit pe mal, haina mea era sfîşiată în bucăți, pantofii, aruncați la vr'o cincizeci de iarzi mai * încolo, iar cîinii dispăruseră ! îi auzeam lătrînd ca turbații la depărtare de-o juma' de milă cel puțin, întrerupți din cînd în cînd de un răget groaznic. în locu' unde lăsasem cînii părea să se li dat o luptă grozavă. Tufişurile era sfîşiate pe o mare suprafață, iar pămîntu' arăta de parcă l-ar fi călcat în picioare, douăzeci de cai !

Cu toate acestea, cercetînd în jur cu toată-băgarea de seamă, n-am putut da de urma nici "unei fiare, ci doar ale cîinilor, da' ei n-ar fi putut bătători singuri pămîntu' într-un asemenea hal.
,

în toată această vreme, auzeam zgomotele luptei din pădure. Mi-am făcut drum într-acolo, cu puşca-n mînă, cît am putut de repede. Mă ţineam tot pe marginea marelui lac. Tferăboiu' părea să vie din desişu' bălţii, aproape de „Cîmpu' nisipos" al

plantației „Woodlands“, lîngă „Holly Thick“. Din ce m-apropiam, auzeam lătratu’ ascuțit şi clănțăni tu’ cîinilor ; apoi răgetu* fiarei; un chelălăit şi-apoi un adevărat uragan de hămăituri şi răgete.

Tot aşa a ținut-o pîn’ ce nu mai aveam decît o sută de iarzi. Atunci am auzit un iureş nestăvilit prin pădure şi prin apă. Răgetele încetară — doar cîinii lătra din

răsputeri. Ajuns la locu' cu pricina, am văzut toate semnele că acolo se dăduse o luptă, la fel cum văzusem la „Moon Bcnd", pe malu' rîului : tufişurile sfîrtecate, pămîntu' răscolit, da' nici urmă de clini oii fiară ! Auzeam acuma cîinii la un sfert de milă depărtare, de cealaltă parte a merdui lac, în apropierea cursului apusean.

. Am pornit într-acolo. Traversam lacu', ce-avea destulă apă, cînd deodată, pe cînd m-aflam chiar în mijlocu' lui şi totu' era aşa de liniştit, auz un iureş grozav, de parc-ar fi venit de la 0 turmă

de vite străchiate şi doar pentru ctîeva clipe văzui ceva măre şi-ntunecat, da' făr' de formă şi chip, ce zbură pe lîngă mine la nici cincizeci de iarzi mai încolo şi străbătu lacu'napoi, părînd a se-ndrepta egzact către cîmpu' de luptă de unde veneam ! Am ridicat puşca, da' pîn' s-armez şi să ochesc, jivina dispăruse. N-o zărisem decît dintr-o ochire — doar cît ai clipi odată ! Era iute ca fulgera' şi-ntunecată ca un nor !

O mai puteam auzi însă cum îşi croieşte drum prin stuf şi prin tufişuri, călcând în picioare frunzele şi crenguţele uscate c-un

pas tot atît de greoi ca şi cum ar fi fost cel mai mare taur ce s-a năpustit vr˙odată la un ştergar roşu !

Cinci minute mai tîrziu se bucură inima mea, văzin- du-mi căţeluşii că-i lua urma înapoi. Mă temusem să nu-i fi sfişiat ori călcat în picioare. Alergau ţinîndu-şi suflarea şi doar hămăind din cînd în cînd.

Am dat curaj bietelor dobitoace şi-am făcut drumu' 'napoi după ele, da' mai 'nainte am luat o-nghițitură zdravănă din sticlă. Căci eram hotărît să mă țiu pe urmele fiarei pîn' ce-oi vedea-o dîndu-şi ultima suflare, dacă sta în puterea unui muritor să facă față unei asemenea înfruntări.

Parcă n-aveam să mai ajung niciodată de-atita mocirlă, de mulțimea copacilor şi-ntinderea mlaştinii. In tot ăst timp, desişu' de dincolo părea să :a foc, atît de-ncinsă era lupta ! Asemenea răgete, lătrături şi tropăituri n-auzi- țem eu de cînd

mă ştiam pe lume. Simțeam că-nnebunesc. Am început să strig la cîini :

— Şo, Teaser! Şo, Towser ! Pe el, băfeți ! Morsecați-i beregata, înhățați-1 de bot, trintiți-1 la pămînt ! Viu şi eu cu puşca şi cuțitu' !

Chiar atunci auz blestematu' de hohot — un ,,Hu ! Hu ! Hu!“ răguşit, răspunzîndu-mi de peste lac l Cu toate că-mi pierdusem aproape suflarea, am făcut o ultimă sforțare. 0 iau eu prin apă şi nămol, peste trunchiuri de chiparoşi, prin stufăriş şi peste găurile caimanilor, de parcă mă gonea diavolu' din urmă, nu ziceai că l-aveam 'naintea mea. Numa" că atunci cind mă apropiam de mal, auz iarăşi un iureş : fiara o pornise din nou spre cel'lalt mal al lacului, iute ca urma lăsată de-un fulger ! Cîinii. după ea ! Ajuns la fața locului, dau iarăşi de toate semnele unei lupte : pămînt răscolit, frunze şi mărcinişuri devăl- măşile. Nici douăzeci de cai loviți de strechie n-ar fi făcut mai mult prăpăd.

De data asta eram istovit. Picioarele nu mă mai putea purta nici măcar un pas mai departe. Mi-am scos sticla şi-am dat pe gît o duşcă, să mai capăt puteri. Da' puterile mă lăsară. Simţind cum mi se-nmoaie picioarele, m-am aşezat chiar pe locu unde m-aflam; ascultînd cîinii in depărtare, undeva în josu' bălţii. După răgetele fiarei, ai fi zis, pe toţi dracii, că o-ncolţiseră şi-şi înfipseseră colţii in carnc» ei!

După ce m-am hodinit oleacă, m-am ridicat şi-am cercetat

in jur, cătînd uima ciudatei jivine. Da’ nici urmă de ea ! Pămîntu'. era lot răscolit, de parcă ar fi fost arat. Nu vedeam decît urmele clinilor mei însă ! Şi nu era nici un neam de sînge ori păr, care-aş fi crezut să fie din belşug, căci, după hămăielile clinilor, ai fi zis că lupta se dusese pe viață şi pe moarte şi-amîndoi cîini erau puternici şi isteți. Puteau lupta ca nişte buldogi ; unu’ şi era o corcitură de buldog cu ogar.

M-am lăsat iarăşi jos, coprins de uimire, neştiind ce să crez

ori ce să fac. Să mai alerg în ziua aia după cîini era peste putință. N-avea decît să se descurce singuri Acuma nici nu-i mai auzeam. Sau lupta se sfîrşise, saii împinseseră fiara mai în jos, pe pămîntu' lu' Patter- son. După ce m-am hodinit o vreme, am mai luat o duşcă şi cu asta am golit sticla ! M-am ridicat, am aruncat puşca pe umăr şi m-am dus după peşte şi pirogă, după care m-am întors la coliba mea. Eram atît de istovit, c-a

trebuit să fac w'o zece popasuri. Pe urmă, mâ mai simțeam şi

ruşinat pentru că mă lăsasem păgubaş, părăsindu-mi sărmanele dobitoace în cele rfiai grozave primejdii! Am ajuns acasă aproape la apus de soare, însetat ca un păcătos şi simţind mai presus de orice nevoia să beau ceva. Asta am şi făcut, iar după aceea am aprins foou' şi m-am aşezat alături si curăţ peştele. Ţi i-aş fi adus chiar în seara aceea, Wharncliffe, da' eram aşa de obosit şi, pe urmă, mi-era teamă c-o să rizi de mine cînd ţi-oi spune de jivina ce mă chinuise — căci trebuia să-ţi spui cîtă vreme întîmplarca mi-era proaspătă-n minte — iar dumneata ai fi putut zicc că n-a fost decît un porc sălbatic !

— Pii, presupun că asta a şi fost, Paddy, vreo scroafă grasă ce-şi apăra purceii.

— Ei uite, vezi ? Ca şi cum n-aş fi vînat cu porci sălbatici eu sulele şi nu i-aş fi ştiut deosebi ! O scroafă !

— Ar fi putut fi un mistreț, Paddy, zise Jamison ; guiță înspăimîntător.

— De parcă răgetu' ăla drăcesc ar fi avut vreo asemănare cu guițatu' unui mistreț !

— Posibil să fi fost un urs, fu de părere Carroll? Doar cu un an în urmă s-a auzit, dacă vă mai amintiţi, că a fost văzut un urs traversînd drumul principal în apropierea Desillei, chiar din jos de Midway.

— Am auzit de zvonul cu pricina, da' n-am văzut niciodată vr'un urs prin părţile astea şi crez că nimeni altcineva. Trebuie să vă spui că a mai fost ceva de mirare în povestea asta. La puţină vreme după ce s-a-nserat. se-ntoarseră cîinii, morţi de

oboseală, ca şi mine. Şi cum zăceau ei lîngă foc, prea vlăguiţi ca să le mai pese de mîncare. le-am cercetat trupurile, închipuindu-mi c-o să găsesc urme de muşcături după lupta cu-aşa o fiară ! N-aveau însă nici măcar o zgîrietură şi nici ei nu-i pri-, cinuiserâ *jivinei* vreo vătămare, căci pe boturile şi nasurile lor nu era nici un strop de sînge ! Ce ziceţi de asta, după ee luptaseră atît ?

— Sc pare, Paddy, că nu s-a dat nici o luptă.

— Oh, Wharncliffe, după toate cîte auzisem ?

— Ai auzit zgomote, fără îndoială, dar i-ai văzut luptîndu-se ?

— Nu, nu l-am văzut! Da’ ascultați-mă mai departe.

Cu toate că n-am putut găsi nici măcar o zgirietură, ce-o să mai ziceți cînd v-oi spune că i-am găsit pe-amîndoi ciinii țepeni şi reci a doua zi dimineața ?

— Au murit de apoplexie, pentru că erau încălziți şi-au băut prea multă apă rece pe stomacul gol!

— Oh, Wharncliffe, dumneata eşti Toma necredindo- su', sâ mor de nu ! Da' asta nu-i tot. In noapte aia, după ce pusesem peştii la frigare, ce mi-auz urechile, de nu hohotu' ăla drăcesc chiar deasupra vetrei, de parcă Impieli- țatu' ar fi bătut din pinteni pentru ce făcuse ; şi numaidecît după aia mă pomenesc că-mi cade o pală de funingine tăman pe grătaru' cu peşti şi duşi fură bibanii mei. Ucigă-1-toaca imi pizmuia pînă şi dna cîştigată cu truda unei atare zile !

— E clar, zise Wharncliffe. Paddy este alesul Providenței. Ca şi Socrate, îşi are demonul său !

— Cu o deosebire, Intervenii eu, deoarece Demonul lui Socrate era un sfetnic iubitor, în vreme ce al lui Paddy e o adevărată pacoste.

— Vorbind de mistreți, în legătură cu strania poveste a lui Paddy, zise Jamison, mi-am amintit de o poveste similară din vremurile feudale. Dă-mi cartea lui Frois- sart* din bibliotecă, Wharncliffe, să văd de n-o pot găsi.

* Jean Froissart, istoric francez, sec. al XlV-lea.

— Cred că mi-amintesc şi eu ceva ; şi povestea devine cu atît mai impresionantă cu cît Philip Pendleton Cooke*, unul din cei mai eteraţi poeţi ai Virginiei, autorul lui „Florence Vane“, a folosit-o ca subiect al uneia din baladele sale inspirate din Froissart, ce-alcătuiesc un îneîntător volum de poezie plină de spirit şi prospeţime, publicat doar cu dţiva ani în urmă. Philip Cooke ne-a părăsit, dar mantia sa a coborît pe umerii unui confrate mai tînăr, John Esten Cooke*4*, unul din cei mai buni romancieri şi poeţi tineri ai Sudului — un nobil gentleman şi un creştin curat !

* Philip Pendleton Cooke (l'816—1850), autor al volumului Froissart Bal*lads and Otlier Poems,* publicat în 1847.
John Esten Cooke (1830—1886).

— Ei bine, spuse Jamison, răsfoind uriaşul volum ce cuprindea traducerea lui Johnes * din Froissart, dacă pot găsi pasajul, veți afla din el despre o fiară uimitor de asemănătoare acelui monstru indefinit ce i-a pus în încurcătură pe Paddy şi pe clinii săi!

*. * Thomas Johnes a publicat traducerea sub titlul ,,F*oissart's ChronicIes of England, France, Spain...''* în două volume in anul 1855, la Londra.

— Dar nu crezi, Paddy, că-n vreme ce Jamison caută diavolul lui Froissart, un pahar pîntecos de punci ți-ar ajuta să scapi de-al tău ?

— Ah, Wharncliffe, ai fi bărbatu' ăl mai înțelept din cîți cunosc de m-ai şi crede.

— Cred, Paddy, în spiritele bune, nu în cele rele. Haide, Stylus, eşti pregătit ?

— Ah, sfinte părinte, fie ca niciodată să nu dau pe git învăţături mai rele ca acestea. în sănătatea dumneavoastră, domnilor, toţi care sînteţi de faţă.

Iar noi am ciocnit şi, aprinzîndu-ne pipele, ne-am pregătit să-l ascultăm pe Jamison.

CAPITOLUL XI

„De cînd mi-a spus Cavalerul această poveste, m-am tot gindit la ea şi mă voi gîndi cît voi trăi. S-a întimplat cu-adevărat, aşa m-a asigurat el."

S/R JOHN FROISSART *

* Froissart, op. cit., voi. II, png. 126.

— Iată că am găsit pasajul, domnilor, spuse Jamison, dar ezit să-i dau citire de teamă ca el să nu întărească şi mai mult credinţa prietenului nostru Paddy în demonul ce nu-i dă pace.

— O, n-ai teamă, Jamison. îs prea întărit în credinţa mea că să mai conteze de-auz ori ba şi despre diavolu' altora.

— Există o atît de mare asemănare între cele două povestiri, încît faptul îți va întări opinia dumitale, Wharncliffe, cu privire la caracterul universal al tuturor superstițiilor. Acestea par să aibă o origine comună în pornirile noastre.

— Ei, presupun că nu va dăuna nici unuia din noi. Dă-i

drumul.

— Am să rezum un capitol foarte lung. Se pare că, potrivit credinței oamenilor săi, faimosul Gaston Phoebus, Conte de Foix, își avea intimul ori demonul său, ca şi regele Saul ori Socrate, iar Demonul contelui, ca şi al lui Socrate, era unul benefic. îi aducea veşti mult mai rapid decît o

puteau face poşta ori curierii din vremea aceea. Era un fel de telegraf mental. Contele avu ştire de bătălia de la Aljubarota, de exemplu, în chiar ziua respectivă, cu toate că se afla la Bearn, iar bătălia avusese loc în Portugalia. Ajunge să spunem că supuşii săi împărtăşeau credinţa comună că stăpînul lor dispunea de un intim care-i raporta evenimentele aproape imediat ce-aveau loc.

Nu era singurul care poseda un intim. Se pare că un oarecare lord, pe nume Raymond de Corasse, avusese şi el norocul să-şi cîştige serviciile unui demon, căruia îi căzuse cu tronc, după ce mai întîi îi speriase şi sîcîise soția şi servitorul cu tot soiul de zgomote respingătoare. Întîmplîndu-i-se să-l placă, Demonul cu pricină il sluji pe lord. adueîndu-i veşti, la fel cum era slujit Contele de Foix de al său. Nu i se arăta, însă, ci doar îi vorbea îl trezea trăgîndu-i perna de sub cap, ori în alte chipuri Cind cavalerul era treaz, Orthon, c-aşa-1 chema pe Demon, îi comunica veştile, în vreme ce soția lui îşi acoperea capul cu invelitorile patului, grozav de speriată. „Aşa se face, scrie venerabilul Sir John, că Lordul de Corasse afla, cu ajutorul lui Orthon, toate cele ce se-nfăptuiau In diferite părți ale lumii.“

Legătura asta a lor ţinu *cinci* ani, iar lordul constată, in tot acest timp, că ştirile lui Orthon se dovedeau invariabil corecte şi că-i era un slujitor cît se poate de devotat, făcînd totul numai din *iubire.*

Lordul de Corasse nu părea să aibă un caracter prea

1 frupos, căci îşi vindu secretul'. Un secret de a cărui

e.xistenţi se ştje e pc jumătate dcconspirat. Vinderea secretului nu fu lipsită de primejdii, căci îi aduse pierderea unui slujitor credincios. Orthon îi spusese siăpinului său că, dc-1 va mînia vreodată, îl va pierde.

Ei bine, mîndru de secretul său şi de puterea ce i-o da acesta, Lordul Raymond se lăudă faţă de alţii şi fu sfătuit să-i ceară lui Orthon să i se arate sub chipul său ndevurat, la fel cum şi-a provocat prietenul nostru demonul. Zis şi făcut, Lordul de Corasse dădu glas pretenţiei salcv şi-acum să-l lăsăm pe Sir John Froissart să depene povestea, în stilul său arhaic, nepretenţios. Poate fi găsită în eleganta ediţie în două volume, publicată de curind de Editura Henry G. Bohn din Londra.

— Citeşte-o, Jamison, îl îndemnă Paddy nerăbdător.

— „Pe cînd Lordul de Corasse dormea ca de obicei culcat alături de soţia sa, care se obişnuise de-acum să-l audă pe Orthon vorbind fără să se teamă, se întimplă să sosească Demonul, scuturînd perna cavalerului adormit. Trezindu-se, acesta întrebă : «Cine-i acolo ?» Răspunse Orthon : «Eu sînt»

«Şi de unde vii ?» «Vin de la Praga, din Boemia». «Cit e pînă acolo ?» «Cale de şaizeci de zile.» -Şi te-ai întors atît de curînd ?» «Da, cu ajutorul Domnului ; călătoresc iute ca vîntul, ori mai iute». «Cum aşa ? Ai aripi ?» «O, nu.» «Atunci cum poţi zbura atît de repede ?» «Asta nu vă priveşte». «Nu ! exclamă cavalerul. Mi-ar plăcea grozav să ştiu ce chip ai şi cum eşti făcut». «Aceasta nu vă priveşte, repetă Orthon. Mulţu- miţi-vă că mă puteţi auzi şi că vă aduc veşti pe care să vă bizuiţi.» «Pe Domnul din ceruri, zise Lordul de Corasse, te-aş iubi mai mult, dacă te-aş putea vedea.» -E bine. spuse Orthon, dacă simţiţi această dorinţă, primul lucru pe care-l veţi vedea mîine dimineaţă cînd *vă veţi ridica din pat voi fi* eu.» «Sînt mulţumit, spuse cavalerul, acum poţi pleca. In noaptea aceasta eşti liber.»

Dimineața, cavalerul se sculă, dar doamna sa era atît de speriată, îneît se prefăcu bolnavă, zicînd că nu va coborî toată ziua din pat. Lordul de Corasse nu-şi dădu încuviințarea. «Doamne, zise ea atunci, dacâ mă scol din pat, îl voi vedea pe Orthon cu chipu' său adevărat şi cu voia Domnului, aş prefera nici să nu-1 văd, nici să ou-1

intîlnesc.» -Ei. bine, răspunse cavalerul, eu voi sâ-L văd.»

Şi s&rind din pat, se aşeză pe marginea lui, aşteptîndu-se să-l vadă pe Orthon sub chipul său adevărat, dar nu văzu nimic deosebit. Veni noaptea şi pe cînd Lordul de Corasse se aiLa în pat, sosi Orthon şi-ncepu a-i vorbi în felul său obişnuit. «Pleacă, îi zise cavalerul, eşti un mincinos. Urma să mi te-

arăţi azi de dimineaţă şi n-ai făcut-o.» «Ba cum de nu,» se-mpotrivi Orthon. «Eu îţi spun că nu.» . -Şi chiar n-aţi văzut nimic cînd aţi coborît din pat ?» Lordul de Corasse sc gîndi o vreme, apoi răspunse : -Ba da, pe cînd stăteam pe marginea patului şi mă gîndeam la tine, am zărit două paie ce se rostogoleau pe podea.» «Eu eram, căci înfăţişarea aceea mi-o luasem !►> Lordul dc Corasse zise : -«Aceasta nu mă mulţumeşte. Ia-ţi m- gu-te alt chip, ca, văzîndu-te, să ştiu că eşti.tu.» Orthon îi răspunse : -"Ceea ce-mi ceri înseamnă pierzania mea si ruptura noastră, căci pohtele domniei voastre sînt prea mari.» -Ba n-o să mă părăseşti, zise Lordul de Corasse, căci de-apuc să te văd o singură oară, doar atît, nu ţi-oi mai cere-o apoi nicicînd.» -Ei bine, zise Orthon, mă veţi vedea miino dimineaţă de-o să luaţi seamă la primul lucru ce-1 veţi zări cînd ieşiţi din odaie.» «Sînt mulţumit, zise cavalerul, acum poţi să mergi într-ale tale, căci voi a dormi» Plecă Orthon. Dimineaţa, cam pe la ora opt, cavalerul se sculase şi se îmbrăca. Părăsindu-şi camera, se duse la o fereastră ce dădea în curtea castelului. Arun- cîndu-şi privirea într-acolo, primul lucru ce-1 zări fu o scroafă uriaşă...

— Leul lui Paddy ! exclamă Wharncliffe.

— Nu-1 întrerupe pe giniral, Wharncliffe.

• Jamison reluă :

— .....dar era atît de prăpădită, numai piele* şi os. urechile lungi şi pătate i-atîrnau jalnic, prveghind ritul ascuţit şi sfrijit. Lordul de Corasse fu dezgustat de-o asemenea privelişte şi, chemîndu-şi servitorii, le zise : «Sloboziţi degrabă dulăii, căci

voi să sfîşie cea scroafă.» Servitorii alergară să dea drumul cîinilor din coteț şi să-i repeadă asupra scroafei. Aceasta scoase un țipăt puternic şi privi în sus la Lordul de Corasse, câre se aplecase

pe pervazul ferestrei, după care rymeni nu o mai văzu.

Dispăruse fără urmă şi nu se ştie ce s-a mai întlmplat cu ea."

— Aşa îşi pierdu Lordul de Corasse slujitorul său cel mai bun ! Tot vechea morală, Paddy, de la Eva încoace, ce ne avertizează asupra pericolelor vanei curiozităţi. Ia seama cînd îi ceri lui Orthon al tău să ţi se arate sub adevărata înfăţişare.

— Ah, Wharncliffe, dar eu tot oi striga şi-oi înfrunta fiara. Orthon al meu. cum îi ziceţi dumneavoastră, nu mi-a făcut niciodată vr'un bine şi cu cît se dezbără mai repede de mine, cu-atît îl voi cinsti mai tare, ca pe-un gentleman adevărat care ştie să se ţie la distanţă. Da' mare minunăţie cum mai seamănă cu povestea mea, nu-i aşa. domnilor ? Ce soi de carte mai îi şi asta, Jamison ? Arată destul de barosană. Dă-mi voie să-mi arunc şi eu un ochi. O, şi mai are şi o mulţime de poze. Asta-i ce se cheamă castel ? Şi alea-s turnuri ? Şi-aşa lupta ei care vra să zică... ? Aşa, ca indienii noştri, cu arcuri şi săgeţi ? Cum le zice la popoarele astea, Jamison ?

— Francezi, majoritatea, apoi italieni, spanioli, englezi — un amestc.

— Grozav trebuie să fie să ceteşti despre ei. Şi ce soi de om ii ăl de scrise cartea — îi om de nădejde, te poţi bizui pe el ?

— Intr-o mare măsură, Paddy. De fapt lui îi datorăm o mare parte din istoriile franceze şi engleze.

— Oi citi-o şi eu într-o zi, Wharncliffe, cu voia dumitale.

■— Poţi s-o ,ie; cînd doreşti, Paddy şi. citind-o, vei putea ţine diavolul la- distanţă, căci o carte bună e duşmanul lui cel mai aprig. Şi-acum, dacă am preschimbat leul tău cu o scroaTă. ce-ar fi să-ncercăm lăturile.

— Mă-nvoiesc.

— Iar după aceea îți vei continua. povestea. Paddy. Ştiu că mai ai multe de spus.

— Parol, aproape e-aş putea depăna şi eu o isto- rie- ntreagă.

Băurăm pentru izbînda lui Paddy.

— Şi cită vreme ai stat la pat, Paddy, după vînă- toarea aceea ?

— De unde ştiţi că am stat la pat ? Da' aşa-i! Trei iile după aia m-am umplut de vînătăi, de parcă aş fi luptat eu însumi. Pe urmă eram doborît şi din pricina pierderii dinilor. Am bocit bieţii căţeluşi — câ doar eu îi crescusem — sărmane fiinţe necuvîntătoare — şi i-am îrjnormîntat sub marele stejar din faţa casei ; şi de-ar fi să aibă şi cîinii suflet, apoi ştiu că spiritele lu' Towser şi Teaser vor avea grijă ca nici un hoţ de drumu' mare să nu-ndrăznească vr'odată a-mi sfărima lacătu' uşii cînd nu-s de faţă.

Ei bine, trei zile încheiate n-am ieşit din casă. Cu- fcetam însă la ce-mi zisese Sam Hartley : „Nu te lăsa niciodată ! Nu zi niciodată s-a sfîrşit cu mine !‹ M-am îmbrăcat de sus pînă jos, mi-am luat puşca şi m-am dus ■ la Sam să-i cer un cîine, după care am pornit la pădure cu-aceeaşi hotărîre, gîndind la jivina aia ciudată şi ru- gîndu-mă tot timpu' să-mi cază-n bătaia puştii. Numa' că, după ce-am tot dat raita o săptămână încheiată, fără să dau ochii cu ea sau cu altă fiară mare, am scos gloanţele 'de-argint din ţevi, îndesîndu-le cu-ncărcătură pentru curcani. Venise de mult vremea s-agonisesc ceva carne. Isprăvisem ultima felioară de şuncă şi foamea-mi bătea la uşă. Prafu' de puşcă şi gloanţele mi-era şi ele pe terminate, iar în jimmyjohn nu mai rămăsese picătură de tărie. Acuma ce să vezi, hălăduind eu în căutarea jivinei ăleia, dădusem de cuiburile curcanilor. Intr-acolo o pornii într-o dimineaţă, cu mult 'nainte de-a se crăpa de ziuă, afundîndu-mă-n desişu' bălţii pînă să lucească printre copaci prima geană de lumină. Am pîndit păsările şi am ţintit în direcţia unui curcan uriaş ce cîntărea, sucot, treizeci de livre ca popa. în minte îl şi vedeam prăbuşindu-se şi spărgindu-şi coşu' pieptului de-atita grăsime. în minte îmi şi atîma pe umăr, legat c-o cureluşă de căprioară în juru' gitului. Da' cînd mă-ntinz eu, ochin- du-l mortal şi pregătindu-mă s-apăs pe trăgaci, o blestemată de buturugă noduroasă, semănînd leit cu aia de-i rupsese lu' Isaac Clymes fluieru' piciorului, se rostogo- **leş te de sub talpa mea, zădărnicindu-mi planu'. Puşca se, descarcă aiurea şi aiurea se-mprăştie şi curcanii ! Fuseseră trei, adormiţi buştean la locurile lor de pe cracă, măcar că lumina zilei se cernea prin rămuriş.**

Pot jura pe sufletu' meu că nu văzusem nici-o buturugă în calea mea atunci cînd am pus prima oară picioru' jos.

— Mare scofală! Doar privirea ţi-era în întregime absorbită de vîrful copacului.

— Ba tăman dimpotrivă. Căci temîndu-mă să nu fac vr'un zgtfmot sfărîmînd sub picioare crenguţe uscate, m-am uitat cu băgare de scamă unde calc şi-aş fi putut jura cu Biblia-n mînă că-n locu' unde pusesem picioru' nu fusese nici urmă de buturugă ori buştean. Era curat

ca-n palmă.

— Nu-ncape îndoială că în nerăbdarea ta di mai făcut şi alţi paşi înainte, de data aceasta fără să te uiţi, şi de fapt fără să-ţi dai seama că te mişti.

— Bată-te norocu' să te bată, Wharncliffe, da' ştiu că eşti

Toma necredinciosu'. De parcă aş fi fost un ageamiu, unu' care-abia atunci învață — mare şi prost — de parcă nu mi-aş fi cunoscut meseria sau aş fi putut uita singuru' lucru' ce-aveam nevoie să-mi amintesc. Da' bine, Wharncliffe, nimeni nu m-a văzut vr'odată vînînd curcani cu picioarele răşchirate. îmi petrec picioarele unu' peste cel'lalf cînd mă tîrăsc înspre vînat şi n-are decît să se uite cît pohteşte curcanu' ce stă de paza că tot n-o să-mi vază picioarele, nici cît un pui de pin. Nu, buhii mei prieteni şi seniori, eu îmi cunosc meşteşugu' şi de data Bsta m-am ținut de tipic mai mult ca oricînd. Căci aveam mare nevoie de carne şi de parale şi jurasem să pui mîna pe-o pereche de curcani. Prețuiau trei dolari la Branch- ville, slau aici, la Desilla. Țiu morțiş să pomenesc de buturuga aceea din pricină că aveam un temei trainic să bănuiesc şi, după aia, am şi ştiut, că amintita buturugă

' nu fusese pusă acolo de pomană ; se aşezase ea singură şi nu fusese atunci cînd pusesem picioru' jos. De fapt credința mea îi că nici nu era defel o buturugă. Tare mă bate gîndu' că era diavolu' însuşi, diavolu' ăla care-şi pusese In gînd să-mi dea de furcă. Ori luase înfăţoşarea de buturugă, ori se cuibărise în ea. Da' parc-aş zice mai degrabă că-i luase chipu', aşa cum Orthon din carte s-a arătat mai întîi sub forma unui pai ş-apoi a unei scroafe, cînd el nu fusese tot timpu' decit duhu' cel rău.

— Observi, Jamison, că bătrînul Froissart începe să-şi facă efectul. L-ai întărit pe prietenul nostru Paddy în credinţa sa. Haide, Paddy, mărturiseşte : nu ţi-a dat în cap că diavolul tău se cuibărise în buturuga aceea, mai înainte să fi auzit de Orthon. Ai crezut, poate, că împinsese în calc, dar că era chiar buturuga, sau că se cuibărise în ea, n-ai presupus pînă acum.

— Aşteaptă să isprăvesc, Wharncliffe, şi p'ormă tu-nra asculta şi pe dumneata.

Ei bine, la nici trei zile după povestea asta, auzind ou că se-rtmulţiscră raţele pc rîu, căci din pricina vremii friguroase şi uscate secaseră toate heleşteiele, am por- nit-o către un loc

unde ştiam că obişnuiesc ele să se-adune, adică la scurtătura vechii nlori,-chiar din sus de „Turtle Cove", la debarcaderu' „Woodlands“. Am ajuns acolo tăman 'nainte de apusu' soarelui şi m-am pus pe treabă, căutînd un loc unde să mă pitulez şi să prinz în bătaia puştii cea mai mare suprafaţă de apă. Ei bine, am dat de a mai tihnită ascunzătoare din lume. Era un desiş de cioturi de chiparos, iar în mijlocu' lor un chiparos bătrîn putrezise aşa rău, îneît se căsca în el o gaură înaltă cît pervazu' .unei ferestre. Crenguţele ce căzuseră înăuntru căptuşiseră gaura, îneît puteai sta înăuntru ca pe uscat, în vreme ce apa din jur era adîncă de peste patru picioare. Am intrat acolo şi după ce m-am lăsat pe vine, nu se mai zărea nici o fărimă din mine. de oriunde ai fi privit. Nu aveam decit să mă ridic încet >i să slobozesc focu' ori de cîte ori aş fi avut un prilej fain. M-am aşezat şi-am aşteptat răbdător raţele. Cam pe-nse- rate le şi văzui venind, zburînd din toate părţile cerului, rînduindu-se-n şiruri lungi, în sus şi-n jos pe rîu, cînd bătînd din aripi, cînd lopătînd. Era un cîrd destul de numeros şi, în cea mai măre parte, se arătau a -fi cele mai mari raţe englezeşti pe care le văzusem vrodatâ.

Mi-am zis atunci : numa de m-ar ajuta norocu', numa' de s-ar îndura Domnu' de mine, numa' de şi-ar lua tălpăşiţa Sarsailă — apăi nu mi-aş împle eu o tolbă cu frumuseţile astea ! Pîndeam şi mă rugam, mă rugam şi pîn- deam, aşteptînd clipa cînd că-mi agonisesc pradă bogată. De mai multe ori avusei prileju' să dobor trei-patru din- tr-un foe. da', cum tot mai cobora. în cîrduri, aşteptam, ştiind c-o să am mai mulţi sorţi de

izbîndă mai tirziu. în cele din urmă, pe cînd se-ntuneca de-a binelea, am slobozit focu', de parcă nu s-ar fi sprijinit de nimic tras. în aceeaşi clipită, m-am pomenit scăldîndu-mă-n riu. iară puşcă, şi aruncînd ca un purcel-de-mare apa afară din gîtlej, din nări, în vreme ce raţele-şi luase cu toate- zboru'. N-am apucat s-o văz pe prima lovită şi socot că r.ici n-am nimerit vr'una, căci tăman în clipa cînd am apăsat pe trăgaci, m-am răsturnat în rîu.

Cum credeți că s-a putut întîmpla una ca asta ? Ei bine, blestematu' de trunchi al bătrînului chiparos pe care-mi sprijinisem puşca, s-a scufundat sub mine cînd am slobozit focu' de parcă nu s-ar fi sprijinit de nimic pînă atunci — aşa am ajuns să mă bălăcesc în apă şi să-nghet într-una din cele mai reci nopți ale anotimpului pe care le-am cunoscut în ultimii douăzeci de ani. Oh, amărit sufletu' meu, numa' ce-mi amintesc de vreme şi de noaptea aceea şi de rațe şi de cum am înghețat că simt cum mă coprind toate frigurile. Şi de-ai vrea să-ndatorezi un om pe cale să se-nece şi să-nghețe, don' Stylus, ai umple paharu' ăsta din carafă cu repeziciunea unei locomotive.

Ah, desfătarea inimii mele ! Cum îmi mai îndulceşte amărăciunea necazului de-atunci din creştetu" capului' .şi pînă-n tălpi ! în cinstea dumneavoastră, domnilor ! Simțind cum îmi îngheață şi sufletu'-n mine amintindu-mi, aproape că-mi uitai bunele obişnuințe şi rispectu' cuvenit ! în cinstea dumneavoastră, prieteni, fie să n-aveți niciodată parte de norocu' lu' Paddy McGann ca atunci cînd s^a adăpostit pentru a vîna rațe în trunchiu' unui chiparos, avînd diavolu' alături cînd apăsă pe trăgaci!

CAPITOLUL XII

„Jn noaptea asta s-a ivit din nou ?“
HAMLBT •

— Acuma, îşi reluă Paddy povestea, oţi fi crezind că-n chestia aia cu vânătoarea de raţe n-a fost decît un accident; că m-am lăsat prea tare pe-un trunchi putrezit, iar el s-a prăbuşit sub greutatea mea.

— Bineînţeles, zise Wharncliffe, nici nu poMe fi altceva.

— Am ştiut eu c-aşa veţi zice, însă eu îs mai luminat acu'. Fiţi siguri c-a fost tot buşteanu' blestemat ce-a frînt picioru' lu' Isaac Clymes şi care s-a rostogolit de sub mine cînd am tras în curcani. Căd atunci cînd m-am ridicat la suprafaţa apei, n-am văzut plutind nici un buştean în juru' meu.

— Ce vrei, s-a dat la fund ; era îmbibat de apă.

— Oh, Wharncliffe, să-i spui aşa ceva unui vechi plutaş ! Aşteaptă numa' o ţîră şi-i auzi mai departe. Mă apropii repede de-o altă daraveră, care, socot> le va lămuri mai bine pe celelalte.

Vă spuneam că diavolu' ce mă urgisea se făcea tot mai îndrăzneţ şi tot mai pus pe harţă. Se apropia pe zi ce trecea. Se furişa pas cu pas, puţin dte puţin, pîn' ce, în cele din urmă, se

postă chiar în fața mea, îngăduin- du-mi să-i văz ceva mai mult din coarne, după cum îi cerusem eu.

— O clipă, Paddy, după toată baia asta-n rîu n-ai răcit ?

— Nu, deloc.

— Cum de-ai scăpat ? Nu cumva aveai cu tine „o țîră“ de whisky ?

— Ce să zic, Wharncliffe, aveam;

— Prea bine. Şi cum ai ieşit din apă, ai tras o-nghi- ţitură zdravănă.

— Ii la mintea cocoşului c-aşa am făcut.

♦ Shakespeare : *Hamlet,* Actul I, Scena 1.

— Bun ! Dar Paddy, n-ai luat tu o duşcă şi *mai* înainte de-a te îmbăia în rîu ?

— Păi, să vedeți, domnii mei. Era una din cele mai (riguroase zile din an. V-am zis asta de la bun început şi-mi cam înghețaseră picioarele şi urechile. De ce mai cară omu' sticla cu el, dacă nu să bea din ea ? Se-nțelege' c-am luat o-nghițitură mai 'nainte de-a mă răsturna.

— Ei bine,- Paddy, nu trebuie să te surprindă dacă oamenii găsesc că prea mult whisky poate face un om să se răstoarne.

. — Da' cine zice c-am băut prea mult ?

— Faptul că ai căzut e în măsură s-o dovedească.

—- Nici pomeneală, Wharncliffe ! Ştiu eu care -mi-c măsura şi un* să m-opresc. Şi-ntreb eu pe domnii de-aici dacă, privind la stătu' meu, socot dînşii că-s eu omu' pe care să-l facă praf o amărîtă de pintă de bere pe vreme rece, de care-ntind şase sau şapte ceasuri, ca să nu-ngheţ de tot.

— De bună seamă că nu, am încuviințat cu toții.

— Şi pe cinstea mea, domnilor şi bunii mei prieteni, că n-am băut un strop în plus ; iar juma* din sticlă o golii după accident. Nu-1 luați în seamă pe Wharncliffe, mă zădărăşte tot timpu' aproape tot aşa de rău ca dia- volu' meu din buştean. Ascultați dară la mine. După ce m-am udat pîn' la piele şi m-am murat tot, m-am dus repejor acasă. Imi mai rămăsese în

sticlă un hap care să-mi încălzească măruntaiele cînd ajungeam la coliba mea. Da' un lucru să nu uit. Chiar în minuta cînd m-am rostogolit în rîu, auz deasupra capului un „Hu! Hu! Hu !“ diavolesc, părînd să-mi spuie ce soi era duhu' ce voia să mă piarză.

— Oh, Paddy, e clar că era o bufniță ! Bălțile rîului sînt pline de ele. Se vede că, prăbușindu-te cît ești tu de voluminos

în rîu, ai speriat păsăretul acesta pe-o rază de-o milă!

— Da' de cîte ori trebuie să-ți spui, Wharncliffe, %că recunosc țipătu' tuturor bufnițelor din baltă şi că ăsta nu semăna cu nici unu' pe care să-l mai fi auzit ? Era glasu' jivinei âleia ce-aruncase funinginea pe horn, stri- eîndu-mi tot peştele ; era glasu* aceleiaşi fiare ce l-a

speriat pe Sam Hartley pe cînd se ruga alături de mine ; acelaşi glas ce croncănea deasupra mea ori de cîte ori mă lăsa mofluz sălbăticiunea, fie că hăituiam, pescuiam ori trăgeam cu arma. Nu era nici neam de buhă ; chiar gîtleju' blestemat al Necuratului a scos neruşinaţii' de strigăt „Hu 1 Hu ! Hu !" pe cînd mă rostogoleam în apa îngheţată !

Da' de-o să-aveți nițică răbdare, ajung şi la locu* unde să vă pot dovedi spusele.

— Foarte bine ; continuă, Paddy.

— Dup-o asemenea baie, vă puteți inchipui că nu m-am hodinit prea bine în noaptea aceea, şi, simțin- du-mă prost a doua zi dimineața, n-am ieşit. După-amiază m-am dus călare pîn' la maică-mea şi-am mas nosptea la ea. Bătrîna zise că nu arătam prea vesel şi m-a bătut iar la cap să-mi iau nevastă, dîndu-mi de igzemplu nişte fete mari, odoarele unui ins pe nume Pogson, care locuia la vreo cîteva mile depărtare. Avea o casă de fete, da' eu le cunoşteam prea puțin. De fapt nu prea-mi treceam timpu' printre femei şi nu le ştiam decît de la biserică. Pogson, în schimb, avea renumele unui zgîrîie- brinză fără pereche, puturos ca un motan şi mare potlogar. Am dus-o dară cu mîia pe bătrină, zicîndu-i c-o să mă mai gîndesc.'Am fost cît se poate de amărît toată noaptea, da' nu i-am suflat o vorbă despre necazurile mele. în dimineața următoare m-am dus călare la Sam Hartley şi nu eram în toane prea bune cînd l-am în- tilnit, socotind, pasămite, că Sam mă ocoleşte, neplăcîn-du-i tovărăşia unuia de care-şi bate joc Ucigă-l-toaca. - Sam se simți stînjenit văzîndu-mă. Observasem asta la el din priviri şi din purtări, iar el începu să s^ dezvinovățească pentru că nu venise să mă vază, dîndu-i înainte că se luase cu trebile, că-şi reparase căruța şi mersese la Orangeburg în zi de tîrg să cumpere vite. N-am zis nimic la toate astea, şi cum nici unu' din nou nu părea să mai Vorbească fără oprelişti, ca-n vremurile de demult, mi-am luat curînd tălpăşița. Socot că bietu' băiat s-a bucurat să scape de mine ; se temea, poate, că dacă veneam prea des în casa lui, s-ar fi putut lua diavolu' după mine, făcînd şi la el acelaşi prăpăd. Ştiam precis unde-1 dodre şi nu-i făceam o vină din asta, sărmanul «■â nu-1 ştiam cine ştie ce corajos, cu toate că, altminteri, se cufundase atît de adine în Biblie, încit ar fi avut mai mulți sorți de izbîndă decît mine într-un răzbel cu Ne- «uratu'. Şi-ar fi trebuit să nu se teamă de nici o înfruntare !

întors la coliba mea singuratică, mă simțeam mai amărît ca orieînd. Norocu' mă părăsise, mi se dusese luată priceperea la vînat şi pescuit, n-aveam nici familie, nici prieteni. După ce-am întors eu pe toate fețele silivația mea, mi-am zis că trebuia să vîslesc mai departe, pîn' ce-oi ieşi din mocirlă, iar de nu izbuteam, nu-mi rămînea decît să mă dau la fund şi n-avea decît să mă-ngroape cin' s-o găsi tăman pe locu' unde zăceam ! Mi-am curățat puşca, da' fără tragere de inimă. Am închis însă ochii, nevoind să-mi mai bat capu' cu ce-avea să mi se mai întimple, şi i-am dat înainte. Cînd se făcu ziuă, îmi luai cîinele ce-1 aveam de la Sam şi plecai în baltă, pregătit pentru orice, da' fără un plan anume. După o vreme cîinele stîrni un iepure luînd-o la fugă pe urmele lui, şi nici că l-am mai zărit în ziua aceea. Neam âe traistă ce-mi era, după ce-a obosit, s-a furişat pe muteşte înapoi acasă, unde s-a-ntins pe prag, aşteptînd, mi-nchipui, să viu eu să-i dau mîncare. Poate-1 speriase ceva rău de tot în pădure ! Cine poate şti ? Nu-i purtam pică. N-aveam cu inima aia. Alt'dat' l-aş fi croit cu gîrbaciu'.

Văzîndu-mă rămas fără cîine, m-am întors ca să vî- nez curcani pe dmpurile cu mazăre ale lu' Patterson. N-am văzut încă nici unu' şi jumate din zi fusese deja irosită. P'orma am stîrnit un cîrd baban de potîrnichi, da' n-am vrut să trag cu-ncărcătura pentru curcani. Am înlocuit-o. am dat pe gît ceva whisky şi-am plecat după potîrnichi. Le petrecusem cu privirea şi văzusem unde poposiseră. Am pornit într-acolo, făcînd un mic ocol ca s-ajung la ele ascuns de-o mică pădurice din apropierea Micului Lac. Credeam că le pot păcăli. Vă puteţi da seama cît îmi căzuse din coş de-ajunsesem să las baltă vînătoarea de cerbi şi de curcani ca să-ntind curse unor păsări atît de amărîte ca potîrnichile.

Ei, de păcălit am reuşit să le păcălesc. M-am tîrit îndeajuns de-ncet şi-am ajuns lîngă ele, fără să-mi foşnească o singură frunză uscată, ori să-mi troznească *o* singură crenguță sub tălpi. Iată-le acum în fața mea, aduna-ntr-un şir lung, ciugulind cu lăcomie şi fără să-mi bănuiască nici un pic prezența. Prileju' era grozav, după cum se rînduiau în linie dreaptă, la cuiburile de mazăre. Nu iscusința vînătorească mă interesa, ci păsările ! Ştiam că trebuie să nimeresc de prima dată, căci biata mai- că-mea avea acu' trebuință de carne. Ii plăcea grozav păsările. Apropiindu-mă aşadar cît mai mult de cîrdu' de potirnichi, am ochit şi-am tras, făcîndu-le să se rostogolească în toate părțile ! Poate nu făcusem gaurâ-n cer, da' tot am cules de pe jos nu mai puțin de nouă păsări. Iar inima-mi tresălta de bucurie, căci îmi părea că puşca şi eu însumi fusesem în sfîrşit dezlegați de vrajă şi că mă scăpasem de diavol şi de toate cursele lui. Am scos de-a dreptu' un chiot de bucurie în vreme ce adunam păsările — cele mai multe moarte, doar la una ori două a trebuit să le sucesc gîtu'. Da' bată-vă norocu', bunii mei seniori, taman cînd ridicam potîmichile de pe jos. în culmea bucuriei, gîndind că tot rău' se-ndreptase acu" auz acelaşi țipăt — „Hu ! Hu ! Hu !", de data asta, aproape în urechea mea. Mi-am încleştat dinții şi i-am dat mat departe cu incărcatu' armei. Amestecînd pulberea, am strecurat înăuntru o duzină de plumbi, gîndind că s-ar putea să mă fi atacat însuşi întunecimea Sa în persoană. Nu isprăvisem eu treaba, cînd auz un glas şi, Domnu vă binecuvînteze, ce credeți c-a fost pe mine, cînd ani desluşit pînă şi vorbele. Pînă atunci n-auzisem decît un fel de voci, da' niciodată cuvinte, afar' de drăcescu' „Hu ! Hu ! Hu ! ', dacă poți socoti astea cuvinte grăite de oameni. De data asta însă, în urechi îmi răsunară şi vorbe.

— Şi care-au fost acelea, Paddy ?

— Mi le-amintesc egzact. Zice glasu' :

— Hu ! Hu ! Hu !. Paddy McGann, păcat! N-ai de gînd să-ți bagi mințile-n cap ?

— Dar bine, Paddy, văd că făcea versuri. Lupta cu propriile tale arme.

— Nu asta crez că urmărea, căci glăsui mai depai'te şi lără rimă şi fără temei. Zice el apoi;

— Ce faci aici ? îmi ucizi păsările — puişorii mei dragi, bucuria copiilor mei !

Mă uit eu in sus şi-mprejur să văz cine vorbeşte. Da’ nu se vedea nici neam de neamu’ lui! Şi p’ormă, glasu, era nefireş — nu semăna cu al nici unui om pe care-1 auzisem vr’odată. Nu era ca al lu’ Patterson, sau Dewitt, ori ca al dumitale, Wharncliffe. Nu semăna cu vocea nimănui. Era un glas gros, răguşit, de parcă vorbitoru’ ar fi avut troană, ori ca şi cum glasu’ ăsta ar fi venit din- tv-o hrubă, fiind însoţit de-un soi de sforăit şi chicotit ce semăna mai mult cu afurisitu’ „Iiu ! Hu ! Hu !“ decît cu risu’ unui om. Eu nu ştiam ce să zic, ci doar mă holbam în toate părţile, făr’ să văz nimicuţa, afar’ de pădurea deasă de pe malu lacului şi de-un ciot de copac uriaş, înnegrit, peste care părea să fi trecut focu’ şi care ieşea la vedere în faţa tufişurilor verzi. întreb în cele din urmă :

— Cine dracu' poate fi ?

Grăieşte glasu' :

— Pe cine vrei să vezi ? Dacă de mine-i vorba, fii bogat la minte.

Zic eu atunci :

— Oricine-ai fi, ieşi la iveală şi lasă-mă să te văz!

Se-auzi atunci blestematu' de Hu ! Hu ! Hu ! şi zice glasu' :

— De parcă nu m-ai privi chiar acu' drept în faţă !

— Unde ? întreb.

— Aici, âce eL

— Nu te văz ! Arată-ți chipu' şi de eşti om pe măsura mea, pui eu mîna pe tine, drăznite-ar. chiar de-ai fi muiat tot în pucioasă.

— Hu ! Hu ! Hu ! Mai uită-te-odată, ori ai orbu' găinilor ?

Am căscat ochii-n toate părţile, da' n-am văzut nici om, nici drac ori altceva care să fi putut avea acel glas ţ

— Cine eşti, am întrebat, şi *unde* eşti ?

—• Eu mi-s stăpînu' păsărilor, zice el. Le-am crescut pentru pruncii mei.

— Prunci! m-am mirat eu în sinea mea. Nu poate *ti* diavolu', mi-am zis atunci, că n-am auzit să aibă copii t

Bată-vă norocu', seniorii mei, nu-mi venea în minte mar£a familie a pruncilor diavolului de pe lumea asta. De-atunci mi-am tot frămîntat mintea şi-mi dau cu părerea, deşi Sfînta Scriptură nu ne-o spune, că la facerea bărbaţilor şi-a femeilor, Satana îşi vîră coada în aceeaşi măsură ca Marele Stăpîn al Universului însuşi. Da' nu voi să vă supăr cu gîndurile mele. I-am răspuns nu- maidecît:

— Păsările tale ! Tu, stăpîn ! Ieşi la vedere şi-om vedea de-ai mai mult drept la ele ca mine.

— Eu le-am crescut, netrebnicule, aşa cum creşte o bătrînă puii, cu pricepere şi hrană bună. Şi-acu' vii tu şi mi-i ucizi, c-a ucide se cheamă a le lua la ţintă ps toate-n şir în vreme ce stau făr[5] de habar pe pământ! Nu le-ai dat nici o putinţă de scăpare. Vânător eşti tu ? Blestemată. fie ziua cînd ai pus mîinile tale betege pe-o puşcă ! Da' te-oi pedepsi eu pentru crimele tale, tică- losule. O-i avea eu grijă să nu mai capeţi o bucăţică de came ! Tu şi vînător ! Hu ! Hu ! Hu !

Glasu' se-necă într-un soi de ţipăt de bufniţă ce făcu pădurea să răsune. De data asta vedeam roşu 'naintea ochilor de mînie. Aş fi putut înfrunta şi douăzeci de diavoli, nu numa' unu'.

— Cine eşti ? am strigat. Ieşi la iveală, drăznite-ar Cel de Sus !

— Cine mi-s ! Asta-i bună ! Păi, mai bine ca pe ming nu cunoscuşi pe nimeni vr'odată. Eu îs stăpînu' tău I Ţi-am cumpărat şi trupu' şi sufletu', ca să ştii pe cine trebuie să sluješti, fiinţă netrebnică !

Am luat foc, nu alta. Ca scos din minţi, am urlat:

— Ah, dacă tu-mi eşti stăpîn, vino şi dă ochii cu , mine, să pot vedea cum îţi suceşti botu' şi cum ţi se-nro-

şeşte pleazna cînd îmi dai porunci ! Ieşi numa' din ascun-zătoare, frumosu' meu stăpîn, iar eu ţi-oi fi umilu' slujitor.

— Of, da' orb mai eşti, nesăţiosule ! Nu mă vezi chia* !n faţa ta ? Eu mă uit la tine, iar tu mă priveşti drept în faţă! '■

Şi chiar atunci, pe sufletu' meu, am şi văzut — da' a fost ca o fulgerare — am văzut un ochi mare, roşu, privind către mine din trunchiu' uriaş şi hîd de copac, dş cartf v-am pomenit. Nu fusese decît un singur ochi ce părea să lucească dintr-o hrubă întunecată şi mi-am amintit de ochiu' ce mă veghea adeseori din flăcările focului din vatră. In clipa cînd l-am zărit, fără să mai stau pe gînduri ori la taclale, mi-am dus puşca pînă Ia ochi şi-am ţintit drept în el !... Atunci a răsunat glasu' Iui dogit:

— Hu ! Hu ! Hu ! Şi te mai dai mare vînător, care să se ia la-ntrecere pentru un juncan, cînd nu poţi nimeri ochiu' taurului nici de la douăzeci de paşi ! N-ai făcut decît să-mi zglrii fluierele picioarelor, hulpavule !

Vedeam ochiu' ce mă fulgera şi mai mare ca 'nainte, şi-atunci îi zic :

— Data viitoare am să mă descurc mai bine. Imi ridic iar puşca la ochi şi, ţintind mortal, slobozesc încărcătura celeilalte ţevi. Numa' ce-auz atunci un alt:

— Hu ! Hu ! Hu ! Oh, ce mai ţintaş ! Mi-ai pîrlit sprinceana, nătărău lacom ce-mi eşti. Să tragi de două ori în stăpînu' tău ! Mă-ntreb ce-o să mai faci acu' ?

Simțeam de-acuma cum dă veninu' afară din mine de furie şi, cum nu mai aveam altă încărcătură în puşcă, m-am repezit asupra buşteanului atacînd, cu arma-n chip de baionetă, pchiu' ce părea şi mai mare şi mai roşu ca 'nainte. Am țintit mortal.

— Buştean ori diavol, Zic eu, ii bună şi țeava, dac-am rămas făr' de gloanțe !

Mai precis nu țintisem în--viața mea şi nicidnd nu s-a-nfipt o baionetă mai drept; căd am împuns chiar în gaura rotundă din trunchi de unde căzuse un nod, şi-n care lucise ochiu' c-o clipă mai devreme.

— Socot, zic eu, că ți-am întunecat ocheanu' !

— Hu ! Hu ! Hu ! dă de veste fiara, nu mi-ai închis decit fereastra din faţă, ticălosule. Şi mă-ntreb ce-o să mai cerci acu'.

— Asta o să vezi numaidecît, i-am zis, pe cînd trăgeam de puşcă, da' se-nţepenise acolo şi nu ieşea cu toate sforţările mele, ca şi cum ar fi fost o pană înfiptă cu bună ştiinţă.

— Hu ! Hu ! Hu ! De ce n-o tragi afară, ticălosule ? Ce crezi

că-mi place să-mi astupi fereastra ? Pune osu’ -la bătaie şi trage. N-ai pricepere de vînător ori de pescar. Ar trebui să ai puterea unui săpător, ca bătrînu’ de tă- ttnetu’, ăl de plecă ’naintea ta şi n-o să spui unde.

Mă orbea furia. Văzînd că nu pot scoate puşca, i-am dat drumu" şi să mor de vă mint, domnilor, în aceeaşi clipă puşca-mi căzu singură jos. Da' nu-mi păsa. Nu mai era încărcată, aşa că am lâsat-o să zacă unde căzuse M-am repezit asupra blestematului de ciomp, înafăcîndu-l cu amindouă brațele. Chiteam să-l țiu strîns şi să-i dau înconjur’ pîn’ l-oi găsi pe Spurcatu’ ce s-ascunsese în- dărătu’ lui. Numa’ că, aivă-vă Domnu'n pază sufletele cinstite, ce credeți domniile voastre, bunii mei prieteni şi seniori ? Ciompu' de copac se prăbuşi cu mine chiar în clipa cînd il coprinsei în brațe, de parc-ar fi fost putrezit de la rădăcină — la fel cum s-a-ntimplat cu trun- chiu’ de chiparos din baltă —, şi ne-am rostogolit impreună la pămînt, cînd eu peste el, cînd el peste mine, şi tot aşa ne'am dat de-a berbeleacu’ pe coasta dealului, eu ne- ’ voind să-i dau drumu’ şi, după cum îmi părea, lipindu-se şi el, blestematu’ de mine, ca şi cum ar fi avut mîini. Nu ştiu cum se ținea de mine, chiar şi fără să-l țiu eu, chiar şi după ce-am vrut să-i dau drumu’. Socot că ne-am rostogolit pe deal mai bine de zece-cinşpe picioare, pîn' ce-am ajuns chiar pe malu’ lacului. Atunci m-am dezlipit de el şi m-am dat oleacă ’napoi, cercînd să-mi recapăt suflu’ şi coraju’. Am alergat p’ormă să-mi iau puşca, cu gind s-o-ncarc şi să văz ce pot izbindi cu gloanțele mele, căci dacă putusem să-i zgîrii fiarei fluierele picioarelor şi sâ-i arz sprîncenile, nădăjduiam ea dup-o vreme să-i strecor şi ceva plumb in trup. Da’ vă jur pe sufletu’ meu, cînd m-am întors cu puşca-n mînă, nu se mai vedea nici un buştean pe toată fața pămîntului curat şi netetd. în schimb, în vreme ce stăm cu puşca pregătită şi cercetam în jur, auz deasupra capului tunînd un „Hu ! Hu ! Hu !“ şi-apoi foşnetu’ celei mai mari perechi de aripi, nu ca ale bufniței, ce nu fac zgomot în văzduh, ci-un fel de iureş, ca o acvilă ce se prăvale din vîrfu’ unui pin înalt drept în spinarea unui vultur-pescar.

CAPITOLUL XIII

„Cu filtj.'Hiful ăsta « ni o cor bă

Ajuns aici, Paddy se opri, înfierbîntal şi emoţionat, şi dădu pe gît o duşcă fără nici o introducere. Trebuie să spun că nimeni nu ar fi putut poevesii cu mai multă însufleţire. îşi însoţea cuvintele de gesturi cu instinctul şi pasiunea unui actor înnăscut. Se ridica adeseori de pe scaunul său pentru a sublinia dramatismul unor scene, acoperea cu paşi mari podeaua, se posta în faţa nostrâ. gesticula cu braţele, în vreme ce chipul ii radia de inteligenţă- şi fiece trăsătură exprima pe rînd sentimentele de mînie, uimire, furie ,ciudă, dezamăgire, groază.

— Și-acum, zise el, cerîndu-vă iertare, domnilor, pentru că m-am cinstit fără să vă aştept şi pe dumneavoastră, dar nădăjduiesc că veți face la fel, de-ar fi şi numa' ca sâ nu mă ruşinați pe mine — acuma, ce mai ziceți ? Şi ce puteam eu gîndi ori crede după cele auzite şi după războiu' cu-ase- menea fiară ce n-avea alt chip afar' de-un trunchi de copac ars de fulger ? Răspundeți-mi acum, bunii mei stăpîni. cu toții, şi dumneata, Wharncliffe, şi dumneata. Jamison, dumneata, Carroll, ori dumneata, Stylus.

Cîteva clipe nu răspunse nimeni. Adevărul e că toţi cei de faţă păreau să fi amuţit de uimire. Povestitorul arăta atît de serios, de firesc, chiar solemn, şi părea să creadă cu religiozitate în tot ceea ce spusese. în cele din urmă, Waharncliffe întrebă fără menajamente :

— Aveai ceva whisky la tine în ziua aceea, Paddy ?

— Ei, na ! M-aşteptam eu. Dumneata, Wharncliffe. pui tot timpu' ciudăţeniile pe seama whisky-ului şi de fapl ori de cîte ori ţi-am povestit de neobişnuitele mele igzpe- renţe, n-ai găsit altceva mai bun de zis decît că eram cuc şi altă pasăre. Ştii, Wharncliffe, n-ai încrcdere-n oameni, ori eu socot că o cuvenită credinţă în oameni ne duce în mare măsură la cuvenită credinţă în Dumnezeu ! Ce vezi dumneata la mine de te-ndoieşti că aş judeca lucrurile

limpede ? Doar ştii că nu ţi-aş spune o minciună ! Oi i eu nu-s atît de nătîng, îneît să crez în orice, iară o pricină întemeiată ; şi mai ştii c-auz bine, văz bine, îs zdravăn la trup şi n-am nervii zdruncinaţi ; şi că, prin urmare, de crez in ceva, n-o fac din teamă. Eu nu m-am speriat. La-nceput aveam îndoieli, că mă luase pe nepusă masă. Da' n-am dat niciodată 'napoi şi-am înfruntat mereu năpasta cu dîrzenie ! Şi nu o dată am fost pus la-ncercare, ci de-o sută de ori. Ia seama la toata istoria asta ce ţine- aproape de cinci ani — şi nu s-a isprăvit încă — obseivâ numa' cum se-mpleteşte ea fir cu fir. din vremea cind am simţit prima oară că mi s-a dus norocu' ; după aia. zgomotele, şoaptele şi glasurile ; apoi îngrozitoru' chiot .,Hu ! Hu ! Hu !“ ce-mi răsuna in urechi ori de cîte ori eram mai nenorocit şi mai nenorocos ; şi-apoi ciudata fentă a bă- trînului cerb : întîmplarea cu jivina nevăzută şi moartea ciinilor ; şi scalda în rîu ; şi răfuiala cu buşteanu' — şi încă nu v-am spus tot.

— Nu, mi-ai răspuns, totuşi, cu privire la whisky, Paddy. Argumentaţia ta e cuceritoare, dar am şi eu versiunea mea în cazul tău. Vrei deci să-mi spui dacă aveai **la** tine whisky în ziua aceea ?

— Fireşte c-aveam ! Nu plec aproape niciodată fără marfa asta dac-o am în casă ! Am luat o sticlă cu mine **la** plecare, căci

aveam să lipsesc toată ziua, iar dimineața pişcă un vînt aspru şi pe jos înghețase. Da‘ sticla aia singură mi-a ținut ziuantreagă şi-mi rămăsese mai bine de jumate pentru dupăamiază.

— Ai terminat-o atunci ?

— Doar după ce-am ajuns acasă.

— Mîncaseşi ceva în ziua aceea, Paddy ? întrebă Jamison. ;

— Nu pusesem nimic în gură !

— Aha ! Şi cît era de mare sticla, Paddy ?

— Cît era de mare ? Păi, o sticlă obişnuită de-un sfert. Da’ de vă-nchipuiți că-s eu omu’ pe care să-l dea peste' cap o asemenea sticlă ce mi-a ținut de la răsărit de soare pînă la apus, apoi se vede că nu ştiți cu cine stați de vorbă ! Cînd îi vorba de. băutură, am făcut eu fapte

mai mari, iar măsura era de cîteva ori pe-atîta. Nu mă fălesc

cu asta, țineți seamă, îi numa' o mărturisenie.

— Dar pe stomacul gol, Paddy.

— Parol, asta-i drept, făr-o-mbucătură-n el! Nu ! Nu ! domnilor, bunii mei prieteni şi seniori, nu eram beat. în ziua aia, vă zic eu, şi-nlăuntru' meu era în bună pace. Eram treaz ca acuma, cînd nu văz nici un diavol în vrun buştean, ci doar nişte licori faine ce-ar putea adormi diavolii' buştean!

Aluzia era prea limpede pentru a crea confuzie şi am umplut paharele numaidecît. Înclinîndu-se ca un senior în fața

celor prezenți, aruncîndu-şi semeț capul în aer, în care ochii luceau ca ai unei pisici sălbatice, Paddy dădu pe gît paharul ca pe-o nimica toată. Desfăcîndu-şi larg umerii şi îndreptîndu-şi complet trupul, el ne apăru ca un bărbat cu adevărat masiv.

După o pauză, în care noi băurăm ceva mai moderat în cinstea lui, ne spuse :

— Mi-s om cinstit, bunii mei prieteni, şi ştiu cînd îs ameţit. Da' atunci nu eram. Şi-o porţie atît de mică nici n-ar putea să mă turtească vr'odată. Nu, vina-i a dumneavoastră, bărbaţi înţelepţi şi învăţaţi ce vă aflaţi, care- ncercaţi tot timpu' să găsiţi un temei pentru orice, iar de nu-1 găsiţi, nu măi credeţi în nimic !

Da* ascultaţi ce vă spui eu, domnilor, că nici nu trebuie să

găsiți temeiu' a toate, căci de-ați putea-o face, nu l-ați mai căuta deloc pe Dumnezeu şi, ceea ce-ar fi şi mai rău, n-ați mai avea nevoie de El! Oamenii n-ajung să aibă-ncredere unii-n alții pe calea minții, ci prin nişte tainice simțiri ale lor — nici ei nu ştie de ce ori cum, şi totuşi se pogoară asupră-le. Cu toate astea, ei se-ncăpățînează să afle ori să scornească un temei pentru credința lor. lacă-tă, numa' deunăzi, auzii unu' din oamenii noştri mari ținînd o cuvîntare la o adunare populară care-a-nceput prin a spune că „un zid impinitrabil s-a ridicat între el şi subiectu' cuvîntării sale" — chiar acestea fură cuvintele. Da' ce să vezi, după aia i-a dat 'nainte, sporovăind o juma' de ceas despre povestea aia şi-ntorcînd-o pe toate fețele. Acuma, dac-a zis că zidu-i impinitrabil,' nu credeți că s-a făcut vinovat de-un mare păcat, încercînd să răzbată prin
el ori să-I doboare ? Dumnezeu l-a făcut eu bună ştiință impinitrabil, ca să nu fie străpuns.

De cînd a-nceput necazurile mele, m-am tot gîndit la . treburile astea — la făcăturile tainice şi la minunățiile întîmplate în vremi trecute ; n-a trecut nici o zi, nici-un ceas, în care să nu mă fi gîndit, aşa cum poate un om sărman, făr' de ştiință de carte. Socotința mea, domnilor, îi că Dumnezeu are felu' Lui de-a vorbi cu oamenii şi de-a lucra asupra lor, fie în persoană, fie prin trimişii săi, da' în aşa chip, îneît să-i *împiedice* a gîndi şi răstălmăci temeiurile Lui ; căci altminteri, mai mult ca sigur că îngîmfarea i-ar face pe oameni să puie 'nainte temeiurile lor, uitîn- du-le pe-ale Domnului! De-aia le-ncurcă El aşa des judecata, după cum zice şi la Scriptură. Găseşte el o cale pentru a-i face sâ-1 *simtă* şi să se *teamă* de El şi să-l *cunoască,* cu toate că nu le trimite nici un cuvînt pentru mintea sau înțelegerea lor de rînd.

— Toate bune şi bine le zici, Paddy, replică Wharncliffe, dar, de dragul celor» prezenți, aş vrea să-ți pun o întrebare.

— Dă-i drumu' Wharncliffe, da' crez că ştiu ce urmează.

— Poate, vom vedea. Spune-ne, aşadar, dacă "şi tovarăşii tăi au avut acele vedenii ori au auzit acele zgomote în acelaşi timp cu tine.

— Crez că nimeni în afară de Sam. Hartley, iar despre igzperența lui atunci cînd a fost cu mine v-am povestit

— Aha ! Şi el a auzit *primul* ?

— Cum adică, primul ?

— Cînd i-ai atras atenția, auzise şi el zgomotele ?

— Nu, dar le-a auzit p'ormă.

— Adică după ce i-ai spus în repetate rînduri despre ele şi doreai să le audă şi*eL

— Aşa-i! Eu i-am spus primu'.

— Ştii, Paddy, în cărţi poţi citi de numeroase asemenea cazuri. Sînt oameni care au văzut spectre — năluci — păşind ţanţoşe prin camerele lor şi aşezîndu-se pe propriile lor scaune, în vreme ce nimeni altcineva, din aceeaşi cameră, nu vedea nimic ! Dacă o pereche de ochi pot vedea ceva, de ce nu şi două ? Dacă o pereche de urechi pot auzi, de ce nu toate ? Faptul că nu toţi văd şi aud dove-

deşte că persoana care susține că percepe ceva neobişnuit este afectată de o boală oarecare a nervilor sau creierului, după cum a bănuit şi prietenul tău, Hartley.

— Nu greşeşti prea mult, Wharncliffe. Am spus-o de la bun început : nu puneam la-ndoială faptu' că <jin pricina păcatelor mele — şi socot c-aveam destul de multe ca s-ajung la mîna Necuratului — se prea putea să mă li îndepărtat tot mai mult

de Domnu' şi să mă fi tras mai aproape de Satana, iar el a profitat de asta ! îi ce m-am sforțat să vă zic chiar eu : că, aşa după cum. intr-o anume stare, trupu-i mai la cheremu' bolii, tot aşa se poate sâ rămîie şi sufletu' făr' de apărare în fața puterilor ce lucrează asupra lui. Dumnezeu îşi alege profetu', crez eu, dintr-un anume soi de oameni tăman din pricină că sufletu' acestuia poate fi mlădiat după cum pohteşte El. Tot aşa şi diavolu' îşi joacă miracele asupra celor ce-a rămas făr' de scut în fața vicleniilor şi ademenenilor sale. Să zicem că merg la Charleston în miez de vară doi oameni de prin părțile noastre ; unu' din ei i-a frigurile galbene şi moare. în vreme ce de ăl'lalt boala nu se prinde. De ce ? Numa' pentru că de unu' se ia toate bolile, iar de ăl'lalt, ba ! Unu se duce, iar altu' rămîne, şi doar amîndoi au trecut prin aceleaşi întîmplări : amindoi tot într-o casă, amîndoi au tras în piept acelaşi aer, au făcut aceleaşi treburi, i-a bătut la fel soarele şi i-a răcorit aidoma noaptea. Tot aşa şi cu sufletu' omului ! Dacă prin ce fac şi gîndesc îmi deschiz sufletu' Puterilor Văzduhului, ele mă poate înşfăca şi ține tot aşa cîlă vreme inima mi-e neagră, iar simțămintele, gindurile şi faptele îs împotriva legilor riaturalnice ale Domnului. Că-s legi cu-adevărat. Mă pui în calea unei locomotive şi-s zdrobit. De nu mă puneam acolo, nu se-ntîmpla nici o nenorocire. îmi prinz deştu-ntr-o menghină şi mi-1 fac praf. Nu aveam decît să mi-1 feresc şi eram în siguranță. Toate puterile lucrează potrivit legii şi nu se-ntreabă al cui ii trupu' ori deştu' ce nimeriră sub roți sau în menghină. Ele merg mai departe şi da<£ ezistă un trup de zdrobit şi dacă nu. Iar în ce priveşte Puterile Văzduhului, legea îi aceeaşi ca pentru roată ori menghină. Ele lucrează tot timpu' ca nişte vîntoase, — cu regularitatea cu care se mişcă soarele, luna şi stelele —, în vreme ce noi, oamenii, intrăm ori nu în puterea lor potrivit faptelor,
gîndurilor şi simțămintelor noastre. Dacă mi se-ntîmplă să am pohte rele sau să mă dedulcesc la vr'unu' ori toate din cele Şapte Păcate Capitale, mă bag în jugu' ăstor puteri la fel cum aş intra sub roată ori îrt menghină, aruncîndu-mă sub ea ori prinzîndu-mi deştu' cu bună ştiință. Şi poate, domnilor, că firga unui om îi mai neapărată decît a altuia. Unii oameni nu păcătuiesc mult, fiindcă nici nu se omoară cu lucru'. Cunosc oameni la fel de nevinovați ca nişte iepuri : care doar le şed, mănîncă şi dorm şi le scoți vorba cu cleştele. Alții fac mereu cîte ceva, muncesc, căci altfel nu se simțesc în largu' lor şi n-au stare. Eu mi-s unu' dintr-ăştia. De nu fac ceva bun. poți îi

sigur că voi face ceva rău. Şi oamenii de soiu' ăsta îs mereu în primejdie, căci pe ei îi va alege pentru lucrarea lor Providenţa ori Satana. Pe ăi de tîrîie brîu', care nu fac nimic, nici nu-i pui la socoteală că-s oameni. Ei vin pe lume şi se petrec din lume şi nimeni nu-ntreabă de ei cîtă vreme stau şi nimeni nu le duce doru' cînd au plecat î Socot că nici n-au suflet, după cum nu le foloseşte la nimic, niciodată. Şi cu toate că nu fac nici un rău, apăi nici de vr'un bine nu-s în stare şi cine poate spune ce-i în mintea ori inima lor, sau cît de păcătoşi ar fi fost de-ar fi avut destulă bărbăţie-n ei cît să fie ceva. Acuma, de-o fi de bine, de-o fi de rău, mulţumesc bunului Dumnezeu că mă făcu om ! Nu-s atît de .leneş sau de fricos ca să nu-mi fac'treaba şi să nu-nfrunt orice primejdie. Cu toate că eram învineţit-şi juljt tot după încăierarea cu blestematu' de buştean, simţeam oarecare mîndrie că mă războisem cu Sarsailă şi că-1 băgasem dedesubt, chiar dacă m-a aruncat apoi şi s-a rostogolit peste mine, umplîn- du-mă de vînătăi. Nu-mi închipui că i-am pricinuit cine ştie ce rău, da', drăzni-l-ar Cel de Sus, m-am ridicat asupra lui de mai multe ori şi, după aia, mă cam cei'ca pohta să-l încalec iar !

— Dar, Paddy...

— Aşteaptă puţin, Wharncliffe, încă n-am isprăvit. Dumneata-mi vorbeşti de unu' care vede o nălucă, stînd pe scaunul său sau plimbîndu-se prin toată camera, în vreme ce nimeni altcineva n-o mai vede şi zici că asta dovedeşte că nici nu ezistă vr'o nălucă, ci de vină-i numa' creieru' şi* nervii bolnavi ai ăluia de-o vede. D'apoi
dreaptă socoteală mai îi şi-aceea după care ăl'de nu vede şi n-aude să poată judeca pe cel dăruit cu văz şi-auz ? ti ca şi cum ai chema pe unu' care nu ştie ceti să spuie dacă altu' ceteşte bine din carte. Tot ce poţi spune despre asemenea oameni îi doar că n-au văzut şi n-au auzit. Omu' se duce cu nuntea prea departe da' nu îndeajuns de departe şi asta nici măcar n-are legătură cu ce spui eu. Că un spirit nu-i trimis ca să fie văzut, aşa cum vezi orice lucru obişnuit. Dacă-i trimis pentru o persoană, iar nu pentru alta ,nu mi-e greu să pricep de ce va legiui Domnu' ca el să fie văzut şi auzit de acea singură persoană. Ea-1 vede mulţumită unei puteri anume ce i-a fost dată ca să-l vază, iar ceilalţi oameni — douăzeci, să zicem — ce se găseşte cu ea în aceeaşi odaie, nu vor auzi şi nu vor vedea nimic potrivit aceleiaşi legi. Păi, şi-n viaţa de toate zilele se poate-ntîmpla să-

şi coboare cineva glasu' pîn' la şoaptă pentru a-mi spune mie ceva, în vreme ce dumneavoastră, oricât ați fi de-aproape:, nu veți auzi nici un cuvin- țel, sau poate nici nu veți observa că-mi vorbeşte. Asta-i sau un dar al omului de-a vedea şi auzi un spirit, sau o stare anume a sufletului şi trupului care face ca vederea şi auzu' său să fie mai bune. Ştiu eu de căzu' unui om aşa de bolnav, că-1 aşteptam să-şi dea duhu', care s-a ridicat în capu' oaselor în pat zicînd : „Soseşte frate-miu ; auz calu' lui venind pe cale." Bolnavu' se-afla Intr-o odaie-n- chisă ; drumu-i la juma' de milă de-acolo şi nici unu' din cei trei ce ne-ntîmplaserăm să fim lîngă el, cu toate că aveam auz bun, nu desluşeam nici un zgomot. Cu toate acestea, fratele lui călărea în dipa aceea pe drum. Boala poate ascuți văzu' şi-auzu' ce pot fi atunci chiar mult mai bune decît cînd omu-i sănătos. îar Domnu' se poate folosi de starea bolnavului ca să-i trimită o vedenie sau cuvinte în auz. Sau poate aşa-i voia Lui, potrivit cine ştie cărei trebuințe, ca nimeni să nu vază. Acuma, vederea unui strigoi, a unuia întors dintre morți, sau a unui înger îi pusă pe seama miracolelor. Da' poate zice cineva că-i asta o minunăție ori ceva nefireş, dacă îngerii şi spiritele ne-nconjură-n tot timpu' ? De credeam în nemurirea sufletului, atunci spiritele pot fi pretutindeni, plutind în văzduh. Minunăția-i doar că le vedem şi auzim, ca

şi cUm ar ține de legea Domnului ca muritorii să nu vază pe cei morți, pe spiritele şi îngerii Lui. Ori dacă asta-i legea, ca văzu' obişnuit al omului să nu desluşească spiritele, apoi îi limpede că numa' ăla căruia-i fură trimise le poate vedea.

— Aceasta, Paddy, e ceea ce se cheamă o axiomă asupra celor puse in discuție.

— Nu prea ştiu, Wharncliffe, ce-nseamnă asta. Mai potrivit mi-ar părea să-mi ceri o ezplicație a celor puse-n discuție. Da' nu-mi întrerupe tălmăcirea mea. Poate-n. auzu' dumneavoastră, care sînteți oameni învățați, ea să pară prostească, da' mie mi-a dat multă bătaie de cap.

Care vra să zică, Domnu' şi-a trimis îngerii şi spiritele şi, potrivit Sfintei Scripturi, a venit El însuşi cînd a avut a-i spune

omului ceva anume şi socot că, ori de cîte ori trebuie făcut acest lucru din nou, El îl face sau pune pe alțu\ Şi-aş zice eă-s multe miare de oameni în amărîta asta de lume nătîngă ce mai are şi-acu' nevoie de semnu' Domnului ca-n urmă c-o mie de ani. Imi pare că faptele «jamenilor nu s-au schimbat mult, cu toate că ei s-au îngîmfat şi mai şi din pricina puterii lor de judecată şi-a fumurilor filozof eşti. Eu crez că Domnu' îşi trimite îngerii la cel care prin felu' cum trăieşte zi cu zi, cum simțeşte şi gîndeşte, se apropie cel mai mult de El. Şi tot aşa socot că şi diavolu' se poate face simțit de cel care se poartă în aşa fel îneît să-i îngăduie a-şi lua nasu' la purtare. Crez că. pînă-n ziua de azi Domnu-şi alege slujitorii — poate că fără ca ei să ştie asta ; iar ei se supun ca nişte orbi, şi El îi pregăteşte pentru ce-are de-niăptuit, lucrînd într-un fel ori altu' asupra sufletelor lor, simță- mintelor, minților, speranțelor şi temerilor. Le trimite vedenii care, socot, îs uneori ca nişte vise, da' mai limpezi şi tot în vise-i şi povățuieşte. Uneori se poate-ntîmpla ca un om să nu poată fi salvat decît printr-un leac puternic ; sau îndreptat pe căile bune şi abătut de la cele păcătoase ; sau chiar s-ajungă şi el să ştie c-are suflet defel. Ştim, bunăoară, că Saul — iar mai tîrziu, Pavel — a fost oprit de-a mai persecuta poporu' lu' Dumnezeu de-o lumină din cer ce l-a orbit şi de-un glas ce strigat-a către el, zicîndu-i de rău' ce-1 făptuise şi de binele pe care-1 vroia acum Domnu' de la dinsu'. ŞL cu toate că oamenii care era cu el a văzut lumina, *totuşi ei n-au auzit glasu'.* O curte de jurați l-ar învinui pe Pavel c-a jurat strîmb, din pricina oamenilor care-a fost cu el şi-ar jura câ n-a auzit de glasu' cu pricina. De ăst fel îs miracele Domnului : ele nu-s obişnuite, glasu' şi vedenia-i pentru, unu' iar nu pentru mulți, iar spiritele îs văzute şi glasurile auzite fie de cei ce li se deschid printr-o anume stare a sufletului, fie din dorința anume a lu' Dumnezeu de a-i pregăti pentru scopurile şi foloasele sale. Cît priveşte chestiunea că unu' aude iar alții nu, îmi pare că nu-i o dovadă-n care să te-ncrezi nici cînd îi vorba de afaceri obişnuite. Iată, spre igzemplu, vechea mea cunoştință, Barnaby Flint din Lexington, care-i miop şi n-ar putea distinge nici să-l omori o veveriță de-un puiet de pin. îi beteşugu' lui trupesc. Cum ar putea el jura că vede mai bine ca mine ? Tot aşa îs pe lume şi suflete betege ca ale celor care nu văd mai departe de un' le-ajunge interesu' burții ori banului : ăia care toată viața n-au gîndit, simțit ori îndrăgit altceva decît să-şi umple pîntecu'. să mâ- nince, să bea şi să se ghiftuiască. Sau cei setoşi de cîştig — lăcomind Ia ban cu tot dinadinsu' şi vînzîndu-şi sufletu' ălui de pe comoară !

Ei bine, cum ar putea un asemenea ins să vază ori să se bucure de darurile lu' Dumnezeu ? El n-ar ochi decît pentru o singură pohtă. Aşa se-aruncă oamenii, din pricina pohtelor lor. in calea Necuratului ! Şi diavolu' îşi are miracele lui, şi el lucrează asupra celor ce-alunecă in menghina ori sub roțile lui. Cît despre năluci, domnilor, pare ciudat, da' mulți oameni buni din părțile noastre păstrează pînă-n ziua de azi credinței că tăman amărî- tele, sărmanele, necuvintătoarele dobitoace din bătătură pot vedea spiritele ; de cîini se zice că le-ar vedea în tot timpu' şi de-aia urlă şi latră cît îi noaptea de lungă.

— Ar fi mai firesc să presupunem că au dat hoții iama la cotețul cu găini sau la pivnița cu carne. —

— Latră ei şi la ăştia, da-n alt chip. Am cunoscut oameni care-şi dau pe ochi cu scursorile din ochii cîinilor, gîndind că poate-aşa or vedea şi ei spiritele. Doar se povesteşte undeva-n Cartea Sfintă de-un animal care-a
putut vedea un spirit, iar omu', ba : atunci cînd măgărița lu' Balaam a văzut pe îngeru' Domnului ce s-aşezase-n drum. * Şi s-a mai întîmplat inc-o minune, cînd a vorbit măgărița.

— Dovedind că Balaam era un măgar şi mai mare.

— Nu vorbi aşa, Wharncliffe ! Nu se cade, nici din partea dumitale, nici a altuia. Da' socot c-am zis destule despre asta. Nu dau două parale pe tălmăcirile ce le-am auzit de la inşii mai înțelepți ca mine cînd îi vorba de spirite. Răspunsu-1 ăflu-n Sfînta Scriptură, ca şi-n sufletu' şi-n cugetu' meu şi .tot aşa în ale celor ce-şi povestesc tainicele temeri. Cînd trece peste ei năluca de la miezu' nopții, ei cred din adîncu' sufletului şi tremură cu păru' zbîrlit, ca a' lu Iov. N-o văd, da' o simt şi dîrdîie din toate-ncheieturile. Iar mai apoi, fiindcă simțămîntu' acesta-i foarte neplăcut pentru ei, după cum au şi vrut Puterile, se muncesc să-şi scoață întîmplarea din cap şi să-şi convingă prietenii că nu-i adevărat, de-ar fi şi numa' pentru a-şi ascunde spaimele. Ascultați ce vă zic, prieteni, în toate sufletele noastre dăihuie ceva trainic care-atunci cînd bate ceasu', în toiu' nopții, pe cînd petreceți singuri în întuneric, vă va spulbera ca pe-o pleavă toate temeiurile şi socotelile ce v-ați făcut la lumina zilei! Am cunoscut eu mulți inşi care scăpară limba pe gît de rîs cînd stau laolaltă cu alții şi venea vorba de strigoi, şi-n schimb noaptea erau cei mai mari fricoşi. Era peste putință să-i faci să meargă cu tine-n cimitir după căderea

* Vechiul Testament *(Numerii.* 22 : 22—3.r»

întunericului ! Eu m-am dus şi-am' şi dormit acolo, iar odată am dat o mînă de ajutor unor doftori tineri ca să dezgroape nişte leşuri pentru disecţie. Era meseria lor şi-aveau dreptu', în schimb nu era treaba mea şi-am făcut rău că m-am băgat. Mi-a părut rău p'ormă, ori de cîte ori mi-am amintit. Multe gînduri m-au mai frămîn- tat cu privire la năluci, spirite, vrăjitorie şi la lucrarea diavolului ! Ore-n şir stam în pirogă atunci cînd nu puteam prinde nici un peşte şi-mi frămîntam capu' să desluşesc limpede ce mi-s eu pe lume, ce trebuie'să fac şi
y ce-mi face Domnu', ori ce-1 lasă pe diavol să-mi facă şi cu cît gîndeam mai mult, cu-atît pricepeam că ezistă o mie

de lucruri josnice şi diavoleşti ce ne subjugă cu puterea lor şi cu-atît simțeam că noi, oamenii, ne grozăvim prea tare cu-nțclepciunea noastră muritoare, sforțîndu-ne să găsim cîte-un temei pentru, chiar acele lucruri pe care Dumnezeu le-ff aşezai mai presus de toate temeiurile şi iscodirile. Is sigur că el a ridicat ceea ce numea vorbi- toru' ăla un zid impinitrabil între noi şi-o mie de taine, iar noi n-om putea doborî zidu' pîn' ce n-o binevoi EL Trebuie sâ credem însă că multe lucruri de dincolo de-a- cest zid lucrează pentru noi şi-asupra noastră, dacă în' bine ori în rău, numa' Domnu' ştie'! Da' eu crez că-n bine ! Şi-atita lucru ştiu, că-n ciuda tuturor necazurilor, supărărilor şi ofuscărilor, în ăşti ultimi cinci ani am fost mai bun ca' nainte cînd nu mă tulbura nimic !

CAPITOLUL XIV

4

ne scape cerul De-acest
tărîm cumplit FURTUNA•

Urmă o pauză. Era evident că Paddy avea nevoie de puțină odihnă. îşi umplu pipa, se aşeză şi pufăi o vreme cufundat întro tăcere adîncă, pe care nimeni nu părea dispus să o tulbure. Cele spuse avuseseră menirea să ne pună pe gînduri, aşa părea să socotească Paddy. Scurtul schimb de replici dintre Jamison şi Wharncliffe cu privire la superstiții în general nu-1 făcu nici măcar să ridice privirea, d continuă să tragă cu nădejde din pipă. între timp, puținele cuvinte schimbate de cei doi se stinseră şi se aşternu o nouă tăcere expectativă. Eram cu toții hotârîți să-l ascultăm pe Paddy pînă la capăt, fădnd noapte albă.

La un semn al lui Wharncliffe, am umplut ceştile din ceainicul aburit. Am băut cu toţii şi în cele din urmă

Paddy fu invitat să-şi reia povestirea. Menţionez că arareori îl întrerupeam, şi atunci doar cu una sau două întrebări scurte. Nu am considerat necesar să le notez. Adevărul e că oricare ar fi fost opinia noastră, seriozitatea povestitorului, vioiciunea, ritmul şi însufleţirea ce atingeau uneori elocinţa, şi asta cu

aerul cel mai firesc din lume, toate erau de-o asemenea natură, că nici unul din noi nu se simțea înclinat să-l întrerupă. Ar fi putut fi un mare orator, ar fi strălucit pledînd ca jurat. Nu se îndoia nimeni că avea o încredere oarbă în fiece cuvint rostit. Faptul că-şi bătuse mult capul pînă ce ajunsese la o credință nestrămutată în pneumatologia sa particulară era de asemenea deasupra oricărui dubiu. El reluă, nu povestea, ci aceeaşi „tălmăcire"; de mai înainte.

— Ei bine, domnilor, vedeți cît de mult m-am gîndit ; şi m-am întrebat, dacă era cu-adevărat diavolu' şi voia sâ se răfuiască cu mine, de ce nu se arăta sub adevărata sa înfățoşare, în loc să se vîre sub coaja zgrunțuroasă a unui trunchi de pin pe jumătate ars ? La care mi-am răspuns : diavolu' îşi ştie cel mai bine interesu'. Poate lua ce-nfățoşare pohteşte ! Şi p' ormă, care-i adevăratu' său chip ? Cine poate spune ? Odată auzi că-i ca un şarpe, alt' dată că-i un dragon, — care-mi pare a fi un soi de caiman cu aripi —, iar alteori ni se spune că vine ca un înger al luminii — ceea ce, socot, îi ca şi cum ar arăta aidoma celei mai frumoase femei din lume ! Curînd mi-a venit în cap însă că ori de cîte ori îşi fac de lucru cu oamenii, spiritele iau forma cea mai fireşă cu putință ! Iov vede noaptea o umbră — iar umbra-i fireşă nopții. Doar că era mai adîncă şi mai întunecată. In toate sitivațiile cînd am văzut, ori mi-a părut c-am văzut năluci, acestea au trecut pe lingă mine ca un nor sau ca o umbră. Cîteodată. parcă mă ful- ger-o lumină-n pădure şi, cînd mă uit, văz un luminiş între copaci ce-arată ca un trup de cm. Auz p'ormă-n pădure cîte un zgomot ce mă face să sar ; îi. ca foşnetu' unei aripi de pasăre, ori ce-i mai fireş pădurii decît foşnetu' unei aripi de pasăre ? Da' cu toate că era asemănător, era şi deosebit ! Şi de ce era să mă sperie ? Cînd auz zgomotu' *adevărat,* nici nu sar, nici nu-mi arunc ochii-mprejur. Văz co- pacu' *ădevărat,* sau trunchiu' *adevărat,* da' dinspre ele nu răzbat glasuri şi trec mai departe. Da' toma' dnd nu m-aştept la nimic şi nu mă tem de nimic, o aripă mă şlerge-n treacăt, o mînă mă apasş pe umăr, ceva trece pe lingă mine. Apoi auz glasurile aproape sau departe, care sună ca nişte glasuri omeneşti, doar atît cît să mă facă sâ simt că nu-s omeneşti ! E-o taină a sufletului, domnilor,
— o minune — ceva ce tine sufletu' viu şi-l face sâ vegheze ne'ncetat ; ce pune stavilă inimilor noastre'prea îngîmfate şi cutezătoare cînd îi vorba de cele lumeşti : şi care ne abate de pe calea lăcomiei, fie câ-i vorba de hrană, băutură ori bani ! Aşa gindesc eu, domnilor, despre toate acestea.

Da să mă-ntorc unde rămăsesem. M-am dus acasă după lupta aia cu buşteanu' ori cu diavolu' fără să simt cine ştie ce durere trupească pînă a doua zi dimineață. Atunci am văzut că eram acoperit tot de vînătăi care dureau al naibii ! M-am sculat însă şi m-am luat cu treburile prin gospodărie, reparînd gardu' pentru bătrînă mea maică şi construind un coteț pentru porci. Ea-mi văzu fața j uliță şi-nvinețită şi mă-ntrebă ce mi s-a-ntîmplat.

— Cinstit iți spui că m-am rostogolit peste un buştean noduros.

Potîrnichile ce pricinuiseră în primu* rînd tot necazu' fuseseră gătite pentru masa de dimineață şi bune şi grase Ie mai găsirăm ! Dacă diavolu' le crescuse într-adevăr ca pe pui. ştiu că avusese belşug de boabe ca să le hrănească. Bătrînă şi cu mine mîncarăm cîte două de fiecare, iar celelalte două ne rămaseră pentru prînz. în vreme ce ronțăiam .oasele, nu puteam totuşi să nu mă gîndesc la cele ce-mi spusese fiara despre josnicia de-a ataca păsările aşezate pe pămînt ! Ştiam că avusese dreptate. Nu aşa împuşcă un vînător adevărat potîrnichile. Da' eu de carne aveam nevoie, nu de frumusețea sportului. Şi adevăru-i că ajunsesem să mă-ndoiesc aşa mult de priceperea mea. că n-aveam încredere în sorții mei de izbîndă în caz că le-aş fi ațintit din zbor.

Adevăru-i insă la mijloc. Am trudit la fermă toată ziua şi-am pus cițiva purcei la-ngrăşat. Crez că nu mai e nevoie să vă spui — Wharncliffe ştie — că am o fermă grozavă la Răscruce. Chiar grozavă, nu ! îi destul de săracă

— pămîntu' adică — şi nu-i cine ştie cît — doar vr'o sută

şaizeci de acri. Avem în schimb o căsuță bunicică de bîrne, cu un coridor lat pe mijloc ; două odăi mari, de op'şpe pe douăzeci * şi două cămări, cam pe jumătate cît ele. Am o grădină de-un acru şi semănăm acolo cît să ne-ajungâ. N-avem decît doi negri, unu' bătrîn care munceşte la cîmp, cultivînd grîu, mazăre şi cartofi, iar ceal'laltă, o fată de ajutor în casă. Bătrînă mea maică — odihnească-se-n pace — torcea şi țesea singură şi făcea toate pînzeturile, chiar şi la şaptezeci de ani. Aveam un catîr pentru lucru-n gospodărie, iar eu îmi țineam calu' meu de călărie, tare fain, un mînz de-al lu' Reliance. Vacile ne dădea lapte şi unt şi mai țineam şi nişte scroafe mari, care ne asigura şunca. Slavă Domnului, că diavolu' n-avea putere şi-asupra vacilor, porcilor, păsărilor, asupra cîmpului sau fermei ! Socot că numa' păcatele mele mi-aduseseră necazu' pc cap ! Ferma o ferea pe bătrînă de lipsuri şi-o ferea de frig. Cîtâ vreme norocu' a fost de partea mea, am bucurat-o cu toate bunătățile de care puteam face rost — zahăr, cafea şi ceai — că-i plăceau, da' nu trebuie să-nşir acu' toate fleacurile.

---

* Aprox. 6 7 m".

Am rămas acasă vr'o două zile. după care. simţind că mi s-a ostoit durerile trupului. în cea de-a treia, chiar după piînz, am luat drumu' bălţii. M-am dus la locu' unde mi luptasem cu trunchiu' d^ copac şi-am cercetat în jur, da' n-am dat de urma nici unui buştean, nici în picioare nici pe jos ! Mă înarmasem cum putusem mai bine pentru încă o luptă pîhă-n dinţi, cum se zice — în caz că pohtea diavolu' să dea iar piept cu mine. îmi luasem arma, cuţitu' lung de vînătoare şi-un pistol de buzunar.

Ştiam, desigur, că toate-s arme contra trupului, da' socoteam că dacă diavolu' avea de gind să-şi ia din nou un trup muritor sau unu' de lemn, trebuia atunci să se aştepte la vr'o vătămare corporală. Pe acestea le puteam *i-âtăma,* ştiam asta, chiar dacă spiritu' rămînea neatins î Trebuie să vă zic, insă, că-n ultimele două zile începusem să buchisesc la Biblie ca un învăţăcel tînăr. La lumina focului, după ce se culca bătrînă, mă lungeam pe cuptor, deschideam Cartea Sfîntă, punîndu-mi-o dinainte pe duşumea şi ceteam, ceteam, pîn' ce mă durea ochii. De-mi.

venea vr'un bine de la cetit, nu ştiu ; da' mă ridicam şi-mi spuneam rugăciunile şi cu osebire mă rugam să-mi dea Domnu' ajutor şi-nțelepciune. De voia să mă-ncerce, nu-i ceream decit puterea de-a răbda şi lăsam în seama Lui să hotărască de-aveam să fiu. doborît de Nefîrtatu', pierind în fundu' întunecatei Gheene, ori să mă slobozesc pe veci din strînsoarea lui ! Vroiam să mă scap, chiar dacă această ' bătălie a mea avea să fie şi ultima, o încleştare pe viață şi pe moarte. Simțeam că nu mi-ar fi putut ucide decît trupu' bicisnic ! Mergeam la război ca un oştean al Domnului

— un voluntar în oastea Lui — şi cu toate că nu era cine ştie ce de ăst oştean, aveam totuşi inima plină de credinţă şi îndeajuns de cutezătoare pentru a nu se face cît un purice în faţa Necuratului, nici de-ar fi fost să mi se-arate în carne şi oase ! M-am dus deci la culcare şi-am dormit buştean pîn-a doua zi, cînd, ,după cum v-am zis, am por- nit-o pe cîmp cu puşca şi cuţitu' şi-am început să răscolesc pămîntu' în căutarea inimicului. Da', cum ziceam, nu era nicăieri de găsit. M-am apropiat de toţi buştenii bătrîni, avînd o-nfăţişare mai neobişnuită, şi-am început să-i împung cu puşca, să-i lovesc cu picioru' şi, de-ar mai fi avut şi nas, i-aş fi tras de el ! Am făcut totu', vă rog să mă credeţi, ca să-l stîrnesc pe dînsu' la luptă ! Da' făr' de folos şi m-am mulţumit Să-mi închipui că şi Sarsailă căpătase ceva vînătăi în trupu' său de lemn ^ ce nu se vindecaseră tot atît de repede ca ale mele !

Am rămas în bălți două ceasuri bune după ce s-a-ntu- necat. Ascultam țipătu' bufnițelor şi-am stîrnit din culcuş un cerb pe pămîntu' lu' Jamison, da' a țîşnit prea pe neaşteptate pentru mine şi nu aveam chef să-mi irosesc încărcătura — cîte cinci cartuşe şi-un glonte pe fiecare țeavă — pe pielea nici unei jivine afar[1] de cea pentru care pornisem la vînătoare ! în cele din urmă, răsări luna şi simțeam cum mă coprinde osteneala. 'Nainte de-a pleca, m-am lăsat însă în genunchi chiar acolo unde mă aflam, în partea cea mai întunecată a bălților ş^mi-am rostit din nou rugăciunile ! M-am făgăduit oştean Domnului, de mă voia în armia Lui, prinzîndu-mă cu jurămînt să nu mă abat niciodată de la porunca Lui din pricina ademenelilor inimicului Său şi-al meu ! M-am simțit mai uşurat după aia,

şi mai puternic şi, fiind tîrziu, am luat-o către ferma lui Saunders şi-am rămas acolo noaptea toată. A doua zi m-am dus acasă, unde l-am găsit pe Sam Hartley, care toma' venise să mă vază. Mai bine mai tîrziu decît niciodată !

El îmi aducea vorbă de la căpitanu' John S. Jennings, propritaru' unei mari flotile de plute, pe care vroia să le pilotez eu în jos pe rîu. Plutele era adunate toate la Can- non's Bridge,

aşteptîndu-mă. N-am pierdut mult timp cu pregătirile, ci m-am dus la căpitan ca să aflu ordinele, ajutoarele şi proviziile. Urma să capăt în grijă vr'o şapte- zeci de plute încărcate cu cherestea şi vr-o duzină de plutaşi — o flotilă destul de măricică. M-am făcut repede gata, căci mă grăbeam să-mi iau tălpăşiţa. Am strîns cît am putut de repede provizii pentru o călătorie de şase săp- tămîni : cătăţimi mari de şuncă şi făină, mazăre şi cartofi, neuitînd nici un bidon de trei galoane cu whisky. Purtam cu mine cuţitu' de vînătoare, puşca şi pistolu', de parcă aveam să dau ochi cu Spurcatu' după fiece colţ. Mi-am rostuit pluta-pilot cît mai îndemînos, am întărit-o cu piroane şi-am podit-o cu scînduri, că mie-mi place să mă simţesc bine şi în campamint. Aveam o cambuză bună şi-un cufăr de călătorie solid, c-o-ncuietoare zdravănă. Toate erau bune şi la locu' lor, iar la plecare m-a întovărăşit Sam Hartley cîteva mile, după care a coborît la podu' de cale ferată. Gîndese că Sammy se bucura-n sinea lui că-mi făcuse vînt şi se cam ruşina dă se ţinuse departe de mine atîta timp, mai ales că-mi ştia necazurile. Nu-1 puteam însă învinovăţi prea tare. îl ştiam fricos şi slab de înger şi nu-i pot purta pică unui om căruia-i place să ridice un zid cît mai gros între coastele lui şi pohticioasa furculiţă a Satanei. Aşa mi-am început călătoria şi nu-mi părea rău, bunii mei prieteni, căci, vedeţi, simţeam oarecare nădejde că, depărtîndu-mă de vechea aşezare, mă scăpăm şi de vechea tovărăşie şi-mi puteam redobîndi norocu' pierdut. Nici nu-mi dădea prin cap că acelaşi diavol nemilos se va lua după nune, dîndu-mi bătaie de cap într-un alt ţinut Nu aveam nici un temei să crez ci iubirea lui pentru mine era aşa de mare, îneît să-l poarte departe de casă !

CAPITOLUL XV

Plecarea — Călătoria — Prima zi — Inamicul din buştean — O baie in Ocean

— Presupun că urmează călătoria, Paddy !

— Acuma vine. N-ați mers niciodată pe rîu c-o plută, preacinstite fețe ? Nici cu barca ?

— Niciodată, Paddy.

— E-un rîu tare dulce şi frumos — limpede şi bun de băut şi umbrit de copaci aproape tot drumu' pîn' la sără- turi. Poţi pescui ori vina în timpu' călătoriei. M-am luat după un cerb care înota în rîu şi l-am prins de coarne. Cîteodată vînam şi pescuiam zilnic. Trăgînd într-un vultur a aflarprima oară Brii ton Elzy că trăiesc scrumbii in rîu' Edisto. Coborind odată cu

barca, a zărit un vultur- pescar ce s-a repezit în rîu. scoțind un peşte strălucitor. O clipă mai tirziu, vede cum se repede o acvilă uriaşă la vulturu' pescar, din vîrfu’ unui chiparos înalt. Cum îl vede, vulturu' pescar scoate un țipăt, dă drumu" la peşte şi-şi ia zboru’. Acvila prinde peştele mai ’nainte să cază în rîu şi se-ntoarce-n chiparosu' său. Britton coborî pe mal cu puşca, se furişă pină mai aproape şi slobozi focu’. Nu nimeri acvila, care-şi luă zboru’, în schimb, de frică, aceasta lăsă să-i cază peştele. Britton îl ridică şi văzu că era scrumbie. Atunci aflarâ prima oară oamenii L-ă-n rîu îs scrumbii şi asta trebuie să se fi întîmplat cu vr’o patruzeci de ani in urmă. Mi-a povestit chiar Britton. De-aici puteți vedea, dragi prieteni, cum se poartă omu’ cu omu’ în lumea noastră păcătoasă. Unu-1 fură pe cel'lalt. Mai întîi, înşfacă vulturu’-pescar peştele ; acvila fură de !a vultur’-pescar, iar omu’ smulge acvilei bucățica de ia gură. Aşa merg lucrurile ! Asta facem de dimineață pînă seara şi nimeni nu-i sigur de lingura de supă pîn’ ce n-a dat-o pe gît. Socot că d-aia înfulecă unii cu-atîta grabă, ca să fie siguri ; şi-i dau drumu-n jos pe gîtlej, gogîlț, gogîlț, făr’ să mai dea de lucim dinților, de unde se zice

> că vine dispepsia şi boala de ficat.

Cu-adevărat e-un rîu fain acesta şi-l iubesc şi l-oi iubi pînă-n ziua de-oi muri. Vă păzească însă Domnu' s-aveţi parte de călătoria ce-o făcui eu cînd am luat comanda flotilei căpitanului Jennings.

— Cum aşa ? Ai avut ceva aventuri ?

— „Avinturi“ le ziceţi dumneavoastră... Păi, naufrîn- giai de-a binelea şi rătăcii pierdut în larg.

— Ai naufragiat, Paddy, ? Dar cum asta ? E o călătorie periculoasă ?

— Nici pomeneală, de căşti ochii şi de ţii pe Necuratu' la distanţă. Nici că s-a mai pomenit un rîuleţ atît de nevinovat, ce-alunecă-n jos, murmurîndu-şi cîntecu' de moarte în drum spre mare. Pîn' la sărături nu te pîndeşte nici o primejdie şi nîfci după aia, dacă-ţi cunoşti meseria. şi-o faci ca un bărbat adevărat, cu ochiu' treaz la vîntoase, palirii, la strîmtori şi porţi. Pentru plute ezistă pericolu' împotmolirii în cioturi de copaci sau uragane.

— Ce-nţelegi priţi „uragane" ?

— Copaci doborîţi de uragane ce stă ascCinşi în rîu, scoţind doar rîtu' ori un corn, cu care-ţi prind pluta ca-ntr-un cîrlig. Da‘ lăsaţi-mă să le zic cum voi eu. Crez că ştiţi lungimea de la punctu' de pornire şi pîn' la pontonu' lu' Parker îs cam trei sute treizeci de mile. Cînd ajungi la ponton, eşti de-acu‘ la sărături.

— Ce sînt sărăturile, Paddy ?

— Cum, nu ştiţi ? Păi, palii iile. Cînd ajungi acolo nu mai mâsori distanţele-n mile, ci după flux şi reflux. Reflux-ţi poartă pluta de la Jacksonborough la Willtown Bluff ; altu', pîn' la Canalu' Black Island ; treci prin canal în rîu' Dawboo ; apoi, un alt reflux te ia şi te duce pin' la Canalu' lu' Petei- ; treci prin canal şi iaiă-te în rîu' Slana ; refluxu' te duce la Slana's Bluff ; aici e-un loc unde, dacă bate vîntu din faţă, poţi avea necazuri', întîrziindu-te zile-ntregi pîn' s-ajungi la White Point ; de la Slana's Bluff la White Point, n-ai nevoie decît de-un refux, cu un vînt bun, care-o să te poarte prin Braţu' lu' Peter şi Braţele Lungi. La White Point se-mpreună cu rîu' Slana, de unde poţi zări marea cea mare — marele ocean însuşi ce se-ntinde-n faţa ta, rostogolindu-şi valurile în toată măreţia. De la White Point te ia fluxu', purtîn- du-te pîn' la Canalu' Mortului ; treci de Micul şi Marele Ingadoo, lăsînd pe Aligator în stînga şi Delta lu' Reynold în dreapta. De la White Point pîn' la Nou' Canal, riu-i socotit periculos, căci, vedeţi, de ambele părţi îs multe răsuciri şi

brațe de mare şi-i cu putință să-ți înghită vîrteju' plutele, iar cînd se-ntîmplă asta, trebuie musai să te-ntorci cu r.efluxu' în canalu' principal ; iar de uiți să-ți legi plutele în ăst loc, ai un minunat prilej să fii măturat în larg, aşa cum mi s-a-rntîmplat mie, şi-atunci te-a văzut sfîntu'. Dacă bate vîntu', plutele nu pot înainta de la White Point la Nou' Canal. Te-afunzi în delta cu apă adîncă şi-acolo-ți putrezesc oasele, de nu-ți vine-n ajutor vr'o răbufnire a mării ; şi chiar de ieşi de-acolo, cînd treci pe lîngă Point, se prea poate să te sufle vîntu' pe malu' opus şi-acolo rămîi iarăşi, de nu te scoate fluxu' mării. ŞL chiar şi-atunci, dacă bate vîntu', te poate sufla în fălcile veşnice ale mării ! Eli, să mergem mai departe. De la Canalu' Mortului te ia fluxu' pînă la Narrors ; un altu' te poartă prin Nou' Canal şi te varsă în Delta Bisericii ; eşti în capătu' lu' Stono. De aici te poartă un reflux la Rantowle şi altu' la Wappoo şi-ajungi în rîu' Ashley, avînd în față bătrînu' oraş Charleston, oe se 'nalță din ape ca o uriaşă broască țestoasă, pur tind în spate o puzderie de turle, biserici şi case. Odată cu refluxu', traversezi rîu' Ashley spre oraş — voi să spui dacă-i vîntu' bun ; am cunoscut multe flotile ce n-au izbutit a traversa zile şi sâptămîni întregi. De nu se iveşte nici o stricăciune, aşa curge o călătorie obişnuită. Am făcut cu ani în urmă un soi de hartă a rîuhii, pentru Wharncliffe, şi crez c-o mai are.

Wharncliffe încuviință din cap.

— Am făcut-o pe cînd era el în Adunarea Legislativă şi voia să taie un canal între Edisto şi Ashley, pentru a înlătura toate primejdiile şi greutăţile navigaţiei ; da' crez că se vor mai petrece ateva rînduri de oameni pîn' si se-apuce Adunarea Legislativă să ducă *la* împlinire hotărârea asta care-i prea înţeleaptă pentru nimicnicia vremurilor noastre şi pentru pricepera oamenilor de rînd. Trebuie s-aşteptăm şi de la oameni cum aşteptăm de la Dumnezeu; şi pîn' ce nu le luminează El calea cea
dreaptă, în zadar aşteptăm. îi mai cu seamă treaba ălor din Charleston să puie umăru' că ei înghit tot negoţu' de pe Edisto, care-i marele fluviu furnizor de cherestea al oraşului. Dacă duşmanu' ar bloca acu' drumu' pe rîu' Stono şi ar urca spre partea de nord a lu' Edisto, el n-ar putea căpăta nici măcar o tufă sau o scîndură din partea asta, decît pe calea ferată, ceea ce ar însemna să-i coste mai mult aţa decît faţa. Treaba asta trebuie lăsată însji în seama legislatorilor, că ei îs oameni înţelepţi care ştiu să spuie da şi nu şi ronţăie alune de pămînt în vreme ce-ntorc problema pe toate feţele.

Iată-mă-s dară plecat, simţindu-mă ceva mai vesel decît în toată vremea din urmă. Sam Hartley călători cu mine pîn la încrucişarea cu calea ferată, unde-şi luă rămas-bun şi sări pe ţărm. Bietu' băiat ! Mă iubea, da' tare se mai temea de diavolu' meu ! îmi dădu o mulţime de sfaturi despre cum să-mi fac cu regularitate rugăciunile şi-mi dărui o Biblie de buzunar din care să cetesc. Părea să crează că, părăsind ţinutu' şi plecînd aiurea, aveam să fiu lăsat în pace. Da' nici nu pusese el bine picioru' pe ţărm că şi auzii un „Hu ! Hu ! Hu !" de-mi ţiuiră urechile, chiar de dincolo de mine, din vîrfu' copacilor, şi-am ştiut că fiara mă pîndea ! Mă rugam să fi venit doar ca să-mi spuie ,.rămas-bun". Da' nu asta clocea el în cap, după cum veţi auzi mai tîrziu.

Vremea era bună, la fel şi rîu' ; aproape plin din mal în mal şi părînd să n-aivă cioturi ori uragane. Mă rostui- sem cît se poate de bine pe pluta pilot; aveam o cambuză, după cum v-am zis, iar în bucătărie, toate cele trebuincioase de-ale mîncării şi băuturii. Făceam focu' pe-o vatră de lut. Negrii şi-avea şi ei provizii frumuşele de şuncă, făină şi cartofi. Unu' din ei cînta din scripcă şi cu toţii erau muncitori şi destul de la locu' lor pentru nişte oameni de culoare. Ne distram de minune, coborînd în jos pe rîu, şi trăiam laolaltă ca o familie bine rînduită ce nu duce lipsă de nimic ; unde fiecare ştia ce are de făcut şi nu da 'napoi de la treabă. Ne mai rămînea destul timp

pentru scripcă, joc şi cîntec. **In** primele cinci zile, toate merscră ca pe roate.

Cînd am ajuns la rîu’ mare, am legat laolaltă plutela.

Intîlnirăm mulţi alţi plutaşi veniţi din nord. îi ştiam destul de bine pe cei mai mulţi. Printre albi. era şi unu* Kiah Clarke, un ins mărunţel şi fistichiu, cu chelie, iar în vîrfu’ ei, c-un cucui, făcut, socot, cu vr’un ciocan într-o încăierare de noapte. Nu putea zice niciodată o vorbă, far' să-nceapă cu „drăzni-m-ar sfîntu' ! Zice el :

— Drăzni-m-ar sfîntu’, Paddy, ieşişi iarăşi pe rîu..j

sau :
. — Drăzni-m-ar sfîntu. Paddy, da' tu n-ai ceva de pileală pentru un fîrtat însetat ? şi tot aşa. P'ormă, mai era şi Bill Bars, un bâtrînel mărunţel de şaizeci şi şapte- de ani. c-o voce subţirică, unsuroasă şi tărăgănată, care vorbea tot timpu' de „Sallv şi copiii şi calu' meu, Pompey“.
Se fălea grozav cu toţi şi poate cu Pompey cel mai mult. Intr-o zi, l-am văzut făcînd un salt de zece picioare de* pe mal pe plută, iar cînd l-am întrebat ce l-a speriat aşa rău, mi-a strigat :
— Sâ n-am parte de Sally şi de copii de nu era ăla un caiman cit Pompey, calu' meu de mare.
Avea tot timpu' caimanii pe buze şi gindesc că şi-n inimă. Mai era p'ormă corcitura aia de Solomon Johnson, da-1 ştiţi cu tpţii de pescar, vînător şi plutaş, că tare iscusit mai îi la toate.
Ne împăcăm bine cu toţii. Nu-i nevoie să vă spui cum am trecut de „Virteju' Drumeţului" ori de „Pontonu' lu' Silliman", aproape de Jacksonborough. Cînd am ajuns la Braţu' Graham, am legat plutele la mal. Am ascultat cum cînta scripcă la localu' lu' Nelly Miller şi-am coborît cu toţii, şi albi şi negri, ca să ne distrăm niţel. Se-ntunecase de-a binelea. Da-n faţa casei lu' Nelly, ca şî-năuntru, era mare luminăţie şi puteam auzi tîrşiitu' şi tropăitu' dănţuitorilor. Trebuie să ştiţi că Nelly Miller şi fetele ei nu ţinea chiar cea mai rispictabilă casă din lungu' rîului. da' pentru plutaşii noştni neciopliţi, era un loc tare plăcut, unde să-şi dea-n petec, iar ea le lua banii, găzduindu-i bine.
Ajunşi acolo, dădurăm de vr'o treizeci de persoane, bărbaţi şi femei, albi şi negri, furaţi cu toţii de antren, sărind, ţopăind, dănţuind şi cîntînd, în vreme ce un scripcar negru le cînta de-a valma tot felu' de cînfece. Era băutură din belşug ş-o bună parte din bărbaţi, ca şi cîteva femei erau deia cuc şi altă pasăre.
Cu noi, înghesuiala crescu. Abia de-aveam loc să-ntoar- cem. Ani intrat însă cu toţii — nu era să ne lăsăm tăman noi de căruţă, iar eu mărturisesc că eram la fel de dornic s-o fac lată ca toţi ceilalţi. în vreme ce băutura trecea de la unu' la altu', camera se făcea tot mai mică, înghesuiala tot mai mare, aşa că jumate din cei de faţă ieşiră în curte şi-ncepură să dănţuiască acolo. Se iscă atunci o sfadă din. pricina scricparului, de care trăgea şi unii şi alţii. îi puse capăt scripcaru' meu, care intră-n horă, împăcîndu-i pe toţi.
Am petrecut toată noaptea şi, adunîndu-se danţu', băutura, cîteva încăierări ş-o ploaie de blesteme şi-njură- turi, ne trezirăm a doua zi cu căpăţînile mahmure. Era luna mai şi ziua următoare veni cu nori şi ploaie, da' tot am pornit mai departe.

Cînd am ajuns la White Point
— şi-am ajuns cu bine — se dezlănţui o adevărată urgie de tunete şi fulgere. Ani legat plutele la White Point şi-am tras la localu' Mamei Jordan ca să mai facem un zaiafet. Ultimu', de la Nelly Miller, nu făcuse decît să ne încălzească şi să ne deştepte pohta pentru altu'.

Ne-ncinserăm dară la un chef de pomină, birid, jucînd, blestemind şi-yfurisind, chiuind şi 'bătîndu-ne. Eu m-am luat la harţă c-un marinar pe nume Ben Blower, care crez că fugise de pe-o goeletă de coastă. Era un ins osos, zdravăn, şi fără-astîmpăr, veşnic pus pe gîlceavă. Ca toţi marinarii, ţinea să comande pe uscat şi-mi trimise scripcaru' la pămînt c-un brînd, din pricină că ţinea seamă de poruncile mele, iar nu de-ale lui. Eu nu puteam sta
• deoparte şi privi cum joacă el fotbal cu un negru de sub comanda {nea, aşa că i-am tras una marinarului sub ureche, făcîndu-1 să sărute podelele. S-a ridicat însă repede şi s-a repezit la mine, arătîndu-se un inamic destul de năbădăios. Pîn' la urmă, l-am burduşit însă de nu se mai putea ţine pe picioare şi nu mai vedea 'naintea ochilor. Dimineaţa m-am sculat şi eu, nu-i Vorbă, cu nasu' umflat şi ochiu' drept în doliu. Lupta a pus o vreme capăt jocului, da' nu şi aghesmuielii. M-am adăpat fără oprelişti de la gura clondirului, la fel cu ceilalţi. Bătaia m-a trezit însă în bună măsură şi-atunci mi-am amintit de plute şi de White P'int. Dînd inc-o duşcă pe gît, m-am strecurat afară,

în aeru' sece al nopții. Era o noapte întunecată, cu cer acoperit. Nu se zărea nici o stea. Toma' dam să mă-ntore în casă, cu gînd să şed lîngă foc, să trag din pipă şi să pui capăt pflelii c-o duşcă de spirt curat, cînd auzii deasupra capului blestematu' „Hu ! Hu ! Hu !“, răsunător ca tunetu' şi-ascuțit ca behăitu' unui măgar. M-a trecut un fior rece, căci părea să spuie : „Nu te-am lăsat dih labă, băiete. Al meu eşti şi-acu'. Te urmăresc şi te-oi urmări pînă-n pînzele albe !“

Chiotu' ăla îmi prevestea ceva rău, simțeam eu asta ; şi, băgîndu-mă-n sperieți, mă trezea şi mai tare din beție ! Băutura nu-mi muiase picioarele, numa' sufletu' mi-era mai ticăit. Atunci am început să mă socotesc cu mine însumi, zicîndu-mi : „Iată-ne-ajunşi la White P'int. avînd în față maTea cea mare : se-nvîltoară vîntu' şi-i un loc primejdios pentru plute. Am în grijă flotila căpitanului Jennings, de mâi bine de şaptezeci de plute, şi-n plus, o duzină de negri. Nu merge să mai bei, Paddy McGann. Nu merge să te ții din chef în chef şi din bătaie-n bătaie. Trebuie să-ți vezi de treabă, Paddy, să-ți vezi de plute ; să-ți vezi de negri, Paddy ; şi cu cît mai repede, cu-atît mai bine pentru toți."

Astfel gindind, am început să-mi strig negrii — Primus, Dick, Ned, Peter, Sam, Bob şi ăilalţi ; da’ pezevenghii nu-mi răspundea nici unu’ că toţi se furişaseră-n pădure cu cite-o fată. Am văzut limpede că n-avea nici un rost să pornesc 'în căutarea lor. Chefu-i prinsese în mrejele lui pentru tot restu’ nopţii şi, oricît i-aş fi căutat t>ri chiuit la ei, nu mi-ar fi folosit la nimic. Aşa mi-am zis atunci ; tot ce puteam face era să mă duc şi să inspectez plutele ! Coborîi şi-ncercai sfoara ce legai pluta pilot de butuc şi văzui că era la locu’ ei. M-am urcat la bord şi-am cercetat pretutindeni. Toate erau la locu’ lor. Nu crez să mai fi fost ţipenie de om pe nici una din multele plute oe se-nşira cît vedeai cu ochii. Mă plimbam de unu’ singur în sus şi-n jos. Noaptea se făcea tot mai rece. Să mai fi fost două ceasuri pînă-n zori. Auzeam cum geme afară cea mare*, ca un monstru uriaş ce simte că-1 tulbură ceva-n somn. Oriîncotro-mi întorceam ochii, nu vedeam decît un zid gros, cenuşiu, afar’ de partea-n care ardea focu’ Mamei Jordan — flacăra luptîndu-se cu ceaţa groasă ce părea că-ncearcă tot timpu’ s-o înăbuşe. Auzeam mereu chiotele, scripcă şi cadenţa paşilor greoi. Mă ardea pohta să mă-ntorc acolo şi să-mi sfîrşesc noaptea cu ei, da’ mă cerca o teamă nedesluşită că se-ntîmplă ceva rău dac-o fac. M-am plimbat mai departe pe plută pîn’ ce-am îngheţat. Mi-am amintit atunci de cambuză, unde era cald, şi de whisky, care-mi dădea totdeauna o căldură foarte plăcută. Eu mi-s omu’ care nu se gîndeşte de două ori. M-am dus la cambuză şi-am luat o duşcă ! Am ieşit şi-am început iar să mă plimb. Se-ntunecase şi mai tare şi ceaţa parcă mă apăsâ. Era atît de groasă, de-ai fi zis s-o tai cu cuţitu’. Nu vedeam nimic afar’ de ceaţa cenuşie, da’ hotaru’ cu apă nu-1 puteam desluşi şi nu puteam spune unde era ceaţa şi unde era marea. Auzeam geamătu’ vîntului şi-al mării la oarecare depărtare — gemeau de parc-ar fi avut suflet — asta era tot. Doar din cînd în cînd răzbea pîn’ la mine scîrţîitu’ de scripcă şi chiotele celor adunaţi la Mama Jordan. Cu vremea, slăbiră însă şi acestea. Asta socot din pricină că tot mai mulţi dănţuitori se-ntindea deoparte beţi criţă, să mai tragă un pui de somn pîn’ la ziuă, atît cît se mai putea în hărmălaia aia grozavă ce-i vlăguise. Eu nu puteam pune geană peste geană. Am mai dat o raită prin cambuză şi-am dat pe gît o-nghiţitură. Căscam de mi se rupea fălcile ; da’ tot nu mi-era somn ; simţeam doar că n-am pace şi hodină. Nu-mi amintesc cînd am pus capu’ jos. Trebuie să fi făcut-o pe jumate adormit, căci în vreme ce beam, îmi simţeam pleoapele închizîndu-se încet şi greoi, ca nişte porţi

uriaşe ce se răsucesc în ţiţînile ruginite. Crez c-am căzut de-a dreptu' un' m-aflam, de-ndată ce-am înghiţit tăria.

Altceva nu-mi amintesc din vremea cît eram treaz. Da'-n somn am avut un vis îngrozitor. Se făcea c-o bufniţă uriaşă, cea mai mare din lume, mă trăsese pe aripile ei afară prin horn. Călăream pe spinarea ei ca şi cum ar fi fost cal, iar ea mă purta cu toată viteza în jos pe rîu, scoţînd tot timpu' cele mai îngrozitoare ţipete „Hu I Hu 1 Hu !“ ce-mi căzuseră vr'odată-n auz.

Acuma, de-a fost doar vis ori de-am auzit cu-adevărat acel „Hu ! Hu ! Hu !“, nu pot spune cu siguranţă. Eu crez că L-am auzit şi din ce-o să vă spui mai tirziu, aşa o sâ credeţi şi dumneavoastră. Da' nu-i vorba de asta acu' ! Visu' ori ţipetele m-au trezit, ori una ori alta, sau poate amîndouă. M-am deşteptat însă şi-am văz\j&t că era ziua-n amiaza mare. In clipa următoare simţesc o smucitură a plutei, de parc-ar fi călărit pe-un val mare. Am sărit atunci afară din cambuză şi oh ! Dumnezeule, ce credeţi ? Călăream *cu-adevărat* pe-un val, iar în faţa mea avea să mă salte încă unu' ; şi-încă unu' ; şi-încă unu' ! M-am uitat în partea unde se ridica ceaţa şi m—a apucat un tremur din creştet pînă-n tălpi, iar inima mi se făcu cît un purice ! Mă aflam în largu' mării. num.ei' eu — eu de unu' singur — pe amârîta mea de plută pilot, înaintam cu toată viteza, iar pămîntu' era deja departe, scufundîndu-se la pupă !

M-am aruncat dintr-o dată-n genunchi. M-am rugat la Dumnezeu, ori mai bine zis. am încercat să mă rog, pentru salvarea şi mîntuirea mea ! Da' aproape că nu mai ştiam cum. Vorbele nu veneau. Mi se-nţepeniseră-n gîtl*»j. Mă-năbuşeam, de-a dreptu' !

Mi-am aminti-t atunci de Sam Hartley şi de toate rugăciunile şi predicile lui şi de ultimu' sfat de-a mă ruga mereu, iar eu uitasem de cum ne despărţisem ! Numa' ce m-am amestecat cu alţii şi-am şi uitat de orice altceva. M-am lăsat dus, ca un puşti caraghios, gîndind doar la distracţii şi desfătări, şi-ncă ce desfătări ! Oh, cît de prost mai fusesem !

Şi-acu’ unde **mă** afla^n ? înghițit de-adîncu' mărilor şi-p.coperit de ape !

Că asta avea să se-ntimplc cît de curînd. Dacă se-nte- lea vintu' şi se-nvolbura marea, ce mă mai putea scăpa ? Nimic alt" decît brațu’ puternic al Domnului şi minunik Sale făr' de sfîrşit !

M-am gîndit la sitivația mea. Iată-mă-s purtat toi mai departe, cît putea marea de repede, înspre marele golf ! Golful! Ce nume ! De-ajuns să te sperie numa’ el! Puteam fi tîrît pe coasta Cubei. Puteam fi sfârîmat în bucăți de vînturi şi de valuri cu mult ’nainte de-a ajunge acolo. Oricum ar fi fost, marea mă putea mătura peste- bord, unde mă puteau sfîşia rechinii mai ’nainte să-mi
închiză marea ochii ! Aş fi ajuns să simt o duzină de rechini trăgînd hălci de carne din mine. Şi cum gindeaiji astfel, mi-am adunat mîinile şi picioarele pe lingă trup, tremurînd din toate-ncheieturile.

Oh. Doamne, dac-aş fi putut zări o mică bucăţică de pămînt ! Orice creştet, d.e-ar fi fost să n-aibă mai mult de-un picior pătrat, pe care să stau. Up banc de stridii ini-ar 6 părut raiu’. Am privit în juru-mi, cătînd deznădăjduit ceva de care să m-agăț. In zare. țărmu' se-afunda toi mai mult şi nu mai zăream nicăieri decît marea făr de sfîrşit. M-am aruncat cu fața la pămînt şi-am scos un geamăt ce-ar fi putut sfîşia şi ceru’ !

După cîteva clipe de deznădejde, am simțit că trebuie să fiu bărbat — că trebuie să-ncerc — că trebuie să fac tot ce pot ca să micşorez primejdia şi să rezist cît mai mult cu putință ! Ar fi putu trece vr’o corabie care sâ mă zărească şi să mă pescuiască pîn’ ce nu era prea tîrziu. Am sărit în picioare şi-am început să cîntăresc lucrurile. Trebuia sâ gîndesc repede şi chiar gîndeam rapid ca o locomotivă..

Am alergat in cambuză. unde-mi țineam cufăru’. Aveam ciocan, secure şi cuie de vr’o douăzeci de bănuți Peste cheresteaua de pe plută, era vr’o duzină de scînduri libere. Le-am aşezat drept şi cruciş şi le-am fixat bine. bătind cite-un piron în fiece traversă. Am pardosit cu ele toată pluta, după care-am întărit-o : ştiam c-ar ține o lună şi pe-o mare agitată. Am luat p’ormă fusu' cîrmei. l-am desfăcut şi l-am înfipt între scînduri şi cherestea şi mi-am legat de el una din cămăşi sub chip de steag al naufiingia- tului. Era una din cămăşile mele noi, pe care urma s-o port cînd ajungeam la Chai'leston. Apoi am țintuit de doi buşteni chiar şi fundu' cufărului, ca să nu-1

poală lua marea, oricît ar fi fost de năbădăioasă. După aceea am făcut rost de-o fringhie şi-am petrecut-o pe dup-o scîn- dură, legind-o bine. Am lăsat capetele ei libere şi-ndeajuns de lungi pentru a mă putea lega strins cu el dacă-ncepea sâ m-acopere valurile. Mi-am luat p'ormă cornu' şi-am suflat, da', bată-vă norocu', eram la o milă depărtare de locu' de unde m-ar fi putut auzi o ureche omenească şi asta crez încă mai 'nainte de-a face ochi dimineața !

Următorii' lucru de care-a trebuit să mă-ngrijesc a fost proviziile. Mie singur, mi-ajungea cartofii o lună ; la fel şunca, făina şi whisky-u'. Da' n-aveam nici o scînteie la care să gătesc şi ce sorţi de izbîndă aveam să ţiu focu' aprins, cînd marea-mi spăla puntea ne'ncetat Da' mi-era dor de-un foc, căci vedeam în el un tovarăş vesel. Şi p'ormă-mi spuneam că fumu' lui ar fi putut atrage atenţia altor călători aflaţi prea departe ca să-mi vază steagu'. Mi-am amintit deodată că obişnuiam să port chibrite în cufăr. Am alergat la el şi-am găsit nu mai puţin de trei cutii pe jumătate pline şi cîteva risipite prin cufăr. Descoperirea m-a mai îmbărbătat. Mai era şi vatra din lut, cu pereţii destul de groşi, la care n-ajunsese încă apa ! Era ridicată pe-un pat de cărămizi groase, tăman în mijlocu' plutei. Mai aveam şi-o grămadă de-aproape o juma' de stînjen de lemn de pin. M-am apucat pe dată să fac focu' şi curînd ardea cu vilvătaie. Să fi văzut ce fum ieşea de la mine în mijloc de mare ! Rezerva de apă ajungea unui singur om pe mai bine de-o lună, iar în jimmyjohn mai aveam circa două galoane de whisky. Sitivaţia-ncepu să-md pară mai puţin neagră. Trebuia să păşesc pe punte ca un bărbat. Simţindu-mă mai bine, puteam acu' să-mi spui şi rugăciunile. M-am. lăsat în genunchi şi-am înălţat spre cer cea mai fierbinte rugăciune ce-o făcusem vr'odată. Pornea din străfundu' inimii. Şi numa' ce-mi sfîrşii rugăciunea că şi răsări soarele, aruncînd suliţe luminoase, iar eu m-am simţit de parcă zburam, ca atunci cînd dam pe git o duşcă dintr-un punti fain ca acesta de-aicL Simţeam c-aş fi putut trece printr-un foc mare şi, dacă trebuia să mor, ei bine, aş fi murit ca un bărbat adevărat, cu privirea sus. iar nu căutînd pămîntu'. şi tîrîndu-mă spre groapă mai alb la faţă decît cămaşa de pe mine. Am tras o duşcă şi-am început să mă plimb pe punte, cîntărindu-mi sitivaţia. i

Nu era cu-adevărat mai bună. Numa' ce simțeam eu o făcea să piară mai bună. După cursu' pe care-1 luasem, îmi dam seama că eram tîrît tot mai mult către mare. De jos de unde stăteam, nu mai vedeam acu' nici o palmă de pămînt. Oare aveam sâ-1 mai văz vr'odată ? — căsuța mea — bătrînu' meu rîu — prietenii şi cunoscuții! Ah !
cum l-aş mai fi ales, în ciuda tuturor necazurilor, pe diavolu' bălților, numa' să mă fi putut preumbla iar prin ele, de-aş fi ştiut bine că nu voi nimeri în veci ținta, ori că n-aveam să mai prinz un singur peşte-n rîu !

Lucrurile arătau dară cînd luminoase, cînd întunecate, după cum mă părăsea coraju', sau îmi venea inima la loc. Aşa-i omu' ! Culoarea simțămintelor lui face să fie soaro ori nor, naşte toată bucuria sau amărăciunea. De-aia îi . mai cu folos pentru el să aivă limpezime în inimă, decît să strălucească soarele afară.

Simțeam că venise timpu' să mai iau o duşcă. Aşa am şi făcut! Nu-mi era foame, da' am pus cîțiva cartofi la copt, cu gîndu' că dacă marea avea să-mi măture focu'. îmi rămînea totuşi proviziile-n cufăr. Intre timp săream şi făceam tumbe pe punte. Din fericire pentru mine, marea era destul de liniştită şi vîntu' slab. Pluta mea era îndeajuns de rezistentă acu', după ce fixasem buştenii cu scînduri bătute-n cuie. Simțeam că poate ține la lovituri puternice. Cea mai mare primejdie era valurile mari ce putea lua cu ele tot ce nu era bine înțepenit. Am început să le fixez pe toate, cum ştiam mai bine. Aveam ceva funie şi destule cuie şi-am cercetat toate locurile unde le puteam folosi. Găsesc că numa* aşa poți trăi pe lume, făcînd mereu cîte ceva, de vrei să nu-nnebuneşti or să nu scobori mai jos decît cîinele ultimului om.

In vremț ce-mi aruncam ochi-n. jur şi-mi făceam de lucru, zăresc deodată plutind la pupă funia cu care legasem pluta la mal, în noaptea cînd se desprinsese şi-ncepuse să plutească în derivă. Iar la capătu' funiei, văzui chiar butucu' de care-o legasem.

Funia era una clasa-ntîia şi nou-nouță. îmi putea fi de mare folos la legatu' cherestelei de pe plută, ori pentru fixarea lucrurilor ce putea fi luate de apă,' cum era hambaru' cu făină, făina şi cartofii trebuind să fie puşi la adăpost. M-am dus la £upă, am prins funia şi-am început să trag de ea, da' era ca şi cum m-aş fi apucat să trag o navă de război sau o casă de cărămidă, atît de greu atîma blestema tu' de butuc Ia cel'lalt capăt. Asta-mi părea ciudat, că de era atît de greu, cum de

plutea ? Am tras şi-am tot tras, pîn' ce-am simțit că-mi înțepenesc şi că

mă dor mîinile şi deştele. Socot că trebuie sâ fi fost tare slăbit din pricină că nu-mbucasem nimic, da' n-avusesem inimă să pui nimic în gură. Am dat atunci drumu' funiei şi-am mai luat o duşcă zdravănă de whisky. Cu-asta se făcea patru, bunii mei domni şi prieteni, doar atît băusem în ziua aceea...

— Nu uita, Paddy. că băuseşi aproape toată noaptea.

— Nu uit, Wharncliffe, da" ți-aminteşti c-am dormit buştean după chef şi pin' la ceasu' ăla avusese tot timpu' să se ducă tăria, căci era acu' trecut de douăşpe, judecind după soare.

— Mai trebuie să ții seamă şi de cantitate, Paddy.

— Doar cite-o porţie de două deşte, Wharncliffe, într-un păhărel cu fund mic.
— Destul de mult, mi-nchipui. totuşi.
— Şi mai băuseşi şi pe stomacul gol. interveni Jamison.

— Asta-i drept. Jamison, da' n-are-a face, dacă ţii seamă cit eram dc dnşădit. Nu te-mbeţi aşa uşor cind iţi rînjeşte moartea-n faţă ! De-ajuns să-ţi spui c-atunci nu eram afumat

şi nici n-aveam cum. Eram tare ca stinca. iar după ce-am dat pe gît cartofii şi whisky-u’, mă simțeam tare ca un cal. Am început din nou să trag de sfoară, cu toată puterea şi, bată-vâ norocu'. funia veni la mine tot

-aşa de sfioasă şi supusă ca o fetiță care-ți spune ..nu ştâu, întreab-o pe mama". Nu mai era nevoie de nki o sforțare. Totu' merse ca pe roate şi-am tras de funie, pîn' ce butucu’ se-alipi de

plută.

Acuma venea partea cea grea. M-am lăsat jos şi-ana încercat să desfac nodu'. da" cum naiba fusese făcut, că nu-i puteam deloc da de capăt. Am încercat să scot cu totu' ochiu' de pe butuc, da' se-nțepenise la mijloc. După ce mi-am muncit făiă nici o scofală deştele, m-am gîndit să desprind buşteanu' cu securea, da' cînd văzui lungimea celor trei picioare şi mai bine de fringhie ce-

atîrna de cealaltă parte a nodului, nu mi-a venit s-o irosesc. M-am hotărît atunci să-ncerc a ridica buşteanu' cu totu'. Ar fi fost bun de pus pe foc, că era de pin. M-am mirat eu, da' nu cine ştie ce, cum de-ajunsese să se rupă ori să iasă din pămînt. Prea curînd aveam să fiu lămurit. M-am înțepenit cît am putut mai bine .şi, aplecîndu-mă peste
bord, am înşfăcat zdravăn butucu'. Dacă m-aş fi aflat cu amîndouă picioarele înfipte-n pămînt, l-aş fi ridicat cu uşurință. In loca acela neîndemînos însă, la coada plutei şi mai stind şi-n genunchi, pe deasupra, ştiam că-i nevoie să-mi încordez toate puterile. Aşa am şi făcut şi-am reuşit să-l ridic de-un cap, pe care l-am sprijinit de țăruşu' de lemn al parîmei. Am încercat p'ormă la cel'lalt cap, da' cînd l-am ridicat pe ăla, scăpă primu' : iar cînd îl ridicai la loc, scăpă al doilea. Tot aşa a ținut-o pîn' ce m-au lăsat aproape puterile. în cele din urmă, am înşfăcat blestemătia de butuc pe la mijloc, cu amîndouă brațele, şi eram pe cale să-l ridic pe plută, cu toate că era al naibii dc greu, cînd, deodată, făr' să am habar cum şi-n ce fel, m-am răsturnat în mare ! A fost ca şi cum m-ar fi tras blestematu' de buştean, da' ştiu că n-o să credeți asta. O aă ziceți că nu m-am cumpănit eu bine. Da' ce-o să mai ziceți cînd v-oi spune c-atunci, cînd m-am prins de buştean, ca să plutesc pe el. blestematu' s-a dat numaidecît la fund ?
O să ziceți că fusesem eu prea greu. I-am dat repede drumu' şi m-am îndepărtat către pluta ce s-afla acu' la vr'o douăzeci de picioare mai încolo. Slavă Domnului că-s un înotător de clasă. Da', bată-vă norocu*. eram aşa de speriat la gîndu' de-a mă bălăci in marea cea largă şi adîncă, îneît puterea şi iscusința mi se-mpuținaseră pe ~ jumătate. Şi-atunci m-am gîndit iar la rechinii ăi sînge- roşi şi-mi părea că văz o duzină repezindu-se la mine cu boturile deschise. Eram atît de înnebunit de frică. îneît nici nu ştiu cum am ajuns la plută, prinzîndu-mă de parîmă. Şi ce credeți ? Aceasta se desprinsese de tot. iar blestematu' de buştean dispăruse ! Văzind aceasta, am ştiut precis cine-mi era inimicu' şi cum de-ajunsese să plece numa' pluta mea cu refluxu' in. vreme ce toate celelalte rămăseseră.

Eram ud leoarcă şi dîrdiiam. Simt totu' ca atunci şi dacă Stylus are din întîmplare punciu' gata; v-aş ruga. prieteni, să beți cu mine, de-ar fi şi numa' ca să-mi scoateți răceala din burtă ! Am băut atunci de-ndată ce-am ajuns la whisky şi-l pohlese şi-acu', măcar ca să-mi şteargă din minte pățania.

CAPITOLUL XVI

C&l&loria — Noaptea — Diavolul din frimada de lemne — Scăpat ca prin urechii» acului.

— Ei bine, prieteni, socot că toți ați fost pe mare şi aveți idee cum îi asta. Fiecăruia mi-nchipui, că-i e oleacă frică, aflîndu-se pentru prima oară pe puhoiu' cel făr' de fund, da' ia gîndiți-vă la mine cit trebuie să fi fost eu de speriat — singur cuc pe-o plută în mijloc de mare, fără putința de-a cîrmi, nici tu pînze pentru vînt, nici tu motor cu abur, purtat ca o frunză la cheremu' vîntoaselor şi valurilor. Oh, domnii mei, vai de mămăliga mea cum mai țîțîiam de frică, prins între vînt şi apă ; mi se tăia suflarea numa' gîndindu-mă. Ca atunci cînd îți arde unu' un pumn zdravăn la rînză de-ți pierzi suflu' şi nu mai ştii pe ce lume te afli. Nu mă dau că nu ştiu ce-i teama atunci cînd primejdia-i necunoscută şi n-am arme contra ei. Pot zice că eram ca unu' plecat la război făr' de armele lui obişnuite. Ii drept c-aveam'brațe şi mîini, da' cum să pui frîu vîntului, să călăresc marea şi să rîrmesc pluta fără pînze, vîsle ori cîrmă ! Ce puteam faoe cu mîinile goale, am făcut, după cum v-am zis, şi făceam mai departe cîtă vreme mai vedeam un Joc în care şă bat un cui ori să dau cu ciocanu'. Iar -cînd isprăveam, în genunchi la rugăciune !

Unuia ca mine însă, care caută mereu ceva de făcut, rugăciunea nu-i pică prea bine ! Căci în mijlocu' ei mă pomenesc că-mi mai amintesc să fac ceva şi-atunci uit sfîrşitu' ori iese un talmeş-balmeş, că nu mai are nici o legătură coada cu capu'. Da' m-am rugat şi eu cum m-am priceput mai bine, căci o făceam din inimă. Ştiam că mă aflu în mîinile marelui Stăpîn al lumii veşnice şi că numa' ochiu' Lui vedea în ce sitivaţie mă aflu 1 Şi de nu-şi întindea £1 braţu' să mă scape, sau nu trimitea ajutoare omeneşti la timpţ ei bine, prafu* şi pulberea avea să se aleagă de mine !

Şliam toate astea, din care pricină mă rugam, iar rînd isprăveam, îmi întorceam către răsărit, apus, miazănoapte

şi miazăzi ochii cei mai plini de-aşteptare ce-a bulbucat vr'odată un biet cap de muritor ! Am văzut cum se lăsa spre apus măreţu' soare. Adăsta o vreme chiar la marginea apelor, privindu-mă drept în faţă. Şi-mi părea ca şi cum ar fi avut faţă de om şi-ar fi cătat spre mine c-un ochi plins ! Curînd faţa lui

arăta ca un cap acoperit de-un păr bogat — păr de om, da' cum îi ayru' roşu. A fost cea mai frumoasă, cea mai cutremurătoare privelişte ce-am văzut vr'odată — cu înaltu' soare atît de mare şi de rotund, privindu-mă atît de omeneşte, de parc-ar fi vrut să mai rămîie, da' scufundîndu-se-n cele din urmă c-o iuţeală ce păru s-aprindă urieşenia de ape ce-1 înmor- mînta. Iar deasupra mormîntului său lucea ca un fel de coroană galben-purpurie şi parcă spirite nevăzute ar fi fluturat asupra lui o oaste de steaguri strălucitoare. Curînd după aceea se-aştemu' linţoliu' — Oh ! că negru mai era ! — al nopţii veşnioe !

Niciodată nu mai văzusem soarele apunînd atît de repede. Niciodată nu ținuse întunericu' atît de mult, nestrăpuns de lumina nici unei stele. Jur împrejuru' meu înnegrea marea, şi-o vreme nu puteai spune unde sfîrşeşte apa şi unde începe ceru'. Doar întunericu' de nepătruns

— ca un zid negru, masiv — mă-mpresură într-o clipită. Parcă şi vîntu' urla mai tare, iar peste ape se-auzea gemete, de parcă

spiritele celor morți s-ar fi. pus pe bocit la petrecerea din astă lume a încă unui muritor !

M-am lăsat pe vine în mijlocu' plutei şi-am mai aruncat nişte lemne de piif pe foc. Nu aveam nici inima, nici puterea de-a plînge ori de-a mă ruga. Stam aşa, liniştit, întorcîndu-i mării căutătura încruntată. Da' ei nici că-i păsa. Se rostogolea mai departe şi valuri mici se spărgea pe pluta mea la fiece

tălăzuire a ei. Norocu' meu că vîntu' nu era puternic, iar apusu' senin m-asigura c-a doua zi avea să fie timp frumos. Asta nu mă-nveselea însă cine ştie ce ! Aşa c-am încercat cu whisky-u' ! După aia am mîncat nişte cartofi în chip de cină. Focu' ardea bine, c-o flacără mare, ce putea fi văzută, socoteam, şi de pe-o corabie aflată ia mai bine de zece mile, atâta vreme cît marea nu-şi scotea zăbala. Alţi sorţi de-a fi descoperit ori de-a nu fi strivit de vr'o corabie pe timpu' nopţii, n-aveam. Mi-era tare dragă viaţa, domnii mei, aşa cum

mi-i şi-acuma. M-am străduit dară din răsputeri să-rai ţiu firea şi să-mi cruţ forţele, să-mi întăresc sufletu* şi inima şi să m-asigur contra accidentelor de orice fel. După ce s-a lăsat întunericu', era însă tare greu să mă păzesc de înec şi să nu mă dau bătut. Mi-am amintit însă ce-rai spunea Sam Hartley atît de des : „Nu te lăsa niciodată ! Nu zi niciodată, s-a^fîrşit cu mine !"

M-am pregătit aşadar să-nfrunt orice-ar mai fi putut veni, hotărît să nu mă dau. bătut cîtă vreme nu mă dusesem încă la fund !

Şi-ntr-adevâr, domnilor, ii de mirare țe lucru ne-nsem- nat ne dă uneori coraj, tot aşa după cum ne putem face praf dintr-o nimica toată. Dintr-o dată răsări în fața mea o preafrumoasă stea. N-aş fi putu spune în ce pătrar al bolții se-afla, dar părea

să fie luceafăru' — eră atît de aurie, de mare şi de strălucitoare. Curind după aceea am văzut alta, chiar deasupra ei. Şi cum mă ui'âm eu la' ele, amîndouă pe-aceeaşi linie, iată că răsări şi cc-a de-a treia sub prima şi la distanţă egală cu cealaltă. Iar cele trei stele îmi părură acum ca un toiag in care sa mă sprijin. Şi zic eu atunci : „M-oi sprijini în ăst toiag de la Domnu'. E-un semn pentru mine. N-o să mă lase să mă duc la fund *.

După aia apăru puzderie de stele, dese precum albele măciulii cu seminţe pe-un cîmp cu bumbac frumos crescut. M-am lăsat pe spate şi le-am privit îndelung. Unele păreau să ' se-adune în diamante, altele în pătrate, iar altele în cercuri şi-am descoperit că trăia cu toate în familii şi c-aveau legături între ele — un lucru pe care nu-1 mai ocservasem ori* de. cîte ori privisem ceru' mai 'nainte. Aceştia, m-am gîndit eu, îs paznicii de noapte ai Domnului care priveghează peste bietu' pămînt orb înghiţit de hău' întunericului. Acuma, dumneavoastră, oameni cu carte şi luminaţi, ziceţi că alea-s tot lumi ca ale noastre, avînd poate oamenii lor — bărbaţi, femei şi copii ; şi guverne şi legi, poate tot aşa de bune, ori mai bune ca ale noastre. Eu însă nu voi să ştiu de asta. E-un gînd aţît de frumos şi binecuvîntat să credem că ele-s spirite ; îngeri puşi să vegheze peste noi ; să ne păzească noaptea. Iar de-i adevărat, se-nţelege atunci că bunu' Dumnezeu se-ngrijeşte de noi şi de-aia a pus paznici aşa de frumoşi

s-avunce un ochi la păsurile noastre. Mi-am amintit p ormă de-un loc în Biblie, unde zice că El are grijă de fiece vrabie ce țopăie pe pămînt : şi-am socotit că El mă putea vedea şi mă putea ajuta, ferindu-mă să mă prăbuşesc în mijlocu' puhoaielor ! Eram, sărac de mine, mai urgisit ca orice vrabie şi-aveam nevoie de mai mult ajutor : iar în trufia mea îmi spuneam că meritam să fiu salvat mai mult decît o amârîtă de vrabie ! Cum puteau fi înghițite de-adîncu' cel veşnic; puterea *mea* şi spiritu'. membrele şi oasele mele, cînd atîta folos putea yeni de la ele pe binecuvîntatu' pămînt ? Nu puteam, nu voiam să crez asta şi gîndu-mi da nădejde şi coraj. Poate nu m-oti crede, da' am început să cînt un eîntec marinăresc pe care mi-1 aminteam în parte, da' nu l-am dus pînă departe, ci, pe la jumate, am rupt-o-n plîns ca un copil mare ce m-aflam ! Deznădejdea nu ținu mult însă. M-am ruşinat, m-am ridicat şi m-am mişcat împrejur, am mai aruncat lemne pe foc şi-am fluierat, mi-am cercetat cambuza. iar la urmă, i-am mai tras o duşcă de whisky !

Am ieşit de-acolo întărit şi oh ! mi-am zis. de-aş avea acu' pe cine biciui ! M-am gîndit la Isaac Clymes şi grozav aş mai fi vrut să-mi pice-n labă. Am luat poziție de luptă, mi-am adunat pumnii ca la box, şi-am lovit cu brațele în stingă şi-n dreapta, de parcă m-aş fi aflat în toiu' unei încăierări, pîn' ce m-am pomenit că mă rostogolesc peste grămada mea de lemne î Mi-a fost ruşine de toată prostia mea. da" ce vreți, domnii mei. n-aveam ce face altceva afar' doar să mă gîndesc, iar gindurile era pacostea cea mai mare pentru mine atunci !

N-aveam insă de-ales şi, rinduindu-mi la loc grămada de lemne, m-am rezemat de ea, gîndindu-mă cît aş fi de fericit de m-aş putea întoarce liniştit la locu' de unde venea ele ! Urmăream cu privirea stelele ce-notau pe cer, apoi lucirea apei ce tălăzuia alături de mine, prelingîn- du-se argintie pe marginile plutei. în vreme ce priveam, ieşi şi luna din mare, privindu-mă drept în faţă : avea o căutătură atît de tristă, de parcă şi ea mi-ar fi plîns soarta. în bătaia lunii, se iviră atunci o mie de norişori albi şi pufoşi ca mătasa, cu marginile ca argintu' topit. Iar ea urcă şi se călători printre ei toţi, ca şi cum ar fi călcat pe propriu' ei covor ! Nu mai văzusem nicicînd nori

atît de pufoşi şiirumoşi, nici luna luminînd atit*de dulce, îi drept că niciodată nu mă mai uitasem atit la cer şi poate mai fusese tot atît de frumos de-o mie de ori pîn-atunci ! De fapt era prima oară cînd priveam doar ceru', făr' să simt pămîntu' de sub mine şi să văz pădurea din juru' meu ! Da' cel mai frumos şi mai frumos era să vezi fîşia largă ca un drum drept, de argint, pe care-o-ntindea spre mine lumina lunii ce cădea-n mare ! îmi părea ca şi cum toate lucrurile mi-ar fi venit, la porunca ei, în întîmpinare ţ Oh, nu-ncape-ndoială, domnâlor, că luna. **ceru'** şi marea **au fost** cu toate făcute unele pentru altele , **şi nu** le **poţi pătrunde** cu-adevărat frumuseţea pîn' **ce nu le^aduni laolaltă.**

M-am uitat la lună pin' ce mi-au ostenit ochii. Părea atit de prietenoasă, c-am început să-i vorbesc. I-am zis :

— Vezi in ce sitivație mă aflu ! Poți faGe ceva pentru mine ? Eşti atî de frumoasă, încât trebuie să fii şi bună ! Şi pari atît de tristă, cu toată naivitatea ta, incit trebuie să fii miloasă ! Aibi milă de-un amărit care-a pierdut toate cărările şi de nu-i coboară-n ajutor vr'un înger bun, nici că l-or mai vedea vr'odată

locurile ce-1 cunoşteau !

Rugăciunea mă făcu să mă gîndesc la maică-mea bătrînă căreia n-avea cin' să-i poarte de grijă afar[5] de mine. Mi-a trecut prin minte toţi prietenii şi cunoştinţele — şi dumneata, Wharncliffe — care n-avea să mă mai vază nici măcar mort ! Şi-atunci luna păru mai tristă ca oricînd. Obosii s-o tot privesc făr' s-auz nici un cuvînt de răspuns la rugăciunea mea — nici măcar

un sunet, afar' de geamătu' vintului măturînd marea şi care era mai mult ca sigur vocea unui spirit ! Am mai aruncat nişte noduri de pin pe ioc, am intrat în cambuză şi-am luat o-nghițitură de whisky M-am aşternut apoi somnului, cu capu' şi umerii în cambuză, ca să-mi feresc ochii de lumina lunii, şi cu picioarele afară, ca să fiu gata pentru orice întîmplare neprevăzută.

Am adormit destul de repede, căci mă sleiseră veghea şi gîndurile. Am dormit însă tare prost, tulburat de cele mai nenorocite vise. M-am trezit, crez, pe la ceasu' două noaptea, grozav de speriat. Nu ştiu de **era** vis ori aevea, da' blestematu' „Hu ! Hu ! Hu !“ îmi **tună-n** auz. M-am

tras afară din cambuză şi-am sărit în picioare. Dinspre

grămada de lemne auzii ceva prăbuşindu-se cu zgomot.

La-nceput crezui că m-acoperise vr'un val, da' luna strălucea deasupra mea şi nu vedeam nimic alt' afar' de-întinsu' ocean care era tot atît de liniştit ca atunci cînd adormisem. Mi-am zis atunci că mi-o fi sărit pe plută vr'o jivină din ocean — şarpele de mare, poate — şi căuta de zor stăpînu' ! Am alergat drept la cufăr, de unde-am scos securea, şi, astfel înarmat, m-am dus la

grămada de lemne. Dintr-o dată se aşternuse însă liniştea 1 Şi totuşi fusesem sigur că doar c-un minut mai 'nainte buştenii şi buturugile se prăbuşiseră unele peste altele. Am adunat de pe jos cîteva cioturi şi mi-am aprins focu' ce-arsese pîn' la capăt ! Şi-apoi mi-era şi frig, aşa că am luat o-nghițitură de whisky. Mai apoi, cum nu vroiam să mă tăbare iar gîndurile, m-am dus şi m-am culcat la loc în cambuză.

N-apuc eu să pui capu’ jos, e-auz iar zgomote la Grămada de lemne, ca şi cum cineva ar fi rostogolit buştenii unii peste alții. M-am dus înapoi, da’ cînd ajung acolo, se făcuse iar linişte, iar buştenii şedeau cuminți unii lîngă alții, ca nişte purcei de lapte înşirați în linie dreaptă pe-un aşternut de paie şi sugînd de la mama lor. Dacă printre buşteni mişuna cu-adevărat o jivină, aceasta trebuia să fie una mică, ce se pitulase la fund de tot. Aveam îndoielile mele în privința grămezii de lemne, însă nu vrusei s-o cercetez mai îndeaproape, lăsînd aceasta pentru cînd avea să fie ziuă. Bănuisem eu că-i vr’o scamatorie a Necuratului la mijloc încă de cînd auzisem blestematu’ de „Hu ! Hu ! Hu !“, că nu conta dacă-1 auzeam în somn sau la trezie. M-am mulțumit să dau roată grămezii de vr’o două-trei ori, neslăbind-o din ochi şi-avînd securea pregătită în mînă. în tot ăst timp, nu se-ntîmplă nimic. Da' n-ajunsei bine la cambuză, lungindu-mă ca să dorm, că iar începu tămbălău’. Aşa o ținu toată noaptea. Nici n-apucam să pui capu’ jos, că şi-auzeam buştenii rostogo- lindu-se. De data asta, ştiam care era pricina necazului meu. Nu putea fi decît vechiu’ meu inimic, care lăsase bălțile, pentru a mă hăitui pe mare !

Vă» puteți uşor închipui cam ce simțeam eu acu'. Vînat mereu, din bălți pîn' la ocean, din pădurea deasă

pin' la puhoiu' de ape, negăsindu-mi pacea niciunde ! Noile mele pâcostenii îmi alungară în mare parte frica. Nu mai eram atit speriat, cît furios. Aveam o pohtă grozavă de luptă. Mi-am amintit de lupta cu buşteanu' de pe malu' Marelui Lac ; şi p'ormă, baia în mare din urmă c-o zi; şi-am simțit că mai

’nainte de crăpatu’ zorilor aveam să mai- dau o bătălie. Aş fi vrut totuşi s-aştept pîn’ ce se lumina de ziuă. Să răsară soarele. Mi-am pregătit securea, puşca şi cuţitu'. Mi-am pus securea la cingătoare. Puşca era deja încărcată, cu cîte doişpe plumbi pe fiece ţeava. Am cercetat securea şi-am încercat s-o ascut c-o pilă veche. Astfel pregătit şi clocotind de furie, m-am postat în uşa cambu- zei. aşteptind să răsară soarele.

Deodată îl şi văz zbucnind pe boltă din marele deşert de ape, ieşind asemenea unuia din temuţii războinici din vermurile vechi, în mînă c-o lance strălucitoare, sub braţ cu un scut poleit, iar pe cap cu coroană de aur. Cînd îl vedeam cum călăreşte apele în caleaşca lui dc foc. m-am gîndit la marele Faraon fugădindu-i pe izraeliţi ; şi la Sanherib* cu isirienii ; şi la Darius cu mejii şi perşii ; la Alexandru- cel Mare; şi la toţi cruzii războinici păgini despre care citeşti la Scriptură şi-n alte cărţi, incepînd cu Goliat şi sfîrşind cu giniralu' Washington ! Şi-atunci am simţit cum creşte sufletu'n mine şi m-am văzut în stare să dau piept cu însuşi Impăratu Belzebut şi cu toţi blestemaţii de dragoni ai filistinilor †. Amintitu-mi-am de lupta lu' David cu uriaşu' Goliat şi-am lăsat puşca jos ! îmi zic eu : ,,Voi, da singur piept cu duşmana — mă voi încrede adică numa-n secure şi cuţit ! îmbăiat tot în lumina soarelui, m-am indreptat spre grămada de lemne ce păru la-nceput nevinovată ca un prunc. Eu însă m-am învîrtit în juru' ei, îndoindu-mă foarte tare că lucrurile stătea chiar aşa. Şi bineînţeles că şi zării ieşind într-un loc capătu' unui buştean de care nu-mi aminteam să fi fost acolo mai 'nainte. Arăta respingător, ca buşteanu' cu care mă luasem la trintă pe malu' lacului. Şi mai semăna şi cu butucu* de care-mi priponisem pluta la White P'int. Tăcea ca peştele pungaşu', da-mi zic eu in sinea mea, mai mult ca sigur e-o-nşelăciune la mijloc ! Toţi ceilalţi buşteni erau deasupra lui, şi-ntrebarea era cum de-şi făcuse loc pîn' la fund. Se luptase să se dea la fund. de-aia auzisem eu buştenii rostogolindu-se !

---

* Rege al Asiriei (705—681 î.e.n.). Probabil o aluzie la povestirea biblică a invaziei ludeei de Sanherib în timpul lui Ezechiu *(2 Regi :* IC—19).

† Dragonul (reprezentat ca fiind jumătate om, jumătate pește) era principalul zeu al vechilor filistini.

Mi-am zis atunci că trebuie s-ajung la el tot prin vicleşug. Mai întîi trebuia să uşurez o parte din ceilalţi buşteni. Lemnu', îmi zic, are trei inimici : putreziciunea, securea şi focu'. Putreziciunea cerea prea mult timp. Trebuia sâ fie ori focu'. ori securea. Dacă diavolu' ia Înfăţişarea unui lemn, atunci se supune legii lemnului.

Şi mînca-i-aş ficaţii, de-aş putea să-i arz numa' cîteva lovituri

de secure şi-apoi să-1 prăjesc oleacă pe foc, mi-nchipui că şi-ar arde sprîncenile mai ceva ca ’nainte şi şi-ar lua tălpăşiţa cu şi mai multe răni pe coapse !

Aşa mi-am zis. Am luat atunci cîteva cioturi groase de pin din vîrfu' grămezii şi le-am aruncat pe foc, pin’ ce-a-nceput să arză cu vîlvâtaie mare. M-am sforţat p'ormă s-ajung la buşteanu’ ce mă pusese pe gînduri. M-am invirtit în juru’ grămezii şi-am

început să-nlătur cu_ picioru' bucată cu bucată, pîn' ce l-am eliberat aproape cu totu'. Da' tăman cînd trăgeam de una din ultimele lemne cu mîna stingă — fiindcă în dreapta aveam pregătită securea — buşteanu' cu pricina se ridică de-un cap, apoi de cel lalt, iar cînd am vrut să-l ținuiesc locului cu picioru', blestematu' mi se rostogoli printre picioare, făcîndu-mă aproape să mă răstorn. Am ieşit din grămada de lemne şi-am lovit cu securea în buşteanu' suspect

— fusese o lovitură zdravănă, bine țințită — numa' că securea sări înapoi de parc-ar fi dat de oțel şi era cit pe-aci să-mi zdrelească picioru'. Am văzut că era nevoie de multă băgare de seamă, avind de-a face c-un asemenea inimic şi m-am aplecat şi mai mult asupra lui. Am lovit din nou. Ambii buşteni se rostogoliră atunci sub mine, împingîndu-mă de-a dreptu' peste grămada de lemne ce-ncepu să se prăvale la vale, risipindu-se peste tot. Eu însă am pus ochii pe buşteanu' necurat şi m-am ținut după el. De-a dreptu' scos din fire, am repezit asupra lui o ploaie de lovituri, şi la un cap şi la cellalt, nepăsîn- du-mi dacă securea sărea ori ba înapoi. Să-i fi ars vr'o

cinci-şase lovituri de secure, în vreme ce el se rostogolea către mine şi-n juru' meu, iar cînd nimerea între ceilalţi buşteni, ii împrăştia ca dracu' şi pe eL Eu însă m-am folosit de-un vicleşug, băgîndu-mă între el şi restu' grămezii şi neslăbindu-1 nici o clipă din lovituri. Cînd îi dam la un cap, zicîndu-mi că acolo era capu' Spurcatului, cînd la cel'lalt, căci putea fi şi-acolo. Ii hăcuiam apoi şi mijlocu', gîndind că dacă fiara avea de fel măruntaie, oi cerca să i le scurtez. Şi tot aşa, pălindu-1 cu năbădăi, crez c-am pus pe gînduri fiara, căci începu să se dea înapoi, rostogolindu-se departe de mine la fiece izbitură, pîn' ce-am ajuns cu el cu tot la marginea plutei, acolo unde-1 pescuisem din apă. A mai încercat el să înainteze, da' eu îl burduşeam cu şi mai mare iuţeală, postîndu-mă-ntre el şi orice altceva. îi zic eu, văzînd că l-am dovedit :

— O să te spintec, fiară a Babilonului ce-mi eşti !

Şi cu aceasta îl ţintuiesc locului şi-ncep să-i dau cu

securea în tot lungu' lui, ca pentru a-1 despica, da' deodată văz, nici mai mult nici mai puţin, decît că-şi face vînt, mai să mă răstoarne şi să mă care cu el, şi, cu un salt lung, se-aruncă-n mare, făcîndu-se nevăzut cît ai clipi din ochi.

— Ciudată luptă, remarcă Wharncliffe.

— Nu-i aşa ?

— Dar Paddy, n-ai uitat cumva să aminteşti ce-ai băut mai înainte de această înfruntare ?

— Iar îmi vii cu vorbe de-alde astea, Wharncliffe, ce n-are nici o judecată. îți spui că n-am luat decît două înghițituri pîn' să sfîrşească lupta şi amîndouă mai 'nainte să-nceapă. După aia, n-am mai avut eu vreme de stat pe gînduri sau de băut...

— Sau de-ațipdt !

— Nu, nici vorbă ! Căci, după cum ziceți, a fost o luptă tare ciudată, ce nu-ți lăsa timp nici măcar să-ți ştergi nasu' în caz că sîngera. Era o harababură în toată legea, buştenii se prăvălea, juca, sărea — cînd unu' cînd altu', iar uneori toți deodată ; căci vedeam eu că unde se lipea diavolu' de buştean, le apuca şi pe alelalte tremuriciu' şi de-aia mă luptam din răsputeri ca să-i separ.

După ce-a zburat el peste bord, m-am apucat să fac la loc grămada de lemne cum fusese, căci se împrăştiaso peste tot, iar după ce-am isprăvit şi n-am mai văzut nici urmă de buştean, abia *atunci* am luat o duşcă, fiindcă, drept să vă spui, o meritam cu vîrf şi-ndesat

— Asta ai făcut, Paddy ?

— Bine'nțeles. Căci după războl eram cea mai vlăguită vietate ce v-a fost dat să vedeți vr'odată. Nu-mi răminea decît să m-arunc pe plută şi să uit că mai am suflu în mine.

— Şi ce s-a mai întîmplat în restul zilei, Paddy ?

— Oh, cît priveşte restu' ! Păi a fost destul de liniştită. Oh, prea liniştită ! Nimic la orizont — nu s-a-ntîmplat nimic ! Mare şi cer şi soarele fierbinte şi strălucitor. Pe cer, nici un nor, pe fața mării nici o pată, afar' de amărîta mea de plută. A fost o zi ce părea *fără sfîrşit*. Şi totuşi, cînd a apus soarele, mare şi strălucitor, şi-a plîns cu lacrimi de aur şi purpură, tăman ca-n seara dinainte, am simțit cum mi se strînge inima-n piept, iar speranța mi se stinse aidoma soarelui, înmormîntată în marea nenorocirii mele.

Veni apoi noaptea, tot aşa de întunecată pîn' ce-a răsărit stelele, şi luna şi toate — şi-atunci începură să-mi vorbească despre Dumnezeul care era-n ceruri, cătînd în jos spre mine cu milioanele sale de ochi, ce priveghează pînă şi cele mai umile din muritoarele sale vrăbiuțe. Am rămas multă vreme treaz, frămîntat de gînduri şi rugîn- du-mă, pîn' ce-am obosit de tot. Atunci, aprinzîndu-mi focul ca să-mi ție pînă dimineața, am intrat în cambuză să mă culc, cu picioarele afară, ca şi mai 'nainte.

— N-ai uitat însă să bei ceva înainte de^ culcare, nu-i aşa, Paddy ?

— Asta n-am uitat, Jamison, şi-ncă ceva destul de tare — o porţie care să te dea gata, ce mai, ori bei, ori te laşi păgubaş !

Adormii curînd şi-avui cele mai îngrozitoare vise, cu chinuri din <&le mai cumplite, din care m-am trezit speriat. Auzii acelaşi „Hu ! Hu ! Hu !“ şi-aceeaşi rostogolire de buşteni ca-n noaptea dinainte. Ei bine, n-am vrut să mă scol. N-aveara nici un chef să mă lupt iar cu diavolu' şi oricum n-aveam să-ncerc mai 'nainte de-a se face ziuă. Aşa de tare era tărăboiu' însă, îneît m-am temut să nu-mi arunce împieliţatu' toate buturugile de pin peste bord, dacă nu mă-ngrijeam de ele, şi gindif ăsta m-a scos afară.

— Ei şi ce s-a întâmplat ?

— Păi, nimic. Cind m-am prezentat la grămada de lemne, domnea pacea. Da' cînd m-am întors să mă culc — căci eram istovit după o zi de lucru — se porni tămbălău' mai tare ca oricînd ! M-a apucat din nou apel- pisia şi. dînd pe gît încă o duşcă de ,,Hai să bem şi şă ne veselim", am ieşit şi ce credeţi c-am făcut ? M-am întins chiar pe grămada de lemne, de-a

curmezişu’ ei, cu toate că ştiam că diavolu' — inimicu’ meu de moarte —, se pitulase la fund ! Ce ziceți de asta ? Eu zic c-a fost fapta unuia scos din minți.

— O faptă îndrăzneață intr-adevăr, Paddy. Dar ce-a ieşit de-aici ?

— Stați c-oți auzi. Mai întii trebuie să vă zic că înainte de culcare m-am îngrijit să am securea la-ndemînă şi cuțitu' prins la brîu. După ce m-am aruncat pe lemne, m-am gindit mai departe. Eram scos din răbdări, vă st le eu. şi-am vorbit cu glas tare :

— O, tu. fiară singeroasă, dacă aşa hotărişi că n-am să dorm acolo (adică în cambuză), voi să văz de n-oi putea dormi

aici, afară, pe hoitu’ tău împuțit.

După care m-am şi lungit în curmezişu’ grămezii. Totu’ părea liniştit. Patu’ era destul de tare, aşa că m-am sculat, mi-am luat halatu’ şi-unu’ din sacii de cartofi, pe jumătate plin. Mi-am întins halatu’ ca să dorm pe el, iar sacu’ l-am folosit în chip de pernă. P’ormă m-am lungi t şi m-am uitat la lună, care lucea ca

regina din Saba cînd s-a dus să-l vază pe regele Solomon*. Socot să fi fost vr'o trei dimineața. Briza abia de se simțea. Marea era netedă ca oglinda, iar peste ea se-ntindea pînă departe maiestosu' drum de-argint strălucitor cernit de lumina lunii, ca pentru a face omu' să viseze la o călătorie blinda şi plăcută pe nişte meleaguri norocite.* O vreme am privit şi m-am gîndit, pînă ce m-am pomenit visînd la lucruri ciudate şi simțindu-mă ca şi cum aş fi fost îrwălit într-un nor frumos şi cald. Şi parc-atunci prinse şi grămada de lemne a se legăna. Ai fi zis că se muncea sub mine, da' nu cît să mă răstoarne.

* 1 *Regi,* 10 : 2.

Am rămas liniştit. însă ceva mai treaz ca 'nainte. Şi cu siguranţă că lemnele se mişcau şi mai tare. da' legănarea nu era neplăcută. Parcă se ridica tot pa tu' cu mine. însă fără să mănglodeze un singur'lemn. începu apoi din nou să mă balanseze, înainte şi 'napoi, de parcă ar fi fost leagănu' unui prunc. Oricît v-ar părea de ciudat, îmi plăcea aşa mult legănarea, că n-aş fi voit să se mai sfîrşească. Mă năpădiră numa' gînduri şi simţăminte plăcute. Parcă eram prins între vis şi viaţă — nici adormit, nici treaz. ' visînd frumos şi gîndind doar cît să dau visului noimă. Iar patu' mă legăna mai departe şi mă simţeam ca şi cum aş fi avut capu" în poala unei femei pline de nuri şi m-ar fi legănat o fetită frumoasă. Mă lăsai înfăşorat tot în veşmintu' făr' de seamăn al visului şi luminii de lună.

Da' deodată, făr' să ştiu nici eu de ce. căci nu-mi aminteam să fi auzit vr'un zgomot, am sărit în picioare, grozav de speriat, şi-o clipă mai tirziu aveam cu vîrf şi-ndesat de ce să-i mulţumesc Domnului că-mi trimisese sperietura, căci, ce credeţi, luat de blestematu' ăla de vis ademenitor şi ameţit de-atîta legănat — în poala muierii eilibii — ajunsesem cu grămada de lemne cu tot la marginea plutei. Doar încă trei minute de îmbătătoare visare şi legănare ne-ar fi aruncat peste bord !

Sărisem însă în picioare, deşteptîndu-mă în ultima clipă. N-aveam nici cinci minute, ba nu, nici chiar trei de pierdut ! Intre mine şi marea ucigaşă nu mai era decît umbra mea şi. văzînd-o în apă, m-am tras înapoi, salvîn- du-mă ; simţeam însă cum mi se mişcau sub picioare blestematele de lemne toate.

M-am mulţumit să mă uit la ele, neştiind prea bine ce să zic

ori ce să fac. M-am hotărît să nu fac nimic, ci să las lucrurile în voia lor. Căci, vedeți. începea să mă lase puterile tot războindu-mă cu întunecatu' — un inimic de moarte pe care nu-1 puteam dovedi şi care venea să mâ năpăstuiască cu voia Domnului şi poate sub îndrumarea Lui. Am lăsat, aşadar, să se facă voia Lui. De-aveam să pier fără să mi se deschiză nici o uşiță de scăpare, foarte bine, fie cum pohteşte. Cum ziceam,, eram aproape sfirşit.

Dar Stylus, băiete, Iţi aminteşti ce i-a spus soarele mării şi ce-a spus marea rîurilor, şi ce-a spus riturile dealurilor, şi ce-a spus pămîntu' norişorilor ?

— Nu ! Ce-au spus ?

— îi prea lung timpu' de la o adăpare la alta !

— Iată ceea ce-aş numi vorbire logică, remarcă Wharncliffe.

— Stylus, mă uimeşti!

— Şi eu pe mine însumi, dar interesul stîmit de povestirea lui Paddy e atît de mare, îneît am uitat să mă îngrijesc de sănătatea lui.

— Bine grăit-ai. Omu-i sănătos dacă are întăritura potrivită la timpu' potrivit, fie că-i vorba de legumeală, ori de pileală ! Ne-am strîns să chefuim toată noaptea şi nu trebuie să îngăduim ca soarele, luna şi stelele să meargă la culcare pe inima goală. în sănătatea dumneavoastră, domnilor !

CAPITOLUL XVII

Ia continuare mahmur — Zile şi nopţi — Privelişti şi gînduri sumbre — Vise şi vedenii — Luptă înverşunată sfirşind în deznădejde, cu care ocazie, diavolul montează un balet.

Curînd Paddy îşi reluă povestea, ce stîmise o mulţime de discuţii, desfăşurate par *paranthese* între cei prezenţi. Nu găsesc însă că ar fi necesar a le aminti, căci nu are cine ştie ce importanţă în ce măsură dădeam noi crezare aventurilor lui Paddy. Ajunge să spunem că nici unul nu puneam la îndoială deplina lui credinţă în caracterul spiritual, ori demonic al forţelor ce-i conduceau destinuL

— Socot, preacinstite feţe, că nu-i căzu' să vă obosesc, nici pe dumneavoastră, nici pe mine, istorisindu-vă iar şi iar aceleaşi întîmplări ce-mi dau bătaie de cap noapte şi zi. De-ajuns să vă zic că vreme de trei zile şi trei nopţi m-am tot răfuit <sa blestemata de fiară ce salâşhiia în grămada

mea de lemne, pîn' ce m-am dat bătut. Am lăsat-o-n boii ei. Nu mai aveam putere să țiu piept unei ființe ce sărea iar la luptă de fiecare dată cînd era trîntită la -pămînt In acelaşi timp însă, simțeam cum îmi slăbesc puterile de la o zi la alta. Somnu-mi era tulburat de vise rele ; auzeam zgomote înfricoşătoare, aveam vedenii fioroase şi sîngeroase, din care mă trezeam grozav de abătut. Somnu' nu-mi mai era de nici un folos, zilele-mi trecea uitîndu-mă ca prostu' la marea cea veşnică şi pîrlrndu-mă la soarele-ncins ca un uriaş cuptor deasupra capului meu. Să fi fost printr-a cincea zi — căci începusem să pierz şiru' zilelor şi nopților — cînd am sărit în picioare, ars deodată de-o patimă, şi-am strigat : „La ce bun să mă mai zbat ? La capăt, tot o moarte-o fi, şi-atunci de ce să nu mor de-acuma, punînd capăt chinurilor ce-mi pai- chiar iadu' ! Nu fac altceva decît să mor încetu cu-ncetu. într-o cazną făr' de sfîrşit ! Că nu-i nici o nădejde pentru mine, n-am nici un semn ! Nimic alt* afar' de marea ce m-o-nghiți-n curind, şi-atunci de ce nu de-acu' ? Nu mă tem de moarte ! Drept îi că mai degrabă aş muri luptînd, da' ca cine să mă lupt ?"

Şi numa' ce-am zis asta, că şi văz acelaşi buştean drăcesc scoţîndu-şi un capăt Hin grămada de lemne şi parcă şi zăream un ochi zgîindu-se la mine — acelaşi ochi mare, roşu, pe care-1 mai văzusem. La această privelişte, m-am repezit la grămada de lemne, croindu-mi cale pîn' la inimic, hotârit să dau o ultimă lnptăl şi să-l arunc în mare cu pretu' de-a mă-neca şi eu cu el de gît. înşfăcai buşteanu' de mijloc şi-l săltai cu putere, da' el nici nu se clmti ! Mi-am adunat toate forţele, în schimb el nu se urni, de parcă n-aş fi avut muşchi nici cît un ţintar ! îmi pierise oare toată vlavia ? I-am dat drumu' şi-am încercat c-un alt buştean, aproape la fel de mare : pe ăla-1 ridicai ca pe-o pană. Nu era vorba de împuţinarea forţelor mele şi m-apucă pandaliite. Da' asta m-fl făcut de fapt mai puternic, cel puţin pentru unu' istovit. Ce mă oprea atunci să nu dau cu blestematu' de buştean în ocean şi să mă duc şi eu după el ?

M-am repezit iar la el, da' parc-ar fi fost bătut în cuie ! Am tot încercat pîn' ce mi-am pierdut sufhi' şi snaga, după care m-am aruncat cu faţa la pâmînt şi-am slobozit geamătu cel mai adine ce-a ieşit vreodată din pieptu' unui om. Era cea mai amară înfrângere şi-am plîns de-a binelea, ea un copil. Iar printre hohotele de plîns auz tunind acelaşi „Hu ! Hu ! Hu !" ce părea sâ se reverse din chiar gîtleju' mării !-

Am sărit în picioare şi-am ameninţat diăcescu' buştean cu pumnu' şi-am scrîşnit din dinţi la el şi l-am blestemat din adîncu' inimii. Da' el nu da nici un semn de viaţă şi toată tărimea mi-am irosit-o în gemete şi blesteme.

— Atunci era timpul sâ bei ceva, Paddy.

— Păi, aşa am şi făcut, Wharncliffe. Da' nu mi-a ajutat cine ştie ce, aşa c-am mai băut o dată şi înc-o dată în aceeaşi oră. P-ormă m-am simţit ca şi cum aş fi fost pe moarte. M-a trecut un fior rece din creştet pînă-n tălpi şi faţa mi se-acoperi de-o sudoare rece, ca şi capu' şi miinile. M-am lăsat jos în cambuză, aşteptînd să mor ! Aşa crez e-am adormit, cu toate că-mi părea că ştiu tot ce se pe- trece-n jur, tot timpu' ! Eu ziceam că văz lumina soarelui şi-auz marea, da' crez că zăcusem tot timpu' adormit, căci. sculîndu-mă şi privind afară, am văzut soarele apunind. Privindu-1 cum cobora măreţ către veşnicu' său pat, mi-am zis : „Oare de ce să n-apui şi eu. gustîndu-mi somnu' veşnic ? Ce-nseamnă pentru mine să deschiz ochii în astă lume ? Doar pătimirea cea mai adincă".

Am urmărit soarele pin' ce s-a-nmormîntat cu totu', după care am mers în partea dinspre apus a plutei, hotârit să pui pe dată capăt tuturor chinurilor ! Cînd m-am uitat în apă, aceasta mi se deschise c-un val şi arăta aşa de frumoasă, de-albastră şi de blinda, înâlțîndu-şi verzile talazuri tivite cu spumă argintie. îneît mi-am zis : „Iată cel mai frumos mormînt pentru un păcătos amărît !“ Da' chiar atunci soarele păru să seînteieze încă o dată peste coprinsu' mării, iar eu am zis : ..Lumea-i prea frumoasă ca să te rupi de ea, oricît de mari ți-ar fi necazurile. M-am gîn- dit la bătrinele păduri şi bălți, la dulcele nostru riu şi la maică-mea bătrînă şi-atunci mi-am zis că mai puteam încă fi salvat şi că ai tot timpu' să mori atunci cînd îți sună ceasu'.“ Imi păru apoi c-auz glasu' lu Sam Hartley şoptin- du-mi la ureche : „Nu zi niciodată s-a sfirşit cu mine, Paddy !“.

Privind la frumusețea de apă, am simțit un fior rece, ca un nor ud de ploaie, şi chiar atunci desluşii o pată ’ Oh, cum m-am mai cutremurat cînd în clipa următoare un rechin uriaş, lung de peste zece picioare, se ridică pe spinarea "unui val, arătîndu-şi coastele albe în apropierea plutei. Am văzut cum mă țintuia ochii lui, c-o privire ascuțită ca un pumnal, ca şi cum blestemata fiară ar fi fost gata să sară la mine, chiar pe plută fiind ! Poate nu laşitate se cheamă saltu’ meu fulgerător înapoi, în mijlocu’ plutei. Tremuram tot şi toată ziua aceea, ca şi următoarea, oriunde-mi întorceam ochii, nu vedeam decît aripioara neagră a fiarei. Marele Stăpîn al universului o trimisese tărrian la timp. Din clipa aceea, oricît aş fi fost de nenorocit, cîtă vreme am mai avut judecată de om şi vedere limpede, nu m-a mai încercat niciodată gîndu’ de a-mi pune capăt zilelor prin înec. Rechinu' fusese trimis să mă pă-zească. Si cît oi trăi i-oi simți ochiu* prădalnic ațintit asupra mea.

M-am întins pe jos. gemînd ca o ființă amărită ce eram. N-am putut să dorm. Acelaşi sentiment de lîncezealâ prostească, de jumate vis şi jumate trezie îmi amorți mădularele şi simțurile, iar cînd mă trezeam, nu vedeam decît aripioara neagră a rechinului ce călărea valu' şi coastele lui albe în vreme ce dădea roată plutei.

Parcă mă prosteam şi boleam din ce în ce ; mă aghes- muiam cu whisky mai dihai ca oriclnd. Mă lua cînd cu cald, cînd cu frig. N-aveam pohtă de mîncare şi mă durea grozav capu' îmi părea că totu' capătă o culoare sîngerie, ca soarele la apus, şi asta chiar şi după ce-apunea soarele şi nu se vedea nici o stea. Cînd răsărea, luna arăta la fel de roşie ca soarele. La miezu' nopții se-auzea iar zgomote în grămada de lemne, da' nu le mai luam în seamă. Nu mai aveam voință să dau o singură lovitură şi simțeam că mi se scurge toată snaga. Crez că-n coprinsu' ălor douăzeci şi patru de ceasuri, n-am pus în gură mai mult de doi cartofi. îmi scoteam pîrleala cu whisky. Deodată simții o nouă schimbare Pielea-mi ardea ca jaru' şi-am înțeles c-aveam febră. Nu mai eram sigur pe judecata mea. Din cînd în cînd îmi părea că mă aflu în pădure şi de citeva ori m-am pomenit flu- ierînd după cîini ori zicînd ceva. de parcă m-ar fi ascultat bătrîna mea maică.

Asta m-a speriat de-a binelea. Mă temeam c-o să mi se-ntunece mintea. Mă-ngrozeam gîndindu-mă că puteam s-ajung un nebun furios — eu singur pe-o amărîtă de plută.

purtată la întîmplare, tot mai departe în larg, pe marea cea veşnică, ţipînd la vînturi, ceruri şi ape — la soare, la lună şi la stele ; ţipînd ca un biet nebun ; şi era cu putinţă ca în bezna minţii mele încîlcite să m-arunc de-a dreptu' peste bord şi să nimeresc între fălcile blestematului de rechin.

Căci apăruse din nou. îi vedeam aripioara neagră în creştetu' valului, nemişcată, ca o ser.tinelă-n post, aştep- tînd să mă coprindă nebunia şi să mă arunce-n botu' lui. Ei, ce altceva mai bun aveam de făcut, decît să beau zdravăn şi să-nchiz ochii ca să nu mai văz în ce stare de plîns m-aflam ? Doar atîta mîngîiere-mi mai rămăsese ; şi, cu toate că simţeam cum mă arde febra, m-am dus în cambuză, mi-am luat ceaşca şi m-am aplecat să torn din Jimmyjohn cînd, ce credeţi, bunii mei domni şi prieteni ? Nu mai rămăsese nici un strop. Bidonu' se răsturnase într-o parte, dopu' dispăruse şi licoarea se scursese-n mare pîn' la ultima picătură !

Gîndiţi-vă cît eram de nenorocit! De-a dreptu' disperat. M-am prăbuşit chiar în locu' unde m-afiam, lâsînd orice speranță ! Cine dacă nu blestematu' de in unic, care mă hăituise din păduri pîn' la marea cea mare — cme dacă nu el era răufăcătorii' ? Imi smulsese ultimu strop de mîn- gîiere. Stam adunat pe podeaua cambuzei, nevăzînd în faţă decît întunecata moarte ! După o vreme am ieşu,Glă- tinîndu-mă şi m-am dus la grămada de lemne, căutînd bies- tematu' de buştean. Acum părea cît se poate de paşnic, da' cu puţin mai 'nainte făcuse un tărăboi în toată legea. L-'am ameninţat cu pumnu' zicînd cu glas tare :

— M-ai răpus în cele din urmă ! M-ai adus aici să pier de foame şi nici măcar nu-mi pasă cît de grabnic îmi va fi sfîrşitu’ ! Nu-i în puterea omului să rabde mai mult I

Cum isprăvii de zis, din mare răsună o duzină de chiote ,,Hu ! Hu ! Hu !“, rîzîndu-mi în nas. Nu izbuti însă să mă provoace. Nu mai aveam tărime în suflet. M-am mulțumit să clatin din cap şi să

zic :

— Da, mă poți răpune şi cu.dt mai repede, cu-atît mai bine!

Dar, blînd ca o şoaptă, auzii glasu' lu' Sam Hartley :

— Nu zi niciodată s-a sfîrşit cu mine, Paddy !

li răspunz eu atunci:

— Nu de mine ține asta, Sam ! Ci Marele Stăpîn al universului va hotărî de-i să fie viață ori moarte ! în mîi- nile Lui îi sfoara pe care s-o reteze ori s-o scoață la liman.

Aceasta fu crez ultima vorbă cu judecată ce-o mai rostii, căci capu' mă durea cumplit, sîngele mi se-nvolbura în vine, fierbinte ca aeru' suflat într-un fumai. Totu-n jur arăta mai roşu ca 'nainte. Mi-amintesc că dup-o vreme m-am tîrît pîn' la marginea plutei, unde-am îngenunchiat şi, luînd apă cu pălăria, mi-am turnat-o în cap. Deodată însă, pe cînd ridicam a doua pălărie cu apă, auzii un iureş, într-o clipă o fiară de rechin, cu tot corpu' Băltat deasupra apei, se-avîntă către mine cu mare zgomot, mai să-mi atingă mîinile. Am dat drumu' pălăriei ce fu-nghiţită într-o clipă. După rechinu' ăla veniră crez încă alţi douăzeci. Se învârtiră ca apucaţi in juru' plutei tot timpu' cît m-am uitat la ei. Le vedeam aripile negre şi coastele albe şi le desluşeam foarte bine rînjetu' sîngeriu al ochilor, de parcă ar fi simţit deja gustu' cărnii mele ! M-am tras înapoi, dăti- nîndu-mă. Mă istoviseră într-atît frica, febra şi foamea, încît m-am prăbuşit peste cambuză. Acolo am zăcut, cît timp, nu ştiu, da' simţindu-mă tot mai rău cu fiece clipă şi fără să am inima de-a mă ridica şi-a încerca să m-ajut intr-un fel. Da' ce-aş fi putut face ?

Ei bine, preacinstite fețe, ce-am să vă spui acuma îi poate mai curînd un vis, cu toate că mie mi-a părut tot timpu' că mi se-ntîmpla aevea. Asta-i ultimu' lucru pe care mi-1 mai amintesc. Veți spune cu toții că n-a fost decît vedenia unui om care-şi pierduse capu'. Poate-i adevărat, da' pentru ochii mei trupeşti şi pentru simțuri

— ce-mi mai rămăsese din putința de-a vedea şi-nțelege — toate

se-arăta a se-ntîmpla aevea.

Pe cînd zăceam eu aşa, mai mult mort decît viu, deodată văz cum coboară luna de pe cer, aşezîndu-se la unu' din colţurile plutei mele. Era ca-ntr-un tablou, argintie toată, numa' că-n mijlocu' ei şedea un om mare, cu barbă ce-i ajungea pîn' la brîu, alb-argintie şi strălucitoare. Chipu-i ora dulce ca al unei fete, în

schimb arăta mai multă putere şi măreţie decît oricare chip de muritor. In mină ţinea un toiag ce-mi părea a fi lumina întărită a unui fulger ; din el ţîşnea flăcări aurii. Deodată îşi ridică el toiagu' de aur şi-atinse stînca pe care şedea — ce-mi părea şi ea a fi făcută
din ceva deosebit, da' nu chiar aur ori argint — şi la atingerea lui, din stîncă ţîşni o apă preacurată ce mă stropi peste tot. Am deschis gura, sorbind-o, în vreme ce cădea peste mine, şi-mi părea să mă răcorească de minune ! Cîtă vreme am băut şi-am simţit răcoarea, în juru-mi potopi lumina, iar cînd am privit, am mai văzut trei lune, la fiecare din celelalte colţuri ale plutei. Cu toate arăta ca nişte tablouri, da' cu chipuri diferite. Una avea o tînără şi frumoasă femeie, îmbrăcată toată-n alb, cu un prunc în braţe şi ea-şi privea tare dulce copilu', da' şi cu tristeţe. în cea de-a treia, un bărbat puternic ţinea în miini capu' unei femei bătrîne, care-avea ochii-nchişi, părînd moartă ori pe moarte, căci din ochii bărbatului puternic se prelingeau lacrimi.

Cît de mare-mi fu însă uimirea atunci cînd văzui în cea de-a patra un chip leit cu al meu, îmbrăcat chipeş, cu vechea mea cămaşă de vînătoare ce părea nou-nouţă ! Aveam pe mine brîul cu punga de bani şi cuţitu'. Doar puşca părea să se sprijine de marginea lunii. Şi ce credeţi că făceam ? Ei bine, desenam chipuri în aer — nimic alt', decît desenam chipuri în aer ! Ce putea să-nsemne asta. ori dacă vedeam totu' aevea sau visam, cine ştie ? Vă zic eu, preacinstite feţe, că fapta mea îşi avea tîlcu' ei, da' mintea mea nevolnică nu-1 poate desluşi în întregime.

în vreme ce mă holbam, mai să-mi iasă ochii din cap la toate aceste ciudate, frumoase şi măreţe privelişti — cu apa ţîşnind mereu din stîncă — numa' ce răsună deodată
o hălăbăială, un „Hu ! Hu ! Hu !“ pe-atîtea voci cum nu mai auzisem vr'odată ! Atunci văz că sare-n picioare fiece buştean din grămadă — printre ele, şi drăcescu' trunchi al inimicului meu de moarte. Stind într-un cap, încep cu toţii să joace ; peste toată puntea plutei mele ; împresurîndu-mă de peste tot; apropiindu-se de mine cu fiece salt; şi-n cele din urmă dănţuind în juru* meu ca nebunii, în frunte cu trunchiu' blestematului meu inimic !

M-a copi'ins atunci o pohtă nebună să intru şi eu în joc ; am sărit în picioare, simţindu-mă zdravăn ca un taur, şi-am prins blestematu' de buştean pe după mijloc şi parcă şi el mă prinse de mijloc. Iute ca fulgeru', am prins a ne-nvîrti şi-a ţopăi, şi-am

făcut paşi înainte şi paşi înapoi, şi ne-am încrucişat mîinile, şi-am schimbat locurile, şi oh !

n-are rost să-ncerc a povesti — *nu* se poale *povesti!* N-am auzit să se mai fi-ncins vr'odată un asemenea joc — atita sărit, învîrtit şi rotit, săltat şi rostogolit — în toată viața mea ! Iar cînd blestematu' de buştean şi-a chiuit acel .,Hu ! Hu ! Hu !", i l-am întors şi eu la fel de tare. Am țopăit unu-n juru' celuilalt cu-atita înfocare, de parcă eram cei mai buni prieteni din lume. Deodată însă cele patru lune uriaşe dispărură şi fiece buştean se rostogoli înapoi la locu' său, stind cu toții liniştiți în grămadă. M-am prăbuşit şi eu la fel de moale ca ei şi totu' se cufundă-n întuneric Ultimu' lucru de care-mi amintesc e ploaia ce şiroia peste mine din toate ferestrele cerului.

CAPITOLUL XVIII

Cum este salvat Paddy de la naufragiu — Cura ajunge pe o ambarcațiune mai bună, cum e „ofuscat* şi cum vizitează vrind-oe- vrind marele oraş New York.

— Ei. prieteni, ce ziceți de toate astea ?

Multe se spuseră, mai ales despre delir şi halucinaţiile produse de el, cu sori, lune şi stele, inflamaţia creierului fiind cauzată de epuizarea fizică şi nervoasă. La toate acestea, Paddy făcu doar un gest dezaprobator. Nu considera că ,,arghimentele“ noastre meritau un răspuns mai elaborat. Strînse din umeri şi spuse aproape în limbajul lui Hamlet că multe-s lucrurile pe care le cunoaştem, fără-n- doială ; da’-n amărîta asta de lume a noastră se petrec în- tîmplări cărora filosofia omenească nu le află noima şi nici nu trebuie să le-o afle.

Aceasta era pe scurt filosofia lui. Tainele sînt menite să rămînâ taine, că de n-ar fi aşa, pentru ce-am mai avea credinţa ? Raţiunea ar fi suficientă. Dai- ca să argumentezi împotriva posibilului doar pe baza a ceea ce putem dovedi e o chestiune în care Raţiunea e pe punctul de a se

umple de ridicol. Paddy nu a folosit aceste cuvinte, dar, in

esență, aceasta e ceea ce a spus.

— Rechinii, spuse el, a fost trimişi de Marele Stăpin al universului pentru a mă împiedica să mă-nec ; iar jimmy- johnu' cu whisky s-a răsturnat şi s-a golit pentru a mă împiedica să mor din pricina băuturii.

— Bine, interveni Wharncliffe, dar tu credeai că aici a fost mîna duşmanului tău, diavolul din buştean.

— Cu voia Domnului, aşa crez, da' nu mă-ndoiesc că blestematu' de diavol şi-a-nchipuit tot timpu' că-mi face un mare rău, văzînd că doar whisky-u'-mi mai era mîngîic- rea in deznădejdea naufrîngerii.

— Ai fost un fel de Iov, Paddy ; observ însă că, pînă acum, persecuțiile tale nu au avut urmări fatale.

— Is viu şi-n picioare ! Iată-mă-s într-adevăr fără nici un os rupt, fără nici o mare pierdere, da' la mijloc e-o minune dumnezeiască.

— Continuă-ți povestea, îl îndemnă Jamison. înțeleg că după viziunea celor patru lune, ți-ai pierdut cunoştința.

— Şi după dansul cu diavolul din buştean, adăugă Carroll.

— Chiar aşa ! Nu-mi amintesc nimic după aia pin' ce — oh ! Dumnezeule, n-are rost să-ncerc a socoti cît am zăcut bolnav pe plută pîn' ce m-au cules de pe ea. Da' numa' mila lu' Dumnezeu a făcut să nu-mi mai simt chinu' tăman la timp şi cînd nebunia începea să-mi întunece mintea. Două sau trei zile trebuie să fi fost purtat la întîmplare pe plută, ca un leş, şi asta pe-o vreme cît se poate de proastă. Da' toate la timpu' lor.

Primu' lucru pe care l-am simțit cînd m-am trezit din prosteasca mea somnie, a fost tangaj u' inspăimîntător al navei. Căci m-aflam în cabina unui vapor prins de furtună ce se apleca înainte şi-ntr-o parte, clătinindu-se îngrozitor. Simțeam asta cu precizie şi-mi cunoscui egzact sitivația în dipa-n care mi-am venit în fire. M-am trezit însă c-o durere ascuțită în amîndouă brațele şi la ceafă. Curind aveam să aflu că-mi luaseră sînge şi mă băşicaseră ; îmi răseseră la spate o parte din păr şi-mi lipiseră un plasture-acolo. Iar cînd am încercat să mişc capu', am descoperit o durere la ceafă, unde-mi puseseră un alt plasture. Foiala mea mi-a- duse la vedere un om care şezuse pe-un scaun lîngă mine.

îmi ținuse loc de infirmieră şi-n mare măsură şi de doftor. Era un omuleț roşu la față, pe nume Ellick Thompson. După cum mi-a spus, era doar pasager pe navă — o brigao- tină, cum îi zic ei, botezată Adele sau Adela, comandată de un scoțian, căpitanu' Wilson. Şi Thompson era scoțian şi-a- mîndoi s-a purtat frumos cu mine. Thompson mi-a povestit cum mă găsiseră pe plută, părîndu-le mort. Cum m-au luat la bord şi mi-au salvat cufăru', puşca, securea şi chiar uruiala şi cartofii. Au ocservat că eram doar leşinat şi c-aveam fierbinţeală; eram ud pîn' la piele şi bănuiau că ploaia-mi salvase viața. M-au doftoricit, m-au sîngerat şi mi-au pus plasturi băşicători. Un vînt puternic, suflind dinspre nord-est îi luase-n primire chiar a doua zi după ce mă pescuiseră, tîrîndu-i în golf. Mă aflam de patru zile la bordu' navei. Nu ştiau şi nici eu nu le puteam spune precis de cîtă vreme rătăceam cu pluta. Nu mai ținusem ră- boju' zilelor în sitivația mea deznădăjduită.

— Ai să te faci bine, mi-a zis Thompson. Ți s-a dus fierbințeala şi ți-ai venit în fire. Da' de n-ai fi fost un bărbat zdravăn, ai fi-nghițit găluşca şi te-ai fi călătorit la Necuratu' !

— Ba nu, m-am semețit eu, nu s-ar fi întîmplat aşa ; nu forța omenească, ci Providența m-a salvat. în ceea ce-1 priveşte pe Necuratu', încep să-l crez un băiat mai de treabă decît îşi

închipuie lumea. Aşa se cuvine, după ce-am dănțuit cu el astă-noapte.

— Astă-noapte ? se miră Thompson.

— Da, i-am răspuns, în ultima noapte petrecută pe plută.

Se-apucă atunci să-mi povestească despre toropeala în care zăcusem, din care mă trezeam uneori urlînd şi bătînd cîmpii şi despre cum cîntasem ca o buhă, bâgîndu-i în spe- ' rieţi. Eu însă am priceput de-aici că nu putuse fi decît chiar uhuitu' ălui-de-pe-comoară.

După aia mai zise că eu trebuie să mă fi ținut într-o tovărăşie păcătoasă.

— Căci tu eşti Iona al nostru ! Pîn' să te pescuim, am avut vreme buni, iar mai apoi ne-a luat numaidecît în primire o rafală din nord-est ce ne-a tîrît în golf şi suflă şi-acuma mai tare tfa oricînd. De te găsea urgia pe plută, te-ar fi măturat în juma' de

ceas.

— Păi. zic eu, s-ai putea să fiu un fel de Iona, da’ vă rog din suflet să nu m-aruncaţi iar peste bord. Mi-ajunge prin cîte-am trecut! Spune-i căpitanului să crează în Cel de Sus ! Eu mi-s tobă de credinţă de la ultimu' zaiafet cu diavolu' — doi paşi ’nainte, la stînga şi la dreapta, tot în- tr-un pas cu perechea ; şi-apoi de-doiu’ de pe Mississippi.

IB
O

— Ce tot îndrugi ? întrebă Thompson c-o mutră-ngri- jorată. căutîndu-mi pulsu\

— Oh, îi răspunz eu, ii doar un vis pe care l-am avut. Am visat că jucam cu dracu' !

— Nu trebuie să mai vorbeşti. îmi zise. Bea asta şi-n- cearcă să dormi. Nu mai vorbi — îți face rău.

— O, dacă numa’ asta te-ngrijeşte, n-aibi teamă. Vorba nu mă vatămă niciodată ! îmi prieşte grozav.

El n-a vrut s-asculte însă, ci-a ieşit din cabină, inchî- zînd uşa după el.

După cîteva ceasuri, timp în care am încercat să dau oe noima întregii istorii şi să mă lămuresc în ce sitivație mă aflam, văz că se-ntoarce însoțit de căpitan. îmi vorbiră amîndoi cu multă blîndețe. Zice căpitanu' :

— In dumneata se-arată toată milostenia Providenței. Fără ajutoru' Domnului, nici un om n-ar fi putut îndura atît de mult şi supraviețui. Mă mir cum de nu ți-ai pierdut mințile.

— Mila Domnului şi veşnica Providență îs la mijloc, zic eu. Aveți dreptate, iar după Dumnezeu, dumneavoastră, domnii şi prietenii mei, vă datorez faptu' că mai trăiesc pe ăst

binecuvîntat pămînt.

— Pămînt binecuvîntat ! hohoti căpitanu'. N-ai decît un prețios pumn de pămînt de care să te-agăți cu toate puterile ! Sîntem la aproape cinci sute de mile de orice coastă, prinşi în colții unui vînt din nord-est. Cu binecuvântarea Domnului care te-a salvat pîn'-acu, oi ajunge însă şi pe țărm.

Atît el, cit şi Thompson, au fost tare buni cu mine şi, cu toate că vorbeau ca şi cum m-ar fi crezut un adevărat Iona care le-adusesem ghinion, asta nu le-a schimbat purtarea faţă de mine. Mi-au dat ce-avură mai bun din toate ; au pus să mi se-facă o fiertură şl ceaiuri şi multe alte lucruri ce făcea bine la burdihan. Mă făceam din zi în zi mai

bine şi, după cum zicea şi ei. era de mirare cum luam în greutate. Ziceau că Încercările prin care trecusem ar fi ucis pe oricare altu'. Vorbiră mult despre păţania mea, da' nu le-am destăinuit niciodată necazurile alea pe care vi le spusei dumneavoastră. Cînd le-am povestit de boala mea şi de răsturnarea jimmyjohn-ului, ziseră că ăla fusese ăl mai mare noroc în sitivaţia mea. Pierderea whisky-ului pe de-o parte şi ploaia pe de alta socotea ei că-mi salvaseră viaţa. Făr de aste două lucruri, aş fi înnebunit şi m-aş fi aruncat peste bord în colţii rechinilor ! Gîndesc că vorba lor avea oarecare temei. Da' tot mai pohteam la o duşcă. Fiertura şi ceaiu' era tare bune, da', socot, mult mai potrivite pentru suferinţele unei muieri decît ale unui bărbat. Aşa că într-o zi. cînd mă-ntreabă Thompson dacă-mi cerea [1] inima ceva, m-apuc şi-i zic : Dacă aveţi un whisky bun. pe care sâ-1 îndulciţi oleacă, şi să-i mai adăugaţi niţică apă fiarta, crez c-aşa ceva mi-ar face mai bine decît orice fiertură.

— Bine. zice el, da’ ăsta-i punci ! Mă tem sâ nu fie prea tare pentru capu’ tău deocamdată.

— N-ai teamă, îi răspunz, că doar am supt whisky, am fost înțărcat cu whisky, m-am hrănit cu whisky şi am trăit cu el toată viața ! Nu-mi poate face rău J

Atunci el l-a întrebat pe căpitan, care era şi un soi de doftor, iar el a rîs şi-a zis :

— Dă-i.

Thompson mi-a preparat ceva punci, tot aşa de bun ca a' lu' Stylus, da' nu aşa mult; atunci a fost prima oară cînd am pus pe limbă whisky scoţian. După asta m-am întremat grabnic şi două zile mai tîrziu m-au luat sâ cinez în cabina căpitanului. Acolo se-afla căpitanu', Ellick Thompson şi alţi doi domni. Ne-a servit o cină pe cinste, cu băutură din belşug. Da' căpitanu' s-a încontrat cu ăilalţi doi .bărbaţi şi era cît pe-aci să se ia la harţă. Căpitanu', care era scoţian, se arăta cam aspru cu firea americanilor. La urmă, zice el :

— E-o nație de hoți şi pungaşi. Singura virtute-i după ei *deşteptâeiunea,* pe care-o folosesc ca sâ te tragă pe sfoară ! Allă osebire nu^i între ei, decît că unu-i un pungaş

mai deştept ca altu'. Is făcuți să fie hoți ; doar că o parte-a prea vicleni pentru ăilalți — prea deştepți — şi-atunci ăilalți trec de proşti. Aşa m-a învățat pe mine igzperența

— cunosc țara asta de treizeci de ani — c-o apă şi-un pă- mînt îs cu toții, fie ei de rang umil ori înalt, bogați ori săraci, bărbați ori femei.

Eu n-aveam puterea să mă bag în gîlceava lor, da' m-am ofuscat grozav şi nu m-am putut stăpîni a zice :

— Ascultă colea, căpitane, m-ai scăpat de la moarte, m-ai doftoricit şi m-ai îngrijit ca pe copilu' tău şi-ţi datorez veşnică recunoştinţă ; da' blestemat să fiu de-oi răbda vorbe de hulă, că şi eu mi-s american.

— O, prostii ! zice el, rizînd cu toată gura. Tu eşti din Sud — faci parte dintre gtşte *; vulpea* şi-a-nfipt colţii în penele tale ! Firea americanilor la cei din Nord o vezi. Europenii nu ştiu nimic

despre *voi*, decît că stăpîniți negri, iar yankeii vă stăpîneşte pe voi. Âştia omule, te fură din ochi, nu alta. Is prea deştepți pentru voi.

— Pe cinstea mea, zic, aşa cred şi oamenii noştri din Carolina. Da' să fiu al naibii de-mi place să te-auz vorbind aşa despre firea *ginirală* a națiunii noastre. Nu poate fi adevărat

pentru toți şi ştiu că oamenii noştri nu-s aşa. Ascul- tă-mă, căpitane, de-ai veni prin. părțile noastre cu vorbe de-astea, mi te-aş umfla chiar eu şi-aş vedea cît eşti de lung şi de greu !

Iar el rîse iar şi zise :

— Noi nu vorbim niciodată aşa despre oamenii care-s gata să lupte pentru unoarea şi bunu' lor nume. Ci doar de cei care rabdă orice numa' s-o poată şterge cu gologanii tăi. Peste cîteva zile vei fi la New York şi te sfătuiesc să fii cu ochii-n patru. Curind vor afla eîţi dinţi de lapte mai ai.

Ceilalţi doi tăcură molcom şi-nghiţiră tot, cu toate c-auzisem

că amîndoi locuia în New York. După cină, am discutat chestiunea cu Thompson, care mi-a răspuns:

— Căpitanu' are dreptate* da' n-a fost înțelept din partea, lui să zică ce-a zis. Căd cei doi care era de față îs chiar felu' de oameni care să ți-o coacă. Mai mult ca sigur c-oi;

s-asmută gloata pe el. Căci îs tot atît de plini de fiere şi ranchiunoşi pe cît îs de laşi. Doi yankei ai dracului la burtă ; asta mi-s.

— Păi, zic eu, de-or s-asmută gloata asupra căpitanului, i-oi sări în ajutor.

Chiar în ziua aceea mi-am căutat puşca şi cuţitu', asigurîndu-mă că erau în ordine — amîndouă fuseseră salvate» ca mai toate lucrurile mele, de altfel —, după care i-am spus căpitanului ce vorbisem cu Thompson, iar el mi-a răspuns :

— îs prea laşi, chiar şi pentru aşa ceva !

— De-o fi ceva, căpitane, eu oi lupta de partea du- mitale.

Iar el zice :

— Eşti băiat bun, Paddy, şi viteaz ! Da' pricepe bine ce voi să zic : tu eşti de altă naţie decît ăştia doi şi n-am vrut să te supăr.

Cu asta, chestiunea s-a terminat; i-am văzut însă pe cei doi pasageri depărtîndu-se singuri şi aruncînd priviri viclene şi piezişe căpitanului ori de cîte ori trecea pe lîngă ei. El, în

schimb, îi privea ca unu' căruia toma' i-ar veni să scuipe. I-ar fi dovedit cît ai zice peşte !

Cîteva zile mai tîrziu, vorbirăm iar despre asta şi zice căpitanu' :

— Ascultă, Paddy, tu eşti băiat bun, da' încă nu ți-a căzut caşu' de la gură. Yankeii ăştia încearcă acuma să mă ducă de nas. Ai să vezi ! Da'-i am la mină şi-or să rămîie cu gura căscată cînd le-oi dovedi-o. Ai să vezi ! Nu spune nimic, priveşte doar şi ia seama la ce va fi. Ştiu eu ce-am de făcut.

Vîntu' ăla din nord-est ținu vr'o şapteşpe zile.

— Tu eşti Iona, zise căpitanu'. Da' ai scăpat de rechini ! Vîntu' a-ncetat şi mîine pe ziuă o s-ajungem la Sandy Hook. îmi place ori de cîte ori pot salva pe cineva, iar tu eşti acu' în siguranță.

— Iar eu vă sînt foarte îndatorat, i-am spus. De-acu' oi mai avea încă multe zile de trăit.

CAPITOLUL XIX

Paddy la New York — Naivele sale experiențe in acel loc — Ce are de văzut din ce e măreț şi bun. Filosofii ți demnitarii oraşului — Un parazit literar.

— A doua zi am luat un pilot şi. pe la vremea cinei, am ajuns in raza lui Sandy Hook. Curind ii văzurăm pe cei doi pasageri cu care se contrase căpitanu' vorbind deoparte cu pilota. îmi zice Thompson atunci:

— Uită-te la ei. Ii spun pilotului ce-a zis căpitanu’ despre ai lor.

L-am văzut pe pilot intuneeîndu-se la chip şi aruncin- du-i priviri veninoase căpitanului. Da' nimeni n-a zis nimic. Thompson îl avertiză totuşi pe căpitan să fie cu ochii-n patru. Căpitanu* se mulţumi să ridice o manivelă zicîndu-mi :

— Paddy. iată un arghiment puternic pentru â păli tidva unui yankeu.

— E-un arghiment, zic eu, la înțelegerea oxișicui.

— Paddy, îmi zice apoi, te rog să consideri nava că- minu' tău cîtă vreme ești la New York. Dacă-ți place locuința, ți-o închiriez ieftin. îmi vei plăti în iubire și prietenie. Socot. zise el, că puținii tăi bănuți îs foarte prețioși și-o să ai nevoie de ultimu' șfanț, pentru a te înturna acasă ; căci eu nu te pot duce, cu toate c-aș face-o cu dragă inimă. Am mai fost la Charleston și-mi

place şi locu[1] şi oamenii. Aş duce bucuros o-ncărcătură intr-acolo, dacă ar voi armatorii ; crez însă că de data asta vor să trimită vaporu' la Greenock. N-are a face. Doar că atîta vreme dt sîntem amîndoi in New York, poți dormi pe navă, iar de bani cumpără-ți haleală.

Vă puteți da seama că i-am mulțumit din adincu' sufletului

şi nu i-oi uita niciodată mărinimia. Şi Thompson a fost aşa de bun, încît să-mi spuie :

— Paddy îți pot da un pat în camera mea şi poți lua masa la un „ristorant" sau ceVa de soiu' ăsta. Vrei, fără-n- doială, să dai o raită prin oraş ; hai să-l vedem împreună.
Am timp şi-l ştiu bine. Crez că n-ai o lețcaie. da pot să-ți dau eu

ceva.

— Am cinşpe dolari în moneda Carolinei de Sud, i-am zis eu, pe care urma să-i cheltuiesc la Charleston. Mi-nchi- pui c-aici n-au cine ştie ce valoare.

— Tot atît cît în Charleston, îmi răspunde el, cu condiția să cunoşti vicleşugurile dintr-un loc la fel de bine ca-n cel'lalt. Da' tu nu le cunoşti şi-or să te-nşele la fiece colț de stradă. Cască ochii mari şi te-oi ajuta eu să treci cu bine. Dacă povestea ta răsuflă, vor vedea în tine un leu paraleu. Le place leu' ăstora de-aici, da' uneori mai greşesc şi-aleg în locu' lui un dobitoc cu urechile tare lungi.

I-am mulțumit lui Thompson cum m-am priceput mai bine şi mereu m-oi gîndi la el cu dragoste şi prietenie, cu toate că era cam ascuțit la limbă şi nu părea să se-nțe- leagă prea bine cu semenii. Puțin mai tîrziu văz că vine se- cundu'. însoțit de mai toți marinarii, care-mi ține-o predoslovie în toată regula. Chestiunea era că, văzîndu-mă cum trecusem printr-o încercare de-a dreptu' miraculoasă şi prin întîmplări ătît de neobişnuite, ei căpătaseră un mare

• rispect pentru mine ; şi mai spuse cum îi fermecasem cu lungile mele poveşti — căci, vedeți, trebuiesc să le istorisesc totu' de-a fir-a-pâr — şi cum ca dovadă a prețuirii lor şi pentru ajutorarea unui fîrtat marinar — căci zicea ei, cu toate că eram marinar de apă dulce, mă dovedisem vrednic să-mi petrec pe mare tot restu' vieții : pe scurt, secundu-mi dăruia o pungă cu bani — numa' aur şi argint, adunați de la tot pehipaju'.

O vreme am rămas cu gura căscată, căci erau toți, gt căpitanu', şi Thompson, şi pilotu'. şi ăi doi negustori yankei, şi tot echipaju', şi cu toții-mi aştepta răspunsu'. Primu' i lucru ce-am făcut a fost să mă scarpin în cap, uitînd că purtam un plasture acolo şi că locu' era dureros. M-am *l* lăsat păgubaş să mai caut un răspuns cu judecată. Am *i* răspuns totuşi în felu' meu nepriceput; ce-am zis, numa'

I Dumnezeu ştie. Atîta doară c-am refuzat banii spunîndu-i că-i eram oricum foarte îndatorat, dar că mă puteam j descurca pin-ce-aveam să primesc ajutor de-acasă. Da' secundu-mi zice :

— Ascultă, camarade, dacă nu iei banii, ai să-i vezi zburînd peste bord. Marinarii nu-i vrea înapoi.

Zice. atunci şi căpitanu' :

— Ia-i, Paddy, ca să fie şi băieţii cu inima uşoară. O[1] să găseşti tu ce să faci cu ei.

— Mă-nvoiesc, căpitane, zic eu atunci, dacă-i lăsați pea băieți doar o noapte pe țărm ca să-i tragem un chef.

— Prea bine, Paddy — ți-i dau.

La care scoaseră toți un strigăt şi plecară foarte veseli.* Intre timp, căzui la-nțelegere cu secundu' ca să m-ajuteH s-aranjez petrecerea-n oraş unde, fireşte, eu nu cunoş-B team tertipurile. Eram în schimb destul de obişnuit cu na-H rinarii şi fiindcă purtam mereu ca tovarăş de călătorie bunal dispoziție, îmi făceam prieteni oriunde mergeam. Cum măi mai răsfățau camarazii mei arşi de soare ' Chiar şi căpi-B tanu' s-a oferit să mă ducă pîn' la Greenock ori LiverpoolB şi 'napoi pe gratis, numa' de dragu' de-a mă avea cu el.B Cît priveşte mateloții, ei voiau să fac parte din echipaj ; ; da', bată-vă norocu', tăman atunci în ochi îmi apărură* ca-ntr-un tablou fermecatele noastre păduri, şi p' rmăl gustasem îndeajuns viața pe mare şi naufrîngiind simțisem - pîn' la sațiu gustu' mării. Amintindu-mi prin ce trecusem, B m-am înfiorat la gîndu' unei alte călătorii pe mare.

Am ajuns cu bine la New York în chiar noaptea aceea, 1 da' n-am ancorat la chei, ci-am rămas în larg. A coborîtl căpitanu' pe ţărm, luîndu-ne pe mine şi pe Thompson lai locuinţa lui, iar el mi-a arătat camera lui, zicîndu-mi că* puteam veni acolo oricînd aveam nevoie de-un pat săi dorm, c-aveam hîrtie şi toc dacă vroiam să scriu priete-1 nilor şi rudelor şi aşa mai departe.

M-am aşezat şi i-am scris o scurtă scrisoare lu' Wham-1

diffe, punînd in plic şi-o misivă pentru biata maică-mea — 1 pe care ştiam c-o să i-o dea el; şi am îndrăznit să-l rog] să-mi trimită cincizeci de dolari, punînd chezăşie cuvîntu meu de om de cinste. Iară el mi-a trimis o sută şi s-a dus j în persoană s-o viziteze pe bătrînă şi i-a trimis o căruță încărcată cu făină şi şuncă...

— Prostii, Paddy, interveni Wharncliffe, cui naiba-i pasă de toate amănuntele astea ? Dă-i mai departe cu isprăvile tale-şi lasă-le pe-ale mele.

— Aş face-o, Wharncliffe, dacă le-ai povesti chiar dumneata, dar văzînd că dumneata nu vrei, îi musai s-o fac eu ! Da, prieteni, Wharncliffe mi-a trimis dublu față de ce-i cerusem şi mi-a scris cea mai frumoasă şi mai plină de bunătate misivă din lume, oferindu-se să m-ajute cît îi sta-n putere ca să mă vază iarăşi teafăr acasă.

— Ajunge cu asta, Paddy. Nu-mi rămîne decît să le spun prietenilor noştri de față că mi-ai înapoiat pînă la ultimul bănuț tot ceea ce ți-am avansat vreodată.

— Drept îi, da' plătind cînd am putut eu şi încă în vînat şi peşte — fără a mai pune la socoteală banii împrumutați. Pentru grîne şi şuncă n-ai vrut să primeşti nimic ! Oh, Wharncliffe, cum zice la Sfînia Biblie : „De te voi uita, să-şi uite dreapta mea destoinicia !“ *.

Spunînd acestea, bietul om prinse miinile lui Wharncliffe în ale sale, strîngîndu-le cu ardoare, în vreme ce din ochi i se rostogoleau lacrimi mari.

— Ia o-nghițitură, Paddy, zise Wharncliffe. Eşti o fire emotivă şi faci prea mult caz pentru o nimica toată.

— Prietenia şi ajutora' la timpu' potrivit, cînd îți crapă buza după ele nu-i o nimica toată Wharncliffe ; I iară prietenia care aduce mîngîiere unei sărmane văduve bătrine e-o virtute atît de binecuvîntată, că merită să fie scrisă de-un înger c-o pană de aur ruptă chiar din razele j măritului sOare.

— Bravo, Paddy, eşti un poet

— Nu, dom'le, doar cu judecată şi simțire. Da' socot că vreți să-mi auziți mai departe povestea. Ei bine, după ce-am scris misivele alea pentru Wharncliffe şi măicuța mea bătrînă, Thompson îmi zice : „Acuma hai să-l luăm şi pe căpitan şi să ne-ntumăm ; trebuie să mă grijesc de nişte lucruri şi să dorm noaptea asta la bord. Socot că şi tu vrei acelaşi lucru". M-am învoit şi am plecat tăman la : timp, căci căpitanu' ne-aştepta.

Am luat o cină bună la bord, Thompson eu şi secundu' i fiind singurii invitați. Căpitanu' era bine dispus. Se dusese \ la agenții navei care se bucuraseră grozav, căci adusese | o încărcătură mare pentru o piață bună. întârziase atît I de mult pe mare, îneît o cam băgaseră pe mînecă, gîndind I că se scufundase vasu'. A doua zi am dormit pînă mai tîr- I ziu. M-au trezit Thompson şi căpitanu', care-au venit împreună în cabina mea. Iar căpitanu-mi zice :

* Citat trunchiat din psalmul 137 :5 („De te voi uita, Ierusalime, să-şi uite dreapta mea destoinicia ei.“).

— Cum îți ziceam, Paddy, ziariștii au făcut un leu. paraleu din tine.

S-apucă atunci de-mi citeşte din vr'o două-trei ziare ceea ce numea ei avinturile nemaiauzite ale plutaşului de I pe Edisto, Patrick McGarvin, aşa cu numele-ntreg, cum li-l = spusesem căpitanului şi ălorlalți. Trebuise să scrie totu' ini jurnalu' de bord. înşirau jverzi şi uscate despre mine, ba 1 adevăruri, ba minciuni. Mâ făceau viteaz şi chiar făU)s,S aminteau de cît am suferit, despre cum m-au găsit nau-® fvîngiat şi făr' să ştiu de mine şi multe altele.

— Ai să vezi acuma, zice căpitanu'. cum vor veni la* bord prin jur de ora nouă cîțiva din riporterii ăştia cari să-l vază pe Paddy şi sâ stoarcă de la el tot ce se poatefl pentru a umple ziarele, iar ce n-o vrea el. ori n-o putea să® le spuie, nici o grijă, vor născoci ei cite-n lună şi-n steleJM Aşa a $i fost. Veniră trei deodată şi mă sîcîiră cu-nire-l bâiile pin' ce-am obosit. M-a-ntrebat pină şi cum irăiamj şi munceam pe Edisto ; ce lungime are nu', ce ramifica;iii şi ce strimtori. ce cioturi şi ce depunători, şi despre cum 1 vînam şi pescuiam. Am avut eu grijă însă să nu suflu ol vorbă despre daraverele mele tainice cu diavolu' din buş-J tean. Am răspuns politicos, cu bună-cuviință, după cuml mi-a zis şi Thompson şi căpitanu, da' nu m-am dat peste cap j ca sâ le fac pe plac. Căci ştiți, răsfoisem şi eu ziarele şi mai I toate spunea nişte vorbe neruşinate despre Carolina de ^ Sud, cum vroia s-o şteargă de pe fața pămîntului, s-o zdrobească şi să dea sare Charlestonului. Şi încă alte afronturi cum c-ar fi Carolina de Sud marea bătaie de cap a Uniunii ; ii zicea circotaşă şi rebelă şi cîte altele. Era tăman la vremea cind în Carolina de Sud se vorbea de separarea de Uniune, acu' mai bine de zece ani.

Indivizii mă-ntrebară de toate astea şi mai cu seamă dacă povestea aia cu sicisiunea era doar vorbă goală şi dacă ai noştri o vede cu ochi buni. Nu m-au lăsat să le dau pe loc un răspuns pe sprinceană, ci-au zis mai departe că numa' politicienii noştri ambițioşi vorbesc aşa, fiindcă nu pot pune mîna pe slujbe grase.

Le zic eu atunci:

— în chestiunea asta, domnilor, n-am a vă spune decît că toți ai noştri îs un cuget şi-un gînd... nu trage unu'-n hăis şi altu-n cea. De zece ori is gata să pui mîna pe armă ori de cîte ori îmi cere guvernatoru' Carolinei de Sud să trag cu plumbi în duşman şi socot că toți ai noştri simțesc la fel. *Noi* sîntem cei care nu credem în Uniune, în orice caz. *Noi* nu-i vedem rostu' ; şi oricind rostesc politicienii noştri cuvîntu', noi sîntem gata să luăm drumu' bălților.

— Ehei. zice unu' din ei, astea-s vorbe mari pentru un stătuleț care nu poate aduna decît douăzeci de mii de oameni pe cîmpu' de bătaie contra glorioasei Uniuni.

— La nevoie şi şaizeci de mii, zic eu, şi cu toții bărbați adevărați, unu' şi unu' devotați făr s-aştepte răsplata ! Domnilor, le zic, eu ştiu foarte puțin despre tărăşenia asta şi n-am meşteşugu' vorbelor, da' mi-s gata să-mi apăr țara aşa cum mi-aş apăra mama bătrînă ; şi-aş lupta pentru mormîntu' ei în vechiu' nostru cimitir al Providenței, atunci cînd o vroi Domnu' s-o ia de pe astă lume, la fel ca şi cum ar fi o femeie vie !

Thompson şi căpitanu' stau şi ascultau făr' să scoață o vorbă, pîn' ce-1 văz pe căpitan că mă bate pe spate şi zice :

— Aşa-mi place să te auz vorbind, bunu' meu plutaş de pe Edisto — ridică-te în apărarea pămîntului tău natal ! — Nu oricine ştie să meşterească vorbe, da' atunci cînd la mijloc îi meleagu' tău natal şi-i în primejdie, nu trebuie decît să-ți înfigi cu tărie picioru-n pămînt şi s-ameninți cu pumnu' pe oricare inimic.

La care cei trei indivizi şi-au luat tălpăşița.

— Ştiți, zice Thompson, cele trei ziare care-aiuncă vorbe aşa de mari şi barbare despre zdrobirea statului vostru îs publicate toate la trei din cei mai mari laşi din New York. li ştiu pe toți. Pe ăl de scrise ăsta — şi arăta spre unu' din ziare — l-am văzut bătut cu cravaşa pe treptele Bursei pentru că jignise soția altui bărbat : iar ăl de scrise *asta* îşi zice *filozof !* Filozof pe naiba ! In ziaru' său separată a fi unu' din ăi mai mari huligani din New York. Cu toate că şi el a primit cîteva palituri pe stradă şi n-a ridicat un deget ca să-şi apere capu'.

— Ori pupa ! rîse căpitanu'.

— Nu, şi mai zice că-i spre binele lui şi crez asta. cu toate că nu-i şi-n folosu' bunului său nume. El zice c-atunci cînd eşti lovit, răbdarea nu- face decît să-ți dovedească virtutea filozofiei ! Cît despre individu' soios care scrie la ăstălalt ziar, şi el a primit cîteva şuturi. Dintre toți îi cel mai rău : mincinos, pungaş, născocitor de scandaluri în stil mare, şi-un as al şantagiului.

— Ce-i asta ? întreb. El mi-a ezplicat că-nseamnă,,.

— Nu-i nevoie, Paddy, ştim cu toţi de-aici ce-nseamnă.

— Zice Thompson, lucru' ăl mai rău îi că aceste trg ziare îs conducătorii poporului — îi mînă 'nainte şi 'napci după bunu' lor plac. Toată lumea din New York îi ştie pe cei trei de laşi, pungaşi şi mincinoşi — samsari, şanta- gişti şi potlogari — şi cu toate astea, ziarele lor îşi croiesc drum în rîndurile poporului şi cîrmuiesc politica a mii de oameni. Măgulesc cititorii în fel şi chip, pe socoteala celor mai de treabă cetăţeni ; şi oamenii-s zilnc gîdilaţi pe burtă

— spre pieirea lor ! Nu fac decît să-i arunce în brațele diavolului !

— Şi cu cît ajung mai repede la adresă, cu-atît mai bine ! dce căpitanu' Wilson, continuînd apoi:

— Prieteni, eu crez în Dumnezeu ! Crez că el cîrmij. ieşte şi-acu' lumea, aşa cum o făcea în vremea iudeilor. Eu crez că ochii lui îs ațintiți asupra tuturor popoarelor, tutu* I ror națiunilor : că le lasă o vreme să-şi facă de cap, căci - după cum zice şi la Biblie, Lui nu-i place să nimicească o cetate mare şi le mai dă vreme oamenilor să se pocăiaseă Da' acolo unde nu poate afla nici zece oameni cinstiți

— **zece**)ameni care să vrea **să** privească-n față adevăru **să-şi apere** adevăratele prințipuri,— şi care **să** nu se fo„ **fileze la** ceasu' primejdiei — **ei** bine, poate **fi** sigur că **cetatea aia** îi sortită pieirii. **Iar poporu' pe cale** să piară **Q cunoşti** după aceea **că** n-are **astîmpăr,** se-agită, n-are **pace pîn' ce** nu face **ceva** care **s-abată drăznetu*** asupr$_a$ **capului** său ! Dar El **va** veni cu siguranță, atîta vreme cît **mai** credem că este **un** Dumnezeu în ceruri ! Vorbințj **acuma** de poporu' ăsta, **găsesc** că-i cel mai ticăloşit şi m$_a$j neruşinat din toată lumea. Se vorbeşte de crimele, păcateî$_e$ şi ifosele Londrei — **de** stricăciunile şi zădărniciile Parisului. Le ştiu pe-amîndouă şi vă zic, prieteni, că, dacâ-j vorba de crimă, desfrînare, semeție şi meschinărie de tot soiu', apoi New Yorku' bate Parisu' şi Londra la un lo$_c$ în el găseşti tot ce-i mai rău în aste două locuri ; căci ai$_c$j **s-a** adunat toată **scursoarea** Europei. Ei **n-au** ce-i rispi$_c$_ **tabil în** Europa : familiile **vechi,** patina caracterului, bu**nele** purtări **şi cuviințe ce se** moşteneşte din tată-n

vreme de sute de giniraţii ! Prin asta, Paddy, sînteţi mai presus de ei! Puteţi privi în urmă la strămoşii voştri făr' să vă simţiţi ruşinaţi şi pătaţi ! Cîtă vreme cei mai mulţi din yankeii ăştia nu cutează să privească 'napoi! Privesc cu toţii 'n'ainte, mulţumiţi că viitoru-i mai înfloritor decît trecu tu' 1 Că-i chiar mai bun decît ce au deocamdată-n mînă ! Fereşte-te tu de ei ! Te vor trage pe sfoară ! De te-ajută unu' să ieşi dintr-un şanţ cîtă vreme eşti în New York, pipăie-ţi buzunarele mai 'nainte de a-1 lăsa să plece ! C-o mînă te ridică, iar cu ailaltă îţi uşurează buzunarele ! 'Trebuie să dibuie ei vr'un mijloc de-a te-nşela şi, de in- tri-n teica lor, o să simţi cum îţi împung un cuţit în coaste, în vreme ce-ţi pun o întrebare cît se poate de blajină şi te privesc cu chipu' ăl mai senin din lume.

— Sfinte Dumnezeule ! zic eu. Da' bine, căpitane, ăsta parc să fie chiar iadu' pe pămînt.

— Aşa o să-ţi pară de-o să rămîi mai multă vreme pe-aici şi-o să ai mai mult de-a face cu ei. Ici şi colo mai dai de cîte unu' cumsecade, da' ia numa' să-i întrebi ce cred despre unu' ori altu' despre un politician, un bancher, un milionar ori altceva. Cercetează-i numa'. întreabă-!, pe Thompson, care-i cunoaşte de

treizeci de ani.

Thompson rînji, şi spuse c-o căutătură amară-n privire :

— Lasă-1 pe Paddy să-i puie la-ncercare cu cei cinşpe dolari sud-cslifomieni în buzunar. Mai bine lasă-1 să-n- cerce pe pielea lui, că poate nu ne-o crede pe noi.

— Păi, "zic eu, crez c-o să mă supui ameninţării cît se poate de curînd. Pornesc numaidecît ce ancorează nava pe chei ; cobor pe ţărm şi-mi rotesc ochii-n jur să văz ce-i de văzut. Oi încerca pe pielea mea.

Acostam la chei în vreme ce vorbeam.

— Da' ai să te pierzi ! zise căpitanu'.

> — Dumnezeule ! fac eu, să mă pierz pe străzile unui oraş, cînd însuşi diavolu', in cercând să mă ducă de nas, n-a izbutit niciodată să mă facă să mă rătăcesc în pădurile bălților !

— Da', zice Thompson, n-ai nici-o haină c-un croi mai de felu' âlui de se poartă aici ? Haina ta, Paddy, nu-i a oiță după ultima linie.

— Poate ! Da’ mie-mi place şi alta n-am.

Haina mea era de fapt o cămaşă obişnuită de vînâ- toare, cu capse mari şi ciucuri grei de bumbac. Era vechea modă din vremea revoluției, care mie mi-a plăcut în tot- j deauna. Sărmana mea maica bătrînă a croit-o după liparu’ hainii tatălui ei şi-i părea cea mai grozavă haină din țară.

— Or să se ție copiii după tine, zise Thompson.

— Nu-ți fă griji, îi răspunz eu. Nu mi-e frică.

Intre timp acostasem. Numaidecît sare de pe chei un gentleman blajin şi zîmbitor care-i zice lu’ Thompson :

— Voi să-l văz pe plutaşu' de pe Edisto. salvat ca prin minune de pe plută.

Răspunde Thompson :

— Iată-1.

Atunci vine la mine şi-mi zice :

— Eu is domnu' Cook, ori Clark, ori Park — nu-mi mai amintesc care — şi-s editoru' lu' New York Nigger- bitcher *

* Lewis Gaylord Clark (1808—1873), editorul revistei *The Knic- kerbocker Magazine,* de orientare conservatoare. Deliberata de* formare a cuvîntuhii vizează substantivele ,.nigger"' (negru, peiorativ) şi „bitch[1]" (căţoa).

— ceva de soiu ăsta — Voi să-ți auz nemaipomenitele y vin tui-i ca să le public la loc de cinste in pe- riodicu' meu.

îi răspunz :

— Eu mi-s acela, da’ toma’ cobor pe țărm acu’ şi nu pot zăbovi.

Zice el :

— Te-nsoțesc. Știu totu' despre New York — orașu' ăsta mare — şi voi fi fericit să-ți arăt ce-i mai vrednic de văzut pe unde-o să trecem.

Ăilalți doi riporteri scoseseră untu' din mine, aşa că i-am răspuns :

— Nu te obosi, prietene. Aş prefera să-mi *adulmec* singur drumu'.

Da' cu nimic nu l-am putut împiedica să nu se lipească de mine ; şi recunosc că individu' mi-a fost **de** folos, căci părea să ştie totu' şi pe toată lumea şi era **aşa de** potolit la vorbă, că nici nu-mi venea a crede că-i **yankeu.** Am îndrăznit să-1

întreb, iară el mi-a răspuns cu aceeaşi îndrăzneală.

■— Yankeu, dom'le ! Doamne-păzeşte! Is new-yorkez. Bată-vă norocu', în. ciuda acestei neruşinări, am descoperit că era totuşi un burtă-verde. Mai apoi am aflat că aproape toţi ziariştii din New York erau yankei, afară de unu sau doi, şi chiar şi ăia erau englezi sau scoţieni.

— Da' unde-s băştinaşii ? Il întreb eu pe Thompson. Zice el:

— Urmaşii vechilor olandezi nu-s nicăieri. Yankeii au năvălit în New York ca broaştele Egiptului.

Şi-aşa zicînd, mă plimbă el ziaristu' de la Nigger- bitcher, ori cum naiba-i zicea, peste tot, arătîndu-mi, după cum spunea el, fala New Yorkului.

Din cînd în cînd încerca să mă dea gata, arătîndu-mi vreo clădire mai arătoasă, ori vr'un lucru mai grozav, îmi arătă Wall Street, spunîndu-mi că acolo se punea la cale toate afacerile din lume.

La care-i zic :

— Toate, poate, afar’ de postata mea cu mazăre şi cartofi din Carolina de Sud.

Mă duse apoi la muziu' unuia pe nume Barnum. Zice

el:

— N-o să te coste un ban. Barnum mi-e prieten. A strîns aici toate ciudăţeniile din lume.

L-a luat pe Barnum deoparte şi i-a spus ceva, după care l-a adus la mine :

— Barnum, zice, dragu' meu, ţi-1 prezint pe prietenu' meu, faimosu' plutaş de pe Edisto, Paddy McGann.

Atunci Barnum mi-a strîns mîna şi m-a rugat să fac un tur cu el ca să-mi arate muziu'. Mi-a arătat şerpi, urşi, pantere, sirene şi chipuri de ceară şi sute de ciudăţenii care mai de care ; iar p'ormă, ce credeţi, se-apucă de-mi propune să viu acolo îmbrăcat aşa cum eram, şi să stau proţăpit atîtea ore

zilnic; avea * să-mi plătească cinci dolari pe zi! Abia de m-am putut stăpîni să nu-i înfig mîna-n beregată! Da' Cook sau Clark, jumalistu', mă luă repede de-acolo, zicînd că prietenu' său Barnum îi băiat bun da'-şi greşise omu',

— Te crez, îi răspunz. Auzi, să stau proţăpit la muziu ! Drăzni-l-ar să-l drăznească, îl fac chisăliţă !

Da' Cook zice :

— Mai bine, nu. Chestiunea-i că s-a făcut de baftă cu sirena lui, şi acuma vroia să-şi scoată pirleala.

— Aşa care va să zică, vroia să mă vînz pentru sirena lui; mama lui de... ! Tot i-oi cîrpi eu una !

— Da' Cook m-a lut de-acolo, zicînd că eram străin de oraş şi de obiceiurile New Yorkului. M-a dus cu el în alte locuri şi-n cele din urmă spuse :

— Nu ți-e foame ? N-ai vrea să-mbuci ceva ?

Am încuviințat, iar el a continuat:

— Uite colea un local minunat — un ristorant — unde poţi găsi stridii, fripturi şi biftecuri şi ce altceva mai doreşti. Am intrat împreună şi m-am aşezat la o măsuţă într-un colţ, iar el zice :

— Acuma, ce comandăm ?

— Stridii, zic eu, iară el cere cu voce tare :

— Două porții de stridii. Cum le vrei ?

— Natur, aşa cum le-a făcut mama lor — în cochilie.

— Două duzini de stridii — natur — în cochilie ! Le-am înfulecat repede. Apoi mă-ntreabă el:
— Ce-ai zice de-un biftec ori de-un cotlet de berbec ?
— Eu zic un biftec.

Iară el comandă două biftecuri cu cartofi. Mă-ntrebă .apoi-ce-aş vrea să beau, iar eu zic whisky. El ceru coniac. Eu credeam că-i destul, da' el mâi vroia. L-auz £â mă ispiteşte :
— Ce-ai zice de nişte lapte cu mămăligă ?

— Isuse Cristoase ! mă scăndălisesc eu, lapte cu mămăligă ! După stridii şi biftec ? Teamă mi-i că mi-aş asupri burdihanu' şi-ar ieşi un tărăboi să te ții ! Nu, mulțumesc, da'

mă ghiftuii !
— N-ai poftă de mîncare, zice el.

Ceru un blid cu lapte şi mămăligă şi, Dumnezeule, cum îl mai dădu pe gît ! Acuma, zice el. să vie şi udă- tura, ca să lunece mai bine stridiile. Stai tot pe whisky, ori vrei să-ncerci o țiră din coniacu' meu preferat ?

— Whisky-u'-i de mine. îi zic, iar el ceru din amîndouă, cu glas tare da' semănînd c-un fel de miorlăit pe nas :

— Un whisky şi-un coniac, iar cînd veni băiatu' care nc servea, îi zice :

— Gasson, adu-ne o duzină din cele mai bune cubaneze, nume care-am văzut că-1 dădea ţigărilor. îmi întinde ţigările pe-o tavă, iară eu luai una.

— Mai ia una, îmi zice.

— Nu zic ba, îi răspunz, iar după ce-am luat două, îl văz că-şi pune una-n gură, iar pe celelalte le-ndeasă-n buzunar, in

vreme ce fuma, începe să-mi puie o mulțime de întrebări, toate cu privire la călătoria 'mea în oos pe rîu, şi cum mă desprinsesem cu pluta, ce simțisem

in sitivația mea cu totu' neobişnuită, iar eu i-am răspuns fără oprelişti, simțipdu-mă obligat față de-un om care se purtase atit de frumos cu mine. Băutura-mi dezlegase limba, aşa că i-

am înşirat o mulţime de baliverne despre vînăloarea de urs şi vînătoarea de cerbi, de vînă- toarea de raton şi cea de oposum precum şi vr'o cîteva din poveştile noastre, ale pădurenilor, şi-mi pui gîtu' că pungaşu' le-a băgat pe toate-n cartea lui, în mare parte chiar cu cuvintele mele, Mi-a arătat Wharncliffe cartea cîteva luni mai tîrziu şi-a rîs din toată inima de felu' cum îmi prinsese individu' graiu'.

Da' asta n-a fost tot. După ce-a scos de la mine tot ce-a putut — de-ajuns cît să-şi umfle cartea —, se ridică zicînd :

— Aşteaptă-mă cîteva clipe că mă-ntorc şi te conduc înapoi la vapor. Am o surpriză plăcută pentru dumneata.

Eu am tot aşteptat. După o vreme, vine băiatu' care ne servea şi-ntreabă :

— M-ați chemat, domnule ?

— Nu, zic eu, da' dac-ai venit, te-aş ruga să-mi mai aduci un whisky şi vr'o două-trei ţigări din alea.

Mi le-aduse toate pe tavă, iar eu am stat, am fumat şi-am tras la măsea pîn' ce m-am plictisit de-atît aşteptat. După ce gătai paharu', chem băiatu' şi-l întreb

— Poți să-mi spui cît îi ceasu' ? Bag seamă că se-noptează.

Plecă, apoi se-ntoarse şi-mi spuse.

— Se face tîrziu, zic eu, ştii cumva un' s-a dus ' domnu' pe care-1 aştept ?

— Crez c-acasă, zice eL

— Acasă, mâ uimesc eu. Cum se poate una ca asta ? Mi-a zis că se-ntoarce peste cîteva clipe.

Individu' rîde sfruntat şi zice r

— Dacă pe el îl aşteptaţi, apoi s-ar putea să treacă şi paştele cailor. Că nu 1-oţi vedea trăgîndu-şi sufletul de-atita grabă.

— Cum adică ? Păi, nu-i un gentleman de cuvînt ?

— Cine, el ? Crez că gentleman trebuie să-i zicem, da' vă spui eu că-i un parazit ti ştim noi.

— Parazit ? fac eu. Ce-i aia ?

— Cum, nu ştiţi ce-i un parazit ? Păi un linge^blide, o căpuşă. Unu' care-şi cîştigă masa pe. seama altuia prea încrezător şi p'ormă o şterge englezeşte.

— O şterge la dracu' ! Nu pot crede asta-n rupta' capului. Mi-a zis să-l aştept cîteva clipe.

— Şi-i plecat de mai bine de-o juma' de ceas, zice gassonu'. Dumneata de unde eşti ?

— Din Carolina de Sud.

— Eşti *vlndut,* zice el. Ţi-a copt-o ! Te-a păscut că eşti credul şi te-a dus cu zăhărelu’. Acum va trebui să achiţi hota de plată, străine.

— Nu pot crede că individu’ ăla e-n stare de-o asemenea mişelie. O să-l mai aştept puţin.

— Mai doreşti să comanzi ceva, domnule ?

Bătea şaua să priceapă iapa.

— Păi, zic eu, dacă stau la masă, musai să comand. *Aş* mai vrea încă un whisky.

Odată cu whisky-u’ veni şi şefu’ localului şi-mi puse cîteva întrebări. Apoi se-apucă să-mi spuie că individu' de la ziar era un parazit yankeu dat dracului de viclean.

— Păi drăzni-l-ar sfîntu' zic eu, doar mi-a spus răspicat că nu-i yankeu — că-i new-yorkez.

— Aşa zic toţi, căci soiu' nu le dştigă un nume bun nici măcar în New York. Iar cînd cineva vrea să-şi achite cina din punga altuia, se leapădă şi de maică-sa la nevoie. Te-a dus de nas, îmi zice el, va trebui să plăteşti oalele sparte.

— Păi, zic eu, dacă tot trebuie s-o fac, cu cît mai degrabă, cu-atit mai bine. Calu' tînăr se tămăduieşte re- pcde. Spune-mi cît îți datorez. Am să plătesc şi-aş fi gata să plătesc încă pe-atîta numa' să am prileju' să-i înfig individului mîna-n beregată.

Atunci patronu' începu să puie la răboj : „două porții do

stridii, două biftecuri ; o mămăliguță cu lapte..."

— Mii de draci, zic eu, ar fi trebuit să ştiu că unu' care mănîncă un blid de lapte cu mămăligă după o duzini de stridii şi-un biftec nu poate fi decît o lepădătură.

— ...două coniacuri, trei whisky-uri, cinşpe ţigări — ai de plătit douăzeci şi opt de şilingi.

— Cît face asta în dolari şi centime ?

— Trei dolari jumate.

— Iată cît mă costă prima lecție în lumea new-yor- keză, zic eu, dîndu-i o hîrtie de cinci dolari.

— Monedă sud-californiană, zice eL Ii sub valoarea nominală. Trebuie să-ți iau doi şilingi în plus comisionu'.

Nu prea înțelegeam eu ce voia el să zică, da' i-am răspuns : '

— Ia cît îți datorez şi lasă-mă să merg în pace.

Pe cînd ieşeam, i-am auzit pe patron şi pe băiatu’

care servea rîzînd cu alți cîțiva de> întîmplare. îmi venea să-i scuip. Mai că m-aş fi dus înapoi şi l-aş fi pocnit pe vr'unu'. Şi dacă m-aş fi simțit în deplinătatea forțelor şi aş fi avut pe cineva care sâ stea şi să împartă dreptatea, aş fl făcut-o. Mi-a trebuit ceva bătaie de cap să-mi găsesc drumu' 'napoi la navă şi, dnd am ajuns, i-am găsit pe căpitan şi pe Thompson neliniştiți din pricina mea. Auzind pățania mea cu editoru', au rîs din toată inima.

— Păi bine, Paddy, da' nătăfleț mai ești, de-a putut să te ducă de nas un asemenea potlogar. E-un parazit și-un prefăcut. Nu ți-a spus nimic glasu' lui miorlăit ?

— Mărturisesc că nu mi-a plăcut glasu' lui de la bun început, da' se-arăta așa de umil și cuviincios.

— Te-aş fi avertizat, zise Thompson, atunci cînd ați plecat* da' credeam c-o să vezi prin el ca prin sticlă şi p'ormă n-am crezut c-o să vrea să stoarcă de la tine altceva decît nişte istorioare pentru revista lui. Celelalte ziare de-aici îl numesc „degustătoru' de nimicuri."

— N-a fost uit nimic cina pe care-a mîncat-o pe cheltuiala

lui Paddy astăzi. Două duzini de stridii (Shrews- bury), două biftecuri, p'ormă laptele cu mămăligă, co- niacu' şi ţigările. Da' bine, Paddy, şnapanu' n-a mai înfulecat o asemenea masă de-un an de zile.

— Dracu' să-l ia ! Am să-l caut mîine ca să-i servesc şi budinca. O să-i sucesc gîtu'. Vino numa' cu mine, căpitane, şi-o să veri cum am să strîng licheaua cu uşa.

— Nu, Paddy, asta nu. Mulţumeşte-te să rîzi de-n- tîmplare, cum rîdem şi noi. Orice încercare de a-1 ataca pe individ te-ar înfunda la Tombs * ori la penitenciar. Aici nu-i pedepsit tîlHaru' ori defăimătoru', ori parazitu', ci ăl de-i pedepseşte pe ei. Viclenie, Paddy, îi legea de-aici ! Păi bine, omule, toţi rîd de-ăl rămas de fazan. Ei' găsesc că-i o glumă bună dacă-1 tragi pe unu pe sfoară.

* Faimoasă închisoare new-vorkeză.

— Dracu' să-l ia pe filfizon. Nu de bani mi-a părut rău, ci fiindcă m-a dus de nas o asemenea secătură.

— Te arde la ficat, îi drept, da'-n partea asta de lume înțelept îi să nu laşi pe nimeni să vaza că suferi ! Rabdă cu zîmbetu' pe buze.

— Nu i-am spus pînă acum lui Paddy, interveni Wharncliffe, dar acelaşi editor al revistei pe care Paddy o

numeşte cum nu se poate mai potrivit, „Nigger- bitcher[11], i-a făcut odată aceeaşi figură nobilului şi distinsului meu prieten, regretatul Richard • Henry Wilde, reputatul avocat, talentatul polemist şi suavul poet.^Yan- keul l-a căutat pe acest gentleman de bună-credinţâ, l-a ademenit să-i dea cîteva poezii frumoase pentru a le publica în revistă, l-a invitat la o cină excelentă la restaurantul Delmonico. încununată cu vin şi ţigări, iar după ce-au mîncat, aşa cum a făcut şi cu Paddy, s-a scuzat pentru cîteva clipe şi dus a fost. Ca şi Paddv, Wiide l-a aşteptat cu o răbdare exemplară, pînă ce i-a spus patronul că este rugat să achite nota de filată. Patru luni mai tîrziu, revista îi publica poemele, însoţite de nişte rînduri măgulitoare semnate de distinsul ei prieten, onoratul R.H. Wilde. Wilde n-a putut uita niciodată hohotul de rîs de la restaurant în momentul în care achita nota de plată. Proprietarul, personalul, toată lumea păreau să fie în temă. Il cunoşteau pe ,.parazit“ şi ştiau ce-avea să urmeze. Dacă aceasta îl consolează cumva pe Paddy, pot să-i spun că a scăpat cu vreo cincime din suma pe care a trebuit s-o plătească eminentul georgian.

„Restaurant[11], repetă Paddy, eu îi ziceam „ristorant". Socot că dumneata trebuie să ai dreptate, Wharncliffe.
, — Mai bea puțin, Paddy !

CAPITOLUL XX

Noile aventuri ale lui Paddy printre înțelepții, filosofii şi filantropii New Vorkului — înfruntarea — Paddy face o plimbare şi dcscoperă că nu sint toți nemernici în Gotham*, că mai există cel puțin un sam.:ri(tun generos gata să-şi imparii norocul cu aproapele său.

*Alt nume pentru New York, dar și pentru un sătuc englez, vestit pentru prostia locuitorilor.

A doua zi. vine să mă va2ă căpitanu' Berry de la linia maritimă Packet. îl ştiam mai dinainte, da' nu foarte deaproape. Il întîlnisem cu vr'o trei ani în urmă la Charleston. Seărălă însă foarte prietenos şi gata să m-ajute cu bani' ori ce altceva-mi trebuia. Se oferi să mă transporte gratuit pe nava lui, iar eu i-am mulțumit, da' i-am spus-o de-a dreptu' că de ■ n-oi putea ajunge acasă în alt chip, oi merge cu el, da' mi se cam făcuse lehamite de-a călători pe mare.

— Nici nu-i de mirare zise el, da’ de n-oi putea să te descurci altminteri, vino cu mine.

Am mai avut şi alți musafiri, am primit scrisori, unele scrise frumos de mînă de femeie. Prima din ele i-am arătat-o lui Thompson. Zice el :

— Asta-i un rendez-vous.

— Ce-i aia ? întreb eu.

M-a lămurit ce vroia să spună. Zice el:

— Is mii de femei în New York care aleargă după oricare bărbat ce se face cunoscut Altele, tot pe-atîtea, ar plăti oricît numa' să le-arate lumea cu deştu'. Iar alte cîteva mii şi-ar vinde sufletu' numa' ca să capete o nouă zdreanţă. Nu lua în

seamă scrisorile-astea arnonirne.

Aşa am făcut. La fel mi-a zis şi Wilson. Toate răvaşele îmi lăudau vitejia, coraju' şi' altele de solu' ăsta ; da', bată-vă norocul, eu nu pricepeam deloc prin ce-mi dovedisem vitejia şi coraju'. Trebuise să-ndur cu zîmbetu' pe buze cîte zile mai aveam de trăit; asta era tot !

în ziua aceea m-am plimbat puțin, căci eram ostenit. M-am învirtit în juru' cheiului şi-am vorbit cu marinarii. Am ajuns pîn' la Piața Fulton şi m-am ținut după mulțimea care se scurgea spre un loc unde se vindeau stridii. Reîntors la navă, am intrat în cabina mea şi-am tras un pui de somn. Pe urmă am prînzit.

După masă, i-am mai tras un somn, căci mă simțeam obosit şi lenevos. Seara, pe l'apus de soare, vine la bord Thompson şi se-ndreaptâ țintă spre căpitan, care sta la un pahar de vorbă cu mine.

Zice el :

— Căpitane, crez că yankeii ți-au clocit-o. Cheiu'-i înțesat de cuțitari şi mulți din ei îs incendiatori. Venind încoa', i-am auzit spujiînd c-ai zis vorbe de hulă despre americani şi c-o să fie tămbălău. Aşa că pregăteşte-te pentru ce-i mai rău. De-aş fi în locu' dumitale, aş pleca numaidecît şi-aş ancora în siguranță în larg.

— Poate c-aşa aş face, de-aş avea mintea ta înfierbîntată. Numa' că, fiind eu omu' care mi-s, voi să-i trimit mai întii la dracu', mai 'nainte de-a da un singur pas înapoi în fața ăstor nemernici de burtă-verde, de-ar fi să se-adune aici cu miile. N-o să mă puie ei pe fugă de pe navă şi n-or să mă facă să plec în larg cîtă vreme mai pot ridica un crampon ori trage c-o espingolă.

— Nu te repezi, îi zise Thompson. în ăst timp eu cobor pe țărm, mă strecor prin mulțime şi mă duc la primar să văz de nu ne-o trimite niscaiva polițişti care să-i potolească pe zurbagii.

— Păi, ppți să te duci, zise căpitanu' şi socot că faci bine. N-o sâ deschiz eu focu' da' să nu-i prinz că se-ating de vapor. Am să mă pregătesc oricum pentru orice fel de musafiri.

Pe cînd Thompson pleca la primărie, căpitanu' Wilson fluieră şi-şi adună tot echipaju'. Zice el:

— Ce ziceți, băieți ? Nişte burtă-verde de yankei vrea să ne dea foc — îi vedeți cum se-nghesuie pe chei, şi-auz că urmăresc să mă spînzure-şi să mă puie la uscat în capu' vergii, iară pe voi să vă culce la pămînt si să vă cînte cîntecelu' ,,dă-i la mir şi-aruncă-1 peste bord". Chestîunea-i. băieți, că dacă

vr'unu' din voi simte un gol în burtă de frică, n-are decît să se dea la o parte. Da' cine-i om adevărat, va pune mîna pe armă, de la crampon pîn' la ciocan, pentru ca nici un blestemat de yankeu să nu-şi puie picioru' 'mpuţit pe copastie, decît dacă vine-aici cu pălăria-n mînă şi c-o mutră cît se poate de blajină. Ei, ce ziceţi, băieţi ? Nu v-apucaţi să strigaţi acu' ori să faceţi zgomot. De sînteţi gata să mă sprijiniţi, voi să-i fac inimicului o mare surpriză. Pregăti- ţi-vă numa' cum ştiu că puteţi s-o faceţi. Intre timp, tu, secundule, arborează drapelu' britanic pentru ca ticăloşii ăia să ştie ce soi de anirnal vor să calce pe coadă !

Cit ai clipi din ochi, un uriaş steag britanic prinse a flutura peste capetele noastre, iar căpitanu' zise :

— Să vedem cin' s-o găsi să coboare degrabă pînza aia.

Marinarii se-mprăştiară. După o vreme îi văzui adu- nîndu-se pe punte din toate părţile, purtînd cămăşile lor roşii, iar în nuini crampoane, cuţite, lungi bare de fier şi chiar braţe de lanţuri grele şi căldări cu smoală fume- gîndă. Le puseră ici şi colo, pentru a le. avea la îndemînă, iară ei se postară de pază in lungul vergilor ori pe covertă, pentru a putea sări de îndată la nevoie.

Ii timpu' să mă pregătesc şi eu pentru luptă, îmi zic. Coborîi în cabina mea, da' mă chemă căpitanu' intr-a lui. îşi încărca cea mai mare puşcă pe care-o văzusem vr'odată. îi zicea espingolă. Era o armă solidă, de-alamă strălucitoare, pe care-o înfundă c-o încărcătură mare de alice mari şi gloanțe. Zice el:

— Ascultă, Paddy, nici un blestemat de yankeu n-o călca vr'odată pe puntea mea ca stăpîn. Mai curînd scufund na .

— Prea bine, căpitane, îi răspunz, socotcşte-mă unu' pe care te poţi sprijini. Iaţă-mă-s !

Mă dusei atunci de-mi luai puşca, o curăţai bine, o încărcai după măsură şi-o-nfundai c-un cocoloş zdravăn, îmi mai rămânea şase gloanţe. Mi-am încins cuţitu' la brîu.

— Şi-acuma, căpitane, i-am spus, ducîndu-mă iar la el, acuma bizuie-te pe puşca mea ca pe una cu bătaia cea mai lungă ! Arată-mi numa' porcu' de cîine pe care vrei să-l însemn şi l-oi ciurui odată, şi-nc-o dată — cît de repede oi putea încărca şi detuna !

Iar el mă bătu pe umăr, zicînd :

— Eşti un camarad de nădejde. Am ştiut-o de la bun început, cu toate că te-am găsit picotind şi fără nici un . strop de lumină în ochi.

Pe la asfinţit, văzurăm cum gloata yankeilor creştea : Se obrăzniciseră, fluierînd şi-aruncînd cu pietre. Da' căpitanu' nu mă lăsă să trag, cu toate că se întuneca, iar eu mă temeam că nu voi mai avea destulă lumină ca să ţintesc. Zice el :

— Nu-ţi fă griji. în afacerea asta n-ai nevoie de puşcă ori espignolâ afar' doar să li le-arăţi. îi cunosc eu pe ticăloşi. Nu ştiu decit să facă pe grozavii. De îndată ce-apare poliţia, o să-i vezi cum spală putina !' Noi doară stăm cu puştile pregătite şi *la vedere !* Crez „ că asta o să fie de-ajuns ! Nu-i picior de luptător în toată gloata aia ! I-am păscut eu !

Eu nu-i dam dreptate.

— Cum, zic eu, să se-adune laolaltă atU.ia inşi şi să iasă un fîs ? Să fie doar un foc în paie ude ?

— Vei vedea, îmi zice el.

între timp, ploaia de pietre se-nteţise. Nava se afla taman în capu' cheiului, pusă de-a curmezişu' şi acope- rindu-1 în întregime, aşa că pe-o parte nu ne putea ataca inimicu', decit dacă venea în bărci. Pînă acu' se ţinuseră departe, iar pietrele loveau în burta vasului, doar cîteva nimeriră peste bord. Văzînd însă că noi stăteam de lemn tănase, îşi luară avînt şi se furişară mai aproape. Cîţiva din cei mai apropiaţi aruncau eîte-o piatră după care, se-ascundeau, ori se dădea'napoi vreo zece-douazeci de paşi. Mulţimea îi împingea însă din nou în faţă şi iar cădea o ploaie de pietre. Curînd ele ajunseră la noi şi una atinse-n zbor urechea căpitanului rănindu-l, da* nu grav. Stătea în picioare pe dunetă şi gloata-1 văzu tresărind atunci cînd îl lovise piatra. Izbucniră în urale şi-ncepură să strige :

— înjur-o de mamă, scoțianule ! Hi ! Hi ! Dați in el.

Căpitanu' se stăpîni, da' vedeam că ochii-i aruncau

fulgere şi gura i se încleştase. De-aici şi din serbezenia feţii, am înţeles că-i venea greu să-şi înfrîneze mînia. Espingola era la picioarele lui, acoperită c-o manta veche. L-am văzut aruncîndu-şi de mai multe ori ochii spre ea. Atunci i-am zis :

— Dracu' să-i ia pe nemernicii ăştia găligani. Dă-mi numa' dezlegare, căpitane, şi-aşa oi trage o grămadă de plumbi în individu' ăla cu haina albă ce-mi şade pe grămada de pietre şi-

asmute căţeluşii, că i-oi face o butonieră pe care nu i-o mai drpi-o vr'odată nici un croitor. Se crede în siguranță la depărtarea aia, da' numa' dă matale parola, ş-apoi întreabă-1 cum se simte.

— Lasă arma jos, Paddy ! Ține-ți firea. Se va sparge ea buba, dacă-i lăsăm timp.

Aşa s-a şi-ntîmplat. Căpitanu' avu' dreptate. Gloata n-avea nici cap, nici cine ştie ce inimă. Doar coada era de ea. Căci numa' ce mă văzură ridicînd puşca şi dădură nu- maidecît înapoi : unii se retraseră treptat, alţii făcură Jstînga-mprejur şi-o luară de-a binelea la fugă. Cum se-mbulzeau într-o parte şi-n alta, un ins fu îmbrîncit in apă, şi fu cît pe-aci să se-nece. Călcîndu-se-n picioare, începură.să se bată între ei. Chiar atunci, în al doişpelca ceas, apăru şi poliţia, vr'o treizeci de oameni. Cînd începură ei să dea cu bastoanele-n dreapta şi-n stingă şi să-î umfle pe cîţiva din cei mai scandalagii — prafu' şi pulberea se-alese de marele războl !

*

Tot rău' pricinuit era o tăietură adîncă la urechea căpitanului şi pocirea nasului unui mus, tot din pricina unei pietre. După cum zicea căpitanu', peste nasu' lui nu mai puteai face pod.

Ofiţerii de poliţie urcară la bord şi-am băut cu toţii un pahar. S-au purtat tare frumos cu mine, s-au interesat de

mine şi s-au oferit să-mi arate oraşu' şi să mă ducă la ,Five P'ints"*. întreb eu :

- —. Şi de unde ştiţi că-s atît de dat tăriilor, încît să vreau aşa

*Cartier de cocioabe in New York şl numele unul local.

mult deodată ? †

† Joc de cuvinte intraductibil: pronunția sincopată a substantivului „Point" — „P'int" este Identică cu aceea a Iul „pint", măsură de capacitate. Prin urmare, „Five P'ints" — cinci pinten

Da’ ei s-a pornit să rîză şi m-au lămurit că Five P’ints era un local — unu’ al dracului de deocheat — şi o adevărată curiozitate pentru străini, căci devenise proverbial pentru întrunirea celor şapte păcate capitale, luîndu-se la-ntrecere care din ele era mai tare.

Căpitanu’ nu mă lăsă să cobor iar pe ţărm în seara aceea ; luarăm, în schimb, o cină faină la bord, cu păsări şi stridii. Fu şi

Thompson de faţă — dormi la bordu' navei — şi mai erau încă alţi trei gentlemeni — scoţieni cu toţii şi mari băutori. Cum a mai făcut înconjuru' punciu' de whisky. L-a preparat căpitanu' într-un blid mare de lemn, iar noi ne-adăpam cu polonice rotunde de lemn. Faină băutură mai era — aproape tot aşa de bună ca asta de-acum a lu' Stylus. Nu-mi amintesc decît de-un lucru anume ce-1 ziseră în seara aia. Era vorba de cît ţine capu' unui scoţian la băutură, iară căpitanu' zise că un irlandez nu poate bate un scoţian, că un cap de irlandez rezistă mai bine la o lovitură de măciucă decît la whiskyu' scoţian. Şi mai zise că asta-i din pricină câ scoţianu' bea regulat, iar irlandezu' numa cînd poate face rost! Şi după cît s-a băut în seara aia, chiar că aş pune la bătaie capetele scoţiene în întrecerea pentru care-i mai tare la băutură cu oricare alte capete de sub soare.

— Nu-ncerca să ţii pasu\cu noi, m-a sfătuit căpitanu’. Pe noi nu ne-a bătut soarele, naufrîngiaţi pe o plută, ştii ?

Vedeţi c-avea dreptate să m-oprească, fiindcă eu nu vroiam să mă dau bătut in faţa nimănui — pentru unoa- rea Carolinei de Sud. Şi p’ormă, ce să spui, pundu’-mi făcea grozav cu ochiu’. Da* am simţit eu că era un temei în ce spusese căpitanu’ şi nu

m-am burzuluit. Şi nici unu' dintre ei n-a făcut-o, căci cîntau şi cîntecu' părea să risipească băutura ca fumu' ce iese prin horn,

A doua zi, am ieşit cu Thompson. Cînd am ajuns pe Eroadway, m-a lăsat să-mi văz de treburi, iar eu am plecat mai departe singur, cu ochii la oameni şi la magazine.

Oh ! grozavă privelişte mai îi o stradă largă şi lungă ca Broadway şi să vezi vr'o zece mii de oameni împrăştiaţi pe-o distanţă de cîteva mile, mergînd într-o parte şi-n Eilta, Ia stînga şi la dreapta; şi p'ormă să te gîndeşti că fiecare îşi are ţelu' lui şi merge 'nainte încotro-1 poartă interesele.

Mergeam şi holbam ochii-ii toate părţile, cînd deodată văz

că se-opreşte drept în faţa mea un gentleman bine îmbrăcat şi ridică de jos o bancnotă. Crez c-o văzusem şi eu în acelaşi timp cu el şi am cunoscut că-s bani, da' el s-a aplecat numaidecît şi-a luat-o. P'ormă se-ntoarce spre mine şi zice :

— Prietene, azi *avem* noroc.

Zic eu :

— *Dumneata* ai noroc, prietene. Ai găsit banî.

— Da-i şi norocu' *dumitale,* zice el, căci i-ai văzut în acelaşi timp cu mine ; doar că eu am fost mai iute de mînă şi i-am ridicat primu ! Şi-acu', zice el, o să-i împărțiri. Legea-d să-i facem juma-juma.

— Cum adică — legea ?

— Da, zise el, legea gentlemenilor. Cînd unu' găseşte bani şi altu' merge cu el, ori îi pe-aproape, legea-i să-i facă pe din două. Aşa încît, zice el, dacă ai o bancnotă de *cinci* — aceasta, după cum vezi, e de zece — dă-mi-o şi ia-o pe cea de zece.

— Nu, domnule, mulţumesc. N-am dreptu' ! Dumneata ai

găsit banii şi nu-s ai mei.

— Da' dragu meu domn. zise el, trebuie să te supui legii gentlemenilor. M-aş simţi prost dacă n-aş împărţi cu dumneata norocu' ! Dumneata eşti obligat să-ţi iei partea, după care. vom merge şi vom bea-mpreună ca s-avem pe mai departe noroc. Nu-ne-am mai văzut pîn-acum şi poate nu ne-om mai vedea

niciodată ; da' cu toate astea tot om bea-mpreună o cupă a prieteniei şi plăcut ne-o fi să ne-amintim apoi de-această cunoştinţă atît de neobişnuită.

Zic eu : - .

8
3
2

— Prietene, de băut oi bea bucuros cu dumneata ; da' nici prin cap nu-mi trece să iau banii.
— Iţi 'spui eu că juma din ei ţi se cuvine, zise el, şi nu trebuie să fii atît de urîcios, încît să-ţi refuzi partea. Împreună om bea şi-mpreună om împărţi.

Cum eu tot mă codeam, zice el :

— Atunci om bea-mpreună şi dracu' s-o ia de banc- . notă. Dacă nu-ţi primeşti partea, am s-o fac bucăţi !

Şi dădu s-o rupă.

— O, zisei eu, decît să te văz aruneînd ăşti bani folositori, oi face mai bine cum zici. *

— De nu primeşti, zice el, banii ăştia mi-ar arde deştele în buzunar. Nu m-aş mai putea simți niciodată un gentleman.

I-am dat dară una din cele două hîrtii de cinci dolari carolinieni, iar el mi-a pus în mînă hirtia de zece. P'ormă am intrat într-un ristoriant şi-am comandat băuturi, pe care le plăti genUemanu', după care ne-apucarăm să fumăm cîte-o ţigară şi el mă-ntrebă cum mă cheamă, iar cînd îi spui. l-auz că strigă :

— Cum aşa. eşti faimosu' marinar care-a trăit avin- turile acelea nemaipomenite pe plută ?

Cînd i-am ?is că eu eram acela, m-a prins de mînă şi mi-a scuturat-o mai să mi-o scoaţă din umăr, zicînd că era cel mai fericit om din lume pentru că avea prileju' să mă cunoască şi incă într-un chip atît de neobişnuit. După ce făcurăm ci ţi va paşi împreună, zice el :

— Imi pare rău să te părăsesc acum, da' toma' mi-am amintit de-o întîlnire importantă. Unde te pot găsi alt* dată ?

I-am spus, iară el a făgăduit să vie pe navă a doua zi. Mi-a zis că-1 cheamă Smith, George Washington Smith, şi-mi ceru să-i făgăduiesc că-1 voi aştepta pe corabie a doua zi pîn' la zece. Strmgîndu-mi iar mină cu multă căldură, mă lăsă şi se făcu nevăzut pe-o stradă învecinată.

Cum credeți că s-a isprăvit avintura asta ?

Ei bine, cînd i-am povestit căpitanului, căci mă topise mărinimia străinului, acesta hohoti de rîs şi cum tăman atunci intra Thompson, îi spuse tărăşenia, iar acesta se pomi şi el pe rîs, mai să se spargă nu alta !

— Da' bine, am zis eu, ce-i de rîs aici ? Cînd un gentleman e-atît de mărinimos, îneît.:

— Mărinimos 1 zice căpitanu’. Oh, Paddy! Ia să-ți văz ochii, nu crpdeam că ești așa de prostănac '.

— Prostănac ?

— Da. Tot alît de prostănac ca Scufiţa Roşie. Păi bine, omule, ţi-o făcu.

— Mi-o făcu ?

— Ţi-o făcu, te trase pe sfoară, eşti păcălit, vîndut, .prădat! George Washington Smith îi un pungaş ! Te-a dus

de nas mai ceva decît individu' de la „Niggerknocker". Dă-mî^să văz hîrtia aia de zece dolari.

Cînd le-am arătat-o — lui şi lu' Thompson — ziseră amîndoi :

— E o bancnotă măsluită, Paddy, un fals şi individu' ăla ţi-ar da oricînd aşa ceva în schimbu' unei hîrtii de cinci dolari carolinieni, pecetluind tîrgu' la un pahar. -

— Oh, mînca-i-aş ficaţii, e-adevărat ce ziceţi ?

— Bine'nţeles că-i adevărat. Poţi fi sigur. Vicleşugu' ăsta-i unu' de duzină în New York, da' nu ţine decît la un găgăuţă. Individu' te-a cunoscut după îmbrăcămintea că eşti străin şi, după cum căscai ochii în vitrinele magazinelor, te-a luat drept un „mălai-mare" din pădurile Sudului ! Trebuie să-ţi facem rost de-o altă velatură, Paddy, cămaşa aia de vînător o să te lase fără o leţcaie. Cîţi bani ţi-au mai rămas ?

I-am numărat şi-am găsit doar cinci dolari carolinieni, o hîrtie de-un dolar new-yorkez şi cîteva monezi de zece cenți.
— Şi ăştia zece, zic eu.
Au rîs din nou.

— P-ăia nu-i pune la socoteală, Paddy. N-au valoarea scrisă pe hîrtie.
— Bine efla' nemernicu' a zis că vine mîine-ncoa,
* Căpitanu' rîse :

— Paddy, ce păcat că. nu te-au iducat deloc. Da’ .ăsta-i semn c-ai trăit toată viața printre oameni cinstiți.

După cum a zis c&pitanu’ pungaşu* de Smith n-a venit pe vas, cum nu s-a-ntors Clarke la „ristoriant“. Thompson m-a dus cu el la bancă şi-a cerut ălora de-acolo să se uite la hîrtia mea. Ei se uitară la mine pe sub ochi şi rnă-ntrebară :

— Cum a ajuns hîrtia asta la dumneata ?

Atunci Thompson le-a spus toată tărăşenia. Il cunoşteau bine pe individ. Altminteri crez că m-ar fi luat la-ntrebări pentru trafic de bani falşi. Mi-au luat hîrtia şi-au tăiat-o cu condeiu' de colo pînă colo. Mi-au zis să casc ochii mari alt'dată, şi cam asta a fost toată satisfacția de pa urma tranzacției.

Nu, nu-i adevărat. O să mai auziți de domnu* George Washington Smith şi despre cum i-am andosat hîrtia cu vîrf şi-

ndesat, cu toate că era cît pe-aci să dau de bucluc din pricina ei. Aveam să ne mai întîlnim o dată, cînd nu se-aştepta el şi cînd a primit o cizmă-n fund drept cotă parte, iară el nu s-a mai purtat ca gentlemanu' fandosit de mai 'nainte. Da' asta vi TIP mai încolo... Deocamdată, prieteni, nu vă e sete, după atîta polologhie ?

CAPITOLUL XXI

Paddy e martorul and afaceri elegante — Descoperi cum două capete pot face împreună lumină într-o „Impondşare". Pregătiri pentru nu zaiafet — Face o plimbare, tntîlneşte a veche cunoştinţă şi-i arde cîteva „cizme** —[1] Ce-au scrte ziarele.
*

In dimineaţa următoare, aveam de gînd să cobor pe ţărm şi să fac o plimbare, cînd l-auz pe căpitanu' Wilson că-mi zice :

— Paddy, nu coborî numaidecât. Mai aşteaptă niţel. Ai avea destul timp după prînz; şi-atunci merg şi eu cu tine. Voi să stai aici şi să-mi fii martor într-o chestiune puţţn obişnuită. Ţi-aminteşti de cei doi burtă-verde yankei, care-a venit ca pasageri pe vasu' nostru ? Ei bine,

atunci cînd i-am încondeiat pe-americani, ai crezut că-s prea aspru cu ei, şi, poate, ţi-ai zis că-s neîngăduitor cu tine şi-ai tăi. Eu ţi-am spus de-atunci că nu te-aveam pe *tine* în minte ori pe cei din *Sud;* aşa că din partea asta sîntem lămuriţi! Da' cînd ţi-oi spune c-am ştiut tot timpu' că negustorii ăia yankei vor să mă înşele cu neruşinare, n-o să te mai miri c-am vorbit atît de deschis ! Faptu-i că abia de mă puteam stăpîni. Îmi venea tot timpu' să-i apuc de nas şi, ducîndu-i pe punte, să-i alerg cotonogindu-i de la proră pîn' la pupă. Azi însă o să le dau pe faţă mişelia şi-a tund să vezi cît de mărunt poate fi un yankeu prins în propria cursă ! Urmează să vie la ora zece şi vor aduce cu d un avocat, crez, şi nişte ofiţeri. Stai dară departe şi fii martor la darea lor pe faţă, căd i-am prins sub ştreang şi n-o să le las timp decît să vază primejdia, mai 'nainte de-a da brînd butucului.

Indivizii veniră, bineînțeles, aducînd cu ei un avocat

— după căutătură, mintos foc — şi pe preşedintele unei bănci, un ins ce se umfla grozav în-pene. Căpitanu' i-a întâmpinat cu omenie şi bună-cuviință, pohtindu-i în cabină şi făcîndu-mi şi mie semn cu ochiu' să-i urmez. Cîteva clipe mai tîiziu sosesc şî doi din negustorii scoțieni care cinaseră cu noi şi ne dovediseră cît poate ține un cap de scoțian la pundu' de whisky făr' să mai aivă nimic a doua zi ! *Şi ei* aduseră un avocat Trebuie să vă spui că negus-

torii ăştia scoţieni erau agenţii navei. După ce ne-am adunat cu toţii în cabină, căpitanu' ne pohti foarte cuviincios să şedem în juru' mesei şi abia o făcurăm că se şi ridică preşedintele băncii, roşu la faţă şi umflat ca un curcan :

— Trebuie să spui, căpitane Wilson, că fapta dumi- tale-i nemaiauzită şi de neînţeles. Nu văz cum de poate lipsi de pe vas o ladă cu monezi şi mai trebuie să spui că dumneata şi proprietarii dumitale îţi trebui să daţi socoteală.

— Bine'nțeles, domnule, răspunse căpitanu' c-o voce blîndă şi potolită, bîne'nțeles că va trebui să dăm socoteală.

După care cei doi agenți scoțieni ziseră într-un glas :

— Nici nu-ncercăm, domnule, să fugim de răspundere. Ii obligația navei. Nava-i răspunzătoare şi trebuie să plătească pagubele.

• Părea să fie destul de limpede, da' avocatu' băncii se ridică şi ținu o polologhie-ntreagă, plină de vorbe umflate, despre valoarea pagubei. Eu unu' nu pricepeam o iotă. Cînd isprăvi, văzui că spusese doar acelaşi

lucru, că nava-i răspunzătoare şi că o va igzicuta judiciar numaidecît.

Se ridică atunci să răspunză avocatu' navei. Ţinu şi e] o pledoarie, da' la urmă văzurăm că nici el nu zisese decît lucru' la care se'nvoiseră deja : că nava era obligată să plătească paguba şi asta în chipu' cel mai legal! Incit eu nu prea vedeam ce trebuinţă era de o tală aşa lungă, dacă toate părţile se învoia. Cei doi avocaţi sporovăiră însă pe mai departe, pomenind de costuri şi pretenţii. In cele din urmă, văz că intră-n vorbă şi căpitanu' Wilson.

— Domnilor, cazu-i cît se poate de limpede şi agenţii mei aici de faţă nu voiesc a vă face greutăţi. Ei trebuie s-achite paguba şi, cu cît o fac mai degrabă, cu-atît punem mai repede capăt tărăşeniei.

— Aşa-i, grăi preşedintele, asta-i tot ce vrem ! Numa', zice el, că paguba trebuie bine ivaluată. Monezile-s acu' la mare preţ pe piaţă şi procentaju' va fi şi el mare. In această privinţă, dispun de părerile a trei din cei mai buni agenţi de bursă din

Wall Street.

După care puse jos-o hîrtie.

— Bine, bine, zise unu' din agenţii scoţieni, n-o să ne ciorovăim acuma pentru nişte nimicuri.

— O să vedeţi că nu-s nimicuri, domnule, zise preşedintele băncii.

, Atunci se vîrî în vorbă avocatu' său cu altă polologhie despre ce ziseseră agenții de bursă, şi p'ormă mai pomeni şi de paguba pricinuită de livrarea cu-ntirziere a monezilor şi încă multe alte daravele. Da' căpitanu' Wilson îl întrerupe, zicîndu-i nepăsător :

— Nu-i nevoie de multă vorbă. Trebuie să vă plătim pentru cutia cu monezi — în argint, cam zece mii de

' dolari.

— Zece mii de dolari pe dracu' ! urlă preşedintele. Zece mii de dolari — şi pentru monezi de-argint. Ha ! ha !

N-o să navigaţi pe-o mare aşa de liniştită, căpitane Wil- şon. Aflaţi că pretenţia mea priveşte şaptezeci de mii de dolari, în aur spaniol, îmbarcat la Havana de agenţii noştri — şi arătă spre cei doi yankei — iar aici am atista-, ţiunea acestor doi domni că, atunci cînd au urcat la bord lada, aceasta conţinea egzact şaptezeci de mii de dolari, în monedă de aur, aur spaniol; pentru asta trebuie să răspundeţi ! Ei pot dovedi cu alţi martori valoarea încărcăturii.

Zicînd acestea, puse pe masă atistaţiunile celor doi yankei, iar avocatu' lui le luă şi le ceti spre folosii' celor de faţă, după care privi fălos în jur, ca şi cum ar fi spus :

— Ei, ce mai ziceţi ?

Eu o băgasem de-acu’ pe mînecă pentru soarta căpitanului Wilson, da’ cînd m-am uitat la el, am văzut că avea pe buze zîmbetu’ cel mai liniştit şi-arăta tot aşa de nepăsător ca un şarpe în decembrie şi tot atît de nemişcat.

— Care-i răspunsu’ dumitale, căpitane Wilson ? întrebă unu’ din agenţii scoţieni..

— Răspunsu' meu, domnule, *nu poate fi decît aceste doua hîrtii scrise şi semnate de cei doi expeditori la Havana. După cum puteți citi, ei scriu aici că-mi încredințează, pentru a transporta de la Havana la New York, o ladă continînd zece mii de dolari in argint. Iată cele două semnături ale lor, iar aici e lista încărcăturii, unde puteți vedea că mi-au plătit prețu' de transport pentru o cutie ce conține zece mii de dolari în argint. Dacă au încărcat o altă cutie ce conținea şaptezeci de mii. de dolari în aur, apoi nu mi-au plătit taxa de transport şi aceasta nu apare nicăieri pe lista încărcăturii vasului.

Cuvintele lui fură acoperite de un hohot de rîs, iar avocatu' navei luă hîrtiile şi zise rîzînd la rîndu-i :

— învăţatu' meu confrate, iată un caz gras pentru juraţi.

Cel'lalt rîse şi el şi-i zise preşedintelui :

— Prietenii noştri yankei avură mintea prea ascuţită. Atît de ascuţită, că le-a tăiat deştele.

Atunci preşedintele repezi asupra lor un . uragan de vorbe grele şi doi ticăloşi care să se dovedească mai de nimic ca ei nu mi-a mai fost dat să văz. Ba Unu' mai şi avu neruşinarea să spuie că „prețu“ de transport pentru monezi era aşa de ridicat, îneît \ s-a părut că nu face decît o afacere cinstită.

— Şi ca să scapi' de blestemata de taxă, ai riscat toată încărcătura, nemernicule ! strigă preşedintele.

— Asta a făcut, întări avocatu' navei. Cum îți ziceam, colega, ar fi un caz gras pentru jurați !

Zice atunci căpitanu' Wilson, care era tare mintos, da' şi bun :

— Mi-amintesc, domnilor, că ultima oară "cînd am fost la Constantinopole, am cunoscut un caz penal şi, dacă legea turcă ar avea putere la New York — şi n-ar strica sâ aivă peste tot — atunci prin ce-ați făcut ați pierde banii pîn la ultima centimă ! Un bogătaş a pierdut acolo o pungă cu o mie de galbeni. A dat sfoară în țară printr-un crainic că va da o sută de galbeni ălui de-i aduce punga 'napoi. Un bătrinel sărman, hamal de meserie, găseşte punga şi i-o aduce. Bogătaşa' luă punga şi nu vru să-i dea nici o centimă. Sărmanu[1] om merse şi se plinse cadiului. Cadiu; îi chemă pe-amîndoi înaintea sa, cerîndu-i bogătaşului s-aducă punga cu el ?i-l întrebă ce-are de zis. Acesta răspunse că sărăntocu' luase o sută de monezi din sac. Ticălosu' le scosese chiar el. Cadiu' se-apucă şi numără banii. Se-nțelege că era numa' nouă sute de monezi. Le puse pe toate la loc şi zise :

— Dumneata ai pierdut o mie de ga'.beni. Aici îs numa’ nouă sute. li limpede că nu-i defel punga dumitale.

După care dădu punga nevoiaşului, zicîndu-i :

— Dragu' meu, trebuie să. păstrezi punga pîn' ce găseşti pe-adevăratu' stăpîn !

Intorcîndu-ne la oile noastre, vă zic că de mi-ar fi sâ răspunz cu o ticăloşie la o ticăloşie, n-aş avea decît să

golesc auru' din. ladă şi să pui în loc douăzeci de mii de dolari în argint, şi, în baza taxei de încărcătură şi a hîr- tiei semnate de ăşti doi ticăloşi — căci i-am făcut să-mi dea declaraţie pentru a fi sigur — n-aţi căpăta înapoi nici măcar o centimă din tot auru' ăla ! Toate atistaţiunile lor de mai tîrziu n-ar fi făcut două parale puse în balanţă cu propria lor declaraţie scrisă ! Căci actele-i arată a fi nişte mincinoşi şi nişte pungaşi de duzină.

Nici eu, nici patronii mei însă nu vrem să-nşelăm ori să

facem ceva murdar de dragu' banilor. Iată lada dumneavoastră cu aur, păstrată în siguranță, şi singura deosebire va fi că va trebui să plătiți taxa pentru şaptezeci de mii de dolari în loc de 10 000 şi să plătiți şi unurariu' ce se cuvine avocatului nostru.

Preşedintele era bucuros să-şi capete auru' în orice condiții şi nu făcu fasoane la cele cerute. Se purtă foarte cuviincios şi-şi lepădă degrabă ifosele. în schimb, în mij- locu' unei împoncişări

între cei doi avocați, căpitanu' Wilson, văzîndu-i pe cei doi yankei cum se furișau tiptil spre scară, sări în picioare, zicînd :

— Iertați-mă domnilor, da' o mulțumire musai trebuie să capăt.

Zicînd aceasta făcu un salt şi, apudndu-i pe cei doi yankei de ceafă, le pocni tărtăcuţele una de cealaltă, de credeam c-o să le facă borş. M-am oferit să-l ajut şi să-l uşurez de unu' din ei, dar el mi-a zis :

— Nu, Paddy, am snagă cît pentru-amindoi şi p'ormă, de-o fi să iasă vr'un bucluc de-aici, lasă-1 doar pe umerii mei. Lepădăturile-astea au încercat s-asmută mulţimea contra mea,

aşa că le datorez ceva şi pentru asta !

Tot timpu' cît vorbi îi burduşi, iar ei răbdară ca nişte sfinţi martiri. Ii aruncă apoi afară din cabină şi, cînd ajunseră pe punte, îl auzirăm pe unu' strigînd :

— Ai să plăteşti pentru asta.

— încearcă, mama', ticălosule, zise căpitanu', şi te-oi învinui de pungăşie. Stă scris chiar de mîna ta. Mă pricep destul la lege, cît să ştiu asta.

Iar p'ormă, cum ei stăteau pe scară amenipţîndu-l, începu să-i lovească cu picioarele, pîn' ce-i aruncă de-a binelea pe chei.

Ne-am întors cu toţii în cabină, rîzind de ce văzuse- răm, şi-acolo băurăm cu toţii. Preşedintele îşi căpătă auru', căpitanu' taxa de transport, avocaţii unurariile, şi toată lumea se veseli la un prînz pe care căpitanu'-l comandă cît ai clipi din ochi. Nu i-am mai văzut ori auzit pe cei doi yankei pînă-n ziua de azi.

Am coborît cu căpitanu' pe chei şi-am colindât străzile ; cînd ni s-a făcut foame, ne-am dus la Piaţa Fulton, unde-am luat o masă grozavă cu stridii şi un coniac fain. După aia ne-am întors la navă, iar seara m-a luat la teatru, unde l-am văzut pe Forrest, marele actor american, şi trebuie să spui c-a făcut toţi banii. A doua zi ne-am petrecut-o cam tot aşa şi-am văzut multe lucruri, da' nu s-a-ntîmplat nimic vrednic de povestit. A treia zi, zice căpitanu' :

— Ascultă, Paddy, de vrei să iei băieţii de pe navă la un chef, îi mai bine s-o faci într-o sîmbătă seara — asta- nseamnă peste două zile — ca să ai destulă vreme pentru pregătiri. Cum nu prea ştii dedesubturile pe-aici, roagă-1 pe secund să te-ajute cu toate cele trebuincioase.

Aşa am şi făcut-, M-am dus glonţ la secund, i-am spus ce-mi zisese căpitanu' şi i-am dat toţi banii din punga dăruită de marinari. Am mai adăugat şi puţinii ce-mi mai rămăsese, căci

m-aşteptam să primesc curînd banii ceruţi lu' Wharncliffe (care-au şi sosit a doua zi), da' secundu' n-a vrut deloc să-mi primească banii mei, ci i-a luat doar pe ăi din pungă. Nu ştiu cîţi erau, că nu i-am numărat niciodată, da' era numa' aur şi argint.

— Şi-acuma, zise secundu. o să-i tragem un chiolhan de-o să răsune străzile, Paddy. O să fie o noapte de pomină, de care să-ţi aminteşti.

L-am lăsat să se-ngrijească el de toate.

A doua zi dimineața, am coborît pe țărm. iar la plecare căpitanu' mi-a zis :

— Imi pare rău că nu pot fnerge cu tine, Paddy ; ai grijă ce faci.

— Nu vă temeţi, ii răspunz eu, am prea puţini bani ca să sufăr cine ştie ce pagubă.

— Nu-ți pierde capu', nu te rătăci şi vezi de te-ntoarce la vremea prînzului. îmi vin nişte prieteni la bord.

O luai dar din loc şi apucai într-o direcție-n care speram să găsesc singur Five P'ints. într-un chip destul de ciudat, m-am cam rătăcit totuşi. Fapt îi că n-am dat de Five P'ints cu toate c-am intrat în multe localuri care găseam că-i seamănă. Dumnezeule, ce soi de oameni ! Şi p'ormă şi negri ! Am nimerit

într-un cartier de negri şi de n-aş fi văzut cu ochii, nu mi-aş fi închipuit că poţi găsi un cartier atit de soios, fmplîntat chiar în inima unui oraş atît de mare. Casele erau nişte cocioabe caraghioase, mici, dărăpănate, îngrămădite, mai rău decît orice văzusem vr'odată în Charleston. Case îngrămădite peste altele, înfundate unele-n altele, şi-atîta murdărie şi duhoare pretutindeni şi ce adunătură de netrebnici ! M-am depărtat cît am putut mai repede. De-abia ieşisem de-acolo şi mergeam pe-o stradă ceva mai spălată, cînd, bată-vă norocu', pe cine credeţi că văz ? Ei bine, chiar pe frumosu' şi mărinimosu' gentleman, domnu' George Washington Smith, care mă silise să fac parte cu el la lucruri găsite ! Mergea destul de repede 'naintea mea, făr' să mă vază. L-am cunoscut după croiala hăinii şi după cum îşi purta pălăria pe-o parte.

„îmi scot eu pîrleala de la tine acu', drăguțule", îmi zic eu..

Mi-am potrivit dară mersu' după al lui. Da' el mergea destul de repede şi mă temeam că va trebui să fug după el, ori asta l-ar fi speriat şi l-ar fi făcut să-şi ia picioarele la spinare, iar eu mă-ndoiam că m-aş fi putut ține după el, el fiind tot aşa de lung la picioare şi-n schimb mai uşor la trup.

M-am ținut cît puteam de repede de el, mergînd la pas, urmărindu-1 de-aproape. Pîn’ la urmă îl văz că se opreşte şi vorbeşte cu-alt om, da’ omu ăla ii aruncă doar o privire şi, fără o vorbă, merse mai departe, arătind că nu doreşte să-l cunoască.

Imi zic eu :

— Ala-i mai deştept decît Paddy McGann. Nu-1 poţi prinde cu vicleşugu' împărţelii, asta-i sigur. Oprirea de-o • clipă îmi folosi însă, căci cîştigai avans. Ceva l-a făcut să se-oprească, iar eu am mărit pasu\ Cînd se-aştepta mai puţin, îl bat pe umăr şi-i zic :

— Bucuros să-ntîlnesc un gentleman aşa fain pe-o zi aşa faină.

Tresări de parcă l-ar fi muşcat un şarpe şi cînd, în- toreîndu-se, dădu cu ochii de mine, o zbughi la fugă, fără un cuvînt. Eu însă m-am luat după el şi mai 'nainte să-şi ia avans, îi înfig nodurile deştelor în pomeţi, lăsîndu-i acolo un semn de frumuseţe de parcă l-ar fi pălit o bardă. De nu se da în lături, l-

aş fi trimis la pămînt. Atunci se porni el să strige cît îl ținea gura : „mă omoară, mă omoară !“ şi-o luă de-a binelea la sănătoasa, urmat din scurt de mine care-i ardeam cîte-o *cizmă* la fiece salt, pe distanța de vr’o douăzeci de paşi !

în vremea asta, între mine şi el începură să se-mbul- zească oamenii. El fugea mai departe de mînca norii. Mulțimea se pomi să puie intrebări şi chemă polițiştii. Vedeam pe unii

încondurîndu-se amenințător la mine şi-atunci am strigat :

— Opriți-1 pe insu' ăla ! Drăsni-v-ar, ați ajutat să scape un mînuitor de bani falşi!

Chiar atunci sosiră doi poliţişti, iar eu m-am apucat să le povestesc de pungaş. Mai mulţi din mulţime le spuseră că din senin mă repezisem cu lovituri de cizmă asupra unui cetăţean paşnic, căci ei văzuseră cine atacase primu' ! Da' eu zic :

— E-adevărat, a trebuit să-i vin aproape, ca să-l pot înfrunta, căci fugea de mine.

Pin’ să isprăvesc, l-auz pe unu’ din polițişti zicînd :

— Bine, da-i plutaşu’ de pe Edisto, Paddy McGann 1 Da’ bine, bătrîne, ce ți-a venit ?

Era unu' din polițiştii care veniseră să scape vasu' de năvala mulțimii şi băuse după aia cu mine şi cu căpitanu' in cabină.

M-apuc eu atunci şi-i povestesc de bancnota falsă, iar el şi cel'lalt polițist şi toată mulțimea riseră din toată inima, iar cînd am pomenit numele lui George Washington Smith, spuseră că era cel mai mare „pungaş" din lume şi că-1 urmăreau chiar atunci.

— De nu ne vedea pe noi, Paddy, te-ar fi băgat la zdup pentru atac în scop de jaf. Asmuţise oamenii pe tine. Nu trebuie să iei legea în miinile proprii, Paddy, căci s-ar putea să-ţi arză deştele.

— Păi. zic eu, dacă-i vorba de-aşa, apoi de picioare mă folosii.

Polițiştii . riseră şi ne-am dus împreună la nişte stridii şi la un pahar. Şi cum îmi păreau băieți buni, le-am spus de petrecerea de sîmbătă seara cu marinarii de pe vas, zicîndu-le şi lor să vie, iar ei au primit. M-am întors p'ormă pe vas, ajungînd la țaric pentru masă. Cînd le-am povestit a doua avintură a mea cu George Washington Smith. răsună un hohot de rîs jur îiriprejuru' mesei, iar căpitanu' zise :

. — Da’ bine, Faddy, tu eşti născut pentru avinturi ! Avinturile tale o să-l slimească pe prietenu’ tău, editoru’ lu’ Niggerbotcher*, care-ți va face rost de-o cină pe cinste, de-ar fi şl numa" pentru a scoate de la tine tot ce-ai în căpuşă.

— Şi la buzunar, zise Thompson. Rareori goleşte una făr' de cealaltă !

Atunci^căpitanu' se-apucă să le spuie toată tărăşenia şi mamă ! cum se mai veseliră.

— Ei, zise căpitanu', poţi fi sigur că ziaristu' o să-ţi facă o vizită dacă aude de ultima avintură.

— De-1 mai prinz o dată-n calea mea, zic eu, am să-L servesc una de-o s-o ţie minte.

♦ O nouă deformare deliberată a numelui revistei, însemnînd „drpaci negru".

— Arde-i cîteva cizme, Paddy ! Nu-ți păta miinile cu-o asemenea secătură !

Am băut pînă seara tîrziu, iar a doua zi vine Thompson şi zice :

— Paddy eşti hotărît să faci pe leu', uite c-ai apărut iar la ziar.

Şi-ntr-adevăr, era scrisă acolo toată tărăşenia cu domnu' George Washington Smith, sub titlu' „Primim de la poliţie". Două ziare scria destul de cinstit şi vorbea cuviincios despre mine, ca despre „plutaşu' de pe Edisto", a cărui naufrîngere şi miraculoasă salvare le povestiseră deja. Şi zicea că eram cam încrezător şi că fusesem tras pe sfoară de un „pungaş" faimos, care obişnuia s-arunce bancnote false pe jos. Povestea pe urmă cum îl fugărisem pe stradă cu lovituri de picioare şi arăta că n-ar mai fi deloc nevoie de poliţie, dacă fiecare om cinstit ac lua chestiunea în mîinile proprii şi şi-ar face singur dreptate.

Alt ziar scria însă cu totu' altceva. începea cu cuvintele : „încă un afrojit sudist la adresa Libertății şi Drepturilor Civile[1]". Mai departe mă înfăţoşa ca pe-un ins brutal din Sud, care, din păcate, fusesem salvat de la înec, da' poate m-aştepta altă soartă, aceea de-a fi spînzurat. Nu sufla o vorbuliță despre falsu' de bani, ci doar că eram un ins cîinos, din Sud pare, acostat cu bună-cuviință într-o tavernă de un cetăţean mărinimos, un oarecare domn Smith, membru al Partidului Republican, care mă compătimea pentru necazurile mele şi dorea să se-mprieteneasca cu mine, m-apucasem să mă sfădesc cu el într-o discuţie despre drepturile omului şi, cu obişnuita brutalitate a unui stăpîn de sclavi, tăbărîsem ca un sălbatic asupra lui cu înjurături şi lovituri ! Cum c-aş fi fost un răufăcător solid la trup, iar Smith un gentleman plăpînd şi infirm, de-o vîrstă înaintată, şi Dumnezeu mai ştie cîte alte verzi şi uscate. Wharncliffe a văzut toate ziarele. Le-am adus cu mine, să i le arăt.

Isuse ! Ce mînie m-a mai coprins. La-nceput am vrut să mă duc glonț la ziaristu' cu pricina şi să-i dau o sfînta

de bătaie, cum nu s-a mai pomenit ; da' căpitanu' şi Thompson nu m-a lăsat s-o iau din loc. Zic ei:

— Nu lua-n seamă, Paddy. Aici la New York nu pune nimeni preț pe ce zic ziarele. Treaba lor îi să toarne la gogoşi. Altceva nu fac. Trebuie să ştii, Paddy, că aici oamenii trăiesc numa' pentru lucruri ațîțătoare. Îs ne-ncetat în goană după veşti. Ia uită-te la străzi. Poți aduna in douăzeci de minute **o** gloată de douăzeci de mii de oameni. I-am văzut tăbărînd asupra unui nenorocit de cîntăreț, fiindcă zisese că americanii nu se pricep deloc la muzică ! S-au năpustit asupra unui actor englez doar cu cîțiva ani în urmă, din pricină că nu fusese cuviincios c-un actor american ! Şi-ai văzut cum au vrut să mă linşeze pe mine în baza spuselor ălor doi blestemați de burtă-verde yankei ! Şi de-ar li să mergem eu ori tu pe Broadway, fără să facem altceva decît să stăm pe loc, cu nişte mutre serioase, arătînd cu deştu' spre cer, făr' să zicem nimic, să vezi cum s-ar opri locului cinci mii de oameni, zgîindu-se să vază la ce privim noi. Iar treaba ziariştilor îi toma' aceea de-a face mulțimii pe plac. Is o adunătură cu toții, trăiesc înfulecînd în grabă, dînd pe gît cît de mult, mergînd cît pot de repede şi cîntîndu-şi unu' altuia in treacăt : „Cum mai facem să se-nvîrtă lumea după cum vrem noi". Iar ziarele.îi musai să le gîdile înfumurarea de-a crede câ toată lumea se supune şi nu merge 'nainte decît sub oblăduirea lor.

Ziaru' ce te-a înfuriat atît de tare vorbeşte aşa în fiecare zi despre sudişti; ăsta-i calu' lor de bătaie şi de coada lui se ţine un partid întreg. De-ar fi să dai cu ochii cu ziaristu' ăla. te-ai mira ce lepădătură măruntă ii şi el. Nu-i decît un gîtlej ce vomită contra Sudului ! N-are nimic omenesc în el. Nu ! Nu ! Nu trebuie să te baţi aici. Nimeni nu-ţi cere asta şi trebuie să-nveţi să rizi de murdăria ziarelor, aşa cum'rîde toată lumea? De-i încerca să-i şfichiuieşti pe-aceşti indivizi, îi vedea c-au la spatele lor un partid întreg ce te va înfunda la Tombs ori la penitenciar şi te-or pune la crăpat piatră vreme de şase luni, fără să te poată nimeni scoate de-acolo. Va trebui să.

rabzi cu rînjetu’ pe buze şi fâ doar ca rînjetu’ să semene cît mai mult a rîs.

Cum n-aveam nici o pohtă să m-afund într-o carieră de piatră, ori să mă-nmormintez ’nainte de vreme*, ori să-nvîrt o roată de ocnă, mi-am plecat urechea la ce-au zis căpitanu’ şi Thompson, căci amîndoi erau de-o părere, şi m-am hotărît să las blestematele de ziare să zică ce-or vrea ; da-n adîncu’ sufletului m-am rugat să vie odată vremea cînd să pot să-i arz una ticălosului de ziarist, care era fără-ndoială ațîțat de diavoL

CAPITOLUL XXII

Paddy McGann merge la o serată — încape pe milnlle unei femei pline de voință care-1 copleşeşte — O nonă părere despre stridii şi sensibilitățile lor — Gusturile şi' sentimentele sale sint supuse in egală măsură la o incercare supremă.

---

* Joc de cuvinte intraductibil. *Tombs,* numele închisorii, înseamnă „morrnănte“.

In seara aceea, continuă Paddy, căpitanu* mă luă cu el la o sindrofie în Brooklyn. Vroia să mă vază nişte prietene ale sale. Mi-a spus că erau oameni aleşi, dintr-o familie scoţiană, şi c-oi avea parte de-o cină pe cinste, şi de nişte muzică faină. Auzind că-s nişte persoane atît de simandicoase, eu n-am vrut să merg. M-apuc să-i zic că n-aveam ţoale potrivite pentru o tovărăşie atît de înaltă. N-aveam decît vechea mea cămaşă de vînător, albastră, din pînză de casă şi destul de purtată pe deasupra, iar pantalonii arăta îngrozitor de ponosiţi, culoarea lor albastră fiind spălăcită rău acu' din pricina apei sărate.

— N-ai grijă, Paddy, zice el, ai o cămaşă curată pe tine, iar restu' costumului te prinde de minune. Şi p'ormă chiar astea-s veşmintele în care vor să te vază: să arăţi fireş, ca Ia tine-acasă. Nu te frămînta atît din pricina hai

nelor, că ei n-or sta să se holbeze la tine, cită vreme nu-s rupte pe nicăieri. Eşti bărbat şi încă unu' chipeş, ce dacă-s hainele ponosite ; „Nu hainele fac omu'". Omenia iese totdeauna la iveală de sub veşminte.

Vorbele lui îmi dădură coraj şi-o pornirăm împreună. Zice el, văzînd cum îmi spînzură cuţitu’ sub cămaşa de vînătoare: '

— Poţi lăsa cuţitu’ acasă.

— Da' nu-mi place să merg în pădure fără cuțit, îi răspunz.

— Păi, pe-aici nu-s păduri, se nedumerește el.

— N-or fi, îi răspunz, în schimb îs multe vulpi mari, la fel de colțoase ca alea care mişună-n tufişurile noastre !

Rîde şi-mi zice:

— Bine, fă cum vrei şi poate-i mai bine, c-acu' îţi ai veşmintu' tău întreg. Nu socoţi. c-ar fi nimerit să-ţi iei şi puşca ? întrebă rîzînd.

— Nu zic eu, că nu pot ochi noaptea ; altminteri, nu ştiu de n-ar fi mai înţelept.

Sindrofia se ținea pe malu' cel'lalt, în Brooklyn, şi-am traversat cu feribotu'. Mersesem vro' juma' de milă, cînd căpitanu' s-opri şi sună la uşa unei case arătoase. Servitoarea — o albă frumuşică — ne deschise şi, fără să-n- trebe nimic, ne spuse „Intrați". Am păşit într-un coridor îngust şi-apoi într-o odaie mare, plină de tablouri, oglinzi şi policandre.

Un gentleman şi o lady ne întîmpinară la uşă şi-am văzut că

încăperea era deja ticsită de oameni, îmbrăcați toți după ultima modă, femeile fiind acoperite de giuvae- ricale — broşe, brățări şi felurite podoabe strălucitoare în păr. Şi bărbații arătau de parcă atunci ar fi fost scoşi de la cutie : spilcuiți şi dichisiți, lucind ca oțelu' nou. Eu eram singuru' sărăntoc printre ei, că şi căpitanu'-şi pusese cea mai bună haină albastră, cu nasturi de alamă, vestă galbenă şi pantaloni din stofă cadrilată.

Nu-mi era însă nici teamă, nici ruşine. Dacă mă vroiseră acolo, trebuia să mă ia aşa cum eram : un om simplu din inima pădurilor bătrine. Şi ştiam cu că nu după nădragi se cunoaşte de eşti om, ci după purtări — cu toate că mulţi îşi uită bunele obiceiuri dacă simt că pantalonii nu-s croiţi ori coloraţi după ultimu' răcnet, ori că le stă strîmb cravata la gît ! Am cunoscut un negru odată, al colonelului Dick: Perry de la St. Paul, care-şi pierdea judecata de nu-1 lăsai să-şi ţie pălăria pe cap. Tşată judecata lui stătea în pălărie ; de i-o scoteai, nu mai era în stare să-ţi dea un singur răspuns de doamne-ajută. Dick îşi cerea iertăciune pentru el zicînd :

— Domnilor, aveți îngăduință pentru pălăria lu' Cuffie. Dacă-i cer să şi-o scoață, n-o să vă mai poată sluji ca lumea.

Şi-aşa crez că stau lucrurile şi cu mulți albi. Nu se simțesc stăpîni pe ei, decît dacă poartă pălării, haine ori pantaloni noi ! Da' asta n-are legătură cu povestea noastră. <

Ei bine, cei ele faţă fură cît se poate de binevoitori cu mine, şi, mai ales doamnele. Se strînseră-n juru' meu, punîndu-mi o mulţime de întrebări curioase. Pe cînd mă tot descuseau, auzirăm zarvă în antriu, sau hol, cum i se zice — şi după aia, un glas ascuţit de femeie ţipă destul de tare ca s-o auzim cu toţii :

. — Am venit neinvitată ! N-am putut să nu viu ! Auzi- t-am c-astă seară 1-aveţi aici pe faimosu' plutaş de pe Edisto şi-am

simțit că mor dacă n-ajjing să-l văz.

Un minut mai tîrziu, stăpînu’ casei aduse înăuntru o femeie grasă şi faină, toată numa’ pene şi gherdane, cu gîtu' şi pieptu’ goale pîn’ la brîu, cu toate că afară era destul de răcoare. Și-o văz că intră ca o crăiasă, navigînd ca o corabie mare cu toate pînzele-ntinse şi cu toate steagurile fluturînd. Îşi roti degrabă

privirea-n juru' camerei, pin' ce văzu unde şedeam eu şi-atunci, făr' să mai aştepte vr'o prezentare, veni glonț la mine şi, întinzîn- du-mi mîna, strigă :

— Oh, îs îneîntată că te văz ! E-o fericire aşa de mare să mai intilneşti astăzi un bărbat adevărat, corajos şi viteaz, care să fi trecut printr-o încercare atît de interesantă ! — Cum mi-ar mai

plăcea sâ naufrîngiez — să fiu singură pe marea întinsă şi adîncă — nu ! nu chiar aşa singură ! Aş prefera să mă slujească un singur suflet frumos — un tovarăş drag, încîntător —, căruia să-i pot spune : „Cît de frumoasă-i singurătatea !“ Nu te-ai simțit într-o stare de egstază, domnule... cum te cheamă ? Mereu îți uit numele şi, cu țoate că numele nu prețuieşte himic — ajunge să-l poarte un om cinstit şi brav —, da-i totuşi o nicisitate obişnuită să ştim egzact cum să ne-adresăm nobilelor ființe cu care vorbim !

— Numele meu îi Patrick McGarvin, doamnă, la dispoziția dumneavoastră, zic eu cît se poate de umil, căci ea se repezise asupra mea ca un drăznet!

— Iar printre prieteni, don'şoară Anne Statia, zise căpitanu', apropiindu-se rîzînd, îi cunoscut mai mult de Paddy McGann.

— Voi să-ți fiu prietenă, zise ea repede, şi cer slobozenia unei prietene ! Iți voi zice Paddy McGann '.

Apoi se-ntoarse către-o tînără care şedea lîngă mine, zicîndu-i:

— Dă-mi te rog locu' tău pentru o vreme, drăguță, pîn' ce leg mai bine prieteşugu' cu Paddy McGann.

Fata se ridică aproape speriată, ca şi mine, după care ea se aruncă pe scaun cu lin troznet înspăimînlător şi-a- tîta-şi revărsă volanele şi rochia de mătase şi se-apropie atît de mult de mine, încît m-acoperi aproape pe jumătate. Dădui să-mi trag

nițel scaunu’ ’napoi, da’ ea fu mai iute ca mine. Peste încă un minut îşi rotea pe jumătate scaunu[T] cu rotile şi, stînd aproape cu spatele la ceilalți, începu să-mi vorbească :

— Şi-acu’, Paddy, prietene, zise, ițindu-şi fața în dreptu’ feței mele şi privindu-mă cu nişte ochi dc şarpe hămesit — şi-acu’, Paddy, prietene, povesteşte-mi ce-ai simțit cînd te-ai găsit

singur pe marea întînsă, întinsă, fără prieteni sau ocrotitori, fără nici o mingîiere, Iar' de nici un spirit curat care să te slujească.

— Oh, se amestecă atunci căpitanu', o mîngîiere tot a avut — un spirt care să-l slujească, pin* ce i s-a vărsat Jimmyjohn-u'

* John Howard Payne (1791—1B52), dramaturg şl actor, autor al

cu whisky !

— Oh, monstrule ! strigă don'şoara Anne Statia. Să crez c-ai aflat mîngîiere într-o băutură atît de vulgară şi vicioasă, Paddy !

faimoasei poezii sentimentale',.Home, Sweet Home".

— E-adevărat, doamnă, zic eu, trebuie s-o mărturisesc ! Era cam singura mîngîiere.

— Da’ tu-ți aveai visele tale, Paddy — îți mai doreai ceva pe lîngă asta. Spune, n-a fost aşa ?

— O, ba da, doamnă, îmi doream o mulţime de lucruri pe care nu le puteam căpăta, da' mai cu seamă un petec de pămînt uscat pe care să-mi pot hodini tălpile, gîndind la salvarea trupului meu.

— Da' doruri ale sufletului n-aveai, Paddy, mari speranţe şi inspiraţiuni, închipuiri urieşeşti, rugăciunea de-a dobîndi aripi pentru a putea zbura către frumoasele sfere — să te înalţi

departe de orbu' ăsta de tină şi să te desfeţi la lumina veşnică a lunii şi stelelor !

— Păi, nu prea pot spune c-am avut, doamnă I Dacă mi-aş fi dorit defel aripi, asta ar fi fosț pentru a zbura la pădurile mele natale, la sărmana mea colibă şi la mai- că-mea bătrînă !

Atunci ea-şi împreună mîinile, zicînd :

— Şi astea-s doruri ale sufletului, Paddy — pădurile tale natale — cît de romantic — falnicele păduri bă- trîne — copacii maiestuoşi — frumoasele .crînguri şi liane şi cărările şerpuitoare ale fermecatelor păduri sudice ! Şi căsuţa ta — ce dor firesc şi minunat! „Casă 1 Casă! Dulce casă !“, cum cîntă dragu’ de Howard Payne * ! Ah, ce n-aş da să am o căsuţă ca a

ta, Paddy, răsădită pe frumosu' pămînt din Sud ! Oh, nimic n-o fi vr'odată mai de preț pentru mine ca Sudu* ! Acolo poți afla simțire curată, ospeție şi inimi calde. Ascultă — şi chiar păru să fie coprinsă de tremur — ascultă :

Ținu tu' rece naşte oameni reci,

Iubirea lor de numele-i nedemnă;
Pe cînd a mea-i ca lava, de-o încerci,
Arzînd adine, precum o-ncinsă Etnă I * .

— Ah, frumosu* Byron î Şi el tînjea după un dulce spirit care să-l .slujească. Vai! Nu l-a aflat niciodată ! Da’ să ştii, Paddy, că-s pe lume femei care au *suflet*

— cald, duios şi clocotind de simţiri — care-ar fi putut răspunde rugăciunii lui — văpăii ce-1 mistuie l

Se-ntoarse apoi spre ceilalţi, zicînd :

— Ei bine da, nu toate sufletele-s încătuşate de recile noastre obişnuinţe, ci unele pot vedea pînă şi-n mă- runtu' „plutaş de pe. Edisto“ simţămîntu' duios şi arzător pe care lumea noastră nojdică nu-1 pricepe, care pot, ca şi el, să se simtă fericite într-o pădure din Sud, într-o umilă, pierdută colibă de lemn şi să facă aşa îneît florile iubirii şi poeziei sâ-şi împletească lujerele în lungu' primi- tivelor porticuri şi care să se bucure că au alături un spirit înrudit : îndrăzneţ, neînfricat, corajos, şi bărbătesc ! Cutez a spune că eu mi-s un asemenea suflet

— dar vai, condamnat să se ofilească sub un cer neprietenos, într-un aer nepriitor — văduvit de ăl dulce spirit susținător după care-a tînjit mereu iubirea neigoistă şi giniu' imspirator !

După care se-ntoarse şi deschise din nou focu' asupra mea, mai năpraznic ca orieînd. Nu mă mai aflasem niciodată într-o sitivație atît de stânjenitoare şi vedeam că toți liin odaie se uită la noi. Mă țintuia cu privirea, sG pleca peste mine, îmi scormonea în ochi, şi-

apropia atît de tare gura, îneît credeam c-o să mă sărute de-a dreptu', cu sau fără voia mea ! îmi venea în față suflarea ei fierbinte şi vă pot spune că nu era ca parfumu' de trandafiri ! Era gata să-i zic că de mă-ncerca tăman atunci un dor, acela era o pipă înfundată cu cel mai tare tutun Kentucky ! Da' n-am făcut-o.

Nu vă pot repeta tot ce-a zis şi nici n-ar avea rost. Ajunge sâ vă spui că s-a revărsat peste mine ca o gurfi

* George GoTdon Byron : *Ghlaurul.*

r:za

de moară ; nu mai isprăvea ! N-avea o clipă de hodină limba ei ! Nu lăsa liniştii nici un răgaz să se reaş- tearnă. în glasu' ei se- necau toate celelalte, pînă şi pianu' şi cîntăreții, cu toate că mai'prindeam nişte frîn- turi, cit să-mi dau seama că două fete de-acolo cînta la la pian şi din gură ca nişte îngeri. Ea însă n.- asculta, ci pălăvrăgea mai departe, scoțînd cîte un mic țipăt din

cînd în cînd şi ori de cîte. orf o lua de la-nceput! Mereu aceleaşi baliverne — vorbele cele mai gogonate pentru cele mai mari neghiobii, vorbe ce se umflau ca o crinolină peste un trup sfrijit.

în cele din. urmă, am fost chemaţi la masă şi ce faină cină de stridii a mai fost! Cerule ! Cum se mai băteau nebunii la gura ei, de parcă ar fi făcut foamea o lună-n- cheiată. In clipa cînd auzi de cină, îmi zise :

— Hai sus, Paddy, o să stăm alături la masă, ca uniț ce-şi jurară prieteşug !

Şi-a petrecut brațu’ pe după al meu şi-a luat-o ’nainte de parcă ar fi ştiut drumu’ ! După ce ne-am aşezat, zice ea :

— Acum tu o să mă serveşti ! Dă-mi nişte stridii, nişte salată de ţelină şi cîteva sandvişuri.

I-am adus stridiile şi ţelina, da' să fiu al naibii dacă auzisem vr'odată de sandvişuri. îl întrebai dar pe căpitan, care-mi arătă o farfurie plină cu vîrf. Mi-am zis că n-ar fi rău să gust şi eu şi, bată-vă norocu', ce credeţi ? Se dovediră a nu fi altceva decît piine şi şuncă tăiate în felii subţiri : una de piine, una de şuncă,

iar una de pîine şi una de şuncă ! Âm servit-o de trei ori cu nişte porţii cît toate zilele şi tot timpu' cit mînca, vorbea. Cum de putea, Dumnezeu ştie ! După ce-am isprăvit, ea-şi înfipse din nou braţu' sub al meu şi ne-ntoarserăm cu toţii in salon. Muzica se-nălţă din nou, tinerele începură să cînte nişte minunate cîntece scoţiene. Da' ea nu-mi dădu pace s-ascult mai mult ca 'nainte. Zice ea :

— Aşaza-te aici! N-o să mă mai satur niciodată s-ascult graiu' local de pe buzele unui sudic galant.

Ai fi zis că eu, nu ea, vorbisem tot timpu' ! Acu' insă nu mai vorbea tot aşa de tare şi repede. Gindesc că mincarea o mai lenevise. Avea un glas mai moale şi, cum vroia să-mi spuie un secret. îşi apropie gura de urechea mea :

— Stridii ! Ți-a trecut vr’odată prin minte, Paddy, că stri3iile-s hrana sufletului ? Ele nu seamănă cu alta mîncăruri ; ele nasc duioşie şi fragedă simțire !

Zic eu :

— Is fragede la gust, îi drept, da’nu m-am glndi't niciodată la simțirea stridiilor.

Zice ea :

. — Ifectu' pe care-1 are după ce le mănînci te face sâ crezi că au ele însele multă simțire ; că au simțăminte şi, fără îndoială, patimi. Ele pot iubi, Paddy !

— Au pe dracu' ! izbucnesc eu. Cum naibu puteți fti asta ?

— Pe calea minții, zice ea. N-ai auzit niciodată de „Iubirile stridiilor" — un poem dumnezeiesc, plin de simțire ? *

— *Pututu-s-a scrie un poem c-un asemenea subiect ? mă

* Extract *from the Loves of the Shell-Fishes* — fragment **eroi-comic** publicat sub pseudonimul ,,Conch“ în 1832, in revista **„New-York** American".

mirai.

— S-a scris, într-adevăr, un poem grozav de frumos ce-arată că o stridie poate avea ghinion in iubire

— poate simți tot chinu' dragostei neimpărtăşite — poate trăi refuzu' — poate iubi în zadar ! Ah, suspină ea, pri- vindu-mă adine în ochi şi apăsîndu-şi mîria pe-a mea

— ce lucru îngrozitor, Paddy, să iubeşti in zadar ! Să-ți dăruieşti inima întreagă, iar el să nu ştie — sâ nu-i pese — să nu-1 intereseze ! „Şi-a tăinuit iubirea pînă cînd, / Ca viermele

ascuns în miez de floare, / I-a- mistuit bujorii din obraji.“ *
Paddy. ai iubit vrodatâ in van ?

— Ca să vă zic adevăru’ curat, doamnă, nu crez să fi iubit defel!

— Cum aşa ! Şi mai porţi încă **o** inimă liberă, pură — o inimă virgină— rece şi clară ca luna — în fecioarească visare şi închipuire ? E un titlu' de mîndrie, Paddy. Şi n-ai întîlnit niciodată femeia pe care s-o poţi iubi ? mă întrebă, cu ochii ţkvtă-n ai mei.

— Nu pot spune asta, doamnă. N-am zăbovit niciodată cu gîndu’ la dragoste sau insurăciune, cu toate că mai- că-mea bătrînă se ţine scai de mine să-mi iau nevastă. Mi-a fost mai mult aminte de vînătoare, de cerbi şi curcani sălbatici, de pescuit ori călărit tui cal fain.

— Ocupanţii bărbăteşti, zice ea ; lor le datorezi nobila forţă a trupului şi membrelor. Tu n-ai fost legat de-un birou sau de-un magazin. Ai avut loc să creşti şi-ai crescut minunat! Da’ asta nu-i un motiv, Paddy, să fii lipsit de inimă sau de dulci simţiri. A iubi şi a fi drăgăstos e-o virtute tot aşa de mare la un bărbat precum aceea de-a fi brav, curajos şi' puternic ; trebuie să-nveţi să iubeşti, Paddy — trebuie să-nveţi să iubeşti !

Şi zicind acestea, mă scormoni cu privirea mai adine ca oricînd, îneît m-am ruşinat şi speriat ! Văzîndu-i însă căutătura îndrăzneaţă, prinsei şi eu coraj şi-i zic :

— Păi, crez că trebuie să-ncerc, dacă aşa o fi că pînă şi stridiile ştiu iubi şi-au inimă duioasă. Mi-nchipui însă că felu’ de-a face ochi dulci al unei sbidii trebuie să fie de tot rîsu’ ! Dacă un gentleman-stridie vrea să ispitească o doamnă-stridie, socot că trebuie "s-o-ntrebe : „N-ai pohti să-ţi scoţi cochilia ?“

— Grozav ! zice doamna. Bine, Paddy, prietene, da’ **tu** eşti un om **de spirit.**

— Cîtuşi de puţin, răspunz eu, mulţumesc ! Nu-s decît uft pădurean dintr-o bucată, din Carolina de Sud, care s-a rătăcit şi se află acu’ pe meleaguri mult străine !

— Şi ţi-e dor, fără-ndoială, să te-ntorci ia frumoasa ta colibă, în dulcele, primitoru’ tău cămin, iar după ce vei fi plecat şi te vei desfăta din nou in binecuvînta-

* Shakespeare : *A douăsprezecea noapte.* Actul II, Scena 1 (traducere de Milinea Gheorghiu).

tele tale păduri, vei da uitării sărmanele, nemîngîiatele inimi ce laşi in urmă l

— Nu pot zice, doamnă, despre coliba mea, cum o numiți, că-i foarte frumoasă, căci nu poate fi cine ştie ce de-o căsuță de lemn.

— De lemn ! Cît de romantic ! Da' făr-ndoială că plante agățătoare urcă spre ea şi florile joacă în lumina soarelui pe-acoperişu' ei şi arbori mari o-ncon- jură. Eşti adăpostit în

singurătate „unde se-ngeamănă visarea şi ocrotirea" *. Ah) cît de încîntător ! Ce n-aş da să fie pădurea locuinţa *mea !* Frumuseţe şi risipă, strălucire şi voioşie, prisosinţă şi pace.

— O, da, zic eu, din partea asta îs din belşug, şi pace şi

* Vers de Thomas Campbell, ridiculizat de Byron ta Don Juan.

mazăre, chiar şi cartofi.

— Oh, cum îmi mai plac cartofii ăia delicioşi din Carolina, în măsura în care pohtesc eu la hrana muritorilor f Ai o colibă de lemn — rustică, nu umilă ; •şi-ai pace şi bunăstare ! Ce altceva mai trebuieşte, ca să fie omu' fericit, decît un prieten adevărat, un drag tovarăş, căruia să-i împărtăşeşti gîndurile şi simţămintele. Nu-i da mirare că doreşti să pleci din aste reci,

meschine şi egoiste ţinuturi, unde-1 întîlneşti pe Ismael * după fiece colţ, mîna lui gata să se repează asupra tuturor şi mîinile tuturor gata să se repează asupra lui şi, fără-ndoială, Paddy — oftă iar adine — tînjeşti- să întîlneşti o frumoasă ţărăncuţă la care te-aş- tepţi să afli ceea ce inima fiecăruia ar trebui să cate : acel dulce spirit care să te slujească.

* Ismael: fiul lui Avraam cu o sclavă, izgonit Împreună cu mama sa. Prin extensie, un proscris social. __

— Nu, doamnă, nici vorbă de aşa ceva. Niciodată nu m-am uitat la o muiere cu gînd de dragoste şi căsătorie.

— Căsătorie ! Iată-te, nobile prietene, rostind crudu' cuvînt ce-i fatal pentru sexu' nostru. Asta-i invenţiunea tiranilor. Ii cătuşele şi jugu* petrecut pe grumazu' unei femei pentru a o face sclavă în veci. De n-ar fi asta, cîtă libertate şi fericire ar mai avea ea! N-ar mai ezista atunci nici o piedică în calea sufletelor

curate. Oh ! scîrbavnică rtecesitațiune...

— Cum aşa, zic eu, uimit de-a binelea, vă-mpotriviți căsătoriei, doamnă ?

— Nu ! Crez că trebuie să mă supui jugului aruncat peste întristatu' meu sex, da' pentru asta nu-i mai puțin o necesitațiune scîrbavnică. Ea ucide iubirea. Iubirea singură uneşte inimile, iar cînd ferecătura ei s-a rupt, căsătoria nu-i decit jugu' în care trage sărmana femeie sclavă. Trebuie totuşi să mă supui respingătoarei tiranii ce încătuşează nobile inirgii şi zdrobeşte sufletu' sexului meu. Singura speranță îi aceea să mă unesc cu un bărbat care să nu piuie mîna pe bici la adăpostu' legii — care să mă lase liberă, precum proaspetele adieri ale Sudului, şi să mă iubească într-atit, îneît să mă facă a-mi uita lanțurile !

Tot timpu' cit vorbea, îmi căta adînc în ochi, cu un amestec de patimă şi duioşie ce-ar fi topit şi măruntaiele unui crocodil ! Oh ! cum mai tinjeam după un trabuc care să mă apere de suflarea ei, care, cum spuneam mai 'nainte, nu semăna cu -a trandafirilor. Cerule ! Să vezi că o femeie căreia-i duhneşte aşa de rău gura nu se ține la o distanță cuviincioasă !

A vorbit despre toate şi-n acelaşi chip. în toiu' convorbirii, îşi scoate o hîrtie din sîn. îi văzusem colțurile dinainte, că nu prea era loc pentru ea ; pieptu', ■fiind aşa mare şi rochia atît de răscroită, nu prea aveai unde s-ascunzi.

.— Să nu uit. Am aici o invitație pentru dumneata la suareu' don'şoarei Pinch (sau Clynch — nu mai ştiu egzact cum, era un nume de soiu' ăsta). Trebuie să vii. Suareurile don'şoarei Pinch îs foarte la modă. Acolo ai să întilneşti cele mai alese spirite ale New Yorkului,

— condeieri, artişti şi muzicanți — toți faimoşi. Sua- . reu'-i făcut' special pentru dumneata. Vino negreşit!

Crez însă că nu trebuie să vă mai povestesc toate balivernele ce ne-am spus, cu toate c-au fost din belşug. Atît v-ajunge. Lu' Wharncliffe i-am povestit totu' şi, cînd i-am repetat unele stihuri, crezîndu-le ale ei, el mi-a arătat cărţile din care fusese luate, din Lord Byron şi Shakespeare şi yică cineva. Numa' vorbăraia femeii ăleia zărghite m-a făcut sâ citesc cărţile şi-acu' ştiu mare parte din ele pe dinafară.

Ce mai, ca să nu mai lungesc povestea, vine căpitanu' ■ la mine şi-mi zice :

— Paddy-i timpu' să plecăm, altminteri pierdem ul- timu' feribot.

— Ce spui. strigă ea, să mi-1 smulgi mai 'nainte să fi aflat *toată* povestea lui neobişnuită !

Pe sufletu' meu că-i răspunsesem la toate întrebările ! Nu voia sâ mai scoaţă nimic de la mine, ci doar să. mă facă s-ascult cît de "grozav ştie ea să vorbească !

Căpitanu' şi-a cerut frumos iertăciune — că era băiat subţire căpitanu’ Wilson — şi-i zise nişte vorbe măgulitoare ce-o gidilară grozav. Spuse apoi : -

— Avem nişte îndatoriri la bord, dragă don’şoară Anne Statia, şi trebuie să fim acolo la un ceas anume.

Da’ asta, după cum mi-a spus mai tîrziu, nu fusese decît o născocire pentru a mă smulge din mîinile ei.

— Căci cum te văz şi cum mă vezi. Paddy, de te lăsam să mai stai pin' ce se gătea ea de plecare, şi-ar fi în-' cleştat braţu’ pe după al tău, te-ar fi dus la ea acasă şi ţi-ai fi petrecut tot restu’ nopţii în braţele ei.

— Nu-s eu ăla, fiți sigur.

— Ba şi tu şi oricine-i cade-n labă. S-ar mărita mîine cu tine, fără să puie o singură întrebare. Are patruzeci de ani bătuți pe muchie.

— Nu mai spuneți. Bine, da' arată așa de fain și, după cum se zgîia la mine cu ochii ei mați și îndrăzneți, ai fi zis că-i o tînără-nfiptă de vr'b două'ș'cincL ′

— Are patruzeci ca popa, Paddy. Da' strălucirea penelor face pasărea frumoasă și ce-i mai dă cu văc- seaua și altele de soiu' ăsta, izbutește să-și ascunză

zbîrciturile. Are grijă să nu stea niciodată prea aproape de lumină.

— Mi s-a părut mie c-am văzut ceva cretă ori făină pe obrazu' ei, da' dedesubt strălucea un roşu aprins.

— Văcsea şi pudră, Paddy. Numa' lustru-i de ea şi—i neruşinată ca un diavol.

— Asta văzui şi eu. Dumnezeule, cum m-a mai asaltat şi câ vorbe mari mai da din ea şi ce limbă ea o morişcă mai are ! Şi cele mai ciudate păreri despre lucruri, mai ales despre căsătorie. Zice — puteţi crede una ca asta ! — că însurăciunea-i un jug născocit pentru nimicirea femeilor !.;

— E-o fureită !

— O ce ? *7

— Predică învăţăturile unui franţuz pe nume Fu- rey, * care condamnă căsătoria.

— La dracu' ! Aşa zice ?

— Cum ţi-a plăcut cina, Paddy ?

— Ce-am mîncat a fost a-ntîia, da' mi-a trebuit atîta timp s-o servesc pe don'şoara Anne Statia, îneît nu mi-a mai rămas mult să mă-ngrijesc de mine.

— Intr-adevăr ! Ce mai mîncăcioasă ! Bine, Paddy, da' cu. una ca asta ajungi la pepeni, chiar de-ai fi vî- nător de meserie. O întreţine un frate foarte iubitor, câre nu-i el însuşi decît un foncţionar şi numa' Dumnezeu ştie cum -îi place s-o vază cu toate penele şi volanele ei!

— Cum aşa, nu-i bogată ?

— îi săracă lipită pămîntului, în schimb nu-i ajungi cu prăjina la nas. Da' hai să intrăm aici şi să luăm
o duzină de stridii şi o duşcă zdravănă de coniac. Cinele astea simandicoase, la care femeile înfulecă aşa mult, nu fac decît să Zgîndărească pohta de mîncare a bărbaţilor. Mai rămîne atît de puţin! Şi p'ormă, după stridii mai sănătos îi coniacu' decît şampania.

* Franţois Mărie Charles Fouriet (1772—1837) — socialist utopist francez.

CAPITOLUL XXIII

Simpatiile sudice ale lui Paddy sint .puse in joc contra sumei de zeee dolari — Subita schimbare la la| i dintr-un Tîndali in Căpitanul Taie-n-Sibii — Merge Ia „suareu“ domnişoară Pyncb, ori Clynch, unde intilneşte adunate cîteva din femeile voluntare ale New Yorhului — Este pe deplin mulțumit.

— In seara următoare avea să fie marele chef_ al marinarilor. Dimineața, însă, îmi spuse secundu' că trebuise să amîie pînă mafți seara, căci nu putuseră găta totu' pînă sîmbătă. Luni seara fusese stabilit suareu' don' şoarci Pynclr şi căpitanu' primi şi el o invitație sîmbătă dimineața. Eu am zis că nu voi să merg, pîn' ce mi-a spus el că-i musai.

— Paddy, îi bine ca omu' să vază tot ce-i de văzut cîtă vreme-i

tînăr. Ai tot timpu' să stai în cumpănă cînd ăi fi' bătrîn. La suareu' ăsta al don'şoarei Pynch o să întilneşti o adunătură ciudată. Toţi se' dă mari. Oamenii zilei se sumeţesc că-s *crema* societăţii. Pe cîtă vreme ăştia — poeţii, filozofii, artiştii şi muzicanţii, înţelepţii şi nu mai ştiu cine încă —, se dau drept *vinu'* societăţii ; unii-s numa' oţet pipărat şi doar de-o mică părticică din ei poţi zice că-s lapte smîntmit,. da' cu apă multă. Fiecare îşi are un cheguleţ al lui, din care se hrăneşte. Cei mai mulţi însă îs de-a dreptu' neghiobi. Toţi fac în- aşa fel, in schimb,.ca să se vorbească de ei, căci jumate-s editori, ori au vr'o legătură cu'presa ; şi cum iese vr'un şoricel din scrcmutu' lor, cum vezi că-1 înUmpină cu surle şi trîmbiţe şi vr'un amărit de scribâlău sau un ziar de duzină ce le e prieten. Se-adună în găşti, ori partide. îşi zic „clici" şi fiefare-şi umflă clica zilnic cu un „clac". în casa don'şoarei Pynch o să-ntîlneşti pe toţi ăi de care citeşti in gazete. După ce . scrie acolo, ai zice c-aşa mari condeieri nici n-a mai trăit vr'oclată pe pămînt. Da' ia numa' să mergi de la o bisericuţă Ia alta şi-o s-auzi o cu totu' altă istorie. Ce laudă o ,,oUcă", ailaltă huleşte. Ce voi eu mai ales să ocservi îs oamenii înşişi, să-i asculţi vorbind ; şi-n trei minute, dă-le numa' frînghie

de-ajuns, şi-o să-i vezi cum se spînzură-n faţa ta, închi- puindu-şi tot timpu' că fac pe Căpitanu' Grand faţă de tine. Ai destulă pătrundere să poţi vedea printr-un prost ca prin silă, odată ce-ncepe să-i turuie gura. Trebuie să mergi, de-ar fi şi numa' ca să vezi cît îs de mărunţi unii din cei mai mari publicişti ai noştri.

A izbutit să mă convingă şi m-am învoit să-l însoţesc, cînd o veni seara aceea.

— Da’, căpitane, săptămîna viitoare plănuiesc să ,te las aici şi să-mi iau picioarele la spinare. Îs plecat de mult şi m-am cam săturat. Trebuie să merg ’napoi şi să văz cum mai arată pădurile mele bătrîne şi să calc incă o dată pe pămîntu' meu de baştină. Nicăieri în altă parte nu mă simţesc pe de-a-ntregu’ un alb liber şi trebuie să merg acasă, măcar ca să mă poată certa bătrina mea maică '. pentru că mă lăsai furat ce mare. Am bani şi toate cele trebuincioase de la prietenu’ meu, aşa că nu am nici un temei de-a sta departe şi, mai cu seamă, nici nu voi să am. >

Zice el :

— în ordine, Paddjr. îi de datoria ta să mergi acasă şi să liniştești inima măicuței tale bătrine. Da' mai poți rămîne pînă după petrecerea marinarilor şi suareu. Suareu'-i luni seara, pus atunci anume pentru tine. îmi pare că vineri îi ziua obişnuită de primire a don'şoarei Fynch. Marti seara îi petrecerea şi, după ce te hodineşti bine o zi, miercuri o poți lua din loc.

Aşa hotărirăm.

După aia m-am gîndit să fac o plimbare în tot lungu' Broadway-ului şi toma' mă-ndreptam spre scară, cînd îl văz pe Thompson că vine la mine.

— Paddv, mă-ntrebă el. cînd pleci acasă ?

— Miercuri am,stabilit.

— Aşteaptă pînă sîmbâtă şi vii cu mine pe Jcems Adger. Plec sîmbătă la Charleston — am fost chemat pe neaşteptate. Merg să cercetez nişte naufrîngeri de pe coaste Floridei. Ştii că-s agent al societății de asigurări.

— Să plec iar pe mare ? întreb eu.

— Şi de ce nu ? zice căpitanu', de ce nu, Paddy ? Ce-a scris ziarele despre tine ? Că nu ți-e dat să mori înecat.

— Dracu' să le ia de ziare ! Adevăru-i că m-am săturat de mare pînă peste cap.

— Prostii, făcu Thompson. Pe-o navă bună cum îi Jeems Adger, nici n-o să simți marea.'Luni seara plecăm spre Charleston şi-ajungem acolo marți dimineața. Cu vapoarele astea cu aburi faci de obicei curgă în numa' şaizeci de ceasuri. Şi p' ormă îl cunosc bine pe căpitan, care-o să te transporte gratuit, şi-o să-ți țiu şi eu tovărăşie.

.— Mă ispiteşte grozav, dom'le Thompson, da' eu tot mă cutremur gîndind la mare şi la naufringerea mea.

Mi-era teamă într-adevăr, da' el şi căpitanu' laolaltă m-a tot bătut la cap, pîn' ce-am încuviinţat. Thompson m-a dus la căpitanu' Dickson, de pe Jeems Adger, căruia m-a prezentat, zicîndu-i că mi-era frică de mare după naufrîngerea suferită de

curînd şi de-aia cumpăneam dacă să mă-ntorc acasă pe uscat. Căpitanu' mă ia atunci de mînă şi-mi zice :

— N-ai teamă ! Vii cu mine ! Am auzit totu' despre naufrîngerea dumitale. A fost o-ncercare grea, fără- pdoială, da' după ce-ai văzut marea cu toate grozăviile ei, eu ți-oi arăta-o_ acuma cît poate fi de lină. O s-o vezi ca pe-o frumoasă adormită.

De data asta n-o să mai fie nici o naufrîngere !

M-a invitat la o gustare şi-am băut cu el şi cu Thompson un pahar de porto. După aia am coborît pe țărm şi ne-am îndreptat spre oraş. Cînd am ajuns pe Broadway, Thompson m-a părăsit ca să meargă la societatea de asigurări, unde avea el treabă. Eu -mi-am ținut drumu' meu în stos pe Broadway şi, pe cînd îmi

făceam loc prin mulțime, ici şi colo mă arăta cîte unii cu deştu' şi-i auzeam zicînd :

— Asta-i faimosu' plutaş de pe Edisto, ăl de-avuse naufrîngerea aia nemaiauzită.

Mersei eu ce mersei şi-ajunsei într-un loc unde mul- ţimsa se-nghesuia aşa tare, c-abia mă mai puteam strecura. întrebai un om :

— Care-i baiu' aici ?

— Baiu' ? repetă eL

— Ce se-ntîmplă, adică.

— Oh ! E-o licitaţie.

Cînd auzii eu de treaba asta, mă glndii că n-ar fi rău să cumpăr cîte ceva să-i duc maică-mii acasă. Ştiam eu c-ar măguli-o să poată arăta boarfe la lume, zicînd : „Mi le-aduse băiatu' meu, toma' de la New York“. Şi-mi ziceam c-aş putea cumpăra de la licitaţie niscaiva marafeturi care să meargă şi, pe deasupra, să le mai iau şi la un preţ de nimic. M-am

îmbrîncit înăuntru cu tcți ceilalți şi-am ajuns pînă-n capu' unei mese lungi. Era o sală mare de tot, ințesată cu oameni care se-nghesuiau cît mai aproape de masă. La ăl'lalt cap al mesei, era

■ trei bărbați şi doi băieți, unu' din bărbați fiind licitatoru'. Cînd ajunsei eu la picioru' mesei, licitatoru* ținea in mînă

* Clarendon House: hotel pe Broadway, în deceniul cinci al secolului

o cutie neagră — nu vedeam bine, că lumina era slabă, da' l-am auzit zicînd :

—Numa' nouă dolari, domnilor, pentru această prețioasă trusă de toaletă ! Gindiți-yă că la Paris n-ar putea fi igzicutată sub cincizeci de dolari. E,-a unui tînăr şi distins domn din

trecut.

Carolina de Sud, care locuieşte acu' la Claryndin House *. A fost jefuit de bani şi-i silit acu' să-şi vînză bunurile pentru a putea plăti hotelu'... Şi. nu cere decît nouă dolari !

Auzind eu de nenorocirea tînărului şi că era din Carolina de Sud, m-apuc şi strig : „Zece dolari". Voiam doar să-i cresc preţu', negîndmdu-mă nici o clipă că s-ar putea vinde cu-atît. De cum îmi ieşi vorba din gură, iute ca fulgeru' licitatoru' strigă :

— Vîndtită cu zece dolari ; dă banii-ncoa !

Zicînd aceasta, împinse cutia spre mine. Cînd colo, ce să vezi, drăcovenia nu era decît o tinichea şi pe dea-

supra nou-nouță — nu fusese nicicînd a unui domn. îi strig atunci licitatorului:

— Ascultă, domnule, cutia asta nu- valorează un şfanț — numa' lustru-i de ea !

Iar el îmi răspunde rînjind :

— Asta nu mă priveşte pe mine. Ai cumpărat-o cu ochii deschişi !

Sala se porni pe rîs, de parcă le-ar fi plăcut la toți să vază cum îi păcălit un biet pădurean ! Rîsu' lor mă-n- îurie foc. Dintr-un salt am fost pe masă, am scos cuțitu' şi, ținînd cut.ia-ntr-o mînă şi cnțitu'-n ailaltă, mă repezii asupra lui tunînd :

— Aşa o fi, ticălosule, ți-am plătit cu ochii deschişi ; da' tu, mişelule, îmi vînduşi cu limbă mincinoasă ! Şi-acuma dă-mi banii 'napoi, fir-ai tu blestemat, şi ia-ți cutia, de vrei să nu ți-o

sparg în cap şi să-ți retez şi urechile pe deasupra.

Dumnezeule, să fi văzut cum s-a dat mulțimea 'napoi atunci cînd am înaintat învîrtindu-mi cuțitu'. în juru' mesei răsună un strigăt :

— îi plutaşu' de pe Edisto !

Licitatoru' se sperie de moarte ; îmi azvîrli numai- decît pe masă hîrtia de zece dolari, iar eu îi aruncai cutia !

Am ridicat-o şi, amăgindu-1 cu cuțitu’, i-am zis :

— Mai' încearcă tu să tragi pe sfoară un sud-caro- linian, jucîndu-te cu simțămintele lui gingaşe, şi-o să vezi cUm âi rămîne fără urechi !

Zicînd acestea, am ieşit. Nu mai îndrăzni nimeni să rîdă, căci îmi rotii asupra gloatei o privire fioroasă !

De vreți să mă credeți, pînă, şi asta apăru-n gazete. După Intîmplarea cu pricina, l-am luat pe Thompson cu mine cînd m-am dus să-i tîrguiesc bătrînei cîte ceva. I-am cumpărat un şal călduros pentru iarnă şi două rochii destul de faine, nişte batiste şi încă alte cîteva mărunțişuri. Pentru mine nu mi-am

luat nimic, afar' doar de-un cuțit bun pentru a tăia gîtu' unui cerb, ori

- vr' un puiet tinăr.

în seara aia m-am dus cu căpitanu' la teatru. El îmi lămurea totu', ce şi cum se petrecea pe scenă, da' în toiu' riprizintației, strigă unu' de la parter : ,.Trăiască plutaşu' de pe Edisto !" şi „De trei or; ura pentru plutaşu' de pe Edisto !". Se făcu atunci

hărmălaie mare, răsunară chiote şi urale şi toţi ochii se-aţintiră asupra mea. Mă pitulai, făcînd pe mortu'. Da' căpitanu' îmi zice :

— Trebuie să te ridici, Paddy, să faci o plecăciune şi, dacă poţi. să ţii şi-un cuvînt.

— Fără cuvînt, mulţumesc.

M-am ridicat, în schimb, şi-am fâcut o plecăciune băţoasă, iar căpitanu' a zis că nici Forrest, marele actor, n-ar fi făcut-o mai bine." Răsunară alte urale şi după aia mă lăsară în pace.

Duminică mersei eu căpitanu' la biserică şi ascultai un predicator adormit rău. După ce isprăvi el predica, făcură chetă. Cînd am văzut că vine cu tava, am pregătit un sfert de dolar şi ce să vă spui, cind l-am pus pe tavă, am văzut că era singuru' argint ce lucea pe ea. în rest, doar bănuţi de-aramă.

îmi zic eu atunci, cheta asta trebuie să fie penţru săraci, nu pentru pastor, că nu s-ar apuca el să ne golească buzunarele pentru mărunţişu' ăsta !

Luni seara ne hiarăm inima-n dinţi şi, punîndu-ne fiecare — căpitanu' fracu' albastru cu nasturi strălucitori şi vestă galbenă, iar eu o cămaşă curată — merserăm la suareu' don'şoarei Pynch, unde se-adunase multă lume şi unde ne-a servit .prăjituri şi limonadă. Căpitanu' le-a zis „postură literară" (de la „post", minchipui). Don'şoara Pynch mi-a strîns mîna şi ce mi-a mai mulţumit c-am venit ! Zicea că pentru nimic în lume n-ar fi voit să mă scape — iar după aia m-a înfăţoşat la tot felu' de persoane, domni şi doamne.

Nu sosisem nici de zece minute, cînd auzirăm în hol o voce binecunoscută mie, strigînd îndeajuns de tare ca s-ajungă la urechile tuturor :

— Venit-a prietenu' meu, plutaşu' de pe Edisto ? în clipa următoare năvăli înăuntru don' şoara Anne Statia, care dădu mîna cu don' şoara Pynch şi numaidecît, dibuindu-mă, se şi proțăpi lîngă mine.

—. O, prietene, ce mai faci ? Cît îs de bucuroasă să te-ntîlnesc din nou. Am venit cu sufleţu' la gură. N-am vrut să pierz o clipă

nepreţuitu' tău grai. Şi-acuma zi-mi pe cine-ai vrea sâ cunoşti dintre toţi oamenii ăştia străluciţi ? îi cunosc pe toţi şi ţi-oi face cunoştinţă cu oricare. Aia de colo-i frumoasa Fanny Osgood*. Scrie stihuri încântătoare. Şi p'ormă-i o frumuseţe de femeie ; un înger ; cea mai deşteaptă, mai voioasă fiinţă din lume şi c-o inimă de aur — numa sufletu-i de ea —, plină de. spirit ,şi scrie ca o zînă ! Domnu' care n-o. scapă din ochi, îi Eddy Poe, părintele „Corbului". Ai auzit* de „Corbu'" lu' Poe — cea mai frumoasă pasăre a nopţii —-, pasărea cimitirelor, mausoleelor, ruinelor şi clopotniţelor, din gura căreia zboară un singur cuvînt, cuvîntu' miezului de noapte — ,,Nevermore" ! Eddy-i un ins primejdios pentru noi, femeile. Cu toate-1 adorăm. îi un stihuitor dumnezeiesc ; şi-aşa de chipeş ! Ai văzut vr'odată un boi mai ales ! Ce ochi ! Ce nas ! Ce păr ! Ce gură ! O, îi fără cusur !

---

* Frances Sargent Osgood (1811—1850), autoarea unor versuri sentimentale, mult lăudate de prietenul ei, Edgar Poe.

Iar aceea-i don'Şbara Kirkland — uită-te la ea, ce femeie grasă şi-ndesată, merge pe şaizeci. Şi cu toate astea, inchipuie-ţi c-a pus un pictor s-o înfăţoşeze ca pe-o tînără de şapteşpe ani, culcată sub o boltă de verdeaţă ! Oh, cită deşertăciune întîlneşti la unii ! Scrie cărţi plicticoase, cuminţi şi are-n juru' ei o şleahtă de inşi care-o umflă cît îi ţine foalele.

Femeia aia cu faţă de ceară, c-o uitătură aşa de acră şi prefăcută, îi faimoasa mitifiziciană, Margaret Fuller.

Ce mutră ! Ia numa' seama la ea cum merge şi-ascultă ce-i iese din gură ! Cînd Sţi vorbeşte, o face-ntr-un chip ce pare să zică: „Ascultă, tinere. Acu' ai şi tu prileju* s-auzi primele vorbe înțelepte din viață“.

Persoana aia plicticoasă de lîngă ea îi domnu* Henry Tuckerman, faimosu' isiist Nu pot spune decît că scrie un isiu

cît se poate de rispictabil, ce-mi face somn; şi ori de cîte ori îl întîlnesc, are gura unsuroasă, de parcă toma' ar fi ieşit dintr-o ospătărie. Urmează o sudistă de-a. ta — femeia aia mare şi grasă, îmbrăcată-n negru ; îi don'şoara Maria Mclntosh, din Georgia ; şi trebuie să-ți spui că-i una din cele .mai bune şi mâi istețe scriitoare ale noastre.

Bărbatu' care toma' & intrat, ce-şi agaţă' tot timpu' pe faţă surîsu' ăla blajin şi umblă căzut într-o rînă, ca un crab şchiop, ăla-i Episcopu' nostru — Episcopu' Grizzy, cum ii zicem noi. Da' nu-i episcop — numa' pastor, adică Rev. Dr. Griswold. El ii faimosu' editor care ştie unde locuieşte fiecare tînără yankee ce şi-a publicat vr'odată un album de versuri. Toma' s-a însurat a treia oară şi-i la al doilea concubinaj.

— Da' cum naiba, poate ? mă mirai eu.

— O, foarte uşor — divorjînd ! Legile noastre-s foarte liberale pentru persoanele care nu fac casă bună împreună. Circulă o poveste nostimă despre Grizzy — da' nu acuma, iată-1 că vine. Preasfinţite, acesta-i prietenu' meu, faimosu'

plutaş de pe Edisto, Paddy McGann.

— Bucuros de cunoştinţă, dom'le McGann, zice gentlemanu', c-un glas fonfăit, luindu-mi mîna. Auzit-am de salvarea dumitale miraculoasă!

După care începu să ne istorisească despre mai multe asemenea salvări miraculoase pe tei'enuri t>ri vapoare cu aburi. Da-n toiu' povestirii, îl văz că s-opreşte' şi-o întreabă pe doamnă :

— Nu cumva âla-i ticălosu' de Headley ? Nu sufăr să stau

o singură clipă-n aceeaşi încăpere c' un asemenea nemernic !

. Zicînd acestea, lunecă-n mulțime şi se făcu nevăzut cît ai clipi din ochi. Un minut mai tîrziu, se-apropie un bărbat şui, ascuțit şi negricios la față, pe care don'şoara Anne Statia-1 prezentă ca Reverendu' Headley, autoru' faimoaselor istorii

„Napoleon şi mareşalii săi“ şi „Washington şi giniralii săi“.

— Nu pomeni de ele, zice pastoru’. Bucuros de cunoştinţă, dom’le McGarvin. Auzit-am de primejdiile pe care le-ai înfruntat pe mare şi de miraculoasa d urni tale salvare.

Se-ntoarse apoi spre doamnă, zicînd :

— De mi-ar da domnu' McGarvin faptele, don'şoarâ Anne Statia, ce poveste colorată, vie şi pasionantă aş mai scrie ! Pierdut pe marele ocean, pe-o plută amărîtă, abia răzbind afară din noianu' de ape, Cu marea prăvălindu-rse peste el,

furtuna urlînd, fulgerele săgetînd bolta, iar el tronînd senin în mijlocu' scenei, ca un erou în focu' luptei, înfruntînd neînfricat tiroarea elementelor şi ridicîndu-se pin' la înălţimea şi postura unui zeu stăpînind furtuna !

— Dumnezeule ! îmi zic eu, ăsta o bate pe don'şoara Aune

Statia la vorbe găunoase.

Da' numaidecît după aia, zice el:

— Nu cumva pe canalia de Griswold îl văzui vorbind cu dumneavoastră un minut niai devreme ? Cum de-n- găduiți să vă intre-n vorbă un asemenea nemernic ? Unde-i acu' ?

îi răspunz eu :

— Nici el nu pare - să vă placă mai mult decît îl plăceți dumneavoastră pe el, căci a zis tăman la fel: că

. nu poate sta în aceeaşi încăpere cu un aşa nemernic.

— Nici nu-i de mirare ! Secătura nu-ndrăzneşte să-n-frunte fulgeru' ăstor ochi! Şi zicînd aceasta, aruncă *o* privire tăioasă ca un brici.

Curînd se-apropiară-domnu' Poe cu don'şoara Osgood, iar ea zise :

— Dragă Anne Statia, nu-ți îngădui să-l ții pe fai- mosu' plutaş de pe Edisto doar pentru tine. L-am adus pe Eddy să-l cunoască. I-am spus că avânturile plutaşului i-ar servi un subiect grozav pentru unu[f]~ din măreţele sale poeme întunecate, pline de închipuiri sălbatice, stranii „şi de nepătruns, mistice $i supranaturalnice, precum „Corbu'", „Viermele biruitor'[1], ori „Palatu' bîntuit'\

— O, da, într-adevăr. Ce idee grozavă ! zise don'-ₜ şoara Anne Statia, şi i-ar putea pune titlu ,,Omu' nau- frîngiat*. Chiar şi naufrîngerea-i o idee măreaţa, da' *omul* naufrîngiat — singur, .captiv în furtuna elementelor — iar el purtîndu-se ca un bărbat adevărat, ce poem cu-ădevărat egstrorinar ar putea face Paddy ple- cînd de-aici!

— Mda, zice el, da' eu pot face poeme mari fără om şi fără naufrîngeri. Pot crea eu însumi destulă nau- fringere şi destul omenesc. N-am nevoie de realitate ca să construiesc o idee. Ideea naşte realitatea, iar concritu-i născut din ce nu-i isinţial... Parcă aşa, nu-mi mai amintesc

Vorbele lui zburară cu vr'o doi stînjeni deasupra don'-şoarei Anne Statia. Ea se-arată în schimb Incintată şi strigă :

— Ce tiorie grandioasă !

.'

Apoi domnu' Poe plecă şi se aşeza Intr-un colț. La

puțină vreme se duse şi don'şoara Osgood şi luă loc lîngă el.

După aia mai veni o tînără de vr' o doilăşcinci, socot» cu o faţă blajină şi frumuşică — iar don'şoara Anne Statia-mi zise :

— Iat-o şi pe graţia noastră, Grace Greemvood — mai ^poi am aflat că numele ei adevărat era Clarke — cea care scrie toate stihurile alea frumoase şi pline de simţire ce

strălucesc ca auru'-n reviste.

Iar don'şoara.Greenwood a zîmbit şi şi-a ferit privirea :

— Oh, Anne Statia, eşti la fel de măgulitoare ca-n-totdeauna. Bietele mele versuri...

Da' mai Tnainte să sfîrşească — dacă vroisc-ntr-adevăr să mai zică ceva — iată c-apare un ins dichisit, fandosit, mic de statură şi roşu la faţă, îmbrăcat c-o haină albastru

deschis pe el, şi cu nasturi strălucitori, care-şi ținea într-o mină pălăria, netezind-o cu ailaltă.

— Ah, dom'le giniral, zice don'şoara Anne Statia. îs bucuroasă sâ te văz. îngăduie-mi să ți-1 prezint pe prier tenu' meu, faimosu' plutaş de pe Edisto.

— Pentru asta şi venii. Mă bucur,, dragu' meu să te cunosc. Haide oleacă mai la o parte că voi să-ți vorbesc într-o chestiune de cea mai mare importanță pentru dumneata şi pentru țară.

Mă trase după el intr-un colț al odăii, unde mă sili să stau jos, aşezindu-se apoi şi el alături.. îşi netezi pălăria şi şi-o puse în poală, după care-mi luă dinadins mina într-a lui, în vreme ce şi-o petrecca pe cealaltă pe după gîtu' meu. îmi zic eu în sinea mea : ăota trebuie să fie mare iubăreț.

— Dragu' meu, începe el, „Home Journal", pe care am cinstea să-l c6nduc, cu ajutoru' „băiatului meu" Wiliis — eu îs giniral de brigadă, iar ^Wiliis îi „băiatu' meu“. Ei bine, „Home Journal" e-acuma matca societății înalte din apus. Circulă prelutindeni în lumea țiviliza:â ; îi oraculu' modei ; regulatoru' gustului public ; magistru' artiştilor. Astă trebuie să-ți fie şi dumitale leagănu'. Minunatele dumitale avinturi trebuie păstrate pentru îneîntarea viitorimii şi ce gazetă-i mai populară ca „Home Journal-4 ? Oi face să te cunoască toată lumea ; îți dărui faimă. Numele dumitale o să se răspîndeascâ in tot locu' unde se vorbeşte limba engleză. Şi-acelaşi glas ce-mi poartă cîntecu' spre milioane încă nenâscute va duce în auzu' lor şi nemaipomenitele dumitale avinturi. Da, dragu' meu, trebuie să-mi dai voie să le însemnez. Vino mîine la mine acasă— uite adresa — şi spune-mi toate amănuntele. Am pe unu' care scrie pe scurtatelea şi Vi-o

■însetnna povestea direct de pe buzele dumitale. Apoi eu şi băiatu' meu le-om înflori după toate fandaslicurile artei. O să te umpli de glorie, dragu' meu, ca Lord Byron.

O s-avem grijă să-ți trimitem gazeta acasă.

Pînă să-i răspunz — şi nu prea ştiam ce — îmi furişai privirea spre uşă şi ocservai cînd intră unu' pe care-1 cunoscui numaidecît. Era acelaşi blestemat de editor a lu' „Niggerknocker", sau cum naiba-i mai zicea gazetei lui împuțite, ăla care-mi umflase banii de-o masă: şi care obişnuia să mănînce lapte cu mămăligă după stridii. Sării în picioare cînd îl văzui şi-mi eroii drum prin mulțime înspre el. Don'şoara Anne Stația mă pîndise ; strigă la mine şi o împinse la rîndu-i pe grăsana pe care

o îm- brîncisem şi eu, văzînd că nu-nțelege de bunăvoie. Toți ochii erau ațintiți asupra mea şi, deodată, mă vede şi nemernicu' de editor cum mă-ndreptam glonț spre el. De cum mă zări, îşi afundă pălăria pe cap şi zbură pe uşă înapoi în hol. Nu-mi trebuiră decît cîteva secunde s-ajung şi eu acolo. Da' cînd ajunsei, el ieşise pe uşă şi-o luase în sus pe stradă ! Cînd să ies şi eu pe uşa dei la stradă, veni din spate căpitanu' Wilson .şi mă prinse-n brațe.

— Opreşte-te, Paddy, zice el, nu fi prost. Nu te da-n spectacol. Văz eu ce-ai de gînd, da' să ştii că nu mai pui tu mîna pe individu' ăla în astă seară. Lasă-1 în plata Domnului. -

—- Aş da cinci dolari să-i pot arde p mamă de bătaie.

— Păstrează-ți banii; nu merită să-l bați. Stai la locu' tău : eu am să intru şi-ți scoț pălăria pe furiş.

Abia m-afn putut înfrîna; da' nu ştiam încotro s-o apuc după mişelu' ăla, aşa că m-am mulțumit să-l blestem şi-am aşteptat.

Mi s-a părut c-a trecut o groază de vreme pîn' ce să se-ntoarcă Wilson ; mi-a zis că-mi câtase pălăria ce se rostogolise sub masa din hol. Da' adevăru', după cum a recunoscut mai apoi, era că a stat să le povestească de pungăşia individului de la ‚Niggerknocker".

Zice el « •

— Am ieşit, chipurile, ca să te aduc înapoi, că toată lumea a fost îneîntată de poveste ; da'-n loc să te duc pe tine înapoi, am să-mi iau şi eu tălpăşița. I-am înghițit destul pe oamenii ăştia, Paddy, iar prăjiturile şi limonada nu ne pot ține o noapte întreagă. Trebuie să facem

fost de ceva mai temeinic In drumu' nostru. Şi mai ştii de ce te-am scăpat ?

— Nu ! De ceva rău ?

— Destul de rău. Grăsana aia proastă, don'şoara Anne Statia, aranjase s-o însoţeşti .pîn' la feribot — îi cale ds două mile pînă acolo — căd, după miezu' nopţii, nu roai merg omnibuzele. Am păscut-o eu ce fel de dihonie-i, după cum se ţinea scai de tine. A dus la disperare toţi găgăuţii pe care-a putut pune laba şi curînd te-ar fi înnebunit şi pe tine ! Ah, iată un ristoriant cu stridii. Hai să intrăm şi să ne scoatem pirleala după trei ceasuri lungi, petrecute-ntr-o casă de nebuni...

Mai departe n-a mai zis nimic. Curînd sosiră stridiile şi coniacu' şi, după o juma' de ceas de mers întins, ne aflam din nou în siguranţă la bordu' navei.

CAPITOLUL XXIV

Banchetul oferit de Paddy în cinstea marinarilor — Marele dans de pe Broadway — „IIu I Bn! Hu !" din nou — Ziarele il tao pe Paddy nemnritor — Ultimele sale experienţe la New York — Merge a rasă — ll vizitează căpitanul Wilson, care are ocazia de a vina nişte cerbi, ratoni şl oposnmi.

— Marți seara, de vă maț amintiți, urma să aibă loc petrecerea marinarilor. Dimineața, secundu' mă asigură că era totu' pregătit şi nu mai era nevoie de nici o amî- nare. îmi zice căpitanu' :

— îmi pare rău, Paddy, că nu pot veni cu voi, însă cînd dau drumu' secundului şi celei mai mari părți din echipaj să meargă la un chef în oraş, eu rămîi să văz de casă şi să stau de pază.

Atunci îi vremea să vegheze
căpitanu' în toate **cele** patru zări. Da' aş vrea să merg, Paddy, de-ar fi şi numa' de dragu' tău. Nici Thompson nu poate veni, că trebuie să facă de pază cu mine la bord. li lucru hotărît, aşa că mută-ţi gindu' !

Ce să fac, i-am spus că-mi părea nespus de rău, da' dacă era musai, nu mai avea rost să vorbim. între timp, i-ăm dat secundului punga cu banii strînşi de la marinari şi-am mai pus de la mine zece dolari carolinieni, în caz că nu-i ajungea. El însă i-a refuzat, zicînd c-avea destui şi, de i-or mai trebui, o găsi el.

Să fi văzut cum s-a mai pus secundu' la marele fix. Purta un costum albastru foarte fercheş, tot aşa de mîndru ca al căpitanului, cu nasturi de alamă la haină şi cu vestă galbenă. Iar la ccas avea un lanţ mare şi o legătură de pcceţi şi încă un lanţ mare de aur, petrecut după gît. Marinarii, lustruiţi toţi şi periaţi, arătau aşa de curaţi, de parcă niciodată nu cunoscuseră mirosu' de smoală. Ne-am dus, eu şi secundu' pe Broadway şi-am luat un omnibuz. Ne urmară şi ceilalţi marinari, luînd cîte două- trei- omnibuze numa' pentru ei. Aşa am ajuns la Canal Street, unde-am coborît şi-am urcat pe strada asta pîn' ce-am ajuns la o casă mare, posomorită. Zice -atunci secundu' : „Aici îi locu". Am intrat într-o sală mare, unde se-ntinsese masa pentru cină. încăperea era luminată din belşug, lămpile cu gaz scînteind din toate părţile. Şi mai era şi două policandre la un cap şi la cel' lalt al mesei.

Masa era pusă pentru cincizeci de persoane, iar noi eram chiar mai mulţi. Mai erau trei poliţai, secunzi şl marinari de pe alte nave străine din port, lîngă care şezurăm şi noi, avînd parte de-o cină minunată. Dumne- zeulş, ce nu ne-a dat ! Peşte, şi pasăre, şi pulpă, şi vînat, şi carne de păsări sălbatice, porumbei, şi plăcinte, şi stridii, şi băutură ; şi whisky şi virrl Secundu' luă loc într-un cap al mesei şi mă chemă să şed la dreapta lui. Mai era încă un secund, ori căpitan de vas, pe nume Colman, care se-aşeză la cel'lalt cap de masă, după care-şi ocupară Scaunele toţi băieţii, pin' ce se umplu toată masa. x

Trecurăm apoi la interes şi mamă ! cum mai zburară de la unii la alţii peştele şi pâsăretu' ! în sfîrşit, după ce-am mai potolit căţeaua, secundu' nostru se îndreptă in scaun şi, scoţind o hîrtiuţă din buzunar, zise :

— Dragi comeseni şi fîrtați marinari, iată ce-am să vă zic. N-am de gînd să mă-ntinz la vorbă, ori să țiu o predoslovie ; voi doar să-nchin un pahar, aşa că vedeți de le umpleți pe-ale dumneavoastră.

Glăsui atunci secundu' de la cel'lalt capăt al mesei :

— Ai de-aici sîntem gata. dom'le preşedinte. Secundu' meu se ridică şi ceti de pe hîrtie :

— Iubiţi^ comeseni, urez viaţă lungă şi fericire prietenului şi camaradului nostru, Paddy McGann, plutaşu' de pe Edisto, care-a avut tărimea de-a ţine piept furtunilor, atunci cînd toate speranţele i se-necaseră, iar între el şi mormîntu' mării nu mai rămăsese ni6i măcar o seîndură. Fie ca pilda sa de bărbăţie să

umple inima fiecărui brav lup die mare, aşa încît, orice s-ar întîmpla, el să nu părăsească nava atîta vreme cît mai are o vergă de care Să se apuce, ori o frînghie pe care să ufee. Fie aceasta de învățătură pentru toți marinarii adevărați, că a nu-ți părăsi vasu', oricît ar fi vremea de rea, înseamnă a fi alături de tovarăşii tăi pînă la capăt şi cînd se-ntîmplă lucru' ăsta, apoi trăgind cu toții împreună, cu putere, mai mult ca sigur că nava va fi scoasă din primejdie şi dusă în siguranță in portu' ei.

Mamă, cum mai bătură din palme şi-n masă băieții! După ce se potoliră ei, secundu'-mi făcu semn :

— Paddy. nu-ncerca să te fofilezi ! Zi-le o cuvîntare, băiete.

—Cerule! zic eu, da' eu nu ştiu ține cuvîntări. Nu ştiu ce să spui.

— Ridică-te şi spune ce te-nvață inima. Dă glas simțirilor tale, omule, c-atunci cînd ele-s curate, tot ce-ai de făcUt e să le descătuşezi ; iar ele ți-or ascuți limba, ori ți-or muia-o, ori ți-or întări-o, după cum îi nevoie.

Ce să fac, mă ridic eu atunci şi, făcînd o plecăciune, ii dau drumu' ! Am

avut ce spune, că inima *mi-era* plină ; da', bată-vă norocu', ce-am zis, să mă tai şi nu-mi mai pot aminti. De vorbit, am vorbit insă, şi încă mult. iar clnd am terminat, răsunară urale şi Cu mare tămbălău. Se ridicară cu toții-n picioare şi, ciocnind paharele, strigară

— Trăiască plutaşu' de pe Edisto !

După aia închinarăm şi băurăm pîn' la miezu' nopții. Nicicînd nu se mai veseliseră atît băieții, scăpați din mînă. Secunzii

ţinură cuvîntări, la fel şi marinarii, şi unele erau tare hazoase. Mărturisesc că şi eu, după o vreme, mi-am învins sfiala şi-am luat nu o dată cuvîntu'. După aia m-au pus să le zic o poveste a "pădurenilor noştri, iar eu le-am zis una c-un şarpe. Ei îmi cerută p' ormă alta, iar eu le-am zis una c-un urs. Şi uite-aşa, una după alta, curseră de la toţi poveştile, pîn' ce se ridică secundu' şi zise cu seriosu' :

— Ii trecut de unu', băieţi !

Atunci strigară cu toții că vor să petreacă și să dea orașului ce-i al orașului; pină și cei doi polițai se arătară la fel de amatori ca și ceilalți.

Ieşirăm pe stradă şi socot c-aproape toți înşfăcaseră cea mai aptopiată sticlă, virîndu-şi-o în buzunar. Mergeam doi cîte doi, eu în frunte, cu secundu', şi-aşa am ajuns pe Broadway. Acolo întîlnirăm doi marinari care se încăieraseră. I-am înconjurat

numaidecit şi am urmărit bătaia, iar cînd unu' din ei fu trîntit la pămînt, le dădurăm la amîndoi să bea şi-i făcurăm prieteni pe veci. După aia ne luarăm de mînă şi-ncepuvăm să dăn- ţuim în mijlocu' străzii, silindu-i pe toţi trecătorii să intre-n horă. Mamă ! Să fi văzut cum mai săream şi băteajn din călcîie, tăman ca nişte mînji sălbatici pe-o păşune. Da' chiar cînd dânţuiam noi mai înfocat, ce credeţi c-auz deasupra capului : acelaşi drăzni-l-ar de „Hu ! Hu ! Hu \" ce mă băgase-n sperieţi acasă. Parcă s-ar fi slobozit deodată drăznetu'. Nu măi auzisem bles- tematu' de glas de cînd rătăcisem pierdut pe mare şi-n- cepusem să crez că aia fusese ultima oară. Acu' insă nu mă mai îngrozea. C-o fi fost din pricina mesei îmbelşugate, a tăriilor înghiţite ori a tovărăşiei marinarilor, chestiunea-i că mă simţeam în stare să dau piept cu orice diavol. Aşa că, auzind blestematu' de ţipăt, i-1 în- torsei cît putui de tare : „Hu ! Hu ! Hu !". -Se dovedi molipsitor. îl prinseră toţi din horă şi strada răsună de un nou „Hu ! Hu ! Hu mai puternic ca oricînd. Ne apucarăm atunci să jucăm şi mai cu foc şi fiecare-şi scoase sticlă şi, ducînd-o la gură, băurăm pentru sănătate în plină stradă. Curînd cei doi poliţişti căzură laţi, iar noi îi împinserăm la marginea caldarîmului, după care ne dezlănţuirăm într-un danţ şi mai nebunesc. Veniră apoi alţi poliţai, cu gînd să ne potolească, da' noi le.arătarăm pe fîrtaţii lor întinşi în şanţ şi-i făcurăm şi pe ei să bea. Se abţiguiră repede ; mi-nchipui că mai băuseră ei ceva şi 'nainte. Unu' voi să facă gîlceavă, din care pricină-i arserăm cîteva picioare şi-i sparserăm onstromentu'-n cap. Mai veniră şi alţi poliţai, însă-i făcurăm să bea şi să joace, iar lor li se păru mai uşor să facă asta, decît să se-ncaiere cu noi. Bată-vă norocu', da' nu vă pot spune tot! Ştiu doar, că se luminase de-a binelea cînd ne-am întors pe vas şi mărturisesc că nici nu-mi amintesc prea bine cum ne-am întors — ne făcusem turtă ! Doar atita mai ştiu că se aţinea secundu' la mine să nu mă caţăr pe velatura catargului principal ca să le dovedesc că eram un marinar la fel de bun ca oricare din ei.

Ei bine, de vreți să mă credeți, şi povestea asta âpăru-n gazete. Se chema „Mare benchet marinăresc in cinstea plutaşului de pe Edisto". în unele se-ntindea pe două coloane, căci era însemnate toate închinăciunile şi cuvîn- tările, şi-a mea printre ele, cu toate că-s sigur fă nu-mi ieşiseră din gură gogomăniile pe care le-nşira ei acolo. Cu ocazia asta reaminteau toată istoria naufrîngerii mele, zugrăvită-n culori mai mincinoase decît oricînd. Spuneau cum îmi dau roată rechinii ca să mă-nghită şi cum îi împuşcam eu cu sutele şi cum i-njunghiam cu cuțitu'

cînd şi-apropia prea tare boturile şi Dumnezeu ştie cîte a mai zis încă. Un ziar îi zicea „Salvare miraculoasă[1]*, altu', „Mîna Providenței" şi fiecare-şi avea titlu' şi povestea sa, din care nici una cea adevărată. După aia povesteau cit se poate de hazos despre „Escrocu' la un supiu în lumea presei". Pomeneau acolo despre ziaristu' new yorkez, nu- mindu-1 Jeremy Diddler *, cînd eu îi ziceam Park sau Clark. Mai povesteau şi de „împărțeala

banilor falşi" şi despre cum îl bătiisem pe pungaş. Venea apoi rîndu' tîrgului necinstit de la licitaţie, unde-1 făcusem pe escrocu' de licitator să-mi dea 'napoi banii şi să-şi ia cutia. Şi de-aici scoteau mucalitlîcuri. Marea masă marinărească şi petrecerea ce urmase punea virf la toate. Se pare că trimiseseră ripor- teri — cum le-a zis căpitanu' — la benchetu' nostru, iar indivizii ăştia însemnaseră tot. Cum fusesem rugat de comeseni să le istorisesc neobişnuitele mele avinturi la New York, mişeii scoseseră totu' de la mine. Numa' că ei împănaseră povestea mea cum le venise mai bine,- adăugind o mulţime de lucruri ce nu s-a spus acolo şi nu erau adevărate. Cu toţii- mă lăuda însă grozav pentru stăpînirea de sine, coraju' şi statornicia mea şi cîte mai cîte — toţi afar' de unu', care zicea că „de şi-ar fi făcut poliţia datoria, banditu' ăsta din Sud ar fi acu' legat fedeleş în colivie şi nu şi-ar mai îngădui ieşirile brutale pe seama cetăţenilor noştri." Şi chiar zicea mai departe că, „scăpînd de la înec, acestui cuţitar îi e fără îndoială rezervată o moarte uscată" — că aveam, adică, să fiu spînzurat.

Oh, cum m-am mai miniat! Da' căpitanu' şi Thompson nici n-a vrut s-auză cînd le-am zis că voi să mă duc la ziar şi să le trag o mamă de bătaie la toți împricinații.

— Nu-i nici o nenorocire, Paddy, îmi ziseră ei toată lumea pricepe cum stau lucruri^. Dacă ăst singur ziar scoate din tine o fiară — şi-o face pentru că eşti din

-• Nume generic pentru escroci, după un personaj dintr-o farsă de James Kenney.

Sud — in schimb te răsplătesc alelalte. Au făcut un leu din tine, după cum ți-am zis că se va întîmpla. »

— Da' în ce chip, mă scandalisesi eu. Cu minciuni şi gogomănii ! Toată viața m-oi ruşina din pricina asta. Oamenii din Carolina or crede c-am turnat gogoşi pe-aici. Trebuie să mă duc la gazetele alea şi să-i fac să_schimbe.

— Ei bine, n-o s-o facă, şi, de-ar face-o, nu ţi-ar folosi la nimic. Oamenii n-ar citi îndreptările. Nu ştii tu proverbu’ ăla că „pîn’ să-şi puie Adevăru’ ciziîiele, Minciuna a şi călătorit o sută de mile“ ? Iţi vor făgădui poate să schimbe şi se vor purta cu mănuşi cu tine, da’ n-o s-o facă ! N-o să strice ei o poveste frumoasă şi nici oamenii nu vor una ca asta. Mai degrabă gustă o minciună amuzantă decît plicticosu' adevăr. Îs ca marinarii noştri cînd cer cuiva să le zică o poveste lungă. Ei ştiu c-o să fie minţiţi şi nici n-aşteaptă altceva decît o minciună. Da’ vor o minciună care să le placă, la fel ca şi lumea de-aici. Tot atît de nerăbdători aşteaptă ei scornelile ziarelor, după cum marinarii pe ale povestitorilor lor. Cît despre schimbări şi-ndreptări. Paddy, fii sigur că de-ncearcă şă le facă, va fi mai rău. De-ar fi sâ te duci la ei şi să le zici: „N-am ucis o sută de rechini, ci numa’ cinci...*

— Da’, căpitane, n-am ucis nici unu* !   ,

— N-are a face. Tot aia. De te duci şi le spui că vrei să-ndrcpte ce-au scris, că n-ai omorît nici un rechin, cu atît mai puţin douăzeci, ştii cufri o vor întoarce ?

— Nu. Cum ? Spunînd adevăru', mi-ncfiipui.

— I=-ai şi găsit ! Ar zice aşa : „Am descoperit că în ediția de ieri am greşit număru' rechinilor ucişi de faimosu plutaş de pe Edisto. în loc de douăzeci, a ucis tiuma' cinci, da' fiecare era lung de treizeci de picioare ț ăilalți erau crocodili din ăi mai mari şi din cea mai fioroasă specie." Aşa îndreaptă ei o minciună, numa' spunînd alta şi mai mare !

Ca să n-o mai lungesc, căpitanu' şi cu Thompson îmi scoaseră din cap gîndu' de-a mai încerca să fac ziarele-a
spune adevăru'. M-am străduit dar, pe cît am putut, să mă potolesc, rugîndu-mă doar ca nimeni din Carolina de Sud să nu cetească yr'odată toate gogomăniile ce le-au turnat despre mine.

în vreme ce vorbeam, veni la bord un.tînăr, aducîn- du-mi o misivă şi un buchet mare de flori de la don' şoara Anne Statia. îmi scria că mă invită s-o. văz la casa ei din Brooklyn ; era plină de vorbele-i umflate şi sim- ţirile-i caraghioase. I-am spus tânărului c-am să mă-n grijesc de asta şi i-am trimis doamnei rispictuoase plecăciuni, mulţumindu-i de-o mie de ori pentru florile ei frumoase. N-am suflat însă o-vorbuliţă despre plecarea mea de sîmbătă spre casă.

Restu' timpului mi-1 petrecUi plimbîndu-mă pe străzi şi văzînd ce mai era de văzut. Am mers eu omnibuzu' pînă unde m-a dus. Mă dusei în pare, în Jersey City, Hoboken şi Wehawken şi vrusei s-ajung şi la West P' int, da' n-am avut timp.

într-o zi am văzut cum ducea poliţaii o femeie tare frumoasă legată de-o căruţă. îi petrecuseră funia pe după braţe şi trup, Ha' ea se zbatea din răsputeri şi picioarele
i se tîrau pe caldarîm. După ea se ţinea o gloată de oameni. Nu ştiu. ce făcuse, da' după unii, o prinsese furînd ; alţii zicea că-i beată ; da' fie ea beată ori hoaţă, zic eu, muierea-i tot muiere şi-ar putea avea buna-cuvi- inţă s-o ducă în căruţă. Cerule, de-ar vedea'aboliţioniştii că pătimeşte aşa ceva un negru pe străzile Charlestonului, ce tămbălău ar mai ieşi !

Numaidecât după aia, am Intîlnit doi bărbaţi care şedeau la colţu' parcului din Broadway şi, cînd m-apropii, l-auz pe unu' că zice :

— Uite-o haină care era la modă pe vremea lu' Matusalem.

După care mi se uibă-n ochi şi mă-nfreabă :

— Prietene, de unde-ai căpătat haina aia ?

%

li zic eu, cătîndu-i drept în faţă :

— De unde-mi luai şi hangeru' !

— O, face el, doar n-ami avut în minte nici o ocară.

— Nu contează ce-ai avut în minte, îi zic eu, ci cum Îmi pare mie !

Ii zic p’ormă :

— într-o-haină A asta luptă la Eutaw şi Cowpens bunică-miu din partea'mamei şi-odată l-a bătut pe unu' de l-a lăsat cu fundu' gol din pricină c-a rîs de ea.

Cum zisei asta, cum îşi luară tălpăşiţa cei doi şi se depărtară-n grabă, aruncînd priviri înapoi.

Nu după mult timp, dau de-un mic ticălos care răs- turnase coşu' cu mere al unei femei şi-acu' le aduna de pe caldarim, unde se rostogoliseră. I-am ars o scatoalcă, iar el a luat-o la sănătoasa ; după aceea am ajutat-o pe bătrînă să-şi culeagă merele de pe jos. Mi-a mulţumit şi mi-a întins şi mie unu', da' eu am luat o duzină şi i-am plătit cît mi-a cerut, nici măcar o centimă mai puţin.

Nu crez să fi trecut un sfert de ceas după asta, cînd zăresc un bărbat beat, suduind îngrozitor şi alergînd după ' o fetiță care mătura strada. N-avea mai mult de doişpe- treişpe ani şi era pe jumătate goală. Hainele-i venea abia pin' la.genunchi şi n-avea nici ciorapi, nici pantofi. Sărmana copilă alergă de-a dreptu' in brațele mele. Am dat-o în spatele meu şi, înfruntîndu-1 pe cel care ploua cu su- dălmi, l-am întrebat:

— Ce vrei ?

— Am s-o cotonogesc pe mica diavoliță.

— Nu, n-ai s-o faci,'îi răspunz.

Auzind aceasta, el luă un băț de pe jos şi veni spre Dane.

Eu, în schimb, mi^am scos într-o clipă cuțitu' şi i l-am fluturat pe sub nas. Numaidecît aruncă ciomagu' şi se dădu Înapoi, iar eu după el, pîV ce se rostogoli în şanț. Şi cu tcate că tărăşenia nu ținuse mai mult de un minut, în juru' nostru se strînseseră mai bine de cincizeci de oa

meni, curioşi să vază ce se-ntîmplâ ! Cînd privii în jur, țînca dispăruse.

Cam astea fură avinturile mele în oraşu' New York. Veni degrabă şi sîmbăta, cînd îmi luai un rămas-bun călduros de la căpitanu' Wilson şi de la secund şi de la toți marinarii. îmi dădea lacrimile, nu alta. Şi la toți le părea rău să se despartă

de mine ! Căpitanu'-mi dărui o cartuşieră faină şi un corn pentru prafu' de puşcă, .iar secundu', o pipă nou-nouță. Mi-au fost prieteni buni şi- s-au străduit cît au putut să mă facă să mă simt bine şi să mă mulțumească : şi fie să mă drăznească ceru' de-i voi uita vr'odată !

Tot acu' v-oi spune mai bine că, doi ani mai tîrziu, veni la Charleston căpitanu' Wilson, cu un cargo pe-aceeaşi navă. Mi-a scris chiar în ziua cînd a sosit şi-n aceeaşi zi venii eu la Wharncliffe. Trebuie să-şi amintească ! I-am zis că voi să-l aduc la noi pe căpitanu' Wilson pentru că atîta-mi spusese că i-ar plăcea să ne viziteze şi să meargă la o vînătoare de cerbi, curcani, ratoni şi oposumi ! Şi i-am mai zis lu' Wharncliffe că eu n-aveam o locuință potrivită pentru a-1 primi în ea pe căpitan.

— Adu-1 la mine, Paddy, a zis Wharncliffe. Crez că-i un bărbat ales şi-o să mă bucur să-l am oaspete, iar tu poți sta cu el aici tot timpu'.

I-a scris atunci Wharncliffe căpitanului Wilson, spunîndu-i cum s-ar mai bucura să primească o vizită de la un bun prieten al prietenului *său,* Paddy McGann. Oh ! N-am să uit niciodată o singură vorbuliță din misivele alea !

A doua zi am luat trenu' şi m-am dus drept la Charleston şi de-acclo, glonț la vapor. Căpitanu' m-a strîns în brațe, la fel şi secundu', da' nu mai aveau aceeaşi marinari. Cei care mai rămăseseră din vechiu' echipaj se-nghesuirâ în juru' meu şi vorbirăm de marele benchet şi de înfo- catu' danț de la miezu' nopții pe Broadway. Căpitanu' m-& ținut la el pe vas trei zile încheiate*, pîn' ce şi-a isprăvit treburile. După aia a îmbrăcat cca mai bună haină albastră a sa, pantalonii cadrilați şi vesta galbenă şi, într-o zi însorită, luaiăm trenu' dis de dimineață. Ajunserăm la* Midway 'nainte de prînz, unde ne-aştepta trăsura lu[1] Wharncliffe şi curînd coborîrăm la Desilla. Wharncliffe l-a intîmpinat pe căpitanu' Wilson în uşj(casei şi i-a strîns mîna ca o veche cunoştință. Am intrat şi-am băut o licoare grozavă. L-a pohtit p'ormă pe căpitan să se simtă ca acasă, iar el a rămas cu noi trei zile.

în seara aceea am pus băieții să scoață cîinii şi-am mers la o vînătoare de ratoni şi oposumi. N-am văzut niciodată un om mai fericit decît căpitanu', atunci cînd bă- trînu' raton s-a

luptat cu cîinii ! A prins a juca în juru' animalelor, a bătut din palme şi-a strigat şi de-abia s-a stăpînit să nu intre şi el în luptă !

A doua zi am mers la o vînătoare de cerbi. I-am făcut căpitanului rost de-o puşcă şi l-am postat în locu' ăl mai prielnic, unde eram sigur c-o să ţîşnească cerbii. Aşa s-a şi întîmplat; da', ce credeţi, cînd se repezi cerbu afară din.
* tufiş, cu coada-ntinsă şi capu'-n vînt, căpitanu', care nu mai văzuse în viaţa lui un cerb, uită de arma ce-o avea în mînă şi, ridieîndu-şi braţele, strigă : „Dumnezeule, ce sălbăticiune frumoasă !“ Şi-aminti de puşcă abia după ce se făcu cerbu' nevăzut şi descărcă ambele ţevi în direcţia în care dispăruse ! Oh, cum s-a mai ruşinat ! Era ca un copil, cu toate că nici unu' din copiii pădurenilor noştri, oricît de necrescut, nu s-ar fi purtat aşa.

A doua zi am mers la altă vînătoare, da' de data asta a~ ieşit şi Wharncliffe şi-a stat la pîndă alături de căpitan. Am pus pe fugă un cerb şi-o căprioară care-au tăiat amîndoi spre balta cu sălcii, unde pîndeau Wharncliffe şi căpitanu'. Traseră amîndoi, da' crez că Wharncliffe făcu treabă. Cei doi cerbi se prăbuşiră la pămînt, **Tar** Wharncliffe îl lăsâi pe căpitan să crează că împuşcase cerbu', că-n ăla zicea el că trăsese. Nu era om pe pămînt **mai** fericit decît căpitanu' ! A plecat a doua zi, luîndu-rie cu el pe mine şi pe cerb; stătu cu cerbu' în vagonu' pentru negri şi nici că-şi lua ochii de la el. Povestea la toată lumea cum îl împuşcase, iar cînd ajunse pe vapor, ce tăifăsuială se încinse ! Secundului .mai că-i dădură lacrimile de ciudă că n-avu- sese şi el noroc de-aşa ceva ! Căpitanu' dădu o masă mare, la care invită toţi căpitanii de marină din port. Cerule, de l-aţi fi auzit cum povestea de vînătoarea de cerbi şi de vînâtoarea de ratoni şi oposumi, v-ar fi crescut inima. Era atît de fericit!

Am mai stat cu el trei zile .şi, la plecare, mi-a dat mai multe cadouri. Lu' Wharncliffe i-a trimis nişte brînză Bcoţiană, un bariu de bere şi unu' de cartofi Era un ins cu mină largă şi, de cînd l-am cunoscut pe el, am o părere bună despre scoţieni. Nu-i venea să .mă părăsească şi-mi oferi din nou o călătorie gratuită în Scoţia. Dar, cerule, cînd mă gîndeam la mare ! A fost o despărţire tare duioasă, atit'de el cît şi de secund, da* trebuia să vie şi asta, aşa că i-am părăsit. O săptămînă mai tîrziu, i-a trimis lu' Wharncliffe o misivă, în care mai era una

şi pentru mine. Urma să ridice ancora a doua zi, ceea ce a şi făcut: De atunci, n-am mai auzit nimic despre el. Nădăjduiesc că trăieşte şi-i bine sănătos, aivă-1 mereu bunu' Duime- • zeu în paza Lui. Căci nicicînd n-a fost un creştin mai muncitor, mai cinstit şi mai cu sufletu' pe faţă decît căpitanu' Wilson. Ce dacă înjura şL el niţel la mînie şi-i plăcea să tnriă o duşcă atunci cind îi era sete ? Curat vă zic, prieteni, că-n pieptu' lui bătea inima unui bărbat adevă-,
. rat şi fiece bătaie era un semnal al prieteniei.

Mu mai trebuie să vă spui c-am ajuns cu bine acasă după călătoria cu Thompson la Charleston. A fost o cală- . torie plăcută. Şi eu şi Thompson părăsirăm Charlestonu' în aceeaşi zi — el a plecat în Florida, iar eu spre Midway, unde am gâsit toate buhe şi la locu' lor, pînă şi pe bătrîna mea maică, ale cărei prime vorbe fură cele la care m-aş- teptam :

— Oh, Paddy, cum ai putut să pleci şi sji te pierzi pe mare, lăsînd-<v de izbelişte pe maica ta bătrînă ?

— Da' nu-ţi fă griji, mamă, i-am zis strîngînd-o-n braţe, iată-mă-s din nou acasă, voinic ca bradu' şi, cu voia Domnului, n-oi mai naufrîngia niciodată !

Zice ea:

— Vezi să nu se mai întâmple, Paddy, că n-aş mai putea trece încă o dată prin asta.
— Nici eu, îi zic.

CAPITOLUL XXV

Paddy îşi reia vechile îndeletnicîri, -Iar inamicul său din buştean, vechile persecuţii — Cu toate acestea, lui Paddy îl merge bine,, prosperi şl e sfătuit de prieteni şi cunoştinţe să se căsătorească — li şl găsesc O soţie, dar Paddy e circumspect în privinţa - neamului d.

Wharncliffe confirmă cu amabilitate toate afirmațiile lui Paddy privitoare la căpitanul Wilson şi, după ce închină în cinstea căpitanului şi a lui Paddy, îl lăsă pe acesta din urmă să-şi reia firul povestirii.

__— Acuma, oți fi crezînd dumneavoastră, bunii mei

domni şi prieteni, că după ce-am străbătut o asemenea mare de suferinţe cu naufrîngerea mea, toate din pricina ălui diavol din buştean, o fi zis şi Necuratu' că-i de-ajuns şi mă va fi iertat de la alte silnicii. Veţi li gîndind că, dacă nu mai văzusem şi nu mai auzisem nimic după cel „Hu ! Hu ! Hu !“ de la New York, îmi cam încheiasem socotelile cu el şi el cu mine. Numa* că atunci cînd ajunge împieliţatu' să-şi înfigă gheara în umăru' unui om, apoi nu-i e uşor s-o scuture de pe el. Cum mă-ntorsei la îndeletnicirile mele, cum îşi începu el din nou prigoana, ca şi cum s-ar fi simţit iar puternic, fiind la el acasă. *

Nu mai e nevoie să vă spui că, de îndată ce-am ajuns acasă, veniră la mine toţi prietenii şi cunoştinţele ca să afle veştile ; iar eu a trebuit să le spui povestea de peste douăzeci de ori. M-am dus să-l văz pe căpitanu' Jennings,

care s-a purtat frumos cu mine şi nu m-a învinuit pentru pierderea plutei, ştiind că şi ălui mai bun pilot i se putea întîmpla. Noroc că aveam un negru la bord, destul de bun pilot, care-a dus flotila cu bine la Charleston, mai puțin nefericitu' de hîrb plutitor pe care m-aflam eu. Ieşii aşadar basma curată din încurcătura asta, cu toate că Wham- cliffe mi-a zis, între patru ochi, că de vină eram numa' eu, pentru că băusem prea mult la chefu' de la mama Jordan... Eu însă i-am jurat că totu' se datora blestematului de diavol cu chip de buştean de care fusesem legat ! Da' pînă la urmă, toată povestea fu dată uitării.

M-am pus pe lucru la ferma maică-mii, ca un băiat de treabă şi, curînd, puteam fi văzut trăgînd ca un cal de povară. Nimic nu mai mergea ca 'nainte, da-n scurt timp, unsei toate osiile. După vr'p trei săptămîni, îmi încercai norocu' la o vînătoare în ținutu' bălților şi la pescuit în rîu. Prea curînd aveam însă să aflu că din nou mă păşteau vechile mele necazuri. Nu-mi surîdea deloc norocu* şi-ncepu iar vechiu' joc cu diavolu'. Auzeam glasuri în pădure, zgomote ciudate şi paşi mergînd alături de mine, iar noaptea, deasupra căminului meu, răsuna acelaşi „Hu ! Hu ! Hu !“, mai tare ca oricînd, de parcă bătrâna' diavol s-ar fi bucurat că-i nimerisem iar în gheare. Nu-i nevoie să vă povestesc de-a fir-a-păr, că v-am zis mai 'nainte. Nu era nici o ose- bitură acu'. Mergînd la vînătoare de cerbi şi curcani, potîr- nichi, vulpi, râtoni şi oposumi, ori la pescuit, mă vedeam asaltat de aceleaşi necazuri, pîn' ce m-am obişnuit din nou. Nu mă mai speriam şi nici nu mi-ar mai fi păsat atît de tare, de nu m-aş fi ales mereu cu mîinile goale din pricina blestematului de ghinion ce mă-nsoțea necurmat.

Cînd trudeam la lucru în gospodărie, însă, descoperii că nu eram aşa rău urgisit. Am intrat în giurubea cu ăi de la căile ferate să le fac rost, pe bază de contract, de lemn de pin uscat, iar Wharncliffe, mărinimos ca-ntotdea- una, m-a lăsat să-i tai copacii uscaţi şi mi-a împrumutat cai şi căruţe pentru transport. Am tăiat şi-am cărat sute de stînjeni de lemne de foc, pe care i-am vîndut cu doi jumate stînjenu'. Am strins ceva bani, de-ajuns cît s-achit vechile datorii şi să cumpăr şuncă pentru maică-mea bătrînă şi pentru mine.

Cît fusesem eu plecat, nemernicii de servitori furaseră şi haliseră toţi porcii şi scroafele de soi pe care-i avea bătrînă, aşa că mă văzui silit să cumpăr toată şunca ce ne era de trebuinţă.

Am mai căpătat p'ormă o slujbă pentru care plăteau bine şi mă-nhămai la ea, văzînd eu că nimic nu-mi mai venea fără trudă. Am mai încheiat un contract cu căile ferate să le furnizez rădăcini de chiparoşi, iar Wharncliffe m-a lăsat să tai cît am vrut din bălţile sale. Mă mai căpă- tuii astfel cu cîteva sute de dolari. P'ormă am scos cîteva sute de şindrile de chiparos pentru Wharncliffe însuşi, pentru Roach şi alţii ; şi-aşa îmi mai -umflai buzunarele cu cîteva sutare. Am făcut apoi trei căruţe pentru Wharncliffe şi alţii; una peste alta, adunai în doi ani mai mult bănet decît avusesem vr'odată.

— Observaţi, prieteni, interveni Wharncliffe, cum, Paddy începea să culeagă roadele celebrităţii. Aventurile l-au îmbogăţit.

— Nu eram eu cine ştie ce bogat, da' mărturisesc că era mai mult decît agonisisem vr'odată şi ne-a ridicat pe mine şi pe bătrînă deasupra nevoilor. Am cumpărat un măgar, nişte purcei şi două vaci cu lapte, mi-am făcut căruţă şi am avut calu' meu. Descoperii că-n timpu' cît nu pregetam cu munca, diavolu-mi da tot mai puţin de furcă, îl auzeam pe cînd ciopleam şindrile, ori despicăm rădăcini de chiparos, ori cînd îmi făceam de lucru în vr'un fel în pădure. îl auzeam preumblîndu-mi-se-n jur şi şopocă- ind, iar din cînd în cînd blestematu' d<2 „Hu ! Hu ! Hu !" mai săgeta pe deasupra creştetului meu, mai ales cînd mi' se-ntîmpla ceva. Odată m-am tăiat la picior cu barda — nu era cine ştie ce tăietura, da'

m-a durut şi am şchiopătat patru luni'încheiate după aia — ;atunci am auzit un „Hu ! Hu ! Hu !“ îngrozitor, de parcă blestemata de fiară s-ar fi speriat ea însăşi. Alt’dată, căzu pe mine o grămadă

de lemne, julindu-mă rău p’o parte şi-atunci urlă ea din nou. Da’ vă zic că nu mă necăjea atît de tare cînd m-aflam la

muncile mele obişnuite. Da' ia numa' să mă fi dus la pescuit ori la vînătoare, că pe dată se-arunca asupra mea cu silniciile ei, cu frecuşurile şi cu ghinionu', de parcă adevăr grăise cînd îmi spusese că potîrnichile era pruncii ei! Era ca şi cum şi-ar fi pus în cap să nu mai ucid eu pasăre ori jivină în bălţile alea; ca şi cum ar fi gîndit că ucisesem mai mult decît aveam dreptu'. La fel stătea lucrurile şi cu întrecerile la ţintă. Mereu nimeream pg-alături, de parcă ar fi legiuit ea să nu mă mai bucur de nici un joc» să n-am parte de nimic alt' decît. muncă grea. Mare ciudăţenie, nu-i aşa ?

Aşa **am** dusKj, crez, vr'o trei ani. Trecuse mai bine de doi, de la vizita căpitanului Wilson, cînd, fiind eu aşa de urgisit de fiara- cea ticăloasă, ba la hăituit, ba la ochit vînatu', **ba** cu ziua, ba cu cea6u\ ajunsesem să m-aştept în tot timpu' la necaz şi nenoroc.

9 — Stai puțin, Paddy, îl întrerupse Wharncliffe, doresc să precizez nişte chestiuni pe care tu pari dispus să le ignori. In acest timp, prieteni, Padtty s-a bucurat de o prosperitate cum nu mai cunoscuse el nicicînd. A cîştigat bani . frumoşi, şi-a pus la punct casa şi pățninturile, şi-a crescut numărul de animale şi-a agonisit mari cantități de şuncă şi felurite provizii, mulți porci şi păsări. Mama lui avea unt şi slănină la discreție, îneît mai şi vindea.'Paddy însuşi

■ n-a fost nicicînd atît de voinic şi sănătos. întreagă această abundență i-a venit în momentul cînd s-a lăsat de vinat şi pescuit, însuşindu-şi obiceiul de a munci în mod constant. Demonul său — dacă a avut într-adevăr aşa ceva — a fost pentru el o binecuvîntare. Mai înainte de a-1 fi „silnicit* acesta, cum zice el, a avut pe urme mulți alți demoni, cel mai rău fiind acela ce-ndeamnă pe compatrioții noştri la viața trîndavă de vînători şi peşcari. Toți cei pe care i-am cunoscut nu făceau două parale în alte privințe. In momentul în care şi-a abandonat modul nesistematic de viață, Paddy a cunoscut prosperitatea.

— Poate c-aşa o fi, Wharncliffe, poate c-aşa o fi! S-ar putea să fie un grăunte de adevăr în ce zici. Ai un temei cînd îi vorba de pescari — dar vai! încă n-am isprăvit. Aşteptaţi să vedeţi la ce m-a dus prosperitatea.

— Continuă, Paddy, îl îndemnă Jamison, văd că ajungi la coarda patetică !

— Coarda şi.soarta patitică, într-adevăr ! Ei bine, oamenii mă văzură că mă descurcam binişor şi-atunci glăsui Sam Hartley :

— Ai ajuns la îndestulare ; te-apropii de pîrgu' vieţii, ai o casă bună şi o fermă dii\ care nu lipseşte nimic. Paddy, musai să-ţi iei nevastă !

Sam îşi găsise una cu trei ani în urmă şi avea doi băieţi frumoşi. Ii zic eu :

— Numa' îngîmfarea-i **face pe** oameni să bage şi altora pe gît ce-a făcut şi ce-s ei !

Mi-a vorbit atunci de bucuriile ce-i adusese însurăciu- nea — că avea tovărăşie, nu mai era singur ; şi cum îl mai iubea nevasta. După care arătă spre copii şi strigă, de parcă toma' şi-ar fi spus rugăciunile :

— Oh, Doamne, Dumnezeule ! Ce-ai văzut la Sam Hartley ca să-ţi reverşi haru' milei asupra lui ? Ce casă şi fermă frumoasă ! Ce nevastă bună şi chipeşă şi ce mai copii minunaţi, leit după chipu' tătînelui lor !

Iar maică-mea bătrînă icni aidoma:

— Ia-ţi nevastă, Paddy! Adu-mi noră-n casă şi fă să fegăn prunci în poală mai 'nainte să-nchiz ochii. Mi-s atît de singură aici şi n-ai nici un temei să mai aştepţi. Ai acuma din belşug din ce trăi. Eşti tîriăr, puternic şi inimos. Ai de lucru cu ghiotura, cîştigi bani frumoşi şi ai prieteni de seamă care să-ţi găsească zilnic ceva de făcut. Ia-ţi nevastă, fiule ; adu-mi o fiică, să-mi ţie de Urît la bătrîneţe. Jfa mai văz destul de bine acu' să-ţi cos cămăşile şi să-ţi împletesc ciorapii, ori să fac altă treabă pentru care-i musai s-ai ochi buni. Trebuie să-ţi iei pe cineva care să te-n- grijească atunci cînd n-oi mai fi eu ; şi cine poate fi ăla dacă nu o noră care să-mi ţie tovărăşii cînd pleci tu la vînătoare ori la lucru ?

Picătură după picătură tot căzînd mereu, pîn* la urmă se toceşte piatra şi, cu toate că nu-mi doream muiere şi nici nu mă gîndisem prea mult la vr'una de cînd eram flăcău de năuşpe ani — cînd pusesem într-adevăr ochii pe-o fată ghizdavă din Orangeburg, da* ea a murit şi pe mine m-a ars rău la inimă, iar după aia nici c-am mai gîndit la altă femeie ; după cum ziceam, cu toate că nu-mi doream nevastă şi nici n-aveam vr'o muiere-n minte, tot bătîn- du-mă ei la cap, şi Sam şi biata maică-mea, pîn' la urmă . intrai şi eu la idee şi zic :

— Da' unde-i femeia cu care să mă-nsor ? Puținc-s femeile pe care să le vreau, iar acelea poate că nu mă plac ; şi-s prea bătrîn şi aşezat acuma ca să mai alerg după fuste, să văz ce mi-o cădea la zar. Voi să fiu sigur, atunci cînd fac întrebarea.

Bătrînă maică-mea şi cu Sam şedeau cu ceasurile pe vatră, întorcînd chestiunea pe toate părțile ; şi se mai amesteca şi

nevasta lu' Sam. îi lăsam şi ieşeam din odaie, zicîndu-le doar :

— Cînd v-oţi înţelege, daţi-mi de ştire şi, de mi-o plăcea boiu' fetei, o iau ! Vă mărturisesc, preacinstite feţe, că din parte-mi, m-aş fi lipsit cu totu'. Ăilalţi în schimb, numa' de asta vorbeau, pîn' ce-ajunseră să mă agaseze mai rău ca diavolu' din ciuteică. M-aş fi însurat aproape cu oricine vroia

ei, numa' să mă lase-n pace.

Unii oameni nu voiesc însă deloc să-ți dea pace. Țiu morțiș să iei și tu doftoria cu care s-a obișnuit ci ; te silesc să zici că te simți bine în țoalele strimte pe care le poartă ei și-ți toarnă fericirea cu toptanu' pe gît, pin' ce te sufocă. Așa mi-erau bătrînă maică-mea, Sam și nevastă-sa.

Ei, pîn’ la urmă, se învoiră. [1]

La cîteva mile depărtare trăia o lepădătură de om pe nume Pogson, care-avea o fermă amărîtă şi-un pămînt sărac, lucrate amîndouă de el cu nepricepere. N-ajungea niciodată să strîngă o recoltă şi mai tot timpu’-l vedeai împrumutînd ort cerşind. Şi el era un soi de pescar şi cam tot atît de leneş ca Solomon

Johnson. Avea în schimb ne-

vastă, un băiat şi trei fete mari — toate deşirate şi uscă-ţive, afar' de una. Susan — ori. cum îi zicea ci. Susan Heffernan, Heffernan fiind al doilea nume. Nu era aşa de 'ftaltă, ci dolofană şi frumuşică ; părea cea mai domoala. din turmă. Nici una nu mai era boboc şi chiar

Susan avea ce\ puțin douăşcinci, după cum. mi s-a spus ; cu toate că, după aia am auzit c-avea treizeci bătuți pe muchie. Ei bine, la asta se hotărîră.

— Nu-mi place soiu', le-am zis.

Sam şi toţi se-nvoiră că. îrt ce-1 privea pe Pogson,' Atesta era într-adevăr o secătură amărîtă. iar nevastă-sa ° muiere cu limbă ascuţită, pusă mereu pe gîlceavă ; cît Priveşte Tratele, era o loază care nu făcea altceva decît să călărească toată ziua la petreceri populare şi la curse de ᶜai ; şi că alelalte fete erau arţăgoase şi îndărătnice ; da' Susan, zicea ei, era o frumuseţe, şi-aşa de tînără, de gingaşă, de bună la suflet, de potolită şi de ascultătoare, şi fată de casă şi iute la treabă.

— A fost aşa de bună cu mine cînd am fost bolnavă, Zice maică-mea. A venit şi-a stat cu mine, mi-a gătit bunătăți; m-a ajutat la cusut şi împletit. îți spui eu, Paddy, că-i fată tare bună şi drăguță şi-o să ți se potrivesacă de minune.

— Păi, zic eu, dacă a fost bună cu matale, înseamnă

c-a fost bună şi cu mine ; da’-ţi spui că nu-mi place neamu’ Pogsonilor.

— O, se repeziră într-un glas Sam Hartley şi nevastă-sa, doar nu te-nsori cu tot neamu’ ! Susan Heffernan HU-i ca ăilalţi. Nu seamănă cu nici unu’ din ei şi, de ft-ai şti cum stă lucrurile, ai putea jura că-i copilu’ altora.

Eu şovăiam. Adevăru-i că-ntotdeauna văzusem în căsătorie ceva care să-nsemne iubire şi simţăminte calde şi duioase ; trebuie să-ţi dea ghes inima pentru o femeie anume, mai presus de toate pe care le-ai mai văzut vr'odată ; să gîndeşti la ea mai mult ca la altele, să gîndeşti de drag, tot timpu' ; şi să te bucuri c-o vezi

venind şi să-ţi pară rău că pleacă ; şi să arzi de nerăbdare să vie iar şi să nu te mai saturi, oricît ar sta dâ mult:

Nu poţi spune egzact ce-i iubirea, da' eu mi-am închipuit-o întotdeauna ca pe un dulce chin, un fel de aiurare plăcută, cînd eşti coprins de vise şi închipuiri frumoase, legate toate de-un chip anume de fată. Cîndva am simţit eu toate astea, da' se duseră odată cu moartea fetei din Orangeburg, iar după

aia n-am mai întîlnit femeia care să mă facă a gîndi şi visa cu dulce neastîmpăr. în ceea ce-o privea pe Susan Heffeman, o văzusem de mai multe ori, da' nu-i vorbisem decît o dată sau de două ori. Imi păruse o fată ca oricare alta, o tînără cu chip plăcuț cu obraji rumeni şi durdulii, cu o privire îndrăzneață în ochii negri, cu un%trup rotunjor şi tăcută, ceea ce-i, fără îndoială, o mare virtute la o femeie. Da' nici prin gînd nu mi-ar fi trecut Sro aduc acasă şi s-o aşez de-o parte a căminului, ca s-o ştiu tot timpu' pe lîngă mine, de mi-ar fi dat pace a bătrînă.

Da', cum vă spuneam, cu nimic nu-i mai intram în voie maică-mii, de nu mă-nsuram şi nu-i aduceam norâ-n casă, şi, cum nu puteam colinda tot ținutu' în căutarea unei femei cave să-mi fie mie pe plac, m-am gîndit că nu făceam rău dacă mă supuneam alegerii *ei*. Crez că nu s-ar fi gîndit niciodată la Susan Heffernan, de nu-i băga-n cap nevasta lu' Sam Hartley. Şi nici nu crez că Susan Heffernan ar fi venit vr'odată s-o ajute, sau să vază de biata mea maică bătrînă, de n-ar fi învățat-o nevasta lu' Sam Hartley. Cele două tinere se cunoşteau de mult şi-au pus la cale multe alte lucruri ce nu mi le-a arătat pe nici

una într-o lumină prea frumoasă.

într-o seară tăbărîră toți pe mine, şi maică-mea şi Sam Hartley şi nevastă-sa ; iar Sam s-a rugat pentru mine şi mi-a cetit din Sfînta Scriptură, în părțile unde se spunea ce binecuvîntare-i căsătoria. Şi se uniră atunci cu toții să-mi cînte cîntecelu', pîn' ce-mi împuiară urechile. Din întâmplare,

tăman atunci cetdam la lumina focului dintr-o revistă veche pe care mi-o trimisese Wharncliffe,

şi, pe cînd întorceam foile, căutînd ceva scurt, daiji de titlu' unei poezii ce se brodea de minune cu ce vorbea ei.

— Tăceţi, le zic, uite-aid nişte stihuri despre căsătorie. Le-am cetit titlu' poeziei, scris cu litere mari, şi ce zicea editoru' că fuseseră compuse de un bard englez cu mai bine de două sute de ani în urmă :

„DACĂ SA TE ÎNSORI, ORI BA — 1640"

;— O, dteşte-of zise Salley Hartley.

V

Le-am cetit-o, dar, şi aşa mă unse la inimă, c-o-nvăţai pe dinafară, ceea ce fac ori de cite ori îmi place ceva,' şi asta fără măcar să mă sforţez.

I

„Nu te nunti c-o scorpie răscoaptă, ˣ De vidră fugi, iubire, nu baiu cată ;
V

Aşa-nsoţire Ar fi roire Ce-n fagur sterp, nu-n miere te îmbracă !

n

Mai bine între cărți petrece şi-n plăceri,
yieții joc şi muncă fără preget ceri.

V

Bea pîn' la fund,

Gol de-orice gînd,
Fii scump la timp şi ieftin la comori.

V

III

Mai mare plâcere-i atunci cînd poţi
Peste-o masă goală picioru' să-ţi salţi.

V

■ Fără să ştii Că are cin' să-ntrebe
curo ai scăpat din lanț.

V

IV

10
91

Să nu ştii de stăpîn ori de nevastă,'

V

De hățuri să te tragă, ori să te silească*

Tihna ți-o sporește,
V

Plăcerea domolește, >

Şparge-ți şi capu', da'-n van îi să-l cârpească.

V

Adastă înțelept, în dîrdoră nil da,

Mai inainte mîna dc a-ți amaneta.

V

Apoi socoteşte Ce îți prieşte Să hăituieşti, o văduvă ori fată.

Şi dacă totuşi, coprins de disperare,
V

Primeşti să-ţi faci în viaţă o schimbare,

Nu-ți lua pereche Muiere-
ntr-o ureche ! V

Căci a-ți lua o proastă de nevastă, s-o ai alături viața-n-treagă, înseamnă, sărmanu' meu prieten :

O veşnică-ntristare,

V

A inimii sîngeuare,

A nu cunoaşte stîmpărare
V

Cu sufletu' în iritare

Alt rău mai mare, pămîntu* n-are
Şi timpuriu tu guşti a iadului d... (amnare)!

V

Vă las aşadar în grija don'şoarei Pandora şi-a cutiei sale, căci ea, înțeleg, nu era decît o proastă frumoasă, iar de la proşti, nici Dumnezeu nu cere ! E-aproape singura boală omenească pe care nici un doftor n-o poate lecui.

Aminte ia la mine şi-ți fă lege din asta : însoară-te cu dracu', da' nu-ți lua proasta !"

Paddy rosti aceste versuri şi, mai cu seamă finalul,' cu multă fervoare. Nici unul din noi nuVni le aminteam şi Wharncliffe îl bănui pe Paddy însuşi de-a fi autorul ciudatului final al celei de-a şasea strofe. El însă nu binevoi să ne dea nici o explicație, ci trecu mai departe. Trebuie să adaug că, răsfoind după aceea colecția de reviste vechi ale lui Wharncliffe, nu am dat de versurile citate, dar, afirmația lui Paddy fusese pare-se făcută cu toată candoarea şi naturalețea. *

CAPITOLUL XXVI

Filosotia lui Paddy privitoare la insur&toate — Cum îşi opone părerile ei doamna Salley Hartley — Cum recurge ea la coji de alune pentru a-şi nimici adversarul — Cum îl pedepseşte Paddy pe Sam Hartley, ca „riprizintant" al so(lei sale — La ce concluzii ajung mama şi fiuL

— Dragii mei prieteni şi seniori, îşi continuă Paddy reflecţiile, după cum doream şi noi, dacă am şi eu de dat un sfat unui tînăr care păşeşte-n viaţă, apoi acela-i urmă- toru' : să nu te-nsori de nu te trage inima şi niciodată să nu te-nsori pentru a mulţumi pe alţii. Trebuie s-ajungi să simţi doru' a ceva ce nu poţi afla în hrană ori băutură, haine frumoase, jocuri, sport ori muncă; şi-atunci ăi descoperi, poate, că aceea-i nevoia de pereche. Abia cînd simţi acea nevoie, trebuie să-ncerci a-ţi face pohta inimii, iar nu să stai de lemn-tănase şi s-aştepţi să-ţi găsească altcineva nevastă. îi semn rău pentru însurăciune, cînd trebuie să-ţi zică alţii ce-ţi lipseşte, şi-i semn şi mai rău, cînd ai trebuinţă de ochii altora, pentru a căuta ceea ce tu însuţi trebuie să-ţi doreşti ; şi dacă acel lucru-i o femeie, iar ea se-nvoieşte să fie aleasă de-un al treilea, apoi acesta-i semnu' cel mai rău ce ţi se poate ivi şi poate cel mai rău şi pentru ea.

Acuma recunosc şi eu că n-a fost cu judecată din parte-mi s-ajung pînă-n amiaza vieţii aproape fără să mă gîndesc niciodată că-mi trebuie o nevastă. Uneori îmi părea şi mie de minune că-n vreme ce toţi tinerii din juru' meu făcea ochi dulci la fete şi umblau după însurăciune, eu nu simţeam deloc pornirea de-a face aidoma. Mă întrebam de nu eram văduvit de unele simţiri fireşti — dacă nu lipsea în inima mea un loc duios ; dacă n-aveam sîngele rece ca al unui şarpe şi nu puteam afla nici o plăcere în bucuriile nevinovate ale vieţii — în tovărăşia femeilor şi copiilor, în ce-i frumos, ca jocuri, glume şi desfătări nevinovate.

Da’ nu era aşa : îmi plăcea să mă joc ; îndrăgeam copiii; puteam lua micuțele ființe pe genunchi şi le

jucam în brațe ceasuri întregi şi le legănam pe umeri ; o făceam cu plăcere — adică atunci cînd erau mici şi nu se obrăzniciseră încă, dacă stăteau la locu’ lor şi n-ajunseseră din

pricina răsfăţului să-ţi răspunzâ cu neruşinare ori să-ţi facă necazuri.

îmi plăceau destul de mult şi femeile, adică atunci cînd erau femei *aşezate,* potolite şi deşfepte şi nu se făcea de ruşine cu'îngîmfarea lor prostească. Cînd eram tînăr, d&ar de opşpe

ani. *am cunoscut* o fată — v-am mai povestit de *ea* — pe care ardeam de dorința de-a o vedea și-a mă plimba cu ea. După ce gătam treburile zilei, puteam fi găsit acasă la ea tot atît de des ca la mine. Cinam acolo și ne plimbam în serile cu lună ; cum îmi mai plăcea Bă merg cu ea la culeș de coacăze !

Oh, dar ştiu că era frumoasă şi-atît de blîndă şi diiioasă ; n-%r fi stîrpit nici viaţa unui vierme. Nu crez să fi omorît o muscă, oricît i s-ar fi vîrît în ochi şi-n păr. Avea cei mai catifelaţi ochi căprui şi cel mai lung şi mai mătăsos păr castaniu-gălbui. Lucea precum soarele oe se-ascunde în crîngurile toamnei; răspundea atit de dulce, cu capu' aplecat p'o parte şi privirea piezişă, pe sub pleoapfele pe jumate lăsate. Oh, era pe cît de cuviincioasă, pe-atît de dulce şi de-aia zic că era deşteaptă; cu toate că n-avea niciodată prea multe de spus.

Da’ nici în vremea cînd eram cu ea nu m-am gîndit la iubire, cu toate fă asta era poate ceea oe simţeam ; cît despre căsătorie, nu mi-a trecut prin cap pînă-n neagra zi cînd am văzut-o întinsă în coşciug, în veşminte albe pentru îngropăciune. Şi-atuncea, oh, preacinstite feţe,- atunci cînd era prea tîrziu, m-am gîndit la ea ca la o soţioară, şi mi-a părut rău că mi-am pierdut singura şansă de-a fi fericit şi de-a avea căminu’ meu. După aia nu m-am mai gîndit niciodată la însurăciune, ci-am luat drumu’ codrului, ţintind la păsări, sălbăticiuni şi peşti mai aprig ca oricînd ; de-aia crez c-am ajuns mare vînă- tor şi pescar.

Suferința pentru pierderea suavei făpturi -se prefăcu în timp într-un simțământ tare dulce şi ani lungi după aia am gîndit la ea făr' să simt durere-n suflet. Găseam întotdeauna că eră mai plăcut să mi-o amintesc pe ea, pe care n-o mai puteam vedea, decît să privesc la toate tinerele

împodobite pe care le întîlneam. Şi pînă atunci

— adică pînă în vremea de oare vă vorbesc, în urmă cu doi ani — nu mă gîndisem niciodată să mă-nsor, ori să trag clopotele unei femei.

11

După cum vă spuneam, mi se făcu frică văzînd că toți bărbații umblau după femei şi se-nsurau, afar' de mine. Mă temeam c-aveam inima împietrită, rece ca a unui şarpe, văduvită de simțirile ei fireşti. Aşa se face c-atunci . cînd maică-mea şi Sam Hartley cu nevastă-sa se puseră pe capu' meu să mă-nsor, tocănindu-mă dimineața, la prînz şi seara, mi-am zis că poate ei au dreptate şi-i mai bine să mă supui. E-adevărat, gîndeam eu, că nu simțeam lipsa unei femei şi nu cunosc nici una pe care să doresc a o vedea mai des, da' văz şi eu cum face lumea ailaltă. Ştiu prea bine că jumate din căsătorii îs puse la cale de mămicile şi prietenii mirilor şi par să meargă toate la fel. ■ Un fapt îi sigur, că trăiesc şi mănîncă laolaltă ; şi dacă se mulțumesc ei cu asta, îmi pare că trebuie să mă. mulțumesc şi eu ; şi p'ormă biata mea maică bătrînă ținea cu tot dinadinsu'.!

într-o după-amiază se ţinu mare sfat la mine acasă între coana bătrînă, Sam Hartley, nevastă-sa şi mine. Ne adunasem cu toţii după prînz în juru' focului şi ronţă- iam alune. Eu nu prea aveam multe de spus, ci doar star» şi trăgeam nori groşi din pipă, în vreme ce ei spărgea şi mînca alune, punînd ţara la cale. Zice nevasta lu' Sam :

— Nu-1 pot pricepe pe Paddy. Nu se gîndeşte la femei, nu se gîndeşte la el însuşi, nu se gîndeşte la bătrîneţile dumitale.

Apoi, către maică-mea :

— Nu văz la ce-i foloseşte unui om s-ajungă la sorocu' vieții, fără să-şi fi avut niciodată familia lui. Nu-i a bună. Nu-i cuviincios şi rispictabil şi oamenii se ia de gînduri din pricina, purtării lui. îți spui eu, Paddy, că nu-i cuviincios, şi oamenii te-or vorbi de rău.

— Cît despre asta, răspunz eu, cui îi pasă de gura lumii. Să-şi vază fiecare de trebile lui. Asta înțeleg eu prin trai cuviincios şi rispictabiL

— Da' binp, zice ea, aşa-i bine şi frumos şi-i semn de prietenie ca atunci cînd îți vezi prietenu' apucînd pe-o cale

greşită, să-l ajuţi cu cite un sfat din cînd în cînd.

— Păi, asta-i întrebarea, ce-i bine să faci ? Mi-nchipui că tu şi Sam aţi făcut bine însoţindu-vă, pentru că aţi vrut asta amîndoi şi vă plăceaţi ; cu totu' altceva-i cu mine însă, care încă n-am întîlnit muierea pe care să voiesc a o lua de

nevastă şi poate nici unei muieri nu-i arde de mine.

— Apăi, aici pacătuieşti tu, zice. ea. Cum de n-ai întîlnit-o ? Ii din pricină că nu vrei s-o cauţi. Cînd cineva-şi doreşte un lucru, pleacă în căutarea lui; nu ?

— Asta-i buba, Salley Hartley. Din pricină că nu-mi doresc ăst lucru, nu mă grăbesc.

— La vîrsta ta-i un păcat şi-i contra firii să nu simţi astă nevoie, Paddy. Oamenii or crede...

— Oh, naiba să-i ia pe oamenii cu ce-or mai crede ei ! N-au decît să crează ce dracu’ vor. Ce-mi pasă mie ? Nu-ți ajunge că te-ai măritat tu, de ce ții morțiş să mă-nchizi şi pe mine in colivie ?

— O, nu te-apuca să blestemi şi să-njuri, Paddy, intră

Sam în vorbă. Doar ce spune muierea-i cu dreptate. Trebuie să-ți iei nevastă pentru binele tău, de dragu' bunei cuviințe şi al religiei şi de dragu' maicii tale bătrîne.

— Sam, zic eu, doar ultimu' lucru pe care l-ai spus îi cu temei şi-am zis deja că mă-nvoiesc la însurăciune, numa' să

găsesc femeia care să-mi placă.

— Păi, zice Sam Hartley, doar ți-am zis de una, o tînără faină de tot, destul de drăguță pentru oricare bărbat şi destul de bună.

— Tăman aici şovăi eu. Ţi-am zis că nu-mi place neamu' ! De la ultima noastră convorbire am auzit multe despre Pogson şi din ce-am auzit, îi cel mai bicisnic porc ce s-a scăldat vr'odată într-o baltă de noroi.

— Bine, da’ doar nu ,te-nsori cu Ephraim Pogson, ci cu fiică-sa, zice Salley Hartley, ridicindu-şi nasu’ cîrn şi'obraznic şi rinjind ca un viezure ce-şi scoate ritu’ din vizuină.

— Nu, da’ cînd caut animale pentru fermă, porci ori păsări, aleg întotdeauna pe cele de soi bun, iar cînd auz că Pogson îi un porc, iar nevastă-sa o scorpie cum nu s-a mai văzut...

— Cine ți-a zis asta ? întrebă ea cu o privire fioroasă, ca a unui motan pe vreme geroasă.

— Toată lumea.

— Atunci toată lumea minte. O cunosc pe Betsy Pogson de cînd eram de-o şchioapă. Ii femeie bună, îţi spui eu, şi are nişte copii minunaţi.

— Ce-ai de zis, o întreb eu, dc Billy Pogson ?

— Cine ? Băiatu' ăla ? Nu-i decît un copil — un copil zburdalnic foc, altceva nu mai ştiu despre el.

— Ei bine, zic eu, ca să nu mai lungim vorba, nici eu n-am nimic de zis contra nici unuia din ei, din cîte-i cunosc eu însumi. îs numa’ zvonuri. Da’ dacă aşa se cuvine să fie întrebat şi cel în cauză cu privire la propria lui însurăciune, apoi are şi el dreptu’, mi-nchipui, să puie cîteva întrebări, ca să vază ce fel de tovărăşie i-aduce nevastă-sa în casă. Eu nu voi la afacerea asta dccît s-o' mulţumesc pe maică-mea şi, dacă-i ea mulţumită, crez c-oi fi şi eu. Am să merg s-o văz pe tînăra fată şi, de mi-o plăcea, nu mai zic nimic dc ăi bătrîni.

— Da' bine, zice doamna Salley, vorbeşti de parc-ai pleca să cumperi un cal. Mi-nchipui c-ai sâ-i ceri don'şoa- rei Susannah Heffernan să te lase s-o cauţi la dinţi.

—Mi-nchipui, doamnă Sam Hartley, că nu-i nici un rău în faptu' că un om şi-alege nevasta cu tot atîta băgare de seamă ca atunci cînd şi-ar cumpăra un cal ; şi-o să-ţi mai spui, şi cu asta

am încheiat, că nu-mi trebuie numa' o femeie cu dinți sănătoşi, ci şi una cuviincioasă la vorbă şi la fire. Un lucru mai presus de toate trebuie să aflu la o femeie : să aibă bun-simț.

— Şi ce-nțelegi prin btin-simț, aş vrea să ştiu ?

— Ei bine, o să-ți spui. Trebuie să-şi cunoască locu'. Dacă o bag într-o casă de opt pe zece, trebuie să-nvețe a trăi pe picior mic în ea. Dacă-i dau numa' trei acri de pămînt, trebuie să-şi potrivească năzuințele la trei acri şi nu mai mult. Dâcă-s numa' şase farfurii în casă şi trei linguri şi-o singură oală, trebuie să se mulțumească a le ține mereu curate şi gata de folosință ; şi de n-are decît două rochii şî trei perechi de ciorapi, trebuie să-i intre-n cap c-atîta are de purtat şi să facă bine a pune cîte una deoparte pentru duminici, iar pe celelalte să le petecească cu sîrg pentru' zilele săptămînii. Bunu' simț înseamnă să faci numa' ce trebuie şi să te potriveşti în aşa fel locşorului tău, îneît să scoți cît. mai mult profit de la el. Un lucrU-ți cer îngăduința de a-ți spune, că nidcînd nu m-oi însura c-o proastă, de-o fi să fie după voia mea.

— Şi ce-i o proastă, mă-ntreb ?

Zic eu :

— Ii ca un biet dobitoc ce n-are linişte şi nu dă nici altora pace. îi ca un şarpe ce se zvîrcoleşte-ntr-una, c-o limbă ascuţită şi neghioabă. E-o jivină ce goneşte pacea din orice cămin, o fiară neruşinată, îngîmfată, zgomotoasă

. şi încurcă-lume. Şi dacă-i o fiară de sex feminin, apoi ea . seamănă cu diavolu' — şarpe — chiar ăla, mi-nchipui după care-

şi luă modelu' nevasta lu' Adam — doamna Eva crez că trebuie să-i zic, pentru a mă arăta rispictuos. Aşa că orice iau de nevastă, afar' de-o proastă. Aşa ceva n-aş îngădui lîngă mine !

— îmi pare, dom'le McGann, zice doamna Sam Hartley, îmi pare că voieşti să mă jigneşti -— ştiu prea bine unde baţi şi n-am de gînd să stau aici ca să fiu luată în tărbacă de un

bărbat, oricare ar fi eL Că de-ar fi al meu bărbat adevărat, n-ar sta colea tăcînd mîlc şi lăsîndu-şi nevasta de izbelişte.

Şi-l împunse cu privirea pe bietu' Sam. Zice acesta atunci:

— Dragă Salley, Paddy n-a vrut să te jignească.

Ți-o pOate spune şi e£

— Cui îi pasă, mă-ntreb, de ce zice el, ori ce zici tu ? De-ai fi bărbat, ai sări în apărarea nevesti-tii!

Sărmanu' Sam îşi dădu toată silința, la f el şi maică-mea bătrînă, să potolească tigroaica, da' ea-i dădea mai departe, ca o maşină barosană, scoțînd nori de abur. Şi cu cît dădea din clanță, cu-atît se-nfierbînta mai tare, încăl- zindu-se prin

propria mişcare. Eu nu i-am aruncat nici o singură vorbă, da' ea-şi roti scaunu' către mine şi mă-n- fruntă cu o gură oe toca cu viteza de o mie la sută! în cele din urmă, mînia i se aprinse într-atît, îneît deodată apucă punga de alune ce-o ținea în poală şi mi-o aruncă în față strigînd :

—Asta să-ți fie piața că m-ai făcut fiară şi proastă şi, de-

aş fi fost eu bărbat, ori de-aş fi avut unu' la spate, apoi nu scăpai doar cu-atît.

Atjmci luă foc maică-mea, care se repezi la «a ca turbată, mai întîi c-o gură cît o şură şi p'ormă crez cu unghiile. Eu'însă mă ridicai cît se poate de liniştit, scuturai pe jos alunele şi

Cojile şi dueîndu-mă la coana mare, o împinsei uşurel la loc în scaun.

— Şezi, mămico, bătăile şi certurile nu-s treabă de muiere. Aminteşte-ţi ce zice cîntecu' :

„Oingaşele-ţi mîini nicicînd n-au fost făcute Ca
din orbite potrivnicei ochii să-i strămute."

în schimb, bărbații pot şi trebuie să-şi dea socoteală în locu' muierilor. Aflǎ Sam, îi zic, întoreîndu-mă în partea unde stătea el ghemuit şi tremurînd tot, află că nu-nghit o jignire pe daiboj, de-mi stă-n putere s-o plătesc. Şi cum nevastă-ta-i femeie, judecind după veşminte, îi cît se poate de fireş ca tu, soțu' ei, să plăteşti toate datoriile făcute de ea. Noi doi furăm mult timp prieteni, bătrîne, da' căsătoria poate sfărîma cele mai strînse prieteşuguri,

mai ales cînd în casă cîntă găina ! Aşa cum sîntem noi de vcchi prieteni, tot trebuie să tcTfac să plăteşti poliţa nevesli-tii ! Şi cu toate că mi se rupe inima, am de gînd să te scoţ alară şi să-ţi trag o sfintă de bătaie, cum n-ai mîncat tu de cînd eşti pe lume !

Zicînd acestea, Vam înşfăcat mai întii de guler şi p'ormă de ceafă şi i-am sucit guleru' mai să-l strîng de gît. El încercă să

dea înapoi şi sâ vorbească, da' nu putu scoate mai mult de un mormăit sugrumat. Zic cu :

— Hai, vino afară în curte. îți dau sorți egali.

El însă făcea pe el de frică şi se trăgea 'napoi ; l-am ridicat atunci voiniceşte pe umăr, zicînd :

— Mai întîi o să te-arunc pc fereastră, bătrîne, aşa numa' ca să-i arăt nevesti-tii cum se dă un bărbat la fund în viață din pricină că şi-a luat nevastă proastă !

De data asta pisica se repezi la mine cu toate ghearele. Mă alesei cu cîteva zgirieturi, da', cum mă găsi aplecat ca să-l arunc pe Sam pe fereastră — că-i lăsam să crează că voi s-o fac cu tot seriosu' — ea-1 prinse de picioare şi-ncepu să-l tragă 'napoi. în vreme ce eu mă prefăceam că-1 împing 'nainte, cu toată puterea. Atunci se vîrî şi maică-mea bătrină, prinzindu-mi mîinile pe la spate şi trăgînd cu slabele ei puteri. Sam se zvîrcolea, luptindu-se să scape, pin' ce i-am şoptit să stea liniştit şi să nu se sperie, că nu-i făceam nici un rău. Deodată îl răsucesc de la ferastra laterală, unde il înşfăcasem, şi-l car la cea din faţa casei, ce dădea spre verandă. Brusca răsucire o aruncă pc doamna Sam pe podele, unde rămase lată, în vreme ce biata maică-mea se rostogoli peste ea.

Cînd ajung cu Sam La cealaltă fereastră, ii zic destul de tare ca s-nuză toți :

— Sam, bătrîne, ca riprizintant al nevesti-tii, ai tu însuți o fire îndrăcită ce trebuie răcorită. Sîngele-ți fierbe tot şi niciodată n-am văzut pe cineva aprinzîndu-se aşa de iute la mînie. Aşa îneît, Sam, pentru sănătatea ta şi ca să nu te-apuce

năbădîile, te-oi răcori într-un hîrdău cu apă.

Zicînd acestea, îl scosei repede pe fereastră şi-l băgai- cu capu' şi umerii într-un hîrdău mare cu apă ce stătea pe-o bancă tăman sub geam. L-am afundat de trei ori în albia plină cu spumă de săpun, după care l-am scos şi l-am lăsat jos pe duşumea.

— Asta, Sam, să-ţi fie învăţătură de minte ca altădată să nu te mai minii şi să-i arunci prietenului tău în fată cu coji de alune.

— Da' n-am făcut-o eu, zice el cu privirea unui mici rănit, în vreme ce nevastă-sa-i ştergea urmele de săpun de pe faţă şi din păr. îmi aruncă o privire de tigru hămesit, da' nu zise

nimic.

— Prea bine, a făcut-o nevastă-ta,' iar după lege sînteți una şi-acuma îți atrag atenția cu tot dinadinsu' că pentru orice vorbă ori privire nelalocu' lor, pe care mi le-aruncă nevastă-ta, le iau 'napoi cu dobîndă de la tine. Tu trebuie să plăteşti pentru toate datoriile făcute de ea.

— Crez că-i destul de greu, zice el, privindu-mă jalnic.

— Greu ori uşor, să-ţi intre-n cap că va trebui să-ţi porţi crucea, că din parte-mi, îi ca şi cum aş fi jurat pe Sfînta Scriptură. Eu nu pot să bat o femeie, da' am să-i plătesc pe spinarea ta, aşa că, de se mînie vr'odată pe tine şi vrea să te vază bătut măr, apoi numa' să-mi zică mie vr'o vorbă de[1] ocară

şi-o şi iei pe coajă. Ori de cîte ori se-neondură la mine, am să-nţeleg că vrea să faci tU cunoştinţă cu ciocanu' ori cu menghina.

N-au mai stat mult după aia, ci-au plecat, sfădindu-se între ei. O auzeam pe ea bodogănind — că ascuţită şi neastîmpărată limbă mai avea — pîn' ce-ajunseră la drumu' mare. După ce plecară ei,

biata maică-mea, care se luptase din răsputeri s-o mai îmblînzească pe Salley Hartley, mă certă rău de tot pentru ce făcusem. Zic eu :

— Coană mare, ce-ai vrea ? Muierea asta-i un motan carc-şi înfige ghearele în blana bietului Sam ori de cîte ori e-n

toane rele. N-am vrut să-i fac rău, sărmanu' ;

îi sînt tot aşa de bun prieten ca-ntotdeauna şi-mi pare rău de el c-a nimerit în aceeaşi colivie c-o pasăre avînd asemenea gheare. Un lucru trebuie să-ți spui, coană mare, că'atît cît văzui din căsnicia lu' Sam, nu-mi dă ghes să-i urmez pilda.

— Ah, Paddy, el n-a greşit decît cînd şi-a ales muie-- rea. Sally a fost întotdeauna iute din fire. „

— în schimb ți-a fost întotdeauna prietenă şi-ai avut cea mai grozavă părere despre'ea.

— Drept îi, şi, dacă lăsăm la o parte firea ei aprins^,' apoi să ştii că-i o fată tare bună.

— Dacă. laşi la o parte firea, poți lăsa şi femeia cu totu. Că-i partea care contează cel mai mult'Şi zici că-ntot- deauna a fost aşa.

— Da, însă-mi pare că' s-a făcut mult mai arțăgoasa de cînd s-a măritat Nu era nici pe jumate aşa cum s-a arătat astăzi.

— Asta nu-i din pricină c-ar fi luat un bărbat rău; Nu-i Sam de vină — şi totuşi nu ştiu de nu-i şi vina lui: Dacă bărbatu' nu-i stăpîn în casă, apoi îi ia locu[5] muierea.' Din

pricina firii lui blajine şi-a felului cum a lăsat-o pe proasta asta mică să şi-o ia-n cap, se făcu ea ca o pisică sălbatică. îi om bun el, da' cam prostuț. Lucru' cel mai rău, coană mare, îi ăsta : Salley îi prietena nedespărțită a preferatei dumitale don'şoara Susanna Heffernan...

— Oh, se repezi maică-mea, da' Susan Heffernan

nu seamănă deloc cu *ea*. îi cea mai dulce, mai blîndă... -

— Şi totuşi nu ştii vechea zicală, cine se-aseamănă se-adună ?

— Haide, Paddy, ce fel de femfeie îți doreşti tu de nevastă ? Bag seamă: că nimic nu te mulțumeşte — nici de-ar fi un înger din cer. . *

— M-ăm arătat eu aşa de greu de mulțumit, mamă,* ca să-mi zici asta ? Oare nu faci .ce-ți place ?

— Asta-i drept, Paddy, da' eu îs maică-ta, aici îi, deosebirea.

— Nu, nu ! Cînd cineva-i greu de mulțumit, nu-i nici o osebitură. Nu le pasă de maica lor bătrînă, mai mult ca de tînăra soață. întorc spatele oricui. Tu ești prima ființă care-1 găsește pe Paddy McGann greu de mulțumit.

— Da, Paddy, că de n-ai fi fost, te-nsurai de mult.

— Aşa aş fi făcut, mamă, de n-ar fi fost povestea aia de demult pe care ți-o aminteşti. Şi i-am spus numele suavei fete din Orangeburg.

— Da, zise ea, sărmana Kitty ! Da* de-atunci a trecut mai bine de cinşpe ani, Paddy.

— Oh, mamă, de mi-ar fi fost de fel a mă-nsura, crez că n-aş fi fost greu de mulţumit. Ai văzut cum m-am supus de repede dorinţelor matale şi cum v-am lăsat pe tine şi pe tigroaica aia să-mi alegeţi o nevastă. Da' după cele întîmplate

în ^seara asta, socot că trebuie să mă mulţumesc ceva mai greu. N-am să mă grăbesc, ci-am să-ncerc să mă dumiresc în privinţa don'şoarei Susan Heffernan. Nu mă bizui eu pe cuvîntu' nici unei femei. Am s-o urmăresc eu însumi o vreme, aşa cum urmăreşti un şarpe frumos ce se furişează fără zgomot prin tufişurile verzi. Am avut de la-nceput îndoieli faţă de neamu' Pogsonilor.

— Da’ Susan îi tare chipeşă, Paddy.

— Frumuseţea nu ţine de cald, coană mare.

— îi tînără, blîndă şi duioasă, parca-i un pisoi nevinovat şi jucăuş.

— Pisoii au gheare şi se fac repede pisici.

— Da’ ce-i ceri tu unei femei ?

— De m-ai lăsa în pace, nu i-aş cere nimic’ şi bagă de seamă că, dacă tot bătându-mă la cap mă sileşti să mă-nsor cu tînăra asta — de m-o vrea...

— O, te viea !

— De unde ştii?

— Nu *ştiu,* da-i la mintea cocoşului. Nu crez să fie fată la răscruce, care să nu zică „da“, numa’ s-arunci tu vorba. Te vrea eu siguranță.

— Poate da — poate nu ! Nu-s~aşa de prost şi de-ngîm- fo.t să-mi închipui că-i de-ajuns să dcschiz gura, ca să-mi şi ează-n brațe. Ce-ți pot spune-i că mă grăbeşti la un lucru ce-mi poate

aduce mult bine ori mult rău ! Tovărăşia unei soţii şi nurori bune ar însemna mult şi pentru mine şi pentru tine, da' aivămă Domnu'-n pază de-o fi ca sălbăticiunea asta a lu' Sam Hartley.

— Oh, Paddy, e-un înger faţă de ea.

— Ei, nu-s aşa de nebun ca să-i cer să fie înger.' Ca s-o spui pe-a dreaptă, aş vrea mai degrabă să nu fie. Socot că un înger îi destul de bun doar într-o lume unde nu--i nevoie de cîrpit pantaloni şi făcut cîrnaţi. Da'-n lumea noastră săracă, o femeie bună-i tot ce-i trebuie unui bărbat cinstit.

— Şi ce-nţelegi printr-o femeie bună, Paddy ?

'— Ți-am mai zis şi 'nainte. Trebuie să-şi cunoască locu' de drept ca femeie, soție şi, poate, mamă, şi să ție la locu' ei şi să scoață tot ce poate din el şi să se mulțumească şi-ntr-o casă de şase pe opt prăjini*, unde să n-aivă decit un castron de tinichea din care să mănînce. N-aş suferi o femeie căreia să-i taie gura-n săbii. Doamne fereşte ! Cade ceru' pe mine cînd vă văz pe voi, femeile, cum stați cu ceasurile şi melițați verzi şi uscate, cum tăcurăți matale şi Salley Hartley de cînd ne-am aşezat la masă şi pîn' ne-am ridicat, cum faceți de dimineață pînă seara, fără să mai isprăviți, fără hodină pentru gurile voastre ori urechile mele ! Şi mă rog, despre ce-ați flecă- rit ? Nimic, pe sufletu' meu, nimic decît vorbe de clacă, taclale, baliverne, verzi şi uscate, vrute şi nevrute, fum şi băşici de săpun — taca-taca-n sus, taca-taca-n jos, treanca-fleanca. Doamne, îndură-te de noi ! E de spaimă ! E-ngrozitor ! Ai putea crede că vă sileşte cineva să sporovăiți tot timpu' ! Fără noimă, fără scop ; nu despre muncă, nu despre ceva care să nu se spulbere ca pufu'

*O' prăjină : $5^{1/}{}_{2}$ iarzi.

dc păpădie. Uite, de pildă, astăzi, cînd am intrat în casă : de ce vă ciorovăiaţi matale şi Salley Hartley ? Că nu vy-nvoiaţi „cine fu ăl de trecu drumu' 'nainte dc-a intra . eu, mergînd înspre Cannon's Bridge".

Mai Uitti ziseşi *matale :*

— L-am văzut pe Joe Evans trecînd drumu’ spre Cannon’s Bridge.

Iar ea te contrează :

— Crez că n-a fost Joc : semăna mai mult cu Mike \Vaters.

Da' mata zici:

— Is sigură că fu Joe, Salley.

Iar ea răspunde :

— Is sigură că nu fu Joc ; era un bărbat mult mai înalt, trebuie să fi fost Mike.

Atunci zici matale :

— Nu mă-nvăța tu pe mine cum arata Joe, Salley, că doar îl ştiu din leagăn.

— Da' şi eu îl ştiu, că doar l-am văzut la nuntă.

— Joe călăreşte un cal murg, costeliv şi poartă haine de dimie albastră. Eu am învătat-o pe nevastă-sa cum s-o vopsească.

Z'.cs ea atunci :

— Şi Mike călăreşte un cal murg şi poartă haine de dimie albastră. Şi-s sigură c-a fost Mike, pentru că-i mai înalt ca Joc.

— Omu' ăsta era scund, Salley, zici mata repede.

:— Nu. era tot atît de ’nalt ca Paddy. ^

— ’Nalt ca Paddy ! te miri matale. Auzi vorbă, Salley,' cînd ştii c-aproape nici un bărbat de la răscruce nu-i ’nalt ca Paddy.

Şi tot aşa aţi ţinut-o, pîn' ce v-aţi înroşit amîndouă la faţă ca moţu' curcanilor şi-aţi dat în ceartă, pe care-aţi lungit-o tot timpu' prînzului, pîn' ce-am aruncat eu cuţitu' şi furculiţa, şi, sărind în picioare, m-am burzuluit:

-- Sara Hartley, îi prea de tot. Nu mai pot îndurai Hai să

bem ceva !

— Păi, a fost foarte urît din partea ta, Paddy ! Is sigură că-i dreptu' femeilor să vorbească despre ce le place. •

— Da' nu vă plăcea! "Vă-ntărîta pe-amîndouă ca pe nişte viespi. Şi cine vă dă dreptu* sâ vorbiți ? Nimeni n-are acest drept, de n-are ceva deştept de spus, un lucru cu judecată; ceva bun şi folositor de aflat; de dat un răspuns potrivit ; ori ceva frumos de-auzit, sau care să placă minții. Dacă n-ai nimic de zis, apoi nu zi nimic ! Nici Dumnezeu nici oamenii nu-ți cer să melițezi tot timpu*.' Nu mintea, ci îngîmfarea face să n-aibă^ astâmpăr limba;

Şi ce conta dacă fusese Joe Evans ori Mike Waţers ? Nici unu' nu face doi bani... Felu' ăsta de-a Vorbi goneşte băr- batu' din casă; îl împinge în braţele altora, îl face să se ia de băut şi fumat. Căci în giniral, chiar dacă bea şi fumează, tinerii adăugesc şi.oleacă de glagorie şi de vese-, lie ; şi, afar' de căzu' cînd mai întîlneşti şi printre flăcăiandri o limbuţie. neroadă, ei nu te duc la disperare ca ucigă-; toarea sporovăială a muierilor. Ascultă de la mine, mamă; de-o fi să-mi iau de nevastă o femeie cu limba lu' Salley Hartley, îs pierdut pe veci. Ori mă bagă-n pămînt, ori o dau dracului şi-mi iau lumea-n cap.

— Ei, nu te teme tu, cînd îi vorba de Susan Heffer-, nan. îi cea mai potolită fată şi are vorba cea mai dulce;

— Of, ajunge acu*. Mi-ai mai spus-o de-o mie de ori. Nu voi să mai auz. Trebuie să mă dumiresc singur.

— Da o să te duci s-o vezi, Paddy ?

■— Crez că da, dacă zici matale, iar eu am făgăduit.' ■Văz că ți-ai băgat în cap să-mi iau nevastă. Am să merg s-o văz. -

Aşa am pus capăt voroavei din seara aceea. A doua zi, ziorel de ziuă o pornii la tăiat de lemne. P'ormă am aflat însă că, de cum seosei picioru' pe uşă, o luase din loc şi biata mea maică bătrînă, petrecîndu-şi toată ziua la Pogsoni. Se puse s-o pritocească pe fată cum să se poarte ; îi spuse tot ce zisesem eu şi ce aşteptam de la ea. Doamne Dumnezeule ! Cînd te gîndeşti cum poate o mamă bătrînă să-şi bage ceva-n cap pină-ntr-atît, îneît să ajungă a îace tot ce-i stă în putință pentru a-şi păcăli propriu' ei fiu şi-al duce de rîpă ! După aia am auzit că ea şi Salley Hartley Stătură toată ziua la sfat cu don'şoara Susan, iar fatâ-şi. învăță lecția cum să înăbuşe prostia din ea pîn' ce mă hotărâm eu să-roi pui pirostriile-n cap şi să mă leg pe veci la gard.

CAPITOLUL XXVII

Cugetările Iul Paddy — începe a face curte damnişaarei — Ejo- gfeseaaă — Principala dificultate cimslÂ in neputința a-şi vedea iubita într-Q sțarft „ivtfuraJajeă" — Merse la biserică — Invitație la cină — Primeşte un mesaj de 1» nwț(i şi crede, ci prin ■aijlşcif ea dlarolului.

— Domnii mei şi preacinstite fețe, nu c-aş fi fost potrivnic'căsătoriei. Atunci cînd cele două părți se potrivesc "ca două picături de apă, nici nu crez să fie hine- cyvîntare mai mare pe pămînt — ii mai presus de prietenie. Că la prieteşug, oamenii se înțeleg între ei, da' înțelegerea dintre bărbat şi nevastă trebuie să fie mai strînsă şi mai caldă, cu toate că-i şi ea un soi de blagoslovită prietenie. îşi ştiu unu' altuia dorința mai 'nainte de-a deschide gțira ca să cuvinte. îşi ştiu simțămintele mai Înainte să li se «glindească în ochi şi merg în întîmpinarea dorinței mai 'nainte ca ea să. se facă. simțită ori să facă loc suferinței. Mintea şi inima lor îşi vorbesc poate fără să fie rostit un singur cuvînt **de-o** parte **or ide** alta.

Căci potrivirea lor e-atît de mare, încît ce simte unu' îi semn pentru el că simte şi ăl'lalt; şi gîndesc atît de armonios, că nu-i nevoie pentru fiecare decît să se-ntrebe pe sine însuşi ca să fie sigur şi de perechea sa. Aşa se face că-i de-a dreptu' o plăcere să faci de dragu' tău chiar lucrurile la care pohteşte cu ardoare cel'lalt. Binecuvântată stare trebuie să mai fie aceasta !

Şi-acolo unde se-adună doi oameni laolaltă, trăind în aceeaşi casă, avînd aceleaşi îndeletniciri zi de zi, aceleaşi interese şi griji, cele două perechi de mîini lucrînd împreună, iar nu una contra celeilalte, acolo, zic, te miri cite lucruri bune se fac şi ce drag ți-e să munceşti.

Munca laolaltă sub oblăduirea unei singure legi face din

căsnicie o sitivație atît de plăcută, iar de lipseşte această lucrare împreună, atunci toate celelalte plăceri nu-s decît foc de paie ce se-aprinde iute, făr' să dea căldură, şi se stinge degrabă.

Adesea am stat şi m-am gîndit cu cît îi mai frumoasă decît primăvara şi vara vederea a doi tineri păşind alături, sau muncind laolaltă, trăind unu' pentru altu', îngrijindu-se de

umilu' lor cămin făr' să le pese de sărăcie, cu toate că-s tare singuri, despărțiți de restu' lumii prin crînguri dese, undeva departe de drumu' mare, în vreme ce lumea trece pe lîngă ei mai departe, făr' să-i vază ori să-ntrebe de nu trăiesc cumva prin apropiere doi tineri îndrăgostiți.

M-am dus cu gîndu' la asemenea ființe şi la asemenea viață,

aici în pădurile dese de la Edisto, şi-n visele mele am văzut, poate, un petec de pămînt de vr'o cincizeci de acri, închis din toate părţile de rîu şi de păduri, iar in mijlocu' lui vedeam o căsuţă drăguţă, o colibă cum i se mai spune, neavînd mai mult de două odăiţe, cu o mică verandă spre sud, pe-ai cărei stîlpi să urce lungi plante agăţătoare, cu frunze verzi şi flori purpurii, cercînd a ajunge în vîrfu' acoperişului. Iar drumu' pîn-acolo-i mărginit de copaci mari, stejari veşnic verzi ori stejari americani, iar drumu' ăsta sfîrşeşte într-o grădiniţă cu flori, în

care-i vezi pe tineri curățind locu' de iftărăcinişuri, tun- zînd gardu' viu, portocaliu, şi sfătuindu-se în ce loc sâ sădească o tufă de trandafir sau o plantă agățătoare. O, acesta-i cel mai frumos vis al meu atunci cînd merg la , culcare după o zi spornică de lucru, în care nu m-am certat cu nimeni, bărbat ori femeie.

Nu căsătoriei mă împotriveam, zic, de puteam afla ființa care să-mi fie o asemenea prietenă. De dragu' ei, aş fi lăsat toată lumea. Da' cînd priveam în jur şi nu vedeam nici o colibă drăguță, nici un perete neted, nici o cărare, nici o grădină cu flori — ci numa' lucruri tăbărîte şi murdare — nici o iederă care să urce pe verandă, nici o duşumea şmotruită, ori geam lustruit, nici o pereche de tineri veseli şi muncind laolaltă în bună înțelegere — cînd, rotindu-mi privirea în jur, nu vedeam neveste înHrumusețînd casele şi făcîndu-le plăcute ochiului, nici măcar ținîndu-le curate, atit cît cerca buna-cuviință, ci doar adunindu-se pe la colțuri, cu gurile tăind în săbii, stropşindu-se una la alta şi la toată lumea şi ciorovăindu-se ca nevasta lu' Sam Hartley — Şi multe ca ea văzui la viața mea — apoi sigur că şovăiam la fiece pas făcut înspre căsătorie.

Şi n-are rost să crează omu' că se poate păzi ori fi cu ochii-n patru şi că n-o să se lase păcălit. N-are cum. Pîn' ce nu se-nsoară, nu vede marfa cu amănuntu' şi-atunci îi prea târziu, căci, vedeţi dumneavoastră, nu poţi prinde niciodată o tînără în starea ei naturalnică.

— Cum vine asta, Paddy ? Ce naiba vrei să spui ? Cum

adică s-o prinzi pe fată în starea ei naturală ?

— Chiar asta voi ! Da' fără glume, Wharncliffe, doar ştii ce-am în cap. Voi să le văz în stare naturalnică, aşa cum le-a făcut mă-sa.

%— E cam aceeaşi mîncare de peşte, Paddy. Realmente, 'bătrîne, dorințele tale în această privință sînt de-a dreptul deplaste.

— Ba nu-s. Atîta doar că nu mă-nțelegi bine. Nu-i cum gîndeşti dumneata.

s— Atunci cum este ?

— Păi, oi încerca să te fac a-nțelege. Cînd viu să te văz pe dumneata ori pe Jamison, ciocănesc la uşa bibliotecii, iar dumneavoastră glăsuiți „Intră“. Atunci intru şi vă văz cum erați mai 'nainte, cu vestonu' scurt, verde «au în halatu' ăla vechi, înflorat, pentru dimineața, adică egzact cum erați pîn' să viu eu

şi ziceţi : „Bine-ai venit, Paddy, vino şi şezi aicL“ Vă'sprijiniţi picioarele de gră- taru’ căminului, încălţaţi cu vechii papuci, şi-ri gură aveţi obişnuita pipă — totu-i simplu şi nesilnic, totu-i *naturalnic.* Nu vă'apucaţi să vă schimbaţi veşmintele, iar eu vâ văz aşa cum sînteţi — nişte oameni cum v-a lăsat Dumnezeu,

în schimb, cînd merg în vizită la o tînără, n-o pot vedea

numaidecît. Mă ține s-ajtept la uşă ori într-una din odăi pîn' ce s-aranjează şi...

— Bine, Paddy, dar trebuie să-şi încheie corsetul, să-şi pună crinolina, să-şi pieptene părul şi să-şi facă toaleta.

— Păi,' aici îi hiba! Pentru ce poartă lucrurile astea ? Nu ca să se simtă bine, asta-i limpede. Căci din •pricină că vrea să respire liber şi să se simtă-n voie le .leapădă pîn' să vie oaspeţii. Asta găsesc eu nefireş la ea. De ce nu poate face şi femeia ca bărbatu', să se-mbrace odată dimineaţa pentru toată ziua ?

— Dar, Paddy, ea trebuie să se-ngrijească de îndatoririle

casnice. Să spele ceştile, să şteargă paharele, să pregătească prînzul, să facă poate plăcinte şi prăjituri, iar pentru toate acestea e nevoie să-şi Suflece mînecile, să-şi sumeatâ fusta, să-şi pună un şorţ lung şi s-ar jena foarte tare de-ar fi s-o surprinzi într-o asemenea stare.

— Da' de ce să-i pese mai mult ca dumitale, ori mie, ori lu'

Jamison, lu' Carroll şi oricui altcuiva ? Dumneavoastră nu vă pasă. Ultima oară cînd fusei acasă la Jamison, mă-ntîmpină la uşă în papuci şi c-o haină veche ce trecuse prin războaie, mi-nchipui, căci avea o gaură

sub braţ şi una la cot şi nu crez să-i mai fi rămas vr'un nasture. Şi nu-1 văz eu pe Carroll — care pentru noi îi încă un copil şi mai îi şi proaspăt însurăţel — iu-1 văz eu lucrînd lă ferăstrău' lui în cele mai ponosite veşminte ? Cîteodată cleiu' de pe buştenii de pin îi lipeşte crăcii pantalonilor unu' de altu', îneît

trebuie să se smucească tare de tot în mers, ca să-şi poată dezlipi picioarele. De ce să se ruşineze o femeie dacă-i văzută la lucru' ei de zi cu zi ?

— Pentru că *este* femeie, Paddy, iar nu bărbat. Se supune

unei cu totu' alte legi. O mare parte a puterii ei de a convinge şi fascina rezidă în farmecul personal. Bărbaţii iubesc frumuseţea şi ţi-aminteşti oe i-a răspuns tînăra prinţesă franţuzoaică părintelui abate care-o întrebase „Care-i menirea femeilor, fiica mea ?-" : „Să placă domnilor, părinte." Aici afli toată filosofia. Atunci cînd doamna te face s-aştepţi pentru a-şi pune la punct toaleta, o face în scopul de a-ţi produce plăcere cu farmecul ei. îţi face un compliment, lăsîndu-te s-aştepţi. în vreme ce un bărbat, care nu caută să te incinte cu farmecul său personal, îţi produce o plăcere de alt gen : aceea de a nu te face s-aştepţi. O femeie este ca luna nouă ori ca o stea strălucitoare ce nu apar pînă ce nu sînt gata şi-atunci răsar în toată frumuseţea lor şi te bucură cu atît mai mult cu cît şi-au amînat mai mult venirea.

— Toate astea sună foarte frumos, Wharncliffe, şi poate că-i şi ceva temei in ele. Da' cînd o femeie-şi face un obicei din a trăi doar pentru paradă, apoi oată firea ei nu-i decît înşelăciune. De i se-ntîmplă unui băr.bat să-şi iasă din sărite în clipa cînd dai de el, nu-şi ascunde numaidecît mînia, ca şi cura ai arunca o pătură peste ea. îi dă 'nainte, îl vezi aşa cum îi el, tunînd şi fulgerînd, îți îngăduie să vezi că *se poate* mînia, că a te mînia cînd ai un temei pentru asta îi cît se poate de fireş. Da' nu tot aşa stă lucrurile c-o femeie. Ea acoperă totu' pe dată. Dacă 'nainte de-a te ivi tu răgea ca un bivol sălbatic, în clipa cînd te vede se potoleşte şi dacă doar cu

un minut mai 'nainte din gura ei ieşea un țipăt **precum** şuieru' unei locomotive, cît ai clipi din ochi **şi-nmoaie** glasu' ca şoapta unui prunc. N-o poți prinde în sucu' **ei** propriu şi n-ai cum o dibui cu-adevărat pîn' ce nu **te-a** legat popa la gard.

— Observ, Paddy, că te-apropii de coarda patetică,' spuse Jamison. Haide, nu trebuie să lăsăm punciul să se răcească. Domnul Stylus s-a ostenit pentru binele nostru şi lumea aşteaptă. După ce vei bea încă o cupă a conso-, lării, te vei simți într-o dispoziție mai bună pentru a continua o poveste ce văd că ia o turnură tragică. Ghicesc aceasta din alura şi din comportamentul tău. Începi să semeni cu Kemble [*], atunci -cînd aude vocile ce umplu casa în miez de noapte, strigind : „Nu mai dormi ! Mac-, beth ucide somnul !“[†]

* E probabil vorba de Charles Kemble (1775—1854), interpret celebru al rolului lui Macbeth.

† Shakespeare: Macbeth, Actul II, Scena 2.

— De-ar fi zis „căsătoria ucide somnu’“, ar fi fost mai aproape de-adevăr. Da’, aivă-vă Domnu-n pază, asta nu-i de rîs. Trebuie totuşi să merg mai departe. închin in sănătatea dumneavoastră a tuturor, domnii şi prietenii mei, închin pentru toți; şi fie să nu-ncâpeți niciodată pe mîinile unei asemenea doamne Macbeth care să vă sperie somnu’ noaptea.

— Amin, ziserăm cu toții în cor.

Paddy continuă :

12

— Cînd sosi duminica următoare, auzii că părintele Ballinger avea să ție o predică ia Capela Providenței şi ştiam c-o să fie toți acolo. Mă hotărîi dar să merg fără ştirea maicămii, numa' ca să văz cum se-arată şi cum se poartă în biserică don'şeara Susan Heffernan. Am văzut-o pe coana mare cum se pregătea, că urma să vie s-o ia doamna Sam Hartley în cabrioleta lu' Sam: Mi-a zis să merg şi eu, da' m-am fofilat. Mi-am pregătit calu' şi-am pomenit ceva de o călătorie în bălți ori peste

rîu la conacu' lu' Wharncliffe. A plecat la drum făr' să bănuiască nimic ; am aşteptat pîn' ce s-a făcut nevăzută ; după aia am încălecat şi, făcînd un ocol, am ajuns la capelă aproape în acelaşi timp cu ea. Am ascuns calu' în pădure, aproape de gardu' văduvei lu' Parlow, am urcat p'ormă la drum şi, ținîndu-mă la adăpostu' copacilor, am ajuns pînă-ntr-un loc de unde puteam vedea lumea trecînd. După o vreme, iată c-apare tot danu' muieresc al Pogsonilor în vechea lor *jersey* *, trasă de un cal bătrîn de povară, şoldiu şi costeliv, care pe lîngă faptu' că numa' pielea şi osu' era de el, mai avea şi toate semnele rele,

* *Jersey* loapgon: o căruță uşoară. [1]

— Pomeneşti de semnele rele ale unui cal, Paddy, îl întreup eu. Spune-mi, rogu-te, care sînt acelea ? Sînt acum în căutarea unei perechi şi doresc să fac o alegere înțeleaptă.

— Cum aşa, Stylus, n-ai auzit niciodată poezioara aia "veche despre cum să cumperi un cal ? Nici nu pot spune cît adevăr coprinde, că alegerea *unui cal îi ghicitoarea cea mai încuietoare din cîte cunosc ; adică, atunci cînd are peste nouă ani! Poezioara, din cite-mi amintesc, Eună cam aşa :

r„Un picior alb de are, să-l cumperi te întreci ;

La două picioare albe, te sfătuiesc să-l cerci;

Cu trei picioare albe, mai bine-1 ocoleşti;

Da' cu patru picioare albe şi bot alb şi lung,
Ia-i pielea şi la ciori l-arunci numaidecît!"

Ei bine, calu' lu* Pogson avea toate semnele rele; toate picioarele era albe pîn' la genunchi, iar botu' alb de sus pînă jos, ca pălăria lu' Wharncliffe, aia pe care-o poartă cînd merge la oraş. Căruța era destul de hodoro* gită, şubredă, lăsată şi plină pîn' la refuz. Coana bătrînă mina calu' şi-o puteai auzi cum la fiece pas lovea cu hățurile coapsele ciolănoase ale dobitocului, ca să-l facă

să meargă. Alături de ea, şedea don'şoara Salley, iar pe locurile din spate stătea don'şoara Polly şi don'şoara Susan Heffernan. Era o povară destuKde mare pentru o amărîtă de mîrţoagă şi pentru o droaşcă atît de prăpădită.

Tot echipamintu' — cal, căruţă şi hamaşament — era atît de

vechi şi abia se mai ținea, că bătrînă nu lăsa calu' să se-oprească, de teamă ca la o nouă pornire să nu se. sfarme totu' în bucăți. Bătrînă şi fetele erau foarte împopoțonate, cu rochii noi de stambă imprimată, în desene mari, roşii şi galbene, iar la bonete aveau panglici de aceeaşi culoare. Mă gîndesc eu atunci, de-ar fi să băgați banii de la stămburi şi panglici în harnaşa- ment, n-ați mai fi-n primejdie să stricați totu-ntr-o baltă de noroi, într-una din duminicile astea frumoase.

Le-am lăsat să treacă mai departe, să coboare şi să intre-n capelă, mai 'nainte de-a ieşi din ascunzătoare. Cînd am intrat, slujba începuse şi cînta cu toții. Eu nu prea mergeam la biserică, aşa că toată lumea a holbat ochii, văzîndu-mă', în frunte cu biata maică-mea. Ea cu alde Pogson şi alde Hartley stăteau laolaltă, ocupînd un rînd întreg. Sam era îmbrăcat tot în negru. Avea-n mînă o Biblie şi-o carte a psalmilor şi nu-şi lua ochii de la popă. Cînd mă văzu, bătrînă maică-mea îi făcu semn cu cotu' lu' Salley Hartley, care le-nghionti pe tinerele Pogson, iar acestea se-nghesuiră unele-n altele. Atunci bătrînă îmi făcu semn c-aveam lcțc tăman între ea şi ' Susan Heffernan. Eu însă clătinai din cap. Găseam că mă incartiruiau între ele *oleacă* prea devreme !

Am privit şi-am ascultat. Vedeam că fetele se străduia să se poarte cît mai cuviincios. Don'şoara Susan nu-şi întoarse niciodată privirile spre mine, ci rămase, dreaptă, privind la pastor ori de cîte ori îşi ridica ochii, pe care-i pironea mai cu sesamă în poală. După o vreme izbutii să-i osebesc glasu' de al ălorialţi; şi, după cum îmi spusese maică-mea, avea intr-adevăr un glas frumos şi ştia cînd să şi-l înalţe. Pentru o fată care nu avea nici un fel de instrucţie în această privinţă, se descurca foarte bine. Sora ei, Salley, în schimb, şuiera ca vîntu' prin trestii,
iar don'şoara Polly parcă sforăia ! Coana mare avea destul bun simţ ca să cînte doar din ochi, ce zburdau jur-împre- juru' capelei, fixîndu-mă din cînd în cînd cu un soi de iîmbei ademenitor ce părea să ciripească :

Vino, răţuşcă mică, ieşi din eleşteu-afară,
Că ochii doamnei Bond c-un bun-venit te-ntîmpinară. .

Nu prea-mi plăcea cîntecu' de pe faţa ei, ocservînd c-avea un nas ascuţit şi tot aşa de roşu pe cît era al mîr- ţoagei de

alb.

Popa Ballinger ne zise o predică foarte muşcătoare, foarte meticuloasă şi cu miez, rugîndu-se din adîncu' inimii pentru ţară şi popor, după care ne dădu drumu' cu o binecuvîntare

înfocată. Biata maică-mea n-a mai aşteptat binecuvîntarea, ci-n tot timpu' cît se dădu, îmi făcu semne s-o aştept, de parcă se temea să n-o şterg fără să cer binecuvîntarea. Ei, cum scopu' meu era s-o cunosc pe tinăra fată şi să văz ce era de văzut şi să aflu cît îmi îngăduia, i-am aşteptat în fața capelei, unde-a trebuit să dau mîna cu toată trupa Pogsonilor şi cu încă mulți alții. Doamna Pogson era plină de polite- țuri şi bunăvoință ce răbufnea din ea precum tăria de cidru printr-un dop bine înfundat, ca un soi de damf ce-i îneca propria suflare, dacă nu şi pe-a ta.

Fetele erau toate numa' zîmbet. Don'şoara Susan Heffernan, cînd i-am vorbit şi-am dat mîna cu ea, mă privi pieziş, cu coada ochiului, de parcă ar fi *ştiut* ceva, iar eu m-am gîndit că unu ' din picioarele albe ale calului... hm, un semn cam rău ! Altminteri însă, arăta destul de bine, poate tot atît de drăguță şi bine îmbrăcată ca oricare altă fată de-acolo, sau chiar prea binie, cu panglicuțele şi penele ei, însă tare frumuşică, în orice caz. Coana mare mă invită la ei şi în fața capelei se iscă multă vorbărie, căci doamna Pogson era una din persoanele care se socot datoare să vorbească tot timpu'. La ea aflam, toate *picioarele albe* ale calului, in ciuda feței

înroşite şi-a unui nas ca ardeiu' de roşu şi ascuţit. Cît despre biata mea mamă, era ca o cloşcă bătrînă cu un singur pui golaş!... Nevasta lu' Sam rînjea de parcă ar fi cunoscut toate tainele lumii, iar Sam, cu mâinile împreunate pe piept, continuă să facă plecăciuni pastorului Ballinger, fără să adreseze nici un cuvînt nimănui, pîn' ce se pierdu acesta din vedere. După aia se-ntoarse către mine şi rosti un soi de rugăciune de mulţumire pentru că Dumnezeu mă luminase într-atît, încît să- văz, măcar şi-n ceasu' al doişpelea, trebuinţa de a-mi salva sufletu' bicisnic.

— Ai fi ca un tăciune smuls din foc, prietene, zice el, de-ai să vii regulat la biserică şi-ai să ceri enoriaşilor să se roage pentru un amărît de păcătos.

Ne luarăm cu toţii rămas-bun, maică-mea plecînd cu

doamna Sam, iar eu călărind spre casă, la prînzu' meu cu şuncă şi turtă de mălai, ca un holtei ce m-aflam. Restu' zilei avui pace,-cu toate că mă năpădiră gindurile din pricina-Pogsonilor, cu calicia lor de căruță, cal şi harnaşament.

Cam atîta despre începuturile mele amoreze. Cîteva zile mai tîrziu primii o invitaţie pentru mine şi a bătrină să luăm masa la Pogsoni.

M-am dus la Whrancliffe, ca să împrumut vechea lui

cabrioletă, pe care n-o folosea, iar el mi-o dărui cu mărinimie. Avea roți, bucșe și cauciucuri bune și-acum c-am văpsit-o, arată aproape ca nouă. Cum cal aveam, și-ncă unu' cum nu era altu' în tot ținutu', cabrioleta nu mă mai costă nimic. O mai am, cu toate că nu crez să mai merg vr'odată-n ea.

Cînd sosi ziua, o luai în ea pe coana mare, care se bucura ca un copil, înveselit peste măsură de o jucărie nouă,

Oh, era cea mai înfumurată şi prostănacă bătrînă de pe lume, la gîndu' că merg eu sâ fac curte unei fete. Mă temeam, să

nu cază din cabrioletă, cît era de copleşită de măreția clipei.

în timpu' ăsta, asupra mea tâbărau presimțirile rele, zîcîndu-mi că ceea ce-i pricinuia ei asemena plăcute fandaesii s-ar fi putut să-mi cauzeze mie mai tîrziu isterii ori mai rău. Mă stăpîneam însă şi doar ii ziceam :

— Ai grijă, mamă, să nu mă bagi în bucluc c-o proastă ! Aminteşte-ți că merg la fata asta numa' pentru că vrei matale şi, de m-oi însura cu ea, îi numa' ca să-ți fac plăcere, nu pentru că-mi doresc eu nevastă.

— Nu te terne, dragule, zice ea, cunosc fata şi-ți spui fără

frică, Paddy, că de-ai fi cătat de la Edisto pîn' la Savannah, n-ai Ji aflat o făptură mai bună s-o iei de nevastă.

— Nădăjduiesc să fie aşa, da' ține seamă că încă nu mi-am prins picioru'-n laț şi s-ar putea să mă feresc cu totu' de capcană. Trebuie să casc bine ochii şi să-ncerc să mă dumiresc

cît pot mai mult, aşa că nu te-apuca să faci ceva care să mă lege la ochi şi să mă bage-ntr-un bucluc din care să nu mă mai poți scoate. Ai grijă, nu te lăsa pe mîna lu' Salley Hartley şi nu te uni cu ea şi cu alții ca să-ți înşeli propriu' tău copil şi să-l împingi în prăpastie.

Cînd ajunserăm la Pogsoni, dădui cu ochii de cea mai prăpădită fermă ce-mi fusese dat să văz vr'odată. Gardurile abia de-ți ajungea la genunchi, iar acareturile erau dărăpănate rău şi pămîntu' lăsat în paragină. Totu' întărea ce zicea lumea, că Pogson îi un amărît care sau nu se pricepe, sau nu-şi dă- silința. Grădină şi casa arătau la fel. Unu' din stîlpii verandei se prăbuşise, unu' din obloane atîrna în balamale ; scîndurile de la duşumele avea găuri şi putreziseră. Lîngă casă, nu vedeai nici o tufă, nici un copăcel, nici o floare — nici un semn că adolo ar fi muncit mină de femeie, cu dragoste pentru curățenie, ori pentru ce-i suav şi frumos. îi arătai maică- mii toate astea, zicîndu-i :

— Judec femeia nu după cum *arată* ea, ci după ce *face*. Poate arăta tot atît de mîndră ca o coadă de păun răsfirată la vînt şi soare, da' de nu-mi arată ce-a *făcut*

— de nu văz în juru' casei nici un semn-al trudei ei —

nu-i' pot privi cu plăcere boiu’ chipeş, ori frumuseţea hainelor şi panglicilor. Ce caut eu la o femeie-i dovada câ are simţire şi judecată, că-i curată şi muncitoare, că rîvneşte la ce-i gingaş şi plin de graţie şi că-i place ce-i frumos, chiar dacă n-aduce nici un folos. Pe cînd aici, după cum vezi, nu-i urmă de copăcel ori de floare, în schimb, pui pariu pe cît vrei c-ai să vezi o oglindă mare în odaia în care-or să ne primească şi, de-am putea arunca o privire, am mai găsi cîte una în toate odăile acestei case, cît o vezi de mică.

— Asta, 2ice ea, nu-i vina lu' Susan Heffernan. Nu-i ea stăpînă aici şi nu seamănă-n partea lor, Paddy. Oh, Paddy ! Dar fetei îi plac cu adevărat florile şi, de-ar fi după ea, le-ar avea. Să fi văzut-o numa' cum mi-a mai îngrijit ghivecele...

— Ce-o împiedică să facă asta şi-acasă ? Dacă bătrînii nu pun mîna la treabă, cu siguranţă că n-ar *opri-o* pe ea. N-ar putea fi atît de brute, îneît să-i zădărnicească dorinţa de-a face casa s-arate curată şi îngrijită.

*7— Ba da, Paddy, ei ar zice că-şi bagă nasu' unde nu-i fierbe oala şi ştiu că şi alelalte fete rîd de ce-ncearcă ea să facă. Ai văzut bonetă ei cu palmieri ? îi cît se poate de frumoasă — tot aşa de frumoasă ca alea de le fac fetele din Bamberg. Ei bine, îi făcută de mîinile ei şi fără nici un tipar.

— Şi n-au rîs de ea din pricina asta, nu-i aşa ?

— Ba da, pîn' ce-a terminat-o, da' p'ormă alelalte fete nu şi nu, să le-arate şi lor şi să le-ajute să-şi facă bonete aidoma.

— Păi, înseamnă c-a făcut-o, chiar de-au rîs. De ce atunci să-i pese de rîsu’ lor cînd se-apucă să sădească

<. flori şi să rostuiască grădina de-aici, din faţă ? Pentru că, vezi tu, boneta o făcea pe *ea,* frumoasă.

— Oh, Paddy; nu fi aşa aspru cu biata copilă. îi fireşc doar să vrea s-arate frumoasă. Şi p'ormă cum să capete o bonetă, dacă n-o făcea singură ? Fetele astea trebuie să-şi lucreze de mîna lor tot ce poartă. Bătrînii nu le dă nici o

centimă. Beau toți banii ori îi joacă la cărți.

— îi şi cartofor ?

— Aşa se spune. Da' taci că uitenj pe doamna Pogson în uşă.

Oh. cum s-a mai bucurat doamna Pogson să ne vază şi ce hai a făcut. Credeam că n-o să mai isprăvească pupăturile cu

maică-mea bătrină şi mă temeam să nu treacă la mine ; mi-a sty’îris mina ca-ntr-o menghină... După aia ne-a tîrit într-o odaie în care, bineînțeles, n-avea altceva pe pereți afar’ de-o oglindă mare. Odaia nu era nici tencuilă nici spoită. Mesele erau din lemn de pin obişnuit. Duşumeaua nu fusese frecată de-o lună, iar scaunele avea fundurile din împletitură de stejar alb. După o vreme, intrară fetele, una cîte una, don’şoara Susan Heffernan fiind ultima. Era împopoțonate toate ca văduva lu’ Peter Martin in duminica de după înmormîntare. Curînd apărură şi Sam Hartley cu nevastă-sa, după care sosi de la cîmp bătrînu’ Pogson, călare pe-aceeaşi mîrțoagă deşelată, cu picioare albe. ce-i adusese la biserică în căruță.

Pogson, Hartley şi cu mine ne aşezarăm să ne fumăm pipele pe verandă, în vreme ce puneau mesele în hol. Femeile rămaseră toate înăuntru şi, mamă, cum le mai mergea melița, cele mai unse fiind ale doamnei Pogson şi a lu' Salley Hartley.

Pogson era un nătărău deşirat şi uscăţiv, cu nişte ochi vii şi negri, cu păru' negru ca smoala, sprîncene lungi şi stufoase şi-o piele gălbejită. Avea o faţă ascuţită ca o bardă, iar piela aşa de întinsă peste pomeţi, că ici şi colo se iviseră crăpături, ori zbîrcituri ce-arăta ca nişte crăpături. Vorba lui lungă şi domoală plutea în aer ca un şoim flămînd peste-un cîmp cu paie, vînîijd iepuri într-o după-amiază caldă de primăvară. Nu mă putui lipi de el mai mult decît de nevastă-sa. Era viclean la vorbă, în (vreme ce nevastă-sa vorbea prosteşte. Cit 'despre fete, cele mai virstnice şi mai înalte păreau să fi moştenit chipu' tatălui şi limbariţa mamei. Aveau nişte glasuri piţigăiate, asurzitoare, slobozite parcă de-un fluier în care ai turnat apă. Cît despre Susan Heffernan, un semn bun pînă aici era că nu-i aiizisem piuitu'. Era In schimb cea mai tînără şi maică-mea-mi zisese c-o ţinea toţi la fund. Dacă aşa stătea lucrurile, apoi îi făceau un bine.

Ne serviră un prînz cu cîteva feluri de came : grătar de porc, şuncă şi-o pereche de rațe ; mai puseră alături şi nişte slănină şi verdețuri, da’ nici uri fel de alte legume. Pogson avea ceva whisky, din care bea virtos. Mă aşezară la masă între maică-mea şi don’şoara Susan Heffernan. Tinăra avu purtări rezervate şi nu muică prea mult. Celelalte fete în schimb işi umplură burdihanu’ de parcă trebuia să le ție pînă-n duminica următoare.

Nu mai e nevoie să vă înşir toate amănuntele acelei zile ; ca şi ale altor zile şi seri, căci imi făcusem obiceiu' să mă duc în vizită de două-trei ori pe săptămînă, ţelu' meu fiind s-o prinz pe tînără în starea ei naturalnică, de era cu putinţă. Odată am tăiat prin pădure ; n-am. voit să viu pe drum, unde mă puteau vedea de la un sfert de milă. Mi-am priponit calu' în pădure şi m-am ţinut ascuns pîn' ce-am ajuns la grădină. Numa' că, atunci cînd am deschis poarta, sări la mine un buldog uriaş şi crez că m-ar fi şi muşcat fiara, de n-aveam norocu' să găsesc un hăţ şi să-l plesnesc chiar peste bot. Zarva o scoase însă din casă pe coana mare, care alergă la cîine c-un par lung, iar apoi ieşi negru' şi, luînd cîinele, îl legă. Pe fete nu le putui vedea însă pîn' ce nu se-mbră- cară de sus pînă jos, arătind ca nişte păsări cardinal. Pe coana mare *izbutii* s-o prinz şi ea arăta cit se poate de ponosită.

Ca să scurtez povestea, în cele din urmă îmi făcui eu socoteală că în căsnicie bărbații trebuie să meargă la risc — în mare măsură — şi să se bizuie în parte pe încredere ! Maică-mea mă bătea tot timpu' la cap, iar Salley Hartley îşi asmuți bărbatu' asupra mea şi aceştia-mi fură

cei mai buni martori pe care-i căpătai in. favoarea bunei purtări a don'şoarei Susan, aşa incit eram aproape hotărît să fac cererea.

— N-ai teamă, zice maică-mea, o să te vrea ! Is sigură că-

s toți pregătiți pentru asta. Cere numa' şi vei căpăta. Fetei îi e drag pină şi pămnitu' pe care calci !

Aveam eu însă presimțirile mele rele şi nu trebuie să uit a vă spune că tot timpu' cit îi trăsei clopotele don'şoarei Susan,

necazurile mele din pădure se întețiră mai rău ca oricînd. Vocile mă hăituiau pretutindeni, în lungu' rîului ori în ținutu' bălților. Auzeam pași, ramuri frînte şi şoapte jur-împrejuru' meu. Cîteodată țipătu' ,.Hu ! Hu ! Hu !" despica tăcerea şi-auzeam :

— Hu ! Hu ! Ku ! Paddy ! Via să zică faci curte, Paddy ! Te grăbeşti prea tare ca să-ți fie bine, Paddy ! Stai blînd ! Nu te grăbi, Paddy !

Şi altele de soiu' ăsta. Odată mâ-nlîmpină un bărbat lingă

Cannon's Bridge — părea străin el — şi-mi zice :

— Nu eşti tu Paddy McGann ?

— Ba chiar el, îi răspunz.

— Ei bine, zice el. am o vestire pentru tine de ta un prieten al tău.

— Cine-i ăla ?

îmi răspunse că-1 chema Rafe Moore ! .

— Rafe Moore; repet eu, scăldat tot de-o sudoare, păi bine, omule, da' Rafe Moore ii dus pe cea lume de cinşpe ani ! Văzui cu ochii mei cum îl băgară-n groapă.

— Văzuşi pe dracu', zice străinu'. Nu poate fi vorba de-

aceeaşi persoană căci cel ce-şi spune Rafe Moore ii tot atît de viu ca tine ori ca mine. Nu mai departe de azi-di- minoață îl văzui prin bălți, iar el mi-a zis : „Străine, fă-mi un serviciu. Cînd pleci călare, o să-ntîlneşti un bărbat pe nume Paddy McGann. Şi mi-a zugrăvit înfățoşarea ta şi a calului atit de bine, că te cunoscui de cum te văzui. Spu- rte-i, zice el, că vii din partea prietenului său, Rafe Moore ;

i.şi-mi pare tare rău că nu pot vorbi eu însumi cu el. Zi-i să nu se grăbească tn chestiunea aia în care s-a băgat ; nu-i pentru el. E-un tîrg prost şi-o să-l ruineze. Zi-i să se ia după văzu' şi judecata lui, iar nu după ochii altora. Giuru- beaua nu i se potriveşte deloc." Mi-a zis să-ți spui chiar aceste cuvinte. L-am întrebat despre ce tîrg îi vorba, da' el răspunde : „Lasă asta, nu-i trebuință să ştii ; spune-i. numa' cum am zis ; o sănțeleagă el". Astea-s chiar vorbele lui, după care mi-a zis'bună ziua şi s-a-ntors in bălți, unde crez c-avea tovărăşie, c-am auzit după aia strigăte şi chiote multe. Mărturisesc că nu m-aş fi mai gîndit la astă întim- plare, de nu te-aş fi întîlnit şi n-aş fi văzut cum le mai potriveşti felului în care te înfățoşă el.

Eram de-a dreptu' înmărmurit ! L'întreb eu :

— Şi cam cum arăta acest Rafe Moore ?

— Păi, e-un tînăr înalt, nu are mai mult de douăşcinci ce ani, poate nici atît, deschis la păr şi c-o faţă rotundă şi îmbujorată ; purta o cămaşă de vînătoare ca a ta. Şi-un lucru am ocservat : avea pe un obraz un semn mare ca o căpşună, din care creştea un fir de păr lung, roşu. N-avea barbă.

Asta mă ului şi mai tare, căci se potrivea întru totu' chipului vechiului meu prieten, Rafe Moore, fratele tinerei fete la care mă gîndisem atît de mult odată, şi care s-a molipsit de friguri galbene la oraş şi-a murit după ce s-a-n-tors la ţară. Sărmanu' băiat, am ajutat de l-au pus în groapă.

Eram speriat de-a binelea... Străinu', în schimb, nu părea să găsească nimic neobişnuit în vestirea lui şi, după ce-am scos de la el tot ce-am putut, plecă şi de-atunci nu l-am mai văzut. După aia n-am mai primit nici o solie. Da' nu era de-ajuns ? Ce puteam desluşi de-aici ? Era neîndoios o solie de la morți. Şi oare ce legătură avea vechiu' meu prieten, Rafe Moore, băiatu' cel mai cumsecade ce ş-a petrecut vr'odată pe ăst pămînt şi totodată un prieten adevărat, ce legătură avea el cu toate necazurile mele ? Putuse el să se-ntoarcă pe pămînt ? Felu' cum îl înfățoşase

străinu’ se potrivea fără greş. De ce nu venise la mine el însuşi ? Dacă se putuse arăta unui alt bărbat, care nu-1 cunoştea, de ce nu şi mie, care-1 cunoşteam ? îmi frămîn- tam mintea in desert. în cele din urmă, am hotărît că diavolu’ în persoană venise la mine şi-mi vorbise sub chipu’ străinului. Mi-a zis că era neguțător de sclavi "din Ala- bama. Da’ eu crez că nu fusese rumeni altu’ decît Uți- gâ-l-toaca, iar negoțu’ său era cu suflete, ci nu cu negri.

CAPITOLUL XXVIII

Cererea in căsătorie — Ospățul de nunti — Neruşinata purtare a maimuței colonelului Jim Meredilh — Diavolul işi ia in mod oficial rămas-bun de la Paddy, iar Paddy işi ia rămas-bun de la cititor.

— Trecură luni, continuă Paddy, şi eu tot mai făceam curte — voi â"zice că-i vizitam pe Pogsoni din cînd în cînd, încercînd să aflu tot ce puteam despre don'şoara Susan Heffernan. Bătrînii îmi dau tot timpu' prileju' şi la fel şi tînăra fată. Cețle două surori îmi stau cîteodată in cale, arătindu-se silnice să se dea la o parte. Am ocservat însă cum coana mare născocea mereu un temei ca să le scoață din odaie, lăsîndu-ne pe mine şi pe don'şoara Susan destul de multă vreme împreună. Fratele ei era o loază de băiat, un tînăr voinic şi trîndav, care semăna in partea lu' tătî- ne-su. îşi avea calu' lui — Dumnezeu ştie cum făcuse rost de el — şi cu calu' ăsta, o mîrțoagă prăpădită, slăbănoagă, ce n-avea mai mult de douăzeci de fire de păr în coadă — o ținea tot într-un galop prin ținut, poposind la fiece cursă de cai, paradă, petrecere populară ori masă la iarbă verde de care auzea. Cu toate că n-avea mai mult de

opşpe ani, ori douăzeci, înjura ca un birjar, bea de stingea, fuma in neştire şi era un ins ursuz, scandalagiu şi îndrăzneț ca un şarpe negru în luna mai.

Ei, nu prea aveam eu de ce să fiu mulțumit în privința familiei, în schimb la don'şoara Susannah, nu aflam nimic care să mă nemulțumească şi, cum zicea maică-mea bătrînă, „Doar

nu-ți cere nimeni să te-nsori cu toată familia.- Ferească sfîntu'", zic eu. împotriva lu' Susan însă, n-aveam ce zice. Era totdeauna îmbrăcată curat

— doar că-i plăcea prea mult culorile vii era în schimb potolită şi n-avea multe de spus. V-am spus că era cea mai drăguță din fete ; de fapt, arăta de-a dreptu' frumuşică. Se ruşina cînd îi

vorbeam, îşi pironea ochii-n pămînt şi-mi da un răspuns cît mai scurt. Vedeam eu însă că-i făcea mare plăcere să mă țiu după ea. Uneori. în cîte-o după-amiază, o pohteam să se plimbe cu mine prin pădure şi ea primea, făr' să se codească şi-atunci îmi dam drumu' şi vorbeam fără oprelişti, numa' ca s-o fac şi pe ea ca să se dea pe față ; da' scumpă mai era la cuvînt şi p-ormă glăsuia aşa de-ncet, aproape în şoaptă, încît nu înțelegeam jumate din ce spunea.

Ei, îmi ziceam eu, nu-i şade rău unei tinere fete să fie ruşinoasă, şi faptu' că nu vorbeşte prea mult îi semn bun. Minunat lucru-i vocea dulce şi joasă la o tînără fată. * De nu-i deşteaptă, gîndeam eu, cel puțin nu-i obraznică. Dacă are puține de zis, apoi nici nu vorbeşte pe de lături şi ştie cînd să se oprească. Cercetînd-o zi de zi, mă trezeam că-mi place tot mai mult ; simțeam totuşi, pe măsură ce mă apropiam de scăzămînt, că nu era dragostea pe care trebuie s-o simți atunci cînd îți pui în minte să te-nsori. Mi-am in te am iar şi iar de suava, fetiță din Orangeburg, de care prinsesem atîta drag ; în toiu' unei plimbări sau convorbiri cu don'şoara Susannah, chipu* sărmanei fete îmi trecea deodată prin fața ochilor, ca o boare cețoasă printre copaci, aruncîndu-mi în treacăt o privire c-un fel de mîhnire grea în ochi. O iubisem cu-a- devărat pe tînără făptură ; şi-n vreme ce' mă gîndeam la ea, mă-rttrebam de mă puteam mulțumi însurîndu-mă cu don'şoara Susan. P'ormă imi ziceam insă că nici o femeie nu mai putea fi ce fusese aceea care coborîse în mormînt la numa' şapteşpe ani. Ah, cînd mi se-ntîmpla să mă gîndesc la ea, aş fi dorit s-o ştiu pe don'şoara Susan la ea acasă, iar pe mine adîncit în umbrele cele mai în-tunecate ale bălților.

* Parafrază după *Regele Lear* (Actul V, Scena 3) A se compara : „Her voice was ever soft, / Gentle and low, an excellent thing in woman" (Shakespeare) cu „and a soft, low v'ice, is an ixcellent thing in a young woman " (Simms, în vorbirea agramală a lui Paddy).

Trebuia să lepăd însă asemenea gînduri şi simțiri. Maică-mea bătrînă mă bătea tot timpu' la cap, la fel şi Sam Hartley, iar cind începură a mi se arăta semnele rele, el îmi zise :

— Ai mers prea departe acuma, Paddy, ca să mai dai 'napoi. Trebuie să mergi înainte. La asta se-aşteaptă fata, lr.

fel şi familia, şi toată lumea vorbeşte de voi doi. O fată mai bună nu poți găsi în părțile noastre şi cu cit te hotărăşti mai repede să spargi buba, cu-atît mai bine.

— Bubă ii cuvîntu' potrivit, Sam, zic eu cu un geamăt ; şi nimic alt' decit diavolu' — prin necazurile pe care mi le pricinuia

— şi grijile ce-şi făcea maică-mea mă aduseră în cele din urmă să sparg buba... Căci, nemaipu- tînd afla nimic în plus despre don'şoara Susan, mă ho-

- tarii să-mi încerc norocu' şi să isprăvesc povestea. Şi ade- văru-i că mai aveam un temei, acela că-ncepusem să mă simt grozav

de singur la lucru’ în bălți: Cînd nu-mi aveam lucru’ meu obişnuit şi mergeam la pescuit ori la vînătoare, mă păştea acelaşi nenoroc. Zgomotele ce mă tulburau începură să se schimbe. în loc de voci şi şoapte, auzeam plînsete, ca de copil, chiar în apropierea mea ; uneori suspine şi gemete, de parcă persoana era în suferință şi-avea nevoie de ajutor. P’ormă aveam vise şi mai ciudate ; îmi apărea mereu tînără fată din Orangeburg

şi fratele ei Rafe, privindu-mă amîndoi cu mare tristeţe, de parcă ar fi vrut să m-ajute da' nu ştia cum.

Punîndu-mi eu în gînd să isprăvesc tărăşenia şi învo- indu-mă să mă-nsor cu don'şoara Susan, aşa cum era felu' meu, am purces la treabă numaidecît. Nu semănăm cu Ben Rowell, care-a făcut ochi dulci unei fete trei ani, iar după aia i-a trebuit

ajutor s-o scoață la capăt. Mi-nchipui c-ați auzit de Ben Rowell, dom'le Stylus.

— Nu, Paddy n-am auzit niciodată. Ce-i cu el ?

— Jamison l-a cunoscut, la fel, crez, şi Wharncliffe Era un amărît de cioflingar, da' nu rău la «uflet, care se-ndrăgostise, de Araminta Grymes şi-o vizită seară de seară vreme de vr'o trei ani, se spune. Un mai mare la- să-mă-să-te-las nici c-am cunoscut ; aVea ceva pămînt, destul cît să-şi poată ține un vechil bun ; scotea recolte frumoase şi cum era strins la pungă, nu cheltuia nimic. Familia Grymes era dornică s-o dea pe Araminta după el şi-l încurajară în fel şi chip. El îi vizita seară de seară, poveste ce ținu, pare-se, trei ani. Ai bătrîni îl lăsa cu Araminta, el de-o parte a căminului, ea de cealaltă. Şedea el acolo şi-o mînca din ochi, da' o vorbă nu scotea. Ar fi ținut-o tot aşa ani de zile, abătîndu-i pe alții de la cuib, da' fără să-ncerce să intre el.

Fetei, care era o fişneață şi isteață, foc, i se făcu lehamite de el, văzîndu-1 cum şedea, rotindu-şi deştele şi zgîindu-se la ea pîn' la ora de plecare. Atunci se ridica gemînd — gemea din lene şi nu voia niciodată să se ostenească — şi zicea „Noapte bună, don'şoară Araminta" După care, pleca într-o rînă să-şi ia calu' Ar fi' ținut-o aşa toată viața, mi-nchipui ; da', după trei ani în care veni la ei seară de seară, fata nu mai răbda. Aştepta întotdeauna să vorbească el mai întîi, căci îi părea o necuviință să înceapă ea. într-o seară se hotărî, însă :

— Dom'le Rowell, totdeauna îți rotești așa deștele ?

Avea el un tic, își împletea deștele mîinilor în poală, după care își rotea cele două arătătoare unu' în juru' altuia — uite-așa.

Şi Paddy ne arătă cum.

— Aşa făcea tot timpu' ! Ea-i pusese întrebarea ca pentru a intra.în vorbă. Da' ce credeţi că răspunde el?

— A, nu, don'şoară Araminta. Cînd obosesc, le rotesc 'napoi ; vedeți, îi la fel de uşor. Şi Paddy ne arătă mişcarea inversă.

Convorbirea se poticni o vreme. Ben îşi roti'mai departe deştele, sorbind chipu' sărmanei fete cu ochi hap- sîni. In cele din urmă. fata zice

— Acuma întreabă dumneata ceva, dom'le Rowell.

— Eu ?

— Da, dumneata. îi rîndu' *dumitale* să-ntrebi ceva.

— M-d-a ! Socot c-aşa-i ! Urmă o tăcere lungă.

— Ei bine ? zice ea.

— M-d-a. Don'şoară Araminta...

— Da, domnule.

— Aş vrea să te-ntreb, don'şoară Araminta..:

— Da, domnule. Da ! Ah !...

— Să te-ntreb...

— Ei bine, întreabă-mă... zice ea, stînd ca pe jeratec.

— Dac-ai văzut vr’odată o bufniță.

Era prea mult pentru don'şoara Araminta. Se-aştepta la cu totu' altceva. Se-aprinse toată şi strigă :

— Să-ți spui eu ceva, dom'le Rowell ; dacă n-ai nimic mai bun să mă-ntrebi decit dacă am văzut vr'odată o bufniță, cu cît te vei călători mai repede-n pădure, făcîn- du-te bufniță

chiar dumneata cu atît mai bine. Auzi ce să mă-ntrebi, dac-am văzut vr'odată o bufniță !

Mîr.ia fetei păru să-l trezească pe Ben Rowell. Şira pe fumate speriat; încetînd să-şi mai rotească deştele şi descleştîndu-şi mîinile, spuse cu un coraj născut din propria spaimă :

— Ei bine. don'şoară Araminta, *am* ceva mai bun să te-ntreb.

— Ei bine, înlreabă-mă şi să isprăvim.

— Păi, vrei să mă iei de bărbat, don'şoară Araminta ?

— Bineînțeles că vreau şi de mă-ntrebai cu ani în urmă, ți-aş fi răspuijs la fel.

— Adevărat! făcu el. Da' de unde era să ştiu ?

Aşa-şi dobîndi Ben Rowell nevastă şi buna soţioară se

zice că i-a mai fost. Nu răbda în schimb să-l auză pomenind de bufnițe şi-l certa ori de cîte ori îl vedea rotindu-şi deştele. A scos om din el pîn' la urmă.

Ei bine, bunii mei prieteni şi seniori, cum mă ho- târîsem la treaba, asta, n-aveam de gînd să fac jocu' lu' Een'Rowell — să şed şi să-mi'răsueesc deştele şi să-ntreb de bufnițe. încălecai şi-o

pornii spre casa Pogsonilor. Da' credeam că n-o sâ mai ajung. Calu' meu, care nu mai.făcuse nicicînd aşa ceva, se poticnea mereu, de parcă l-ar fi speriat ceva pe drum şi fu de mai multe ori mai gata să dea cu mine de pămînt — ceea ce nu-i treabă uşoară pentru nici un cal. De cum intrai pe uliţa ce ducea la casa lor, auzii deodată un plînset şi-un bocet, ca al unei fetiţe lătăcite-n pădure, speriate şi ostenite de mers. Toate astea mă făcură Să şovăi la ce-mi pusesem în gînd, da' intrasem în horă şi mi-era ruşine să dau 'napoi. Inima-mi spunea însă că era ceva putred şi de mai multe ori parcă-mi şopti cineva la ureche : „Intoarce-te. Paddy".

Mi-am continuat însă drumu' şi-n curind m-aflam singur în odaia de zi cu don'şoara Susan. M-am gîndit atunci la Ben Rowell cu bufniţa lui. Scurtai aşadar povestea, fă- cînd din *ultima* lui întrebare, *eea dinţii;* iar don'şoara Susan a zis da cu destulă smerenie, chipurile.. După ce-am mai stat puţin, am părăsit-o şi m-am dus să raportez familiei tîrgu' încheiat.

Pe cînd călăream spre casă, plînsetele şi bocetele mă asaltară mai rău ca oricînd, cale de-o milă întreagă. Ajuns acasă, i-am spus maică-mii ce făcusem, iar ea-şi aruncă braţele în juru' meu, mă binecuvîntă şi spuse o lungă rugăciune. Ii zic eu :

— Ei bine, mamă, iată că dobîndii ce-ai vrut şi de-o fi să

iasă rău, păcatu-i pe tine ! Ți-o spui cinstit că nici prin gind nu mi-ar fi trecut să-mi iau nevastă şi nici nu mă ştiu doritor. Mănsor numa' să-ți fac ție voia.

— Oh, zice ea, totu' va fi bine, Paddy. Nu te teme. Susan Heffernan îi un înger — ea-i aleasa mea — şi mi-o fi ca o fiică, o pronie cerească pentru bătrînețile mele !

— Facă Domnu' în marea lui milostenie să fie cum zici. Da' nu-s sigur ! Am mari nelinişti şi îndoieli în privinţa asia şi nu ştiu cum s-o sfirşi.

— Păi, cu însurăciune, cum să sfîrşească, şi cu cît mai repede, cu atît mai bine ; nu mai amîna mult, Paddy. De-ar fi mîine, m-aş bucura şi mai tare.

Cu asemenea porniri din partea bătrînei şi cu lipsa oricărei indrărătnicii din partea Pogsonilor, pricepeţi că nu după mult timp hotărîrăm ziua nunţii. Femeile îşi făcură de lucru o lună încheiată. Cum mai roia cu toate — mama şi doamna Sam Hartley şi doamna Pogson — şi ce hai mai făcură. Se întilneau zilnic, punînd la cale planuri mari. Eu eram pentru cît mai puţin zgomot, da' ce să te iaci cu ele care ţinea morţiş să dăm o masă mare, cu muzică şi .ioc. Am mormăit eu, da' tot cum a vrut ele a rămas. Cînd se-apropie ziua, îmi zise maică-mea :

— Paddy, va trebui să te-ngrijeşti de masă. Pogso- nii n-au cine ştie ce. Şunca-i tare puţină şi înehipuie-ţi că doamna Pogson n-are găini, raţe ori curcani in ogradă. Va trebui să le trimiteiji noi din toate, că doar şi nouă ne-o crăpa obrazu' de ruşine de n-o fi belşug pe masă. O să le trimit dar două raţe, un curcan, o pereche de gîs- culiţe şi poţi să-mi dai şi tu cîteva şunci, nu-i aşa ?

Zic eu cam gîtos :

— Cînd bărbatu' şi muierea îs zdraveni amîndoi şi mai au şi trei fete şi-un fiu aproape bărbat în toată firea, hm pare canj ciudat că n-au vite şi păsări. Ii *semn rău,* mamă.

— Oh, zice ea, Pogson nu ştie deloc să se gospodărească.

— Da' mai îi şi nevastâ-sa şi trei fete mari. Doar nu Pogson trebuie să îngrijească de păsări. Ce fac ei toţi cît îi ziulica de mare ? îţi zic eu că-i *semn rău.*

— Ei, ce fac, le trimit şi şunca laolaltă cu alelalte ?

— Fă cum vrei. Mi-nchipui că n-ai încotro.

Le trimise dar pe toate. Sosi şi ziua şi toate erau pregătite. Mi-am invitat cîţiva prieteni, printre care colo- nelu' Jim Meredith, Napoleonu' căilor ferate. L-am luat cu cabrioleta mea de la staţia din Midway şi l-am dus la mine acasă.

Adusese cu el o cutie mare, ceva acoperit cu pînză şi legat strîns cu curele pentru care a trebuit să iau o căruţă de la

Wharncliffe ca s-o pot căra. Transportu-1 plăti colonelu' Jim. Zice el:

— îi daru' meu de nuntă pentru soaţa ta.

Da' n-a vrut să-mi spuie ce-i. Mai adusese cu el şi-un blestemat de maimuţoi, obraznic foc. Ca să le distreze pe don'şoare, zicea el. Încărcîndu-i pe el şi pe maimuţă, o pornii către ferma mea, unde-am prînzit singuri, coana mare fiind plecată din revărsat de zori să dea ajutor • Pogsonilor.

Cînd f-a-nserat, ii luai pe colonelu' Jim şi pe maimuţoi şi-o

pornirăm spre Pogsoni. Calu' meu se-arătă îndărătnic tot drumu', poticnindu-se şi sărind mereu în lături, de credeam că n-o să mai ajungem. Ajunserăm cu bine în cele din urmă şi găsirăm adunată lume multă. Nu cunoşteam jumate din ei şi, după privirile lor, crez că >*inii veniseră fără să fie pohtiți. Luminaseră din belşug toate odăile cu lămpi şi luminări, iar în grădina din față aprinseseră două focuri mari cu lemn de pin, aşa îneît era luminăție mare peste tot. în tot lungu' holului se puse- , seră mesele pentru cină. Cele mai mari odăi din față erau luminate pentru invitați şi pentru danț. Da', era greu să te strecori pe lîngă mese — holu' era aşa de strimt — ca să ajungi în odăi şi de cîteva ori crinolinele înfoiate ale femeilor măturară de pe masă cuțitele şi furculițele. La

atîta lume şi pe-o masă atît de lungă, nu prea vedeam s-aivă Pogson bucate de-ajuns. Cumpărase însă un sfert de vacă de la Bamberg şi cîteva animale mici de la Gardner Gess, după cum am aflat mai p'ormă, şi crez să nu le-a plătit nici în ziua de azi ! Da' nu era treaba mea. Vedeam doar că cele două şunci ale mele şi păsările bătrînei mele mame n-ar fi ajuns nici pe

departe la atât popor. Bărbaţii se-adunaseră pe verandă şi băutura începuse să curgă, Pogson şi băiatu' său, umblînd de la unu' la altu' şi îmbiindu-i. La un capăt al verandei puseseră un bufet, de unrip bărbaţii se servea tot timpu'. Pogson şi băiatu' era deja pe *jumate* chercheliţi, pîn' s-ajunem acolo, iar cînd ajunserăm, eu şi colonelu' Jim Meredith, Bătrînu' ne strîn- se-n braţe pe-amîndoi, îmbrăţoşînd şi maimuţoiu*. Mica fiară îl zgîrie pe faţă. Aveau whisky din belşug şi ceva vin dulce pentru doamne. Căci 60si căruţa aducînd daru', colonelului Jim, Pogson voi să-l desfacă numaidecît, da' jvu-1 lăsă colonelu'. Nu trebuia deschis mai 'nainte de-a se isprăvi ceremonia de căsătorie.

Curînd sosi şi popa Ballinger şi-atunci ne duserăm cu toţii în odaia de zi. Era împodobită cu ramuri verzi dea-

* supra căminului şi ferestrelor, arătând fain, căci verdele ascundea peste tot lemnăria goală. Apoi, deodată, intră don'şoara Susan Heffernan, cu don'şoarele de un oare, îmbrăcate toate-n alb.

13

Bătrîna mea maică jveni la mine şi-mi şopti destul de tare ca s-auză o duzină de oameni din jur : -

— Nu-i aşa c-arată ca un înger binecuvântat din cer ! Şi ca să spui adevăru' adevărat, chiar că arăta frumoasă coz, cu ochii plecaţi în pămînt, de paf că i-ar fi fost ruşine să-i ridice ! Apoi părintele Ballinger se ridică şi, după el, ne ridicarăm cu toţii.

Colonelu' Jim Meredith puse mîna don'şoarei Susan Heffernan într-a mea şi luă inelu', iar părintele îi dădu 'nainte cu slujba şi vedeam eu că era ho- tărît să ne lege unu' de altu' cît mai strîns cu putinţă.

Ei bine,ide cum se termină slujba, auzirăm deodată un ţipăt îngrdzitor de bufniţă, deasupra căminului, tot aşa de

brusc şi neaşteptat ca un tunet ce se prăvale dintr-un cer senin ca sticla în luna lu' april.

— Doamne păzeşte-ne pe noi ! strigă sărmana mea maică bătrînă. Ce-a fost asta ?

— Ii diavolu', zic eu cu glas tare. Atunci, părintele se-apucă şi ne zise o rugăciune foarte socotită împotriva Necuratului, care crez că i-a rănit grozav simţămintele. După aia ne-âm ridicat cu toţii din genunchi, iar doamnele şezură jos, în vreme ce bărbaţii

rămaseră în picioare. In odaie se aşternu o tăcere mohorîtă, pînă-n clipa cînd maimuțoiu' colonelului Jim Meredith sări din buzunarul acestuia tăman pe umerii doamnei Sam Hartley. Pin' să-l prinză Jim, maimuțoiu' îşi şi înfipsese ghearele în frumoasa ei parură şi-n păru' roşu ce nu era aşa frumos şi care cît ai zice peşte îi şi atîrna pleoştit pe lîngă urechi. Mamă, ce-a mai urlat:

— Ia-1 de-aici ! Ia-1 de pe mine ! Jivină îngrozitoare!

O, urla ca scoasă din minți, căci o înfuria şi mai tare,

văzînd cum rîdea toată lumea, de să-i scuipi, nu alta! Jim se lupta să desprinză ticăloasa de jivină, da' mica bestie stătea ca lipită, călare pe grumazu' şi umerii femeii, cu ghearele încleştate In panglicile, parura ei faină şi-n păr. Se-ntinse şi privi pe deasupra capuliţi ei, rînjind şi chelă- lăind într-un fel ce voia să spuie că-şi are drepturile ei şi nu se lasă.

Jim făcu tot ce-i sta în putinţă. Trebuia să fie cu bă-: gare de seamă, totuşi, să nu-i strice parura. Iar bleste^ mata de jivină îşi înfipsese atît de strîns ghearele, că nu era treabă uşoară. Jim, care clocotea de mînie, se chinui să-l înduplece, apoi îl înjură şi-apoi îl ameninţă ; împieli- ţatului însă, nici că-i păsa. Şi p'ormă şi femeia-şi clătina capu* intr-o parte şi-n alta, ţipînd tot timpu'. Da' făr' nici un folos. In «ele din urmă, colonelu' Jim îşi pierdu cum- pătu' |i-i dădu una peste nas. Micu' ticălos sări atunci jos, da' făcu şi mai rău, căci trase după el şi parura.'

Nu ăsta fu lucru' cel mai rău, căci, spre surpriza tuturor, odată cu ea se* desprinse şi păru' — în întregime. Nimeni — nici măcar Sam Hartley însuşi — nu ştiuse pînă-n clipa aceea că soția lui poartă perucă ! Cine şi-ar fi închipuit c-o femeie o să-şi ia o perucă roşie ? Avea țeasta cheală ca un dovleac !

Ce mai urlete ! îşi dădu drumu' într-o revărsare de is-

tericale, țipînd şi dînd din picioare.

Să fi văzut fața lu' Sam cînd făcu astă descoperire. Aproape că-i ieşiseră ochii din orbite de spaimă — îi căzu falca de jos şi rămase cu gura deschisă de-o juma' de iard. Aşa înțepeni — fără nici cea mai mică mişcare, cu mîinile împreunate, cu ochii holbați, în vreme ce nevastă-sa se-ntinse pe canapea, țipînd şi

dînd din picioare şi descoperind vederii mai mult păr pe picioare decît pe cap.

O scoseseră femeile din odaie. Jim fugări maimuţă de la cămin la fereastră, prinzînd-o în cele din urmă şi adu- cînd înapoi părurăţi peruca.

Cînd se-ntoarse doamna Salley în odaie, îi aruncă lu' Jim o privire de tigroaică cu colții strepeziți l Imi zice acesta :

— Paddy, nu pot merge la noapte în casa ei. M-ar hali cu fulgi cu tot! Trebuie să-mi găsești alt culcuș.

Căci Sam Hartley îl pohtise pe Jim să stea la el în ' noaptea aia, ca să poată lua trenu' pe care-1 vroia a doua zi dimineața. Vedeam eu că Jim avea dreptate. N-ar mai răbda ea niciodată să-l vază în ochi !

L-am rugat pe Isaac Bamberg, care s-a arătat gata să-l ducă pe Jim la Lowry şi să-i găsească acolo loc de dormit.

_ Trecu multă vreme pîn’ să se liniştească iar lucrurile. Intre timp, servitorii împărțiseră vinu’ şi prăjiturile, iar unu’ din prietenii mei strecură plata în mîinile preotului, care dădu s-o ia din loc, văzînd pregătirile ce să făcea pentru danț. Lăutaru’-şi acorda scripcă pe veraiiţlă,' îăr preotu’ se ridică să plece. Da’ ce să te faci cu bătrînu’

Pogson, care, beat criță, îl înşfăcă, trecîqdu-i brațu' pe după gît şi pohtindu-1 să rămîie la masă. Preotu' nu voi să stea insă. După ce plecă el, se bulucira mai toți în. juru' mesei, ca să vază darurile de nuntă.

Erau puse toate la vedere : linguri de argint, cuțite şi furculițe de argint, solnițe şi ulcior, şi lighean şi cești frumoase şi sticluțe

de parfum şi-o duzină de alte lucruri — unele de pus la vedere, altele pentru gospodărie ; unele de podoabă, altele de folosinţă. în eele din urmă, bătrînu' Pogson trase înăuntru cutia uriaşă pe care-o adusese colonelu' Jim şi-i scoase învelxtoarea. Cerule ! Ce credeţi că era? Un leagăn- de copil cu saltea, învelitoare şi toate celelalte gata pregătit! Să fi auzit chicotele şi râsetele înfundate ale femeilor şi hohotu' gros al bărbaţilor.

—Da’ bine, Jim, zic eu, ăsta n-o să ne fie de trebuință cel puțin un an de-acu’. încolo !

Jim scoase un soi de chicot înfundat şi arătă o hîr- tiuță prinsă cu un ac de pernă. Bătrînu’ Pogson o smulse, da’ era prea aghesmuit ca s-o poată ceti; îl înlocui JSam Hartley :

„Leagănu' ăsta-i făcut din lemn indigen, din bălțile noastre, de un lucrător indigen din Augusta şi-i sortit numa' petru folosu' vlăstarelor indigene. Trăiască Stătu'!“

Cum a mai dănțuit bătrînu' Pogson! îl îmbrățoşă pe Jim şi mă-mbrățoşă şi pe mine şi-aproape pe toată lumea. Crez că-n viața lui nu mai văzuse o asemenea adunare. Zice el: , i

— Colonele Jim, oare la ce-ar *putea* folosi eiudâ-

■ ţenia asta pe care-ai adus-o ?

— Oh, zice Jim, e-ntotdeauna bună de ceva în familiile unde merg treburile pe roate. Nici nu ştii -cît de repede ajunge să folosească.

Şi Jim chicoti în felu' lui hîtru, făcîndu-şi frumosu' dar de două ori mai frumos. Pogson hohoti zmogotos, batu din palme şi-nghionti scripcaru' să-nceapă muzica ; şi se

porniră toţi să dănţuiască ; şi dă-i cu muzica, dă-i cu băutura, că juca bărbaţii de le sfîriia cjflcîiele ; iar femeile băură limonadă şi-şi puseră şi ele picioarele la mun^ă, mai dihai decît meliţele. Ce mai zarvă se porni !

La douăşpe noaptea ne-aşezarăm. la masă, mîncarăm şi numaidecît ce se isprăvi şi tinerii se puseră iar pe joc, m-am

furişat înspre odaia de culcate, văzînd că Susan Heffernan plecase. Ne pregătise o odaie într-una din acareturile casei, da' unde s--a culcat restu' familiei, nu ştiu.

Cînd intrai, dădui peste-o droaie de muieri, iar eu le-am zis că pot pleca. Cum se-ncăpăţînau să zăbovească, am început să mă dezbrac şi asta le-a pus pe fugă, ultima fiind doamna Sam

Hartley. Se tot întorcea "din drum şi dădea fuga la pat, ca să-i mai şoptească ceva lu' Susan Heffernan, pîn' ce-am prins-o de umeri, am împins-o afară şi-am încuiat uşa.

Dormitoru' era împodobit destul de frumos, cu crengi verzi şi tot soiu' de panglici. Deasupra toaletei, se afla © oglindă de perete şi ardeau două luminări. Bătrîna casă se cutremura sub

paşii dănţuitorilor ; din cînd în cînd auzeam strigătele bătrînului Pogson, legănat între fericire ^i beţie. Tărăboiu' mai că acoperea cîntecu viorii, cu toate că era, crez, cea mai piţigăiată şi mai zgomotoasă din tot ţinutu'. Bărbaţii se puseră tare pe băutură.

In ciuda zarvei de afară, în vreme ce mă dezbrăcam,

scoţîndu-mi legătura de la gît în faţa oglinzii, auzii acelaşi plînset şi-acelaşi bocet ce iaă tulburau de-atît amar de vreme. Iar cînd se-opriră, oblonu' ferestrei'se deschise deodată c-o smucitură, ca şi cum l-ar fi smuls vintu', iar cînd îmi rotii privirea, zării prin deschizătură

— că geam nu era — cum mă ţintea un ochi mare, roşu şi

auzii un glas — acelaşi din mlaştină — care zicea:

— O, Paddy ! Aşa, deci, Paddy ! Aha, Paddy !

— Ce-i asta ? întrebă Susan Heffernan.

— Diavolu', crez. îi zic eu. M-am obițoult cu el. Ea însă își băgă capu' dedesubt. Atunci zise glasu' curat ce vă spui :

— Iacă-te, Paddy, c-o făcuşi şi p'asta, iar eu am isprăvit cu tine ! Nu te-oi mai turbura ; acuma, bătrîne, ăi vedea că eşti pe mîini mai rele decît fură ale mele vr'odată !

După aia, oblonu' se trînti la loc şi auzii din nou plîn- setu' şi bocetu', tot mai încet, ca şi cum s-ar fi îndepărtat. La puţină vreme, nu mai auzii nimic ! Şi nici nu le-am mai auzit de-

atunci. Is doi ani, de cînd n-am mai avut nici un necaz în bălţi, pe rîu ori în pădure ; mi s-a-ntors norocu'; ţintesc fără grijă şi aş fi cel mai fericit muritor de n-ar fi astă singură bubă...

— Care-i aceea, Paddy ? l-am întrebat.

— IS ÎNSURAT, Stylus şi oh ! cepule, domnilor, prea- bunii mei prieteni şi seniori, în ciuda a cît m-am ferit, m-am străduit, am vegheat şi-am întrebat, M-AM ÎNSURAT C-O PROASTĂ ! O PROASTA ! O PROASTA !

Da' ajunge-atît Nu m-am putut înfrina să n-o spui. Mi-a zburat printre dinți, sub apăsarea simțămintelor. De-ajuns

atît !

Preacinstite fețe, eu am isprăvit! V-am făcut s-ascultați o groază de timp la întîmplările unui sărman pădu- rean şi plutaş de pe Edisto şi nădăjduiesc că nu v-am plictisit. Ştiți acu' mai tot ce-avea cît de cît însemnătate ; şi dacă v-a făcut plăcere, eu mi-s mulțumit; de nu, ro- gu-vă să iertați un om ce-a greşit fără

voie, care nu cată a arăta decît bună-cuviință şi care are o gură prea limbută într-un cap sec ! Am isprăvit ! Nu mai am ce vă spune, afar' doar că pînă-n ziua de azi doamna Sam Hartley îl porecleşte pe Jim Meredith păgîn şi monstru. Zice eă nimic bun nu poate ieşi dintr-un bărbat care ține-o maimuță şi călăreşte un asin. Merge chiar pîn-acolo, îneît să spuie că maimuța-i un soi de diavol şi-şi clatină capu' într-un fel care vrea să-nsemne că diavolu' şi-a înfipt mai tare mîna în sufletu' lu' Jim, decît în păru' ei. Cît despre Jim, umblă zvon că ori de cîte ori i se-n-tîmplă s-o vază pe doamna Sam la Midway, închide uşai vagonului şi mînă mai tare locomotiva, că : refuză să

oprească pentru pasageri şi trăieşte o spaimă de moarte pin' ce se depărtează c-o milă întreagă. Are şi de ce să se teamă. Crez cu tot dinadinsu' că, de-i pică vr'odată-n labă, îi scoate ochii ! Şi cu asta, basta. Socot că nu mai am nimic să vă zic, prieteni.

— O, nu, Paddy, spuse Jamison, nu-ți putem da drumul

atît de uşor. Cu siguranță că mai sint şi altele de povestit; ai sfîrşit atît de abrupt. Trebuie s-avem măcar o imagine a lunii de miere.

— Nici o vorbă în plus, dom'le giniral.

— Atunci trebuie să-ți spun, Paddy, vorbind numai din punct de vedere artistic, că, dacă ne părăsești atît de brusc, se cheamă că ne-ai condus către un final cît se poate de neconcludent. Diavolu' tău din buștean și-a dat prea multă silință, ca să se mulțumească cu o singură glumă ori ironie ! Cu siguranță că a meu rămas ceva din această istorie.

— Nici o fărîmă, domnilor. Sau nu mai am eu nimic de spus! Cît despre artă, dom'le Stylus, voi zice ce-am zis şi mai 'nainte, anume că n-am vrut a vă spune o *istorie* închipuită, ci o întâmplare *adevărată!* Nu-i meşteşug în ce v-am spus; nimic alt decît faptu' simplu, neînfrumuseţat, ci întîmplat şi neschimbător ; Da' dacă veni totuşi vorba de artă, aş vrea să vă-ntreb dacă toate poveştile pe care le-aţi cetit vr'odată nu sfîrşesc cu moartea ori căsătoria ? Ştiu c-aşa se-ntîmplă în toate poveştile *dumneavoastră.* De cum i-aţi împreunat pe cei doi, puneţi capăt povestirii. Ştiţi că nimănui nu-i pasă s-auză ce-a mai fost după ce bărbatu' şi femeia s-au căsătorit, ori cînd primeşte bărbatu' o lovitură-n cap sau moare

- în alt chip ; şi-atunci sfîrşiţi cu cîteva rînduri în care

o zugrăviţi pe sărmana văduvă nemîngîiată, îmbrăcată-n veşmîntu' ei de doliu şi ascunzîndu-se cît mai repede cu putinţă de restu' lumii! Aşa faceţi dumneavoastră din cîte-am văzut De-i să se termine cu bine, alegeţi căsătoria ! Bine baremi că vă opriţi la nuntă, lăsînd cetitoru' să-şi închipuie că

or trăi fericiți pîn' la capătu' zilelor I

De vreți un sfârşit trist, prea bine, atunci îi dați lui ori ei una-n cap; bărbatu-i ucis îjitr-un duel sau într-o încăierare ; iar femeii i se rupe inima sau un vas de sînge, ori moare de oftică. într-un feî ori atu', pîn' Ia urmă faceți cetitoru' fericit. Tot aşa şi eu îmi termin povestea cu căsătoria şi n-aveți decît să vă-nchipuiți ce

v-o plăcea despre fericirea ce-a venit mai apoi. Ce altceva ați mai vrea ?

Toate insistențele noastre fură în zadar. Paddy se-ncăpățînă şi, cînd noi continuarăm să-l îndemnăm, deveni îndărătnic şi oarecum brutal. Observînd aceasta, Wharncliffe ne făcu semn; umplînd cupele şi împărtăşind la toți licoarea* ne

abținurăm de la orice alte insistențe pe lîngă plutașul nostru, liraiiîndu-ne la a-i mulțumi călduros pentru plăcerea pe care ne-o făcuse.

— Şi-acu', zise el, bunii mei prieteni şi seniori, cum mîine plec şi mi-nchipui că mult mai devreme de-a vă părăsi dumneavoastră aştemutu'; crez că-i mai bine să-mi iau rămas-

bun de-astă > seară. S-ar prea putea să nu ne mai mtîlnim, căci m-am înscris voluntar şi plec să mă-n- rolez în ârmie. M-am făcut sergent al „Cercetaților de pe riul Edisto“ şi mă. prezint sîmbăta viitoare rn tabăra de instrucție. Trebuie dar să mă grăbesc să, fiu cît mai repede gata. Nu vă voi uita niciodată pe dumneavoastră, ori nopțile fericite petrecute aici, ascultmdifc-vă convorbind ! Cît despre Wharncliffe, el e-aproape singura’ prieten apropiat ce mi-a mai rămas şi nu-1 pot părăsi fără să .lăcrimez. Fie ca Dumnezeul cel mare al tuturor să se-ndure de el şi de dumneavoastră toți, să vă ierte păcatele şi greşelile ! Domnu" vă binecuvinteze pe toți!

Bietul om părea foarte afectat şi-i strînserăm mîna ea o anumită căldură, ceea ee lui îi produse plăcere, iar noi o făcurăm fără rezerve. Pe sctftt, oriee impresie ar face povestirea lui, oricare i-ar fi interesul sau verosimilitatea, noi unii am fost mcîatați de firea deschisă şi bărbătească a naratorului, de simplitatea sa autentică, de sentimentele oneste şi spiritul țărănesc locaL

Cînd ne părăsi, ceea ce făcu după încă un rînd de punci aromitor, Wharncliffe se retrase cu el în camera lui, lipsind vr’o oră. Cînd reveni... dar trebuie să mai lăsăm ceva şi pentru capitolul următor.

CAPITOLUL XXIX

Domnul Stylus loquitur — Rezumatul lui WhameUffe, din carc reiese ce fel de proastă a Itiat Paddy in căsătorie ți ce s-a mai tnthnplat după aceea — Neamul Pogsonilor — Purtai — încăierarea — Lovitura de cuțit şi loviturile de cizmă şi despre eum au rămas părțile stătu quo.

Şi acum, mult iubite cititor, după ce ai avut răbdarea de a-1 asculta pe încîntătorul nostru pHeten pădurean depănîndu-şi singur poveste^,, cu mici întreruperi, socotind că-i mai bine s-o. reproducem întreagă şi în propriul său limbaj rustic, se cuvine să precizez că ea ri-a fost nicidecum spusă într-o singură seară, cu toate că, de dragul continuităţii, te-am lăsat să crezi aceasta. Paddy a stat o săptămînă/cu noi, acasă, la Wharncliffe, vinîrid şi pescuind cît era ziua de lungă, iar seara povestin- du-ne de la vremea cinei pînă la miezul nopţii. Toţi ceilalţi tovarăşi ai noştri se adunau în fiecare seară, şe defectau cu cina alcătuită din peşte şi vînat, ascultîndu-1 pe povestitor, mi-nchipui, cu aceeaşi răbdare ca şi mine. După cum am mai spus,- Wharncliffe şi Jamison îl cunoşteau personal şi mărturiile lor în ceea ce-1 priveau fură călduroase, ferme şi foarte laudative, atît în privinţa inteligenţei lui înnăscute şi simplităţii oneste* cît şi a ca? racterului.

în cursul acestei săptămîni, cercul nostru se lărgi pe neaşteptate graţie sosirii de la oraş a binecunoscutului

părinte stareț * al faimoasei „Confrerii Lemuriene" † din Charleston, care aduse cu el doi tineri, de curind inițiați ca membri ai Confreriei şi aflați acum în primul lor noviciat. ■

*Personal ce apare șl în „Father Abbot, or, The Home Tou- rlst", reprezentînd un fel de autoportret ușor Ironic al autorului.
† Aluzie la cercul literaților din Charleston frecventat de Slmms, care, obișnuind sâ se întîlnească noaptea, semănau spiritelor nocturne, numite de romani *lemures.*

în treacăt fie spus, cei doi tineri, şi-au făcut deja simțită prezența în societate şi şi-au dobîndit o reputație pe care, fără îndoială, strădaniile viitoare o vor spori în mare măsură. Aceştia erau domnii Paul Hayne * şi John Dickson Bruns †, primul luîndu-şi numele monahal^ de „Fratele Paulo", iar cel de-al doilea, de „Fratele Bruno".

* Paul Hamilton Hayne (1830—1886), poet.

† John Dickson Bruns (1857—1883) : fizician și poet.

Fură primiţi cu un cald bun venit din partea lui Wharncliffe, care făcea şi el parte din Confrerie, şi participară cu însufleţire la frecventele discuţii politice, sociale şi filosofice iscate de povestirea lui Paddy.

Pînă acum m-am abţinut să fac referiri la aceste discuţii, Jntrucît nu conduceau la concluzii bine definite, toţi

participanții rezervîndu-şi opiniile pentru* final. E totuşi cazul să menționez, cred, că experiențele psihologice ale lui Paddy 'stîrniră discuții aprinse şi argumentate.* Cum Wharncliffe ne asigurase în, privința desă- vîrşitei onestități a povestitorului — de care, într-ade- vâr, nici unul din noi **nu** se îndoia —, singura întrebare ce se mai punea era aceea a cauzei — fie ea fizică, mentală ori spirituală — ce avusese ca efect neobişnuitele lui halucinații ori trăiri. Putem însă amîna aceste discuții şi concluziile lor pentru un moment mai potrivit.

După plecarea lui Paddy, care se produse a doua zi în zori — în cursul săptămînii părăsi ținutul, plecînd la regiment —, Wharncliffe ne adună laolaltă şi^ conform

* dorințelor noastre, ne dezvălui continuarea povestirii lui Paddy, ce s-a mai întîmplat în urma căsătoriei. Voi în

cerca, aşa cum am făcut şi în paginile de mai sus, să redau cît mai fidel limbajul naratorului

— Paddy McGann, ori Patrick McGarvin este. prier teni, după cum probabil alți observat, un om *autentic* 3 sincer şi netemător ; o fire deschisă, cu sufletul în palmă, fără nimic sofisticat ori prefăcut; generos ca soarele ce-şi revarsă pretutindeni lumina ; jovial, agil şi plin de viață. Escrocheria îi e străină; nu i se poate pune la îndoiala integritatea morală^ e lipsit de viclenie şi falsitate şi,[1] orice ați crede cu privire la caracterul supranatural al povestirii, de un lucru trebuie să fiți siguri : el o crede pe deplin, este victima propriilor amăgiri, dacă amăgiri or fi fiind. Ce le-a produs e greu de spus. Mi-am arătat de mai multe ori părerea, cum că ele s-ar datora unei imaginații aprinse, unei vieți rătăcitoare şi pe jumătate solitare, ca şi îngurgitării unei cantități mai mari de băuturi tari. De patru sau cinci ani el bea mult. Mai bea şi acum, dar nu în aceeaşi măsură. Bea frecvent, dar veți fi observat că porțiile sînt moderate ; iar la o constituție puternică, un temperament ardent, o epidermă sănătoasă şi mult exercițiu în aer liber, alcoolul e în mare parte inofensiv, evaporîndu-se instantaneu prin pori. Cu toate acestea, bănuiesc că perioada chinurilor sale imaginare a fost una în care consumul excesiv dț alcool a avut efect asupra creierului, a lucrat asupra unei imaginații uşor excitabile. ducînd la apariția presupuselor efecte psihologice de care se plînge.

Sînt conştient de faptul că multe detalii ne apar inexplicabile, punînd sub semnul întrebării prbbabilitatea teoriei mele; poate, totuşi, de-ar fi fost povestite de» altcineva decît de el însuşi, soluția ar fi mai simplă. Mintea lui, supusă unor stimuli exteriori, are o tendință naturală de a exagera — asta, fără un efort conştient din partes sa — de a colora şi denatura adevărul. Repet convingerea mea că el crede cu adevărat că nu ne-a spus decît faptul nud. Despre inteligența sa, nu am nevoie să spun nimic. Socot că a spus şi demonstrat îndeajuns pentru a-1 con-, yinge pe prietenul meu, Stylus, că pădurenii noştri simpli

— pentru care el este un specimen reprezentativ, dar şi *ales* — sînt dăruiţi de la natură cu îantezie şi imaginaţie şi nu au nevoie decit de *interacţiune* socială, de stimularea spiritului întreprinzător şi de o mai mare pasiune pentru distracţii ţi plăceri mai variate, pentru a deveni un popor mai productiv, cu o gîndire mai adîncâ — în aceeaşi măsură ca oricare altă pătură ţărănească ori populaţie rurală din lume. *De altfel, nici nu se cunoaşte* pînd • *acum,* ca o populaţie in *exclusivitate rustică* sâ *fi atins ceea ce se cheamă o* înalta *civilizaţie* — cel puţin după cum ne-o arată istoria ştiinţei şi artelor. Acestea îşi au întotdeauna originea în marile centre economice şi dens populate ale statelor. Geniul individual, emanat de o ase-- menea populaţie, s-ar ofili, dacă nu B-ar îndrepta, în cătn tare de hrană, auditoriu şi stimuli, spre marele oraş.

Nu are sens să vă mai spun nimic despre voinicul

• nostru prieten în perioada premergătoare căsătoriei. L-am încurajat de cîteva ori să facă pasul, cînd a venit să mă consulte în privința doleanțelor mamei sale. I-am spus că bătrînă are dreptate ț ajunsese la vîrsta de mijloc şi avea nevoie de compania unei femei şi de confortul unui cămin stabil.

— Ah, 'Wharncliffe, îmi zice el, dar care să fie acea femeie ! Abia de mai cunosc vreuna acum. Nu m-am dat niciodată. în vînt după muieri. Nu le-am căutat niciodată tovărăşia. Ce ştiu despre ele nu prea-mi e pe plac. Fapt este că, după cum ştii, traiul meu modest nu mă îndreptăţeşte să-mi caut o soaţă printre acele femei în rîndul cărora *aş putea-o* afla pe cea potrivită.

—. Acestea îi fură cuvintele, iar eu ” l-am înțeles. Paddy nu e numai un bărbat ager şi înzestrat, ci şi. un gentleman înnăscut — avînd gusturi fine, sensibilități delicate, porniri generoase, total lipsite de meschinărie şi,

■ după cum ați văzut, o anumită semeție care, printre oa-

menii de rînd, apare aproape .ca *hawtevr* *. Chiar şi din punctul d« vedere al claselor înaJbe, cu toate că-i destul de modest la vorbă şi lia^ port, ţinuta sa ar părea mapcmătoare şi, uneori, de-a dreptul nobilă şi graţioasă. Cu siguranţa că. ar putea oferi un excelent exemplu multor persoane ere seu te în pluş ! Lumea cărţilor nu-i e familiară; educaţia ii liţaseşte ; şcoala pe care a făcut-o e apă chioară; limbajul său, exeeptînd momentele de elevaţie,, produse de un anume subiect, reprezintă un *patois* ciudat; cu toate acestea, scrisorile sale sînt redactate într-o engleză curată şi expresivă, iar versurile, din care-am- auzit destule, demonstrează că are ureche muzicală, ştiinţa sa prozodică fiind tot atit de bună ca a oricărui poet minor ce-şi croieşte drum în paginile ziarelor şi revistelor.

*Trulie (fr.).

Cînd l-am sfătuit să-şi ia o soție, nu aveam habar de alegerea lui ori de existența vreunei femei a&ume cane să

i se potrivească Am presupus că dispunea de un cerc suficient dc larg de cunoştințe, din care să aleagă- îmi amintesc foarte bine replica lui: .jintr-edevăr, domnule colonel, orice afară de-o proastă."

3U
7

Nu suporta mica bfcfă femeiască, infinita • flecăreală despre tot soiul de nimicuri şi perpetua dispoziţie de a trăncăni despre ceea ce WocdswOTth numeşte „chestiuni personale*. Trebuie să recunoaştem, că la acest .capitol gusturile sale erau oarecum despotice. E tipul de om se, ' rios şi atunci dnd glumeşte.

Pînă *la urmă s-a însurat* ca o proastă *!* — după cum a spus-o el însuşi, o declaraţie ce i-a fost smufeă la încheierea povestirii sub puterea unei emoţii violente. S-a ruşinat pentru asta mai apoi, după cum mi-a mărturisit între patru ochi; pentru că, zice el, „la urma urmelor e nevastă-mea“ şi din delicateţe a refuzat să dezvăluie toate suferinţele ce l-au silit In cele din urmi să o părăsească. Am ajuns: în posesia faptelor mai curînd graţie mamei lui,- decît lui msuşL Sărmana femeie, câindu-se amarnic atunci cînd a fost prea ttrziu pefitru influenţa exercitată asupra fiului ei în grăbirea căsătoriei şi alegerea partenerei, a venit adesea pentru a mă consulta ;

nu-i puteam oferi însă decît o slabă alinare şi nimic pentru a îndrepta răul ce-l pricinuise, atît ei cît şi iui.

Se căsătorise, într-adevăr, cu o femeie proastă şi încă una din cele mai neroade, mai veninoase şi mai agasante cu putinţă. Era o fată durdulie, frumuşică şi... vicleană. Căsătoria fu pusă la cale de soţia lui Hartley. Ştia destule lucruri despre

Paddy, pentru a instrui fata şi a-i oferi toate cheile cum să se poarte. Plănuiseră împreună s-o păcălească pe bătrînă, care, în marea ei dorinţă de a-şi vedea fiul însurat, şi mai ales cu una care se străduia neîncetat să-i intre în graţii, deveni fără să vrea agentul inducerii acestuia în eroare. Familia Pogson era în întregime de proastă condiţie : oameni de două parale, trîndavi, răi, proşti şi lipsiţi de scrupule. Un neam prost, după cum afirmase Paddy ritos, iar fiica cea mai mică, ce-i fusese prezentată ca o excepţie, era poate cea mai rea, posedînd o şiretenie josnică, dar minte puţină, lipsită de voinţă proprie, afară doar de o ostilitate obstinată faţă de soţul ei, fiind aparent o simplă unealtă în mîinile mamei — probabil cel mai trist exemplar de , cotoroanţă

* ordinară !

La o lună după căsătorie, ambele părţi lăsară aproape cu totul masca la o parte şi bătrînă doamnă McGarvin, ca şi Paddy, descoperiră că soţia lui nu era nici pe departe un înger. Ieşi la iveală o fire duşmănoasă, agresivă ' şi uzurpatoare. în fiecare zi găseai la Paddy pe cineva din familia Pogson, unde se

purtau ca la ei acksă. în cîteva săptămîni, descoperi că i se terminase slănina. Pog- sonii nu numai că erau gurmanzi ca musafiri, dar nii plecau niciodată fără să ia cu ei o bucată de şuncă, de carne şi, poate, un sac de uruială ori de cartofi.

Paddy îşi dojeni soția, invocînd, ceea ce era adevărat, faptul că mijloacele sale nu erau suficiente pentru a întreține toată

familia Pogson ! Proviziile de came pe şase luni nu duraseră decît cinci săptămîni ! Soția lui îi răspunse morocănoasă că-i venea foarte greu să nu-i poată da mamei ei cîte o bucată de came din cînd în cînd. La

aceasta, Paddy îi răspunse cu blîndețe că de-ar fi avut carne din belşug şi de-ar fi fost bogat, i-ar fi dat-o cu dragă inimă el însuşi, dar că, date fiind împrejurările, el era cel care putea spune cc-şi permit să dea. Văzîndu-şi soția posacă şi simțind că nu are nici o siguranță altminteri, el intră în posesia cheilor de la cămară, de unde împărțea personal rația zilnică pentru

nevoile familiei sale. Cînd lipsea de-acasă, lăsa cheile maicăsii. Aceasta făcu să se abată furtuna peste capul bătrînei şi în absenţa sa certurile nu mai conteneau. La întoarcere nu întîlnea decît o neisprăvită morocănoasă, care-şi rumega într-un colţ duşmănia şi veninu' şi abia catadicsea să răspundă la o întrebare sau rugăminte. Cum treburile îl minau adesea de-acasă — căci lucra acum pentru căile ferate, pentru vecinii mai bogaţi ori plutărea pe rîu — nu avea mult timp cunoştinţă de anarhia ce i se instăpînise în casă.

Intorcîndu-se odată, după o absentă de două săptămîni, le găsi pe cele două fiice ale Pogsonilor instalate în camera mamei sale, iar pe bătrînă expejdiată într-un şopron. întrebă cu severitate care fusese motivul schimbării şi insistă ca bătrînă să revină în camera ei. Nedorind însă a recunoaşte ruşinea pe care o simțea din pricina orbirii ce abătuse întreaga nenorocire asupra casei, aceasta îşi asumă toată răspunderea schimbului, asigu- rîndu-şi fiul că prefera odăița din şopron, fiindcă-i era mai la îndemînă să îngrijească păsările.

Fetele Pogsonilor păreau să se fi instalat ca musafiri permanenți. Paddy clocoti în sinea sa, dar .cedă. Soția lui continuă să stea posacă, nearătîndu-şi în nici un fel recunoştința pentru oricare din concesiile lui. **Intre** timp, Paddy descoperi că era necesar să reintre în stăpînirea *tuturor* cheilor. **In** absența sa, Pogson şi fiul său obişnuiau să-l viziteze zilnic. Cu aceste ocazii, soția sa ii pusese la bătaie whisky-ul şi tutunul, din care musafirii ne- ehemați se serviră *ad libkum.*

Furtişagurile şi supărările se ţineau lanţ. Odată, .întors acasă după o absenţă de trei săptămîni, timp în care

pilotase plute pe rîu, Paddy constată că piedica puştii era ruptă. Fratele soţiei sale îi luase puşca peotru o întrecere de tragere la ţintă şi, îmbătîndu-se, fusese trîntit de' pe cal, cu care ocazie piedica se sfărîmase. Paddy fu silit să-şi încuie armele în camera

maică-sii, ori să le ia cu el la coliba sa din bălți.

Intre timp, cunoscu şi mama sa destule necazuri. Intr-o noaptea dispărură rațele şi curcanii şi, mai tîrziu, ieşi la iveală că Pogson însuşi le vînduse unor pasageri de tren.

Bătrîna şi frumoasa Susan Heffernan ajunseseră între timp „la cuţite“ şi ciorovăielile nu mai conteneau, cu toate că multă vreme bătrîna doamnă McGarvin îşi păstră taina. Se ferea să-i dezvăluie fiului ei adevărata măsură a nenorocirii pe care cu atîta nesăbuinţă o abătuse peste capul lui şi peste casă.

Datorită jafului sistematic, proviziile lui Paddy se

împuținară. împrumută bani de la mine ca să le înlocuiască. Risipa continuă. Cumpărase o prețioasă ladă de unelte pentru care i-am avansat banii; mai înainte de sfîrşitul anului, îmi datora vreo şapte sute de dolari. Mai . datora altor persoane alte cîteva sute. Se gîndeă să-şi vîndă întreaga proprietate ca să-şi achite datoriile ; i-am plătit însă eu datoriile şi i-am ipotecat pămîntul, calul, negrul şi vitele.

Necazurile sale casnice deveniră mai supărătoare decît cele din vremea cînd îl chinuiau inamicii săi imaginari. Aşa cum îi spusese demonul său,-ajunsese pe mîini mai rele. Nu-şi găsea în familie nici pace, nici mîngîiere, nici odihnă, nici siguranţă, nici mulţumire. în cele din urmă, se mută la coliba lui din bălţi, venind, doar o dată pe săp; tămînă să-şi viziteze mama şi să-i distribuie proviziile.

Odată, după ce lipsise cîteva săptămîni, găsi la întoarcere întreaga familie Pogson instalată în casa lui! Proprietatea lui Pogson fusese confiscată şi vîndută de şerif şi, cu toate că între cele două părţi avuseseră loc certuri

pătimaşe, nu se sfiiseră să pice pe capul ginerelui la necaz. Paddy nu ar fi obiectat totuşi, oricît i-ar fi displăcut situaţia,

dacă ei nu ar fi deposedat-o din nou pe bătrînă mamă, uneltind s-o scoată şi din şopron şi s-o bage într-un vechi hambar, situat în aceeaşi curte cu casa.

Bătrînă, care se prăpădea văzînd ochii, se strădui să-l convingă pe Paddy că schimbarea se bucura de con-simţămîntul ei. Acum însă el nu mai fu păcălit de generoasa ei

prefăcătorie şi, fără menajamente, îi evacua pe Pogson şi pe soția acestuia din camera pe care o ocupaseră — aceeaşi din care fetele o scoseseră pe mama lui şi care era cea mai bună din casă. O reinstala acolo pe bătrînă, Pogson luînd în stăpînire acareturile casei.

Consumul de came şi piine era înspăimîntător. "Neno-

roriții rămăseseră însă pe drumuri şi nu aveau-unde se duce, iar Paddy, gemînd de mama focului, se supuse sorții. între timp, bătrînă Pogson îşi învățase fiica- să-i mai amărască şi-n alt chip ginerele. Deschise în taină un cont la anumite magazine din Orangebug, Midway şi Bamberg şi nu numai că se îndatoră din greu, cumpărînd imprimeuri țipătoare şi şaluri vaproase pentru ea, dar, pe deaisu- pra, îşi mai înțoli şi mama şi surorile în veşminte asemănătoare pe cheltuiala lui Paddy. Faptul ieşi la iveală

- abia după ce se acumulaseră poliţe imense. Paddy fu silit acum să facă cunoscut, acolo şi în alte locuri, că nu achită poliţe contractate de soţia sa.

După cum vă închipuiţi, aceasta îi spori buclucul din casă. Un asemeilea cuib de fiinţe proaste şi grosolane nici că se mai pomenise ; şi-ţi e greu să-ţi imaginezi cum putea încăpea în ei

atîta prostie, chiar dacă presupui că nu aveau nici o consideraţie pentru principii şi senti- . mente.

Intorcîndu-se odată acasă, Paddy îşi găsi mama foarte bolnflvă ; starea ei sp înrăutăţise de mai multă vreme, iar el îşi exprimase faţă de mine îngrijorarea pentru sănătatea ei. Porni numaideeîl călare spre mine şi, în drum, se opri puţin la doctorul

Sweat, pe atunci cel mai priceput doctor din ținut. I-am dat sărmanului om cîteva sticle de vin pentru bătrînă, iar după aceea chinină, rădăcină de arorut şi alte substanțe ^i medicamente reclamate de boala ei. Ea se topi însă repede şi muri literalmente de o boală cu care ne-au familiarizat romancierii şi poeții : de inimă rea ! Sufletul îi era necontenit sfîşiat de gîndul că slăbiciunea şi orbirea ei îi nenorociseră fiul. îşi reproşa mereu ceea ce făcuse, cu toate că Paddy o cruța cu generozitate. Nu-i imputa nimic, ci, ca un fiu vrednic, o veghe pînă în ultima clipă şi o îngriji cu o afecțiune trează şi o perseverență ce par de obicei apanajul exclusiv al femeilor. Sărmana bătrînă nu avu parte de alt ajutor. Pogsonii se ținură departe, ca şi soția lui Paddy, care nu-şi hrănea decît pornirile ranchiunoase şi morocănoase. Nici nu-ți vine să crezi însă că, de îndată ce-o coborîră pe bătrînă în mormînt, soția îi ceru bărbatului bani pentru veşminte de doliu. Mi-a spus ce răspuns i-a dat : „Tăvăleşte-te-n cenuşă, femeie !"

Am luat parte la înmormîntare şi-atunci am văzut-o pentru prima oară pe soția lui Paddy cu tot neamul Pogsonilor. Făcură paradă de o pioasă venerație în fața mormîntului sărmanei bătrîne, la al cărei pat de moarte nu slujiseră în nici un fel. Paddy mi-a spus că nu-i aduseseră nici măcar o cană cu apă.

Abia după consumarea acestui eveniment, Paddy îmi

dezvălui întreaga istorie a greşelilor şi suferinţelor sale.

Era greu să-i dau un sfat. Aveam Ipotecă peste toată proprietatea lui, dar folosinţa ei trebuia să i-o lase soţiei. Ar fi făcut-o cu plăcere, dar, fireşte era revoltat la gîndul de a întreţine întreaga familie Pogson. Dar cum altfel să facă ? Greu de spus ! Dacă nu trăia laolaltă cu soţia, era imposibil

să-i țină la' distanță. Era la fel de imposibil să mai trăiască alături de o femeie care-1 fura de bunuri, nu era decît o unealtă în mîinile celor ce-1 prădau şi-l întîmpina cu mutre veşnic îmbufnate, tăcere,

ursuzenie şi ranchiună. Pentru un bărbat cu temperamentul lui deschis, aprig şi pasionat, vederea ei nu era numai o perpetuă suferinţă, ci şi un permanent pericol. Se aprindea uşor — furtuni neaşteptate ce se potoleau curînd, dar teribile atît timp cît durau.

Cu toate acestea, l-am sfătuit să mai facă o încercare de a influenţa firea femeii şi, exercitîndu-şi în egală măsură fermitatea şi îngăduinţa, să se străduie a imprima treptat moravurilor ei o conduită proprie ; să îndure prezenţa tribului Pogson cu răbdare, dar să nu accepte nici cea mai mică uzurpare. M-am gîndit că este posibil ca, prin exemplul său personal — făcînd uz de cea mai mare prudenţă — să realizeze ceva în direcţia educării ei. Era greu să-ţi imaginezi că o soţie poate fi atît de proastă, îneît să-şi pericliteze toate garanţiile materiale, încăpăţînîndu-se să persevereze pe vechiul făgaş. .Mă mai bătea şi gîndul că poate şi mama lui Paddy contribuise, fără să vrea, la înrăutăţirea lucrurilo^. In orice caz, gelozia mamei vitrege, dacă existase aşa ceva, se sfîrşise acum. Ca să-i dau motiv de a sta acasă o vreme — era mai bine să-şi dirijeze personal gospodăria — •i-am dat de lucru la o căruţă pentru execuţia căreia avea nevoie de cîteva luni şi i-am trimis lemnul la fermă.

îmi urmă sfatul, se ţinu cu religiozitate de casă, meşterind la căruţe la numai douăzeci de paşi depărtare. Descoperi acum că doamna Pogson luase in primire conducerea gospodăriei, soţia sa leneşă şi neisprăvită ce- dîndu-şi de bunăvoie locul mamei sale.

Paddy îi ceru pur şi simplu doamnei Pogson să lase în

seama soției- lui grijile, casei, la care aceasta sări ca arsă, iar Susan Heffernan se îmbufnă mai rău ca oricînd.

Intr-o zi, tînărul Pogson se apucă să-l biciuiască pe singurul negru pe care-1 poseda Paddy şi se arătă de-a dreptul insolent cînd Paddy îl opri, sub cuvînt că numai el avea drept de stăpînire asupra slugii sale. Flăcăul , replică cu neruşinare că

are de gînd şă biciuiască pe negrul oricui, dacă nu-i arată respectul -cuvenit. Paddy îl sfătui

atunci să-şi caute altă casă, drept care acesta dispăru cîteva luni.

In acest timp, soția lui Paddy, mama şi surorile acesteia şi uneori şi tatăl țineau zilnic sfat în secret. Paddy intrase în posesia tuturor cheilor şi împărțea zilnic porțiile de hrană. Deoarece, o mustrase pe doamna Pogson că ' luase locul stăpînei casei şi, cum doamna Susan refuzase cinstea ori şi-o neglijase jalnic, Paddy țu silit, pentru a-şi asigura £el puțin prînfcuL, să-şi gătească singur. Soția lui nu se-ngrijea de. nimic, nu făcea nimic şi lăsa totul în paragină, fără să-i pese dacă se alegea praful de toate. Nu-i cîrpea un ciorap ori o haină, încât, pentru toate reparațiile, fu silit să angajeze o femeie sărmană din vecinătate. • Banii pe care-i cîştiga se duceau la fel de repede pe întreținerea gospodăriei. Nici c-au existat gurmanzi mai mari. Parcă şi-ar fi dat toți silința să risipească ceea ce jțu puteau consuma. H plăteam pe Paddy săptănrunal pentru munca prestată, iar el lucra bine şi repede, cîş- tigînd sume considerabile, ce se duceau la fel de repede.

în cele din urmă, venind el într-o sîmbătă ca dte obicei, să-şi ia plata şi să-şi mai verse ofurile, se pomi o furtună, din care pricină îl oprii peste noapte şi a doua zi la prînz. Cu ocazia acestei vizite, îmi dezvălui nişte amănunte pe care n-am de gînd să le reproduc. M-au dezgustat îndeajuns numai auzindu-le. Nimic nu ajuta. Altă soluție decît despărțirea nu exista, iar legile noastre ofereau victimei posibilitatea aceasta.

Se întoarse acasă în după-amiaza aceea pentru a fi părtaş la o scenă ce era mai-mai să se transforme îrr- tr-o tragedie în felul ei.

Se pare că venirile şi plecările lui erau urmărite cu vigilență de toți şi făcute numaidecît cunoscute, prin- tJvun sistem telegrafic, Joazei de fiu al lui Pogson. Aflarăm că plecarea lui

Paddy era întotdeauna semnalul venirii lui Tom Pogson. De astă dată, faptul că Paddy era la mine, ca şi dezlănţuirea furtunii oferi conspiratorilor oarecare siguranţă. Era de la sine înţeles pentru ei că Paddy va fi plecat toată noaptea şi, cum se putea uşor ghici, avea să ia prînzul duminical cu mine, aşa cum îi

era obiceiul. Tatăl şi fiul îşi puseră atunci în gînd să petreacă şi ei o noapte de pomină şi-n acest scop nu-şi precupeţiră energia.   .

Cînd se întoarse Paddy a doua zi, îşjjgăsi dulapul deschis şi literalmente devastat. Aici îşi ţinea băuturile, praful de puşcă, muniţiile, documentele personale, cîteva cărţ^ şi o mică rezervă de bani. Cheile se aflau în buzunarul său. Pornirile animalice ale acestor nemernici nu puteau fi iertate. Siguranţa temporară, durata furtunii şi băutura consumată probabil în prealabil încurajaseră tatăl şi fiul la acest act de jaf. Sticlele fuseseră golite, sertarul cu bani prădat, o pungă cu alice şi o cutie de tinidhea cu praf de puşcă dispăruseră, iar Pogson şi fiul său de nă- nejde tocmai îşi reveneau dintr-o beţie ce durase în mod evident vreo douăsprezece ore sau mai mult. Qnd intri Paddy, stăteau, ori mâi bine zis, zăceau în sufragerie, îmbrăcaţi doar pe jumătate. Ii luă pe toţi prin surprindere.

O ***cUpănăucă rămase împietrit,***

după care se întoarse întrebător spre soția sa.

Prea curînd descoperi proporțiile nenorocirii, căci, văzînd starea celor doi bărbați, se întoarse instinctiv spre dulap. Incuietoarea fusese forțată cu o daltă ce mai zăcea alături. Soția lui se arătă ursuză ca de obicei şi, afară de un rînjet rieruşinat, nu-i mai oferi alt răspuns la întrebările lui.

Pogson se ridică, văzîndu-1 pe Paddy. şi ar fi ieşit din cameră, de nu l-ar fi împiedicat acesta. Tinărul, încă ameţit, îşi înălţă doar capul, aruncîndu-i cumnatului său o căutătură sălbatică.

— Stai, îi zise Paddy lui Pogson, şi dă-mi o lămurire pentru ce se întîmplă aici! Nu-mi intră mie un bărbat în casă,

nu-mi sparge încuietorile, nu-mi bea băutura

şi nu mă jefuieşte dc bani şi bunuri fără să-mi dea nici o socoteală, chiar dacă, aşa cum se întimplă, e tatăl soției mele.

— Cine zice că te-am jefuit ?

— Cine altul, dacă nu dumneata ? E fapt dovedit.

Cuvintele sale stirniră o- ploaie de invective din partea tatălui şi fiului acestuia, mama şi fiica alăturîndu-se şi ele protestelor, năpustindu-se toţi asupra sărmanului Paddy, de parcă ar fi fost şarpele ce le năruise paradisul. Răspunsul lui fu scurt; îi aruncă soţiei o privire plină de dispreţ şi-i zise liniştit socrului :

— Domnule Pogson, în van încearcă cineva să facă din dumneata un alb cuviincios ! M-am străduit din răsputeri să te rabd în casă, dar nu mai pot. Mîine va trebui să pleci. Cît despre tine, tinere, şterge-o numaidecît. Pe *tine,* nu te mai sufăr nicko clipă.

Flăcăul îi răspunse cu insolență :

— Plec cînd vreau eu ! E casa soră-mii.

Auzind acestea, Paddy îl înşfăcă de ceafă şi umeri, îl scoase fără menajamente pe uşă şi, aplicîndu-i o cizmă in fund, îl aruncă de pe verandă. De-abia isprăvise, cînd bătrînul Pogson îl asaltă cu un pumn zdravăn pe la spate. Cînd se-ntoarse către noul agresor, tînărul se repezi asupra lui cu un cuțit lung pe

care i-1 înfipse în umărul stîng — din fericire nu adînc ci, sfîşiindu-i doar carnea braţului, fără să atingă artera ori muşchiul şi ocolind în întregime osul.

Lui Paddy, care e uimitor de agil pentru un bărbat atît de solid, nu-i trebui decît o secundă pentru a se răsuci pe călcîie şi a-i aplica tînărului un pumn între ochi. lăsîndu-i acolo o urmă

pentru vecie şi culcîndu-1 pe nemernic la pămînt, unde zăcu o vreme fără cunoştinţă. După aceea îi fu uşor să se ocupe de socru-său. Il înşfăcă de beregată şi, în primul acces de mînie, fu cît pe-âci să-l mîntuiască ; avu însă timp să stea şi să reflecteze că Pogson era bătrîn şi tatăl soţiei sale.

— Nu-ți voi face nici un rău, domnule Pogson, dar mă voi îngriji să nu-mi faci dumneata mie !

îl duse binişor pînă la uşă şi, ferm, dar fără violență, îl aruncă afară.

— Să nu te mai văd vreodată pe-aici, i-a spus, afară doar să-ți iei familia. Va trebui să-i întreții aşa cum vei putea.

Amănuntele le puteţi ghici : ţipetele soţiei, soacrei şi cumnatelor ; revenirea în simţiri a tînărului şi temporara separare de bătrînul Pogson. Pe scurt, Paddy şi-a abandonat acum soţia, care şi-a adus înapoi tot neamul, cu excepţia fratelui ; acesta s-a înrolat în armată, unde se speră să-şi canalizeze pornirile sîngeroase pe un făgaş legitim.

Am în administrare ferma lui Paddy şi am angajat un om care s-o lucreze în arendă şi să se ocupe de întreaga proprietate. El îi asigură doamnei Paddy McGann o rație săptămânală stabilită de mine. Ea nu are voie să se atingă de recoltă. Cînd se vând produsele fermei, banii îmi sint plătiți mie, iar eu i-am dat o alocație lunară. Pogsonii nu au voie să se amestece în nici un fel în afacerile fermei, nici să angajeze negri, catîri ori vite, nici să cultive vreo postață de pămînt. Indrăzneața Susan ' Heffernan a venit adesea la mine, împinsă de părinți, ca să obțină o rație sporită de carne, pîine şi bani, dar nu am cedat. Pogson mi-a cerut favoarea de a cultiva şi lucra o parte din pămînt, dar l-am refuzat. Ei continuă totuşi să-l bată la cap pe administrator şi atît l-au agasat, încît de mai multe ori s-a văzut silit să-l amenințe pe Pogson cu bătaia, dacă îi mai aține calea.

- în treacăt fie spus, administratorul ocupă o clădire aferentă din curte, la douăzeci de paşi depărtare de locuință ; şi cum îi dau jumătate din venitul fermei, este îndeajuns de vigilent. Interesul său egoist asigură proprietatea contra risipei lui Pogson.

Aşa stau lucrurile în prezent. Padify, după cum vedeți, s-a

înrolat voluntar. Ce va face, sărjnanul, cînd se va

sffrşi războiul, e o problemă ; între timp suferă mai mult decît arată şi e atît de nenorocit cînd se gîndeşte la situaţia sa, îneît tare mă tem că se va expune mai mul- tor riscuri în bătălie decît e necesar oricărei demonstraţii de vitejie. Experienţa sa domestică l-a făcut să-şi dea. seama din plin cu cît este mui prejos chimii, de a fi bîntuit de diavol, faţă de acela de-a fi însurat cu a Proastă ! [1]

EPILGG

După ee l-am expediat pe Paddy Ia război, ae cuvine ca eu, naratorul, să spun citeva cuvinte Ia despărțire cititorului. Acesta nu trebuie să-şi închipuie că amănuntele stranii ale experienței eroului nostru, susținute cu atâta tărie de el ea fiind adevărate, n,u au stârnit întrebări şi discuții din partea celor care-1. ascultau cu atîta atenție. Multe fuxă disputele iscate printre cei prezenți, chiar şi în timpul cît se depăna povestirea şi eiteva, în forma simplului protest, le-ați auzit deja După ce eroul plecă, discuția fu reluată' şi continuată pe parcursul cîtorva nopți; dar, cum convorbirile ne purtată, departe* în domeniul general al,iluziei, halucinațiilor, nsîtaîiziculm şi supranaturalului, ele deschiseră un domeniu mult prea larg pentru un simplu rezumat. Wbarnclifte atribuia evident, toate trăirile lui Paddy unei icnagi nații vii, unei «aso-dilatații cerebrale, pricinuite de mult prea frecventele împărtăşiri cu whisky ori rom. Jamison se arăta cu botul neîncrezător în privința miraculosului. Opinia sa generală era potrivnică oricărei credințe. în supranatural şi scepticismul aău se baza pe e experiență săracă în acest domeniu.

— Oricare ar fi fost motivul, spuse el cu destulă modestie, din copilărie pmă în prezent nu mi s-a întâmplat nimic care sâ nu poată fî explicat pe baza binecunoscutelor legi generale ce guvernează existența omului pe pămînt. Mărturisesc câ dau eu tifla tuturor spiriduşilor şi că desfid întreaga lume spirituală ori de eite ori îşi propune sâ se amesteee în afacerile sublunare. Fratele Bruno se declară de acord eu concluziile lui Jamison ;

fiind insă în domeniul său, el îşi susţinu argumentaţia pe bază de principii ştiinţifice, atribuind experienţele lui Paddy halucinaţiilor, în privinţa cărora înşiră o istorie ciudată, deloc improbabilă în esenţa ei.

Fratele Paulo înclina să creadă că subiectul halucinaţiilor era clasat cu prea mare grabă de oamenii de ştiinţă şi de intelectuali în general, el tinzînd, ca Poet, către o mai generoasă credinţă în

supranatural.

Carroll vedea în povestirea lui Paddy, pe de o parte o demonstrație ingenioasă, iar pe de alta, o narațiune plauzibilă — clară, logică, venind din partea unui om de recunoscută integritate, care, băut ori treaz, dovedea aceeași putere de judecată și era, în felul său, un profesionist la fel de ingenios ca oricare altul. Prefera să mai reflecteze o vreme asupra unei

chestiuni ce prezenta atîtea puncte de interes şi într-un domeniu ce nu-i fusese niciodată îngăduit a-1 explora.

— Ai dreptate, tinere prieten, spuse venerabilul părinte stareț, domeniul spiritualului este unul pentru care *trebuie* să *creşti,* dar asupra căruia nu poți medita pînâ *ce nu ți-ai împlinit creşterea.* Mărturisesc, prieteni, că fac opinie separată de toți cei care credeți că prietenul nostru McGann a fost victima propriilor

amăgiri.. Şi îngăduiţi-mi să spun că domeniul acesta e unul asupra căruia ceea ce numim ştiinţă nu are nici o putere. Ştiinţa nu poate argumentă, ori raţiona, decît asupra unor fapte convenţionale, cunoscute cu certitudine şi acceptate fără discuţie. în toate celelalte privinţe, ea e un copil care bîjbîie complet în întuneric. Noţiunea mea despre spiritual este aceea că el are un caracter *individual* — că evenimentele sale depind pur şi simplu *de creşterea individului.* Actul de a raţiona este puţin frecvent. O mare parte a omenirii nu-şi foloseşte niciodată facultăţile raţionale, iar o parte şi mai mare gîndeşte doar prin prisma pasiunilor. Aşa stau lucrurile mai ales cu tinerii. Rareori întîlneşti la ei capacitatea de a raţiona bine ori corect, afară de cazul *unui intelect precoce* ; şi tot la aceştia se observă că *arareori cresc.* Băieţii excepţionali „— excepţionali în ceea ce priveşte apariţia prematură

a facultăților raționale — arareori *devin* bărbați excepționali. Ei sînt tot atît de remarcabili la vîrsta de douăzeci dc ani, ca în orice altă perioadă de mai tîrziu. Una din frumoasele legi ale omenirii este aceea că la om creşterea firească se petrece în *serii* — în ordine — pas cu pas, la fel ca în lumea naturală. Copilăria, tinerețea, maturitatea, bătrinețea — aceştia sînt tot ațîția paşi într-o progresie constantă, în care fiecare pas arată un avans şi fiecare avans conduce la dezvoltarea^ altor caracteristici şi capacități. O mare parte din viața copilului îi angajează puterile mentale pe care le are în special în direcția dezvoltării fizice, a dezvoltării armonioase a membrelor, muşchilor şi oaselor şi a funcției lor normale. Mental, nu-i putem atribui decit memoria şi capacitatea de a imita. Pe măsură ce înaintează în adolescență, i se activează pasiunile, conducînd la alte progrese, ce sint deopotrivă ale minții şi ale trupului, dar, mai ales, la sporita exercitare a energiilor sale. Maturitatea face ca această energie să se consume în diverse îndeletniciri, potrivite cu firea şi înzestrarea individului. Vîrsta de mijloc este o altă etapă, în care pasiunile fac loc gîndirii, care-şi asumă o atitudine mai îndrăzneață şi mai independentă ; acum aflăm pentru prima oară individul care-şi construieşte propriile legi şi se leapădă de sclavia rutinei. E perioada în care omul înzestrat inventează, creează, deschide noi perspective filosofice, se angajează în speculații îndrăznețe, începe să pună față in față cultura (ceea ce a învățat) şi experiența sa, supunîndu-le pe amîndouă examenului gîndirii verificate în practică şi hrănite de forța motrice a pasiunilor — care nu mai ațîță ori amăgesc, ci doar hrănesc şi fortifică —r doar atît cît să simtă curajul necesar pentru a lepăda convingerile prestabilite de a afirma fără teamă „Cred“ sau „Neg". Cu alte. cuvinte, de a se elibera de simpla autoritate exterioară şi de ^a-şi afirma în mod independent propria gindire şi morală.

. .După cîţiva ani, acestei etape îi urmează .contemplativitatea şi tot aşa, pas cu pas, pînă la sfirşilul capitolului.

Medicinişţii operează şi ei o împărţire similară a Stadiilor *fizice* din evoluţia omului. Ei spuri că întreaga tui natură animală 'fcuferă o schimbare profundă, dacă nu chiar radicală, la fiecare *şapte* ani — că, de fapt, nu mai este vorba de acelaşi om.

Ciudat e că şi poeții au efectuat o asemenea (fiviziune în evoluția naturii morale. Ei «pun că aceste etape sînt în număr de şapte. Numărul nu contează prea mult, dar, presupunînd că omul ajunge să. trăiască pînă la stadiul la care atinge aproape perfecțiunea, atunci diviziunile poeților şi medicilor coincid, fără să fi existai vreo înțelegere între ei, ajungînd la «le pe căi independente. De şapte #ri şapte fac patruzeci şi nouă ; la cinci-zeci de ani un bărbat sănătos ajunge la maxima înflorire a capacităților intelectuale, fără ca forțele sale fizice să fie în vreun fel diminuate. Aceste şapte stadii reprezintă tot atîtea perioade de creştere în care fiece pas pregăteşte terenul următorului, în progresie continuă, omul atingînd In final deplina dezvoltare a forțelor sale, ceea ce implică faptul că şi-a atins întreaga măsură a individualității. De gradul acestei individualități depind descoperirile pe care le face, capacitatea şi propensiunea pionieratului, lărgimea viziunii şi...

Aici, venerabilul părinte se opri brusc şi definitiv.' Discursul îi fu întrerupt de un obstacol sonor, a cărui sorginte o descoperi în nările unuia din neofiţii săi mai tineri. Părintele era îngăduitor cu confreria şi simţi că, fără să vrea, îi supunea unei pedepse, cînd ei aveau nevoie de indulgenţă. Cu o privire încărcată de blîndeţe, îi aruncă vinovatului un zîmbet şi ne făcu un graţios semn de Tămas-bun pentru noapte.

— Altă dată, spuse el, vom discuta aspectul psihologic al cazului lui Paddy. Deocamdată este suficient să constatăm că *spiritualul* a avut efect *Fizica* sucombă... Dar şi eu am a vă. povesti nişte revelaţii, tot atât de ne-

• obişnuite precum acelea ale lui Paddy, şi care nu au sfîrşît, ca âle lui, în căsătoria cu o proastă... Vor mai veni alte seri, fraţii mei, cu alte legende, şi, în capitolele următoare, ne vom pregăti pentru ele. Deocamdată, ajunge. Vă asigur că am deplină încredere în relatările lui Paddy. Voi repeta şi eu un adagio frecvent citat din *Hamlet* :

„Mai multe-s pe pămînt şi-n cer, Horatio,
Decît închipuie filosofia." *

*Shakespeare : *Hamlet,* Actul I, Scena 5.
•

Acestea vor trebui să mai aştepte, însă. Cum îi spunea Lady Macbeth soţul ei, „Hai la culcare, h a i[†]-

altul şi, fără îndoială, că ne-ar fl dojenit pentru laudele noastre, tot aşa ca şi pentru lacrimi. Păcat! şi totuşi...

„Quis desiderio. sit pudor aut modus ,
Tam cari capitis." *

Ultima lui scrisoare adresată mie, expediată din Winchester, la 11 noiembrie, cuprinde o emoţionantă îmbărbătare, privind destinul său şi al ţării, şi atinge o varietate de subiecte, inclusiv o succintă discuţie privitoare la unele caracteristici ale tragediei greceşti, pe parcursul căreia citează (din memorie) diverse pasaje în original. El îşi exprimă speranţa că Brigada sa va fi trimisă

pe coasta Carollnei de Sud şi se roagă să ajungă acolo la timp pentru a fi prezent la apărarea ei în momentul atacului. îmi spune că şi-a păstrat toate documentele oficiale dar că, la sugestia mea, va ţine de acum înainte un. jurnal. îmi recomandă mie şi gene-

* Shakespeare : *Nevestele fesele din* U'indxor, Actul I. Scena l (traducere de Vlaicu BărnM.

* Aprox. 1.90 m.

* Iarzi : măsură de lungime echivalentă cu 0,9144 m.

* Shakespeare : *Furtuna,* Actul III, Scena 2.

* Johann Kaspar Spurzheim (1776—1832) : frenologist german.

1 - Paddy Mc Cann

* Shakespeare : *Regele Ijear,* Actul III. Scena 4 itraducere <)e Mihnea Gheorghiu).

* Shakespeare : *Furtuna,* Actul V, Scena 1.

† Shakespeare : Macbeth, Actul v, Scena 1.